Laxminarashimha Shastri.
yajushsa smarta mastra path.

Name of Accused. Kadriga

F. P. Date

WD 03943—GPB—25,000—26-8-37

ಓಂ ।

ಬಸವಲಿಂಗಾರಾಧ್ಯೋ ।

ಸ್ವಾಂ ಗರವರಂ ಶ್ರೀಃ

ऋग्वैदिकपाठशाला ।

ఓమ్

పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమదాపస్తంబ మహర్షయేనమః

యాజుషస్మార్తమన్త్రపాఠము

ప్రథమభాగము

ఇది

ప్రాచీన తాళపత్ర గ్రంథాదులనుండి సంగృహీతంబై

లోకోపకారార్థముగా

మచిలీపట్టణ నివాసులును

చెల్లా నాగలింగశాస్త్రులవారి పుత్త్రుఁడగు

లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిచే

స్వరయుక్తముగఁ జేర్పఁబడి

వేదపరిజ్ఞాతలచేఁ బరిష్కరింపఁబడి

స్వకీయ శ్రీ

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రకటింపఁబడియె.

మచిలీపట్టణము.

అష్టమ ముద్రణము సహస్రప్రతులు

దీనివెల 4—0—0

1947

 (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము)

విజ్ఞప్తి

---o---

మా వంశమందుండువారిలో కొందరి నామధేయములు.

1. చెల్లా బుచ్చన్నశాస్త్రిగారు – పత్నీ – లక్ష్మిదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్త్రిలు

2. వేంకటరామశాస్త్రిగారు – పత్నీ – రావమ్మగారు.

వీరి పుత్త్రిలు

3. గంగాధరశాస్త్రిగారు – పత్నీ – మహాలక్ష్మమ్మగారు.

వీరి పుత్త్రిలు

4. నాగలింగశాస్త్రిగారు – పత్నీ – సీతాదేవమ్మగారు.

వీరి పుత్త్రిలు గ్రంథకర్త

5. లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి –ధర్మపత్నీ – సు:దరమ్మ

వీరి పుత్త్రిలు – 3

1. సుబ్రాయశాస్త్రి, 2. నాగేశ్వరశాస్త్రి, 3. సీతారామశాస్త్రి

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

పీఠిక

...కారయితా చైవ పేరిక శ్చానుమోదకః ।
...శ్రోదువక్తా తేష్వైవ చత్వారస్సుపుభాగినః ॥

...సంధ్రి భాషలో ననేక గ్రంథములు రచియింపఁబడెనుగాని వాని
...ను సకల స్మార్త విషయములు స్వరయుక్తముగాఁ జేర్పఁబడి
...ఱతను నివారింపఁబూని చిరకాలము పరిశ్రమజేసి "యాజుస్మా
...పేర నొక గ్రంథమును 1911 వ సంవత్సరమునందు ప్రకటించి
...ను గాంచిన పండితులును, విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును,
మ్యాగ్నిటులగుటయేగాక స్మార్తాభిమానులు దానిని స్వీకరించి
...ఁజేసిరి. కావుననే యీమ స్త్రపాఠము 8 పర్యాయములు ముద్రిం
...ముద్రింపించుచుండఁగా బహుజను లీగ్రంథమును బంపుమనివ్రాసిరి.
...దుగచే, అప్పట్లో సంపవీలు లేకపోయెను. మఱియు విద్యార్థుల
...ర్తాభిమానుల యొక్కయు, అభిమత ప్రకారము మంత్రపాఠము
...భాగమునుకూడ ప్రత్యేక గ్రంథముగా బహు విషయములతో
...పుచున్నాడను.

...గ్రంథస్థ విషయములను ఈ పీఠికలో వ్రాయఁబడదు. సార
...ములను గ్రహించి సానందులగుదురుగాక. "గుణినామపినిజ
...సరత ఏవ సంభవతి. స్వమహిమదర్శనమక్ష్ణో ర్ముకురతలేజాయ
...గా నేత్రములయొక్క రామణీయకము దర్పణమువలనఁ దెలియు
... స్వరూపజ్ఞానము పరులవలననేకదా కల్గుట. కనుక సర్వజ్ఞ
...గ్రంథము నవలోకించి సార్థకరింపఁ బ్రార్థింపఁబడుచున్నారు. మఱి
... సర్వభేదముచే భిన్నార్థ బోధకములగుచున్నవి. కావున స్వర
...చ్చరించుట మిగుల ప్రాముఖ్యము. అది యెట్లనిన "శ్రే" అనుపదము
...చ్చరించిన "నాదు" అను అర్థమిచ్చును. ఆ పదమే అనుదాత్తముగ
..."బడు" అని అర్థమిచ్చును. "మా" అనుపదము ఉదాత్తముగా
...ఉచ్చరించిన "నన్ను" అని
...అనుదాత్తముగ...

యర్థమిచ్చును. కావున సూ॥ మన్త్రోహీనస్స్వరతో వర్ణతో వా మిథ్యాప్రయుక్తో నతమర్థమాహ । సవాగ్వజ్రో యజమానం హినస్తి యథేంద్ర శత్రుః స్వరతో పరాధాత్॥ శ్లో॥ అనక్షరం హ్యనాయుష్యం విశ్వాసం వ్యాధిపీడితమక్షతాశస్త్రరూపేణ వజ్రంపతతిమస్తకే॥ హస్తహీనంతు యోఽధీతే స్వరవర్ణ వివర్జితం ఋగ్యజుస్సామభిర్దగ్ధో వియోనిమధిగచ్ఛతి॥ హస్తేన వేదం యోఽధీతే స్వర సంయుతమ్ ఋగ్యజుస్సామభిఃపూతో బ్రహ్మలోకే మహీయతే॥ ఇత్యాది ప్రమాణములుగలవు ఈ గ్రంథమందు దీర్ఘస్వరితములుగూడాఁ జేర్పఁబడి వేదపరిజ్ఞాతలచే శోధింపఁబడి ప్రాచీన విషయములు గాక మఱికొన్ని నవీనవిషయములతో వ్రాయబడెను. ఉదాత్తము, అనుదాత్తము, స్వరితము, అని స్వరములు మూఁడు వి॥. ఉదాత్తమ నేమియు గుర్తు సేయనిది ఉదాత్తమని యెఱుంగవలయును. అనుదాత్తము—ఉచ్చ నక్షరములకు క్రింద నడ్డము గుర్తు వేసినదాని ననుదాత్తమని, స్వరితము—అక్షరములకు పైభాగమున నిలువుగ వేసిన గీటునకు స్వరితమని పేరు. ఈ ఉదాత్తానుదాత్తస్వరితము లెటుల పలుకవలసినదని యిందులో వ్రాయుటలేదు. గురుముఖమునుండియే గ్రహింపఁదగును. అట్లు గ్రహించిన పిమ్మట నీగ్రంథము జదువఁదగును. బాలబోధ కొఱకు.

ఒక ఉదాహరణము,— వాయుః

అనుదాత్తము తక్కువుగఁ బలుకుట, ఉదాత్తము హెచ్చుగఁ బల్కుట; స్వరితము రెంటియొక్క మిశ్రమస్వరము ఇది గాక అక్షరము పైభాగమందు ఉన్నచో దీర్ఘస్వరితము. ఈ స్వరవిషయమై పాణినివ్యాకరణమందుఁ గల లక్షణములేమనఁగ ఉచ్చైరుదాత్తః (౧-౨-౨౯) నీచైరనుదాత్తః (౩౦) సమాహారస్స్వరితః (౧-౨-౩౧) ఈ లక్షణములకు కాశికావృత్తియందుఁ జెప్పిన

తాల్వాదిషు సభాగేషుస్థానేషు ఊర్ధ్వభాగే నిష్పన్నోఽచ్ ఉదాత్తస్సంజ్ఞః స్యాత్.

అనఁగా -దవడలు మొదలుగాగల వానియొక్క మీదిభాగములో పలుకబడినది యుదాత్తము. నీచైరుపలభ్యమానో యోఽచ్ సోఽనుదాత్తసంజ్ఞః స్యాత్, అనఁగ తగ్గగ నుచ్చరింపఁ బడినది యనుదాత్తము.

ఉదాత్తానుదాత్తస్వర సమాహారో యోఽచ్ సస్వరితసంజ్ఞః స్యాత్ అనఁగ ఉదాత్త అనుదాత్తములు కలియుట స్వరితము. పాణినియొక్క 3-2 సూ తస్యాదిత ఉదాత్తమర్ధహ్రస్వం అనఁగ స్వరితముయొక్క మొదటి సగము

త్రము, ఈ స్వరలక్షణ విషయమై ఋగ్వేద ప్రాతిశాఖ్యయందుఁ జెప్పఁబడినది యేమనఁగా—

ఉదాత్తశ్చానుదాత్తశ్చ స్వరితశ్చ త్రయస్స్వరాః । ఆయామవిస్రంభాక్షేపతై స్త ఉచ్యంతే అక్షరాశ్రయాః ॥ అనఁగ ఉదాత్త అనుదాత్త, స్వరితము, ఇవి త్రివిధ స్వరములు ఆయామముగను విస్రంభముగ నుచ్చరింపవలయును.

యథా, "ఆయామ" = వాయునిమిత్తం ఊర్ధ్వగమనం గాత్రాణామ్, "విస్రంభ" అధోగమనం గాత్రాణాం వాయునిమిత్తమ్॥ "ఆక్షేపః" తిర్యగ్గమనం గాత్రాణాం వాయునిమిత్తమ్, అని భాష్యమందుఁ జెప్పఁబడినది. స్వరితమునకుఁ దిగి ప్రత్యేక లక్షణము చెప్పఁబడినది. శ్లో॥ ఏకాక్షర సమావేశే పూర్వయో స్స్వరితస్స్వరః ॥ తస్యోదాత్తతరోదాత్తా దర్ధమాచార్ధమేవవా॥ 3-౨ అథర్వవేదశౌనక ప్రాతిశాఖ్యమందు చెప్పఁబడిన స్వరలక్షణ మేమనఁగ—

"సమానయమే అక్షరముచ్చైరుదాత్తం । నీచైరనుదాత్తం । ఆక్షిప్తంస్వరితమ్, ఆక్షిప్తమనంగ హెచ్చు స్వరమునుంచి తగ్గు స్వరముగ నుచ్చరించుట. ప్రచయమనఁగ అనుదాత్తమును హెచ్చు యుదాత్తముగ నుచ్చరించు స్వరము. స్వరితాదనుదాత్తానాం సర్వేషాం ప్రచయస్స్వరః । ఉదాత్తశ్రుతితాంయాం త్యేకంద్వేవాపహూనివా॥ (ఋగ్వేదప్రాతిశాఖ్య 3-౧౧) ఈ స్వరములయందుండు పద భేదముల నిచ్చట గ్రంథ విస్తరభీతిచే వ్రాయనైతి. పెద్దలవలన గ్రహింపఁదగును.

మఱియొక విషయము— వేదము "విద్" అను ధాతువునుండి పుట్టినది. వేదమును శ్రుతి, అమ్నాయః, అనియుం జెప్పుటకలదు. "వేదయతీతి వేదః" తెలియఁజేయునది గాన వేదమని చెప్పఁబడెను. వేదశబ్దనిష్పత్తి యెట్లనఁగా "విదన్తియేన ధర్మాధర్మావితి వేదః" అనఁగా దీని సహాయమువలన ధర్మాధర్మములు తెలియఁబడును. శ్రూయత ఇతిశ్రుతిః" అనఁగా పరమేశ్వరునుండియే వినఁబడినందున శ్రుతియనఁబడెను. మఱియు శ్రోత్రేంద్రియముచే శబ్దరూపముగాఁ దెలియఁబడుటవలనఁబట్టి "శ్రుతిః" అనియుం జెప్పఁబడెను. అమ్నాయః అనఁగా వఠించుట యని యర్థము. ఇంతియగాక వేదమును ఆదియందు భగవంతుఁడు బ్రహ్మదేవున కుపదేశించెను, బ్రహ్మదేవుఁడు ఋషుల కుపదేశించెను ఋషులు తమ శిష్యుల కుపదేశించిరి. ఇట్లుండుకాలమున సోమకాసురుఁడు వేదములను దొంగిలించుకొనిపోఁగా వానిని భగవంతుఁడు మత్స్యావతారుండై యావేదములను ఆయసురునియొద్దనుండి [illegible] ఎది తెచ్చి బ్రహ్మదేవునకొసంగెను. ఈ కారణమునబట్టియే వేదములు

లిఖితములు గాక ఉపదేశ్యములుగా నున్నవి. ఇందుచేత దీనికి "శ్రుతిః" యని పేరు కలిగెను. "ఆమ్నాయతే పరంపరయేత్యామ్నాయః" (అనఁగా పరంపరగ) గురు శిష్య పరంపరగా నభ్యసించుచుంటబట్టి ఆమ్నాయ మనఁబడెను. వేదముల యందలి యొందు విషయము లత్యంతము శ్లాఘనీయములై యున్నవి. ప్రపంచ విషయజ్ఞానమును ఆముష్మిక విషయజ్ఞానమును, బోధించునట్టివియునై యున్నవి. వేదము శ్రీపరమేశ్వరుని శ్వాసరూపమనియును ప్రమాణములు గలవు. వేదము కర్మకాండమనియును, ఉపాసనాకాండమనియు, జ్ఞానకాండమనియు మూఁడు భాగములుగానున్నవి.

కర్మకాండము — ఇహపరసుఖములకుఁ దగిన కర్మానుష్ఠానము జేయుపద్ధతులను, అశ్వమేధము, వాజపేయము మొదలగు యజ్ఞములు చేయువిధములును అవి చేయుటవలనఁ గలుగుఫలములును బోధించును. ఉపాసనాకాండము — పరమేశ్వరునియందు లక్ష్యము నిల్పువిధమును, అట్టి భక్తులకుఁ గల్గుఫలమును బోధించును, జ్ఞానకాండము — తత్త్వబోధవలన బ్రహ్మజ్ఞానమును బొందుమార్గమును, అందువలనఁ గలుగు ప్రయోజనమును బోధించును. మఱియు వేదము బ్రాహ్మణములనియు, మంత్రములనియు, ఆరణ్యకములనియు, మూఁడు విధములుగ నుండును. బ్రాహ్మణములనఁగా — బ్రహ్మజ్ఞాను లనుష్ఠింపవలసిన విధులు, మన్త్రములనఁగా, - భగవంతుడు మొదలగువారినిగూర్చి యొనర్చు స్తోత్రములు ఋషులు విన్నవి మన్త్రములనియును, ఋషులు తెలిసికొనినవి బ్రాహ్మణములనియును, గొందఱు చెప్పెదరు.

అరణ్యకములనఁగా. ఋషులు అరణ్యములయందు భగవంతుని స్తుతించిన భాగములు ఈ అరణ్యకభాగమైన మంత్రములును మఱికొన్ని స్మార్తవిషయములును ఈ మన్త్రపాఠముయొక్క ప్రథమభాగ పుస్తకమందుఁ గొంతయును, ద్వితీయభాగ పుస్తకమందుఁ గొంతయును, చేర్పఁబడినవి. ఈ రెండుగ్రంథములు తెప్పించుకొనినచో మఱియొక పుస్తకము కోరనవసరములేదు, సకల స్మార్త సాంప్రదాయములును సమస్త విషయములును సులభముగ గ్రహింపఁ దగును.

ఈపుస్తకము నెంతశ్రమపడి ముద్రింపించినను ప్రమాదవశమునఁ గొన్ని స్ఖాలిత్యములుండవచ్చును. కనుక వేదపరిజ్ఞాతలందఱు నీగ్రంథము నవలోకించి ఇందుండు స్ఖాలిత్యములను గ్రహించి నాకుఁ దెలిపిరేని నవమ ముద్రణమునందుఁ జేర్పించుచున్నాడను. కాఁబట్టి బుధోత్తములను బ్రార్థించెదను. ఈ అష్టమ ముద్రణమునకు బహు విఘ్నములు సంభవించినందునఁ గలిగిన యాలస్యమునుగూర్చి ఈపుస్తకము నిమిత్తము వ్రాసిన దరఖాస్తుదారులందఱు గ్రహింతురుగాక. ఈ పుస్తకమునకు బ్ర॥ చల్లపల్లి వెంకటాచలసత్యవధానిగారు పఠనరాలు సహాయులైనందున వారికి కృతజ్ఞతానేక వందనములు.

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాల,
మచిలీపట్టణము.

ఇట్లు,
చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

సుస్వరః । ధైర్యం లయసమర్థంచ షడేతే పాఠకా గుణాః॥ ౨॥ శంకితం
భీతముద్ఘుష్ట మవ్యక్తమనునాసికమ్ । కాకస్వరం శిరసిగతం తథా
స్థాన వివర్జితమ్॥ ౩॥ ఉపాంశుదష్టం త్వరితం నిరస్తం విలంబితం గద్గదం
ప్రగీతమ్ । నిష్పీడితం గ్రస్త పదాక్షరం చ వదేన్న దీనం న తు సానునా
స్యమ్॥ ౪॥ ప్రాతః పఠేన్నిత్యమురస్స్థితేన స్వరేణ శార్దూల రుతోప
మేన । మధ్యందినే కంఠగతేన చైవ చక్రాహ్వ సంకూజితసన్నిభేన॥౫॥
తారంతు విద్యాత్సవనం తృతీయం శిరోగతం తచ్చ సదా ప్రయోజ్యమ్।
మయూరహంసాన్య భృతస్వరాణాం తుల్యేన నాదేన శిరస్స్థితేన॥౬॥౭॥

అచోఽస్పృష్టా యణస్త్వీషన్నేమస్పృష్టాశ్శలస్స్మృతాః। శేషా
స్స్పృష్టా హలః ప్రోక్తా నిబోధానుప్రదానతః॥ ౧॥ యమోఽనునాసి
కా న హ్రాదినాదినో హఝషస్స్మృతాః। ఈషన్నాదా యణో జశశ్చ శ్వా
సినస్తు ఖఫాదయః॥ ౨॥ ఈషచ్ఛ్వాసాంశ్చరో విద్యాద్గోర్ధామైతత్ప్ర
చక్షతే । దాక్షీపుత్ర పాణినినా యేనేదం వ్యాపితం భువి॥ ౩॥ ఛందః
పాదౌతు వేదస్య హస్తౌ కల్పోఽథ పఠ్యతే । జ్యోతిషామయనం చక్షుర్ని
రుక్తం శ్రోత్రముచ్యతే॥ ౪॥ శిక్షాఘ్రాణంతు వేదస్య ముఖం వ్యాకర
ణం స్మృతమ్। తస్మాత్సాంగమధీత్యైవ బ్రహ్మలోకే మహీయతే ౫॥౮॥

ఉదాత్తమాఖ్యాతి వృషోఽంగుళీనాం ప్రదేశినీమూల నివిష్టమూ
ర్ధా । ఉపాన్తమధ్యే స్వరితం ధృతంచ కనిష్ఠికాయామనుదాత్తమేవ॥
౧॥ ఉదాత్తం ప్రదేశినీం విద్యాత్ప్రచయమధ్యతోఽంగుళిమ్ । నిహ
తంతు కనిష్ఠికాం స్వరితోపకనిష్ఠికామితి॥ ౨॥ అంతోదాత్తమా
ద్యుదాత్త ముదాత్త మనుదాత్తం నీచస్వరితం । మధ్యోదాత్తంస్వ
రితం ద్వ్యుదాత్తం త్ర్యుదాత్తమితి నవపదశయ్యాః॥ ౩॥ (అగ్నిస్సో
మః ప్రవో వీర్యం హవిషాంస్వః) బృహస్పతిరింద్రాబృహస్పతీ అగ్ని
రిత్యంతోదాత్తం, సోమ ఇత్యాద్యుదాత్తం, ప్రేత్యుదాత్తం, వ ఇత్య
నుదాత్తం, వీర్యం నీచస్వరితం, హవిషామ్మధ్యోదాత్తం, స్వరితి
స్వరితం బృహస్పతిరితి ద్వ్యుదాత్తమింద్రాబృహస్పతీ ఇతి త్ర్యుదాత్తం।
౪॥ అనుదాత్తో హృది జ్ఞేయో మూర్ధ్న్యుదాత్త ఉదాహృతః । స్వరితః ౫॥
కర్ణమూలీయస్సర్వాస్యే ప్రచయస్స్మృతః॥

చాషస్తు వదతే మాత్రాం ద్విమాత్రం త్వేవ వాయసః శిఖీరౌతి త్రిమాత్రంతు నకుల స్త్వర్ధమాత్రకమ్॥ ౧॥ కుతీర్థాదాగతం దగ్ధ మపవర్ణంచ భక్షితమ్। నతస్య పాఠే మోక్షో౽స్తి పాపాహేరివ కిల్బిషాత్॥ ౨॥ సుతీర్థాదాగతంవ్యక్తం స్వామ్నాయ్యం సువ్యవస్థితమ్। సుస్వరేణ సువక్త్రేణ ప్రయుక్తం బ్రహ్మ రాజతే॥ ౩॥ మన్త్రోహీనః స్వరతో వర్ణతోవా మిథ్యాప్రయుక్తో నతమర్థమాహ। సవాగ్వజ్రో యజమానం హినస్తి యథేంద్రశత్రుస్స్వరతో౽పరాధాత్॥ ౪॥ అనక్షరం హతాయుష్యమ్ విస్వరంవ్యాధిపీడితమ్। అక్షతాశస్త్రరూపేణ వజ్రంపతతిమస్తకే॥ ౫॥ హస్తహీనంతుయో౽ధీతే స్వరవర్ణవివర్జితమ్। ఋగ్యజుస్సామభిర్దగ్ధో వియోనిమధిగచ్ఛతి॥ ౬॥ హస్తేన వేదంయో౽ధీతే స్వరవర్ణార్థ సంయుతమ్। ఋగ్యజుస్సామభి పూతో బ్రహ్మలోకేమహీయతే॥ ౭॥ శంకరశ్శాంకరీంప్రాదా ద్దాక్షీపుత్రాయధీమతే। వాఙ్మయేభ్యస్సమాహృత్య దేవీవాచమితిస్థితిః॥ ౮॥ యేనాక్షరం సమామ్నాయ మధిగమ్య మహేశ్వరాత్। కృత్స్నం వ్యాకరణంప్రోక్తం తస్మైపాణినయేనమః॥ ౯॥ యేనధౌతాగిరపుంసాం విమలైశ్శబ్దవారిభిః। తమశ్చాజ్ఞానజంభిన్నం తస్మైపాణినయేనమః॥ ౧౦॥ అజ్ఞానాంధస్యలోకస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా। చక్షురున్మీలితం యేన తస్మైపాణినయేనమః॥ ౧౧॥ త్రినయనమభిముఖనిస్సృతామిమాంయ ఇహపఠే త్ప్రయతశ్చ సదాద్విజః। సభవతి ధనధాన్యపశు పుత్రకీర్తిమా నతులం సుఖమ్సమశ్నుతే దివీతదివీతి॥ ౬॥

పంచసంవత్సరమయం, శంకరశ్శాంకరీంప్రాదాత్, చాషస్తు వదతేమాత్రాం, ముద్రాత్తమాఖ్యాతివృషో౽ంగులీనామ్, అచో౽స్పృష్టా యణస్త్వీషత్, గీతీశీఘ్రీశిరఃకంపీ, యథా సౌరాష్ట్రికానారీ, స్వరాణామూష్మణాంచైవ, హకారంపంచమైర్యుక్తం ఉదాత్తశ్చానుదాత్తశ్చ, ఆత్మబుద్ధ్యా సమేత్యార్థాన్ అథశిక్షాం ప్రవక్ష్యామి, అథ శిక్షా మేకాదశ.

ఓమ్ (హరిః) ఓమ్.

విజ్ఞప్తి.

శతానువాకముల క్రమము.

నారాయణీయం లోనివి ౭౦, సంహితలోనివి ౧౩, పారాయణం లోనివి ౪, చిత్తిలోనివి ౩, దశశాంతులు ౧౦, మొత్తము నూరు శతానువాకములు.

పంచకాఠకములు.

అరుణము, స్వాధ్యాయబ్రాహ్మణము, సంజ్ఞానం, లోకోసి, తుభ్యం.

ప్రథమ ముద్రణము	...	1911 సం॥
ద్వితీయ ముద్రణము	...	1913
తృతీయ ముద్రణము	...	1916
చతుర్థ ముద్రణము	...	1921
పంచమ ముద్రణము	...	1927
షష్ఠమ ముద్రణము	...	1932
సప్తమ ముద్రణము	...	1938
అష్టమ ముద్రణము	...	1947

ఈ పుస్తకము నంతశ్రమపడి ముద్రింపించినను ప్రమాదవశంబున ముద్రణంబున గొన్నిస్ఖాలిత్యములు నిలచియుండవచ్చును. కనుక వేదపరిజ్ఞాతలందఱు నీగ్రంథము నవలోకించి ఇందుందు స్ఖాలిత్యములను బరిశోధించి నాకుఁ దెలిపిరేని రాబోవు నవమ ముద్రణమందు సవరించెదను, కాఁబట్టి వేదపరిజ్ఞాతలను బ్రార్థించెదను. ఈకూర్పునను బహువిఘ్నములు సంభవించినందునఁ గలిగిన యాలస్యమునకై మన్నింపఁగోరుచున్నాఁడను.

శ్లో॥ యత్కించదత్రదృష్టంచే ద్దుష్టంతచ్ఛోధయన్త్వథ ।
భ్రాంతేఃపురుషధర్మత్వా న్నత్రమేవై తదప్యవేద్రవమః॥

ఇట్లు,
చల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి

ఆర్యానందముద్రాక్షరశాల,
మచిలీపట్టణము.

ఏతద్గ్రంథస్థ విషయసూచిక.

విషయములు సమాప్తము.

(క్రొత్త కేట్లాగు చూడగలరు.)

అథ క్రమ సమాప్తా,

పశుమకుర్వత । అకుర్వత దార్శ్యమ్ । దార్శ్యం యజ్ఞమ్ । యజ్ఞమాగ్నేయమ్ । ఆగ్నేయం పశుమ్ । పశుమకుర్వత । అకుర్వత వైశ్వదేవమ్ । వైశ్వదేవం ప్రాతస్సవనమ్ ॥ వైశ్వదేవమితి వైశ్వ-దేవమ్ । ప్రాతస్సవనమకుర్వత । ప్రాతస్సవనమితి ప్రాతః-సవనమ్ । అకుర్వత వరుణప్రఘాసాన్ । వరుణప్రఘాసాన్మాధ్యన్దినమ్ । వరుణప్రఘాసానితి వరుణ । ప్రఘాసాన్ । మాధ్యన్దినగ్ం సవనమ్ । సవనగ్ం సాకమేధాన్ । సాకమేధాన్పితృయజ్ఞమ్ । సాకమేధానితి సాక-మేధాన్ । పితృయజ్ఞం త్ర్యంబకాన్ । పితృయజ్ఞమితి పితృ-యజ్ఞమ్ । త్ర్యంబకాగ్ం స్తృతీయసవనమ్ । త్ర్యంబకానితి త్రి-అంబకాన్ । తృతీయసవనమకుర్వత । తృతీయసవనమితి తృతీయ-సవనమ్ । అకుర్వత తమ్ । తమేషామ్ । ఏషామసురాః । అసురా యజ్ఞమ్ । యజ్ఞస్తన్వ వాజిగాగ్ంసన్న్ । అన్వవాజిగాగ్ం స్తంతమ్ । అన్వవాజిగాగ్ం సన్నిత్యను- అవాజిగాగ్ంసన్న్ । తన్న । నాన్వవాయన్న్ । అన్వవాయం తే । అన్వవాయన్నిత్యను-అవాయన్న్ । తేబ్రువన్న్ । అబ్రువన్నధ్వర్తవ్యాః । అధ్వర్తవ్యా వై । వా ఇమే । ఇమే దేవాః । దేవా అభూవన్న్ । అభూవన్నితి । ఇతి తత్ । తదధ్వరస్య । అధ్వరస్యాధ్వరత్వమ్ । అధ్వరత్వం తతః । అధ్వరత్వమిత్యధ్వర-త్వమ్ । తతో దేవాః । దేవా అభవన్న్ । అభవన్పరా । పరాసురాః । అసురాయః । యఏవమ్ । ఏవంవిద్వాన్ । విద్వాన్సోమేన । సోమేనయజతే । యజతేభవతి । భవత్యాత్మనా । ఆత్మనాపరా । పరాస్య । అస్యభ్రాతృవ్యః । భ్రాతృవ్యోభవతి । భవతీతి భవతి ॥

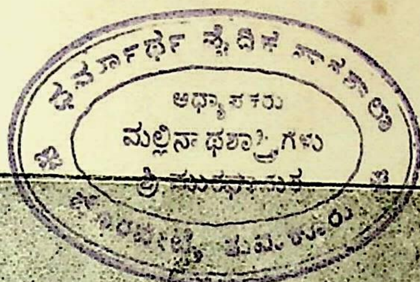
క్రమం సమాప్తమ్. గ్రంథశ్చాయం సమాప్తః.

గ్రంథముల ప్రకటన.

1	యాజుషస్మార్త మంత్రపాఠం ప్రథమం గ్లేజు	4-0-0
2	ఉత్తరకాలామృతము టీకా- తాత్పర్య సహితము	2-8-0
3	పురాణోక్తకర్మ ప్రకాశిక	1-8-0
4	నవగ్రహ శాంతివిధానము	0-6-0
5	కార్తీకపురాణం సాంతము టా॥ సహితము	1-8-0
6	సూర్యనమస్కార దర్పణము స్వరము	0-10-0
7	మహాన్యాసాదికము స్వరము	0-10-0
8	షష్టిపూర్తి శాంతిప్రయోగము	0-6-0
9	శ్రావణమాస మాహాత్మ్యము	1-0-0
10	ఆశీర్వచన మంత్రదర్పణము	1-0-0
11	జ్యోతిషామృతము - జాతకభాగము వచనము	1-8-0
12	ముహూర్తప్రదర్శిని టా॥ స॥	1-0-0
13	ముహూర్తచింతామణి టా॥ స॥	1-8-0
14	శ్రీరామప్రశ్న - అభయహస్తప్రశ్న సహితము	0-3-0
15	మానసిక లకోటా ప్రశ్న శాస్త్రము	1-0-0
16	చైత్రమాస మాహాత్మ్యము	0-8-0
17	శివపురాణము	0-8-0
18	ఉదకశాంతిప్రయోగము - స్వరం	0-6-0
19	ఓఢ్రప్రశ్నలు 40 చక్రములు ఫలములుగలవి	0-3-0
20	భార్గవప్రశ్న - ప్రాచీనమార్గము	0-3-0
21	వాక్యప్రశ్నసారము	0-3-0
22	సత్యనారాయణవ్రతకల్పము 9. అ. తాత్పర్య సహితం	1-0-0

ఆర్యానంద ముద్రాక్షరశాల,
మచిలీపట్టణము.

ఇట్లు,
చెల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

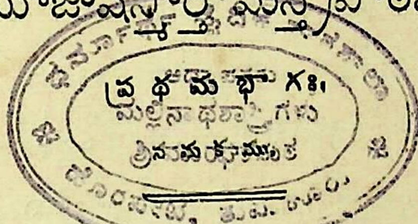

చెల్లాలక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి.

ఓమ్.

పరబ్రహ్మణే నమః.

యాజుషస్మార్తమన్త్రపాఠః.

ప్రథమభాగః.

—* అథ నమకపాఠః॥ శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్॥ *—

ఓమ్ నమస్తేరుద్ర మన్యవఉతోత ఇషవేనమః । నమస్తేఅస్తు ధన్వనే బాహుభ్యా ముతతేనమః । యాతఇషు శ్శివతమాశివం బభూవతేధనుః । శివాశరవ్యాయా తవత యానో రుద్రమృడయ । యాతేరుద్ర శివాతనూ రఘోరా పాపకాశినీ । తయానస్తనువా శన్తమయా గిరిశన్తాభిచాకశీహి । యామిషుం గిరిశన్త హస్తే॥ ౧॥ బిభర్ష్యస్తవే । శివాంగిరిత్రతాంకురుమాహిగ్ంసీః పురుషంజగత్ । శివేనవచసాత్వాగిరిశాచ్ఛా వదామసి । యథానస్సర్వ మిజ్జగద యక్ష్మగ్ం సుమనాఅసత్ । అధ్యవోచదధివక్తా ప్రథమోదైవ్యో భిషక్ । అహీగ్ంశ్చ సర్వాన్ జంభయన్త్సర్వాశ్చయాతుధాన్యః। అసౌ యస్తామ్రో అరుణఉత బభ్రుస్సుమఙ్గలః । యేచేమాగ్ం రుద్రా అభితోదిక్షు॥ ౨॥ శ్రితాస్సహస్రశోవైషాగ్ం హేడఈమహే । అసౌ యోవసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః । ఉతైనం గోపాఅదృశన్నదృశ న్నుదహార్యః । ఉతైనం విశ్వాభూతాని సదృష్టో మృడయాతినః । నమోఅస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే । అథోయే

అస్య సత్వనో౽హం తేభ్యో౽కరన్నమః । ప్రముంచ ధన్వనస్త్వ ముభ
యో రార్త్నియో ర్జ్యామ్। యాశ్చతే హస్త ఇషవః ॥౩॥ పరా తా భగవో
వప । అవతత్య ధనుస్త్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే । నిశీర్య శల్యానాం
ముఖా శివో నస్సుమనా భవ । విజ్యం ధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణ
వాగ్ం ఉత అనేశన్నస్యేషవ ఆభురస్య నిషంగథిః । యా తే హేతి
ర్మీఢుష్టమ హస్తే బభూవ తే ధనుః । తయా౽స్మాన్ విశ్వతస్త్వమయక్ష్మ
యా పరిబ్భుజ । నమస్తే అస్త్వాయుధాయా౽నాతతాయ ధృష్ణవే ।
ఉభాభ్యాముత తే నమో బాహుభ్యాం తవ ధన్వనే । పరి తే ధన్వనో
హేతిరస్మాన్వృణక్తు విశ్వతః । అథో య ఇషుధిస్తవారే అస్మన్నిధే
హితమ్॥౪॥ హస్తేదిక్షు న్యస్య ఉభాభ్యాం ద్వావింశతిశ్చ ॥ (నమస్తే
అస్తు భగవన్ విశ్వేశ్వరాయ మహాదేవాయ త్ర్యంబకాయ త్రిపురాం
తకాయ త్రికాగ్నికాలాయ కాలాగ్నిరుద్రాయ నీలకంఠాయ మృత్యుం
జయాయ సర్వేశ్వరాయ సదాశివాయ శ్రీమహాదేవాయ నమః)

౨. నమో హిరణ్యబాహవే సేనాన్యే దిశాం చ పతయే నమో నమో
వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః పశూనాం పతయే నమో నమస్సస్పింజరాయ
త్విషీమతే పథీనాం పతయే నమో నమో బభ్లుశాయ వివ్యాధినే౽న్నానాం
పతయే నమో నమో హరికేశాయోపవీతినే పుష్టానాం పతయే
నమో నమో భవస్య హేత్యై జగతాం పతయే నమో నమో రుద్రా
యా౽౽తతావినే క్షేత్రాణాం పతయే నమో నమస్సూతాయా౽హ
న్త్యాయ వనానాం పతయే నమో నమః॥

రోహితాయ స్థపతయే వృక్షాణాం పతయే నమో నమో మన్త్రిణే

వాణిజాయ కక్షాణాం పతయే నమో నమో భువన్తయే వారివస్కృతా
యౌషధీనాం పతయే నమో నమ ఉచ్చైర్ఘోషాయాఽఽక్రన్దయతే
పత్తీనాం పతయే నమో నమః కృత్స్నవీతాయ ధావతే సత్త్వనాం పతయే
నమః ॥ ౩ ॥ నమస్సహమానాయ నివ్యాధిన ఆవ్యాధినీనాం పతయే నమో
నమః కకుభాయ నిషఙ్గిణే స్తేనానాం పతయే నమో నమో నిషఙ్గిణ ఇషు
ధిమతే తస్కరాణాం పతయే నమో నమో వఞ్చతే పరివఞ్చతే స్తాయూ
నాం పతయే నమో నమో నిచేరవే పరిచరాయారణ్యానాం పతయే
నమో నమస్సృకావిభ్యో జిఘాగ్ంసద్భ్యో ముష్ణతాం పతయే నమో
నమోఽసిమద్భ్యో నక్తంచరద్భ్యః ప్రకృన్తానాం పతయే నమో నమ
ఉష్ణీషిణే గిరిచరాయ కులుఞ్చానాం పతయే నమో నమః ॥ ౧ ॥ ఇషు
మద్భ్యో ధన్వావిభ్యశ్చ వో నమో నమ ఆతన్వానేభ్యః ప్రతిదధానే
భ్యశ్చ వో నమో నమ ఆయచ్ఛద్భ్యో విసృజద్భ్యశ్చ వో నమో నమో
ఽస్యద్భ్యో విధ్యద్భ్యశ్చ వో నమో నమ ఆసీనేభ్యశ్శయానేభ్యశ్చ వో
నమో నమస్స్వపద్భ్యో జాగ్రద్భ్యశ్చ వో నమో నమస్తిష్ఠద్భ్యో
ధావద్భ్యశ్చ వో నమో నమస్సభాభ్యస్సభాపతిభ్యశ్చ వో నమో
నమో అశ్వేభ్యోఽశ్వపతిభ్యశ్చ వో నమః ॥ ౨ ॥ ౩ ॥

నమ ఆవ్యాధినీభ్యో వివిధ్యన్తీభ్యశ్చ వో నమో నమ ఉగణాభ్య
స్తృగ్ంహతీభ్యశ్చ వో నమో నమో గృత్సేభ్యో గృత్సపతిభ్యశ్చ వో
నమో నమో వ్రాతేభ్యో వ్రాతపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో గణేభ్యో
గణపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్యశ్చ వో

నమోనమో మహద్భ్యః క్షుల్లకేభ్యశ్చవో నమో నమో రథిభ్యో
ఽరథేభ్యశ్చవో నమో నమో రథేభ్యః ౧॥ రథపతిభ్యశ్చవో
నమో నమస్సేనాభ్యస్సేనానిభ్యశ్చవో నమోనమః క్షత్తృభ్యస్సం
గ్రహీతృభ్యశ్చవో నమో నమస్తక్షభ్యో రథకారేభ్యశ్చవోనమో
నమః కులాలేభ్యః కర్మారేభ్యశ్చవోనమోనమః పుంజిష్టేభ్యోనిషా
దేభ్యశ్చవోనమోనమఇషుకృద్భ్యోధన్వకృద్భ్యశ్చవో నమోనమో
మృగయుభ్యశ్శ్వనిభ్యశ్చవో నమోనమశ్శ్వభ్యశ్శ్వపతిభ్యశ్చవో
నమః॥ ౪॥

౫॥ నమోభవాయచ రుద్రాయచ నమశ్శర్వాయచ పశు
పతయేచ నమో నీలగ్రీవాయచ శితికంఠాయచ నమః కపర్దినేచ
వ్యుప్తకేశాయచ నమస్సహస్రాక్షాయచ శతధన్వనేచ నమోగిరి
శాయచ శిపివిష్టాయచ నమో మీఢుష్టమాయ చేషుమతేచ
నమోహ్రస్వాయచ వామనాయచ నమో బృహతేచ వర్షీయ
సేచ నమో వృద్ధాయచ సంవృధ్వనేచ॥ ౧॥ నమో అగ్రియాయచ
ప్రథమాయచనమ ఆశవే చాజిరాయచ నమశ్శీఘ్రియాయచ
శీభ్యాయచనమ ఊర్మ్యాయచావస్వన్యాయచ నమస్స్రోతస్యాయచ
ద్వీప్యాయచ॥ ౨॥ నమో జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయచనమః పూర్వ
జాయచావరజాయచనమో మధ్యమాయ చాపగల్భాయచ నమో
జఘన్యాయచ బుధ్నియాయచ నమస్సోభ్యాయచ ప్రతిసర్యాయచ
నమో యామ్యాయచ క్షేమ్యాయచ నమఉర్వర్యాయచ ఖల్యా
యచ నమశ్శ్లోక్యాయ చావసాన్యాయచ నమో వన్యాయచ కక్ష్యా

యుచ నమశ్శ్రవాయచ ప్రతి శ్రవాయచ ॥ ౧॥ నమ ఆశుషే
ణాయ చాశురథాయచ నమశ్శూరాయచావభిన్ద తేచనమోవర్మిణేచ
వరూధినేచ నమో బిల్మినేచ కవచినేచ నమ శ్శ్రుతాయచ శ్రుత
సేనాయచ॥ ౨॥ ౧॥ నమోదున్దుభ్యాయ చాహ నన్యాయచ నమో
ధృష్ణవేచ ప్రమృశాయచ నమో దూతాయచ ప్రహితాయచ
నమో నిషఙ్గిణే చేషుధిమతేచ నమ స్తీక్ష్ణేష వేచాయుధినేచ నమ
స్స్వాయుధాయచ సుధన్వనేచ నమస్స్రుత్యాయచ పథ్యాయచ
నమః కాట్యాయచ నీప్యాయచ నమ సూద్యాయచ సరస్యాయ
చనమో నాద్యాయచ వైశన్తాయచ॥ ౧॥ నమః కూప్యాయ చావ
ట్యాయచ నమో వర్ష్యాయ చావర్ష్యాయచ నమోమేఘ్యాయచవిద్యు
త్యాయచ నమ ఈధ్రియాయ చాతప్యాయచ నమో వాత్యా
యచ రేష్మియాయచనమో వాస్తవ్యాయచ వాస్తుపాయచ॥ ౨॥

౮॥ నమస్సోమాయచ రుద్రాయచ నమస్తామ్రాయ చారు
ణాయచ నమశ్శఙ్గాయచ పశుపతయేచ నమఉగ్రాయచ భీమాయచ
నమో అగ్రేవధాయచ దూరేవధాయచ నమోహన్త్రేచ హనీయసే
చనమో వృక్షేభ్యోహరి కేశేభ్యో నమస్తారాయ నమశ్శమ్భవేచ
మయోభవేచ నమ శ్శఙ్కరాయచ మయస్కరాయచ నమశ్శి
వాయచ శ్శివతరాయచ॥ ౧॥ నమ స్తీర్థ్యాయచ కూల్యాయచ
నమః పార్యాయ చావార్యాయచ నమః ప్రతరణాయ చోత్తరణా
యచ నమ ఆతార్యాయచా లాద్యాయచ నమ శ్శష్ప్యాయచఫే
న్యాయచ నమస్సికత్యాయచ ప్రవాహ్యాయచ॥ ౨ ॥ ౯॥ నమఇరి

ణ్యాయచ ప్రపథ్యాయచ నమః కిగ్ంశిలాయచ క్షయణాయచ నమః కపర్దినేచ పులస్తయేచ నమో గోష్ఠ్యాయచ గృహ్యాయచ నమ స్తల్ప్యాయచ గేహ్యాయచ నమః కాట్యాయచ గహ్వరేష్ఠాయచ నమో హ్రదయ్యాయచ నివేష్ప్యాయచ నమః పాగ్ంసవ్యాయ చ రజస్యాయచ నమః శుష్క్యాయచ హరిత్యాయచ నమో లోప్యాయచోలప్యాయచ ॥ ౧ ॥ నమ ఊర్వ్యాయచ సూర్మ్యాయ చ నమః పర్ణ్యాయచ పర్ణశద్యాయచ నమోఽపగురమాణాయ చాఽభిఘ్నతేచ నమ ఆఖ్ఖిదతేచ ప్రఖ్ఖిదతేచ నమోవః కిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్యో నమో విక్షీణకేభ్యో నమో విచిన్వత్కేభ్యో నమ ఆనిర్హతేభ్యో నమ ఆమీవత్కేభ్యః ॥ ౨ ॥ ౧౦ ॥ ద్రాపే అన్ధసస్పతే దరిద్రన్నీలలోహిత ॥ ౧ ॥ ఏషాంపురుషాణా మేషాం పశూనాం మాభేర్మాఽరో మో ఏషాంకించ నామమత్ । యాతే రుద్ర శివా తనూ శ్శివావిశ్వాహ భేషజీ । శివారుద్రస్య భేషజీ తయానో మృడ జీవసే । ఇమాగ్ం రుద్రాయతవసే కపర్దినే క్షయద్వీరాయ ప్రభరామహే మతిమ్ । యథానశ్శమసద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వంపుష్టం గ్రామే అస్మిన్ ॥ ౧ ॥ అనాతురమ్ । మృడానోరుద్రోతనోమయస్కృధిక్షయద్వీరాయ నమసా విధేమతే । యచ్ఛంచ యోశ్చమను రాయజే పితా తదశ్యామ తవరుద్ర ప్రణీతౌ ।

మానో మహాన్త ముత మానో అర్భకం మాన ఉక్షన్త ముతమాన ఉక్షితమ్ మానోవధీః పితరం మోత మాతరం ప్రి

యోమాంస స్తనువః ౨౦ రుద్రరీరిషః । మాన స్తోకేతనయే మాన
ఆయుషిమానో గోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరా న్మానో
రుద్ర భామితోవధీర్హవిష్మన్తో నమసా విధేమ తే। ఆరాత్తేగోఘ్న
ఉతపూరుషఘ్నే క్షయద్వీరాయ సుమ్న మస్మేతేఅస్తు ॥ రక్షా
చనో అధిచ దేవబ్రూహ్యథాచనశ్శర్మ యచ్ఛద్విబర్హాః । స్తు
హిశ్రుతంగర్తసదంయువానం మృగన్నభీమ ముపహత్నుముగ్రమ్।
మృడా జరిత్రేరుద్ర స్తవానో అన్యంతే అస్మన్నివపన్తుసేనాః । పరిణో
రుద్రస్య హేతిర్వృణక్తుపరి త్వేష స్యదుర్మతిరఘాయోః। అవస్థిరా
మఘవద్భ్య స్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృడయ। మీఢు
ష్టమశివతమ శివోనస్సుమనాభవ । పరమేవృక్ష ఆయుధం నిధాయ
కృత్తిం వసాన ఆచరపినాకం ౮॥ బిభ్రదాగహి । వికిరిదవిలోహితన
మస్తే అస్తుభగవః । యాస్తేసహస్రగ్ం హేతయోఽన్యమస్మన్నివ
పన్తుతాః। సహస్రాణిసహస్రధా బాహువో స్తవహేతయః। తాసామీ
శానో భగవః పరాచీనాముఖాకృధి॥౧౧॥ సహస్రాణిసహస్రశో యేరుద్రా
అధిభూమ్యామ్॥ తేషాగ్ంసహస్రయోజనేఽవధన్వానితన్మసి । అస్మి
న్మహత్యర్ణవేఽన్తరిక్షేభవాఅధి(౧) నీలగ్రీవాశ్శితికంఠాశ్శర్వాఅధః
క్షమాచరాః । నీలగ్రీవాశ్శితికంఠాదివగ్ంరుద్రాఉపశ్రితాః। యేవృ
క్షేషుసస్పిఞ్జరా నీలగ్రీవా విలోహితాః । యేభూతానా మధిపతయో
విశిఖాసః కపర్దినః । యేఅన్నేషు వివిధ్యన్తి పాత్రేషు పిబతోజ
నాన్ । యేపథాం పథిరక్షయ ఐలబృదాయవ్యుధః । యేతీర్థాని

ప్రచరన్తి స్సృకావన్తో నిషఙ్గిణః । యఏతావన్తశ్చ భూయాగ్ం
సశ్చ దిశో రుద్రా వితస్థిరే । తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవధన్వాని
తన్మసి । నమో రుద్రేభ్యో యేపృథివ్యాం యేఽన్తరిక్షే యేదివియే
షామన్నం వాతో వర్షమిషవ స్తేభ్యోదశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణాదశ
ప్రతీచీర్దశోదీచీ ర్దశోర్ధ్వా స్తేభ్యో నమ స్తేనో మృడయన్తు తేయం
ద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టి తంవో జమ్భేదధామి త్ర్యంబకంయజామహే
సుగన్ధిం పుష్టివర్ధనమ్ । ఉర్వారుక మివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీ
య మామృతాత్ । యోరుద్రో అగ్నౌ యో అప్సుయ ఓషధీషుయో
రుద్రో విశ్వాభువనా వివేశతస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు ।

ఓమ్ శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥ ఇతినమకం సంపూర్ణమ్.

అథ చమక ప్రారమ్భః.

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓమ్॥ ౧॥ అగ్నావిష్ణూసజోషసేమా
వర్ధన్తువాంగిరః । ద్యుమ్నైర్వాజేభి రాగతమ్ । వాజశ్చమే ప్రసవ
శ్చమే ప్రయతిశ్చమే ప్రసితిశ్చ మేధీతిశ్చమే క్రతుశ్చమే స్వర
శ్చమే శ్లోకశ్చమే శ్రావశ్చమే శ్రుతిశ్చమే జ్యోతిశ్చమే సువ
శ్చమే ప్రాణశ్చమేఽపానః । చమేవ్యానశ్చమేఽసుశ్చమే చిత్తం
చమ ఆధీతంచమే వాక్చమేమనశ్చమే చక్షుశ్చమే శ్రోత్రంచమెదక్ష
శ్చమె బలంచమ ఓజశ్చమె సహశ్చమ ఆయుశ్చమే జరాచమ ఆత్మా
చమే తనూశ్చమె శర్మచమె వర్మచమేఽఙ్గానిచమె స్థానిచమెపరూ
గ్ంషిచమె శరీరాణిచమే" ౨॥ జ్యైష్ఠ్యంచమ ఆధిపత్యంచమే మన్యు
శ్చమెభామశ్చమేఽమశ్చమేఽంభశ్చమే జేమాచమేమహిమాచమే

వరిమాచ మే ప్రథిమాచ మే వర్ష్మాచ మే ద్రాఘుయాచ మే వృద్ధంచ
మె వృద్ధిశ్చ మే సత్యంచ మే శ్రద్ధాచ మెజగచ్చ॥౧॥మెధనంచ మె వశశ్చ
మె త్విషిశ్చ మే క్రీడాచ మె మోదశ్చ మే జాతంచ మే జనిష్యమాణం
చ మేసూక్తంచ మే సుకృతంచ మే విత్తంచ మె వేద్యంచ మేభూతంచ మే
భవిష్యచ్చ మే సుగంచ మే సుపథంచమ ఋద్ధంచమ ఋద్ధిశ్చ మేక్లుప్తం
చమె క్లుప్తిశ్చ మే మతిశ్చ మే సుమతిశ్చ మే॥ ౨॥

శంచ మెమయశ్చ మే ప్రియంచ మేఽనుకామశ్చమె కామశ్చ మే
సౌమనసశ్చమె భద్రంచమె శ్రేయశ్చమెవస్యశ్చమె యశశ్చమెభగ
శ్చమె ద్రవిణంచ మే యంతాచ మే ధర్తాచమే క్షేమశ్చమెధృతిశ్చమె
విశ్వంచ మెమహశ్చ మే సంవిచ్చమెజ్ఞాత్రంచ మెసూశ్చ మేప్రసూశ్చమె
సీరంచ మే లయశ్చమఋతంచ మెఽమృతంచ మేఽయక్ష్మంచ మే ఽనా
మయచ్చ మేజీవాతుశ్చ మే దీర్ఘాయుత్వంచ మేఽనమిత్రంచ మేఽభయం
చ మేసుగంచ మెశయనంచ మేసూషాచ మేసుదినంచ మే॥3॥ ఊర్క్చ మే
సూనృతాచ మెపయశ్చమె రసశ్చమెఘృతంచ మెమధుచ మెసగ్ధిశ్చమె
సపీతిశ్చ మేకృషిశ్చమె వృష్టిశ్చమె జైత్రంచమ ఔద్భిద్యంచ మేరయి
శ్చమె రాయశ్చమెపుష్టంచమె పుష్టిశ్చ మే విభుచమె ప్రభుచ మెబహు
చమె భూయశ్చ మే పూర్ణంచ మే పూర్ణతరంచమెఽక్షితిశ్చమెకూయ
వాశ్చ మెఽన్నంచమెఽక్షుచ్చమెవ్రీహయశ్చమెయవాశ్చమె మాషా
శ్చమె తిలాశ్చమె ముద్గాశ్చమె ఖల్వాశ్చమె గోధూమాశ్చ మే మసు
రాశ్చమె ప్రియంగవశ్చ మే ఽణవశ్చ మే శ్యామాకాశ్చ మే నీవారా
శ్చ మే॥ ౪॥ అశ్మాచమే మృత్తికాచ మెగిరయశ్చమేపర్వతాశ్చమెసికత

తా చ మే వనస్పతయశ్చ మే హిరణ్యంచ మేఽయశ్చ మే సీసంచ మే త్రపు
శ్చ మే శ్యామంచ మే లోహంచ మేఽగ్నిశ్చ మ ఆపశ్చ మే వీరుధశ్చ మ ఓష
ధయశ్చ మే కృష్టపచ్యంచ మేఽకృష్టపచ్యంచ మే గ్రామ్యాశ్చ మే పశవ
ఆరణ్యాశ్చ యజ్ఞేన కల్పన్తాం విత్తంచ మే విత్తిశ్చ మే భూతంచ మే భూతి
శ్చ మే వసుచ మే వసతిశ్చ మే కర్మచ మే శక్తిశ్చ మేఽర్థశ్చ మ ఏమశ్చ మ
ఇతిశ్చ మే గతిశ్చ మే॥౫॥ అగ్నిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సోమశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే
సవితా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సరస్వతీ చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే పూషా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే
బృహస్పతిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే మిత్రశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే వరుణశ్చ మ ఇన్ద్ర
శ్చ మే త్వష్టా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే ధాతా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే విష్ణుశ్చ మ ఇన్ద్ర
శ్చ మేఽశ్వినౌ చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే మరుతశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే విశ్వే చ మే
దేవా ఇన్ద్రశ్చ మే పృథివీ చ మ ఇన్ద్రశ్చ మేఽన్తరిక్షంచ మ ఇన్ద్రశ్చ మే
ద్యౌశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే దిశశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే మూర్ధా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే
ప్రజాపతిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే॥ ౬॥ అగ్ంశుశ్చ మే రశ్మిశ్చ మేఽదా
భ్యశ్చ మేఽధిపతిశ్చ మ ఉపాగ్ంశుశ్చ మేఽన్తర్యామశ్చ మ ఐంద్రవా
యవశ్చ మే మైత్రావరుణశ్చ మ ఆశ్వినశ్చ మే ప్రతిప్రస్థానశ్చ మే శుక్ర
శ్చ మే మన్థీ చ మ ఆగ్రయణశ్చ మే వైశ్వదేవశ్చ మే ధ్రువశ్చ మే వైశ్వానర
శ్చ మ ఋతుగ్రహాశ్చ॥౭॥ మేఽతిగ్రాహ్యాశ్చ మ ఐన్ద్రాగ్నశ్చ మే వైశ్వదే
వశ్చ మే మరుత్వతీయాశ్చ మే మాహేన్ద్రశ్చ మ ఆదిత్యశ్చ మే సావిత్రశ్చ
మే సారస్వతశ్చ మే పౌష్ణశ్చ మే పాత్నీవతశ్చ మే హారియోజనశ్చ మే॥ ౮॥
ఇధ్మశ్చ మే బర్హిశ్చ మే వేదిశ్చ మే ధిష్ణియాశ్చ మే స్రుచశ్చ మే చమ
సాశ్చ మే గ్రావాణశ్చ మే స్వరవశ్చ మ ఉపరవాశ్చ మేఽధిషవణే చ మే ద్రో

ణకలశశ్చమే వాయవ్యానిచమేపూతభృచ్చమ ఆధవనీయశ్చమ ఆగ్నీ
ధ్రంచమే హవిర్ధానంచమే గృహాశ్చమే సదశ్చమే పురోడాశాశ్చమే
పచతాశ్చమే ఽవభృథశ్చమే స్వగాకారశ్చమే॥ ౮॥ అగ్నిశ్చమేఘర్మ
శ్చమే ఽర్కశ్చమే సూర్యశ్చమే ప్రాణశ్చమేఽశ్వమేధశ్చమే పృథి
వీచమేఽదితిశ్చమేదితిశ్చమే ద్యౌశ్చమే శక్వరీరంగులయో దిశశ్చమే
యజ్ఞేనకల్పన్తామృక్చమే సామచమేస్తోమశ్చమేయజుశ్చమేదీక్షాచమే
తపశ్చమ ఋతుశ్చమే వ్రతంచమేఽహోరాత్రయోర్వృష్ట్యా బృహ
ద్రథన్తరేచమే యజ్ఞేన కల్పేతామ్॥ ౯॥ గర్భాశ్చమే వత్సాశ్చ
మే త్ర్యవిశ్చమే త్ర్యవీచమే దిత్యవాట్చమే దిత్యౌహీచమే పంచావి
శ్చమే పంచావీచమే త్రివత్సశ్చమే త్రివత్సాచమే తుర్యవాట్చమే
తుర్యౌహీచమే పష్ఠవాచ్చమే పష్ఠౌహీచమ ఉక్షాచమే వశాచమ
ఋషభశ్చ॥ ౧॥ మేవేహచ్చమేఽనడ్వాంచమెధేనుశ్చ మఆయుర్యజ్ఞేన
కల్పతాం ప్రాణోయజ్ఞేనకల్పతా మపానో యజ్ఞేన కల్పతాం వ్యానో
యజ్ఞేన కల్పతాం చక్షుర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం శ్రోత్రం యజ్ఞేన కల్ప
తాం మనోయజ్ఞేన కల్పతాం వాగ్యజ్ఞేన కల్పతా మాత్మా యజ్ఞేన
కల్పతాం యజ్ఞోయజ్ఞేన కల్పతామ్॥ ౧౦॥ ఏకాచమే తిస్రశ్చమేపంచ
చమే సప్తచమే నవచమ ఏకాదశచమే త్రయోదశచమే పంచదశ
చమే సప్తదశచమే నవదశచమ ఏకవిగ్ంశతిశ్చమే త్రయోవిగ్ంశతి
శ్చమే పంచవిగ్ంశతిశ్చమె సప్తవిగ్ంశతిశ్చమే నవవిగ్ంశతిశ్చమ
ఏకత్రిగ్ంశచ్చమె త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ॥ ౧॥ మేచతస్రశ్చమేఽష్టౌచమే
ద్వాదశచమె షోడశచమేవిగ్ంశతిశ్చమే చతుర్విగ్ంశతిశ్చమేఽ

ష్టావిగ్ంశతిశ్చమే ద్వాత్రిగ్ంశచ్చమే షట్త్రిగ్ంశచ్చమే చత్వారిగ్ం
శచ్చమే చతుశ్చత్వారిగ్ం శచ్చమేఽష్టాచత్వారిగ్ం శచ్చమేవాజశ్చ
ప్రసవశ్చాఽపిజశ్చ క్రతుశ్చ సువశ్చమూర్ధా చ వ్యశ్నియశ్చాంత్యా
యనశ్చాంత్యశ్చ భౌవనశ్చ భువనశ్చాధిపతిశ్చ ॥౧౧॥ ఇడా దేవహూర్మను
ర్యజ్ఞనీర్బృహస్పతిరుక్థామదాని శగ్ంసిషద్విశ్వేదేవాస్సూక్తవాచః
పృథివిమాతర్మామాహిగ్ంసీర్మధుమనిష్యే మధుజనిష్యే మధువక్ష్యా
మిమధువదిష్యామి మధుమతీం దేవేభ్యోవాచముద్యాసగ్ంశుశ్రూషే
ణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తంమా దేవా అవంతు శోభాయై పితరోఽను
మదంతు। ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః హరిః ఓం తత్సత్ ॥

ఇతి చమకం సంపూర్ణమ్.

పురుషసూక్తమ్.

ఓమ్। తచ్ఛంయోరావృణీమహే। గాతుంయజ్ఞాయ। గాతుం
యజ్ఞపతయే। దైవీస్స్వస్తిరస్తునః। స్వస్తిర్మానుషేభ్యః। ఊర్ధ్వం
జిగాతుభేషజం। శంనో అస్తుద్విపదే। శం చతుష్పదే। ఓం శాంతి
శ్శాంతిశ్శాంతిః॥ సహస్రశీర్షా పురుషః। సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్।
సభూమింవిశ్వతోవృత్వా। అత్యతిష్ఠద్దశాంగులమ్। పురుష ఏవేదగ్ం
సర్వమ్। యద్భూతంయచ్చభవ్యం॥ ఉతామృతత్వస్యేశానః। యద
న్నేనాతిరోహతి। ఏతావానస్య మహిమా। అతోజ్యాయాగ్ఁశ్చ
పూరుషః॥ ౧॥ పాదోఽస్యవిశ్వాభూతాని। త్రిపాదస్యామృతందివి।
త్రిపాదూర్ధ్వఉదైత్పురుషః। పాదోఽస్యేహాభవాత్పునః। తతో
విష్వఙ్వ్యక్రామత్। సాశనానశనేఅభి। తస్మాద్విరాడజాయత।

విరాజో అధిపూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత । పశ్చాద్భూమిమథో
పురః॥ ౨॥ యత్పురుషేణహవిషా । దేవా యజ్ఞమతన్వత। వసన్తో
అస్యాఽసీదాజ్యమ్ । గ్రీష్మఇధ్మశ్శరద్ధవిః । సప్తాస్యాసన్ పరిధయః।
త్రిస్సప్తసమిధః కృతాః । దేవా యద్యజ్ఞం తన్వానాః । అబధ్నన్పు
రుషంపశుమ్।తంయజ్ఞంబర్హిషిప్రౌక్షన్। పురుషంజాతమగ్రతః॥౩॥
తేన దేవాఅయజన్త । సాధ్యాఋషయశ్చయే । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వ
హుతః । సంభృతం పృషదాజ్యమ్। పశూగ్ స్తాగ్ శ్చక్రే వాయవ్యాన్।
ఆరణ్యాన్గ్రామ్యాశ్చయే । తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతః । ఋచస్సామాని
జజ్ఞిరే । ఛన్దాగ్ంసి జజ్ఞిరేతస్మాత్ । యజుస్తస్మా దజాయత॥౪॥
తస్మాదశ్వా అజాయన్త । యే కే చోభయాదతః । గావోహ జజ్ఞిరే
తస్మాత్ । తస్మాజ్జాతా అజావయః । యత్పురుషం వ్యదధుః। కతిధా
వ్యకల్పయన్ । ముఖం కిమస్య కౌ బాహూ । కావూరూ పాదావు
చ్యేతే । బ్రాహ్మణోఽస్యముఖమాసీత్ । బాహూ రాజన్యః కృతః॥
౫॥ ఊరూ తదస్యయద్వైశ్యః । పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత ।
చన్ద్రమా మనసో జాతః । చక్షోః సూర్యో అజాయత। ముఖాదింద్ర
శ్చాగ్నిశ్చ । ప్రాణాద్వాయురజాయత । నాభ్యాఆసీదన్తరిక్షమ్ ।
శీర్ష్ణోద్యౌః సమవర్తత । పద్భ్యాం భూమిర్దిశశ్శ్రోత్రాత్ । తథాలో
కాగ్ం అకల్పయన్॥ ౬॥ వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ ।
ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తుపారే। సర్వాణిరూపాణి విచిత్యధీరః। నామాని
కృత్వాఽభివదన్ యదాస్తే । ధాతా పురస్తాద్య ముదాజహార శక్రః
ప్రవిద్వాన్ ప్రదిశశ్చతస్రః । తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి।

నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే । యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజన్త దేవాః ।
తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తేహనాకం మహిమానస్సచన్తే ।
యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సన్తి దేవాః ॥ ౭ ॥ అద్భ్యస్సమ్భూతః పృథివ్యై
రసాచ్చ । విశ్వకర్మణస్సమవర్తతాధి । తస్య త్వష్టా విదధ ద్రూప
మేతి । తత్పురుషస్య విశ్వమాజానమగ్రే । వేదాహమేతం పురుషం
మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్ । తమేవం విద్వానమృత
ఇహ భవతి । నాన్యః పన్థా విద్యతేఽయనాయ । ప్రజాపతిశ్చరతి
గర్భే అన్తః । అజాయమానో బహుధా విజాయతే ॥ ౮ ॥ తస్య ధీరాః
పరిజానన్తి యోనిమ్ । మరీచీనాం పద మిచ్ఛన్తి వేధసః । యో దేవే
భ్య ఆతపతి । యో దేవానాం పురోహితః । పూర్వో యో దేవేభ్యో
జాతః । నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే రుచం బ్రాహ్మం జనయన్తః ।
దేవా అగ్రే తద బ్రువన్ । యస్త్వైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్ । తస్య
దేవా అసన్ వశే । హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ । అహోరాత్రే
పార్శ్వే । నక్షత్రాణి రూపమ్ । అశ్వినౌ వ్యాత్తమ్ । ఇష్టం మనిషాణ ।
అముం మనిషాణ । సర్వం మనిషాణ ॥ ౯ ॥ ఓం తచ్ఛం యో రావృణీ
మహే...శం చతుష్పదే ॥ ఓం శాన్తిః శ్శాన్తిః శ్శాన్తిః ॥

పురుషసూక్తం సమాప్తమ్.

శ్రీ సూక్తమ్.

హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం సువర్ణరజతస్రజామ్ । చన్ద్రాం హిరణ్మ
యీం లక్ష్మీం జాతవేదో మమావహ ॥ ౧ ॥ తాం మ ఆవహ జాతవేదో

లక్ష్మీమనపగామినీమ్ । యస్యాంహిరణ్యం విన్దేయం గామశ్వమ్పురు
షానహమ్॥ ౨॥ అశ్వపూర్వాం రథమధ్యాం హస్తినాదప్రబోధినీమ్।
శ్రియన్దేవీ ముపహ్వయే శ్రీర్మాదేవీజుషతామ్॥౩॥ కాంసోస్మితాంహి
రణ్యప్రాకారా మార్ద్రాజ్జ్వలన్తీన్తృప్తా న్తర్పయన్తీమ్। పద్మేస్థితా
మ్పద్మవర్ణాన్తామి హోపహ్వయే శ్రియమ్॥ ౪॥ చన్ద్రా మ్ప్రభా
సాంయశసాజ్వలన్తీంశ్రియం లోకేదేవజుష్టాముదారామ్ । తామ్పద్మి
నీమీంశరణ మహమ్ప్రపద్యేఽలక్ష్మీర్మేనశ్యతాన్త్వాం వృణే(వృణో
మి)॥ ౫॥ ఆదిత్యవర్ణే తపసోఽధిజాతో వనస్పతి స్తవవృక్షోఽథబిల్వః॥
తస్య ఫలానితపసానుదన్తుమాయా న్తరాయాశ్చ బాహ్యాఅలక్ష్మీః॥
౬॥ ఉపైతు మాన్దేవసఖః కీర్తిశ్చమణినాసహ । ప్రాదుర్భూతోఽ
స్మి రాష్ట్రేఽస్మిన్కీర్తి మృద్ధిన్దదాతుమే॥ ౭॥ క్షుత్పిపాసామలా
జ్యేష్ఠామలక్ష్మీ ర్నాశయామ్యహమ్ । అభూతి మసమృద్ధిఞ్చ సర్వా
న్నిర్ణుదమేగృహాత్ ॥ ౮॥ గన్ధద్వారా న్దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాఙ్కరీ
షిణీమ్। ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాన్తా మిహోపహ్వయే శ్రియమ్।
౯॥ మనసః కామ మాకూతింవాచస్సత్యమశీమహి । పశూనాగ్ం
రూప మన్నస్యమయి శ్రీశ్శ్రయతాం యశః॥ ౧౦॥ కర్దమేన ప్రజా
భూతా మయిసమ్భవ కర్దమ । శ్రియం వాసయ మేకులేమాతరమ్ప
ద్మమాలినీమ్॥ ౧౧॥ ఆపస్రజన్తుస్నిగ్ధాని చిక్లీత వసమే గృహే।
నిచదేవీంమాతరంశ్రియం వాసయ మేకులే॥ ౧౨॥ ఆర్ద్రామ్పుష్క
రిణీ మ్పుష్టిమ్పిఙ్గలా మ్పద్మమాలినీమ్ । చన్ద్రాంహిరణ్మయీంలక్ష్మీ
ఞ్జాతవేదోమ ఆవహ॥ ౧౩॥ ఆర్ద్రాం యఃకరిణీం యష్టిం సువర్ణాం

హేమమాలినీమ్ । సూర్యాంహిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో మమా
వహ॥ ౧౪॥ తాంమ ఆవహ జాతవేదో లక్ష్మీమనపగామినీమ్। యస్యాం
హిరణ్యం ప్రభూతం గావో దాస్యోఽశ్వాన్ విన్దేయం పురుషానహమ్॥
ఈశ్రీసూక్తముయొక్క ఫలశ్రుతిగూడ నిచ్చట వ్రాయుచున్నాఁడను.

యశ్శుచిః ప్రయతో భూత్వా జుహుయాదాజ్య మన్వహమ్
శ్రియః పంచదశర్చంచ శ్రీకామస్సతతం జపేత్ । ఆనందః కర్దమ
శ్చైవ చిక్లీత ఇతి విశ్రుతాః । ఋషయ స్తే త్రయః పుత్రాః స్వయం
శ్రీదేవి దేవతా॥ పద్మానన పద్మ ఊరుపద్మాక్షి పద్మసంభవే। త్వంమాం
భజస్వ పద్మాక్షి యేన సౌఖ్యంలభామ్యహమ్ ॥ అశ్వదాయిచ గోదా
యిధనదాయి మహాధనే । ధనం మేజుషతాం దేవీంసర్వకామార్థసిద్ధ
యే॥ పుత్రపౌత్రధనం ధాన్యంహస్త్యశ్వాజావిగోరథమ్। ప్రజానాం
భవసి మాతా ఆయుష్మంతంకరోతుమామ్। చంద్రాభాంలక్ష్మీమీశా
నాం సూర్యాభాం శ్రియమీశ్వరీమ్ । చంద్రసూర్యాగ్ని సర్వాభాం
శ్రీమహాలక్ష్మీముపాస్మహే॥ ధనమగ్నిర్ధనం వాయుర్ధనం సూర్యోధనం
వసుః । ధన మింద్రో బృహస్పతి ర్వరుణం ధనమశ్నుతే॥ వైనతేయ
సోమం పిబసోమం పిబతు వృత్రహా । సోమంధనస్య సోమినోమహ్యం
దదాతు సోమిని । నక్రోధోనచ మాత్సర్యం నలోభో నాశుభా
మతిః । భవంతి కృతపుణ్యానాం భక్తానాం శ్రీసూక్తం జపేత్సదా॥
వర్షంతు తేవిభావరిదివో అభ్రస్య విద్యుతః । రోహంతు సర్వబీజా
న్యవ బ్రహ్మద్విషోజహి॥ పద్మప్రియే పద్మిని పద్మహస్తే పద్మాలయే పద్మ
దళాయతాక్షి । విశ్వప్రియే విష్ణుమనోనుకూలే త్వత్పాదపద్మంమయి

సన్నిధత్స్వ॥ యాసాపద్మాసనస్థా విపులకటితటీ పద్మపత్రాయతాక్షీ ।
గంభీరావర్తనాభి స్తనభరనమితా శుభ్రవస్త్రోత్తరీయా। లక్ష్మీర్దివ్యై
ర్గజేంద్రై ర్మణిగణఖచితై స్స్నాపితా హేమకుంభై ర్నిత్యంసాపద్మ
హస్తా మమవసతు గృహే సర్వమాంగళ్యయుక్తా ॥ లక్ష్మీం క్షీరసము
ద్రరాజతనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీమ్। దాసీభూతసమస్తదేవవనితాం
లోకైకదీపాంకురాం। శ్రీమన్మందకటాక్షలబ్ధవిభవ బ్రహ్మేంద్రగంగాధ
రామ్ । త్వాం త్రైలోక్యకుటుంబినీం సరసిజాం వందే ముకుందప్రియామ్ ॥
శుద్ధలక్ష్మీర్మోక్షలక్ష్మీర్జయలక్ష్మీస్సరస్వతీ। శ్రీర్లక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చ ప్ర
సన్నా మమసర్వదా ॥ వరాంకుశౌ పాశమభీతిముద్రాం కరైర్వహంతీం
కమలాసనస్థామ్ । బాలార్కకోటిప్రతిభాం త్రినేత్రాం భజేహమాద్యాం
జగదీశ్వరీం తామ్। సర్వమంగళమాంగళ్యే శివేసర్వార్థసాధికే। శరణ్యే
త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోస్తుతే ॥

ఇతి శ్రీసూక్తం సమాప్తమ్.

భూసూక్తమ్.

భూమిర్భూమ్నా ద్యౌర్వరిణాంతరిక్షం మహిత్వా । ఉపస్థే తే
దేవ్యదితేఽగ్నిమన్నాద మన్నాద్యాయాదధే॥ ౧॥ ఆయఙ్గౌః పృ
శ్నిరక్రమీదసనన్మాతరం పునః। పితరఞ్చ ప్రయన్త్సువః॥ ౨॥ త్రిగ్ం
శద్ధామ విరాజతి వాక్పతఙ్గాయ శిశ్రియే। ప్రత్యస్య వహ ద్యుభిః॥౩॥ అస్య
ప్రాణాదపానత్యంతశ్చరతి రోచనా । వ్యఖ్యన్మహిషస్సువః॥ ౪॥ యత్త్వా
క్రుద్ధః పరోవపమన్యునా యదవర్త్యా । సుకల్పమగ్నే తత్తవపునస్త్వో

ద్దీపయామసి॥ ౫॥ యస్తే గన్ధః పృథివి సమ్బభూవ యం బిభ్రత్యోషధయో యమాపః।
ఆసై త్వాప్యేవం దేవావసవశ్చ సమాభర॥ ౬॥ మేదినీ దేవీ వసుం
ధరా స్యాద్వసుధా దేవీ వాసవీ (బ్ర) హ్మవర్చసః పితృణామ్। శ్రో
త్రం చక్షుర్మనః॥ ౭॥ దేవీ హిరణ్యగర్భిణీ దేవీ ప్రసోదరీ। సదనే స
త్యాయనే సీద॥ ౮॥ సముద్రవతీ సావిత్రీ (అనో దేవీ) ఆనో దేవీ
మహ్యంకీ (గీ) మహాధరణీ మహో అత్యేష్ఠల్॥ (మహో ధ్యతిష్ఠల్॥)
౯॥ శృఙ్గే శృఙ్గే యజ్ఞే యజ్ఞే విభీషణి। ఇన్ద్రపత్నీ వ్యాపినీ సరసిజ ఇహా॥
౧౦॥ వాయుమతీ జలశయనీ స్వయం ధారాజా సత్యం తో పరి మేదినీ।
సోపరిధత్తం గాయ॥ ౧౧॥ విష్ణుపత్నీం మహీం దేవీం మాధవీం
మాధవప్రియామ్। లక్ష్మీం ప్రియసఖీం దేవీం నమామ్యచ్యుత వల్ల
భామ్॥ ౧౨॥ ధనుర్ధరాయై విద్మహే సర్వసిద్ధ్యై చ ధీమహి। తన్నో
ధరా ప్రచోదయాత్॥ ౧౩॥ శృణ్వన్తి శ్రోణామమృతస్య గోపామ్।
పుణ్యామస్యా ఉపశృణోమి వాచమ్॥ మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీమజూ
ర్యామ్। ప్రతీచీమేనాగ్ం హవిషా యజామః॥ ౧౪॥ త్రేధా విష్ణు
రురుగాయో విచక్రమే। మహీం దివం పృథివీమన్తరిక్షమ్। తచ్ఛ్రోణైతి
శ్రవ ఇచ్ఛమానా। పుణ్యగ్గ్ శ్లోకం యజమానాయ కృణ్వతీ॥ ౧౫॥ స్యోనా
పృథివి భవానృక్షరా నివేశనీ। యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః॥ ౧౬॥ అది
తిర్దేవా గన్ధర్వా మనుష్యాః పితరోసురా స్తేషాగ్ం సర్వభూతానాం
మాతా మేదినీ మహతా మహీ సావిత్రీ గాయత్రీ జగత్యుర్వీ పృథ్వీ
బహులా విశ్వాభూతా కతమా కాయా సా సత్యేత్యమృతేతి వసిష్ఠః॥ ౧౭॥

ఇతిసాయణాచార్య విరచితే మాధవీయే వేదార్థప్రకాశే తైత్తిరీయారణ్యకే దశమ ప్రపాఠకే నారాయణీయాపరనామధేయయుక్తాయాం యాజ్ఞికాఖ్యా ముపనిషది ఏకవింశోఽనువాకః॥ పుట (౮౪౨)

కేషాంచిత్పాఠః॥ ఓం॥ మేదినీ దేవీవసుంధరా ... తన్నోధరా ప్రచోదయాత్ ॥ ఇక్షుశాలియవసస్యఫలాఢ్యే పారిజాత తరుశోభిత మూలే। స్వర్ణ రత్నమణిమంటపమధ్యే చింతయే త్సకలలోకధరిత్రీమ్॥ శ్యామాంవిచిత్రాంనవరత్నభూషితాంచతుర్భుజాంతుంగ పయోధరాన్వితామ్। ఇన్దీవరాక్షీం నవశాలిమంజరీం శుకందధానాం శరణం భజామహే॥ ఋక్॥ సక్తుమివ తితఉనాపునన్తో యత్రధీరామనసావాచ మక్రత । అత్రాసఖాయస్సఖ్యానిజానతే భద్రైషాం లక్ష్మీర్నిహితాధివాచి॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥

ఇతి భూసూక్తం సమాప్తమ్.

మహాన్యాసమ్.

అథ రౌద్రీ న్యాస ఖణ్డః.

హరిః ఓమ్॥ అథాతః పంచాంగరుద్రాణాం న్యాసపూర్వకమ్। జపహోమార్చనా ఽభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామో యా తేరుద్రేతి శిఖాయామస్మిన్మహత్యర్ణవ ఇతి శిరసి సహస్రాణీతి లలాటే హ్రస్వం సశ్చ్యుచిషదితి భ్రువోర్మధ్యే త్ర్యంబకం యజామహ ఇతినేత్రయో ర్నమస్స్రుత్యాయ చేతి కర్ణయో ర్మానస్తోకఇతినాసికాయా మవతత్యేతి ముఖే నీలగ్రీవాసిత ఇతి కంఠే నమస్తే అస్త్విత్యంజలౌ పంచాసు వాచా పంచస్వంగుళీషు వినస్తేన్యనమోవఃకిరికేభ్య ఇతి హృదయే నమో గణేభ్య ఇతిపృష్ఠే నమస్తక్షభ్య ఇతికక్షయోర్నమోహిరణ్యబాహవ

ఇతి పార్శ్వయోర్విజ్యం ధనురితిజఠరే హిరణ్యగర్భ ఇతి నాభా మీఢుష్టమ ఇతి కట్యాం యే భూతానామధిపతయ ఇతి గుహ్యే మె అన్నష్విత్యండయో స్సశిరాజాతవేదా ఇత్యపానే మానోమహాన్త మిత్యూర్వోరేషతే రుద్రభాగ ఇతి జాన్వోస్సగ్ం స్సృష్టజిదితి జంఘ యోర్విశ్వం భూతమితి గుల్ఫయోర్యేపథామితి పాదయోరధ్యవో చదితికవచం నమోబిల్మినేత్యుపకవచం నమోఅస్తు నీలగ్రీవాయేతి తృతీయం నేత్రమ్। ప్రముంచధన్వన ఇత్యస్త్రమ్। యఏతావన్త శ్చేతి దిగ్బన్ధః॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రాయేతి నమస్కారం న్యసేత్ । ఓంకారం మూర్ధ్ని విన్యస్య నకారంనాసికాగ్రతః। మోకా రంతు లలాటే వై భకారం ముఖమధ్యతః । గకారం కంఠదేశేతు వకారం హృదివిన్యసేత్ । తేకారం దక్షిణేహస్తే రుకారం వామతో న్యసేత్ । ద్రాకారంనాభిదేశేతు యకారం పాదయోర్న్యసేత్ । సద్యశ్చపాదయోర్న్యస్య వామనస్యాం మధ్యతః । అఘోరంహృది విన్యస్య ముఖేతత్పురుషం న్యసేత్ । ఈశానం మూర్ధ్ని విన్యస్య హంసోనామసదాశివః । హంసహంసేతియో బ్రూయా ద్ధంసోనామ సదాశివః॥ ఏవంన్యాసవిధింకృత్వా తతస్సంపుటమారభేత్॥

త్రాతారమిన్ద్రం। త్వంనో అగ్నే। సుగన్నఃపన్థా। మను న్వంతమ్। తత్వాయామ్యానో నియుద్భిర్వాయుగ్ం సోమతమీశాన మస్మైరుద్రాయస్యోనాపృథివీత్యేతత్సంపుట మిన్ద్రాదీన్ దిక్షువిన్యస్య ఏవమేవాత్మని దశాంగ న్యాదీకరణం కృత్వా॥ (లలాటం నేత్రకర్ణాచ ముఖబాహూచ నాసికే॥ హృదయం నాభిమూర్ధాచ పాదాచ్చ దశదేవతాః॥) విభూరసిప్రవాహణో వహ్నిరసిహవ్య వాహనశ్వాత్ర ర్సిప్రచేతా స్తుథోసి విశ్వవేదా ఉశిగసికవిరంఘారి రసి బంభారి

రవస్యురసి దువస్వాంఛుంధ్యూరసి మార్జాలీయస్సమ్రాడసి కృశా
నుః పరిషద్యోఽసి పవమానః ప్రతక్వాసి నభస్వానసం మృష్టోసి హవ్య
సూద ఋతధామాసి సువర్జ్యోతిర్ బ్రహ్మజ్యోతిరసి సువర్ధామాఽజో
స్యేకపాదహిరసి బుధ్నియో రౌద్రేణానీకేన పాహిమాఽగ్నే పిపృహి
మామా మాహిగ్ంసీః॥

శ్లో॥ శిఖాశిరశ్చమూర్ధాచ లలాటం నేత్రకర్ణకౌ। ముఖంచ
కంఠంబాహూచ హృన్నాభిశ్చకటిస్తథా। ఊరూజానూ జంఘపాదౌ
షోడశాంగస్య లక్షణమ్॥ ఏవం షోడశాంగ రౌద్రీకరణంకృత్వా॥

ఓం॥ త్వగస్థిగతైస్సర్వపాపైః ముచ్యతే। సర్వభూతేష్వపరాజితో
భవతి। తతో భూతప్రేతపిశాచ బ్రహ్మరాక్షస యక్షయమదూత
శాకినీఢాకినీహాకినీ సర్పశ్వాపదతస్కరజ్వరాద్యుపద్రవా స్సర్వేజ్వలం
తంపశ్యంతుమాగ్ం రక్షంతుయజమానగ్ం రక్షంతు॥ మనోజ్యోతిర
బోధ్యగ్నిరగ్ని ర్మూర్ధామూర్ధానం ప్రకర్మణి తేజాతవేదా ఇతిగుహ్య
నాభిహృదయకంఠ ముఖశిరస్స్యైఉత్క్రమరక్షాకర్తవ్యా॥

శివసంకల్పగ్ం హృదయమ్.

యేనేదం యేనకర్మాణి యేనకర్మాణ్యపసో మయత్ప్రజ్ఞానగ్ం సుషారథి
ర్యస్మిన్నృచస్సామయజుగ్ంషి యజ్జాగ్రతో యేనేదం యేనద్యౌర్యే
మనోహృదయమంచిత్త్వమేకాచయే పంచపంచ వేదావాం యస్యైతం
ధీరాః పరాత్పరతరంచైవ పరాత్పరతర బ్రహ్మణో వేదాదిషుయా వై
దేవాఃప్రతిత్వో మాస్తాం భిక్షపతం గసేన త్ర్యంబకం కైలాసశిఖరే కైలా
సశిఖరా విశ్వేశశ్చతుశ్చతురో వేదాన్మనో మహాంతం మానస్తోకే

ప్రజాపతిర్ఋతగ్ం సత్యం కద్రుద్రాయ బ్రహ్మజజ్ఞానం యః ప్రాణతో య
ఆత్మదా యో రుద్రో అగ్నౌ గన్ధద్వారాం నమకం చమకం చైవయ
ఇదగ్ం శివసంకల్ప మష్టాత్రిగ్ంశత్పురుష సూక్తగ్ం శిరః ఉత్తర
నారాయణగ్ం శిఖా । ఆశుశ్శిశానో ప్రతిరథం కవచం ప్రతిపూరు
షం ప్రతిపూరుషం విభ్రాడితి నేత్రత్రయం త్వమగ్నే త్వమగ్నే శత
రుద్రియ మిత్యస్త్రమ్ । ఏవం పంచాంగగ్ం సకృజ్జపేత్ । అష్టాంగం
ప్రణమ్య । హిరణ్యగర్భో యః ప్రాణతో బ్రహ్మ జజ్ఞానం మహీ
ద్యౌరుపశ్వాసయయా తే అగ్నే అగ్నే నయ ఇమం యమప్రస్తర మిత్య
ష్టాంగం ప్రణమ్య । ఉరసా శిరసా దృష్ట్యా మనసా వచసా తథా । పద్భ్యాం
కరాభ్యాం కర్ణాభ్యాం ప్రణామోష్టాంగ ఉచ్యతే ॥ అథాత్మానగ్ం శివా
త్మానం శ్రీరుద్రరూపిణం ధ్యాయేత్ ॥ శుద్ధస్ఫటిక సంకాశం త్రినేత్రం
పంచవక్త్రం దశభుజగ్ం సర్వాభరణభూషితం నీలగ్రీవం శశాఙ్కాం
కం నాగయజ్ఞోపవీతినం నాగాభరణభూషితం వ్యాఘ్రచర్మాంబరధరం
కమండల్వక్షసూత్రధరం అభయవరప్రదం శూలహస్తం జ్వలంతం కపిల
జటాజూటినం శిఖాముద్యోతధారిణమ్ । వృషస్కంధ సమారూఢ
ముమాదేహార్ధధారిణమ్ । అమృతేనాప్లుతం హృష్టం దివ్యభోగ సమ
న్వితమ్ । దిగ్దేవతాసమాయుక్తం సురాసురనమస్కృతమ్ । నిత్యంచ
శాశ్వతం శుభ్రం ధ్రువమక్షరమవ్యయమ్ । సర్వవ్యాపినమీశానం
రుద్రంవై విశ్వరూపిణమ్ । ఏవగ్ం రూపిణమేవం ధ్యాత్వా ద్విజ
స్సమ్యక్తతో దేవయజనమారభేత్ । అథాతో రుద్రస్నానార్చనాభి
షేకవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామ ఆదిత ఏవ తీర్థేస్నాత్వోదేత్యశుచిః ప్రయ
తో బ్రహ్మచారీ శుక్లవాసాస్తస్య దక్షిణాప్రత్యగ్దేశే తన్ముఖంస్థిత్వా
ఆత్మని దేవతాస్థాపయేత్ ॥ ప్రజననే బ్రహ్మ తిష్ఠతు । పాదయో
ర్విష్ణు స్తిష్ఠతు । హస్తయోర్హర స్తిష్ఠతు । బాహ్వోరింద్ర స్తిష్ఠతు ।
జఠరేఽగ్ని స్తిష్ఠతు । హృదయే శివ స్తిష్ఠతు । కంఠే వసవ స్తిష్ఠంతు ।
వక్త్రే సరస్వతీ తిష్ఠతు । నాసికే వాయు స్తిష్ఠతు । నయనయో

క్చేంద్రాదిత్యౌ తిష్ఠేతామ్ । కర్ణయో రశ్వినౌ తిష్ఠేతామ్। లలా టే రుద్రా స్తిష్ఠన్తు । మూర్ధ్న్యాదిత్యా స్తిష్ఠన్తు । శిరశిమహా దేవ స్తిష్ఠతు । శిఖాయాం వామదేవ స్తిష్ఠతు । పృష్ఠే పినాకీ తిష్ఠతు। పురతశ్శూలీతిష్ఠతు । పార్శ్వయోశ్శివాశంకరౌ తిష్ఠేతామ్। సర్వతో వాయు స్తిష్ఠతు । తతో బహిస్సర్వతోఽగ్నిజ్వాలామాలాః పరివృతా స్తిష్ఠన్తు । సర్వేష్వంగేషు సర్వా దేవతా యథాస్థానంతిష్ఠన్తు। మాగ్ం రక్షన్తు । యజమానగ్ం రక్షన్తు । అగ్నిర్మేవాచిశ్రిత ఇత్యథాలింగ మంత్రానిసంమృశ్య । అథ వ్యాహృతిభిర్నిర్మాల్యంవిసృజ్య। తతో దక్షిణ పార్శ్వస్థకలశోదకం కలశగ్ం సంపూజ్య। గంధపుష్పాక్షతై రభ్యర్చ్య। అద్భిరేనం గంధాక్షత పత్త్రిపుష్పధూపదీపనైవేద్య తాంబూలైరభ్యర్చ్యాఽఽత్మానం ప్రత్యారాధయేత్ ॥

అథ ఆత్వాఽవహంత్వి త్యావాహ్య।త్ర్యంబకమితిస్థాపనముద్రాం దర్శయిత్వా । సద్యోజాతమిత్యావాహనందదాతి । సద్యోజాతాయ వై నమోనమ ఇత్యాసనమ్ । భవేభవే నేతిపాద్యం । భవేభవస్వ మామిత్యర్ఘ్యం । భవోద్భవాయనమ ఇత్యాచమనందదాతి । వామదేవాయనమ ఇతి స్నానందదాతి । జ్యేష్ఠాయనమ ఇతి వస్త్రందదాతి। శ్రేష్ఠాయనమ ఇత్యుపవీతం దదాతి । రుద్రాయనమ ఇత్యాభరణం దదాతి । కాలాయనమ ఇతి గంధం దదాతి । కలవికరణాయ నమ ఇత్యక్షతాందదాతి । బలవికరణాయనమ ఇతి పుష్పం దదాతి । బలాయనమ ఇతి ధూపం దదాతి । బలప్రమథనాయనమ ఇతి దీపం దదాతి । సర్వభూతదమనాయనమ ఇతి నైవేద్యందదాతి । మనోన్మనాయనమ ఇతి తాంబూలందదాతి। అఘోరేభ్య ఇత్యుత్తరనీరాజనం దదాతి । తత్పురుషాయనమ ఇతి మంత్రపుష్పం దదాతి । ఈశానాయనమ ఇతి ప్రదక్షిణ నమస్కారా న్సమర్పయామి । అథాష్టభిర్నామంత్రై రష్టౌపుష్పాణి దదాతి తర్పయతిచ॥

శ్లో॥ అర్కచంపకపున్నాగ నంద్యావర్తంచపాటలమ్ ।
బృహతీకరవీరాణి ద్రోణపుష్పాణిచార్చయేత్ ॥

ఓమ్ భవాయ దేవాయనమః।శర్వాయ దేవాయనమః। ఈశానా

య దేవాయనమః । పశుపతయే దేవాయనమః। రుద్రాయ దేవాయ
నమః। ఉగ్రాయ దేవాయనమః। భీమాయ దేవాయనమః। మహతే దేవా
యనమః। భవస్య దేవస్యపత్న్యై నమః। శర్వస్య దేవస్యపత్న్యై నమః।
ఈశానస్య దేవస్య పత్న్యై నమః। పశుపతేర్దేవస్య పత్న్యై నమః।
రుద్రస్య దేవస్య పత్న్యై నమః। ఉగ్రస్య దేవస్య పత్న్యై నమః। భీమ
స్య దేవస్య పత్న్యై నమః। మహతో దేవస్యపత్న్యై నమః। అథాస్యా
ష్టభిర్నామభిర్గంధపుష్పాక్షతసహితాభిరద్భిస్తర్పయిత్వా ॥ భవం దేవం
తర్పయామి । శర్వం దేవం తర్పయామి । ఈశానం దేవంతర్పయామి।
పశుపతిం దేవం తర్పయామి। రుద్రం దేవం తర్పయామి । ఉగ్రం దేవం
తర్పయామి । భీమం దేవం తర్పయామి। మహాన్తం దేవంతర్పయామి।
భవస్య దేవస్య పత్నీస్తర్పయామి తర్పయామి। శర్వస్య దేవస్య పత్నీ
స్తర్పయామి తర్పయామి । ఈశాన దేవస్య పత్నీస్తర్పయామి తర్ప
యామి । పశుపతేర్దేవస్యపత్నీస్తర్పయామి తర్పయామి । రుద్రస్య
దేవస్య పత్నీస్తర్పయామి తర్పయామి। ఉగ్రస్య దేవస్య పత్నీస్తర్ప
యామి తర్పయామి । భీమస్య దేవస్య పత్నీస్తర్పయామి తర్పయామి।
మహతో దేవస్య పత్నీస్తర్పయామితర్పయామి ఇతితర్పయిత్వా॥తతః
అఘోరేభ్య స్తత్పురుషాయేతి రుద్రగాయత్రీం జపేత్ ॥దశకృత్వశ్శతకృ
త్వస్సహస్రకృత్వోవా ఉపరిమితకృత్వోవా దశవార మథైనమాశిష
మాశాస్తే అథైతస్య మూర్ధ్ని హిరణ్యకలశోదకేన సంతతధారా
అభిషించేత్ పయసా సర్పిషా దధ్నా మధునా చేక్షురసేనామ్రరసే
నారికేళసలిలేన పుష్పోదకేన ఫలోదకేన గంధోదకేన కుశోదకేనచ
తదలాభే శుద్ధోదకేనవా ఆదాశంచమ ఇత్యనువాకం నమస్తే రుద్ర
మన్యవ ఇత్యేకాదశానువాకాన్ అగ్నావిష్ణూసజోషసేత్యేకా దశా
నువాకానామేకమేకం జపేత్ । ప్రాణానాం గ్రంథిరసీతి చతుర్భిరను
వాకం త్వమగ్నే రుద్ర స్త్వమగ్రే రుద్రఃప శ్రీపూరుషం ప్రతిపూరుషం।
రుద్రోవా ఏషరుద్రోవా ఏష ఆశుశ్శిశానస్తేషా మనురాణాగం సుప
ర్ణం ఘర్మగం శుపర్ణాయత్రయమసాత్రయం ఇన్ద్రస్య వజ్రోసి వసో

...శారాగ్ం సహస్రశీర్షాఽద్య స్తస్సంభూతో భద్రంకర్ణేభిరితి దశశాన్తిం పఠిత్వా । అణోరణీయానితి ప్రశ్నాంతంజపిత్వా । ఇతి శతానువాకాన్ పంచకారకాన్ జపిత్వా॥

సర్వేషాం వారే వారే పునరారాధన ముత్తరారాధనమ్ । సదాగృహీ పాపక్షయార్థీ వ్యాధినాశనార్థి శత్రునాశనార్థీ జీవితార్థీ పుత్రార్థీ కామ్యార్థీచ కుర్యాత శ్రీకామ శ్శాంతికామః పుష్టికామ స్తుష్టికామః ప్రజ్ఞాకామో మేధాకామ ఆయుష్యకామ ఆరోగ్యకామోఽన్నాద్యకామోవా ఏవం కుర్వన్నాచార్యాయ దక్షిణాందద్యాద్దశగాస్సవత్సాస్సపయస్సస్వర్ణ శృంగోకాన్యఖురామాత్తిక వాలాస్తదభావ ఏకాం.గాం దద్యా దేకాదశ బ్రాహ్మణాన్ భోజయే దశ్వమేధక్రతు సహస్ర ఫలమవాప్నోతీత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః॥

శ్లో॥ ఏవంయఃకురుతేసత్యం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే । సర్వాన్కామానవాప్నోతి శివసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥

ఇతి న్యాసఖణ్డ స్సమాప్తః. నా॥ ల॥

శ్రీ రుద్రస్య ప్రశ్నస్య.

అస్యశ్రీ రుద్రస్యప్రశ్నస్య, అఘోరఋషిః, అనుష్టుప్ఛందః, సంకర్షణమూర్తి స్వరూపో యోఽసావాదిత్యః పరమపురుషస్స ఏషరుద్రో దేవతా. అగ్నిక్రతుచర మాయామిష్టకాయామ్ం. శతరుద్రీయే జపాభిషేకే వినియోగః ॥ సకలస్య రుద్రాధ్యాయస్య శ్రీరుద్రో దేవతా ఏకాగాయత్రీచ్ఛందః।త్రిష్ట్రేఽనుష్టుభః. త్రిగ్రః పంక్తయః, సప్తానుష్టుభః, ద్వేజగత్యౌ. పరమేష్ఠీఋషిః శ్రీసాంబసదాశివ ప్రీత్యర్థే శతరుద్రీయే జపాభిషేకేవినియోగః, ఓంఅగ్నిహోత్రాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాంనమః, ఓందర్శపూర్ణమాసాత్మనే తర్జనీభ్యాంనమః ఓం చాతుర్మాస్యాత్మనే మధ్యమాభ్యాంనమః, ఓంనిరూఢపశుబంధాత్మనే అనామికాభ్యాంనమఃఓంజ్యోతిష్టోమాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాంనమఃఓంసర్వక్రత్వాత్మనేకరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః,ఓంఅగ్నిహోత్రాత్మనే హృదయాయనమః, ఓందర్శపూర్ణమాసాత్మనేశిరసేస్వాహా, ఓంచాతుర్మా

స్వాత్మనే శిఖాయై వషట్, ఓం నిరూఢపశుబంధాత్మనే కవచాయ హుం, ఓం జ్యోతిష్టోమాత్మనే నేత్రత్రయాయ వౌషట్, ఓం సర్వక్రత్వాత్మనే అస్త్రాయ ఫట్ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః, ధ్యానం, శ్లో॥ ఆపాతాళనభస్స్థలాంతభువన (బ్ర)హ్మాండమావిస్ఫురజ్జ్యోతి స్స్ఫాటికలింగమౌళి విలసత్పూర్ణేందు వాంతామృతైః, అస్తోకాప్లుత మేకమీశమనిశం రుద్రానువాకాన్ జపన్ ధ్యాయేదీప్సితసిద్ధయే ధ్రువపదం విప్రోఽభిషించేచ్ఛివమ్॥ ౧॥ బ్రహ్మాండవ్యాప్తదేహా భసితహిమరుచా భాసమానా భుజంగైః కంఠేకాలాః కపర్దాకలితశశికళాశ్చండ కోదండహస్తాః, త్ర్యక్షా రుద్రాక్షమాలా సులలితవపుషశ్శాంభవా మూర్తిభేదా రుద్రాశ్శ్రీరుద్రసూక్త (ప్రకటితవిభవానః ప్రయచ్ఛన్తు సౌఖ్యమ్॥) ౨॥ ఓం శంచమే మయశ్చమే ప్రియంచమేను కామశ్చమే కామశ్చమే సౌమనశ్చమే భద్రంచమే శ్రేయశ్చమే వస్యశ్చమే యశశ్చమే భగశ్చమే ద్రవిణంచమే యన్తాచమే ధర్తాచమే క్షేమశ్చమే ధృతిశ్చమే విశ్వంచ॥ ఓం శ్శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥

అథ ఈశ్వరధ్యాన లింగాష్టకస్తోత్రమ్.

శ్లో॥ బ్రహ్మమురారి సురార్చితలింగం నిర్మలభాసిత శోభిత లింగమ్। జన్మజదుఃఖ వినాశకలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివలింగమ్॥ ౧॥ శ్లో॥ దేవమునిప్రవరార్చితలింగం కామదహన కరుణాకరలింగమ్। రావణదర్పవినాశకలింగం తత్ప్రణమామిసదాశివలింగమ్॥ ౨॥ శ్లో॥ సర్వసుగంధిసులేపితలింగం బుద్ధివివర్ధనకారణలింగమ్। సిద్ధసురాసురవందితలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివలింగమ్॥ 3॥ శ్లో॥ దక్షసుయజ్ఞవినాశనలింగం కనకమహామణి భూషితలింగమ్। ఫణిపతి వేష్టన శోభితలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివలింగమ్॥ ౪॥ కుంకుమ చందన లేపితలింగం పంకజహార సుశోభితలింగమ్। సంచితపాపవినాశకలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివలింగమ్॥ ౫॥ శ్లో॥ దేవగణార్చితసేవితలింగం భావైర్భక్తిభిరేవచలింగం। దినకరకోటిప్రభాకరలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివలింగమ్॥ ౬॥ శ్లో॥ అష్టదళోపరివేష్టితలింగం సర్వసముద్భవ

కారణలింగం । అష్టదరిద్ర వినాశితలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివ లింగమ్॥ 6॥ శ్లో॥ సురగురుసురవరపూజితలింగం సురవరపుష్ప సదార్చితలింగం । పరంపరంపరమాత్మకలింగం తత్ప్రణమామి సదాశివ లింగమ్॥ 8॥ శ్లో॥ లింగాష్టకమిదంపుణ్యం యఃపఠేచ్ఛివసన్నిధౌ। శివలోకమవాప్నోతి శివేనసహమోదతే॥ శ్రీలింగాష్టకస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

गुरवेनमः (परमेश्वरायनमः)

హరిః ఓమ్ అథాతః పంచాంగ రుద్రాణామ్॥

శ్లో॥ ఓంకారమంత్ర సంయుక్తం నిత్యం ధ్యాయన్తియోగినః।
కామదంమోక్షదంతస్మై ఓకారాయనమోనమః॥
శ్లో॥ నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే పరమేశ్వర।
నమస్తే వృషభారూఢ నకారాయనమోనమః॥

ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ఓమ్ నమ్॥ నమస్తే రుద్రమన్యవఉతోత ఇషవేనమః। నమస్తే అస్తు ధన్వనేబాహుభ్యాముతతేనమః। యాతఇషుశ్శివతమాశివం బభూవతేధనుః। శివాశరవ్యాయాతవతయానో రుద్రమృడయ। ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ। ఓం నం। పూర్వాంగరుద్రాయనమః॥

శ్లో॥ మహాదేవంమహాత్మానం మహాపాతకనాశనమ్।
మహాపాపహరంవందే మకారాయనమోనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం మం। నిధనపతయేనమః। నిధనపతాంతికాయనమః। ఊర్ధ్వాయనమః। ఊర్ధ్వలింగాయనమః। హిరణ్యాయనమః। హిరణ్యలింగాయనమః॥ సువర్ణాయనమః। సువర్ణలింగాయనమః। దివ్యాయనమః। దివ్యలింగాయనమః। భవాయనమః। భవలింగాయనమః। శర్వాయనమః। శర్వలింగాయనమః। శివాయనమః। శివలింగాయనమః। జ్వలాయనమః॥ జ్వలలింగాయనమః। ఆత్మాయనమః। ఆత్మలింగాయనమః। పరమాయనమః। పరమలింగా

యనమః । ఏతత్తే సమస్య సూర్త్యస్య సర్వలింగగ్ం స్థాపయతి పాణిమం త్రం పవిత్రమ్ ॥ ఓంనమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం మం। దక్షిణాంగ రుద్రాయనమః॥

శ్లో॥ శివంశాన్తం జగన్నాథం లోకానుగ్రహకారణమ్।
శివమేకం పరంవన్దే శికారాయనమోనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః ॥ ఓం శిం । అప్యైతు మృత్యుర్మృతంన ఆగన్ వైవస్వతో నో అభయంకృణోతు । పర్ణంవనస్పతేరివాభినశ్శీయ తాగ్ం రయిస్సచతాంనశ్శచీపతిః ॥ ఓంనమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం శిం । పశ్చిమాంగ రుద్రాయనమః॥

శ్లో॥ వాహనంవృషభోయస్య వాసుకీ కంఠభూషణమ్ ।
వామేశక్తిధరంవందే వకారాయనమోనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం వాం । ప్రాణానాంగ్రంథిరసి రుద్రో మావిశాన్తకః । తేనాన్నేనాప్యాయస్వ । నమోరుద్రాయ విష్ణవే మృత్యుర్మేపాహి॥ ఓం నమోభగవతేరుద్రాయఓంవాం। ఉత్తరాంగ రుద్రాయనమః॥

శ్లో॥ యత్రకుత్రస్థితం దేవం సర్వవ్యాపినమీశ్వరమ్ ।
యల్లింగంపూజయేన్నిత్యం యకారాయనమోనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం యం। యోరుద్రో అగ్నౌ యోఅప్సు య ఓషధీషు యోరుద్రో విశ్వాభువనావివేశతస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు।ఓంనమోభగవతేరుద్రాయ:ఓంయం।ఊర్ధ్వాంగరుద్రాయనమః॥

పంచముఖ ధ్యానమ్.

ఓం నం॥ తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి। తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్॥

శ్లో॥ సంవర్తాగ్నితటిత్ప్రదీప్తకనకప్రస్పర్ధి తేజోమయం। గంభీరధ్వనిసామవేదజనకం తామ్రాధరంసుందరమ్। అర్ధేందుద్యుతిలోలపింగళ జటాభారప్రవద్ధోరగం। వన్దేసిద్ధసురాసురేంద్రనమితం పూర్వం ముఖం శూలినః॥

(నమస్తే విధనాపైతుపాణీనాం ఘోరుద్రఃపంచ.)

ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ। ఓం నం। పూర్వముఖాయ నమః॥ అఘోరేభ్యో థఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః। సర్వేభ్యస్సర్వశర్వేభ్యో నమస్తేఅస్తురుద్రరూపేభ్యః॥

శ్లో॥ కాలాభ్రభ్రమరాంజనద్యుతినిభం వ్యావృత్తపింగేక్షణం।
కర్ణోద్భాసితభోగిమస్తకమణిప్రోద్గీర్ణదంష్ట్రాంకురమ్।
సర్పప్రోతకపాలశుక్తిశకల వ్యాకీర్ణసచ్ఛేఖరం।
వన్దేదక్షిణమీశ్వరస్యకుటిల భ్రూభంగరౌద్రంముఖమ్॥

ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం మం॥ దక్షిణ ముఖాయ నమః॥ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయవై నమోనమః। భవే భవేనాతి భవేభవస్వమాం। భవోద్భవాయనమః॥

శ్లో॥ ప్రాలేయాచలమిందుకుందధవళం గోక్షీరఫేనప్రభం।
భస్మాభ్యక్తమనంగదేహదహన జ్వాలావళీలోచనమ్॥
బ్రహ్మేన్ద్రాదిమరుద్గణైస్స్తుతిపరై రభ్యర్చితంయోగిభిః।
వందేహంసకలంకళంకరహితం స్థాణోర్ముఖంపశ్చిమమ్॥

ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ। ఓం శిం॥ పశ్చిమముఖాయ నమః। వామదేవాయనమో జ్యేష్ఠాయనమశ్శ్రేష్ఠాయ నమోరుద్రాయనమః కాలాయనమః కలవికరణాయనమో బలవికరణాయ నమో బలాయనమో బలప్రమథనాయనమస్సర్వభూత దమనాయ నమో మనోన్మనాయనమః॥

శ్లో॥ గౌరంకుంకుమపంకిలం సుతిలకం వ్యాపాండుగండస్థలం।
భ్రూవిక్షేపకటాక్షవీక్షణ లసత్సంసక్తకర్ణోత్పలమ్।
స్నిగ్ధంబింబఫలాధరంప్రహసితం నీలాలకాలంకృతం।
వందేపూర్ణశశాఙ్కమణ్డలనిభం వక్త్రంహరస్యోత్తరమ్॥

ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం వాం॥ఉత్తరముఖాయనమః॥

ఈశానస్సర్వవిద్యానామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతిర్బ్ర
హ్మణోధిపతిర్బ్రహ్మాశివోమే అస్తుసదాశివోమ్॥

శ్లో॥ వ్యక్తావ్యక్తగుణేతరంపరతరం షట్త్రింశతత్త్వాత్మకం।
తస్మాదుత్తమతత్త్వమిత్యక్షరమిదం ధ్యేయంసదాయోగిభిః॥
ఓంకారాదిసమస్తమన్త్రజనకం సూక్ష్మాదిసూక్ష్మంపరం॥
శాంతంపంచమమీశ్వరస్యవదనం ఖంవ్యాప్తి తేజోమయమ్॥

ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం యం॥ఊర్ధ్వముఖాయనమః॥

శ్లో॥ పూర్వంపశుపతిఃపాతు దక్షిణేపాతుశంకరః।పశ్చిమేపాతు విశ్వేశో నీలకంఠస్తథోత్తరే। ఐశాన్యాంపాతుమేశర్వో హ్యాగ్నేయ్యాం పార్వతీపతిః। నైరృత్యాంపాతుమేరుద్రో వాయవ్యాం నీలలోహితః। ఊర్ధ్వేత్రిలోచనఃపాతు అధరాయాంమహేశ్వరః। ఏతాభ్యోదశదిగ్భ్యస్తు సర్వతఃపాతుశంకరః॥

-(నారుద్రో రుద్రమర్చయేత్॥)

న్యాసపూర్వకం జపహోమార్చనాఽభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః॥ యాతేరుద్రశివా తనూరఘోరాపాపకాశినీ। తయానస్తనువాశన్తమయాగిరిశన్తాభిచాకశీహి॥ శిఖాయైనమః॥ అస్మిన్మహత్యర్ణవేఽన్తరిక్షేభవాఅధి। తేషాగ్ంసహస్రయోజనేఽవధన్వానితన్మసి॥

శిరసేనమః (కేచిత్పాఠః) పంచాంగరాద్రీకరణే పంచముఖధ్యానేచ
పంచవర్గాక్షరాణి పఠంతి॥ ఏకైకస్య ఏకైకవర్గః॥ క-చ-ట-త-ప-ఇతి
క్రమేణ॥) సహస్రాణి సహస్రశో యే రుద్రా అధిభూమ్యామ్। తేషా
గ్ం సహస్రయోజనేఽవధన్వానితన్మసి॥ లలాటాయనమః॥ హగ్ం
సశ్శుచిషద్వసురంతరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్। నృషద్వర
సదృతసద్వ్యోమ సదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతం బృహత్॥
భ్రువోర్మధ్యాయనమః॥ త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధ
నమ్। ఉర్వారుకమివ బంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మాఽమృతాత్॥
నేత్రాభ్యాంనమః॥ నమస్స్రుత్యాయచ పథ్యాయచనమః కాట్యా
యచనీప్యాయచ నమస్సూద్యాయచ సరస్యాయచ నమోనాద్యా
యచ వైశంతాయచ॥ కర్ణాభ్యాంనమః॥ మానస్తోకే తనయే మాన
ఆయుషిమానో గోషుమానో అశ్వేషురీరిషః। వీరాన్మానో రుద్ర
భామితో వధీర్హవిష్మన్తో నమసావిధేమతే॥ నాసికాయైనమః॥
అవతత్య ధనుస్త్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే। నిశీర్య శల్యానాం
ముఖాశివోనస్సుమనాభవ॥ ముఖాయనమః॥ నీలగ్రీవాశ్శితికణ్ఠా
శ్శర్వా అధః క్షమాచరాః। తేషాగ్ం సహస్రయోజనేఽవధన్వాని
తన్మసి॥ కంఠాయనమః॥ నీలగ్రీవాశ్శితికణ్ఠా దివగ్ం రుద్రా ఉపశ్రితాః॥
తేషాగ్ం సహస్రయోజనేఽవధన్వానితన్మసి॥ ఉపకంఠాయనమః॥
నమస్తే అస్త్వాయుధాయానాతతాయ ధృష్ణవే। ఉభాభ్యాముత

(కేచిత్పాఠః) పంచాంగరాద్రీకరణే పంచముఖధ్యానేచ పంచ
వర్గాక్షరాణి పఠంతి॥ ఏకైకస్య ఏకైకవర్గః క-చ-ట-త-ప ఇతి
క్రమేణపాఠః॥

త్తేనమో బ్బాహుభ్యాముత ధన్వనే ॥ బాహుభ్యాం నమః । యా తే హేతిర్మీఢుష్టమ హస్తే బభూవ తే ధనుః । తయాఽస్మాన్ విశ్వతస్త్వమయక్ష్మయా పరిబ్భుజ ॥ ఉపబాహుభ్యాంనమః ॥ యే తీర్థాని ప్రచరన్తి సృకావన్తో నిషఙ్గిణః । తేషాగ్ం సహస్రయోజనేఽవధన్వాని తన్మసి ॥ హస్తాభ్యాంనమః ॥ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమో నమః । భవే భవే నాతిభవే భవస్వ మాం । భవోద్భవాయ నమః ॥ అఙ్గుష్ఠాభ్యాంనమః ॥ వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమశ్శ్రేష్ఠాయ నమో రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బలప్రమథనాయ నమస్సర్వభూతదమనాయ నమో మనోన్మనాయ నమః । తర్జనీభ్యాంనమః ॥ అఘోరేభ్యోఽథ ఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యస్సర్వశర్వేభ్యో నమస్తే అస్తు రుద్రరూపేభ్యః ॥ మధ్యమాభ్యాంనమః ॥ తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయ ధీమహి । తన్నో రుద్రః ప్రచోదయాత్ ॥ అనామికాభ్యాంనమః ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యానామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతిర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మా శివో మేఽస్తు సదాశివోమ్ ॥ కనిష్ఠికాభ్యాంనమః । నమో వః కిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్యో నమో విక్షీణకేభ్యో నమో విచిన్వత్కేభ్యో నమ ఆనిర్హతేభ్యో నమ ఆమీవత్కేభ్యః ॥ హృదయాయనమః ॥ నమో గణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్యశ్చ వో నమో నమః ॥ పృష్ఠాయనమః ॥ నమస్తక్షభ్యో రథకారేభ్యశ్చ వో నమో నమః కులాలేభ్యః కర్మారేభ్యశ్చ వో నమో నమః ॥ కణ్ఠాభ్యాంనమః ॥ నమో హి

రణ్యబాహువేసేనాన్యేదిశాంచ పతయే నమోనమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః పశూనాం పతయేనమోనమః ॥ పార్శ్వాభ్యాంనమః॥ విజ్యంధనుః కపర్దినో విశల్యోబాణవాగ్ం ఉత । అనేశన్నస్యేషవ ఆభురస్యనిషఙ్గథిః ॥ జఠరాయనమః ॥ హిరణ్యగర్భ స్సమవర్తతాగ్రే భూతస్యజాతః పతిరేక ఆసీత్ । సదాధార పృథివీంద్యా ముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషావిధేమ॥ నాభ్యైనమః॥ మీఢుష్టమ శివతమ! శివోనస్సుమనాభవ । పరమేవృక్ష ఆయుధం నిధాయకృత్తిం వసాన ఆచరపినాకం బిభ్రదాగహి ॥ కణ్ఠ్యైనమః ॥ యేభూతానామధిపతయో విశిఖాసః కపర్దినః । తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవధన్వాని తన్మసి ॥ గుహ్యాయనమః ॥ యేఅన్నేషువివిధ్యన్తి పాత్రేషుపిబతో జనాన్ । తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవధన్వాని తన్మసి ॥ అణ్డాభ్యాంనమః ॥ సశిరాజాలవేదాః । అక్షరం పరమంపదమ్ । వేదానాగ్ శిరఉత్తమమ్ । జాతవేదస్తేశిరసిమాతా। బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ అపానాయనమః ॥ మానోమహాన్తముతమానో అర్భకం మాన ఉక్షన్తముతమాన ఉక్షితమ్ । మానోవధీః పితరంమోతమాతరం ప్రియామాన స్తనువోరుద్రరీరిషః॥ ఊరూభ్యాంనమః ॥ ఏషతేరుద్రభాగ స్తం జుషస్వతే నావసేన పరోమూజవతోతీహ్యా వతత ధన్వాపినాకహస్తః కృత్తివాసాః॥ జానుభ్యాంనమః॥ సగ్ంసృష్టజిత్సోమపాబాహుశర్ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహితాభిరస్తా। బృహస్పతేపరిదీయారథేనరక్షోహామిత్రాగ్ం అపబాధమానః ॥ జంఘాభ్యాంనమః ॥ విశ్వంభూతం భువనం చిత్రం బహుధాజాతం జాయమానంచయత్ । సర్వోహ్యేష

మరుద్రిస్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు॥ గుల్ఫాభ్యాం నమః॥ యే పథాం పథిరక్షయ ఐలబృదా యవ్యుధః। తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవధన్వాని తన్మసి॥ పాదాభ్యాం నమః॥ అధ్యవోచదధివక్తా ప్రథమో దైవ్యో భిషక్। అహీగ్ంశ్చ సర్వాన్ జంభయన్త్సర్వాశ్చ యాతుధాన్యః॥ కవచాయ నమః॥ నమో బిల్మినే చ కవచినే చ నమః శ్రుతాయ చ శ్రుతసేనాయ చ॥ ఉపకవచాయ నమః॥ నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే॥ అథో యే అస్య సత్వానో ఽహం తేభ్యో ఽకరం నమః॥ తృతీయనేత్రాయ నమః॥ ప్రముంచ ధన్వనస్త్వముభయోరార్త్నియోర్జ్యామ్। యాశ్చ తే హస్త ఇషవః పరా తా భగవో వప॥ అస్త్రాయ ఫట్॥

యఏతావన్తశ్చ భూయాగ్ంసశ్చ దిశో రుద్రా వితస్థిరే। తేషాగ్ం సహస్రయోజనే ఽవధన్వాని తన్మసి॥ ఇతి దిగ్బంధః॥ ఓం నమో భగవతే రుద్రాయేతి నమస్కారం న్యసేత్॥

ఓం మూర్ధ్నే నమః। నం నాసికాయై నమః। మోం లలాటాయ నమః। భం ముఖాయ నమః। గం కంఠాయ నమః। వం హృదయాయ నమః। తేం దక్షిణహస్తాయ నమః। రుం వామహస్తాయ నమః। ద్రాం నాభ్యై నమః। యం పాదాభ్యాం నమః। సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమో నమః। భవే భవే నాతి భవే భవస్వ మాం। భవోద్భవాయ నమః॥ పాదాభ్యాం నమః॥ వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయ నమః శ్రేష్ఠాయ నమో రుద్రాయ నమః కాలాయ నమః కలవికరణాయ నమో బలవికరణాయ నమో బలాయ నమో బల

ప్రమథనాయ నమస్సర్వభూతదమనాయ నమో మనోన్మనాయ నమః॥ ఊరుమధ్యమాభ్యాంనమః । అఘోరేభ్యోథఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యస్సర్వ శర్వేభ్యోనమస్తేఅస్తు రుద్రరూపేభ్యః । హృదయాయనమః ॥ తత్పురుషాయవిద్మహే మహాదేవాయధీమహి । తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్ ॥ ముఖాయనమః ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యానామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతిర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మాశివో మేఅస్తు సదాశివోమ్॥ మూర్ధ్నేనమః॥

అస్యశ్రీహంసగాయత్రీ మహామంత్రస్య ఆత్మాఋషిః । పరమాత్మాదేవతా । అవ్యక్తగాయత్రీఛందః । హంసగాయత్రీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే హంసగాయత్రీ జపేవినియోగః ॥ హంసాం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః । హంసీం తర్జనీభ్యాంనమః ॥ హంసూంమధ్యమాభ్యాం నమః। హంసైం అనామికాభ్యాంనమః ॥ హంసౌం కనిష్ఠికాభ్యాంనమః। హంసః కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః ॥ హంసాం హృదయాయనమః । హంసీం శిరసేస్వాహా । హంసూం శిఖాయైవషట్ । హంసైం కవచాయహుం । హంసౌం నేత్రత్రయాయవౌషట్ । హంసః అస్త్రాయఫట్ । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్।

శ్లో॥ గమాగమస్థం గగనాదిశూన్యం చిద్రూపదీపంతిమిరాపహారమ్। పశ్యామి తేసర్వజనాన్తరస్థం నమామిహంసం పరమాత్మరూపమ్॥ దేహోదేవాలయఃప్రోక్తో జీవోదేవస్సనాతనః । త్యజేదజ్ఞాననిర్మాల్యం సోఽహంభావేన పూజయేత్ ॥ హంసహంసఃపరమహంస స్సోహంహంసస్సోహంహంసః॥హంసహంసాయవిద్మహే పరమహంసాయ ధీమహి । తన్నోహంసః ప్రచోదయాత్ ॥ హంసహంసేతి యోబ్రూయా ద్ధంసోనామసదాశివః । ఏవంన్యాసవిధింకృత్వా తతస్సంపుట మారభేత్ ॥

అథ సంపుటీకరణమ్.

ఇన్ద్రాదీన్ దిక్షువిన్యస్య॥ ఓం భూర్భువస్సువః । ఓం ఓంక్లాం

తారమిన్ద్ర మవితారమిన్ద్రగ్ం హవేహవే సుహవగ్ం శూరమిన్ద్ర
మ్। హువేనుశక్రం పురుహూతమిన్ద్రగ్గ్ స్వస్తినో మఘవా ధాత్విన్ద్రః॥
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ ॥ ఓం లం పూర్వదిగ్భాగే ఇన్ద్రాయ
నమః॥ ౧॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం నం॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య
విద్వాన్ దేవస్య హేడో ఽవయాసిసీష్ఠాః। యజిష్ఠో వహ్నితమశ్శోశుచా
నో విశ్వా ద్వేషాగ్ం సి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్॥ ఓం నమో భగవతే రుద్రా
య॥ ఓం నం॥ ఆగ్నేయదిగ్భాగే అగ్నయే నమః॥ ౨॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥
ఓం మం। సుగన్తః పన్థామభయం కృణోతు। యస్మిన్నక్షత్రే యమ
ఏతి రాజా। యస్మిన్నేన మభ్యషించన్త దేవాః। తదస్య చిత్రగ్ం హవి
ర్యజామ॥ ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ॥ ఓం మం॥ దక్షిణదిగ్భా
గే యమాయ నమః॥ ౩॥ ఓం భూర్భువస్సువః ॥ ఓం భం॥ అసున్వన్
తమయజమాన మిచ్ఛ స్తేనస్యేత్యాం తస్కరస్యాన్వేషి । అన్యమ
స్మదిచ్ఛ సాత ఇత్యా నమో దేవి నిరృతే తుభ్యమస్తు॥ ఓం నమో భగ
వతే రుద్రాయ॥ ఓం భం నిరృతి దిగ్భాగే నిరృతయే నమః॥ ౪॥ ఓం
భూర్భువస్సువః॥ ఓం గం॥ తత్త్వాయామి బ్రహ్మణా వన్దమాన స్తదా
శాస్తే యజమానో హవిర్భిః। అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశగ్ం
స మాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥ ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ । ఓం గం॥
పశ్చిమదిగ్భాగే వరుణాయ నమః॥ ౫॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం వం॥
ఆనో నియుద్భిశ్శతినీభిరధ్వరగ్ం సహస్రిణీభిరుపయాహి యజ్ఞమ్ వా
యో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా నః॥
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ॥ ఓం వం॥ వాయవ్యదిగ్భాగే వాయవే న

మః॥ ౬॥ ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం తేం॥ వయగ్ం సోమవ్రతేతవ। మన స్తనూషుబిభ్రతః । ప్రజావంతో అశీమహి । ఇన్ద్రాణీ దేవీ సుభగా సుపత్నీ ॥ ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం తేం ఉ త్తరదిగ్భాగే కుబేరాయనమః॥ ౭॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ ఓం రుం॥ తమీశానంజగత స్తస్థుషస్పతిమ్ । ధియంజిన్వమవసే హూమహేవయమ్। పూషానో యథా వేదసామసద్వృధేరక్షితాపాయురదబ్ధస్స్వ స్తయే । ఓం నమో భగవతేరుద్రాయ॥ ఓం రుం ఈశాన్యదిగ్భాగే ఈశానాయనమః॥౮॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ ఓందాం॥ అస్మేరుద్రామిహనావర్వతాసోవృత్రహత్యేభరహూతో సజోషాః ॥ యశ్శంసతేస్తువతేధాయి పజ్రఇన్ద్రజ్యేష్ఠా అస్మాంఅవన్తుదేవాః॥ ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ।ఓందాం ఊర్ధ్వదిగ్భాగే ఆకాశాయనమః॥ ౯॥ ఓంభూర్భువస్సువః॥ ఓం యం॥ స్యోనాపృథివిభవానృక్షరానివేశనీ । యచ్ఛానశ్శర్మసప్రథాః॥ ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓంయం అధోదిగ్భాగే పృథివ్యైనమః॥౧౦॥

శ్లో॥ ఆదౌప్రణవముచ్చార్య వ్యాహృతీః ప్రణవంతతః ।
బీజంమన్త్రంసముచ్చార్య మంత్రాంతే బీజముచ్చరేత్ ॥

అథ దశాంగ రౌద్రీకరణమ్.

శ్లో॥ లలాటేనేత్రకర్ణేషు ముఖేబాహ్వోశ్చనాసికే।
జఠరేనాభిమూర్ధ్నోశ్చ పాదయోర్దశధైహికమ్॥
బీజంమన్త్రం సముచ్చార్య మన్త్రాన్తేబీజముచ్చరేత్ ॥
(కేషుచిద్దేశేషుదిక్పాలకబీజాన్యపి సంపుటీకృత్వావర్త్యతేతాని
(యథా)—లం—రం—హం—షం—వం—యం—సం—శం—శం—క్షం॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం ఓం॥ నమశ్శమ్భవేచ మయోభవేచ నమశ్శఙ్కరాయచ మయస్కరాయచ నమశ్శివాయచ శివతరాయచ॥ త్రాతారమిన్ద్ర మవితారమిన్ద్రగ్ం హవే హవే సుహవగ్ం శూరమిన్ద్రమ్। హువేను శక్రం పురుహూత మిన్ద్రగ్ం స్వస్తినో మఘవా ధాత్విన్ద్రః॥ ఓం నమశ్శంభవేచ...శివతరాయచ॥ ఓం ఓం లలాటస్థానే ఇన్ద్రాయనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం నం॥ నమశ్శమ్భవేచ మయోభవేచ నమశ్శఙ్కరాయచ మయస్కరాయచ నమశ్శివాయచ శివతరాయచ॥ త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్దేవస్య హేడోవ యాసిసీష్ఠాః। యజిష్ఠోవహ్నితమ శ్శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్॥ ఓం నమశ్శమ్భవేచ మయోభవేచ నమశ్శఙ్కరాయచ మయస్కరాయచ నమశ్శివాయచ శివతరాయచ॥ ఓం నం నేత్రస్థానే అగ్నయేనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం మాం॥ నమశ్శమ్భవేచ మయోభవేచ నమశ్శఙ్కరాయచ మయస్కరాయచ నమశ్శివాయచశివతరాయచ॥ సుగన్నఃపంథామభయంకృణోతు। యస్మిన్నక్షత్రేయమ ఏతిరాజా। యస్మిన్నేనమభ్యషించం తద్దేవాః। తదస్య చిత్రగ్ం హవిషా యజామ॥ ఓం నమశ్శమ్భవేచ...శివతరాయచ॥ ఓం మాం కర్ణస్థానే యమాయనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం భం॥ నమశ్శమ్భవేచ...శివతరాయచ॥ ఓం అనున్వంతమయజమాన మిచ్ఛన్తీనస్యైత్వాంత స్కరస్యా

న్వేషి । అన్యమస్మదిచ్ఛ సాత ఇత్వ్యానమో దేవి నిరృ తే తుభ్యమ స్తు ॥ ఓం నమశ్శమ్భవేచ...శివతరాయచ॥ ఓం భం ముఖస్థానేనిరృ తయేనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం గం॥ ఓంనమశ్శమ్భవేచ...శివతరాయచ॥ తత్త్వాయామి బ్రహ్మణావందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః ॥ అహేడమానోవరుణేహబోధ్యురుశగ్ంసమానఆయుః ప్రమోషీః॥ ఓం నమశ్శమ్భవేచ...శివతరాయచ॥ఓంగం బాహుస్థానే వరుణాయనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓంవం॥ ఓంనమశ్శమ్భవేచ ...శివతరాయచ॥ ఆనోనియుద్భిశ్శతినీభిరధ్వరగ్ంసహస్రిణీభిరుపయాహియజ్ఞం। వాయోఅస్మిన్ హవిషిమాదయస్వయూయం పాతస్వస్తిభిస్సదానః॥ ఓంనమశ్శమ్భవేచ...శివతరాయచ॥ఓంవంనాసికాస్థానేవాయవేనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం తేం॥ ఓం నమశ్శమ్భవేచ ... శివతరాయచ॥ వయగ్ం సోమవ్రతేతవ। మనస్తనూషుబిభ్రతః । ప్రజావంతో అశీమహి । ఇన్ద్రాణీదేవీ సుభగాసుపత్నీ ॥ నమశ్శంభవేచ ...శివతరాయచ । ఓం తేం జఠరస్థానే కుబేరాయనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం రుం॥ ఓం నమశ్శంభవేచ... శివతరాయచ॥ తమీశానంజగత స్తస్థుషస్పతిం। ధియంజిన్వమవసేహూమహేవయం పూషానో యథావేద సామసద్వృధేరక్షితా పాయురదబ్ధస్స్వస్తయే॥ ఓం నమశ్శంభవేచ...శివతరాయచ ॥ ఓం రుం॥ నాభిస్థానే ఈశానాయనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం డ్రాం॥ ఓం నమశ్శంభవేచ... శివ తరాయచ ॥ అస్మేరుద్రామేహనా పర్వతాసో వృత్రహత్యే భరహూతౌసజోషాః । యశ్శంస తేస్తువతే ధాయి పజ్రఇంద్రజ్యేష్ఠా అస్మాం అవంతుదేవాః॥ ఓం నమశ్శంభవేచ... శివతరాయచ॥ ఓం డ్రాం॥ మూర్ధ్నిస్థానే ఆకాశాయనమః॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం యం॥ నమశ్శంభవేచ ...శివత రాయచ॥ ఓంస్యోనాపృథివిభవా నృక్షరానివేశనీ। యచ్ఛానశ్శర్మసప్రథాః ॥ నమశ్శంభవేచ...శివతరాయచ॥ ఓం యం॥ పాదస్థానే పృథివ్యైనమః ॥

* (దశాంగరాద్రీకరణేపి) ఓన్నమోభగవతే రుద్రాయేతిచ వదేత్॥

శ్లో॥ ప్రణవంవ్యాహృతిర్బీజం శంభవేచతతఃపరమ్ ।
దిఙ్మంత్రంశంభవేచాన్తం బీజంప్రణవముచ్చరేత్ ॥

ఇతి దశాంగ రాద్రీకరణమ్ సమాప్తమ్. చ॥ ల॥

అథ షోడశాంగ రాద్రీకరణమ్.

శ్లో॥ శిఖాశిరశ్చమూర్ధాచ లలాటంనేత్రకర్ణకా ।
ముఖంచకంఠబాహూచ హృన్నాభీచకటి స్తథా ।
ఊరూజానూజంఘపాదా షోడశాంగస్థలానివై ॥

ఓం భూర్భువస్సువః ॥ నమశ్శంభవేచ...రాయచ॥ ఓం అం॥ విభూరసి ప్రవాహణో రాద్రేణానీకేన పాహిమాగ్నే పిపృహిమా

---

* (ఏతద్దశాంగ రాద్రీకరణే తత్రతత్రస్థానేషు రుద్రాయనమ ఇతి కేచిత్స్మారః.)

మాంమాహిగ్ంసీః ॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ । ఓం అం శిఖా యైనమః॥ ౧॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ నమశ్శంభ...చ॥ ఓం ఆం॥ వహ్నిరసి హవ్యవాహన్నో శాద్రేణానీకేన ప్రాహిమాగ్నేపిప్రృహిమ్మా మామా హిగ్ంసీః॥ ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం ఆం శిరసేనమః॥ ౨॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ నమశ్శంభవేచ...యచ॥ ఓంఇం॥ త్వా ష్టోసిపరిచేత్రా శాద్రేణానీకేనప్రాహిమాగ్నేపి ప్రృహిమ్మామామా హిగ్ంసీః॥ ఓం నమోభ...య॥ ఓం ఇం మూర్ద్ధ్నేనమః॥ 3॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ ఓం నమశ్శంభవే...యచ॥ ఓం ఈం॥ ఋథోసివిశ్వవేద్రా శాద్రేణానీకేన ప్రాహిమాగ్నేపి ప్రృహిమ్మామా మాహిగ్ంసీః॥ ఓం నమోభగ...య॥ ఓం ఈం లలాటాయనమః॥ర॥

ఓం భూర్భు...వః॥ నమ...భవే...యచ॥ ఓం ఉం॥ ఉశి గసికవీశాద్రేణా... హిగ్ంసీః॥ ఓం నమోభగ...య । ఓం ఉం॥ నేత్రాభ్యాంనమః॥ ౫॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ నమ ... వేచ ... యచ । ఓం ఊం॥ అంఘారిరసి బంభారీ శాద్రేణా...హిగ్ంసీః ॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం ఊం॥ కర్ణాభ్యాంనమః॥ ౬॥

ఓం భూర్భు...వః॥ ఓం నమ...వేచ...శివతరాయచ॥

ఓం ఋం॥ అవస్యురసిదువస్వాన్ శాద్రేణా...హిగ్ంసీః॥ ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం ఋం ముఖాయనమః॥ ౭॥

ఓం. భూర్భు...వః ॥ ఓం నమ...భవే...యచ । ఓం ౠం॥

క్షుంధుర్యాదసి ఘూర్జాలీర్మా రాద్రేణా...హిగంసీః । ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ। ఓం ఖూం కంఠాయనమః॥ ౮॥

ఓం భూర్భు...వః । ఓం నమ... వేచ...యచ । ఓం ఌం॥ స్తంమాదసి క్రూళాన్మా రాద్రేణా...హిగంసీః । నమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం ఌం॥ బాహుభ్యాంనమః॥ ౯॥

ఓం భూర్భు...వః॥ నమ—వేచ...శివతరాయచ॥ ఓం ౠం॥ పరిషద్యోసి పవమానో రాద్రేణా...హిగంసీః॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం ౠం హృదయాయనమః ౧౦॥

ఓం భూర్భు ... వః॥ నమ ... వేచ । ఓం ఏం॥ ప్రతక్వాసి నభస్వాన్రాద్రేణా...హిగంసీః । ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం ఏం నాభ్యైనమః॥ ౧౧॥

ఓం భూర్భు ... వః । నమ ... వేచ॥ ఓం ఐం । అసంమృష్టోసి హవ్యసూదో రాద్రేణా...హిగంసీః । ఓం నమోభగ...య॥ ఓం ఐం॥ కట్యైనమః॥ ౧౨॥

ఓం భూర్భు...వః॥ నమ...వేచ...యచ॥ ఓం ఓం ఋతధామాసిసువర్జ్యోతీ రాద్రేణా...హిగంసీః॥ ఓంనమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం ఓం ఊరుభ్యాంనమః॥ ౧౩॥

ఓం భూర్భు...వః॥ నమ... వేచ...యచ॥ ఓం ఔం॥ బ్రహ్మజ్యోతిరసి సువర్ధామా రాద్రేణా...హిగంసీః ॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ॥ ఓం ఔం జానుభ్యాంనమః॥ ౧౪॥

ఓం భూర్భు...వః॥ నమ... వేచ...యచ॥ఓం అం॥అజో స్యై

కస్తాదాద్రేణా...హిగ్ంసీః॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ ॥ ఓం అం॥ జంఘాభ్యాంనమః॥ ౧౫॥

ఓం భూర్భువస్సువః॥ నమశ్శంభవేచ...యచ॥ ఓంఅః॥అహిరసి బుధ్నియోరాద్రేణా...హిగ్ంసీః॥ఓంనమోభగవతేరుద్రాయ॥ ఓం అః పాదాభ్యాంనమః॥ ౧౬॥

త్యాగస్థిగతై స్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే సర్వభూతేష్వవరాజితో భవతి తతోభూతప్రేత పిశాచ బ్రహ్మరాక్షస యక్ష యమదూత శాకినీ ఢాకినీ సర్ప శ్వాపద తస్కర జ్వరాద్యుపద్రవ జోపఘాతాస్సర్వే జ్వలంతం పశ్యంతు మాం రక్షంతు యజమానగ్ం రక్షంతు॥

ఆ త్మ ర క్షా.

మనోజ్యోతిర్జుషతా మాజ్యంవిచ్ఛిన్నం యజ్ఞగ్ం సమిమందధాతు। బృహస్పతి స్తనుతామిమంనో విశ్వేదేవా ఇహ మాదయంతామ్॥ గుహ్యాయనమః॥ ౧॥

షోడశాంగ కాద్రీకరణే సర్వేషు స్థానేషు రుద్రాయ నమః ఇతి పఠంతి॥

అబోధ్యగ్ని స్సమిధాజ నానాం ప్రతిధేనుమివాయతీ ముషాసమ్। యహ్వాఇవ ప్రవయాముజ్జిహానాః ప్రభానవస్సిస్రతేనాకమచ్ఛ॥ నాభ్యైనమః॥ ౨॥

అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయం। అపాగ్ంరేతాగ్ంసి జిన్వతి॥ హృదయాయనమః॥ ౩॥

మూర్ధానం దివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానర మృతాయజాతమగ్నిం। కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానా మాసన్నా పాత్రం జనయంత దేవాః॥ కంఠాయనమః॥ ౪॥

మర్మాణి తే వర్మభి శ్ఛాదయామి సోమస్త్వారాజా మృతేనాభి వస్తామ్ । ఉరోర్వరీయో వరివస్తే అస్తు జయంతం త్వామనుమదంతు దేవాః॥ ముఖాయనమః॥ ౫॥

జాతవేదాయదివా పావకోసి । వైశ్వానరో యదివా వైద్యుతోసి । శంప్రజాభ్యో యజమానాయ లోకమ్। ఊర్జం పుష్టిం దదదభ్యావవృత్స్వ॥ శిరసేనమః॥ ౬॥

బ్రహ్మాత్మన్వద సృజత । తదకామయత । సమాత్మనాపద్యే మేతి । ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత । తస్మైదశమగ్ంహూతః ప్రత్యశృణోత్ । సదశహూతోభవత్ । దశహూతో హవైనామైషః । తంవా ఏతం దశహూతగ్ంసంతం । దశహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ । పరోక్షప్రియా ఇవహిదేవాః॥ ౧॥

ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత । తస్మైసప్తమగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్ । ససప్తహూతోభవత్ । సప్తహూతో హవైనామైషః । తంవా ఏతగ్ం సప్తహూతగ్ంసంతం । సప్తహోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ । పరోక్షప్రియా ఇవహిదేవాః । ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత । తస్మైషష్ఠగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్। సషడ్ఢూతోభవత్ ॥ ౨॥

షడ్ఢూతోహవైనామైషః । తంవా ఏతగ్ం షడ్ఢూతగ్ంసంతం । షడ్ఢోతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ । పరోక్షప్రియా ఇవహిదేవాః । ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత । తస్మైపంచమగ్ం హూతః ప్రత్యశృణోత్ । సపంచహూతోభవత్ । పంచహూతోహవై

నామైషః । తంవాప్తతం పంచహూత్రగ్ం సంతం। పంచహైహూతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ॥ 3॥

పరోక్షప్రియా ఇవహిదేవాః । ఆత్మన్నాత్మన్నిత్యామంత్రయత । తస్మైచతుర్థగ్ంహూతః ప్రత్యశృణోత్ । సచతుర్హూతో భవత్ । చతుర్హూతో హవైనామైషః । తంవాఏతం చతుర్హూత్రగ్ం సంతం । చతుర్హైహూతేత్యాచక్షతే పరోక్షేణ।పరోక్షప్రియా ఇవహిదేవాః । తమబ్రవీత్ । త్వంవైమేనెదిష్ఠగ్ం హూతః ప్రత్యశ్రౌషీః । త్వయైనానాఖ్యాతార ఇతి । తస్మాన్నుహైనాగ్శ్చతుర్హూతార ఇత్యాచక్షతే । తస్మాచ్ఛుశ్రూషుః పుత్రాణాగ్ం హృద్యతమః । నేదిష్ఠోహృద్యతమః। నేదిష్ఠోబ్రహ్మణోభవతి। యఏవం వేద॥ ४॥

ఇత్యాత్మరక్షాకర్తవ్యా॥ శివసంకల్పగ్ం హృదయమ్॥

అ థ శి వ సం క ల్పా ః.

యేనేదంభూతం భువనం భవిష్యత్పరిగృహీతమమృతేనసర్వం। యేన యజ్ఞస్త్రాయతే సప్త హోతా తన్మే మనశ్శివసంకల్పమస్తు॥ ౧॥ యేనకర్మాణి ప్రచరన్తి ధీరా యతో వాచా మనసా చారుయన్తి। యత్సమ్మితమను సంచరన్తి ప్రాణిన స్తన్మే మనశ్శివసంకల్పమస్తు॥ ౨॥ యేనకర్మాణ్యపసో మనీషిణో యజ్ఞేకృణ్వంతి విదథేషు ధీరాః। యదపూర్వం యక్షమన్తః ప్రజానాంత...స్తు॥ 3॥ యత్ప్రజ్ఞానముతచేతో ధృతిశ్చయజ్జ్యోతిరన్తరమృతం ప్రజాసు । యస్మాన్నఋతే కించ నకర్మక్రియతే...తస్తు॥ ४॥ సుషారథిరశ్వానివ యన్మనుష్యాన్నేనీ

య తేభీశుభిర్త్వాజినీవ । హృత్ప్రతిష్ఠం యదచరం యవిష్ఠం త...స్తు॥
౫॥ యస్మిన్నృచస్సామయజూగ్ంషి యస్మిన్ ప్రతిష్ఠారథనాభా వివా
రాః । యస్మిగ్గ్ంశ్చిత్తగ్ం సర్వమోతం ప్రజానాం త...స్తు॥ ౬॥ యద
త్రషష్ఠం త్రేతతగ్ శరీరం యజ్ఞస్యగుహ్యం నవనావమాద్యం । దశ
పఞ్చత్రిగ్ంశతం యత్పరం త...స్తు॥ ౭॥ యజ్జాగ్రతోదూరముదైతి
దైవ్యం యదుసుప్తస్యతథైవేతి । దూరంగమంజ్యోతిషాం జ్యోతి
రేకంత...స్తు॥ ౮॥ యేనేదంవిశ్వంజగతో బభూవయేదేవాఅపిమహతో
జాతవేదాః । తేదేవాగ్నిస్తమసోజ్యోతిరేకంత...స్తు॥ ౯॥ యేనద్యౌః
పృథివీచాన్తరిక్షంచయేపర్వతాః ప్రదిశోదిశశ్చ। తేనేదంజగద్వ్యాప్తం
ప్రజానాంత...స్తు॥ ౧౦॥ యేమనోహృదయం యేచదేవాయేదివ్యా
ఆపోయేసూర్యరశ్మిభిః । తేశ్రోత్రేచక్షుషీసఞ్చరంతంత...స్తు॥ ౧౧॥
అచిన్త్యంచాప్రమేయఞ్చ వ్యక్తావ్యక్త పరఞ్చయత్ । సూక్ష్మా
త్సూక్ష్మతరంజ్ఞేయం త...స్తు॥ ౧౨॥ ఏకాచదశశతంచ సహస్రంచా
యుతంచనియుతంచప్రయుతంచార్బుదంచన్యర్బుదంచ । సముద్రశ్చ
మధ్యంచాంతశ్చ పరార్ధశ్చత...స్తు॥ ౧౩॥ యేపంచపంచాదశశతగ్ం
సహస్రమయుతం న్యర్బుదంచ । తేఅగ్నిచిత్తేష్టకాత్వాగ్ శరీరంత...స్తు॥
౧౪॥ వేదాహమేతం పురుషంమహాన్త మాదిత్యవర్ణం తమసఃపర
స్తాత్ । తస్యయోనింపరిపశ్యంతి ధీరాస్త...స్తు॥ ౧౫॥ యస్యైతం
ధీరాఃపునంతికవయో బ్రహ్మాణమేతం త్వావృణతమిన్దుం । స్థావరం
జంగమంద్యౌరాకాశం త...స్తు॥ ౧౬॥ పరాత్పరతరంచైవతత్పరా
చ్చైవయత్పరం । యత్పరాత్పరతోజ్ఞానంత...స్తు॥ ౧౭॥ పరాత్పర

తరం బ్రహ్మతత్త్వాత్పరతో హరిః । యత్పరాత్పరతోధీశ స్త... స్తు॥ ౧౮॥ యా వేదాదిషుగాయత్రీ సర్వవ్యాపీమహేశ్వరీ । ఋగ్యజుస్సామాథర్వైశ్చత... స్తు॥ ౧౯॥ యో వై దేవం మహాదేవం పరమంపురుషోత్తమం । యస్సర్వైస్సర్వవేదైశ్చత... స్తు॥ ౨౦॥ ప్రయుతః ప్రణవ ఓంకారం ప్రణవంపురుషోత్తమం । ఓంకారం పరమాత్మానంత ... స్తు॥ ౨౧॥ యో సౌ సర్వేషు వేదేషు పఠ్యతే హ్యజఈశ్వరః । అకాయో నిర్గుణో హ్యాత్మాత... స్తు॥ ౨౨॥ గోభిర్జుష్టం ధనేనచ హ్యాయుషాచబలేనచ । ప్రజయాపశుభిఃపుష్కరాక్షంత... స్తు॥ ౨౩॥ త్ర్యంబకం... శాంత... స్తు॥ ౨౪॥ కైలాసశిఖరేరమ్యే శంకరస్యశివాలయే । దేవతాస్తత్ర మోదన్తిత... స్తు॥ ౨౫॥ కైలాసశిఖరావాసాహిమవద్గిరికన్యయా । నీలకంఠంత్రినేత్రంచ తన్మమ... స్తు॥ ౨౬॥ విశ్వతశ్చక్షురుతవిశ్వతో ముఖోవిశ్వతో హస్తఉతవిశ్వతస్పాత్ । సంబాహుభ్యాం నమతిసంపతత్రైర్ద్యావాపృథివీజనయన్ దేవఏక స్త... స్తు॥ ౨౭॥ చతురోవేదానధీయీత సర్వశాస్త్రమయంవిదుః । ఇతిహాసపురాణానాంత ... స్తు॥ ౨౮॥ మానో మహాన్తముతమానో... స్తు॥ ౨౯॥ మానస్తోకేతన ...త స్తు॥ ప్రజాప... స్తు॥ ౩౦॥ ఋతగ్ంసత్యంపరంబ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపింగలం । ఊర్ధ్వరేతంవిరూపాక్షం విశ్వరూపాయవై నమోనమస్త... స్తు॥ ౩౧॥ కద్రుద్రాయప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే। వోచేమశంతమగ్ంహృదే సర్వోహ్యేష రుద్రస్తస్మై రుద్రాయనమో అస్తు త... స్తు॥ ౩౨॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతస్సురుచోవేనఆవః । సబుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠాస్సతశ్చ యోనిమసత

తశ్చవిష్ణ స్త... స్తు॥ ౩౩॥ యః ప్రాణతో నిమిషతో మహిత్వైక ఇద్రాజా జగతో బభూవ । య ఈశే అస్య ద్విపదశ్చతుష్పదః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ... స్తు॥౩౪॥ య ఆత్మదా బలదా యస్య విశ్వ ఉపాసతే ప్రశిషం యస్య దేవాః । యస్య ఛాయామృతం యస్య మృత్యుః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ... స్తు॥ ౩౫॥ గంధద్వారాం దు ... శ్రియం త... స్తు॥ ౩౬॥ మోర్జుదో ప్రగ్నా...అస్తుతస్మై... స్తు॥౩౭॥ నమకం చమకం చైవ పురుషసూక్తం చ నిత్యశః । మహాదేవేన తత్తుల్యం త... స్తు॥ ౩౮॥ య ఇదగ్ం శివసంకల్పగ్ం సదాధ్యాయన్తి బ్రాహ్మణాః॥ ౩౯॥ తే పరం మోక్షంగమిష్యన్తి... స్తు॥ ౪౦॥ శివసంకల్పగ్ం హృదయాయ నమః । సహస్రశీర్షా...స్సన్తి దేవాః । పురుషసూక్తగ్ం శిరసే స్వాహా । అద్భ్యస్సంభూతః...నిషాణ । ఉత్తరనారాయణగ్ం శిఖాయై వౌషట్ ।

ఆశుశ్శిశానో వృషభో న యుధ్మో ఘనాఘనః క్షోభణశ్చర్షణీనామ్ । సంక్రందనోఽనిమిష ఏకవీరశ్శతగ్ం సేనా అజయత్సాకమింద్రః । సంక్రందనేనానిమిషేణ జిష్ణునా యుత్కారేణ దుశ్చ్యవనేన ధృష్ణునా । తదింద్రేణ జయత తత్సహధ్వం యుధో నర ఇషుహస్తేన వృష్ణా । స ఇషుహస్తైస్స నిషంగిభిర్వశీ సగ్ంస్రష్టా స యుధ ఇంద్రో గణేన । సగ్ంసృష్టజిత్సోమపా బాహుశర్ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహితాభిరస్తా । బృహస్పతే పరిదీయా రథేన రక్షోహామిత్రాగ్ం అపబాధమానః । ప్రభంజన్సేనాః ప్రమృణో యుధా జయన్నస్మాకమేధ్యవితా రథానాం । గోత్రభిదం గోవిదం వజ్రబాహుం జయంత

మజ్మ ప్రమృణంత్త మోజసా । ఇమగ్ం సజాతా అను వీరయధ్వ మిం
ద్రగ్ం సఖాయో అనుసగ్ంరభధ్వం । బలవిజ్ఞాయస్థవిరః ప్రవీరస్సహ
స్వాన్ వాజీసహమానఉగ్రః । అభివీరో అభిసత్వాసహో జా జైత్ర
మింద్రరథమా తిష్ఠగోవిత్ । అభిగోత్రాణి సహసాగాహమానో ద్రా
యోవీర శ్శతమన్యు రింద్రః । దుశ్చ్యవనః పృతనాషాడయుధ్యో
ఽస్మాకగ్ం సేనా అవతు ప్రయుత్సు । ఇంద్ర ఆసాం నేతా బృహస్పతి
ర్దక్షిణా యజ్ఞః పురఏతు సోమః । దేవసేనానా మభిభంజతీనాం జయం
తీనాం మరుతో యంత్వగ్రే । ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యా
నాం మరుతాగ్ం శర్ధ ఉగ్రం । మహామనసాం భువనచ్యవానాం
ఘోషో దేవానాం జయతా ముదస్థాత్ । అస్మాక మింద్రస్సమృతేషు
ధ్వజేష్వస్మాకం యా ఇషవస్తా జయంతు । అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భ
వంత్వస్మాను దేవా అవతాహవేషు । ఉద్ధర్షయ మఘవన్నాయుధా
న్యుత్సత్వనాం మామకానాం మహాగ్ంసి । ఉద్వృత్రహన్ వాజి
నాం వాజినాన్యుద్రథానాం జయతా మేతు ఘోషః । ఉప ప్రేత జయ
తానర స్థిరావస్సంతు బాహవః । ఇంద్రో వశ్శర్మ యచ్ఛత్వ నాధృష్యా
యథాసథ । అవసృష్టా పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్ంశితా । గ
చ్ఛామిత్రాన్ ప్రవిశ మైషాం కంచనోచ్ఛిషః । మర్మాణి తే వర్మభి
శ్ఛాదయామి సోమస్త్వా రాజామృతే నాభివస్తామ్ । ఉరోర్వరీయో
వరివస్తే అస్తు జయంతం త్వా మనుమదంతు దేవాః । యత్ర బాణా
స్సంపతంతి కుమారా విశిఖా ఇవ । ఇంద్రో నస్తత్ర వృత్రహా విశ్వా
హా శర్మ యచ్ఛతు । అనురానజయన్ తదప్రతిరథస్య ప్రతిరథత్వం

అప్రతిరథం ద్వితీయో హోతాన్వాహ ప్రత్యేవ తేన యజమానో
భ్రాతృవ్యాం జయత్యథో అనభిజితమే వాభిజయతి దశర్చం భవతి
దశాక్షరా విరాడ్విరాజైమాల్లోకా విధృతా ప్రనయోర్లోకయో
ర్విధృత్యా అథో దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజ్యే వాన్నాద్యే
ప్రతితిష్ఠత్య సదివవా అంతరిక్ష మంతరిక్ష మివాగ్నీధ్రమాగ్నీధ్రే
అసుర్శ్మిశానో ప్రతిరథం కవచాయవాహుం॥

ప్రతిపూర్ణష మేకకపాలా న్నిర్వపత్యేకమతిరిక్తం యావం
తో గృహ్యాస్మ స్తైభ్యకమేకరం పశూనాగం శర్మాసి శర్మయజ
మానస్య శర్మమేయచ్ఛైక ఏవరుద్రో న ద్వితీయాయతస్థ ఆఖుస్తే
రుద్రపశుస్తం జుషస్వైవ తే రుద్రభాగస్సహాస్వ సాంబికయా తం
జుషస్వ భేషజం గవేశ్వాయ పురుషాయ భేషజ మథో అస్మభ్యం భేష
జగ్ం సుభేషజం॥ యథాసతి। సుగంమేషాయమేష్యా అవాంబరుద్ర
మదిమహ్యావదేవం త్ర్యంబకమ్। యథా నశ్శ్రేయసః కరద్యథానో
వస్యసః కరద్యథానః పశుమతః కరద్యథానో వ్యవసాయయా
త్। త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనమ్। ఉర్వా
రుకమివ బంధనా న్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్। ఏష తే
రుద్రభాగస్తం జుషస్వ తే నావసే నపరో మూజవతోత్రీహ్యవత
తధన్వా పినాకహస్తః కృత్తివాసాః। ప్రతిపూర్ణష మేకకపాలా
న్నిర్వపతి। జాతా ఏవ ప్రజారుద్రా న్నిరవదయతే। ఏక మతి
రిక్తం। జనిష్యమాణా ఏవ ప్రజారుద్రా న్నిరవదయతే। ఏకకపా
లాభవంతి। ఏకధైవరుద్రం నిరవదయతే। నాభిఘారయతి। యద

భిఘారయేత్ । అంతరవచారిణగ్ం రుద్రం కుర్యాత్ । ఏకోల్ముకేన యంతి । తద్ధిరుద్రస్య భాగధేయం । ఇమాం దిశం యంతి । ఏషావై రుద్రస్య దిక్ । స్వాయామేవ దిశి రుద్రం నిరవదయతే । రుద్రో వా అపశుకాయా ఆహుత్యై నాతిష్ఠత । అసౌ తే పశురితి నిర్దిశేద్యం ద్విష్యాత్ । యమేవ ద్వేష్టి । తమస్మై పశుం నిర్దిశతి । యది న ద్విష్యాత్ । ఆఖుస్తే పశురితి బ్రూయాత్ । న గ్రామ్యాన్ పశూన్ హినస్తి । నారణ్యాన్ । చతుష్పథే జుహోతి । ఏష వా అగ్నీనాం పడ్బీశో నామ । అగ్నివత్యేవ జుహోతి । మధ్యమేన పర్ణేన జుహోతి । స్రుగ్ఘ్యేషా । అథో ఖలు । అంతమేనైవ హోతవ్యం । అంతత ఏవ రుద్రం నిరవదయతే । ఏష తే రుద్రభాగస్సహ స్వస్రాంబికయేత్యాహ । శరద్వా అస్యాంబికా స్వసా । తయా వా ఏష హినస్తి । యగ్ం హినస్తి । తయైవైనగ్ం సహ శమయతి । భేషజం గవ ఇత్యాహ । యావంత ఏవ గ్రామ్యాః పశవః । తేభ్యో భేషజం కరోతి । అవాంబ రుద్రమదిమహీత్యాహ । ఆశిషమేవైతామాశాస్తే । త్ర్యంబకం యజామహ ఇత్యాహ । మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాదితి వావైతదాహ । ఉత్కిరంతి । భగస్య లీప్సంతే । మూతే కృత్వా సజంతి । యథాజనం యతేవసం కరోతి । తాదృగేవ తత్ । ఏష తే రుద్రభాగ ఇత్యాహ నిరవత్త్యై । అప్రతీక్షమాయంతి । అపః పరిషించతి । రుద్రస్యాంతర్హిత్యై । ప్ర వా ఏతేస్మాల్లోకాచ్చ్యవంతే । యే త్ర్యంబకైశ్చరంతి । ఆదిత్యం చరుం పునరేత్య నిర్వపతి । ఇయం వా అదితిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠంతి । విభ్రాడ్బృహత్పిబతు సోమ్యం

ధ్వాన్తయుర్ధధ్వ్యజ్ఞపత్రావవిష్ణాన్రితం । వాతజూత్రోరో అభిరక్షతిత్మ నాప్రిజాః పుష్పేవ బప్సుధా విరాజతి ॥ ఓం నమోభగవతే రుద్రా య॥ పరిత్రిపూరుషం ప్రతిపూరుషం విభ్రాడితి నేత్రత్రియాయ వౌ షట్ ॥ త్వమగ్నే రుద్రో అసురో మహోదివస్త్వగ్ం శర్ధోమా రుతం పృక్ష ఈశిషే । త్వంవాతైరరుణై ర్యాసిశంగ్ర యస్త్వం పూ షావిధతః పాసినుత్మనా । ఆహ్వో రాజాన మధ్వరస్యరుద్రిగ్ం హో తారగ్ం సత్యయజగ్ం రోదస్యోః । అగ్నింపురాతనయిత్నో రచిత్తా ద్ధిరణ్యరూప మవసే కృణుధ్వం । అగ్నిర్ హోత్రానిషసాద్యాయజీయాను పస్థేమాతుస్సురభావులోకే । యువాకవిః పురునిష్ఠః ॥ ఋతావాధ ర్తా కృష్టీనాముత మధ్యఇద్ధః ॥ సాధ్వీమకర్దేవవీతింనో అద్యాయ జ్ఞస్య జిహ్వామవిదామ గుహ్యాం । సఆయురాగా త్సురభి ర్వసా నో భద్రామకర్దేవహూతింనో అద్య । అక్రిందదగ్ని స్తనయన్నివ ద్యౌః క్షామా రేరిహద్వీరుధస్సమంజన్ । సద్యోజజ్ఞానో విహీమిద్ధో అఖ్యదా రోదసీభానునాభాత్యంతః । త్వేవనూని పుర్వాణీక హోతా స్సావస్తో రేరిరేయజ్ఞియాసః । క్షామేవ విశ్వా భువనానియస్మి న్త్సగ్ం సౌభగానిదధిరే పావకే । తుభ్యంతా అంగిర స్తమవిశ్వా సుక్షితయః పృథక్ । అగ్నే కామాయ యేమిరే । అశ్యామతం కామ మగ్నే తవోత్యశ్యామరయిగ్ం రయివ సువీరం । అశ్యామవాజ మభి వాజయంతో శ్యామద్యుమ్న మజరా జరంతే । శ్రేష్ఠం యవి ష్ఠభారతాగ్నే ద్యుమంత మాభర ॥ వసో పురుస్పృహగ్ం రయిం । స్వత్రావ స్తన్యతూరోచనస్సా అజరేభిర్నా నదద్భిర్యవిష్ఠః । యః

పావకః పురుతమః పూరూణి పృథూన్యగ్నిరనుయాతి భర్వన్ । ఆయు
ష్టే విశ్వతోదధదయమగ్ని ర్వరేణ్యః । పునస్తే ప్రాణఆయతి పరా
యక్ష్మగ్ంసువామి తే। ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృతప్రతీ
కో ఘృతయోనిరేధి । ఘృతంపీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవ పుత్ర
మభిరక్షతాదిమమ్। తస్మై తే ప్రతిహర్యతే జాతవేదో విచర్షణే ।
అగ్నే జనామి సుష్టుతిం । దివస్పరి ప్రథమం జజ్ఞే అగ్నిరస్మద్ద్వితీయం
పరిజాతవేదాః । తృతీయ మప్సు నృమణా అజస్రమింధాన ఏనం
జరతే స్వాధీః। శుచిః పావక వంద్యోఽగ్నే బృహద్విరోచసే । త్వం
ఘృతేభిరాహుతః । దృశానో రుక్మఉర్వ్యావ్యద్యౌ ద్దుర్మర్షమా
యుశ్శ్రియే రుచానః । అగ్నిరమృతో అభవద్వయోభిర్య దేనం
ద్యౌరజనయత్సురేతాః । ఆయద్రిషే నృపతిం తేజఆనట్ఛుచి రేతో
నిషిక్తం ద్యౌరభీకే । అగ్నిశ్శర్ధమనవద్యం యువానగ్ం స్వాధియం
జనయత్సూదయచ్చ । స తేజీయసా మనసా త్వోత ఉత శిక్ష స్వపత్యస్య
శిక్షోః । అగ్నే రాయో నృతమస్య ప్రభూతౌ భూయామ తే సుష్టుతయ
శ్చ వస్వః । అగ్నే సహంతమాభర ద్యుమ్నస్య ప్రాసహా రయిం ।
విశ్వా యశ్చర్షణీరభ్యాసా వాజేషు సాసహత్ । తమగ్నే పృతనాస
హగ్ం రయిగ్ం సహస్వ ఆభర । త్వగ్ంహి సత్యో అద్భుతో దాతా
వాజస్య గోమతః । ఉక్షాన్నాయ వశాన్నాయ సోమపృష్ఠాయ వేధసే ।
స్తోమైర్విధేమాగ్నయే । వద్మాహి సూనో అస్యద్మ సద్వా చక్రే అగ్ని
ర్జనుషాజ్మాన్నం । సత్వన ఊర్జ సనదూర్జం ధారాజేవ జేరవృకేక్షే
ష్యంతః । అగ్న ఆయూగ్ంషి పవస ఆసువోర్జమిషంచనః । ఆరేబాధ

స్వర్దృశానాం । అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మే వర్చస్సువీర్యం । దధత్పో
షగ్ం రయిం మయి । అగ్నే పావక రోచిషా మన్ద్రయా దేవజిహ్వ
యా । ఆ దేవాన్వక్షి యక్షి చ । స నః పావక దీదివోఽగ్నే దేవాగ్ం
ఇహావహ । ఉప యజ్ఞగ్ం హవిశ్చ నః । అగ్నిశ్శుచివ్రతతమశ్శుచిర్వి
ప్రశ్శుచిః కవిః । శుచీరోచత ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచయస్తవ శుక్రా
భ్రాజన్త ఈరతే । తవ జ్యోతీగ్ంష్యర్చయః ॥ త్వమగ్నే రుద్రో
అసురో మహో దివః । త్వగ్ం శర్ధో మారుతం పృక్ష ఈశిషే । త్వం
వాతైరరుణైర్యాసి శంగయః । త్వం పూషా విధతః పాసి నుత్మనా ।
దేవా దేవేషు శ్రయధ్వం । ప్రథమా ద్వితీయేషు శ్రయ
ధ్వం । ద్వితీయా స్తృతీయేషు శ్రయధ్వం । తృతీయాశ్చతుర్థేషు శ్ర
యధ్వం । చతుర్థాః పఞ్చమేషు శ్రయధ్వం । పఞ్చమాష్షష్ఠేషు శ్ర
యధ్వం । షష్ఠాస్సప్తమేషు శ్రయధ్వం । సప్తమా అష్టమేషు శ్రయ
ధ్వం । అష్టమా నవమేషు శ్రయధ్వం । నవమా దశమేషు శ్రయ
ధ్వం । దశమా ఏకాదశేషు శ్రయధ్వం । ఏకాదశా ద్వాదశేషు శ్ర
యధ్వం । ద్వాదశా స్త్రయోదశేషు శ్రయధ్వం । త్రయోదశాశ్చ
తుర్దశేషు శ్రయధ్వం । చతుర్దశాః పఞ్చదశేషు శ్రయధ్వం । పఞ్చ
దశా ష్షోడశేషు శ్రయధ్వం । షోడశా స్సప్తదశేషు శ్రయధ్వం ।
సప్తదశా అష్టాదశేషు శ్రయధ్వం । అష్టాదశా ఏకాన్నవిగ్ంశేషు
శ్రయధ్వం । ఏకాన్నవిగ్ంశా విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం । విగ్ంశా ఏక
విగ్ంశేషు శ్రయధ్వం । ఏకవిగ్ంశా ద్వావిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం ।
ద్వావిగ్ంశా స్త్రయోవిగ్ంశేషు శ్రయధ్వం । త్రయోవిగ్ంశాశ్చ

తుర్విగ్ంశే షు శ్రియధ్వం । చతుర్విగ్ంశాః పంచవిగ్ంశే షు శ్రయ
ధ్వం । పంచవిగ్ంశా షడ్విగ్ంశే షు శ్రయధ్వం । షడ్విగ్ంశా స్స
ప్తవిగ్ంశే షు శ్రయధ్వం । స ప్తవిగ్ంశా అష్టావిగ్ంశే షు శ్రియ
ధ్వం । అష్టావిగ్ంశా ఏకాన్నత్రిగ్ంశే షు శ్రయధ్వం । ఏకాన్నత్రి
గ్ంశా స్త్రిగ్ంశే షు శ్రయధ్వం । త్రిగ్ంశా ఏకత్రిగ్ంశే షు శ్రియ
ధ్వం । ఏకత్రిగ్ంశా ద్వాత్రిగ్ంశే షు శ్రియధ్వం । ద్వాత్రిగ్ంశా
స్త్రయస్త్రిగ్ంశే షు శ్రియధ్వం । దేవా స్త్రిరేకాదశా స్త్రిస్త్రయ
స్త్రిగ్ంశాః । ఉత్తరే భవత । ఉత్తరవర్త్మాన ఉత్తరసత్వానః । య
త్కామఇదం జుహోమి । తన్మే సమృధ్యతామ్ । వయగ్గ్ స్యామ
పతయోరయీణామ్ । భూర్భువస్స్వస్స్వాహా ॥ త్వమగ్నే త్వమగ్నే
శతరుద్రీయ మిత్యస్త్రాయఫట్ ॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ।

అథ పంచాంగగ్ం సకృజ్జపేత్ ॥ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి
సద్యోజాతాయవై నమోనమః । భవేభవేనాతిభవే భవస్వమాం ।
భవోద్భవాయనమః ॥ ౧ ॥ వామదేవాయ నమోజ్యేష్ఠాయ నమశ్శ్రే
ష్ఠాయ నమోరుద్రాయనమః కాలాయనమః కలవికరణాయనమోబల
వికరణాయ నమోబలాయ నమోబలప్రమథనాయ నమస్సర్వభూత
దమనాయ నమోమనో న్మనాయనమః ॥ ౨ ॥ అఘోరేభ్యో థఘో
రేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్యస్సర్వశర్వేభ్యో నమస్తే
అస్తు రుద్రరూపేభ్యః ॥ 3 ॥ తత్పురుషాయవిద్మహే మహాదేవాయ
ధీమహి । తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్ ॥ ౪ ॥ ఈశానస్సర్వవిద్యా
నా మీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతిర్బ్రహ్మణోధిపతిర్బ్రహ్మా

శివో మే అస్తు సదాశివోమ్॥ ౫॥

అష్టాంగం ప్రణమ్య.

హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్యజాతః పతిరేక ఆసీత్। సదాధారపృథివీం ద్యాముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ఉరసేనమః॥ ౧॥

యః ప్రాణతో నిమిషతో మహిత్వైక ఇద్రాజా జగతో బభూవ। య ఈశే అస్య ద్విపదశ్చతుష్పదః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ శిరసేనమః ॥ ౨॥

బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతస్సురుచో వేన ఆవః। సబుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠాస్సతశ్చ యోనిమసతశ్చ వివః ॥ దృష్ట్యాయనమః ॥ 3॥

మహీద్యౌః పృథివీచన ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్। పిపృతాం నో భరీమభిః॥ మనసేనమః॥ ౪॥

ఉపశ్వాసయ పృథివీ ముతద్యాం పురుత్రా తే మనుతాం విష్ఠితం జగత్। సదుందుభే సజూరింద్రేణ దేవైర్దూరాద్దవీయో అపసేధ శత్రూన్। వచసేనమః॥ ౫॥

అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్। యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాం తే నమ ఉక్తిం విధేమ ॥ పద్భ్యాంనమః॥ ౬॥

యా తే అగ్నే రుద్రియా తనూస్తయా నః పాహి తస్యాస్తే స్వాహా యా తే అగ్నేఽయాశయా రజాశయా హరాశయా తనూర్వ

షిర్ ష్ఠా గహ్వ్రేష్ఠా గ్రం వచ్ఛో అపావధీం త్తేషం వచ్ఛో అపావధీగ్
స్వాహా॥ కరాభ్యాం నమః॥ ౭॥

ఇమంయమ ప్రస్తరమాహిసీదాంగిరోభిః పితృభిస్సంవిదానః।
అత్వామంత్రాః కవిశస్త్రావహం త్వేనా రాజన్ హవిషామాదయ
స్వ॥ కర్ణాభ్యాంనమః॥ ౮॥ ఇతి సాష్టాఙ్గం ప్రణమ్య॥

శ్లో॥ ఉరసా శిరసాదృష్ట్యా మనసా వచసాతథా । పద్భ్యాం కరాభ్యాంకర్ణాభ్యాం ప్రణామోష్టాంగ ఉచ్యతే। అథాత్మానగ్ం శివాత్మానగ్ం శ్రీరుద్రరూపిణమేవంధ్యాయేత్ ॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశంత్రిణేత్రం పంచవక్త్రందశభుజగ్ం సర్వాభరణభూషితం నీలగ్రీవం శశాంక చిహ్నం నాగయజ్ఞోప వీతినం నాగాభరణభూషితం వ్యాఘ్రచర్మాంబరధరం కమండల్వక్షసూత్రధరం అభయవరకరం శూలహస్తం జ్వలంతం కపిల జటాజూటినం శిఖాముద్యోతధారిణం।
శ్లో॥ వృషస్కంధసమారూఢ ముమాదేహార్ధధారిణమ్ । అమృతేనాప్లుతంహృష్టం దివ్యభోగసమన్వితమ్ । దిగ్దేవతాసమాయుక్తం సురాసురనమస్కృతమ్ । నిత్యంచశాశ్వతంశుద్ధం ధ్రువమక్షరమవ్యయమ్। సర్వవ్యాపినమీశానం రుద్రంవై విశ్వరూపిణమ్ । ఏవంధ్యాత్వా ద్విజస్సమ్యక్తతోయజనమారభేత్ ॥

అథ రుద్రస్నానార్చనాది ప్రయోగః.

అథాతో రుద్రస్నానార్చనాఽభిషేకవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః। ఉదితఏవ తీర్థే స్నాత్వోదేత్య శుచిఃప్రయతో బ్రహ్మచారీ శుక్లవాసాః తస్యదక్షిణాప్రత్యగ్దేశేతన్ముఖంస్థిత్వాఽత్మని దేవతాస్థాపనం। ప్రజననేబ్రహ్మతిష్ఠతు । పాదయోర్విష్ణుస్తిష్ఠతు । హస్తయోర్హరస్తిష్ఠతు । బాహ్వోరింద్రస్తిష్ఠతు । జఠరే అగ్నిస్తిష్ఠతు । హృదయే శివస్తిష్ఠతు । కంఠే వసవస్తిష్ఠంతు । వక్త్రే సరస్వతీతిష్ఠతు । నాసికయోర్వాయుస్తిష్ఠతు । నయనయోశ్చంద్రాదిత్యౌతిష్ఠేతాం । కర్ణయోరశ్వినౌ తిష్ఠేతామ్ । లలాటే రుద్రాస్తిష్ఠంతు

మూర్ధ్న్యాత్ర త్రిలోక్యాస్తిష్ఠంతు । శిరసి మహాదేవస్తిష్ఠతు । శిఖాయాం
వామదేవస్తిష్ఠతు । పృష్ఠే పినాకీ తిష్ఠతు । పురతశ్శూలీ తిష్ఠతు । పార్శ్వ
యోశ్శివాశంకరౌ తిష్ఠేతామ్ । సర్వతో వాయుస్తిష్ఠతు । తతో బహి
స్సర్వతోఽగ్నిజ్వాలామాలాపరివృతాస్తిష్ఠంతు । సర్వేష్వంగేషు
సర్వా దేవతా యథాస్థానం తిష్ఠంతు । మాం రక్షంతు । యజమానగం
రక్షంతు । అగ్నిర్మే వాచి శ్రిత ఇతి యథాలింగమంగాని సమ్మృశ్య ॥

అగ్నిర్మే వాచి శ్రితః । వాగ్ఘృదయే । హృదయం మయి ।
అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । వాయుర్మే ప్రాణే శ్రితః । ప్రా
ణో హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్ర
హ్మణి ॥ సూర్యో మే చక్షుషి శ్రితః । చక్షుర్హృదయే । హృద
యం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । చంద్రమా మే
మనసి శ్రితః ॥ మనో హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృ
తే । అమృతం బ్రహ్మణి ॥ దిశో మే శ్రోత్రే శ్రితాః । శ్రోత్రగం
హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మ
ణి । ఆపో మే రేతసి శ్రితాః । రేతో హృదయే । హృదయం మయి ।
అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । పృథివీ మే శరీరే శ్రితా ।
శరీరగం హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృ
తం బ్రహ్మణి । ఓషధి వనస్పతయో మే లోమసు శ్రితాః ॥ లోమా
ని హృదయే । హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్ర
హ్మణి । ఇంద్రో మే బలే శ్రితః । బలగం హృదయే । హృదయం
మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । పర్జన్యో మే మూ
ర్ధ్ని శ్రితః । మూర్ధా హృదయే । హృదయం మయి । అహమ
మృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఈశానో మే మన్యౌ శ్రితః । మన్యుర్

హృదయే । హృదయం మయి । అహ మమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ॥ ఆత్మా మ ఆత్మని శ్రితః । ఆత్మా హృదయే । హృదయం మయి । అహ మమృతే। అమృతం బ్రహ్మణి । పునర్మఆత్మాపునరాయు రాగాత్ । పునఃప్రాణః పునరాకూత్త మాగాత్ । వైశ్వానరో రశ్మిభిర్వా వృధానః । అంత స్తిష్ఠత్వ మృతస్యగోపాః॥

(అగ్నిర్వాయు నూర్యశ్చంద్రమాదిశ ఆపః పృథివ్యోషధి వనస్పతయఇంద్రః పర్జన్య ఈశానఆత్మా పునర్మ ఆకూతగంరశ్మిభిః) ఇతి యథాలింగమంగాని సమ్మృశ్య । అథైనంగంధపుష్పాక్షతధూప దీప నైవేద్య తాంబూలై రభ్యర్చ్యాత్మానం ప్రత్యారాధయేత్ ॥

శ్లో॥ ఆరాధితో మనుష్యైస్త్వం శుద్ధైర్దేవాసురాదిభిః । ఆరాధయామి భక్త్యాత్వాం మాంగృహాణమహేశ్వర॥

ఆత్వావహంతు హరయ స్సచేతస శ్శ్వైత్రై రశ్వై స్సహ కేతు మద్భిః । వాతాజవై ర్బలవద్భిర్మనోజవై రాయాహిశీఘ్రం మమ హవ్యాయ శర్వోమ్ ॥ ఈశానమావాహయామీత్యావాహ్య॥

శ్లో॥ మండలాంతరగతం హిరణ్మయం భ్రాజమాన వపుషం శుచిస్మితం । చండదీధితి మఖండవిగ్రహం చింతయే న్మునిసహస్రసేవితమ్ ॥ శంకరస్యచరితా కథామృతం చంద్రశేఖర గుణానుకీర్తనమ్। నీలకంఠతవపాదసేవనం సంభవంతు మమజన్మజన్మని॥ స్వామిన్ సర్వ జగన్నాథ యావత్పూజావసానకమ్। తావ త్త్వంప్రీతిభావేనలింగేస్మిన్ సన్నిధింకురు॥ దేహోదేవాలయఃప్రోక్తో జీవో దేవస్సనాతనః। త్యజేదజ్ఞాన నిర్మాల్యం సోహంభావేన పూజయేత్ ॥

అథైనం వ్యాహృతిభిర్నిర్మాల్యం విసృజ్య । ఓం భూర్భువస్సువశ్చండీశ్వరాయనమ ఇత్యుత్తరతో నిర్మాల్యం విసృజ్య। తతోదక్షిణ పార్శ్వస్థ కలశోదకం । కలశే గంధపుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య॥

శ్లో॥ కలశస్యముఖేరుద్రః కంఠేవిష్ణుస్సమాశ్రితః। మూలేతత్ర స్థితో బ్రహ్మ మధ్యేమాతృగణాస్మృతాః॥ కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే... కలశాంబుసమాశ్రితాః॥ ఆకలశేషుధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే... రాప్త ఓమ్॥ గంగేచయమునే ...సన్నిధింకురు॥ కలశోదకేన పూజా ద్రవ్యాణి సంప్రోక్ష్య। దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య॥ త్ర్యంబకం యజామహే...త్ ॥ ఇతిస్థాపనముద్రాందర్శయిత్వా॥ అథ సద్యోజాతం ప్రపద్యామీత్యాసనంధద్యాత్ । సద్యోజాతాయవై నమో నమ ఇతి పాద్యమ్ । భవేభవేనాతిభవే భవస్వమామిత్యర్ఘ్యమ్।భవోద్భవాయనమ ఇత్యాచమనమ్॥

* వామదేవాయనమ ఇతిస్నానం। జ్యేష్ఠాయనమ ఇతివస్త్రం। శ్రేష్ఠాయనమ ఇత్యుపవీతం। రుద్రాయనమ ఇత్యాభరణం। కాలాయనమ ఇతిగంధం। కలవికరణాయనమ ఇత్యక్షతాః। బలవికరణాయనమ ఇతిపుష్పం। బలాయనమ ఇతిధూపం। బలప్రమథనాయనమ ఇతిదీపం। సర్వభూతదమనాయ నమ ఇతినైవేద్యం। మనోన్మనాయ నమఇతి తాంబూలం। అఘోరేభ్యో ... రుద్రరూపేభ్యః। ఇతి నీరాజనం। తత్పురుషాయ...ప్రచోదయాత్॥ ఇతి మంత్రపుష్పం। ఈశానస్సర్వ.. సదాశివోమ్ । ఇతి ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి॥

భవాయదేవాయనమః। అర్కపుష్పం సమర్పయామి। శర్వాయదేవాయనమః। చంపకపుష్పం। ఈశానాయదేవాయనమః।పున్నాగపుష్పం। పశుపతయేదేవాయనమః। నంద్యావర్తపుష్పం। రుద్రాయదేవాయనమః। పాటలపుష్పం। ఉగ్రాయదేవాయనమః। బృహతీ

* వామదేవాయనమ, మొదలు రుద్రగాయత్రీ జపాంతము ఆపస్తంబుడు మంత్రములచే ప్రతిరుద్రాభిషేకాంతమున పూజ జరుపవలయును.

పుష్పం । భీమాయ దేవాయనమః । కరవీరపుష్పం । మహతే దేవాయ నమః । దోణపుష్పం॥

భవస్య దేవస్య పత్న్యైనమః । అర్కపుష్పం సమర్పయామి। శర్వస్య దేవస్య పత్న్యైనమః । చంపకపుష్పం । ఈశానస్య దేవస్య పత్న్యైనమః । పున్నాగపుష్పం। పశుపతేర్దేవస్య పత్న్యైనమః। నంద్యావర్తపుష్పం । రుద్రస్య దేవస్య పత్న్యైనమః । పాటలపుష్పం । ఉగ్రస్య దేవస్య పత్న్యైనమః। బృహతీపుష్పం। భీమస్య దేవస్య పత్న్యైనమః । కరవీరపుష్పం। మహతో దేవస్య పత్న్యైనమః।దోణపుష్పం॥

అ థ త ర్ప ణ మ్.

భవం దేవం తర్పయామి । శర్వం దేవం తర్పయామి । ఈశానం దేవం తర్పయామి । పశుపతిం దేవం తర్పయామి। రుద్రం దేవంతర్పయామి । ఉగ్రం దేవం తర్పయామి। భీమం దేవంతర్పయామి। మహాంతం దేవం తర్పయామి॥ భవస్య దేవస్యపత్నీం తర్పయామి । శర్వస్య దేవస్య పత్నీం తర్పయామి । ఈశానస్య దేవస్యపత్నీం తర్పయామి। పశుపతే ర్దేవస్య పత్నీం తర్పయామి । రుద్రస్య దేవస్యపత్నీం తర్పయామి। ఉగ్రస్య దేవస్యపత్నీం తర్పయామి । భీమస్య దేవస్యపత్నీం తర్పయామి । మహతో దేవస్యపత్నీం తర్పయామి॥ ఇతితర్పయిత్వా॥

అథ యథాశక్తిజపః ॥ తత్పురుషాయవిద్మహే ... పచోదయాత్ ॥ ఇతిరుద్రగాయత్రీం దశకృత్వ శ్శతకృత్వ స్సహస్రకృత్వో వా పరిమితకృత్వో వా జపవారంవా జపిత్వా। అథైసమాశివమూర్తా సై॥

అథైతస్య మూర్ధ్ని దేశే హిరణ్యకలశేన సంతతధారా నభిషించేత్ । యథా॥ పయసాదధ్నాసర్పిషా మధునా శర్కరేణేక్షురసేన గంధతోయేన నారికేళతోయేనా౽మ్ర రసేనోదకేనవా ॥

అథ పంచామృత మంత్రాః.

అథపంచామృతస్నానం।ఆప్యాయస్వసమేతు తే విశ్వతస్సోమవృష్ణియం।

భవావాజస్య సంగథే। ఇతిక్షీరం। దధిక్రావ్ణ్ణో అకారిషంజిష్ణోరశ్వ స్యవాజినః । సురభినో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయూగ్ంషితారిషత్ । ఇతి దధి। శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోసి దేవోవస్సవితోత్పునాత్వచ్ఛిద్రే ణపవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్యరశ్మిభిః। ఇతి ఆజ్యం। మధువాతా ఋతా యతే మధుక్షరంతి సింధవః । మాధ్వీర్నస్సంతోషధీః। మధున క్తము తోషసిమధుమత్పార్థివగ్ంరజః । మధుద్యౌరస్తునఃపితా। మధుమాం నో వనస్పతి ర్మధుమాగ్ం అస్తుసూర్యః। మాధ్వీర్గావో భవంతునః। ఇతిమధు। స్వాదుః పవస్వ దివ్యాయజన్మనే స్వాదురింద్రాయ సుహ వీతునామ్నే । స్వాదుర్మిత్రాయ వరుణాయవాయవే బృహస్పతయే మధుమాగ్ం అదాభ్యః । ఇతి శర్కరా । ఆపోహిష్ఠా మయోభువః ...యథాచనః। ఇతిశుద్ధోదకమ్। ఇతిపంచామృతేన స్నాపయిత్వా।

ఆదాశంచమ ఇత్యనువాకం తతో నమస్తే రుద్రమన్యవఇత్యే కాదశానువాకాన్ అగ్నావిష్ణూసజోషసేత్యేకమేక మనువాకం జపే త్ । సర్వేషాం వా రేవా రేవున రారాధయేత్ । వికిరిదవిలోహితేతి విసర్జయేత్ । తదేతద్రుద్రవిధాన ముత్తమారాధనమ్। సదాపావక్ష యార్థీ వ్యాధివిమోచనార్థీ జీవితార్థీ మోక్షార్థీ శ్రీకామశ్శాన్తికామః పుష్టికామస్తుష్టి కామోవృద్ధికామః ప్రజ్ఞాకామో మేధాకామః ఆయు ష్యకామః ఆరోగ్యకామః అన్నాద్యకామః కుర్యాదేవంకుర్వన్సిద్ధిమ వాప్నోతి। ఆచార్యాయ దక్షిణాదశగావ స్సవత్సాస్స్వర్ణ రత్నమణి భూషితా వృషభైకాదశ స్తదలాభ ఏకాంగాందద్యా దశ్వమేధ శత క్రతు సహస్రఫలమాప్నోతీత్యాహ భగవాన్బోధాయనః।

అస్యశ్రీ రుద్రస్య ప్రశ్నస్యానుష్టుప్ఛందః। అఘోరఋషిః సంకర్షణ స్వరూపోమోసావాదిత్యః పరమపురుష స్సఏష రుద్రో

దేవతా అగ్నిక్రతుచరమాయామిష్టకాయాగ్ం శతరుద్రీయే (అథ పాపకాదశరుద్రీయే) జపాఽభిషేకే వినియోగః। సకలస్య శ్రీరుద్రాధ్యాయస్య శ్రీరుద్రోదేవతా। ఏకాగాయత్రీఛన్దః। తిస్రోఽనుష్టుభస్త్రిస్త్రిపంక్తయస్సప్తానుష్టుభో ద్వేజగత్యౌ పరమేశ్వరఋషిః। శ్రీఉమామహేశ్వర ప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజపాఽభిషేకేవినియోగః। నమశ్శంభవేచ అగ్నిహోత్రాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాంనమః। మయోభవేచ దర్శపూర్ణమాసాత్మనే తర్జనీభ్యాంనమః। నమశ్శంకరాయచ చాతుర్మాస్యాత్మనే మధ్యమాభ్యాంనమః। మయస్కరాయచ నిరూఢపశుబంధాత్మనే అనామికాభ్యాంనమః। నమశ్శివాయచ జ్యోతిష్టోమాత్మనే కనిష్ఠికాభ్యాంనమః। శివతరాయచ సర్వక్రత్వాత్మనే కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః। ఏవం హృదయాదిన్యాసః। భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః। తతః ధ్యానమ్।

శ్లో॥ ఆపాతాళనభస్థలాంతభువన బ్రహ్మాండమావిస్ఫురజ్జ్యోతిస్స్ఫాటికలింగమౌళి విలసత్పూర్ణేందువాంతామృతైః। అస్తోకాప్లుతలోకమీశమనిశం రుద్రానువాకాన్జపన్ । ధ్యాయన్నీప్సితసిద్ధయే ధ్రువపదం విప్రోభిషించేచ్ఛివమ్।

ఓం శంచమేమయశ్చమే...న్మాపాచమే స్తుదినంచమే। ఓం నమోభగవతేరుద్రాయ। ఓంనమస్తేరుద్రమన్యవ...మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహా। ఓం నమోభగవతే రుద్రాయవిష్ణవే మృత్యుర్మే పాహి। హరిః ఓమ్ అగ్నా విష్ణూ సజోషసే...శరీరాణిచమే। ఓం నమోభగవతే రుద్రాయ అమృతాఽభిషేకోఽస్తు।

వామదేవాయనమ ఇతిస్నానం। జ్యేష్ఠాయనమ ఇతివస్త్రం। శ్రేష్ఠాయనమ ఇత్యుపవీతం। రుద్రాయనమ ఇత్యాభరణాని। కాలాయనమ ఇతి గంధం। కలవికరణాయనమ ఇత్యక్షతాన్। బలవికరణాయనమ ఇతిపుష్పం। బలాయనమ ఇతిధూపం। బలప్రమథనాయనమ ఇతిదీపం। సర్వభూతదమనాయనమ ఇతి నైవేద్యం। మనోన్మనాయనమ ఇతి తాంబూలం। అఘోరేభ్య ఇతి నీరాజనం। తత్పు

రుపాయేతి మంత్రపుష్పం । ఈశాన ఇతి నమస్కారాః । (నికిరదవి లోహితేతి విసర్జనమ్।) అనేన ప్రథమ వారాభిషేకేన భగవాన్సర్వ దేవాత్మకః శ్రీఉమామహేశ్వర స్సుప్రీతస్సుప్రసన్నో వరదో భవతు॥

ఏవంగుణ...శుభతిథౌ శ్రీఉమామహేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రథమ వారాఽభిషేకానంతర మన్యోన్యసహాయేన ద్వితీయ-తృతీయ-చతుర్థ-పంచమ-షష్ఠ-సప్తమ-అష్టమ-నవమ-దశమ-ఏకాదశ వారాఽభిషేక మన్యోన్యసహాయేన కరిష్యామః॥ నమకం। చమకం। పురుషసూక్తం ఏతైరభిషేకం కుర్యాత్॥

అథ దశశాంతయః.

భద్రఙ్కర్ణేభి శ్శృణుయామ దేవాః । భద్రమ్పశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః । స్థిరై రఙ్గైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః । స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః । స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతు॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥౧॥

నమో బ్రహ్మణే నమో అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యై నమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥౨॥

నమో వాచే యా చోదితా యా చానుదితా తస్యై వాచే నమో నమో వాచే నమో వాచస్పతయె నమ ఋషిభ్యో మంత్రకృద్భ్యో మంత్రపతిభ్యో మా మామృషయో మంత్రకృతో మంత్రపతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మంత్రకృతో మంత్రపతీన్పరాదామ్ వైశ్వదేవీం వాచముద్యాసగ్ం శివామదస్తాం జుష్టాం దేవేభ్య శ్శర్మమెద్యౌ శ్శ

శర్మ పృథివీశర్మ విశ్వమిదఞ్జగత్ । శర్మచన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శర్మబ్ర
హ్మప్రజాపతీ । భూతంవదిష్యే భువనంవదిష్యే తేజోవదిష్యే యశో
వదిష్యే తపోవదిష్యే బ్రహ్మవదిష్యే సత్యంవదిష్యే తస్మాఅహమి
ద ముపస్తరణ ముపస్తృణ ఉపస్తరణ మ్మే ప్రజాయై పశూనాం
భూయా దుపస్తరణమహ మ్ప్రజాయై పశూనా మ్భూయాసం ప్రా
ణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మామాహాసిష్టమ్ మధు
మనిష్యే మధుజనిష్యే మధువక్ష్యామి మధువదిష్యామి మధుమతీం
దేవేభ్యో వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యాం మనుష్యేభ్యస్తం
మా దేవా అవన్తు శోభాయైపితరోఽనుమదన్తు॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి
శ్శాన్తిః ॥3॥

శన్నో వాతః పవతా మ్మాతరిశ్వా శన్న స్తపతు సూర్యః । అ
హాని శంభవన్తు నశ్శగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతామ్॥ శముషా నో వ్యు
చ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతు నః । శివానశ్శన్తమా భవ సుమృడీకా స
రస్వతి । మాతేవ్యోమసన్దృశి॥ ఇడాయై వా స్త్వసి వాస్తు మద్వాస్తు
మన్తో భూయాస్మ మా వాస్తోశ్ఛిత్సన్మ హ్యవాన్తు స్సభూయాద్యో
స్మాద్వేష్టి యఞ్చవయన్ద్విష్మః॥ ప్రతిష్ఠాసి ప్రతిష్ఠావన్తో భూయా
స్మమా ప్రతిష్ఠాయా శ్ఛిత్సన్మ హ్యప్రతిష్ఠ స్సభూయాద్యోఽస్మాన్ద్వే
ష్టి యఞ్చవయన్ద్విష్మః॥ ఆవాతవాహి భేషజం వివాతవాహి య
ద్రపః । త్వగ్ంహి విశ్వభేషజో దేవానాన్దూత ఈయసే ॥ ద్వావి
మౌవాతౌ వాత ఆసిన్ధోరాప రావతః । దక్షంమె అన్యఆవాతు పరా
న్యోవాతు యద్రపః ॥ యదదో వాత తే గృహేఽమృతస్య నిధిర్హి

తః । తతో నో దేహి జీవసే తతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతో నో మ
హ ఆవహవాత ఆవాతు భేషజం । శమ్భూర్మయోభూర్నో హృదే
ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ ॥ ఇన్ద్రస్య గృహోఽసి తం త్వా ప్రపద్యే
సగుస్సాశ్వః । సహ యన్మే అస్తి తేన భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే సు
వః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యే నార్తాం దేవ
తాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖణం ప్రపద్యే ప్రజాపతేర్బ్రహ్మకోశం బ్రహ్మ
ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షం మ ఉర్వన్తరం బృహదగ్నయః ప
ర్వతాశ్చ యయా వాత స్వస్త్యా స్వస్తిమాన్తయా స్వస్త్యా స్వస్తి
మానసాని । ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మా
మా హాసిష్టం మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు
మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు మయి మేధాం
మయి ప్రజాం మయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు ॥ ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాత
మస్మానరిష్టేభి రశ్వినా సౌభగేభిః । తన్నో మిత్రో వరుణో మామ
హన్తా మదితిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ కయా నశ్చిత్ర ఆభువదూతీ
సదా వృధస్సఖా । కయా శచిష్ఠయా వృతా ॥ కస్త్వా సత్యో మదా
నాం మగ్ంహిష్ఠో మత్స దన్ధసః । దృఢా చిదారుజే వసు ॥ అభీషుణస్స
ఖీనా మవితా జరితౄణామ్ । శతమ్భవాస్యూతిభిః ॥ వయస్సుపర్ణా
ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః । అపధ్వాన్త
మూర్ణుహి పూర్ధి చక్షుర్ముముగ్ధ్యస్మాన్నిధయేవ బద్ధాన్ ॥ శన్నో దేవీర
భిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే । శం యోరభిస్రవన్తు నః ॥ ఈశానా
వార్యాణాం క్షయన్తీశ్చర్షణీనామ్ । అపో యాచామి భేషజమ్ ।

సుమిత్రాన్న ఆప ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయాసుర్యో౽
స్మాన్ద్వేష్టి యఞ్చవయన్ద్విష్మః ॥ ఆపోహిష్ఠామయోభువ స్తానఊ
ర్జేదధాతన । మహేరణాయ చక్షసే । యోవశ్శివతమోరస స్తస్య
భాజయతేహనః । ఉశతీరివ మాతరః । తస్మా అరఙ్గమామవో యస్య
క్షయాయజిన్వథ । ఆపోజనయథాచనః ॥ పృథివీశాన్తాసాగ్నినా
శాన్తాసామేశాన్తాశ్శుచగ్ం శమయతు । అన్తరిక్షగ్ంశాన్తం తద్వా
యునాశాన్తం తన్మేశాన్తగ్ం శుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శాన్తాసాది
త్యేన శాన్తాసామేశాన్తాశ్శుచగ్ం శమయతు । పృథివీశాన్తిరన్తరి
క్షగ్ం శాన్తిర్ద్యౌశ్శాన్తిర్దిశశ్శాన్తిరవాన్తర దిశాశ్శాన్తిరగ్నిశ్శా
న్తిర్వాయుశ్శాన్తి రాదిత్యశ్శాన్తిశ్చన్ద్రమా శ్శాంతి ర్నక్షత్రాణి
శాన్తి రాపశ్శాన్తి రోషధయశ్శాన్తి ర్వనస్పతయశ్శాన్తి ర్గౌశ్శాంతి
రజాశాన్తి రశ్వశ్శాన్తిః పురుషశ్శాన్తి ర్బ్రహ్మశ్శాన్తి ర్బ్రాహ్మణ
శ్శాంతి శ్శాంతిరేవశాంతి శ్శాంతిర్మేఅస్తు శాన్తిః । తయాహగ్ం
శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా మహ్యంద్విపదే చతుష్పదేచ శాన్తింకరోమి
శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః । ఏహశ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమే
ధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా సత్యం ధర్మశ్చైతాని మోత్తిష్ఠన్త మనూత్తిష్ఠ
న్తు మామాగ్ం శ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపో మేధా ప్రతిష్ఠా
శ్రద్ధాసత్యం ధర్మశ్చైతాని మామా హాసిషుః ॥ ఉదాయుషా స్వా
యుషోదోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థా మమృతా
గ్ం అను ॥ తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ । పశ్యే
మ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నందామ శరదశ్శతం మో

దామ శరదశ్శతం భవామశ్శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శత మజీతాస్స్యామ శరదశ్శతం జ్యోక్చసూర్యం దృశే। యఉదగాన్మహతోర్ణవాద్విభ్రాజమాన స్సరిరస్యమధ్యాథ్సమావృషభో లోహితాక్షస్సూర్యో విపశ్చిన్మనసా పునాతు। బ్రహ్మణశ్చోతన్యసి బ్రహ్మణఆణీస్థో బ్రహ్మణఆవపనమసిధారితేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహీ ధారితమేనేనమహ దన్తరిక్షందివందాధారపృథివీగ్ం సదేవాం యదహం వేద తదహంధారయాణి మామద్వేదోధివిస్రసత్। మేధామనీషే మావిశతాగ్ం సమీచీ భూతస్యభవ్యస్యావరుధ్యై సర్వమాయురయాణి సర్వమాయురయాణి॥ ఆభిర్గీర్భి ర్యదతోన ఊన మాప్యాయయహరివో వర్ధమానః। యదా స్తోతృభ్యో మహిగోత్రారుజాసి భూయిష్ఠభాజో అథతేస్యామ॥ బ్రహ్మప్రావాదిష్మ తన్నోమాహాసీత్। ఓంశాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥ ౪॥

సన్త్వాసిఞ్చామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనఞ్చ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ ౫॥

తచ్ఛంయోరావృణీమహే। గాతుం యజ్ఞాయ। గాతుం యజ్ఞపతయే। దైవీ స్వస్తిర స్తునః। స్వస్తిర్మానుషేభ్యః। ఊర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్। శన్నో అస్తుద్విపదే। శంచతుష్పదే। ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥ ౬॥

శన్నోమిత్రశ్శం వరుణః। శన్నోభవ త్వర్యమా। శన్న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః। శన్నోవిష్ణు రురుక్రమః। నమోబ్రహ్మణే।నమ స్తే వాయో। త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి। త్వమేవప్రత్యక్షంబ్ర

హ్మవదిష్యామి । ఋతం వదిష్యామి । సత్యం వదిష్యామి । తన్మామవతు । తద్వక్తార మవతు । అవతుమామ్ । అవతు వక్తారమ్ । ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥ ౭॥

సహనావవతు। సహనౌభునక్తు। సహవీర్యంకరవావహై। తేజస్వినావధీత మస్తుమావిద్విషావహై । ఓంశాంతి శ్శాంతిశ్శాంతిః॥౮॥

సహనావవతు...ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥ ౯॥

సహనావవతు... ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥ ౧౦॥

(కేచిత్) ఆప్యాయన్తు మమాఙ్గానివాక్ప్రాణశ్చక్షు శ్శ్రోత్రమథోబల మిన్ద్రియాణిచ సర్వాణి సర్వం బ్రహ్మోపనిషదమ్మాహమ్బ్రహ్మ నిరాకుర్యామ్మామాబ్రహ్మ నిరాకరోదనిరాకరణమస్త్వనిరాకరణమ్మే అస్తు తదాత్మనిరతేయ ఉపనిషత్సు ధర్మాస్తే మయి సన్తుతే మయిసన్తు॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥ ఇతి సామవేదోపనిషచ్ఛాన్తిః॥

కించ॥ వాఙ్మేమనసి ప్రతిష్ఠిత మనో మేవాచి ప్రతిష్ఠితమావిరావీర్మ ఏధి వేదస్యమ ఆణిస్థ శ్రుతమ్మేమా ప్రహాసీదనే నాధీతే నాహోరాత్రా స్సన్దధామ్యృతం వదిష్యామి సత్యంవదిష్యామి తన్మామవతు తద్వక్తారమవతు। అవతుమాం । అవతువక్తారమ్॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥ ఇతి కేచిత్ । ఇతి దశశాన్తయః॥

అథ సామ్రాజ్య పట్టాఽభిషేకమంత్రాః.

మిత్రోఽసి వరుణోఽసి । సమహం విశ్వైర్దేవైః॥ క్షత్రస్యనాభిరసి । క్షత్రస్య యోనిరసి । స్యోనామాసీద । సుషదా మాసీద। మాత్వాహిగ్ంసీత్ । మామాహిగ్ంసీత్ । నిషసాదధృత వ్రతో వరుణః । పస్త్యాస్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః । దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం । పూష్ణోహస్తా

భ్యాం । అశ్వినో ర్భైషజ్యేన । తేజసే బ్రహ్మవర్చ సాయాభిషిం
చామి । దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో ర్బాహుభ్యాం। పూ
ష్ణోహస్తాభ్యాం । సరస్వత్యై భైషజ్యేన । వీర్యాయాన్నాద్యా
యాఽభిషించామి। దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవే। అశ్వినోర్బాహుభ్యాం
పూష్ణో హస్తాభ్యాం । ఇంద్రస్యేంద్రియేణ । శ్రియైయశసే బలాయా
ఽభిషించామి । అర్యమణం బృహస్పతి మింద్రం దానాయ చోదయ।
వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం సవితారంచ వాజినం । సోమగ్ంరాజా
నం వరుణ మగ్ని మన్వారభామహే । ఆదిత్యాన్ విష్ణుగ్ం సూర్యం
బ్రహ్మాణంచ బృహస్పతిం । దేవస్యత్వాసవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బా
హుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాగ్ం సరస్వత్యై వాచోయన్తుర్యన్త్రే
ణాగ్నేస్త్వా సామ్రాజ్యేనాభిషించా మీంద్రస్య బృహస్పతేస్త్వా
సామ్రాజ్యేనాభిషించామి ॥ వసవస్త్వాపురస్తా దభిషించంతు గాయ
త్రేణ ఛందసా । రుద్రాస్త్వా దక్షిణతోఽభిషించంతు త్రైష్టుభేన
ఛందసా । ఆదిత్యాస్త్వాపశ్చా దభిషించంతు జాగతేన ఛందసా।
విశ్వేత్వా దేవా ఉత్తరతోఽభిషించంత్వా నుష్టుభేన ఛందసా। బృహ
స్పతిస్త్వోపరిష్టాదభిషించతు పాఙ్క్తేన ఛందసా । ఇమా రుద్రాయ
స్థిరధన్వనేగిరః । క్షిప్రేషవే దేవాయ స్వధామ్నే। అషాఢాయసహ
మానాయ మీఢుషే । తిగ్మాయుధాయ భరతా శృణోతన । త్వా
దత్తేభీ రుద్రశంతమేభిః । శతగ్ం హిమా అశీయ భేషజేభిః । వ్యస్మ
ద్ద్వేషోవితరంవ్యగ్ంహః । వ్యమీవాగ్ శ్చాతయస్వా విషూచీః । అర్
హన్బిభర్షి సాయకాస్త్రే శే। ఆతే పితర్మరుతాగ్ం సుమ్నమేతు।

మానస్తనూర్యస్య స్తందృశో యుయోధాః । అభినోవీరో అర్వతిష మేత । ప్రజాయేమహి రుద్రప్రజాభిః । ప్రవాబభ్రో వృషభ చేకితాన । యథాదేవన హృణీషేనహాగ్ంసి । హావనశ్శూర్నో రుద్రేహబోధి । బృహద్వదేమ విదథేసువీరాః । పరిణో రుద్రస్య హేతిస్తుహి శ్శృణ్వి తం । మీఢుష్టమార్ హాబిభర్షి । త్వమగ్నే రుద్ర అవో రాజానమ్ ॥ తముష్టుహియ స్స్వీషు స్సుధన్వా యో విశ్వస్యక్షయతి భేషజస్య । యక్ష్వామహే సౌమనసాయ రుద్రం నమోభిర్దేవ మసురం దువస్య । అయన్నో౽స్తుభగవా నయంమ్మేభగవత్తరం । అయంమేవిశ్వభేషజో యం శివాభిమర్శనః । యేతేసహస్రమయుతం పాశా మృత్యోమర్త్యాయహంతవే । తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వానవయజామహే । మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహా ॥ ప్రాణానాం గ్రంథిరసి రుద్రోమా విశాంతకః । తేనాన్నే నాప్యాయస్వ । నమోరుద్రాయ విష్ణవే మృత్యుర్మేపాహి ॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥

ఇతి సామ్రాజ్యపట్టాభిషేక మంత్రస్సమాప్తః.

అమృతా౽భిషేకో౽స్తు । హిరణ్యా౽భిషేకో౽స్తు । సువర్ణా౽భిషేకో౽స్తు । శ్రీఉమామహేశ్వరస్వామినేనమః ॥ ...ఏకాదశవార రుద్రాభిషేకాన్ సమర్పయామి । సద్యోజాతంప్రపద్యామి...భవోద్భవాయనమః ॥ ... వస్త్రం । వామదేవాయ...మనోన్మనాయనమః । యజ్ఞోపవీతం । త్ర్యంబకం...మృతాత్ ॥... భస్మలేపనం । అఘోరేభ్య...రుద్రరూపేభ్యః ॥...గంధాది పరిమళద్రవ్యాణి । తత్పురు

పాయ...ప్రచోదయాత్। ... శ్వేతాక్షతాః। ఈశాన స్సర్వ విద్యానాం...సదాశివోమ్। ...కిరీటాది సకలాభరణాని। అథశివసహస్ర నామార్చనం కుర్యాత్।

శ్లో॥ శాంతంపద్మాసనస్థం శశిధరమకుటం పంచవక్త్రం త్రినేత్రం। శూలంవజ్రంచఖడ్గం పరశుమభయదం దక్షభాగేవహంతం। నాగంపాశంచఘంటాం ప్రళయ హుతవహం సాంకుశంవామభాగే నానాలంకారయుక్తం స్ఫటికమణినిభం పార్వతీశం నమామి॥

శ్రీ బిల్వాష్టోత్తర శతనామ పూజా.

బిల్వపత్రార్చనమ్॥ ఆచమ్య...మమ ఇహజన్మని జన్మాంతర కృతమహాపాతకోపపాతక సమస్తపాపక్షయద్వారా శ్రీసాంబసదాశివ ముద్దిశ్య...ర్థం మహాబిల్వార్చనం కరిష్యే॥ ఛందః॥ అస్యబిల్వపత్ర మహామంత్రస్య శ్రీ సాంబసదాశివో దేవతా। వృషభ యోగీశ్వర ఋషిః అనుష్టుప్ఛందః॥ ఓంబీజం। మనశ్శక్తిః। శివాయేతికీలకం। మంత్రఃనమశ్శివాయేతిజపంకుర్యాత్॥ అథ బిల్వదళాని ఆదౌ శుద్ధోదకేన నారికేళోదకేనచ సంప్రోక్ష్య॥ ఓం సదాశివాయ అంగుష్ఠాభ్యాంనమః॥ నం గంగాధరాయ తర్జనీభ్యాంనమః॥ మం మృత్యుంజయాయ మధ్యమాభ్యాంనమః॥ శిం శూలపాణయే అనామికాభ్యాం నమః॥ వాం పినాకినే కనిష్ఠికాభ్యాంనమః॥ యం ఉమాపతయే కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితిదిగ్బంధః॥ తతఃధ్యానం॥ శ్లో॥ శాంతంపద్మాసనస్థం శశధరమకుటం పంచవక్త్రం త్రినేత్రం। శూలంవజ్రంచఖడ్గం పరశుమభయదందక్షభాగే వహంతం। నాగంపాశంచ ఘంటాం ప్రళయహుతవహం సాంకుశం వామభాగే।నానాలంకారయుక్తం స్ఫటికమణినిభం పార్వతీశం నమామి॥ శ్లో॥ త్రిదళంత్రిగుణాకారం త్రినేత్రంచ త్రియాయుధమ్। త్రిజన్మపాపసంహార మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥ ౧॥ త్రిశాఖైర్బిల్వపత్రైశ్చ అచ్ఛిద్రైః కోమలైశ్శుభైః తవపూజాంకరిష్యామి ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥ ౨॥ సర్వత్రైలోక్యకర్తారంసర్వత్రైలోక్యపాలనమ్। సర్వత్రైలోక్య హర్తార మేకబిల్వం శివార్పణమ్ ॥3॥ నాగాధిరాజ

వలయం నాగహారేణభూషితం । నాగకుండలసంయుక్త మేకబిల్వం
శివార్పణమ్ ॥౪॥ అక్షమాలాధరం రుద్రం పార్వతీప్రియవల్లభమ్।
చంద్రశేఖరమీశాన మేకబిల్వంశివార్పణమ్ ॥౫॥ త్రిలోచనం దశ
భుజం దుర్గాదేహార్ధ ధారిణం । విభూత్యభ్యర్చితం దేవ మేకబిల్వం
శివార్పణమ్॥౬॥ త్రిశూలధారిణందేవం నాగాభరణసుందరం । చంద్ర
శేఖరమీశాన మేకబిల్వం శివార్పణమ్ ॥౭॥ గంగాధరాంబికానాథం
ఫణికుండల మండితమ్ । కాలకాలంగిరీశంచ ఏకబిల్వం శివార్పణమ్॥
౮॥ శుద్ధస్ఫటిక సంకాశం శితికంఠం కృపానిధి । సర్వేశ్వరం సదా
శాంత మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥ ౯॥ సచ్చిదానందరూపంచ పరానంద
మయంశివం । వాగీశ్వరంచిదాకాశ మేకబిల్వంశివార్పణమ్ ॥౧౦॥
శిపివిష్టం సహస్రాక్షం దుందుభ్యంచనిషంగిణమ్ । హిరణ్యబాహుం
సేనాన్య మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥ ౧౧॥ అరుణంవామనంతారం వాస్త
వ్యం చైవవాస్తుపం । జ్యేష్ఠంకనిష్ఠంవైశంత మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥
౧౨॥ హరికేశం సనందీశం ఉచ్చైర్ఘోషం సనాతనం । అఘోరరూప
సంకుంభ మేకబిల్వం శివార్పణమ్॥ ౧౩॥ పూర్వజావరజంయామ్యం
సూక్ష్మతస్కరనాయకం। నీలకంఠంజఘన్యంచ ఏకబిల్వంశివార్పణమ్॥
౧౪॥ సురాశ్రయం విషహరం వర్మిణంచ వరూధినం । మహాసేనం
మహావీర మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥౧౫॥ కుమారంకుశలంకూప్యం వదా
న్యంచమహారథం। తౌర్యాతౌర్యంచదేవ్యంచ ఏకబిల్వం శివార్పణమ్॥
౧౬॥దశకర్ణంలలాటాక్షం పంచవక్త్రంసదాశివం। అశేషపాపసంహార
మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥ ౧౭॥ నీలకంఠంజగద్వంద్యం దీననాథం మహే
శ్వరం। మహాపాపహరంశంభు మేకబిల్వంశివార్పణమ్॥౧౮॥చూడామ
ణీకృతవిధుం వలయీకృతవాసుకిం । కైలాసనిలయంభీమ మేకబిల్వం
శివార్పణమ్॥ ౧౯॥ కర్పూరకుందధవళం నరకార్ణవతారకం। కరుణా
మృత సింధుంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౨౦॥ మహాదేవం మహా
త్మానం భుజంగాధిపకంకణం । మహాపాపహరందేవ మేకబిల్వంశి...
ర్పణమ్॥౨౧॥ భూతేశ: ఖండపరశుం వామదేవంపినాకినం। వామేశ త్రి
ధరం శ్రేష్ఠ మేకబిల్వం...ణమ్॥౨౨॥ఫాలేక్షణంవిరూపాక్షం శ్రీకంఠం
భక్తవత్సలం । నీలలోహిత ఖట్వాంగ మేకబిల్వం...ర్పణమ్॥ ౨౩॥

కైలాసవాసినంభీమం కఠోరంత్రిపురాంతకం । వృషాంకం వృషభారూఢ మేకబిల్వం...ర్పణమ్॥ ౨౪॥ సామప్రియంసర్వమయం భస్మోద్ధూళితవిగ్రహం । మృత్యుంజయం లోకనాథ మేకబిల్వం... ర్పణమ్॥ ౨౫॥ దారిద్ర్యదుఃఖహరణం రవిచంద్రానలేక్షణం । మృగపాణిం చంద్రమౌళి మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౨౬॥ సర్వలోక భయాకారం సర్వలోకైకసాక్షిణం । నిర్మలంనిర్గుణాకార మేకబిల్వంశి... ర్పణమ్॥ ౨౭॥ సర్వతత్వాత్మకం సాంబం సర్వతత్వ విదూరకం । సర్వతత్వస్వరూపంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౨౮॥ సర్వలోకగురుంస్థాణుంసర్వలోకవరప్రదం । సర్వలోకైకనేత్రంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౨౯॥ మన్మథోద్ధరణంశైవం భవభర్గంపరాత్మకం । కమలాప్రియపూజ్యంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 30॥ తేజోమయంమహాభీమ ముమేశం భస్మలేపనం । భవరోగ వినాశంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౧॥ స్వర్గాపవర్గఫలదం రఘునాథవరప్రదం । నగరాజసుతాకాంత మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౨॥ మంజీరపాదయుగళం కుంభలక్షణలక్షితం। ఫణిరాజవిరాజంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 33॥ నిరామయంనిరాధారం నిస్సంగం నిష్ప్రపంచకం। తేజోరూపం మహారౌద్ర మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౪॥ సర్వలోకైకపితరం సర్వలోకైకమాతరం। సర్వలోకైకనాథంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౫॥ చిత్రాంబరంనిరాభాసం వృషభేశ్వరవాహనం । నీలగ్రీవంచతుర్వక్త్ర మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౬॥ రత్నకంచుకరత్నేశం రత్నకుండలమండితం । నవరత్నకిరీటంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౭॥ దివ్యరత్నాంగుళీకర్ణం కంఠాభరణభూషితం। నానారత్నమణిమయ మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౮॥ రత్నాంగుళీయ విలసత్కరశాఖానఖప్రభం । భక్తమానసగేహంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ 3౯॥ వామాంగభాగవిలస దంబికావీక్షణప్రియం పుండరీకనిభాక్షంచ ఏకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౪౦॥ సంపూర్ణకామదం సౌఖ్యం భక్తేష్టఫలకారణం । సౌభాగ్యదంహితకర మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౪౧॥ నానాశాస్త్రగుణోపేతం శుభన్మంగళవిగ్రహం । విద్యావిభేదరహిత మేకబిల్వంశి...ర్పణమ్॥ ౪౨॥ అప్రమేయగుణాధారం వేదకృద్రూపవిగ్రహం । ధర్మాధర్మప్రవృత్తంచ ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥ ౪3॥ గౌరీవిలాస

సదసం జీవజీవ పితామహం । కల్పాంతభైరవంశుభ్రి మేకబిల్వం... ణమ్॥ ౪౪॥ సుఖకం సుఖనాశంచ దుఃఖదం దుఃఖనాశనం । దుఃఖావ తారంభద్రించ ఏకబిల్వం...ణమ్॥ ౪౫॥ సుఖరూపం రూపనాశం సర్వధర్మఫలప్రదం। అతీంద్రియంమహామాయ మేకబిల్వం... ణమ్॥ ౪౬॥ సర్వపక్షి మృగాకారం సర్వపక్షి మృగాధిపం। సర్వపక్షిమృగా ధార మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౪౭॥ జీవాధ్యక్షం జీవవంద్యం జీవజీవన రక్షకమ్ । జీవకృజ్జీవ హరణ మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౪౮॥ విశ్వాత్మా నం విశ్వవంద్యం వజ్రాత్మావజ్రహ స్తకం । వజ్రేశం వజ్రభూషంచ ఏకబిల్వం...ణమ్॥ ౪౯॥ గణాధిపంగణాధ్యక్షం ప్రళయానలనాశ కం । జితేంద్రియం వీరభద్ర మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౫౦॥ త్రియం బకం మృతంశూరం అరిషడ్వర్గనాశకం । దిగంబరంక్షోభనాశ మేక బిల్వం...ణమ్॥ ౫౧॥ కుందేందు శంఖధవళం భగనేత్రభిదుజ్వలం। కాలాగ్నిరుద్రం సర్వజ్ఞ మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౫౨॥ కంబుగ్రీవం కంబుకంఠం ధైర్యదంధైర్యవర్ధకం । శార్దూలచర్మవసన మేకబిల్వం ...ణమ్॥ ౫౩॥ జగదుత్పత్తి హేతుంచ జగత్ప్రళయ కారణం। పూర్ణానంద సర్వరూపంచ ఏకబిల్వం...ర్పణమ్॥ ౫౪॥ సర్గకేశం మహా తేజం పుణ్యశ్రవణకీర్తనం । బ్రహ్మాండనాయకంతార మేక బిల్వం...ర్పణమ్॥ ౫౫॥ మందారమాలనిలయం మందారకుసుమ ప్రియం । బృందారక ప్రియతర మేకబిల్వం ... ర్పణమ్॥ ౫౬॥ మహేంద్రియం మహాబాహుం విశ్వాస సంపూరకమ్ । సులభాసుల భంలభ్య మేకబిల్వం ... ర్పణమ్॥ ౫౭॥ బీజాధారం బీజరూపం నిర్బీజం బీజవృద్ధిదం । పరేశం బీజనాశంచ ఏకబిల్వం ... ర్పణమ్॥ ౫౮॥ యుగాకారం యుగాధీశం యుగకృద్యుగనాశకం । పరేశంబీజ నాశంచ ఏకబిల్వం...ర్పణమ్॥ ౫౯॥ ధూర్జటిం పింగళజటం జటా మండల మండితం । కర్పూరగౌరం గౌరీశ మేకబిల్వం ... ర్పణమ్॥ ౬౦॥ సురావాసం జనావాసం యోగీశం యోగపుంగవం। యోగదం యోగినాంసింహ మేకబిల్వం ...ర్పణమ్॥ ౬౧॥ ఉత్తమానుత్తమం తత్వ మంధకాసురసూదనం । భక్తకల్ప ద్రుమస్తోమ మేకబిల్వం ...ర్పణమ్॥ ౬౨॥ విచిత్రమాల్యవసనం దివ్యచందనచర్చితం । విష్ణు

బ్రహ్మాది వంద్యంచ ఏకబిల్వం ...ర్పణమ్॥ ౬౩॥ కుమారం పితరం దేవం సితచంద్రకళానిధిం । బ్రహ్మాకోతుప్రజగన్మిత్ర మేకబిల్వం... ర్పణమ్॥౬౪॥లావణ్యమధురాకారం కరుణారసవారిధిం । భ్రువోర్మ ధ్యే సహస్రార్చి మేకబిల్వం...ర్పణమ్॥ ౬౫॥ జటాధరం పావకాక్షం ఋక్షేశంభూమి నాయకం । కామదంసర్వదాగమ్య మేకబిల్వం... ర్పణమ్॥ ౬౬॥ శివంశాంతముమానాథం మహాధ్యాన పరాయణం। జ్ఞానప్రదంకృత్తివాస మేకబిల్వం ... ర్పణమ్॥ ౬౭॥ వాసుక్యురగ హారంచ లోకానుగ్రహకారణం । జ్ఞానప్రదం కృత్తివాస మేకబిల్వం ... ర్పణమ్ ॥ శశాంకధారిణం భర్గం సర్వలోకైక శంకరం। శుద్ధంచ శాశ్వతంనిత్య మేకబిల్వం...ర్పణమ్॥౬౯॥ శరణాగతదీనార్తి పరిత్రాణ పరాయణం। గంభీరంచ వషట్కార మేకబిల్వం... ణమ్॥ ౭౦॥ భోక్తారంభోజనంభోజ్యం జేతారం జితమానసం। కరణంకారణం జిష్ణుమేకబిల్వం...ణమ్ ౭౧॥ క్షేత్రజ్ఞం క్షేత్రపాలంచ పరార్ధైకప్ర యోజనం। వ్యోమకేశంభీమవేష మేకబిల్వం...ణమ్॥౭౨॥భవఘ్నం తరుణోపేతం క్షోదిష్ఠం యమనాశకం । హిరణ్యగర్భం హేమాంగ మేకబిల్వం...ణమ్॥౭౩॥దక్షంచాముండజనకం మోక్షదంమోక్షనాయ కం । హిరణ్యదం హేమరూపవేకబిల్వం...ణమ్॥౭౪॥మహాశ్మశాననిల యం ప్రచ్ఛన్నస్ఫటికప్రభం । వేదాశ్వం వేదరూపంచ ఏకబిల్వశి... ణమ్॥ ౭౫॥ స్థిరంధర్మంఉమానాథం బ్రహ్మణ్యంచా శ్రియంవిభుం । జగన్నివాసం ప్రథమ మేకబిల్వం...ణమ్॥౭౬॥ రుద్రాక్షమాలాభర ణం రుద్రాక్షప్రియవత్సలం । రుద్రాక్షభక్తసంస్తోమ మేకబిల్వం... ణమ్॥ ౭౭॥ ఫణీంద్రవిలసత్కంఠం భుజంగాభరణప్రియం । దక్షా ధ్వరవినాశంచ ఏకబిల్వం...ణమ్॥౭౮॥ నాగేంద్రవిలసత్కర్ణ మహీం ద్రవలయావృతం । మునివంద్యం మునిశ్రేష్ఠ మేకబిల్వం ... ణమ్॥ ౭౯॥ మృగేంద్రచర్మవసనం మునీనా మేకజీవనం । సర్వదేవాది పూ జ్యంచ ఏకబిల్వం...ణమ్॥ ౮౦॥ నిధనేశంధనాధీశ మపమృత్యువినా శనం । లింగమూర్తిమలింగాత్మ మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౮౧॥ భక్త కళ్యాణదం వ్యస్తం వేదవేదాంతసంస్తుతం । కల్పకృత్కల్పపాశంచ ఏకబిల్వం...ణమ్॥౮౨॥ఘోరపాతకదావాగ్నిం జన్మకర్మవివర్జితం॥

కపాలమూలాభరణ మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౭౩॥ మాతంగచర్మవసనం విరాడ్రూపవిదారకం। విష్ణుక్రాంతమనంత చ ఏకబిల్వం ... ణమ్॥ ౭౪॥ యజ్ఞకర్మఫలాధ్యక్షం యజ్ఞవిఘ్నవినాశకం। యజ్ఞేశంయజ్ఞ భోక్తార మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౭౫। కాలాధీశంత్రికాలజ్ఞం దుష్టనిగ్ర హాకారకం। యోగిమానసపూజ్యంచ ఏకబిల్వం...ణమ్॥ ౭౬॥ మహోన్నత మహాకాయం మహోదర మహాభుజం। మహావక్త్రం మహావృద్ధ మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౭౭॥ సునేత్రం సులలాటంచ సర్వంభీమపరాక్రమం। మహేశ్వరంశివతర మేకబిల్వం ... ణమ్॥ ౭౮॥ సమస్తజగదాధారం సమస్తగుణసాగరం। సత్యంసత్యగుణో పేత మేకబిల్వం ... ణమ్॥ ౭౯॥ మాఘకృష్ణచతుర్దశ్యాం పూజా ర్థంచజగద్గురోః। దుర్లభంసర్వదేవానా మేకబిల్వం...ణమ్॥ ౮౦॥ తత్రాపి దుర్లభంమన్యే నభోమాసేందువాసరే। ప్రదోషకాలేపూ జాంచ ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥౮౧॥ సాలగ్రామేషువిప్రాణాం తటాకశత కూపయోః। కోటికన్యామహాదాన మేకబిల్వం శి...ణమ్॥౮౨॥దర్శ నంబిల్వవృక్షస్య స్పర్శనంపాపనాశనం। అఘోరపాపసంహార మేక బిల్వంశి...ణమ్॥౮౩॥ తులసీబిల్వనిర్గుండీ జంబీరామలకంతథా।అఘో రపాపసంహార ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥౮౪॥ అఖండబిల్వపత్రైశ్చపూజ యేన్నందికేశ్వరం। ముచ్యతేసర్వపాపేభ్యః ఏకబి...ణమ్॥౮౫॥ సాలంకృతాశతావృత్తా కన్యాకోటిసహస్రకం। సామ్రాజ్యపృథ్వీ దానంచ ఏకబిల్వం శి...ణమ్॥౮౬॥ దశకోటితురంగానా మశ్వమేధ సహస్రకం। సవత్సధేనుకోటినా ఏకబిల్వం శి...ణమ్॥౮౭॥ చతు ర్వేద సహస్రాణి భారతాదిపురాణకం। సామ్రాజ్యపృథ్వీదానంచ ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥ ౮౮॥ సర్వరత్నమయంమేరుం కాంచనం దివ్య వస్త్రకం। తులాభాగంశతావర్త మేకబిల్వంశి...ణమ్॥౮౯॥ అష్టో త్తరశతంబిల్వం యోఽర్చయేల్లింగమస్తకే। అథర్వోక్తంవదేద్యస్తు ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥ ౧౦౦॥ కాశీక్షేత్రనివాసంచ కాలభైరవదర్శనం। అఘోరపాపసంహార ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥౧౦౧॥ అష్టోత్తరశతశ్లోకైః స్తోత్రాద్యైశ్చపూజయేద్యథా। త్రిసంధ్యంమోక్షమాప్నోతి ఏకబిల్వం శి...ణమ్॥ ౧౦౨॥ దంతికోటిసహస్రాణాం భూహిరణ్యసహస్రకం।

సర్వ క్రతుమయంపుణ్య మేకబిల్వంశి...ణమ్ ॥౧౦౩॥ పుత్రపౌత్రాది కంభోగం భుక్త్వాచాత్రయథేప్సితం । అంతేచశివసాయుజ్య మేక బిల్వం...ణమ్॥ ౧౦౪॥ విప్రకోటిసహస్రాణాం విత్తదానాచ్చయత్ఫ లం। తత్ఫలంప్రాప్నుయాత్సత్య ఏకబిల్వంశి...ణమ్॥౧౦౫॥ త్వన్నా మకీర్తనంతద్వత్తవ పాదాంబుయః పిబేత్ । జీవన్ముక్తోభ వేన్నిత్య ఏకబిల్వం శి...ణమ్॥౧౦౬॥ అనేకదానఫలదం అనంతసుకృతాదికం। తీర్థయాత్రాఽఖిలంపుణ్య మేకబిల్వంశి...ణమ్॥ ౧౦౭॥ త్వాంమాం పాలయసర్వత్ర పదధ్యానకృత తవ । భవనంశాంకరంనిత్య మేకబి ల్వం శి...ణమ్॥౧౦౮ ఫలంతు॥శ్లో॥ఏకకాలే పఠేన్నిత్యం సర్వశత్రు నివారణం। ద్వికాలేచపఠేన్నిత్య మేకబిల్వం శివార్పణమ్॥ త్రికాలేచ పఠేన్నిత్యం మనో వాంఛాఫలప్రదం । అచిరాత్కార్యసిద్ధించ లభ తేనాత్రసంశయః। ఏకకాలం ద్వికాలంవా త్రికాలంయఃపఠేన్నరః। లక్ష్మీప్రాప్తిశ్శివావాసః శివేన సహ మోదతే॥ కోటిజన్మకృతంపాప మర్చనేనవినశ్యతి । సప్తజన్మకృతంపాపం శ్రవణేనవినశ్యతి॥ జన్మాం తరకృతంపాపం పఠనేనవినశ్యతి । దివారాత్రకృతంపాపం దర్శనేన వినశ్యతి। క్షణేక్షణేకృతంపాపం స్మరణేనవినశ్యతి । పుస్తకంధారయే ద్దేహీ ఆరోగ్యం భయనాశనమ్॥

ఓం నిధనపతయేనమః । ఓం నిధనపతాంతికాయనమః । ఓం ఊర్ధ్వాయనమః । ఓం ఊర్ధ్వలింగాయనమః । ఓం హిరణ్యాయనమః। ఓం హిరణ్యలింగాయనమః । ఓం సువర్ణాయనమః । ఓం సువర్ణలింగా యనమః।ఓం దివ్యాయనమః। ఓం దివ్యలింగాయనమః। ఓం భవాయ నమః। ఓం భవలింగాయనమః। ఓం శర్వాయనమః। ఓం శర్వలింగా యనమః। ఓం శివాయనమః । ఓం శివలింగాయనమః । ఓం జ్వలాయ నమః। ఓం జ్వలలింగాయనమః। ఓం ఆత్మాయనమః। ఓం ఆత్మలింగా యనమః । ఓం పరమాయనమః। ఓం పరమలింగాయనమః। ఏతత్సోమ స్యసూర్యస్య సర్వలింగగ్ స్థాపయతి పాణిమంత్రం పవిత్రమ్ అథశివ సహస్రనామపూజాంచకుర్యాత్ ॥ సద్యోజాతం ప్రపద్యామి...భవో ద్భవాయనమః॥ ధూపం॥వామదేవాయనమః...మనోన్మనాయనమః॥

దీపం॥ ధూపదీపానంతరమాచమనంసమర్పయామి॥ అఘోరేభ్యో... ఘోరేభ్యః॥ నైవేద్యం॥ తత్పురుషాయ...ప్రచోదయాత్॥ తాంబూలం॥ హిరణ్యపాత్రంమధోఃపూర్ణం... ఆయుస్తేజోదధాతి॥ ఉత్తర నీరాజనం॥ సోమైవాప్రతస్య...భవతి॥ పంచార్తిక్యందర్శయామి॥ సర్వప్రజాంమే గోపాయ...స్వతాం॥ రథార్తిక్యందర్శయామి॥ సంసృష్టంధనముభయం... నిలయంతాం॥ నక్షత్రార్తిక్యందర్శయామి॥ పూగీఫలై...తాం॥ తాంబూలం సమర్పయామి॥ సహస్రశీర్షం దేవం...సదాశివోమ్॥ మంత్రపుష్పం॥యానికాని...పదేపదే॥ ఇతి ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ అథాఽస్యాష్టభిర్మంత్రైః రష్టాపుష్పాణిదదాతి॥ అఘోరేభ్యఇతిజపేత్॥తతఃపారిధసంకృత్వా॥ తదనంతరం ఛత్రచామరాద్యుత్తగ పూజా చతుర్యాత్॥ యస్యస్మృత్యాచ...తదస్తుమె। అనేన శ్రీమహాన్యాస పూర్వకైకాదశవార రుద్రాభిషేక పూజనేన భగవాం త్సర్వాత్మక శ్రీఉమామహేశ్వరస్సుప్రీత స్సుప్రసన్నో వరదోభవతు॥ ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు। ఇతి బిల్వాష్టోత్తర శతనామపూజా స్సమాప్తా॥ చ॥ ల॥

మంత్ర పుష్పమ్.

ధాతాపురస్తాదితి మంత్రపుష్పం॥ ధాతాపురస్తాద్య ముదాజహార। శక్రఃప్రవిద్వాన్ ప్రదిశశ్చతస్రఃతమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి। నాన్యఃపథా అయనాయవిద్యతే। సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షంవిశ్వశంభువం। విశ్వంనారాయణం దేవమక్షరం పరమంపదం। విశ్వతఃపరమాం నిత్యం విశ్వంనారాయణగ్ంహరిం। విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముపజీవతి। పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ంశాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతం। నారాయణంమహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణం।

నారాయణ పరోజ్యోతిరాత్మా నారాయణః పరః । నారాయణపరం బ్రహ్మతత్త్వంనారాయణః పరః। నారాయణపరోధ్యాతా ధ్యానంనారాయణః పరః । యచ్చకించిజ్జగత్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతేపివా। అన్తర్బహిశ్చతత్సర్వంవ్యాప్యనారాయణస్థితః । అనన్తమవ్యయంకవిగ్ సముద్రేంతం విశ్వశమ్భువం । పద్మకోశ ప్రతీకాశగ్ హృదయం చాప్యధోముఖం । అధోనిష్ట్యావితస్త్యాంతే నాభ్యాముపరితిష్ఠతి। జ్వాలమాలాకులంభాతివిశ్వస్యాయతనంమహత్ । సంతతగ్ శిలాభిస్తులంబత్యాకోశసంనిభం । తస్యాంతేసుషిరగ్సూక్ష్మం తస్మింథ్సర్వం ప్రతిష్ఠితం । తస్యమధ్యేమహానగ్నిర్విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః । సోగ్రభుగ్విభజం స్తిష్ఠన్నాహారమజరః కవిఃతిర్యగూర్ధ్వమధశ్శాయీ రశ్మయస్తస్యసంతతా । సంతాపయతిస్వందేహమాపాదతలమస్తకః । తస్యమధ్యేవహ్నిశిఖాఅణీయోర్ధ్వావ్యవస్థితః । నీలతోయదమధ్యస్థా ద్విద్యుల్లేఖేవభాస్వరా । నీవారశూక తన్వీపీతా భాస్వత్యణూపమా। తస్యాశ్శిఖాయామధ్యేపరమాత్మావ్యవస్థితః। స బ్రహ్మసశివస్సహరిస్సేంద్రస్సోక్షరః పరమస్స్వరాట్ (రాజాధిరాజాయప్రసహ్యసాహినే నమోవయంవైశ్రవణాయకుర్మహే సమేకామాన్కామ కామాయమహ్యం। కామేశ్వరోవై శ్రవణోదదాతు । కుబేరాయవై శ్రవణాయ । మహారాజాయనమః) ఓం తద్బ్రహ్మ । ఓంతద్వాయుః । ఓంతదాత్మా। ఓంతత్సత్యం । ఓంతత్సర్వం । ఓం తత్పురోర్నమః। అంతశ్చరతిభూతేషుగుహాయాం విశ్వమూర్తిషు। త్వం యజ్ఞస్త్వంవషట్కారస్త్వమింద్ర స్త్వగ్ రుద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వంతదాప

ఆపోజ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోం। ఈశానస్సర్వవిద్యా
నామీశ్వరస్సర్వభూతానాం బ్రహ్మాధిపతి ర్బ్రహ్మణోఽధిపతిర్బ్రహ్మా
శివో మే అస్తు సదాశివోమ్ । యోఽపాం పుష్పం వేద । పుష్పవా
న్ప్రజావా న్పశుమా న్భవతి । చన్ద్రమావా అపాం పుష్పమ్ । పుష్ప
వా...న్భవతి । య ఏవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద। ఆయ
తనవా న్భవతి । అగ్నిర్వా అపామాయతనమ్ । ఆయతనవా న్భవతి।
యోఽగ్నే రాయతనం వేద । ఆయతనవా న్భవతి । ఆపోవా అగ్నే
రాయతనమ్ । ఆయతనవా న్భవతి । య ఏవం వేద । యోఽపామా
యతనం వేద । ఆయతనవా న్భవతి । వాయుర్వా అపామాయతనమ్।
ఆయ...తి । యో వాయో రాయతనం వేద । ఆయ...తి। ఆపోవై
వాయో రాయతనమ్ । ఆయ...తి । య ఏవం వేద । యోఽపా
మాయతనం వేద । ఆయ...తి । అసౌవై తప న్నపా మాయతనం।
ఆయ...తి । యోఽముష్య తపత ఆయతనం వేద । ఆయ ... తి ।
ఆపోవా అముష్య తపత ఆయతనమ్ । ఆయ...తి । య ఏవం వేద ।
యోఽపా మాయతనం వేద । ఆయ...తి । చన్ద్రమావా అపా
మాయతనమ్ । ఆయ...తి । య శ్చన్ద్రమస ఆయతనం వేద । ఆయ
...తి । ఆపోవై చన్ద్రమస ఆయతనమ్ । ఆయ...తి । య ఏవం వేద।
యోఽపా మాయతనం వేద । ఆయ...తి । నక్షత్రాణివా అపా
మాయతనమ్ । ఆయ...తి । యో నక్షత్రాణా మాయతనం వేద ।
ఆయ...తి । ఆపోవై నక్షత్రాణా మాయతనమ్ । ఆయ ... తి ।

య ఏవం వేద । యో౽పా మాయతనం వేద । ఆయ...తి। పర్జన్యో
వా అపా మాయతనమ్ । ఆయ ... తి । యః పర్జన్యస్యా యతనం
వేద, ఆయ ... తి ఆపో వై పర్జన్య స్యాయతనమ్ । ఆయ ... తి ।
య ఏవం వేద । యో౽పామాయతనం వేద । ఆయ ... తి। సంవ
త్సరో వా అపా మాయతనమ్। ఆయ .. తి। య స్సంవత్సరస్యాయ
తనం వేద । ఆయ ... తి । ఆపో వై సంవత్సరస్యా యతనమ్ । ఆయ
తనవా న్భవతి ॥ య ఏవం వేద । యో౽ప్సు నావం ప్రతిష్ఠితాం
వేద । ప్రత్యేవతిష్ఠతి ॥ కిం తద్విష్ణో ర్బల మాహుః । కాదీ ప్తిః కిం
పరాయణం । ఏకో యద్ధారయ ద్దేవః । రేజతీ రోదసీ ఉభే। వాతా
ద్విష్ణో ర్బల మాహుః । అక్షరా ద్దీ ప్తి రుచ్యతే । త్రిపదాద్ధారయ
ద్దేవః , యద్విష్ణో రేక ము త్తమమ్॥ రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్యసా
హినే , నమో వయం వై శ్రవణాయ కుర్మహే , స మే కామాన్
కామకామాయ మహ్యం , కామేశ్వరో వై శ్రవణో దదాతు । కుబేరా
రాయ వైశ్రవణాయ మహారాజాయ నమః॥ ఓం తద్బ్రహ్మ , ఓం
తద్వాయుః , ఓం తదాత్మా , ఓం తథ్సత్యం , ఓం తథ్సర్వం , ఓం
తత్పురోర్నమః ॥ అంత శ్చరతి భూతేషు గుహాయాం విశ్వమూర్తిషు,
త్వం యజ్ఞ స్త్వం వషట్కార స్త్వ మింద్ర స్త్వగ్ం రుద్ర స్త్వం విష్ణు
స్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వం తదాప ఆపోజ్యోతీ రసో౽మృతం
బ్రహ్మ భూర్భువ స్సువరోమ్ ॥ ఈశాన స్సర్వవిద్యానా మీశ్వర
స్సర్వభూ తానాం । బ్రహ్మాధిపతిర్ బ్రహ్మణో౽ధిపతిర్ బ్రహ్మ

శివోమే అస్తుసదాశివోమ్ ॥ తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యన్తి సూరయః । దివీవ చక్షు రాతతమ్॥ తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాగ్ం సస్సమింధతే । విష్ణోర్యత్పరమంపదం ॥ నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవా యధీమహి । తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపింగలం ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమో నమః॥ లక్ష్మీం క్షీరసముద్రరాజ తనయాం శ్రీరంగధామేశ్వరీమ్ । దాసీభూతసమస్త దేవవనితాం లోకైకదీపాం కురామ్ । శ్రీమన్మందకటాక్షలబ్ధవిభవ బ్రహ్మేంద్ర గంగాధరామ్। త్వాం త్రైలోక్యకుటుంబినీం సరసిజాంవందే ముకుందప్రియామ్॥ సిద్ధలక్ష్మీర్మోక్షలక్ష్మీర్జయలక్ష్మీ స్సరస్వతీ । శ్రీర్లక్ష్మీర్వరలక్ష్మీశ్చ ప్రసన్నా మమ సర్వదా ॥ వరాంకుశౌ పాశమభీతి ముద్రాంకరై ర్వహంతీం కమలాసనస్థామ్ । బాలార్కకోటి ప్రతిభాంత్రినేత్రాం భజేహ మంబాం జగదీశ్వరీంతామ్ ॥ సర్వమంగళమాంగళ్యే శివే సర్వార్థసాధికే । శరణ్యేత్ర్యంబకే దేవి నారాయణినమోఽస్తుతే॥

ఇతి మంత్రపుష్పం సమాప్తమ్.

మ హా సౌ ర ము.

ఓం నమోబ్రహ్మణే......కరోమి॥ ......

అథ సౌర్యాణాంమంత్రాణామృక్సంఖ్య ఋషిదైవతచ్ఛందాం స్యనుక్రమిష్యామః । పూర్వాచార్యక్రమేణైతత్సర్వం పురాదిష్టం శౌనకాదిభిరాచార్యై ర్జపతాంతు ప్రత్యక్షార్థమిదానీంతిన్మమోచ్యతే మహావ్యాధిః క్షయాపస్మార హృద్రోగవ్యథోదరగుల్మ భూర్గ్ళదార్శ

శోణితార్శః జలోదరభగంధర పాండురోగైః కాసశ్వాసహితాదివిస్ఫోటక మజీర్ణ శిరోరోగ ప్రమేహాంశ్చ మహావ్యాధీనాశయేత్॥

మమ ఇహజన్మని జన్మాంతరకృత మహాపాతకోపపాతకసమస్త పాపక్షయద్వారా శ్రీ సవితృ సూర్యనారాయణ ముద్దిశ్య శ్రీసవితృ సూర్యనారాయణ ప్రీత్యర్థం మహాసౌరనమస్కారాణిచ కరిష్యే॥

ఛందః,

ఉదుత్యంజాతవేదసమితి త్రయోదశర్చస్యసూక్తస్య । కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వఋషిః । సూర్యోదేవతా। నవాద్యాగాయత్రీఛందః॥ ఉద్యయంతమసస్పరీతి చతస్రోఽనుష్టుభః । ఉద్యన్నద్యేత్యయంత్యృచో రోగఘ్నః । ఉపనిషదంత్యార్ధర్చో ద్విషఘ్నః॥

మంత్రః,

ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వహంతి కేతవః। దృశేవిశ్వాయసూర్యమ్। అపత్యేతాయవోయథా నక్షత్రాయంత్యక్తుభిః। సూరాయవిశ్వచక్షసే। అదృశ్రమస్యకేతవోవిరశ్మయోజనాఁ అను । భ్రాజంతో అగ్నయోయథా । తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కృదసి సూర్య। విశ్వమాభాసిరోచనమ్ । ప్రత్యఙ్ దేవానాంవిశః ప్రత్యఙ్ఙుదేషిమానుషాన్ । ప్రత్యఙ్ విశ్వం స్వర్దృశే। ౧।

మంత్రః,

యేనాపావకచక్షసాభురణ్యంతంజనాఁ అను। త్వంవరుణపశ్యసి। విద్యామేషిరజస్పృథ్వహామిమానో అక్తుభిః । పశ్యంజన్మానిసూర్య। సప్తత్వాహరితోరథేవహంతి దేవసూర్య । శోచిష్కేశంవిచక్షణ । అయుక్తసప్తశుంధ్యువః సూరోరథస్యనప్త్యః । తాభిర్యాతిస్వయు

క్తిభిః॥ ఉద్వయం తమస స్పరి జ్యోతి ష్పశ్యంత ఉత్తరమ్ । దేవం
దేవత్రా సూర్య మగన్మ జ్యోతిరు త్తమమ్ । ఉద్యన్నద్యమిత్రమ
హ ఆరోహన్నుత్తరాందివమ్ । హృద్రోగంమమసూర్య హరిమాణం
చనాశయ । శుకేషు మేహరి మాణం రోపణాకాసు దధ్మసి । అథో
హారిద్రవేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగాదయ మాదిత్యో
విశ్వేన సహసాసహ । ద్విషంతం మహ్యంరంధయన్మోఅహం ద్విషతే
రథం॥ ౨॥

ఛ ం ద ః,

చిత్రం దేవానా ముదగాదనీక మితిషళృచస్య సూక్తస్య । ఆంగీ
రసపుత్రః కుత్సఋషిః సూర్యో దేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః ॥ మహా
సౌర పారాయణె సూర్యోపస్థానే వినియోగః॥

మ ం త్ర ః,

చిత్రం దేవానా ముదగాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః॥
ఆప్రాద్యావాపృథివీ అంతరిక్షం సూర్యఆత్మా జగత స్తస్థుషశ్చ॥
సూర్యో దేవీ ముషసం రోచమానాం మర్యోనయోషా మభ్యేతిప
శ్చాత్ । యత్రానరో దేవయంతో యుగాని వితన్వతే ప్రతిభద్రాయ
భద్రమ్॥ భద్రా అశ్వాహరితస్సూర్యస్య చిత్రాఏతగ్వాఅనుమా
ద్యాసః । నమస్యంతో దివ ఆపృష్ఠమస్థుః పరిద్యావా పృథివీయంతి
సద్యః॥ తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యాకర్తోర్వితతం సంజ
భార । యదేదయుక్తహరితస్సధస్థాదాద్రాత్రీవాస స్తనుతే సిమస్మై॥
తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యోరూపం కృణుతేద్యో రుపస్థే।

అనంత మన్యద్రుశ దస్యపాజఃకృష్ణమన్యద్ధరిత స్సంభరంతి ॥ అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరంహసః పిపృతానిరవద్యాత్। తన్నో మిత్రో వరుణో మామహంతా మదితిస్సింధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః॥ 3॥

ఛ ం ద ః.

ఇంద్రం మిత్రమితి ద్వయో ర్మంత్రయోః । ఔచథ్యపుత్రో దీర్ఘతమఋషిః । సూర్యో దేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః॥

మ ం త్ర ః.

ఇంద్రం మిత్రంవరుణ మగ్ని మాహురథోదివ్యస్స సుపర్ణో గరుత్మాన్ । ఏకం సద్విప్రాబహుధావదం త్యగ్నింయమం మాతరిశ్వాన మాహుః ॥ కృష్ణంనియానం హరయస్సుపర్ణా అపోవసానా దివ ముత్పతంతి । తఆవ వృత్రంత్సదనా దృతస్యాదిద్ఘృతేనపృథివీ వ్యుద్యతే ॥

ఛ ం ద ః.

హంసశ్శుచిష దిత్యేకస్యాఋచో గౌతమ పుత్రో వామదేవ ఋషిః । సూర్యో దేవతా । జగతీఛందః॥

మ ం త్ర ః.

హంస శ్శుచిష ద్వసు రంతరిక్షసద్ధోతా వేదిష దతిథిర్దురోణసత్ । నృషద్వరస దృతసద్వ్యోమస దబ్జాగోజా ఋతజా అద్రిజాఋతమ్ ॥

ఛ ం ద ః.

యమ ఆవ్యసూ ర్యేత్యస్య మంత్రస్య । భూమిపుత్రోఽత్రిరర్షిః । సూర్యో దేవతా । అనుష్టుప్ఛందః॥

మంత్రః.

యత్త్వా సూర్య స్వర్భాను స్తమసావిధ్యదాసురః । అక్షేత్ర
విద్యథాముగ్ధోభువ నాన్యదీధయుః॥ ౪॥

ఛందః.

యదద్యే త్యేకోత్సూర్యఇతి త్రిసఉద్వే తీతి చతస్రోఽర్ధర్చ
శ్చవేతాసాం మైత్రావరుణ పుత్రోవసిష్ఠఋషిః । సూర్యోదేవతా ।
త్రిష్టుప్ ఛందః॥

మంత్రః.

యదద్యసూర్యబ్రవోఽనాగా ఉద్యన్మిత్రాయవరుణాయసత్యమ్।
వయందేవత్రాదితేస్యామ తవప్రియాసోఽర్యమన్గృణంతః। ఉత్సూ
ర్యోబృహదర్చీంష్యశ్రేత్పురువిశ్వాజనిమమానుషాణామ్। సమో
దివా దదృశే రోచమానః క్రత్వాకృతః సుకృతః కర్తృభిర్భూత్।
ససూర్య ప్రతిపురోన ఉదాగా ఏభిస్తోమేభి రేతశేభిరేవైః। ప్రనోమి
త్రాయ వరుణాయ వోచోఽనాగసో అర్యమ్ణే అగ్నయేచ।
వినస్సహస్రం శురుధోరదంత్వృతావానో వరుణోమిత్రో అగ్నిః॥
యచ్ఛంతుచంద్రా ఉపమం నో అర్కమాస్సకామంపూపురంతు
స్తవానాః॥ ౫॥ ఉద్వేతిసుభగో విశ్వచక్షా స్సాధారణ స్సూర్యో
మానుషాణామ్। చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్య దేవశ్చర్మేవయస్సమవి
వ్యక్తమాంసి। ఉద్వేతి ప్రసవీతాజనానాం మహాన్కేతు రర్ణవ
స్సూర్యస్య। సమానంచక్రం పర్యావివృత్సన్ యదేతశోవహతిధూర్షు
యుక్తః। విభ్రాజమాన ఉషసాముపస్థాద్రేభై రుదేత్యనుమద్యమానః।

ఏష మేద్దేవ స్సవితా చచ్ఛంద్దయ స్సమానం నప్రమినాతిధామ ।
దివోరుక్మ ఉరుచక్షా ఉదేతి దూరేఅర్థ స్తరణిర్భ్రాజమానః ।
నూనంజనా స్సూర్యేణప్రసూతా అయన్నర్థాని కృణవన్నపాంసి ।
యత్రా చక్రురమృతా గాతుమస్మై శ్యేనోనదీయన్న న్వేతిపాథః ॥

ఛందః,

ఉదిత్య ద్దర్శతమితి త్ర్యృచస్య సూక్తస్య । మైత్రావరుణ పుత్రో వసిష్ఠ ఋషిః । సూర్యో దేవతా, ఆద్యాబృహతీ ద్వితీయా సతో బృహతీ । తృతీయా పురఉష్ణిక్ఛందాంసి ॥

మంత్రః,

ఉద్వుత్యద్దర్శతం వపుర్దివ ఏతిప్రతిహ్వరే । యదీమాశుర్వహతి దేవ ఏతశోవిశ్వస్మై చక్షసే అరమ్ । శీర్ష్ణశ్శీర్ష్ణో జగత స్తస్థుషస్పతిం సమయా విశ్వమారజః ॥ సప్తస్వసార స్సువితాయ సూర్యంవహంతి హరితోరథే ॥ ౬ ॥ తచ్చక్షుర్దేవహితం శుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతమ్ ॥

ఛందః,

బణ్మహాఁ ఇతి ద్వ్యృచస్య మంత్రస్య । భార్గవో జమదగ్ని ఋషిః సూర్యో దేవతా । బార్హత ప్రగాథశ్ఛందః ॥

మంత్రః,

బణ్మహాఁ అసి సూర్య బడాదిత్య మహాఁ అసి మహస్తే సతో మహిమాపనస్యతేద్ధా దేవమహాఁ అసిబట్సూర్య శ్రవసామహాఁ అసిసత్రా దేవమహాఁ అసి । మహ్నాదేవానా మసుర్యః పురోహితో విభుజ్యోతిరదాభ్యమ్ ॥ ౭ ॥

ఛందః.

నమోమిత్రస్యేతి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య । సూర్యపుత్రో
భితప ఋషిః । సూర్యోదేవతా । జగతీఛందః । దశమీత్రిష్టుప్ ॥

మంత్రః.

నమో మిత్రస్య వరుణస్య చక్షసే మహోదేవాయతదృతం
సపర్యత । దూరేదృశే దేవజాతాయ కేతవే దివస్పుత్రాయ సూ
ర్యాయ శంసత ॥ సామాసత్యోక్తిః పరిపాతువిశ్వతో ద్యావాచయ
త్రతనన్నహానిచ । విశ్వమన్యం నివిశతేయ దేజతి విశ్వాహాపో
విశ్వాహోదేతిసూర్యః ॥ నతేఅదేవః ప్రదివోనివాసతే యదేతశేభిః
పతరై రథర్యసి । ప్రాచీనమన్య దనువర్తతేరజ ఉదన్యేనజ్యోతిషా
యాసిసూర్య ॥ యేన సూర్యజ్యోతిషా బాధసేతమో జగచ్చవిశ్వ
ముదియర్షిభానునా । తేనాస్మద్విశ్వా మనిరామనా హుతిమపా
మీవామపదుష్వప్న్యం సువ ॥ విశ్వస్యహి ప్రేషితో రక్షసివ్రత
మహేళయన్నుచ్చరసి స్వధా ఉ అను ॥ యదద్యత్వా సూర్యోపబ్రు
వామహైతన్నో దేవా ఉఅనుమంసీరతక్రతుం । తన్నోద్యావాపృథివీ
తన్న ఆప ఇంద్రశృణ్వంతు మరుతోహవంవచః । మాశూనేభూమ
సూర్యస్య సందృశి భద్రంజీవంతో జరణా మశీమహి ॥ ౬ ॥ విశ్వా
హాత్వాసు మనసస్సుచక్షసః ప్రజావంతో ఉఅనమీవాఉఅనాగసః ॥
ఉద్యంతం త్వామిత్రమహోదివేదివే జ్యోగ్జీవాః ప్రతిపశ్యేమ సూ
ర్య ॥ మహిజ్యోతిర్బిభ్రతం త్వావిచక్షణభాస్వంతం చక్షుషే చక్షు
షే మయః । ఆరోహంతంబృహతః పాజసస్పరివయం జీవాః ప్రతిపశ్యేమ

సూర్య ॥ యస్యాత్తె విశ్వాభువనాని కేతునా ప్రచేరతేనిచ విశంతే॰ అక్తుభిః ॥ అనాగాస్త్వేనహరికేశసూర్యాహ్నాహ్నానోవస్య సావస్యసోదిహి ॥ శన్నోభవచక్షసాశన్నో ఽ అహ్నా శంభానునాశంహిమా శంఘృణేన । యథాశమధ్వంచ్ఛమస ద్దురోణే తత్సూర్యద్రవిణం దేహిచిత్రమ్ ॥ అస్మాకం దేవాఉభయాయ జన్మనేశర్మ యచ్ఛత ద్విపదేచతుష్పదే । అదత్పిబదూర్జయమాన మాశితంతదస్మే శంయోరరపో దధాతన ॥ యద్వో దేవాశ్చకృమజిహ్వయా గురుమనసోవా ప్రయుతీ దేవహేళనమ్ । అరావాయోనో ఽ అభిదుచ్ఛునాయతే తస్మిన్తదేనో వసవో నిధేతన ॥ ౯ ॥

ఛందః,

సూర్యోన ఇతి పంచవర్చస్య సూక్తస్య। సూర్యపుత్రోచక్షుర్ఋషిః సూర్యోదేవతా॥ గాయత్రీఛందః॥

మంత్రః,

సూర్యోనో దివస్పాతు వాతో ఽ అంతరిక్షాత్ । అగ్నిర్నః పార్థివేభ్యః ॥ జోషాసవితర్యస్యతేహరశ్శతం సవాఀ అర్హతి పాహినోదిద్యుతః పతంత్యాః ॥ చక్షుర్నో దేవ స్సవితా చక్షుర్న ఉత పర్వతః । చక్షుర్ధాతా దధాతునః॥ చక్షుర్నో ధేహిచక్షుషే చక్షుర్విఖ్యైతనూభ్యః। సంచేదం విచపశ్యేమ।సుసందృశంత్వా వయం ప్రతి పశ్యేమ సూర్య । విపశ్యేమ నృచక్షసః॥ ౧౦॥

ఛందః,

విభ్రాడ్బృహ దితి చతుర్ఋచస్య సూక్తస్య। సూర్యపుత్రో

విభ్రాడ్బృషిః । సూర్యో దేవతా। జగతీఛందః। అంత్యాయవిస్తారపఙ్క్తిః॥

మ ం త్ర ః.

విభ్రాడ్బృహత్పిబతు సోమ్యం మధ్వాయుర్దధద్యజ్ఞపతావ విహ్రుతమ్। వాతజూతో యో అభిరక్షతి త్మనా ప్రజాః పుపోష పురుధా విరాజతి ॥ విభ్రాడ్బృహత్సుభృతం వాజసాతమం ధర్మం దివో ధరుణే సత్య మర్పితమ్ । అమిత్రహా వృత్రహా దస్యుహంతమం జ్యోతి ర్జజ్ఞే అసురహా సపత్నహా ॥ ఇదం శ్రేష్ఠం జ్యోతిషాం జ్యోతి రుత్తమం విశ్వజి ద్ధనజి దుచ్యతే బృహత్ । విశ్వభ్రాడ్భ్రాజో మహి సూర్యో దృశ ఉరు పప్రథే సహ ఓజో అచ్యుతమ్ ॥ విభ్రాజం జ్యోతిషా స్వ రగచ్ఛో రోచనం దివః । యేనేమా విశ్వా భువనా న్యాభృతా విశ్వకర్మణా విశ్వదేవ్యావతా॥ ౧౧॥

ఛ ం దః.

ఆయంగౌరితి త్ర్యృచస్య సూక్తస్య సార్పా రాజ్ఞీ ఋషిః। సూర్యో దేవతా । గాయత్రీ ఛందః॥

మ ం త్ర ః.

ఆయంగౌః పృశ్ని రక్రమీ దసదన్మాతరం పురః । పితరంచ ప్రయన్త్స్వః॥ అంతశ్చరతి రోచనాస్య ప్రాణా దపానతీ। వ్యఖ్యన్మహిషో దివమ్॥ త్రింశద్ధామ విరాజతి వాక్పతంగాయ ధీయతే । ప్రతివస్తో రహద్యుభిః॥ ౧౨॥

ఛ ం దః.

ఋతంచేతి త్ర్యృచస్య । మధుచ్ఛందసో ఽఘమర్షణఋషిః। భావవృత్తో దేవతా అనుష్టుప్ఛందః॥

మంత్రః.

ఋతంచ సత్యం చాభీద్ధాత్తపసోధ్యజాయత । తతోరా
త్ర్యజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః । సముద్రాదర్ణవాదధిసంవ
త్సరో అజాయత । అహోరాత్రాణి విదధ ద్విశ్వస్య మిషతోవశీ ।
సూర్యాచంద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వ మకల్పయత్ । దివంచ
పృథివీం చాంతరిక్ష మథోస్వః॥ సవితాపశ్చాతాత్సవితా పురస్తాత్సవి
తో త్తరాత్తాత్సవితాధరాత్తాత్ । సవితాన స్సువతుసర్వతాతిం సవి
తానోరాసతాం దీర్ఘమాయుః శ్రీసవితృసూర్యనారాయణార్పణమస్తు.

అథ మహాసౌర పారాయణ ఫలశ్రుతిః.

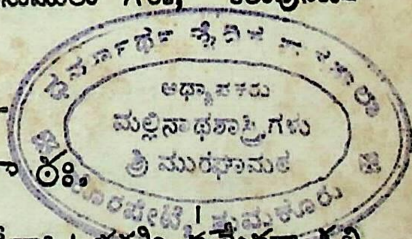
షష్టిరృచోర్ధశ్చశఏతాసాం సౌర్యాణాం శ్రీసూర్యఏవదేవతాఅం
త్యమేకేసూక్తమాత్మన స్తవంమన్యంతే। యఋషిస్సోహమితిధ్యాత
వ్యం । యఏతేన సౌర్యేణ సూక్తేన శ్రీసూర్యమహరహరుపతిష్ఠంతే।
ధన ధాన్య బహురత్న నిర్వ్యాధివ త ఆయుష్యవంత ఆరోగ్యవంతో
న్నాద్యవంతో రయివంతో బలవంతో ధనవంతో బహుపుత్రవంతః॥
శ్రీకామశ్శాంతికామః పుష్టికామస్తుష్టికామో మేధాకామః ప్రజ్ఞా
కామో యశస్కామః ప్రజననకామ ఆయుష్యకామ ఆరోగ్యకామో
న్నాద్యకామ ఏవం భాస్కరస్యారాధనం కుర్యాత్ । సదాగృహీ
పాపక్షయార్థీ వ్యాధి నాశనార్థీ శత్రు నాశనార్థీ జీవితార్థీ
పుత్రార్థీ మోక్షార్థీ ధనార్థీచ కుర్వీత శ్రీసూర్యస్యైవ సాయు
జ్యం సరూపతాం సలోకతా మశ్నుతే నమశ్శౌనకాయ నమశ్శౌ
నకాయ నమశ్శౌనకాయ నమః పరమర్షిభ్యోనమః పరమర్షిభ్యః।
శాంతా పృథివీ శివమంతరిక్షం ద్యౌర్నోదేవ్యభయన్నోఅస్తు।
శివాదిశః ప్రదిశ ఉద్దిశోన ఆపో విశ్వతః పరిపాంతు సర్వత శ్శాంతి

శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥ నమో బ్రహ్మణేనమో అస్త్వగ్నయేనమః పృథి వ్యైనమ ఓషధీభ్యః । నమో వాచే నమో వాచస్పతయే నమో విష్ణవే మహతే కరోమి॥ ఓం శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః॥

మహాసౌరం సమాప్తమ్,

అథ గ్రహాణాం ధాన్యాదిః,

సూర్యునకు – గోధుమలు జిల్లేడు. చంద్రునకు – బియ్యము మోదుగ, కుజునకు – కందులు చండ్ర. బుధునకు – పెసలు ఉత్త రేణి, గురునకు – సెనగలు రావి, శుక్రునకు– బొబ్బర్లు అత్తి, శనికి– నువ్వులు జమ్మి, రాహువుకు – మినుములు గరిక, కేతువునకు– ఉలవలు దర్భ.

అరుణపాఠః.

భద్రంకర్ణేభిశ్శృణుయామదేవాః । భద్రం పశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః । స్థిరైరఙ్గైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిః వ్యశేమ దేవహితంయ దాయుః । స్వస్తిన ఇన్ద్రోవృద్ధశ్రవాః । స్వస్తిసః పూషా విశ్వవేదాః। స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తినోబృహస్పతిర్దధాతు ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥

ఓమ్॥ భద్రంకర్ణేభిశ్శృణుయామదేవాః భద్రంపశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః । స్థిరైరఙ్గైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః । స్వస్తినఇన్ద్రోవృద్ధశ్రవాః । స్వస్తిః పూషావిశ్వవేదాః।

స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః। స్వస్తినోబృహస్పతిర్దధాతు। ఆపమాపా
మపస్సర్వాః। అస్మాదస్మాదితోఽముతః॥౧॥ అగ్నిర్వాయుశ్చసూర్య
శ్చ। సహసంచస్కరర్ధియా। వాయ్వశ్వారశ్మిపతయః। మరీచ్యాత్మానో
అద్రుహః। దేవీర్భువనసూవరీః। పుత్రవత్త్వాయమేసుత। మహానామ్నీ
ర్మహామానాః। మహసోమహసస్స్వః। దేవీఃపర్జన్యసూవరీః। పుత్రవ
త్త్వాయమే సుత॥ ౨॥ అపాశ్న్యుష్ణిమపారక్షః॥ అపాశ్న్యుష్ణి మపార
ఘమ్॥ అపా ఘ్రామపచావర్తిమ్॥ అపదేవీరితో హిత॥ వజ్రం దేవీ
రజీతాగ్ంశ్చ। భువనం దేవసూవరీః॥ ఆదిత్యానదితిం దేవీమ్। యోని
నోర్ధ్వముదీషత। శివానశ్శన్తమాభవన్తు। దివ్యా ఆప ఓషధయః॥
సుమృడీకా సరస్వతి। మాతేవ్యోమ సన్దృశి॥ ౩॥

అముతస్సుతౌ వధయ్యో ద్వేచ॥ ౧॥

స్మృతిఃప్రత్యక్షమైతిహ్యమ్। అనుమానశ్చతుష్టయమ్। ఏతైరా
దిత్యమణ్డలమ్। సర్వైరేవవిధాస్యతే। సూర్యోమరీచిమాదత్తే। సర్వ
స్మాద్భువనాదధి। తస్యాఃపాకవిశేషేణ। స్మృతంకాలవిశేషణమ్। నదీ
వప్రభవాత్కాచిత్। అక్షయ్యాత్స్యన్దతేయథా॥ ౪॥ తాం నద్యోఽ
భిసమాయన్తి। సోరుస్సతీననివర్తతే। ఏవం నానాసముత్థానాః। కాలా
స్సంవత్సరగ్ంశ్రితాః। అణుశశ్చమహశశ్చ। సర్వేసమవయన్త్రితమ్।
సతైస్సర్వైస్సమావిష్టః। ఊరుస్సన్ననివర్తతే। అధిసంవత్సరంవిద్యాత్।
తదేవలక్షణే॥ ౫॥ అణుభిశ్చ మహద్భిశ్చ। సమారూఢః ప్రదృశ్యతే।
సంవత్సరః ప్రత్యక్షేణ। నాధిసత్వః ప్రదృశ్యతే। పటరోవిక్లిధఃపిఙ్గః

ఏతద్వృతులక్షణమ్। యత్రైతదుపదృశ్యతే । సహస్రం తత్ర నీయతే। ఏకగ్ం హి శిరో నానాముఖే । కృత్స్నం తదృతులక్షణమ్॥ ౮॥ ఉభయతస్సప్తేన్ద్రియాణి। జల్పితం త్వేవదిహ్యతే।శుక్లకృష్ణేసంవత్సరస్య। దక్షిణవామయోః పార్శ్వయోః । తస్యైషాభవతి । శుక్రం తే అన్యద్యజతం తే అన్యత్ । విషురూపే అహనీ ద్యౌరివాసి । విశ్వాహి మాయా అవసి స్వధావః । భద్రా తే పూషన్నిహ రాతిరస్త్వితి। నాత్ర భువనమ్ । న పూషా । న పశవః । నాదిత్యస్సంవత్సర ఏవ ప్రత్యక్షేణ ప్రియతమం విద్యాత్ ॥ ఏతద్వై సంవత్సరస్య ప్రియతమగ్ం రూపమ్ ॥ యోఽస్య మహానర్థ ఉత్పత్స్యమానో భవతి॥ ఇదం పుణ్యం కురుష్వేతి । తమాహరణం దద్యాత్ ॥ ౯॥

యథాలక్షణ ఋతులక్షణాం భువనగ్ంస్తచ॥ ౧౦॥

సాకంజానాగ్ం సప్తథమాహురేకజమ్ । షడుద్యమా ఋషయో దేవజా ఇతి । తేషామిష్టాని విహితాని ధామశః ॥ స్థాత్రే రేజన్తే వికృతాని రూపశః। కో ను మర్యా అమిథితః। సఖా సఖాయమబ్రవీత్। జహాకో అస్మదీషతే । యస్తిత్యాజ సఖివిదగ్ం సఖాయమ్ । న తస్య వాచ్యపి భాగో అస్తి । యదీగ్ం శృణోత్యలకగ్ం శృణోతి॥ ౧౧॥ న హి ప్రవేద సుకృతస్య పన్థామితి । ఋతుర్ ఋతునా నుద్యమానః । విననాదాభిధావః । షష్టిశ్చ త్రిగ్ంశకా వల్గాః । శుక్లకృష్ణౌ చ షాష్టికౌ। సారాగవస్త్రైర్జరదక్షః। వసన్తో వసుభిస్సహ । సంవత్సరస్య సవితుః। ప్రైషకృత్ప్రథమస్స్మృతః । అమూనాదయతేత్యన్యాన్॥ ౧౨॥ అమూ

గంధశ్చ పరిదృశ్యతే । ఏతా వాచః ప్రయుజ్యన్తే । యత్రైతదుపదృశ్యతే ।
ఏతదేవ విజానీయాత్ । ప్రమాణం కాలపర్యయే । విశేషణం తు వక్ష్యా
మః । ఋతూనాం తన్నిబోధత । శుక్లవాసా రుద్రగణః । గ్రైష్మేణావర్తతే
సహ । నిజహన్పృథివీగ్ం సర్వామ్ । ౧౦ । జ్యోతిషా ప్రతిఖ్యేనసః ।
విశ్వరూపాణి వాసాగ్ంసి । ఆదిత్యానాం నిబోధత । సంవత్సరీణం కర్మ
ఫలమ్ । వర్షాభిర్దత్తాగ్ం సహ । అదుఃఖో దుఃఖచక్షురివ । తద్మా
పీత ఇవ దృశ్యతే । శీతేనావ్యథయన్నివ । రురుదక్ష ఇవ దృశ్యతే ।
హ్లాదయతే జ్వలతశ్చైవ । శామ్యతశ్చాస్య చక్షుషీ । యా వై ప్రజా
భ్రగ్గ్శ్యన్తే సంవత్సరాత్తా భ్రగ్గ్శ్యన్తే । యాః ప్రతితిష్ఠన్తి । సంవత్స
రే తాః ప్రతితిష్ఠన్తి । వర్షాభ్య ఇత్యర్థః । ౧౧ । శ్రోత్రం త్వాస్యన్తర్ధా
స్యామే వషట్చ । ౩ ।

అక్షిదుఃఖోత్థితస్యేవ । విప్రసన్నే కనీనికే । ఆఙ్క్తే చాద్గణం
నాస్తి । ఋభూణాం తన్నిబోధత । కనకాభాని వాసాగ్ంసి । అహ
తాని నిబోధత । అన్నమశ్నీత మృజీత । అహం వో జీవనప్రదః । ఏతా
వాచః ప్రయుజ్యన్తే । శరద్యత్రోపదృశ్యతే । ౧౨ । అభిధూన్వన్తో
భిఘ్నన్త ఇవ । వాతవన్తో మరుద్గణాః । అముతో జేతుమిషుముఖమివ ।
సన్నద్ధాః సహ దదృశే హ । అపధ్వస్తైర్వస్తివర్ణైరివ విశిఖాసః కపర్దినః ।
అక్రుద్ధస్య యోత్స్యమానస్య । క్రుద్ధస్యేవ లోహినీ । హేమతశ్చక్షుషి
విద్యాత్ అక్ష్ణయోః క్షిపణోరివ । ౧౩ । దుర్భిక్షం దేవలోకేషు ।
మనూనాముదకం గృహే । ఏతా వాచః ప్రవదన్తీః । వైద్యుతో యాన్తి

తమజిహ్వా అసశ్చత। ఊర్ధ్వమూలమవాక్శాఖమ్ । వృక్షంయో వేదసంప్రతి। నసజాతుజనశ్శ్రద్దధ్యాత్ ।మృత్యుర్మామారయాదితి।హసితగ్ం రుదితంగీతమ్।౧౨॥ వీణాపణవలాసితమ్। మృతంజీవంచ యత్కిఞ్చిత్। అఙ్గానిస్నేవవిద్ధితత్ । అతృష్యస్తృష్యధ్యాయత్। అస్మాజ్జాతామే మిథూచరన్ । పుత్రోనిరృత్యావైదేహః । అచేతాయశ్చచేతనః। *స్తతంమణిమవిన్దత్ ।సోఽనఙ్గులిరావయత్ ।సోఽగ్రీవః ప్రత్యముఞ్చత్॥ ౧౩॥ సోఽజిహ్వో అసశ్చత । నైతమృషిం విదిత్వానగరం ప్రవిశేత్। యదిప్రవిశేత్। మిథౌచరిత్వాప్రవిశేత్। తత్సమ్భవస్యవ్రతమ్। ఆత మగ్నేరథంతిష్ఠ । ఏకాశ్వమేకయోజనమ్। ఏకచక్రమేకధురమ్।వాతధ్రాజిగతింవిభో । నరిష్యతినవ్యథతే। ౧౪। నాస్యాక్షోయాతుసజ్జతి। యచ్ఛ్వేతాన్రోహితాగ్ శ్చాగ్నేః। రథేయుక్త్వాఽధితిష్ఠతి। ఏకయా చదశభిశ్చస్వభూతే । ద్వాభ్యామిష్టయేవిగ్ంశతీచ । తిసృభిశ్చవహసేత్రిగ్ంశతాచ ॥ నియుద్భిర్వాయవిహతావిముఞ్చ।౧౫। తతక్షుర్ధునుహినాయుమేచి కేతగ్రీతం ప్రత్యముచ్చద్వ్యథతేసత్తచ। ౧౧।

ఆతనుష్వప్రతనుష్వ । ఉద్ధమాధమసంధమ । ఆదిత్యేచన్ద్రవర్ణానామ్ । గర్భమాధేహియఃపుమాన్ । ఇతస్సిక్తగ్ం సూర్యగతమ్ । చన్ద్రమసేరసంకృధి। వారాదం జనయాగ్రేఽగ్నిమ్,యఏకో రుద్రఉచ్యతే । అసంఖ్యాతాస్సహస్రాణి।స్మర్యతే నచదృశ్యతే। ౧౬। ఏవమేతంనిబోధత। ఆమన్ద్రైరిన్ద్రహరిభిః। యాహిమయూరరోమభిః। మాత్వాకేచిన్నియేమురిన్నపాశినః।దధన్వేవతాఽఇహి। మామన్ద్రై

*అరణ్యకశిక్షావిరోఽపిసస్తతమిత్యనుదాత్తపాఠః శిష్టైరాదృతః,

రింద్రహరిభిః । యాహిమయూరరోమభిః । మామా కేచిన్నియేముః । రిన్న పాశినః । నిధన్వేవ తాం ఇహి। అణుభిశ్చమహద్భిశ్చ।౫౭॥ నిఘృష్వైరసమాయుతైః। కాలైర్హరిత్వమాపన్నైః। ఇన్ద్రాయాహి సహస్రయుక్। అగ్నిర్విభ్రాష్టివసనః। వాయుశ్శ్వేతసికద్రుకః।సంవత్సరో విషూవర్ణైః।నిత్యాస్తేఽనుచరాస్తవ।సుబ్రహ్మణ్యోగ్ం సుబ్రహ్మణ్యోగ్ం సుబ్రహ్మణ్యోమ్।ఇన్ద్రాగచ్ఛహరివ ఆగచ్ఛమేధాతిథేః। మేషవృషణశ్వస్యమేనే॥ ౫౮॥ గౌరావస్కన్దిన్న హల్యాయైజార। కౌశిక బ్రాహ్మణగౌతమబ్రువాణ'అరుణాశ్వాఇహాగతాః।వసవఃపృథివిక్షితః। అష్టౌదిగ్వాససోఽగ్నయః। అగ్నిశ్చజాత వేదాశ్చేత్యేతే। తామ్రాశ్వాస్తామ్రరథాః।తామ్రవర్ణాస్తథాఽసితాః।దణ్డహస్తాః ఖాదద్దతః। ఇతోరుద్రాః పరాంగతాః॥౫౯॥ ఉక్తగ్గ్ స్థానం ప్రమాణంచ పురఇత। బృహస్పతిశ్చ సవితాచ। విశ్వరూపైరిహాగతామ్। రథేనోదకవర్త్మనా। అప్సుషాఇతితద్ద్వయోః।ఉక్తో వేషో వాసాగ్ంసిచ। కాలావయవానామితః ప్రతీజ్యా। *వాసాత్యాఇత్యశ్వినోః। కోఽన్తరిక్షే శబ్దంకరోతీతి। వాసిష్ఠో రౌహిణో మీమాగ్ంసాంచక్రే। తస్యైషాభవతి। వాశ్రేవవిద్యుదితి। బ్రహ్మణఉదరణమసి। బ్రహ్మణ ఉదీరణమసి। బ్రహ్మణ ఆస్తరణమసి। బ్రహ్మణ ఉపస్తరణమసి॥ ౬౦॥

దృశ్యతేచ మేనేపరాంగతాశ్చకేవిమట్చ। ౧౨।

(అవకాపతగర్భిణ్యః) అష్టయోనీ మష్టపుత్రామ్। అష్టపత్నీ

? కేచిన్న్యేముః ప్రతిచ్యా ఇతి చ పాఠాన్తరమ్.

* "ప్రతిచ్యా" ఇతి పాఠాన్తరమ్.

మిమాంమహీమ్ । అహం వేదన మే మృత్యుః । నచామృత్యురఘాఽఽహరత్ । అష్టయోన్యష్టపుత్రీమ్ । అష్టపదిదమన్తరిక్షమ్ । అహం వేదన మేమృత్యుః । నచామృత్యు రఘాఽఽహరత్ । అష్టయోనీ మష్టపుత్రామ్ । అష్టపత్నీమిమాందివమ్ ॥ ౬౧॥ అహం వేదన మేమృత్యుః । నచామృత్యురఘాఽఽహరత్ । సుత్రామాణం మహీమూషు । అదితిర్ద్యౌరదితిరన్తరిక్షమ్ । అదితిర్మాతా సపితా సపుత్రః । విశ్వేదేవా అదితిః పఞ్చజనాః । అదితిర్జాతమదితిర్జనిత్వమ్ । అష్టౌపుత్రాసో అదితేః । యే జాతాస్తన్వః పరి । దేవాం౨ ఉపప్రైత్సప్తభిః ॥ ౬౨॥ పరామార్తాణ్డమాస్యత్ । సప్తభిః పుత్రైరదితిః । ఉపప్రైత్పూర్వ్యం యుగమ్ । ప్రజాయై మృత్యవే తత్ । పరామార్తాణ్డమాభరదితి । తాననుక్రమిష్యామః । మిత్రశ్చ వరుణశ్చ । ధాతా చార్యమా చ । అగ్ంశశ్చ భగశ్చ । ఇన్ద్రశ్చ వివస్వాగ్ శ్చేత్యేతే । హిరణ్యగర్భో హగ్ంసశ్శుచిషత్ । బ్రహ్మ జజ్ఞానం తదిత్పదమితి । గర్భః ప్రాజాపత్యః । అథ పురుష స్సప్త పురుషః ॥ ౬౩॥

అమూం దివగ్ం సప్తభిరేతే చత్వారిచ ॥ ౧౩॥

(యథాస్థానంగర్భిణ్యః) యోఽసౌ తపన్నుదేతి । స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణానాదాయోదేతి । మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణానాదాయోదగాః । అసౌ యోఽస్తమేతి । స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణానాదాయాస్తమేతి । మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ । మా మమ ప్రాణానాదాయాస్తంగాః । అసౌ య ఆపూర్యతి । స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరాపూర్యతి ॥ ౬౪॥ మా మే ప్రజాయా

మాపశూనామ్ । మానుమప్రాణైర్రాపూరిష్ఠాః । అసౌయో ఽవక్షీ
యతి । సస ర్వేషాంభూతానాం ప్రాణైరపక్షీయతి । మా మేప్రజాయా
మాపశూనామ్ । మామమప్రాణైరపక్షేష్ఠాః । అమూన్ని నక్షత్రాణి ।
సర్వేషాంభూతానాంప్రాణైరప్రసర్పన్తిచోత్సర్పన్తిచ।మామేప్రజా
యామాపశూనామ్ । మానుమప్రాణై రప్రసృప తమోత్స్రపత।
౬౫। ఇమమాసాశ్చార్ధమాసాశ్చ।సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్ర
సర్పన్తిచోత్సర్పన్తిచ । మామేప్రజాయామాపశూనామ్ । మామమ
ప్రాణైరపప్రసృపతమోత్స్రపత। ఇమఋతవః। సర్వేషాం భూతానాం
ప్రాణైరప్రసర్పన్తిచోత్సర్పన్తిచ మామేప్రజాయామా పశూనామ్।
మామమ ప్రాణైరప ప్రసృపతమోత్స్రపత । అయగ్ం సంవత్సరః।
సర్వేషాం భూతానాంప్రాణైరప ప్రసర్పతిచోత్సర్పతిచ।౬౬। మామే
ప్రజాయామాపశూనామ్ । మా మమప్రాణై రప్రసృపమోత్స్రప।
ఇదమహః।సర్వేషాంభూతానాంప్రాణైరపప్రసర్పతిచోత్సర్పతిచ।మా
మేప్రజాయామాపశూనామ్। మామమప్రాణైరప్రసృపమోత్స్రప।
ఇయగ్ం రాత్రిః సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పతిచోత్సర్ప
తిచ । మామేప్రజాయామా పశూనాం । మామమ ప్రాణైరపప్ర
సృపమోత్స్రప । ఓంభూర్భువస్సువః। ఏతద్వో మిథునం మానో మిథు
నగ్ం రీఢ్వం। ౬౭। ప్రాణైర్రా పూర్యతిమోత్స్రపత చోత్సర్పతి
చమోత్స్రప ద్వేచ। ౧౪।

యో ఽస్తాషోడశావాన్నిద్వాదశాయం చతుర్దశ।

క్షుద్దేవ్య స్తమేత్యావపూర్వ్యాల్పక్షీయత్యమూన్నిసత్ఫు త్రాణి మేమా

సా ఇమమ్ప్రతిహ్వో ఽయగ్ం సంవత్సర ఇదమహోరాత్రియగ్ం రాత్రిర్దశ।

అథాదిత్యస్యాష్ట పురుషస్య । వసూనామాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని । రుద్రాణామాదిత్యానాగ్ స్థానేస్వతేజసా భాని । ఆదిత్యానామాదిత్యానాగ్ స్థానేస్వతేజసా భాని। సతాగ్ం సత్యానామ్ ఆదిత్యానాగ్ స్థానేస్వతేజసా భాని । అభిధూన్వతామభిఘ్నతామ్ । వాతవతాం మరుతామ్ । ఆదిత్యానాగ్ స్థానేస్వతేజసా భాని । ఋభూణామాదిత్యానాగ్ స్థానే స్వతేజసా భాని । విశ్వేషాం దేవానామ్ । ఆదిత్యానాగ్ స్థానేస్వతేజసా భాని । సంవథ్సరస్యసవితుః । ఆదిత్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని । ఓం భూర్భువస్స్వః । రశ్మయో వోమిథునం మానోమిథునగ్ం రీఢ్వమ్ ।౬౮।

ఋభూణామాదిత్యానాగ్ స్థానేస్వతేజసా భానివట్చ ।౧౫॥

ఆరోగ్యస్యస్థానేస్వతేజసా భాని । భ్రాజస్య...స్వతేజసా భాని। పటరస్య... స్వతేజసా భాని । పతఙ్గస్య ... స్వతేజసా భాని । స్వర్ణరస్య ... స్వతేజసా భాని । జ్యోతిషీమతస్య ... స్వతేజసా భాని । విభాసస్య ...స్వతేజసా భాని । కశ్యపస్య ... స్వతేజసామభాని॥ఓం భూర్భువస్స్వః । ఆపో వోమిథునంమానో మిథునగ్ం రీఢ్వమ్ ।౬౯॥

ఆరోగ్యస్య దశ ।౧౬॥

అథవాయోరేకాదశ పురుషస్యైకాదశస్త్రీకస్య । ప్రభ్రాజమానానాగ్ంరుద్రాణాగ్ ... స్వతేజసా భాని । వ్యవదాతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ ... స్వతేజసా భాని । వాసుకివైద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్... స్వతేజసా భాని । రజతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ ... స్వతే

జసాభాని । పరుషాణాగ్ం రుద్రాణాగ్ ... స్వతేజసాభాని । శ్యామానాగ్ం రుద్రాణాగ్ ... స్వతేజసాభాని । కపిలానాగ్ం రుద్రాణాగ్ స్థానేస్వతేజసాభాని । అతిలోహితానాగ్ం రుద్రాణాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । ఊర్ధ్వానాగ్ం రుద్రాణాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని॥ ౨౦॥ అవపతన్తానాగ్ం రుద్రాణాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । వైద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ స్థానేస్వతేజసాభాని । ప్రభ్రాజమానీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । వ్యవదాతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । వాసుకివైద్యుతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । రజతానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । పరుషాణాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని। శ్యామానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । కపిలానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । అతిలోహితీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । ఊర్ధ్వానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని। అవపతన్తీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । వైద్యుతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని । ఓం భూర్భువస్సువః రూపాణినోమిథునం మానో మిథునగ్ం రీఢ్వం॥ ౨౧॥

ఊర్ధ్వానాగ్ం రుద్రాణాగ్ స్థానే స్వతేజసా భాన్యతిలోహితీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ స్థానే స్వతేజసాభాని వఞ్చచ॥ ౧౨॥

అథాగ్నేరష్టపురుషస్య । అగ్నేః పూర్వదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసాభాని । జాతవేదస ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసాభాని । సహోజసో దక్షిణ దిశ్యస్యస్థానే స్వతేజసాభాని । అజిరాప్రభవ ఉపదిశ్యస్యస్థానే

స్వతేజసాభాని। వైశ్వానరస్య పరదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసాభాని। పర్యావస ఉపదిశ్యస్యస్థానే స్వతేజసాభాని। వజ్రీకరాధస ఉదగ్దిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసాభాని। విసర్పిణ ఉపదిశ్యస్యస్థానే స్వతేజసాభాని। ఓం భూర్భువస్సువః। దిశో వో మిథునం మానో మిథుꣳరీధ్వమ్। ౭-౨।

స్వరేకంచ। ౧౮। పేతద్రశ్మయ ఆపోరూపాణి *దిశశ్చతస్రః।

దక్షిణ పూర్వస్యాందిశి విసర్పీ నరకః। తస్మాన్నః పరిపాహి। దక్షిణా పరస్యాందిశ్య విసర్పీనరకః తస్మాన్నః పరిపాహి। ఉత్తరపూర్వస్యాం దిశి విషాదీ నరకః। తస్మాన్నః పరిపాహి। ఉత్తరాపరస్యాందిశ్య విషాదీనరకః। తస్మాన్నః పరిపాహి। ఆయస్మిన్థ్సప్తవాసవా ఇన్ద్రియాణి శతక్రతవిత్యేతే। ౭౩। దక్షిణ పూర్వస్యాంనవ। ౧౯।

ఇన్ద్రఘోషా వో వసుభిః పురస్తాదుపదధతామ్। మనోజవసోవః పితృభిర్దక్షిణత ఉపదధతామ్। ప్రచేతా వో రుద్రైః పశ్చాదుపదధతామ్। విశ్వకర్మా వ ఆదిత్యైరుత్తరత ఉపదధతామ్। త్వష్టా వో రూపైరుపరిష్టాదుపదధతామ్। సంజ్ఞానం వః పశ్చాదితి ఆదిత్యస్సర్వోఽగ్నిః పృథివ్యామ్। వాయురన్తరిక్షే। సూర్యో దివి। చన్ద్రమా దిక్షు। నక్షత్రాణి స్వలోకే। ఏవాహ్యేవ। ఏవాహ్యగ్నే। ఏవాహి వాయో। ఏవాహీన్ద్ర। ఏవాహి పూషన్। ఏవాహి దేవాః। ౭౪। దిక్షుస్సప్త చ। ౨౦।

ఆపమాపామపస్సర్వాః। అస్మాదస్మాదితోఽముతః। అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ। సహసంచస్కరర్ద్ధియా। వాయ్వశ్వా రశ్మిపతయః। మరీచ్యాత్మానో అద్రుహః। దేవీర్భువనసూవరీః। పుత్రవత్త్వాయ మేసుత।

---

* దిశః ప్రణ్యా ఇతిపాఠః.

మహోనామ్నీశ్శర్మహోమ్యానాః। మహ్యాసోమహాస్రస్న్యేః॥ ౭౫॥ దేవీఃవర్జన్య
సూవరీ ప్రుత్రిప్రత్త్వాయుమెసుత । అపాశ్న్యక్షిణ్ణిమపారతుః। అపాశ్న్యక్షి
ష్ణిమపారఘుమ్ । అపాఘూత్రిపచ్ఛావరీమ్ । అపదేవీరితోహిత।వజ్రం
దేవీరజీతాగ్ శ్చ । భువనం దేవసూవరీః। ఆదిత్యానదితిం దేవీమ్। యోని
నోర్ధ్వముదీషత॥ ౭౬॥ భద్రంకర్ణేభిశ్శృణుయామ దేవాః । భద్రంపశ్యే
మాక్షభిర్యజత్రాః ॥ స్థిరైరఙ్గైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిః । వ్యశేమదే
వహితంయదాయుః। స్వస్తిన ఇన్ద్రోవృద్ధశ్రవాః। స్వస్తినఃపూషావిశ్వ
వేదాః । స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః। స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు
కేతవో అరుణాసశ్చ । ఋషయోవాతరశనాః । ప్రతిష్ఠాగ్ం శతధాహి।
సమాహితాసొసహస్రధాయసమ్। శివానశ్శన్తమాభవన్తు। దివ్యా
ఆపఓషధయః । సుమృడీకాసరస్వతి । మాతేవ్యోమసన్దృశి॥౭౭॥స్వర్తు
దీషత్తవాతరశనాష్షట్చ। ౮౦।

యోపాం పుష్పం వేద । పుష్పవాన్ప్రజావాన్ పశుమాన్భవ
తి । చన్ద్రమావా అపాంపుష్పమ్ । పుష్పవాన్ప్రజావాన్ పశుమాన్భ
వతి । యఏవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద। ఆయతనవాన్భవతి।
అగ్నిర్వా అపామాయతనం । ఆయతనవాన్భవతి । యోఽగ్నేరాయత
నం వేద॥ ౭౮॥ ఆయతనవాన్భవతి । ఆపోవా అగ్నేరాయతనమ్। ఆయ
తనవాన్భవతి । యఏవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద । ఆయ
తనవాన్భవతి । వాయుర్వా అపామాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి ।
యోవాయోరాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి। ౭౯। ఆపో
వైవాయోరాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । యఏవం వేద। యో

ఽపామాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । అసౌ వై తపన్నపా
మాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । యోఽముష్య తపత ఆయతనం వేద ।
ఆయతనవాన్భవతి । ఆపో వా అముష్య తపత ఆయతనమ్ । ౨౦ । ఆయ
తనవాన్భవతి । య ఏవం వేద । యోఽపామాయతనం వేద । ఆయతన
వాన్భవతి । చన్ద్రమా వా అపామాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । య
శ్చన్ద్రమస ఆయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । ఆపో వై చన్ద్రమస
ఆయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । ౨౧ । య ఏవం వేద । యోఽపా
మాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । నక్షత్రాణి వా అపామాయత
నమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । యో నక్షత్రాణామాయతనం వేద । ఆయతన
వాన్భవతి । ఆపో వై నక్షత్రాణామాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి ।
య ఏవం వేద । ౨౨ । యోఽపామాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భ
వతి । పర్జన్యో వా అపామాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి ।
యః పర్జన్యస్యాయతనం వేద । ఆయతనవాన్భవతి । ఆపో వై పర్జ
న్యస్యాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । య ఏవం వేద । యోఽపామా
యతనం వేద । ౨౩ । ఆయతనవాన్భవతి । సంవత్సరో వా అపామాయ
తనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి । యస్సంవత్సరస్యాయతనం వేద । ఆయత
నవాన్భవతి । ఆపో వై సంవత్సరస్యాయతనమ్ । ఆయతనవాన్భవతి ।
య ఏవం వేద । యోఽప్సు నావం ప్రతిష్ఠితాం వేద । ప్రత్యేవ తిష్ఠతి ।
౨౪ । ఇమే వై లోకా అప్సు ప్రతిష్ఠితాః । తదేషాఽభ్యనూక్తా । అపా
గ్ంరసముదయగ్ంసన్ । సూర్యే శుక్రగ్ం సమాభృతమ్ । అపాగ్ం
రసస్య యో రసః । తం వో గృహ్ణామ్యుత్తమమితి । ఇమే వై లోకా అపా

గంరసః । తేఽముష్మిన్నాదిత్యే సమాభృతాః । జానుదఘ్నీముత్తర
వేదీం ఖాత్వా । అపాం పూరయిత్వా గుల్ఫదఘ్నమ్ ॥ ౮ ॥ పుష్కర
పర్ణైః పుష్కరదణ్డైః పుష్కరైశ్చ సగ్గ్‌స్తీర్య । తస్మిన్విహాయసే ।
అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ । బ్రహ్మవాదినో వదన్తి । కస్మాత్ప్రణీతేఽ
యమగ్నిశ్చీయతే । సాప్రణీతేఽయమప్సు హ్యయం చీయతే । అసౌ
భువనేఽప్యనాహితాగ్నిరేతాః । తమభిత ఏతా అభీష్టకా ఉపదధాతి ।
అగ్నిహోత్రే దర్శపూర్ణమాసయోః । పశుబన్ధే చాతుర్మాస్యేషు ॥
౯ ॥ అథో ఆహుః । సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి । ఏతద్ధస్మ వా
ఆహుశ్శణ్డిలాః । కమగ్నిం చినుతే । సత్రియమగ్నిం చిన్వానః ।
సంవత్సరం ప్రత్యక్షేణ । కమగ్నిం చినుతే । సావిత్రమగ్నిం చిన్వానః ।
అముమాదిత్యం ప్రత్యక్షేణ । కమగ్నిం చినుతే ॥ ౧౦ ॥ నాచి
కేతమగ్నిం చిన్వానః । ప్రాణాన్ప్రత్యక్షేణ । కమగ్నిం చినుతే ।
చాతుర్హోత్రియమగ్నిం చిన్వానః । బ్రహ్మ ప్రత్యక్షేణ । కమ
గ్నిం చినుతే । వైశ్వసృజమగ్నిం చిన్వానః । శరీరం ప్రత్యక్షేణ ।
కమగ్నిం చినుతే । ఉపానువాక్యమాశుమగ్నిం చిన్వానః ॥ ౧౧ ॥ ఇమా
న్లోకాన్ప్రత్యక్షేణ । కమగ్నిం చినుతే । ఇమమారుణకేతుకమగ్నిం చి
న్వాన ఇతి । య ఏవాసౌ । ఇతశ్చాముతశ్చావ్యతీపాతీ । తమితి ।
యోఽగ్నేర్మిథూయా వేద । మిథునవాన్భవతి । ఆపో వా అగ్నేర్మిథూ
యాః । మిథునవాన్భవతి । య ఏవం వేద ॥ ౧౨ ॥ వేద భవత్వా
యతనం భవతి వేద వేద తిష్ఠతి గుల్ఫదఘ్నం చాతుర్మాస్యేష్వము
మాదిత్యం ప్రత్యక్షేణాక మగ్నిం చినుత ఉపానువాక్యమాశుమగ్నించి

స్థానో మిథునాయా మిథునస్థ్వాన్నాభవత్యేకంచ॥ ౨౨॥

పుష్కరమగ్ని ర్వాయురసౌ వైతదాచ్ఛన్ద్రమా నక్షత్రాణిపర్జన్యస్సం వత్సర* రోషో౽ప్సునావమేతద్ధస్త్రవై సత్రియగ్ంసంవత్సరగ్ం సావి త్రియముంనాచి। కేతంప్రాణాగ్శ్చాతుర్హోత్రియంబ్రహ్మవై శ్వస్రు జగ్ం శరీరముపాను వాక్యప్రాణమిమాన్లోకాన్ని ముమూరుణకేతుకమ గ్నించి న్వానోయ ఏవాసా।

ఆపో వా ఇదమాసన్థ్సలిలమేవ । సప్రజాపతిరేకః పుష్కరపర్ణే సమభవత్ । తస్యాన్తర్మనసి కామస్సమవర్తత। ఇదగ్ం సృజేయమితి। తస్మాద్యత్పురుషో మనసా౽భిగచ్ఛతి । తద్వాచావదతి। తత్కర్మణా కరోతి । తదేషా౽భ్యనూక్తా । కామస్తదగ్రేసమవర్తతాధి। మనసో రేతః ప్రథమం యదాసీత్॥ ౧౦॥ సతోబన్ధుమసతి నిరవిన్దన్। హృదిప్రతీష్యాకవయో మనీషేతి।ఉపైనం తదుపనమతి। యత్కామో భవతి । యఏవం వేద । సతపో౽తప్యత । సతపస్తప్త్వా । శరీరమ ధూనుత । తస్యయన్మాగ్ంసమాసీత్ । తతో౽రుణాః కేతవో వాత రశనా ఋషయ ఉదతిష్ఠన్॥ ౧౧॥ యేనఖాః । తేవైఖానసాః। యేవాలాః। తేవాలఖిల్యాః। యోరసః। సో౽పామ్। అన్తరతఃకూర్మం భూతగ్ం సర్పన్తమ్। తమబ్రవీత్। మమవైత్వఙ్మాగ్ంసా। సమభూత్॥ ౧౨॥ నేత్యబ్రవీత్ । పూర్వమేవాహమిహాసమితి। తత్పురుషస్య పురుషత్వమ్ । సహస్రశీర్షాపురుషః। సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్। భూత్వో దతిష్ఠత్। తమబ్రవీత్। త్వంవై పూర్వగ్ంసమభూః। త్వమిదంపూర్వః

* రసిష్ఠతి సత్రియం ఇతి పాఠాన్తరం,

కర్తుష్వేతి। సలిలత ఆదాయూపః॥ ౯-౩॥ అఞ్జలినా పురస్తాదుపాదధాత్। ఏవా హ్యేవేతి। తత ఆదిత్య ఉదతిష్ఠత్। సా ప్రాచీదిక్ అథారుణః కేతుర్దక్షిణత ఉపాదధాత్। ఏవా హ్యగ్న ఇతి। తతో వా అగ్నిరుదతిష్ఠత్। సా దక్షిణాదిక్। అథారుణః కేతుః పశ్చాదుపాదధాత్। ఏవా హి వాయో ఇతి॥ ౯-౪॥ తతో వాయురుదతిష్ఠత్। సా ప్రతీచీదిక్। అథారుణః కేతురుత్తరత ఉపాదధాత్। ఏవా హీన్ద్రేతి। తతో వా ఇన్ద్ర ఉదతిష్ఠత్। సోదీచీదిక్। అథారుణః కేతుర్మధ్య ఉపాదధాత్। ఏవా హి పూషన్నితి। తతో వై పూషోదతిష్ఠత్। సేయం దిక్॥ ౯-౫॥ అథారుణః కేతురుపరిష్టాదుపాదధాత్। ఏవా హి దేవా ఇతి। తతో దేవమనుష్యాః పితరః। గన్ధర్వాప్సరసశ్చోదతిష్ఠన్। సోర్ధ్వా దిక్। యా విప్రుషో వి పరాపతన్। తాభ్యోఽసురా రక్షాంసి పిశాచాశ్చోదతిష్ఠన్। తస్మాత్తే పరాభవన్। విప్రుడ్భ్యో హి తే సమభవన్। తదేషాఽభ్యనూక్తా॥ ౯-౬॥ ఆపో హ యద్బృహతీర్గర్భమాయన్। దక్షం దధానా జనయన్తీః స్వయమ్భుమ్॥ తత ఇమేఽధ్యసృజ్యన్త సర్గాః। అద్భ్యో వా ఇదꣳ సమభూత్। తస్మాదిదꣳ సర్వం బ్రహ్మ స్వయమ్భ్వితి। తస్మాదిదꣳ సర్వꣳ శిథిలమివాధ్రువమివాభవత్। ప్రజాపతిర్వావ తత్। ఆత్మనాఽఽత్మానం విధాయ। తదేవానుప్రావిశత్। తదేషాఽభ్యనూక్తా॥ ౯-౭॥ విధాయ లోకాన్విధాయ భూతాని। విధాయ సర్వాః ప్రదిశో దిశశ్చ। ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య। ఆత్మనాఽఽత్మానమభిసంవివేశేతి। సర్వమేవేదమాప్త్వా। సర్వమవరుధ్య। తదేవానుప్రవిశతి। య ఏవం వేద॥ ౯-౮॥

ఆసీం తిష్ఠన్న భూమిదప్సో వా ద్యో ఇతి సేయం దిగ్గర్భ్య నూక్తాఽభ్య

సూక్తా౽ష్టౌచ। ౨౩॥

చతుష్టయ్యా ఆపో గృహ్ణాతి। చత్వారి వా అపాగ్ం రూపాణి। మేఘో విద్యుత్ । స్తనయిత్నుర్వృష్టిః । తాన్యేవావరున్ధే। ఆతపతి వర్ష్యా గృహ్ణాతి । తాః పురస్తాదుపదధాతి । ఏతా వై బ్రహ్మవర్చస్యా ఆపః। ముఖత ఏవ బ్రహ్మవర్చసమవరున్ధే। తస్మాన్ముఖతో బ్రహ్మవర్చసితరః। కూప్యా గృహ్ణాతి। తా దక్షిణత ఉపదధాతి। ఏతా వై తేజస్వినీరాపః। తేజ ఏవాస్య దక్షిణతో దధాతి। తస్మాద్దక్షిణో౽ర్ధస్తేజస్వితరః। స్థావరా గృహ్ణాతి। తాః పశ్చాదుపదధాతి। ప్రతిష్ఠితా వై స్థావరాః। పశ్చాదేవ ప్రతితిష్ఠతి । వహన్తీర్గృహ్ణాతి। ౧౦॥ తా ఉత్తరత ఉపదధాతి । ఓజసా వా ఏతా వహన్తీరివోద్గతీరివ ఆకూజతీరివ ధావన్తీః । ఓజ ఏవాస్యోత్తరతో దధాతి । తస్మాదుత్తరో౽ర్ధ ఓజస్వితరః । సంభార్యా గృహ్ణాతి। తా మధ్య ఉపదధాతి । ఇయం వై సంభార్యాః। అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి। పల్వల్యా గృహ్ణాతి । తా ఉపరిష్టాదుపదధాతి। ౧౧॥ అసౌ వై పల్వల్యాః । అముష్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి। దిక్షూపదధాతి । దిక్షు వా ఆపః । అన్నం వా ఆపః॥ అద్భ్యో వా అన్నం జాయతే । యదేవాద్భ్యో౽న్నం జాయతే। తదవరున్ధే। తం వా ఏతమరుణాః కేతవో వాతరశనా ఋషయో౽చిన్వన్। తస్మాదారుణకేతుకః। తదేషా౽భ్యనూక్తా । కేతవో అరుణాసశ్చ ఋషయో వాతరశనాః । ప్రతిష్ఠాగ్ం శతధా హి । సమాహితాసో సహస్రధాయసమితి । శతశశ్చైవ సహస్రశశ్చ ప్రతితిష్ఠతి । య ఏతమగ్నిం చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద। ౧౨॥

బ్రహ్మవర్చసినో వహన్తీ గృహ్ణాతి తా ఉపరిష్టా దుపదధా

త్యారుణకేతుకో౽ష్టాచ॥ ౨౮॥

జానుదఘ్నముత్తరవేదీంఖాత్వా। అపాంపూరయతి। అపాగ్ం సర్వత్వాయ। పుష్కరపర్ణగ్ం రుక్మంపురుషమిత్యుపదధాతి। తపో వై పుష్కరపర్ణమ్। సత్యగ్ంరుక్మః। అమృతం పురుషః। ఏతావద్వావాస్తి। యావదేతత్। యావదేవాస్తి॥ ౧౦౩॥ తదవరున్ధే। కూర్మముపదధాతి। అపామేవ మేధమవరున్ధే। అథో స్వర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై। ఆపమాపామపస్సర్వాః। అస్మాదస్మాదితో౽ముతః। అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ। సహసఞ్చస్కరర్ధియా ఇతి। వాయ్వశ్వారశ్మిపతయః। లోకం పృణచ్ఛిద్రంపృణ॥ ౧౦౪॥ యాస్తిస్రః పరమజాః। ఇన్ద్రఘోషా వో వసుభిరేవా హ్యేవేతి। పఞ్చచితీక ఉపదధాతి। పాఙ్క్తో౽గ్నిః। యావానేవాగ్నిః। తంచినుతే। లోకంపృణయాద్వితీయా ముపదధాతి। పఞ్చపదా వై విరాట్। తస్యా వా ఇయం పాదః। అన్తరిక్షంపాదః। ద్యౌః పాదః। దిశః పాదః। పరోరజాః పాదః। విరాజ్యేవ ప్రతితిష్ఠతి। య ఏత మగ్నిం చినుతే। య ఉచైనమేవం వేద॥ ౧౦౫॥

అస్తివృత్రాన్తరిక్షం పాదష్షట్చ॥ ౨౯॥

అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ। తమభిత ఏతా అభీష్టకా ఉపదధాతి। అగ్నిహోత్రే దర్శపూర్ణమాసయోః। పశుబన్ధే చాతుర్మాస్యేషు। అథో ఆహుః। సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితి। అథ హ స్మాహారుణస్స్వాయమ్భువః। సావిత్రస్సర్వో౽గ్నిరిత్యననుషఙ్గం మన్యామహే। నానావా ఏతేషాం వీర్యాణి। కమగ్నిం చినుతే॥ ౧౦౬॥ సత్రియమగ్నిం చిన్వానః। కమగ్నిం చినుతే। సావిత్రమగ్నిం చిన్వానః। కమగ్నిం

చినుతే । నాచికేతమగ్నిం చిన్వానః । కథమగ్నించినుతే । చాతుర్హోత్రియమగ్నిం చిన్వానః । కథమగ్నిం చినుతే । వైశ్వసృజమగ్నిం చిన్వానః । కథమగ్నించినుతే ॥౧౦౭॥ ఉపానువాక్యమాశుమగ్నించిన్వానః । కథమగ్నించినుతే । ఇమమారుణ కేతుకమగ్నిం చిన్వాన ఇతి । వృషా వా అగ్నిః । వృషాణౌ సగ్ స్ఫాలయేత్ । హన్యేతాస్య యజ్ఞః । తస్మాన్న సమృజ్యః । సోత్తరవేదిషు క్రతుషు చిన్వీత । ఉత్తరవేద్యాగ్ హ్యగ్నిశ్చీయతే । ప్రజాకామశ్చిన్వీత ॥౧౦౮॥ ప్రాజాపత్యో వా ఏషోఽగ్నిః । ప్రాజాపత్యాః ప్రజాః । ప్రజావాన్భవతి । య ఏవం వేద । పశుకామశ్చిన్వీత । సంజ్ఞానం వా ఏతత్పశూనామ్ । యదాపః । పశూనామేవ సంజ్ఞానేఽగ్నించినుతే । పశుమాన్భవతి । య ఏవం వేద ॥౧౦౯॥ వృష్టికామశ్చిన్వీత । ఆపో వై వృష్టిః । పర్జన్యో వర్షుకో భవతి । య ఏవం వేద । ఆమయావీ చిన్వీత । ఆపో వై భేషజమ్ । భేషజమేవాస్మై కరోతి । సర్వమాయురేతి । అభిచరగ్శ్చిన్వీత । వజ్రో వా ఆపః ॥౧౧౦॥ వజ్రమేవ । భ్రాతృవ్యేభ్యః ప్రహరతి । స్తృణుత ఏనమ్ । తేజస్కామో యశస్కామః । బ్రహ్మవర్చసకామస్స్వర్గకామశ్చిన్వీత । ఏతావద్వావాస్తి । యావదేతత్ । యావదేవాస్తి । తదవరున్ధే । తస్యైతద్వ్రతమ్ । వర్షతి న ధావేత్ ॥౧౧౧॥ అమృతం వా ఆపః । అమృతస్యానన్తరిత్యై । నాప్సు మూత్రపురీషం కుర్యాత్ । న నిష్ఠీవేత్ । న వివసనస్స్నాయాత్ । గుహ్యో వా ఏషోఽగ్నిః । ఏతస్యాగ్నేరనతిదాహాయ । న పుష్కరపర్ణాని హిరణ్యం వాఽధితిష్ఠేత్ । ఏతస్యాగ్నేరనభ్యారోహాయ । న కూర్మస్యాశ్నీయాత్ । నోదకస్యాఘాతుకాన్యేనమోదకాని భవన్తి

అభూత్తుక్షా అవః । యుపవీతమగ్నిం దిన్నుతే । య ఉశైనమేవం వేద ॥౧౧౨॥
ఛిన్నుతే ఛిన్నుతే ప్రజాకామశ్చిస్వీత్ర యుప్తీవం వేదాపోథా వైద శ్నియాచ్ఛ్రత్వారిచ ॥౨౬॥

ఇమామనుకాంభువనాసీషధేమ । ఇన్ద్రశ్చవిశ్వేచదేవాః । యజ్ఞం చన స్తన్వంచ ప్రజాంచ । ఆదిత్యైరిన్ద్రస్సహసీషధాతు ఆదిత్యైరిన్ద్రస్సగణోమరుద్భిః । అస్మాకం భూత్వవితా తనూనామ్ । ఆప్లవస్వప్రప్లవస్వ । ఆణ్డీభవజమాముహుః ॥ సుఖాదీం దుఃఖనిధనామ్ । ప్రతిముఞ్చస్వస్వాంపురమ్ ॥౧౧౩॥ మరీచయస్స్వాయంభువాః । యేశరీరాణ్యకల్పయన్ । తేతేదేహంకల్పయన్తు । మాచతేఖ్యాస్మతీరిషత్ । ఉత్తిష్ఠతమా* స్వప్త । అగ్నిమిచ్ఛధ్వంభారతాః । రాజ్ఞస్సోమస్యతృప్తాసః । సూర్యేణ సయుజోషసః । యువాసువాసాః । అష్టాచక్రా నవద్వారా ॥౧౧౪॥ దేవానాం పూరయోధ్యా । తస్యాగ్ంహిరణ్మయః కోశః । స్వర్గోలోకో జ్యోతిషాఽఽవృతః । యోవైతాంబ్రహ్మణో వేద । అమృతేనావృతాంపురీమ్ । తస్మైబ్రహ్మచబ్రహ్మాచ । ఆయుః కీర్తింప్రజాందదుః । విభ్రాజమానాగ్ం హరిణీమ్ । యశసా సంపరీవృతామ్ । పురగ్ం హిరణ్మయీంబ్రహ్మా ॥౧౧౫॥ వివేశాపరాజితా । పరాఙేత్యజ్యామయీ । పరాఙేత్యనాశకీ । ఇహచాముత్రచాన్వేతి । విద్వాన్దేవాసురానుభయాన్ । యత్కుమారీ మన్ద్రయతే । యద్యోషి యత్పతివ్రతా । అరిష్టంయత్కించక్రియతే । అగ్నిస్తదనువేధతి । అశృతాసశ్శృతాసశ్చ ॥౧౧౬॥ యజ్వానో యేఽప్యయజ్వనః । స్వర్య

---

* స్వప్త ఇతి పాఠాంతరం.

న్తో నాపితు_స్త । ఇన్ద్రమగ్నిం చ యే విదుః । సికతా ఇవ సంయన్తి । రశ్మిభిస్సముదీరితాః। అస్మాల్లోకాదముష్మాచ్చ। ఋషిభిరదాత్పృశ్నిభిః అపేతవీతవిచసర్పతాతః । యేఽత్రస్థ పురాణా యేచ నూతనాః । అహోభిరద్భిరక్తుభిర్వ్యక్తమ్॥ ౧౧౬॥ యమో దదాత్వవసానమస్మై । నృమణన్తు నృపాత్వర్యః । అకృష్టా యేచ కృష్టజాః । కుమారీషు కనీనీషు । జారిణీషుచ యేహితాః । రేతఃపీతా ఆణ్డపీతాః । అఙ్గారేషు చ యే హుతాః । ఉభయాన్పుత్రపౌత్రకాన్ । యువేఽహం యమరాజగాన్ । శతమిన్నుశరదః। అదోయద్బ్రహ్మవిలబమ్। పితౄణాంచ యమస్యచ । వరుణస్యాశ్వినోరగ్నేః । మరుతాంచ విహాయసామ్। కామప్రయవణం మేఽస్తు । సహ్యేవాస్మిస్సనాతనః । ఇతి నాకోబహ్మిశ్రవో రాయోధనమ్ । పుత్రానాపో దేవీరిహాహితా॥ ౧౧౭॥

పురం నవద్వారాబ్రహ్మచవ్యక్తగ్ం శరద్రోఽష్టౌచ॥ ౨౬॥

విశీర్ష్ణీంగృధ్రశీర్ష్ణీంచ । అపేతో నిరృతిగ్ంహథః । పరిబాధగ్గ్ శ్వేతకుక్షమ్ । నిజఙ్ఘగ్ం శబలోదరమ్। స తాన్ వాచ్యాయయాసహ । అగ్నేనాశయ సందృశః । ఈర్ష్యాసూయే బుభుక్షామ్। మన్యుం కృత్యాంచదీధిరే । రథేనకిగ్ంశుకావతా । అగ్నేనాశయ సందృశః॥ ౧౧౮॥

విశీర్ష్ణీం దశ॥ ౨౭॥

పర్జన్యాయ ప్రగాయత । దివస్పుత్రాయమీఢుషే। సనోయవసమిచ్ఛతు । ఇదంవచః పర్జన్యాయస్వరాజే। హృదో అస్త్వన్తరంతద్యుయోత। మయోభూర్వాతో విశ్వకృష్టయస్సన్త్వస్మే। సుపిప్పలాఓష

ధీత్రేవగోషాః। యో గర్భమోషధీనామ్। గవాంకృణోత్యర్వతామ్॥ పర్జన్యః పురుషీణామ్॥ ౧-౨౦॥ పర్జన్యాయపఠః॥ ౨౯॥

పునర్మామైత్విన్ద్రియమ్। పునరాయుః పునర్భగః। పునర్బ్రాహ్మణమైతు మా। పునర్ద్రవిణమైతు మా। యన్మేఽద్య రేతః పృథివీమస్కాన్। యదోషధీరప్యసరద్యదాపః। ఇదం తత్పునరాదదే। దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే। యన్మే రేతః ప్రసిచ్యతే। యన్మ ఆజాయతే పునః। తేన మామమృతం కురు। తేన సుప్రజసం కురు॥ ౧-౨౧॥ పునర్ద్వే చ॥ ౩౦॥

*అద్భ్య స్తిరోధాజాయత। తవ వైశ్రవణస్సదా। తిరోధేహి సపత్నాన్నః। యే అపోఽశ్నన్తి కేచన। త్వాష్ట్రీం మాయాం వైశ్రవణః। రథగ్ంసహస్రవన్ధురమ్। పురుశ్చక్రగ్ం సహస్రాశ్వమ్। ఆస్థాయాయాహి నో బలిమ్। యస్మై భూతాని బలిమావహన్తి। ధనం గావో హస్తి హిరణ్యమశ్వాన్॥ ౧-౨౨॥ అసామ సుమతౌ యజ్ఞియస్య। శ్రియం బిభ్రతోఽన్నముఖీం విరాజమ్। సుదర్శనే చ క్రౌఞ్చే చ। మైనాగే చ మహాగిరౌ। శతద్వాట్టారగమన్తా। సగ్ంహార్యం నగరం తవ। ఇతి మన్త్రాః। కల్పోఽత ఊర్ధ్వమ్। యది బలిగ్ం హరేత్। హిరణ్యనాభయే వితుదయే కౌబేరాయాయం బలిః॥ ౧-౨౩॥ సర్వభూతాధిపతయే నమ ఇతి। అథ బలిగ్ం హృత్వోపతిష్ఠేత। క్షత్త్రం క్షత్త్రం వైశ్రవణః। బ్రాహ్మణా వయగ్ం స్మః। నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః। అస్మాత్ప్రవిశ్యాన్నమద్ధీతి। అథ తమగ్నిమాదధీత। యస్మిన్నేతత్కర్మ ప్రయుఞ్జీత। తిరోధా భూః। తిరోధా భువః॥ ౧-౨౪॥ తిరోధా స్వః। తిరోధా భూర్భు

---

*అద్భ్యస్తిరోధా ఇతి పాఠాన్తరం.

వస్స్వః । సర్వేషాంలోకానామాధిపత్యేసీదేతి। అథ తమగ్నిమిన్ధీత। యస్మిన్నేతత్కర్మ ప్రయుంజీత । తిరోధాభూస్స్వాహా। తిరోధా భువస్స్వాహా తిరోధాస్వస్స్వాహా।తిరోధాభూర్భువస్స్వస్స్వాహా। యస్మిన్నస్యకాలేసర్వా ఆహుతీర్హుతా భవేయుః॥౧_౨౫॥ అపిబ్రాహ్మణముఖీనాః । తస్మిన్నహ్నః కాలేప్రయుంజీత। పరస్సుప్తజనాద్వేపి।మాస్మప్రమాద్యన్తమాఽధ్యాపయేత్। సర్వార్థాస్సిధ్యన్తే। యఏవంవేద। క్షుధ్యన్నిదమజానతామ్। సర్వార్థానసిధ్యన్తే। యస్తేవిఘాతుకో భ్రాతా। మమాన్తర్హృదయేశ్రితః॥ ౧_౨౬॥ *తస్మాఇమమగ్రపిణ్డం జుహోమి। సమేఽర్థాన్మావధీత్ । మయిస్వాహా । రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్యసాహినే। నమోవయంవైశ్రవణాయకుర్మహే । సమేకామాన్కామకామాయమహ్యమ్ । కామేశ్వరోవైశ్రవణోదదాతు । కుబేరాయ వైశ్రవణాయ । మహారాజాయనమః । కేతవోఅరుణాశ్చ । ఋషయోవాతరశనాః । ప్రతిష్ఠాగ్ంశతధాహి । సమాహితాసోఽసహస్రధాయసమ్। శివానశ్శన్తమాభవన్తు । దివ్యాఆప ఓషధయః । సుమృడీకా సరస్వతి । మాతేవ్యోమసన్దృశి॥ ౧_౨౭ ॥

అశ్వాన్సభలిర్భుహోభవేయుశ్శ్రితశ్చసప్తచ॥ ౩౧॥

సంవత్సరమేతద్వ్రతం చరేత్ । ద్వౌవామాసౌ । నియమస్సమాసేన । తస్మిన్నియమవిశేషాః। త్రిషవణముదకోపస్పర్శీ।చతుర్థకాలపానభక్తస్స్యాత్ । అహరహర్వాభైక్షమశ్నీయాత్ । ఔదుమ్బరీభిస్సమిద్భిరగ్నింపరిచరేత్ । పునర్మామైత్విన్ద్రియమిత్యేతేనా

* తస్మాఇమమగ్రపిణ్డం ఇతి పాఠాన్తరమ్.

నువాకేన । ఉద్ధృతపరిపూతాభిరద్భిః కార్యంకుర్వీత ॥ ౧_౨౮॥ అసం
చయవాన్ । అగ్నయే వాయవే సూర్యాయ । బ్రహ్మణే ప్రజాపతయే ।
చన్ద్రమసే నక్షత్రేభ్యః । ఋతుభ్యస్సంవత్సరాయ । వరుణాయారుణా
యేతి వ్రతహోమాః । ప్రవర్గ్యవదాదేశః । అరుణాః కాణ్డర్షయః ।
అరణ్యేఽధీయీరన్ । భద్రంకర్ణేభిరితి ద్వే జపిత్వా ॥ ౧_౨౯॥ మహా
నామ్నీభిరుదకగ్ం సగ్గ్స్పర్శ్య । తమాచార్యో దద్యాత్ । శివానశ్శ
న్తమేత్యోషధీరాలభతే । సుమృడీకేతి భూమిమ్ । ఏవమపవర్గే । ధేను
ర్దక్షిణా । కగ్ంసంవాసశ్చక్షౌమమ్ । అన్యద్వా శుక్లమ్ । యథా
శక్తి వా । ఏవగ్గ్ స్వాధ్యాయధర్మేణ । అరణ్యేఽధీయీత । తపస్వీ
పుణ్యో భవతి తపస్వీపుణ్యో భవతి ॥౧౩౦॥

కుర్వీత జపిత్వా స్వాధ్యాయధర్మేణ ద్వే చ ॥ ౩_౧॥

భద్రగ్గ్స్మృతిసానక్తంజానాన్తానుష్యతి త్రాప్రమాణ్యాశ్యోత్వాథ్వాక్షు
ఆరోగః క్వేదమగ్నిశ్చ సహస్రవృత్తప్రవితి పన్తఆతనుష్వాప్టరామాస్తీం
రామాస్తావథాదిత్యస్యారోగస్యాఽథ వాయో రథాగ్నేర్దక్షిణ పూర్వ
స్యామిన్ద్రఘోషావ ఆపమాప్తాంమోషామాప్లాపై చతుష్టయోర్యాజాను
దక్షిణ్ణమగ్నిం ప్రణీతయే మానుక్తంవిశీర్ష్ణాంపఞ్చస్యాత్ పునరధ్యాస్సం
వత్సరం ద్వాత్రిగ్ంశత్ ॥ ౩_౧॥

భద్రంజ్యోతిష్పాతస్మి నాజానక్తశ్యపా స్సహస్రవృదిత్యంసవు
గ్ంసకమష్టరామాస్తీ మపవత న్తానామ్రాయుతసవా స్త్వభవతిస్తలో. బన్ధురా
ఉత్తరతో వజ్రమేనపుసమాణాపైత్యు త్రిగ్ంశదుత్తరశతమ్ ॥౧౩౧॥

భద్రం కర్ణేభిశ్శృణుయామ దేవాః । భద్రంపశ్యేమాక్షభిర్య

జ్రాః । స్థిరై రఙ్గైస్తుష్టువాగ్ంస స్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥ స్వస్తిన ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః । స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః । స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతు ॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః ॥

కేచిత్పాఠః ॥ భద్రంకర్ణే...మ్యత్యమోసి మథాగ్నేర్య ఏవం వేదయేనఖా అసౌ నైవల్వల్యా అమృతంవా ఆపోద్భ్యేన వవిగ్ం శ్యోత్తరశతమ్ ॥ శ్లో ॥ నకారశ్చవకారశ్చ యకారస్తైత్తిరీయకే । తకారశ్చనయోర్మధ్యే కారకేవరికీర్తితాః ॥ శ్లో ॥ నకారాంతంపదంపూర్వం యువహేషువరేషుచ । నకారయువహోమధ్యే తత్రివర్ణమసంయుతమ్ ॥

ఇతి అరుణపాఠ స్సమాప్తః.

అథ త్రిచ విధానమ్.

శ్లో ॥ బిందుత్రికోణవృత్తంచ షట్కోణం వృత్తయుగ్మకమ్ ।
వసుకోణం తథావృత్తం ద్వాదశారం తథైవచ ।
భూపురత్రయసంయుక్తం సూర్యయంత్రం విధీయతే ॥

ఆచమ్య ॥ దీపారాధనం కృత్వా ॥ గణపతిప్రార్థనంకుర్యాత్ ॥ ఓం కేశవాయస్వాహా... ఏవంగుణవిశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ అస్మాకం సహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం మమ దేహారోగ్య సిద్ధ్యర్థమ్ ॥ సంజ్ఞాచ్ఛాయా ఉపాసమేత శ్రీసూర్యనారాయణ దేవతాముద్దిశ్య శ్రీసూర్యనారాయణ దేవతా ప్రీత్యర్థం ఆదిత్యపురాణోక్త త్రిచవిధానేన హరిహర బ్రహ్మాత్మకస్య మిత్రాది ద్వాదశనామాత్మకస్యారుణాది ద్వాదశమాసాధిపస్యద్వాదశావరణ

సహితస్య త్రయీమూర్తేర్భగవతః శ్రీఛాయాఉషాసమేత శ్రీసూర్య నారాయణస్య సుప్రీతిద్వారా మమశరీరే వర్తమాన వర్తిష్యమాన వాతపిత్తశ్లేష్మ కఫోద్భవ నానాకారణ నిమిత్త జ్వర, క్షయ, పాండు, కుష్ఠు, శూలాఽతిసార ధాతుక్షయ వ్రణ మేహ భగంధరాది నానా మేహ సమస్తామయ నిదాన హేతుర్భూత దురితక్షయద్వారా క్షిప్ర మేవాయురారోగ్యైశ్వర్య దీర్ఘాయురవాప్తయే ఉద్యన్నద్యేతి త్రిచ మంత్రేణ రక్తచందనమిశ్రితిలతండుల యవదూర్వాంకుర కుశకుసుమ జలపూరిత తామ్రపాత్రేణ పాదార్ఘ్యైశ్చ త్రిచైశ్చ త్రిరావృత్తిన్యాస పూర్వకాఽర్ఘ్య ప్రదాన పూర్వక సూర్యనమస్కారాణి కరిష్యే॥ తదంగ త్రిచన్యాస జపం కరిష్యే। అస్యశ్రీ త్రిచమహామంత్రస్య కణ్వపుత్రః- ప్రస్కణ్వఋషిః- అనుష్టుప్ఛందః - మిత్రరవి సూర్య భాను ఖగ పూషహిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరా దేవతాః। ఉదాత్తస్వరః। జ్ఞానం నేత్రం। సూర్యస్తత్వం। హ్రాం బీజం। హ్రీం శక్తిః। క్రౌం కీలకం। మమశ్రీసూర్యనారాయణప్రసాద సిద్ధ్యర్థే త్రిచన్యాస జపే వినియోగః॥ ఓం భూర్భువస్వః॥ ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః॥ హ్రాం ఓం మిత్రాయనమః॥ అంగుష్ఠాభ్యాం నమః॥ ఓం భూర్భువస్వః॥ ఓం హ్రీం। ఆరోహన్నుత్తరాందివం।హ్రీం ఓం, రవయేనమః। తర్జనీభ్యాంనమః॥ ఓం భూర్భువస్వః॥ ఓం హ్రూం హృద్రోగం మమసూర్య। హ్రూం ఓం। సూర్యాయనమః। మధ్య మాభ్యాంనమః। ఓం భూర్భువస్వః। ఓం హ్రైం హరిమాణంచ నాశయ। హ్రైం ఓం భానవేనమః। అనామికాభ్యాంనమః। ఓం భూర్భువస్వః। ఓం హ్రౌం- శుకేషు మేహరిమాణం। హ్రౌం ఓం ఖగాయనమః, కనిష్ఠికాభ్యాంనమః, ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రః, రోపణాకాసు దధ్మసి। హ్రః ఓం, పూష్ణేనమః, కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః। ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రాం, అథోహారిద్రవేషు మే, హ్రాం ఓం, హిరణ్యగర్భాయనమః, హృదయాయనమః, ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రీం హరిమాణంనిదధ్మసి, హ్రీం ఓం మరీచయేనమః, సిరసే స్వాహా, ఓం భూర్భువస్వః, ఓం హ్రూం, ఉదగా దయమాదిత్యః॥ హ్రూం ఓం, ఆదిత్యాయనమః, శిఖాయైవషట్। ఓం భూర్భువస్వః,

బసవలింగాశాస్త్రి.

ఓం హ్రైం, విశ్వేనసహసాసహ, హ్రైం ఓం- సవిత్రేనమః - కవచా యహుం- ఓం భూర్భువస్వః । ఓం హ్రాం- ద్వీపంతం మహ్యాం రంధ యన్ । హ్రాం ఓం- అర్కాయనమః - నేత్రత్రయాయ వౌషట్- ఓం భూర్భువస్వః - ఓం హ్రః మో అహంద్విష తేరధం, హ్రః ఓం- భాస్కరాయనమః- అస్త్రాయఫట్- భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ ఉదయగిరిముపేతం భాస్కరంపద్మహస్తమ్ । సకల భువననేత్రం సూత్నరత్నోపధేయమ్। తిమిరకరిమృగేంద్రం బోధకం పద్మినీనామ్ । సురవరమభివంద్యం సుందరం విశ్వరూపమ్॥

అథకరన్యాసమ్,

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః ఆరో హన్నుత్తరాందివం। హ్రాం హ్రీం ఓం। మిత్రరవిభ్యాంనమః పరోష్ఠా భ్యాంనమః॥ ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్యహరిమాణంచ నాశయ॥ హ్రూం హ్రైం ఓం సూర్యభాను భ్యాంనమః మణిబంధాభ్యాంనమః॥ ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రః శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి। హ్రాం హ్రః ఓం ఖగ పూషభ్యాంనమః కూర్పరాభ్యాంనమః। ఓం భూర్భువస్వః। ఓం హ్రాం హ్రీం అథో హారిద్రవేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి॥ హ్రాం హ్రీం ఓం హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాంనమః । కరస్తలాభ్యాంనమః । ఓం భూర్భు వస్వః । ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయ మాదిత్యోవిశ్వేన సహాసా సహ। హ్రూం హ్రైం ఓం ఆదిత్యసవితృభ్యాంనమః కరతలకరపృష్ఠా భ్యాంనమః॥ ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రః ద్విషంతం మహ్యాం రంధయన్మో అహంద్విష తేరథమ్ । హ్రాం హ్రః ఓం అర్కభాస్కరా భ్యాంనమః । అస్త్రాయఫట్ । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ రక్తాంబరంరక్తవర్ణం రక్తనేత్రోజ్జ్వలయుగ్మకమ్।ఛాయా శక్తిసమాయుక్తం ఘృణిసూర్యమహంభజే॥ ఆచమ్య ... ... ఏవం గుణ......శుభతిథౌ ఛాయాపసా...ప్రీత్యర్థం తృచవిధానేన షోడ శోపచారపూజాం కరిష్యే॥ తదంగ కలశపూజాం కరిష్యే॥ శ్లో॥ కల శస్యముఖేరుద్రః కంఠేవిష్ణుసమాశ్రితః । మూలేతత్ర స్థితోబ్రహ్మా

మధ్యేమాతృగణాస్మృతాః । కుక్షౌతు సాగరాస్సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః॥

ఓం ఆకలశేషుధావతి పవిత్రేపరిషిచ్యతే। ఉక్థైర్యజ్ఞేషు వర్ధతే। ఆపోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణావా ఆపః పశవ ఆపోన్నమాపోమృత మాపస్సమ్రాడాపో విరాడాప స్స్వరాడాప శ్ఛందాగ్ంస్యాపోజ్యోతీగ్ంష్యాపో యజూగ్ంష్యాపస్సత్యమాపస్సర్వా దేవతా ఆపో భూర్భువస్సువరాప ఓమ్॥ శ్లో॥ గంగేచయమునేచైవ ... సన్నిధింకురు । ఆయాంతు శ్రీసూర్యనారాయణ దేవతా పూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః। కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణి దేవమాత్మానంచ సంప్రోక్ష్య ॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః॥ ఓం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః ... ... ద్విషతేరధం। మిత్రరవి సూర్య భాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః ॥ ఓం అసునీతే పునరస్మాసుచక్షుః పునః ప్రాణమిహనో ధేహిభోగమ్ । జ్యోక్పశ్యేమ సూర్యముచ్చరంత మనుమతే మృళయాన స్స్వస్తి॥ అమృతం వై ప్రాణా అమృతమాపః ప్రాణానేవయథా స్థాన ముపహ్వయతే॥ స్థిరోభవ । వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । స్థిరాసనం కురు ॥ శ్రీఛాయా ఉషాసమేత శ్రీసూర్య నారాయణం సాఙ్గం...మి ॥ ప్రాణప్రతిష్ఠాపన ముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ తతః షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే ॥ హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః । మిత్రాయనమః॥ ఆవాహనం॥ హ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాన్దివం। రవయేనమః॥ ఆసనం॥ హ్రూం హృద్రోగం మమ సూర్య । సూర్యాయనమః॥ పాద్యం॥ హ్రైం హరిమాణంచ నాశయ। భానవేనమః॥ అర్ఘ్యం॥ హ్రౌం శుకేషు మేహరిమాణం। ఖగాయనమః॥ ఆచమనం॥ హ్రః రోపణాకాసుదధ్మసి, పూష్ణేనమః ॥ పంచామృత స్నానం ॥ హ్రాం అథోహారిద్ర వేషుమే, హిరణ్యగర్భాయనమః॥ శుద్ధోదక స్నానం ॥ హ్రీం హరిమాణం నిదధ్మసి, మరీచయేనమః॥

వస్త్రం॥ హ్రూం ఉదగాదయమాదిత్యః, ఆదిత్యాయనమః ॥ యజ్ఞోప
వీతమ్ ॥ హ్రైం విశ్వేన సహసాసహ, సవిత్రేనమః ॥ గంధం॥
హ్రౌం ద్విషంతంమహ్యంరంధయన్, అర్కాయనమః ॥ అక్షతాన్॥
హ్రః మో అహం ద్విషతే రథం ॥ భాస్కరాయనమః ॥ పుష్పాణి,
హ్రాం ఉద్యన్నద్య మిత్రమహః । ఆరోహన్నుత్తరాం దివం । మిత్ర
రవిభ్యాంనమః ॥ ధూపం॥ హ్రీం హృద్రోగం మమ సూర్య । హరి
మాణంచ నాశయ । సూర్యభానుభ్యాంనమః॥ దీపం॥ హ్రూం శుకే
షు మే హరిమాణం । రోపణాకాసుదధ్మసి । ఖగ పూషభ్యాంనమః॥
నైవేద్యం॥ హ్రైం అథో హారిద్రవేషు మే । హరిమాణం నిదధ్మసి ।
హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాంనమః ॥ తాంబూలం ॥ హ్రౌం ఉదగాదయ
మాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । ఆదిత్య సవితృభ్యాంనమః ॥ నీరా
జనం ॥ హ్రః ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మోఅహం ద్విషతేరథం ।
అర్కభాస్కరాభ్యాంనమః॥ మంత్రపుష్పం ॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం
హ్రైం హ్రౌం హ్రః । ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః ఆరోహన్నుత్తరాం
దివం । హృద్రోగం మమసూర్య । హరిమాణంచ నాశయ । శుకే
షుమే హరిమాణం । రోపణాకాసుదధ్మసి। అథో హారిద్రవేషు మే హరి
మాణం నిదధ్మసి। ఉదగాదయమాదిత్యః। విశ్వేనసహసాసహ। ద్విషం
తం మహ్యం రంధయన్ । మోఅహం ద్విషతేరథం । మిత్ర రవి
సూర్యభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్కభాస్క
రేభ్యోనమః॥ ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి ॥ తతః
సౌరాష్టాక్షరి మంత్రేణ । శతంవా సహస్రంవా యథాశక్త్యా జపి
త్వా॥ విధిప్రకారేణ కుర్యాత్ ॥

అథ సూర్యనమస్కార ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ త్రిచమహా మంత్రస్య - కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వ
ఋషిః అనుష్టుప్ఛందః - మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగ పూష, హిర
ణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్ర్యర్క భాస్కరా దేవతాః ఉదాత్తస్వ

రః, జ్ఞానం నేత్రం, సూర్య స్తత్త్వం, హ్రాం బీజం, హ్రీం శక్తిః, హ్రౌం కీలకం, శ్రీఛాయోషా సమేత శ్రీసూర్యనారాయణ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే త్రిచన్యాస విధానేన సూర్యనమస్కారే వినియోగః॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః హ్రాంఓం మిత్రాయనమః, నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాందివం, హ్రీం ఓం రవయేనమః, నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హృద్రోగం మమసూర్య హ్రూం ఓం సూర్యాయనమః, నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం హరిమాణంచనాశయ। హ్రైం ఓం భానవేనమః, నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౪॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం శుకేషు మే హరిమాణం, హ్రౌం ఓం ఖగాయనమః। నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౫॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః। రోపణాకాసుదధ్మసి। హ్రః ఓం। పూష్ణేనమః। నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౬॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం అథో హారిద్రవేషు మే। హ్రాం ఓం హిరణ్యగర్భాయనమః, నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౭॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం। హరిమాణం నిదధ్మసి। హ్రీం ఓం మరీచయేనమః। నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౮॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం ఉదగాదయమాదిత్యః। హ్రూం ఓం ఆదిత్యాయనమః। నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౯॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం। విశ్వేనసహసాసహ। హ్రైం ఓం సవిత్రేనమః। నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౧౦॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం। ద్విషంతం మహ్యం రంధయ న్మో। హ్రౌం ఓం అర్కాయనమః। నమ...మి॥ ౧౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః। మో అహం ద్విషతే రధమ్। హ్రః ఓం భాస్కరాయనమః। నమః...మి॥ ౧౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం। ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః

ఆరోహన్ను త్తరాం దివం । హ్రాం హ్రీం ఓం మిత్రరవిభ్యాంనమః। నమ...మి॥ ౧౩।

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రూం హ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణంచ నాశయ । హ్రూం హ్రైం ఓం సూర్యభాను భ్యాంనమః । నమ...మి॥ ౧౪॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రః శుకేషుమే హారిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి । హ్రాం హ్రః ఓం ఖగపూషభ్యాంనమః । నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౧౫॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రీం । అథోహారిద్ర వేషుమే హారిమాణం నిదధ్మసి । హ్రాం హ్రీం ఓం హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాం నమః । నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౧౬॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । హ్రూం హ్రైం ఓం ఆదిత్యసవితృభ్యాంనమః। నమస్కారం...మి॥ ౧౭॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రః । ద్విషంతంమహ్యం రన్ధ యన్మో అహం ద్విషతేరథం । హ్రాం హ్రః ఓం అర్కభాస్కరా భ్యాంనమః । నమస్కారం...మి॥ ౧౮॥

ఓం భూర్భువస్సువః । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఉద్యన్న ద్యమిత్రమహః ఆరోహన్ను త్తరాం దివం. హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఓం మిత్ర రవిసూర్యభానుభ్యోనమః । నమ...మి॥ ౧౯॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రః హ్రాం హ్రీం ఓం శుకే షుమే హారిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి । అథోహారిద్రవేషుమే హారి మాణం నిదధ్మసి । హ్రాం హ్రః హ్రాం హ్రీం ఓం పూష హిరణ్య గర్భ మరీచిభ్యోనమః । నమస్కారం...మి॥ ౨౦॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రూం హ్రైం హ్రాం హ్రః । ఉద గాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । ద్విషంతంమహ్యం రంధయ న్మోఅహం ద్విషతేరథం । హ్రూం హ్రైం హ్రాం హ్రః ఓం ఆదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః । నమ...మిః ౨౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్య మిత్ర మహ ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । శుకేషు మే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి। అథో హారిద్రవేషు మే హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ। ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథం । హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః । నమస్కారం...మి॥ ౧౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః । ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహః । ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హృద్రోగం మమసూర్య హరిమాణంచ నాశయ । శుకేషు మే హరిమాణం । రోపణాకాసు దధ్మసి। అథో హారిద్రవేషు మే। హరిమాణం నిదధ్మసి। ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ । ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథమ్॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యోనమః నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౧౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్యమిత్ర మహః । ఆరోహన్నుత్తరాందివం । హృద్రోగం మమసూర్య । హరిమాణంచ నాశయ । శుకేషు మే హరిమాణం రోపణాకాసు దధ్మసి। అథో హారిద్రవేషు మే హరిమాణం నిదధ్మసి । ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసాసహ। ద్విషంతం మహ్యం । రంధయన్మో అహం।ద్విషతేరథం। హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్ర రవి సూర్యభాను ఖగపూష

హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాఽదిత్య సవితర్క భాస్కరేభ్యోనమః నమస్కారం...మి॥ ౨౮॥

శ్లో॥ రక్తాంబరం రక్తవర్ణం రక్తసరోజాబ్జయుగ్మకమ్।
ఛాయాశక్తిసమాయుక్తం ఘృణిసూర్యమహంభజే॥

తతః మహాసౌరంచ అరుణంచ నమస్కారాణికుర్యాత్। తతః అష్టోత్తరశతశ్లోకాని కేచిత్పఠంతి। తతః తృచవిధానేన ప్రసన్నార్ఘ్యాణి దద్యాత్॥

అథ కరన్యాసముచ్యతే.

శ్లో॥ ప్రకోష్ఠేమణిబంధేచ కూర్పరేచకరస్తలే।
తత్పృష్ఠేచతదగ్రేచ కరశుద్ధిరుదాహృతమ్॥

అథ తృచార్ఘ్యప్రదానమ్.

ఆచమ్య... ప్రీత్యర్థం అర్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యే॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః హ్రాం ఓం మిత్రాయనమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ ౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం ఆరోహన్నుత్తరాందివం హ్రీం ఓం రవయేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రూం హృద్రోగం మమ సూర్య హ్రూం ఓం సూర్యాయనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం హరిమాణంచనాశయ హ్రైం ఓం భానవేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౪॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రౌం శుకేషుమే హరిమాణం హ్రౌం ఓం ఖగాయనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౫॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః రోపణాకాసుదధ్మసి హ్రః ఓం పూష్ణేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౬॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం అథోహారిద్రవేషుమే హ్రాం ఓం హిరణ్యగర్భాయనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౭॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రీం హరిమాణం నిదధ్మసి హ్రీం ఓం

మరీచయేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౮॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హూం ఉదగాదయమాదిత్యః హూం ఓం ఆదిత్యాయనమః ఇదమర్ఘ్యం...॥ ౯॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రైం విశ్వేన సహసాసహ హ్రైం ఓం సవిత్రేనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౦॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం ద్విషంతంమహ్యం రంధయన్మో హ్రాం ఓం అర్కాయనమః ఇదమ...మి॥ ౧౧॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రః మో అహం ద్విషతేరథం। హ్రః ఓం భాస్కరాయనమః ఇదమ...మి॥ ౧౨॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః ఆరోహన్నుత్తరాందివం। హ్రాం హ్రీం ఓం మిత్ర రవిభ్యాంనమః। ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౩॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హూం హ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణంచ నాశయ హూం హ్రాం ఓం సూర్యభానుభ్యాం నమః ఇదమ...మి॥ ౧౪॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రః శుకేషుమే హరిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి। హ్రాం హ్రః ఓం ఖగపూషభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౫॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం అథోహారిద్ర వేషుమే హరిమాణం నిదధ్మసి। హ్రాం హ్రీం ఓం హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౬॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హూం హ్రైం ఉదగాదయమాదిత్యః విశ్వేన సహసాసహ। హూం హ్రైం ఓం ఆదిత్య సవితృభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౭॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రః ద్విషంతం మహ్యంరంధయన్మో అహంద్విషతేరథం। హ్రాం హ్రః ఓం అర్కభాస్కరాభ్యాం నమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౮॥

ఓం భూర్భువస్వః ఓం హ్రాం హ్రీం హూం హ్రైం ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః ఆరోహన్నుత్తరాందివం హృద్రోగం మమసూర్య

హారిమాణంచ నాశయ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం ఓం మిత్ర రవి సూర్యభానుభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౧౯॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం శుకేషుమే హారిమాణం రోపణాకాసుదధ్మసి। అథోహారిద్రవేషుమే హారిమాణం నిదధ్మసి। హ్రాం హ్రః హ్రాం హ్రీం ఓం ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచీభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౨౦॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేనసహసాసహ ద్విషంతంమహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం ఆదిత్య సవితృర్క భాస్కరేభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౨౧॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్యమిత్ర...ద్విషతేరథం॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః॥ ఓం మిత్ర సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవితృర్క భాస్కరేభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ ౨౨॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్యమిత్రమహః॥ హారిమాణం నిదధ్మసి ఉదగాదయమాదిత్యః విశ్వేనసహసాసహ ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భమరీచ్యాదిత్య సవితృర్క భాస్కరేభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యం...మి॥ ౨౩॥

ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఉద్యన్నద్య......రోపణాకాసు దధ్మసి అథోహారిద్రవేషుమే హారిమాణం నిదధ్మసి ఉదగాదయ......రథం॥ హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః హ్రాం హ్రీం హ్రూం హ్రైం హ్రౌం హ్రః ఓం మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవితృర్క భాస్కరేభ్యోనమః

ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి। ఇతి।

అథ కరన్యాసమ్.

ఏవం క్రమేణ సంకల్పానంతరం పురతః కరన్యాసం కృత్వా తత్క్రమః। ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రీం ఉద్యన్నద్య మిత్ర మహః ఆరోహన్నుత్తరాం దివం హ్రాం హ్రీం ఓం మిత్ర రవిభ్యాం నమః ప్రకోష్ఠాభ్యాం నమః। ఓం హ్రూం హ్రైం హృద్రోగం మమ సూర్య హరిమాణం చ నాశయ హ్రూం హ్రైం ఓం సూర్యభానుభ్యాం నమః మణిబంధాభ్యాం నమః ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రౌం హ్రః శుకేషు మే హరిమాణం రోపణాకాసు దధ్మసి। హ్రౌం హ్రః ఓం ఖగ పూషభ్యాం నమః కూర్పరాభ్యాం నమః ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రాం హ్రీం అథో హారిద్రవేషు మే హరిమాణం నిదధ్మసి। హ్రాం హ్రీం ఓం హిరణ్యగర్భ మరీచిభ్యాం నమః కరతలాభ్యాం నమః। ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రూం హ్రైం ఉదగాదయ మాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ। హ్రూం హ్రైం ఓం ఆదిత్య సవితృభ్యాం నమః। కరపృష్ఠాభ్యాం నమః। ఓం భూర్భువస్సువః ఓం హ్రౌం హ్రః ద్విషంతం మహ్యం రంధయన్మో అహం ద్విషతేరథం హ్రౌం హ్రః ఓం అర్కభాస్కరాభ్యాం నమః॥ కరాగ్రాభ్యాం నమః॥ ధ్యానం। శ్లో॥ వినతాతనయో దేవ కర్మసాక్షి సురేశ్వరా। సప్తాశ్వస్సప్త రజ్జుశ్చ అరుణో మే ప్రసీదతు॥ శ్రీసూర్యనారాయణ పరబ్రహ్మణే నమః। యీకరన్యాసము ప్రథమములో చెప్పుకొనవలయును.

అథ జపవిధిః.

ఓం నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్। భాస్కరాయ విద్మహే మహద్ద్యుతి కరాయ ధీమహి తన్నో ఆదిత్యః ప్రచోదయాత్। యథాశక్తి జపం కుర్యాత్। యస్యస్మృత్యా చ...పరిపూర్ణం తదస్తుతే। అనయా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయా సూర్యభగవాన్ సర్వదేవాత్మకః శ్రీసూర్యనారాయణ...సుప్రీణాతు। యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత... దేవా ఓం భూః శ్రీసూర్యదేవం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి॥ ...

ఓం భువః......మి॥ ఓగ్ం సువః ... మి॥ ఓం భూర్భువస్వః ... మి॥
శ్లో॥ ప్రయాతు భగవానీశ స్సర్వ దేవ నమస్కృతః। అనేనహవిషా తృప్తః పునరాగమనాయచ॥ అత్రక్షీరాన్నాదికంని వేదనం కుర్యాత్॥

అథ సూర్యతీర్థ ప్రాశనమ్,

శ్లో॥ భానో భాస్కరమార్తాండ చండరశ్మిదివాకరః। ఆయు రారోగ్యమైశ్వర్యం ప్రసీదభగవన్మనే॥ శ్లో॥ అకాలమృత్యుహరణం సర్వవ్యాధినివారణం। సమస్తపాపక్షయకరం సూర్యపాదోదకంపిబ॥ ఏవంత్రిః॥ సూర్యప్రసాదేవ దేహారోగ్యసిద్ధిర్భవతి॥

పురాణోక్త సూర్య నమస్కారములు.

ప్రత్యక్షవిరాట్పురుషుడైన సూర్యభగవానుని భక్తిశ్రద్ధలతో నమస్కరించువిధము సూర్యనమస్కారమందురు,

లఘుమార్గః॥ ప్రత్యహమ్॥ ప్రాతఃకాలే దీపారాధనం కృత్వా ప్రణమ్య॥ గణపతిప్రార్థనంకుర్యాత్॥ సువర్ణపాత్రే సూర్యప్రతిమాం నిధాయ॥ సంపూజ్య॥ షోడశోపచారపూజాంచకృత్వా॥ క్షీరాన్నం నివేద్య॥ తతఃనమస్కారాణిచకుర్యాత్॥ శ్రీగురుభ్యోనమః॥ నమస్కారం సమర్పయామి॥

శ్లో॥ జన్మాన్తరకృతైర్దోషై ర్నరీరేమేసముద్భవాం।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥
శ్రీభాస్కరాయనమః నమస్కారం సమర్పయామి॥ ౧॥
శ్లో॥ జ్వరపీడాసముద్భూత దేహపీడానివృత్తయే।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥౨
శ్లో॥ అపస్మారగదోపేత దేహపీడానివృత్తయే।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥3
శ్లో॥ క్షయవ్యాధిసమాక్రాంత దేహచింతానిపీడితః।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥౪
శ్లో॥ కుష్ఠుపీడాపరిక్షీణ శరీరవ్యాధిబాధితః।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥౫

శ్లో॥ జలోదరగదాక్రాంత నితాంతక్లిన్నమానసః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥ ౬

శ్లో॥ పాండురోగసమాక్రాంత కుష్ఠీభూతశరీరిణః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥౭

శ్లో॥ మారీమశూచీప్రభృతి సర్వరోగనివృత్తయే ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం,భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥౮

శ్లో॥ రణవ్యాధిమహాపీడా నితాంతక్లిన్నమానసః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥౯

శ్లో॥ వాతోష్ణపైత్యప్రభృతి వ్యాధిబాధానిపీడితః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ సంతానహీనచింతాయా నితాంతక్లిన్నమానసః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥౧౧

శ్లో॥ సర్వసంపత్ప్రదానాయ సమర్థోసితరూత్తమ ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ... మి॥

శ్లో॥ సర్వయజ్ఞక్రియారంభ సాధనోసిమహాత్రరో ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ బ్రహ్మవిష్ణుస్వరూపోసి సర్వదేవమయోహ్యసి ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ ఋగ్యజుస్సామరూపోసి సర్వశాస్త్రమయోహ్యసి ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ పిశాచాదిమహాభూత సదాపీడితమానసః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ బ్రహ్మరాక్షసపీడాది దూరీకరణశక్తిమాన్ ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ... మి॥

శ్లో॥ సర్వతీర్థమయోవృక్ష అశ్వత్థఇతిచస్మృతః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ పరప్రయోగజాతాయాః పీడాయాఃక్లిన్నమానసః ।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ... మి॥

శ్లో॥ సర్వామయనివృత్త్యైత్వం సమర్థోసితరూత్తమ ।

వ్యాధింవినాశయక్షిప్రంభాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥ ౨౦

శ్లో॥ దుస్స్వప్నదుర్నిమిత్తాది దోషసంఘనివృత్తయే।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ భవార్ణవనిమగ్నస్య సముద్ధరణశక్తిమాన్।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ పాపానలప్రదగ్ధస్య శాన్త్యైవిపులవారిదః।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ గవాంకోటిప్రదానేన యత్ఫలంలభతేజనః।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥ ౨౪

శ్లో॥ సర్వవ్రతవిధానాచ్చ సర్వదేవాభిపూజనాత్।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ సుమంగలీత్వసౌభాగ్య సౌశీల్యాదిగుణాప్తయే।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ హృదయేమేయద్యదిష్టం తత్సర్వంసఫలంకురు।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రం భాస్కరాయనమోనమః॥ ...మి॥

శ్లో॥ దివాకరనమస్తుభ్యం పాపాజ్ఞానప్రణాశన।
వ్యాధింవినాశయక్షిప్రంభాస్కరాయనమోనమః॥...మి॥ ౨౮

శ్లో॥ నారాయణపరంజ్యోతి రాత్మానారాయణపరః।
నారాయణఃపరబ్రహ్మ నారాయణనమోస్తుతే॥ ౨౯

శ్లో॥ నారాయణఃపరోదేవో ధాతానారాయణఃపరః।
నారాయణఃపరంధ్యాతా నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౦

శ్లో॥ నారాయణఃపరంధామ ధ్యానంనారాయణఃపరః।
నారాయణఃపరోధర్మో నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౧

శ్లో॥ నారాయణఃపరోదేవో విద్వాన్నారాయణఃపరః।
విశ్వంనారాయణస్సాక్షా న్నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౨

శ్లో॥ నారాయణాద్విధిర్జాతో జాతోనారాయణోద్భవః।
జాతోనారాయణాదింద్రో నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౩

శ్లో॥ రవిర్నారాయణస్తేజ శ్చంద్రోనారాయణోమనః।
వహ్నిర్నారాయణస్సాక్షా న్నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౪

శ్లో॥ నారాయణఉపాస్యస్స్యాద్గురున్నారాయణఃపరః।
నారాయణఃపరోబోధో నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౫

శ్లో॥ నారాయణఫలంముఖ్యం సిద్ధిన్నారాయణఃపరః।
హరిర్నారాయణశ్శుద్ధి న్నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౬

శ్లో॥ నిగమాగమవేదాంత కల్యాణగుణవారిధే।
నారాయణనమస్తేస్తు నరకార్ణవతారక॥ ౩౭

శ్లో॥ జన్మమృత్యుజరావ్యాధి పారతంత్ర్యాదిభిస్సదా।
దోషైరస్పృష్టరూపాయ నారాయణనమోస్తుతే॥ ౩౮

శ్లో॥ వేదశాస్త్రార్థవిజ్ఞాన సాధ్యభక్త్యేకగోచర।
నారాయణనమస్తేస్తు మాముద్ధరభవార్ణవాత్॥ ౩౯

శ్లో॥ నిత్యానందమహోదార పరాత్పరజగత్పతే।
నారాయణనమస్తేస్తు మోక్షసామ్రాజ్యదాయినే॥ ౪౦

శ్లో॥ ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం అఖిలాత్మమహాశ్రయ।
సర్వభూతాత్మభూతాత్మన్ నారాయణనమోస్తుతే॥ ౪౧

శ్లో॥ పాలితాశేషలోకాయ పుణ్యశ్రవణకీర్తన।
నారాయణనమస్తేస్తు ప్రళయోదకశాయినే॥ ౪౨

శ్లో॥ నిరస్తసర్వదోషాయ భక్త్యాదిగుణదాయినే।
నారాయణనమస్తేస్తు త్వాంవినానహిమేగతిః॥ ౪౩

శ్లో॥ ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య పురుషార్థప్రదాయినే।
నారాయణనమస్తేస్తు పునస్తేస్తునమోనమః॥ ౪౪

శ్లో॥ ఆదిత్యస్సవితాసూర్యః ఖగఃపూషాగభస్తిమాన్।
సువర్ణస్తపనోభాను ర్హిరణ్యరేతాదివాకరః॥ ౪౫॥

శ్లో॥ హరిదశ్వస్సహస్రార్చి స్సప్తసప్తిర్మరీచిమాన్।
తిమిరోన్మథనశ్శంభు స్త్వష్టామార్తాండఅంశుమాన్॥ ౪౬

శ్లో॥ హిరణ్యగర్భశ్శిశిర స్తపనోభాస్కరోరవిః।
అగ్నిగర్భోదితేఃపుత్ర శ్శంఖశ్శిశిరనాశనః॥ ౪౭

శ్లో॥ వ్యోమనాథస్తమోభేదీ ఋగ్యజుస్సామపారగః।
ఘనవృష్టిరపాంమిత్రో వింధ్యవీథీప్లవంగమః॥ ౪౮

శ్లో॥ ఆతపీమండలీమృత్యుః పింగళస్సర్వతాపనః।

కవిర్విశ్వో మహాతేజా రక్తస్సర్వభవోద్భవః॥ ౮౯

శ్లో॥ నక్షత్రగ్రహతారాణా మధిపో విశ్వభావనః ।
తేజసామపి తేజస్వీ ద్వాదశాత్మన్నమో஽స్తుతే॥ ౯౦

శ్లో॥ నమః పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమేగిరయే నమః ।
జ్యోతిర్గణానాంపతయే దినాధిపతయే నమః॥ ౯౧॥

శ్లో॥ జయాయ జయభద్రాయ హర్యశ్వాయ నమో నమః ।
నమో నమస్సహస్రాంశో ఆదిత్యాయ నమో నమః॥ ౯౨

శ్లో॥ నమ ఉగ్రాయ వీరాయ సారంగాయ నమో నమః ।
నమః పద్మప్రబోధాయ మార్తాండాయ నమో నమః॥ ౯౩

శ్లో॥ బ్రహ్మేశానాచ్యుతేశాయ సూర్యాయాదిత్యవర్చసే ।
భాస్వతే సర్వభక్షాయ రౌద్రాయ వపుషే నమః॥ ౯౪

శ్లో॥ ఏతానేవ పునశ్చారం పఠిత్వాచ ప్రదక్షిణం ।
కుర్యాచ్ఛ్రద్ధ భక్తిసహితో హ్యష్టోత్తరశతం భవేత్॥ ౯౫

బాస్కరాయ= అనుచోట భాస్కరాయ అని చెప్పుకొనవలెను.

ఏవం త్రిచవిధానం సంపూర్ణమ్.

త్రిపురోపనిషత్ప్రారమ్భః.

ఓమ్ సహనావవతు - సహనౌభునక్తు - సహవీర్యం కరవావహై- తేజస్వినా వధీతమస్తు మావిద్విషావహై- ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణ ముదచ్యతే పూర్ణస్య పూర్ణ మాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే। హరిః ఓమ్ తిస్రః పురస్త్రిపథా విశ్వచర్షణీః- యత్రాకథా అక్షరాసన్నివిష్టాః। అధిష్ఠాయైనా మజరాపురాణీ । మహత్తరా మహిమా దేవతానామ్। నవయోనిర్నవ చక్రాణిదీధిరే। నవైకయోగాన వయోగినిశ్చ- నవానాంచక్రేధినాథ్యాస్యోనా । నవముద్రానవభద్రా మహీనాం । ఏకాసాసీత్ప్రథమాసా నవ ఆసీ దాసూనవింశదా మానత్రింశత్ । చత్వారింశదధతిస్రస్సమిద్ధా ఉశతీరివ మాతరోమావిశన్తు- ఊర్ధ్వజ్వలజ్జ్వలనం జ్యోతిరిన్దోరేద్దా ఉనైనాణ్ణా మణ్డయన్తి । తిస్రశ్చ రేఖాస్సదనాని భూమేస్త్రివిష్టపాస్త్రిగుణాస్త్రి ప్రకారాః। ఏతత్పురం పూరకం

పూరకాణామ్ అత్ర ప్రథతే మదనో మదన్యా మదన్తికామానినీ మఙ్గ ళాచ- సుభగాచ సాసున్దరీసిద్ధి మత్తాలజ్జామతి స్తుష్టిరిష్టాచ పుష్టా। లక్ష్మీస్త్ర రుమాలలితా లాలపన్తీ। ఇమాం విజ్ఞాయసుధయామదన్తి పరి స్రుతా తర్పయన్త్యస్సుపీఠమ్। నాకస్యపృష్ఠేమహతోవసన్తి-పరంధామ త్రైపురంచావిశన్తి। కామోయోనిః కమలావజ్ర పాణిర్గుహాహంసా మాతరిశ్వాభ్రమిన్ద్రః। పునర్గుహాసకలామాయయాచ। పురూచ్యేషా విశ్వమాతాదివిద్యా॥ షష్ఠంసప్తమ మథవహ్నిసారథిం చాస్యామూ లం త్రిగమావేశయన్తః। కథ్యంకవిం కల్పకంకామ మీశంతుష్టువాం సో అమృతత్వం భజన్తే। త్రివిష్టపం త్రిగుణం విశ్వమాతుర్నవ రేఖా స్వరమధ్యంతమీడే।బృహత్యధిర్దశపంచాధినిత్యాసా షోడశీపురమధ్యం బిభర్తి ద్వామణ్డలా ద్వాస్తనా బింబమేకం ముఖంచాధస్త్రీణి గుహాసద నాని కామికాంకలాం కామ్యరూపం విదిత్వా। నరోజాయతే కామ రూపస్య కామ్యః పరిస్రుతం ఝషమాద్యంఫలంచ భక్తాని యోనిస్సు పరిష్కృతాని నివేదయన్ దేవతాయైమహత్యై। స్వాత్మీకృత్య సుకృతీ సిద్ధిమేతి। శృణ్యేవసితయానిశ్వచమేణీః। పాశేన ప్రతిబధ్నాత్యభీకాన్ ఇషుభిః పంచభిర్ధనుషాచ విధ్యత్యాదిశక్తి రరుణాచ విశ్వజన్యా। భగశ్శక్తిర్భగవాన్కామఈశఉభాదా। తావిహ సౌభగానాం సమ ప్రధానౌ సమసత్వౌ సమోతయోః। సమశక్తిరజవా విశ్వయోనిః। పరి స్రుతాహవిషా పావితేన ప్రసంకోచేగళితేవై మనస్కః। సర్వస్సర్వస్యజ గతో విధాతా। భర్తాహర్తా విశ్వరూపత్వమేతి। యఇమం మహో పనిషదం త్రిపురాయాఅక్షరే పరమేగీర్భిరీడే। ఏషఋగ్యజుః పరమే తచ్చసామైవా యమథర్వేయమ న్యాచవిద్యోం। యఏవం వేదేత్యుప నిషత్। పూర్ణమదః పూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యతే। పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే। హరిః ఓమ్। సహనా వవతు। సహనౌభునక్తు। సహవీర్యం కరవావహై। తేజస్వినావధీత మస్తు మావిద్విషావహై॥ ఓం శాన్తిః శ్శాన్తిః శ్శాన్తిః॥

ఇతి త్రిపురోపనిషత్సమాప్తా.

అథ నక్షత్రేష్టిః.

హరిః ఓమ్. అగ్నిర్నః పాతుకృత్తికాః। నక్షత్రం దేవమింద్రి
యమ్ । ఇదమాసాం విచక్షణమ్ । హవిరాసంజుహోతన। యస్య
భాంతిరశ్మయో యస్య కేతవః । యస్యేమావిశ్వాభువనాని సర్వా ।
సకృత్తికాభిరభిసంవసానః । అగ్నిర్నో దేవస్సువితే దధాతు। ప్రజాపతే
రోహిణీ వేతుపత్నీ । విశ్వరూపా బృహతీ చిత్రభానుః। సానో యజ్ఞస్య
సువితే దధాతు । యథాజీవేమశరదస్సవీరాః । రోహిణీ దేవ్యుదగాత్పు
రస్తాత్ । విశ్వారూపాణి ప్రతిమోదమానా । ప్రజాపతిగ్ం హవిషా
వర్ధయంతీ । ప్రియాదేవానాముపయాతుయజ్ఞమ్। సోమోరాజామృ
గశీర్షేణాగన్। శివంనక్షత్రం ప్రియమస్యధామ। ఆప్యాయమానో
బహుధాజనేషు । రేతఃప్రజాం యజమానేదధాతు । యత్తేనక్షత్రం
మృగశీర్షమస్తి। ప్రియగ్ంరాజన్ప్రియతమంప్రియాణామ్।తస్మైతే
సోమ హవిషావిధేమ। శంనఏధిద్విపదేశంచతుష్పదే । ఆర్ద్రయారుద్రః
ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠోదేవానాం పతిరఘ్నియానామ్। నక్షత్రమస్య
హవిషా విధేమ । మానఃప్రజాగ్ంరీరిషన్మోతవీరాన్ । హేతీరుద్రస్య
పరిణోవృణక్తు। ఆర్ద్రానక్షత్రం జుషతాగ్ంహవిర్నః । ప్రముంచమానౌ
దురితాని విశ్వా । అపాఘశగ్ంసన్నుదతామరాతిమ్ । పునర్నో
దేవ్యదితిస్స్పృణోతు। పునర్వసూనఃపునరేతాంయజ్ఞమ్। పునర్నోదేవా
అభియంతుసర్వే । పునః పునర్వోహవిషాయజామః। ఏవానదేవ్యదితిర
నర్వా । విశ్వస్యభర్త్రీజగతః ప్రతిష్ఠా । పునర్వసూ హవిషా వర్ధయం

తీ । ప్రియం దేవానామప్యేతుపాథః । బృహస్పతిః ప్రథమం జాయ
మానః । తిష్యన్నక్షత్రమభిసంబభూవ । శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు
జిష్ణుః । దిశోనుసర్వా అభయన్నో అస్తు । తిష్యః పురస్తాదుతమధ్యతో
నః । బృహస్పతిర్నః పరిపాతుపశ్చాత్ । బాధేతాం ద్వేషో అభయంకృ
ణుతామ్ । సువీర్యస్య పతయస్స్యామ । ఇదగ్ం సర్పేభ్యో హవిరస్తుజు
ష్టమ్ । ఆశ్రేషా యేషామనుయంతిచేతః । యే అంతరిక్షం పృథివీంక్షియం
తి । తేనస్సర్పాసో హవమాగమిష్ఠాః । యే రోచనే సూర్యస్యాపిసర్పాః ।
యేదివం దేవీమనుసంచరంతి । యేషామాశ్రేషా అనుయంతికామమ్ ।
తేభ్యస్సర్పేభ్యో మధుమజ్జుహోమి । ఉపహూతాః పితరో యేమఘా
సు । మనోజవసస్సుకృతస్సుకృత్యాః । తేనో నక్షత్రే హవమాగమి
ష్ఠాః । స్వధాభిర్యజ్ఞం ప్రయతంజుషంతామ్ । యే అగ్నిదగ్ధా యేఽన
గ్నిదగ్ధాః । యేఽముంలోకం పితరః క్షియంతి । యాగ్ంశ్చవిద్మయాగ్ం
ఉచనప్రవిద్మ । మఘాసుయజ్ఞగ్ం సుకృతంజుషంతామ్ । గవాంపతిః
ఫల్గునీనామసిత్వమ్ । తదర్యమన్ వరుణమిత్రచారు । తంత్వావయగ్ం
సనితారగ్ం సనీనామ్ । జీవాజీవంతముపసంవిశేమ । యేనేమావిశ్వా
భువనానిసంజితా । యస్యదేవా అనుసంయంతిచేతః । అర్యమారాజా
జరస్తువిష్మాన్ । ఫల్గునీనామృషభో రోరవీతి । శ్రేష్ఠో దేవానాంభగవో
భగాసి । తత్త్వావిదుః ఫల్గునీస్తస్యవిత్తాత్ । అస్మభ్యంక్షత్రమజరగ్ంసు
వీర్యమ్ । గోమదశ్వవదుపసన్నుదేహ । భగోహదాతా భగఇత్ప్రదా
తా । భగో దేవీః ఫల్గునీరావివేశ । భగస్యేత్తం ప్రసవంగమేమ । య
త్రదేవైస్సధమాదంమదేమ । ఆయాతు దేవస్సవితోపయాతు । హిరణ్యే

యేన సువృతా రథేన । వహ్నీ హస్తగ్ంసుభగం విద్మనాపసమ్। ప్ర
యచ్ఛన్తం పపురిం పుణ్యమచ్ఛ । హస్తః ప్రయచ్ఛత్వమృతం వసీయః ।
దక్షిణేన ప్రతిగృభ్ణీమ ఏనత్। దాతారమద్య సవితా విదేయ। యో నో హ
స్తాయ ప్రసువాతి యజ్ఞమ్। త్వష్టా నక్షత్రమభ్యేతి చిత్రామ్। సుభగ్ంససం
యువతిగ్ంరోచమానామ్ । నివేశయన్నమృతాన్మర్త్యాగ్ంశ్చ। రూపా
ణిపిగ్ంశన్భువనానివిశ్వా। తన్నస్త్వష్టా తదుచిత్రా విచష్టామ్। తన్నక్ష
త్రంభూరిదా అస్తు మహ్యమ్ । తన్నః ప్రజాంవీరవతీగ్ంసనోతు । గోభి
ర్నో అశ్వైః సమనక్తుయజ్ఞమ్।
స్వా. వాయుర్నక్షత్రమభ్యేతినిష్ట్యామ్ । తిగ్మశృంగో వృషభో రోరు
వాణః సమీరయన్భువనామాతరిశ్వా । అపద్వేషాగ్ంసి నుదతామ
రాతీః । తన్నోవాయు స్తదునిష్ట్యాశృణోతు । తన్నక్షత్రం భూరిదా
అస్తుమహ్యమ్ । తన్నోదేవాసో అనుజానన్తు కామమ్ । యథాతరే
మదురితానివిశ్వా । దూరమస్మచ్ఛత్రవో యన్తుభీతాః । తదిన్ద్రా
గ్నీకృణుతాంతద్విశాఖే । తన్నోదేవా అనుమదన్తుయజ్ఞమ్। పశ్చా
త్పురస్తాదభయన్నో అస్తు । నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠావిం
ద్రాగ్నీభువనస్యగోపౌ । విషూచశ్శత్రూనపబాధమానౌ । అపక్షు
ధన్నుదతామరాతిమ్ ॥ పూర్ణాపశ్చాదుతపూర్ణాపురస్తాత్। ఉన్మ
ధ్యతః పౌర్ణమాసీజిగాయ । తస్యాందేవా అధిసంవసన్తః । ఉత్తమే
నాక ఇహమాదయన్తామ్ । పృథ్వీ సువర్చా యువతిస్సజోషాః। పౌర్ణ
మాస్యుదగాచ్ఛోభమానా। ఆప్యాయయన్తీదురితానివిశ్వా । ఉరుందు
హాంయజమానాయయజ్ఞమ్ ॥ చిత్రభానుర్యజమానేదధాతుస్థావిన్నః

పాథశ్చైతో జరంతాంచేతో మదేవమరోచమానా మరాతిర్గోపా యజ్ఞమ్॥ ఋుద్ధ్యాస్మహవ్యైర్నమసోపసద్య। మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు। అనూరాధాన్ హవిషా వర్ధయంతః। శతంజీవేమ శరదస్సవీరాః। చిత్రం నక్షత్రముదగాత్పురస్తాత్। అనూరాధాస ఇతి యద్వదంతి। తన్మిత్ర ఏతిపథిభిర్దేవయానైః। హిరణ్మయైర్వితతైరంతరిక్షే। ఇంద్రో జ్యేష్ఠామను నక్షత్రమేతి। యస్మిన్వృత్రం వృత్రతూర్యే తతార॥ తస్మిన్వయమమృతం దుహానాః। క్షుధంతరేమదురితిం దురిష్టిమ్। పురందరాయవృషభాయ ధృష్ణవే। అషాఢాయ సహమానాయ మీఢుషే। ఇన్ద్రాయ జ్యేష్ఠా మధుమద్దుహానా। ఉరుంకృణోతు యజమానాయలోకమ్॥ మూలంప్రజాం వీరవతీం విదేయ। పరాచ్యేతు నిరృతిః పరాచా। గోభిర్నక్షత్రం పశుభిస్సమక్తమ్ అహర్భూయాద్యజమానాయమహ్యమ్। అహర్నో అద్యసువితే దధాతు। మూలంనక్షత్రమితియద్వదంతి। పరాచీం వాచానిరృతింనుదామి। శివం ప్రజాయైశివమస్తుమహ్యమ్॥ యా దివ్యాఆపః పయసాసంబభూవుః। యాఅంతరిక్షఉతపార్థివీర్యాః। యాసామషాఢాఅనుయంతికామమ్। తానఆపశ్శగ్గ్స్యోనాభవంతు। యాశ్చ కూప్యాయాశ్చనాద్యాస్సముద్రియాః। యాశ్చవైశంతీరుత ప్రాసచీర్యాః। యాసామషాఢామధుభక్షయంతి। తానఆపశ్శగ్గ్స్యోనాభవన్తు। తన్నోవిశ్వేఉపశృణ్వంతుదేవాః। తదషాఢా అభిసంయంతు యజ్ఞమ్। తన్నక్షత్రంప్రథతాంపశుభ్యః కృషిర్వృష్టిర్యజమానాయకల్పతామ్। శుభ్రాఃకన్యాయువతయస్సుపేశసః। కర్మకృతస్సుకృతో వీర్యావతీః।

విశ్వే దేవా హవిషా వర్ధయంతీః। అషాఢాః కామముపయాంతు యజ్ఞమ్
యస్మిన్బ్రహ్మాభ్యజయత్సర్వమేతత్। అముంచ లోకమిదమూచ సర్వ
మ్। తన్నో నక్షత్రమభిజిద్విజిత్య। శ్రియం దధాత్వహృణీయమానం। ఉభౌ
లోకౌ బ్రహ్మణా సంజితేమౌ తన్నో నక్షత్రమభిజిద్విచష్టామ్ తస్మిన్వ
యం పృతనాస్సంజయేమ। తన్నో దేవాసో అనుజానంతు కామమ్। శృ
ణ్వంతి శ్రోణామమృతస్య గోపామ్। పుణ్యామస్యా ఉపశృణోమి వాచమ్।
మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీ మజూర్యామ్। ప్రతీచీమేనాగ్ం హవిషా
యజామః। త్రేధా విష్ణు రురుగాయో విచక్రమే। మహీం దివం పృథివీమం
తరిక్షమ్। తచ్ఛ్రోణైతి శ్రవ ఇచ్ఛమానా। పుణ్యగ్గ్ శ్లోకం యజమా
నాయ కృణ్వతీ। అష్టౌ దేవా వసవస్సోమ్యాసః। చతస్రో దేవీరజరాః
శ్రవిష్ఠాః। తే యజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్। సంవత్సరీణమమృతగ్గ్ స్వస్తి।
యజ్ఞన్నః పాంతు వసవః పురస్తాత్। దక్షిణతో భియంతు శ్రవిష్ఠాః।
పుణ్యం నక్షత్రమభి సంవిశామ। మా నో అరాతిరఘశగ్ంసాగన్। క్షత్ర
స్య రాజా వరుణోఽధిరాజః। నక్షత్రాణాగ్ం శతభిషగ్వసిష్ఠః। తౌ దేవే
భ్యః కృణుతో దీర్ఘ మాయుః। శతగ్ం సహస్రా భేషజాని ధత్తః। యజ్ఞన్నో
రాజా వరుణ ఉపయాతు। తన్నో విశ్వే అభిసంయంతు దేవాః। తన్నో నక్ష
త్రగ్ం శతభిషగ్జుషాణమ్। దీర్ఘ మాయుః ప్రతిరద్భేషజాని। అజ
ఏకపాదుదగాత్పురస్తాత్। విశ్వా భూతాని ప్రతిమోదమానః। తస్య
దేవాః ప్రసవం యంతి సర్వే। ప్రోష్ఠపదాసో అమృతస్య గోపాః। వి
భ్రాజమానస్సమిధాన ఉగ్రః। ఆంతరిక్షమరుహదగంద్యామ్। తగ్ం
సూర్యం దేవమజమేకపాదమ్। ప్రోష్ఠపదాసో అనుయంతి సర్వే।

అహిర్బుధ్నియః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దేవానాముత మానుషాణామ్ । తం బ్రాహ్మణాస్సోమపాస్సోమ్యాసః । ప్రోష్ఠపదాసో అభిరక్షంతి సర్వే । చత్వార ఏకమభికర్మ దేవాః । ప్రోష్ఠపదాస ఇతి యాన్వదంతి । తే బుధ్నియం పరిషద్యగ్ం స్తువంతః । అహిగ్ం రక్షంతి నమసోపసద్య । పూషా రేవత్యన్వేతి పంథామ్ । పుష్టిపతీ పశుపా వాజబస్త్యౌ । ఇమాని హవ్యా ప్రయతా జుషాణా । సుగైర్నో యానైరుపయాతాం యజ్ఞమ్ । క్షుద్రాన్పశూన్రక్షతు రేవతీ నః । గావో నో అశ్వాగ్ం అన్వేతు పూషా । అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా విరూపమ్ । వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞమ్ । తదశ్వినావశ్వయుజోపయాతామ్ । శుభంగమిష్ఠౌ సుయమేభిరశ్వైః । స్వం నక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతౌ । మధ్వా సంపృక్తౌ యజుషా సమక్తౌ । యౌ దేవానాం భిషజౌ హవ్యవాహౌ । విశ్వస్య దూతావమృతస్య గోపౌ । తౌ నక్షత్రం జుజుషాణోపయాతామ్ । నమో௨శ్విభ్యాం కృణుమో௨శ్వయుగ్భ్యామ్ । అపపాప్మానం భరణీర్భరంతు । తద్యమో రాజా భగవాన్విచష్టామ్ । లోకస్య రాజా మహతో మహాన్హి । సుగం నః పంథామభయం కృణోతు । యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా । యస్మిన్నేనమభ్యషించంత దేవాః । తదస్య చిత్రగ్ం హవిషా యజామ । అపపాప్మానం భరణీర్భరంతు । నివేశనీం యత్తే దేవా అదధుః ॥ (తత్రార్ధమహ్యం ప్రస్తుచీర్వ్యాయాంతు యజ్ఞం వాచగ్గ్ స్వస్తిదైవ అనుయంతి సర్వే వాజబస్త్యౌ సమక్తౌ దేవా స్త్రీంశ్చ)

నవో నవో భవతి జాయమానో యమాదిత్యా అగ్ం శుమాప్యాయయంతి । యమవిరూపై సమనసాస్తర్పయంతి । స్త్రమ్మానంతంతుత

పరిగాత్రనాత్రే । విభ్రూష్ట్రిభిః అన్వభూద్విశ్వతో హువే । తన్నో నక్ష
త్రంహవమాగమేతమ్ । వయం దేవీ బ్రహ్మణా సంవిదానాః । సుర
త్నాసో దేవవీతిం దధానాః । అహోరాత్రే హవిషా వర్ధయంతః ।
అతిపాప్మానమతిముక్త్యా గమేమ ॥ ప్రత్యువ దృశ్యాయతీ । వ్యుచ్ఛంతీ
దుహితా దివః । అపో మహీ వృణుతే చక్షుషా । తమో జ్యోతి
ష్కృణోతి సూనరీ । ఉదుస్రియాస్సచతే సూర్యః । సచా ఉద్యన్న
క్షత్రమర్చిమత్ । తవేదుష్వో వ్యుషి సూర్యస్య చ । సంభక్తేన గమేమ
హి । తన్నో నక్షత్రమర్చిమత్ । భానుమత్తేజ ఉచ్చరత్ । ఉప య
జ్ఞమిహాగమత్ ॥ ప్రనక్షత్రాయ దేవాయ । ఇంద్రాయేందుగం హ
వామహే । సనస్సవితా సువత్సనిమ్ । పుష్టిదాం వీరవత్తమమ్ । ఉ
దుత్యం చిత్రమ్ । అదితిర్న ఉరుష్యతు మహీమూషు మాతరమ్ ।
ఇదంవిష్ణుః ప్రతద్విష్ణుః అగ్నిమూర్ధా భువః । అనునోద్యానుమతి
రన్విదనుమతే త్వమ్ । హవ్యవాహగ్గ్ంస్విష్టమ్ ॥ ఆయత్యాగమధిస్విష్ట
మ్॥ అగ్నిర్వా అకామయత । అన్నాదో దేవానాగ్ స్స్యామితి । స
ఏతమగ్నయే కృత్తికాభ్యః పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ । తతో
వై సోఽన్నాదో దేవానా మభవత్ । అగ్నిర్వై దేవానామన్నాదః । య
థాహవా అగ్నిర్దేవానా మన్నాదః । ఏవగ్ంహవా ఏష మను
ష్యాణాం భవతి ॥ య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉచైన దేవం వేద ।
సోఽత్ర జుహోతి । అగ్నయే స్వాహా కృత్తికాభ్యస్స్వాహా । అంబాయై
స్వాహా దులాయై స్వాహా । నితత్న్యై స్వాహా భ్రయంత్యై స్వాహా మే
ఘయంత్యై స్వాహా వర్షయంత్యై స్వాహా చుపుణీకాయై స్వాహేతి ॥

ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత । తా అస్మాథ్సృష్టాః పరాచీరాయన్ । తాసాగ్ం రోహిణీమభ్యధ్యాయత్ । సోఽకామయత । ఉప మావర్తేత । సమేనయాగచ్ఛేయేతి । స ఏతం ప్రజాపతయే రోహిణ్యై చరుం నిరవపత్ । తతో వై సా తముపావర్తత । సమేనయాగచ్ఛత । ఉప హ వా ఏనం ప్రియమావర్తతే । సం ప్రియేణ గచ్ఛతే । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । ప్రజాపతయే స్వాహా రోహిణ్యై స్వాహా । రోచమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్యస్స్వాహేతి ॥

సోమో వా అకామయత । ఓషధీనాగ్ం రాజ్యమభిజయేయమితి । స ఏతగ్ం సోమాయ మృగశీర్షాయ శ్యామాకం చరుం పయసి నిరవపత్ । తతో వై స ఓషధీనాగ్ం రాజ్యమభ్యజయత్ । సమానానాగ్ం హ వై రాజ్యమభిజయతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । సోమాయ స్వాహా మృగశీర్షాయ స్వాహా । ఇన్వకాభ్యస్స్వాహౌషధీభ్యస్స్వాహా । రాజ్యాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి ॥

రుద్రో వా అకామయత । పశుమాన్థ్స్యామితి । స ఏతగ్ం రుద్రాయార్ద్రాయై ప్రైయంగవం చరుం పయసి నిరవపత్ । తతో వై స పశుమానభవత్ । పశుమాన్ హ వై భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । రుద్రాయ స్వాహార్ద్రాయై స్వాహా । పిన్వమానాయై స్వాహా పశుభ్యస్స్వాహేతి ॥

ఋుతవా ఇయమలోమకాసీత్ । సాకామయత । ఓషధీభి

ర్వనస్పతిభిః ప్రజాయేమహీతి । సైతమదిత్యై పునర్వసుభ్యాం చరుంని
రవపత్ । తతో వా ఇయమోషధీభిర్వనస్పతిభిః ప్రాజాయత । ప్రజా
యతే హ వై ప్రజయా పశుభిః । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ
చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । అదిత్యై స్వాహా పునర్వసుభ్యామ్।
స్వాహాఽభూత్యై స్వాహా ప్రజాత్యై స్వాహేతి ॥

బృహస్పతిర్వా అకామయత । బ్రహ్మవర్చసీ స్యామితి । స ఏ
తం బృహస్పతయే తిష్యాయ నైవారం చరుం పయసి నిరవపత్ । తతో
వై స బ్రహ్మవర్చస్యభవత్ । బ్రహ్మవర్చసీ హ వై భవతి । య ఏతేన
హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । బృహస్పత
యే స్వాహా తిష్యాయ స్వాహా । బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి ॥

దేవాసురాస్సంయత్తా ఆసన్ । తే దేవాస్సర్పేభ్య ఆశ్రే
షాభ్య ఆజ్యే కరమ్భం నిరవపన్ । తానేతాభిరేవ దేవతాభిరుప
నయన్ । ఏతాభిర్హ వై దేవతాభిర్ద్విషన్తం భ్రాతృవ్యముపనయ
తి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి
సర్పేభ్యస్స్వాహాఽఽశ్రేషాభ్యస్స్వాహా । దన్దశూకేభ్యస్స్వాహేతి ।

పితరో వా అకామయన్త । పితృలోక ఋధ్నుయామేతి । త ఏ
తం పితృభ్యో మఘాభ్యః పురోడాశగ్ం షట్కపాలం నిరవపన్ । త
తో వై తే పితృలోక ఆర్ధ్నువన్ । పితృలోకే హ వా ఋధ్నోతి । య ఏతేన
హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । పితృభ్యస్స్వా
హా మఘాభ్యః । స్వాహాఽనఘాభ్యస్స్వాహాఽగదాభ్యః । స్వాహాఽ
రున్ధతీభ్యస్స్వాహేతి ॥

అర్యమా వా అకామయత । పశుమాన్థ్స్యామితి । స ఏతమర్యమ్ణే ఫల్గునీభ్యాం చరుం నిరవపత్ । తతో వై స పశుమానభవత్ । పశుమాన్ హ వై భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । అర్యమ్ణే స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా । పశుభ్యః స్వాహేతి ॥

భగో వా అకామయత । భగీ శ్రేష్ఠీ దేవానాగ్ం స్యామితి । స ఏతం భగాయ ఫల్గునీభ్యాం చరుం నిరవపత్ । తతో వై స భగీ శ్రేష్ఠీ దేవానామభవత్ । భగీ హ వై శ్రేష్ఠీ సమానానాం భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । భగాయ స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా । శ్రైష్ఠ్యాయ స్వాహేతి ॥

సవితా వా అకామయత । శ్రన్మే దేవా దధీరన్ । సవితా స్యామితి । స ఏతగ్ం సవిత్రే హస్తాయ పురోడాశం ద్వాదశకపాలం నిరవపదాశూనాం వ్రీహీణామ్ । తతో వై తస్మై శ్రద్దేవా అదధత । సవితాఽభవత్ । శ్రద్ధ వా అస్మై మనుష్యా దధతే । సవితా సమానానాం భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । సవిత్రే స్వాహా హస్తాయ స్వాహా । దదతే స్వాహా వృణతే । స్వాహా ప్రయచ్ఛతే స్వాహా ప్రతిగృభ్ణతే స్వాహేతి ॥

త్వష్టా వా అకామయత । చిత్రం ప్రజాం విన్దేయేతి । స ఏతం త్వష్ట్రే చిత్రాయై పురోడాశమష్టాకపాలం నిరవపత్ । తతో వై స చిత్రం ప్రజామవిన్దత । చిత్రగ్ం హ వై ప్రజాం విన్దతే । య ఏతేన హవిషా య

జతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। త్వష్ట్రే స్వాహా చిత్రా
యై స్వాహా। చైత్రాయ స్వాహా ప్రజాయై స్వాహేతి ॥

స్వా. వాయుర్వా అకామయత। కామచార మేషు లోకేష్వభిజయే
యమితి। స ఏతద్వాయవే నిష్ట్యాయై గృష్ట్యై దుగ్ధం పయో నిరవపత్ ।
తతో వై స కామచార మేషు లోకేష్వభ్యజయత్ । కామచారగ్ం హ వా
ఏషు లోకేష్వభిజయతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద।
సోఽత్ర జుహోతి । వాయవే స్వాహా నిష్ట్యాయై స్వాహా। కామచారాయ
స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి ॥

వి. శా. ఇంద్రాగ్నీ వా అకామయేతామ్ । శ్రైష్ఠ్యం దేవానామభిజయే
వేతి। తావేతమింద్రాగ్నిభ్యాం విశాఖాభ్యాం పురోడాశమేకాదశకపా
లం నిరవపతామ్ । తతో వై తౌ శ్రైష్ఠ్యం దేవానామభ్యజయతామ్। శ్రై
ష్ఠ్యగ్ం హ వై సమానానామభిజయతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ
చైనదేవం వేద। సోఽత్ర జుహోతి। ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ం స్వాహా విశా
ఖాభ్యాగ్ం స్వాహా। శ్రైష్ఠ్యాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి ॥

అథైతత్పౌర్ణమాస్యా ఆజ్యం నిర్వపతి । కామో వై పౌర్ణమా
సీ। కామ ఆజ్యమ్। కామేనైవ కామగ్ం సమర్ధయతి। క్షిప్రమేనగ్ం స కా
మ ఉపనమతి । యేన కామేన యజతే। సోఽత్ర జుహోతి। పౌర్ణమాస్యై
స్వాహా కామాయ స్వాహాగత్యై స్వాహేతి ॥

అను. మిత్రో వా అకామయత। మిత్రధేయమేషు లోకేష్వభిజయేయ
మితి। స ఏతం మిత్రాయానూరాధేభ్యశ్చరుం నిరవపత్। తతో వై స మిత్ర
ధేయమేషు లోకేష్వభ్యజయత్। మిత్రధేయగ్ం హ వా ఏషు లోకేష్వ

భిజయతి । యఏతేనహవిషాయజతే । యఉచైనదేవం వేద । సోఽత్రజు
హోతి । మిత్రాయస్వాహా నూక్తాధేభ్యస్స్వాహా । మిత్రధేయాయ
స్వాహాఽభిజిత్యైస్వాహేతి ॥

జ్యేష్ఠ ఇన్ద్రోవా అకామయత । జ్యైష్ఠ్యం దేవానామభిజయేయమితి । సఏ
తమింద్రాయజ్యేష్ఠాయపురోడాశమేకాదశకపాలం నిరవపన్మహావ్రీహీ
ణామ్ । తతోవై సజ్యైష్ఠ్యం దేవానామభ్యజయత్ । జ్యైష్ఠ్యగ్ంహవై
సమానానామభిజయతి । యఏతేనహవిషా యజతే । యఉచైనదే
వం వేద । సోఽత్రజుహోతి । ఇన్ద్రాయస్వాహా జ్యేష్ఠాయస్వాహా ।
జ్యైష్ఠ్యాయస్వాహాఽభిజిత్యై స్వాహేతి ॥

మూలం. ప్రజాపతిర్వా అకామయత । మూలం ప్రజాం విన్దేయేతి సఏ
తంప్రజాపతయే మూలాయచరుంనిరవపత్ । తతో వై సమూలంప్రజా
మవిందత । మూలగ్ంహవై ప్రజాం విందతే । యఏతేనహవిషాయజతే ।
యఉచైనదేవం వేద । సోఽత్రజుహోతి । ప్రజాపతయేస్వాహా మూలా
యస్వాహా । ప్రజాయైస్వాహేతి ॥

పూ.షా. ఆపోవా అకామయంత । సముద్రంకామమభిజయేమేతి । తాఏత
మద్భ్యఆషాఢాభ్యశ్చరుంనిరవపన్ । తతోవై తాస్సముద్రంకామమ
భ్యజయన్ । సముద్రగ్ంహవై కామమభిజయతి । యఏతేనహవిషా
యజతే । యఉచైనదేవం వేద । సోఽత్రజుహోతి । అద్భ్యస్స్వాహా
ఆషాఢాభ్యస్స్వాహా । సముద్రాయ స్వాహా కామాయస్వాహా । అభిజి
త్యైస్వాహేతి ॥

ఉ.షా. విశ్వేవై దేవా అకామయన్త । అనపజయ్యంజయేమేతి । తఏ

తంవిశ్వేభ్యో దేవేభ్యోషాఢాభ్యశ్చరుంనిరవపన్ । తతోవై తేనపజయ్యమజయన్ । అనపజయ్యగ్ం హవై జయతి । యఏతేన హవిషా యజతే య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్రజుహోతి । విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్స్వాహాషాఢాభ్యస్స్వాహా । అనపజయ్యాయస్వాహా జిత్యైస్వాహేతి ॥

అభిజి బ్రహ్మవా అకామయత । బ్రహ్మలోకమభిజయేయమితి । తద్దేతం బ్రహ్మణేభిజితే చరుంనిరవపత్ । తతోవై తద్బ్రహ్మలోకమభ్యజయత్ । బ్రహ్మలోకగ్ంహవా అభిజయతి । యఏతేనహవిషా యజతే । య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్రజుహోతి । బ్రహ్మణేస్వాహాభిజితేస్వాహా । బ్రహ్మలోకాయ స్వాహాభిజిత్యైస్వాహేతి ॥

శ్రవణ విష్ణుర్వా అకామయత । పుణ్యగ్గ్ శ్లోకగ్ం శృణ్వీయ । నమా పాపీకీర్తి రాగచ్ఛేదితి । సఏతం విష్ణవే శ్రోణాయై పురోడాశంత్రికపాలంనిరవపత్ । తతోవైసపుణ్యగ్గ్ శ్లోకమశృణుత । నైనంపాపీకీర్తిరాగచ్ఛత్ । పుణ్యగ్ం హవై శ్లోకగ్ం శృణుతే । నైనంపాపీకీర్తి రాగచ్ఛతి । యఏతేన హవిషాయజతే । య ఉచైనదేవం వేద । సోఽత్రజుహోతి । విష్ణవేస్వాహా శ్రోణాయై స్వాహా । శ్లోకాయస్వాహా శ్రుతాయ స్వాహేతి ॥

శ్రవిష్ఠ వసవోవా అకామయంత । అగ్రందేవతానాంపరీయామేతి । తఏతం వసుభ్య శ్రవిష్ఠాభ్యః పురోడాశ మష్టాకపాలం నిరవపన్ । తతోవై తేఽగ్రం దేవతానాం పర్యాయన్ । అగ్రగ్ం హవైసమానానాంపర్యేతి । యఏతేన హవిషాయజతే । య ఉచైనదేవంవేద । సోఽత్రజుహోతి । వసుభ్యస్స్వాహా శ్రవిష్ఠాభ్యస్స్వాహా । అగ్రాయ

స్వాహా పరీత్త్యైస్వాహేతి ।

౪౯. ఇన్ద్రో వా అకామయత । దృఢోఽశిథిలస్స్యామితి । స ఏతం వరుణాయ శతభిషజే భేషజేభ్యః పురోడాశం దశకపాలం నిరవపత్కృష్ణానాం వ్రీహీణామ్ । తతో వై స దృఢోఽశిథిలోఽభవత్ । దృఢో హ వా అశిథిలో భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । వరుణాయ స్వాహా శతభిషజే స్వాహా । భేషజేభ్యస్స్వాహేతి ।

౫౦. అజో వా ఏకపాదకామయత । తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ స్యామితి । స ఏతమజాయైకపదే ప్రోష్ఠపదేభ్యశ్చరుం నిరవపత్ । తతో వై స తేజస్వీ బ్రహ్మవర్చస్యభవత్ । తేజస్వీ హ వై బ్రహ్మవర్చసీ భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । అజాయైకపదే స్వాహా ప్రోష్ఠపదేభ్యస్స్వాహా । తేజసే స్వాహా బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి ।

౫౧. అహిర్వై బుధ్నియోఽకామయత । ఇమాం ప్రతిష్ఠాం విన్దేయేతి । స ఏతమహయే బుధ్నియాయ ప్రోష్ఠపదేభ్యః పురోడాశం భూమికపాలం నిరవపత్ । తతో వై స ఇమాం ప్రతిష్ఠామవిన్దత । ఇమాం హ వై ప్రతిష్ఠాం విన్దతే । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । అహయే బుధ్నియాయ స్వాహా ప్రోష్ఠపదేభ్యస్స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ।

౫౨. పూషా వా అకామయత । పశుమాన్థ్స్యామితి । స ఏతం పూష్ణే రేవత్యై చరుం నిరవపత్ । తతో వై స పశుమానభవత్ । పశుమాన్ హ వై

వై భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సో౽త్ర జు
హోతి । పూష్ణే స్వాహా రేవత్యై స్వాహా । పశుభ్యస్స్వాహేతి ॥

అశ్వినౌ వా అకామయేతామ్ । శ్రోత్రస్వినావబధిరౌ స్యావేతి ।
తావేతమశ్విభ్యామశ్వయుగ్భ్యాం పురోడాశం ద్వికపాలం నిరవపతామ్ ।
తతో వై తౌ శ్రోత్రస్వినావబధిరావభవతామ్ । శ్రోత్రస్వీ హ వా అబధి
రో భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సో౽త్ర జు
హోతి । అశ్విభ్యాగ్ స్వాహా౽శ్వయుగ్భ్యాగ్ స్వాహా । శ్రోత్రా
య స్వాహా శ్రుత్యై స్వాహేతి ।

యమో వా అకామయత । పితౄణాగ్ం రాజ్యమభిజయేయమి
తి । స ఏతం యమాయాపభరణీభ్యశ్చరుం నిరవపత్ । తతో వై స పితృ
ణాగ్ం రాజ్యమభ్యజయత్ । సమానానాగ్ం హ వై రాజ్యమభిజయతి ।
య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సో౽త్ర జుహోతి ।
యమాయ స్వాహా౽పభరణీభ్యస్స్వాహా । రాజ్యాయ స్వాహా౽భిజిత్యై
స్వాహేతి ॥

అథైతదమావాస్యాయా ఆజ్యం నిర్వపతి । కామో వా అమా
వాస్యా । కామ ఆజ్యమ్ । కామేనైవ కామగ్ం సమర్ధయతి । క్షిప్రమే
నగ్ం స కామ ఉపనమతి । యేనకామేన యజతే । సో౽త్ర జుహోతి ।
అమావాస్యాయై స్వాహా కామాయ స్వాహా౽౽గత్యై స్వాహేతి ॥

చంద్రమా వా అకామయత । అహోరాత్రానర్ధమాసాన్మాసా
నృతూంథ్సంవథ్సరమాప్త్వా । చంద్రమసస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతా
మాప్నుయామితి । స ఏతం చంద్రమసే ప్రతీదృశ్యాయై పురోడాశం పంచ

దశకపాలం నిరవపత్ । తతో వై సోఽహోరాత్రాణ్యర్ధమాసాన్మాసానృతూంథ్సంవథ్సరమాప్త్వా । చన్ద్రమసస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్ । అహోరాత్రాణి హ వా అర్ధమాసాన్మాసానృతూంథ్సంవథ్సరమాప్త్వా । చన్ద్రమసస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । చన్ద్రమసే స్వాహా ప్రతీదృశ్యాయై స్వాహా । అహోరాత్రేభ్యస్స్వాహాఽర్ధమాసేభ్యస్స్వాహా । మాసేభ్యస్స్వాహా ఋతుభ్యస్స్వాహా । సంవథ్సరాయ స్వాహేతి ॥

అహోరాత్రే వా అకామయేతామ్ । అత్యహోరాత్రే ముచ్యేవహి । న నావహోరాత్రే ఆప్నుయాతామితి । తే ఏతమహోరాత్రాభ్యాం చరుం నిరవపతామ్ । ద్వయానాం వ్రీహీణామ్ । శుక్లానాం చ కృష్ణానాం చ । సవాత్యోర్దుగ్ధే । శ్వేతాయై చ కృష్ణాయై చ । తతో వై తే అత్యహోరాత్రే అముచ్యేతే । నైనే అహోరాత్రే ఆప్నుతామ్ । అతి హ వా అహోరాత్రే ముచ్యతే । నైనమహోరాత్రే ఆప్నుతః । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । అహ్నే స్వాహా రాత్రియై స్వాహా । అతిముక్త్యై స్వాహేతి ॥

ఉషా వా అకామయత । ప్రియాదిత్యస్య సుభగా స్యామితి । సైతముషసే చరుం నిరవపత్ । తతో వై సా ప్రియాదిత్యస్య సుభగాఽభవత్ । ప్రియో హ వై సమానానాగ్ం సుభగో భవతి । య ఏతేన హవిషా యజతే । య ఉ చైనదేవం వేద । సోఽత్ర జుహోతి । ఉషసే స్వాహా వ్యుష్ట్యై స్వాహా । వ్యూషుష్యై స్వాహా వ్యుచ్ఛన్త్యై స్వాహా । వ్యుష్టాయై స్వాహేతి ।

అథైతస్మై నక్షత్రాయ చరుం నిర్వపతి । యథాత్వం దేవానామసి

సి। ఏవమహం మనుష్యాణాం భూయాసమితి। యథా హ వా ఏతద్దేవానామ్। ఏవగ్ం హ వా ఏవం మనుష్యాణాం భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సో౽త్ర జుహోతి। నక్షత్రాయ స్వాహోదేష్యతే స్వాహా। ఉద్యతే స్వాహోదితాయ స్వాహా। హరసే స్వాహా భరసే స్వాహా। భ్రాజసే స్వాహా తేజసే స్వాహా। తపసే స్వాహా బ్రహ్మవర్చసాయ స్వాహేతి।

సూర్యో౽కామయత। నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠా స్యామితి। స ఏతగ్ం సూర్యాయ నక్షత్రేభ్యశ్చరుం నిరవపత్। తతో వై స నక్షత్రాణాం ప్రతిష్ఠా౽భవత్। ప్రతిష్ఠా హ వై సమానానాం భవతి। య ఏతేన హవిషా యజతే। య ఉ చైనదేవం వేద। సో౽త్ర జుహోతి। సూర్యాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్యస్స్వాహా। ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి।

అథైతమదిత్యై చరుం నిర్వపతి। ఇయం వా అదితిః। అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి। సో౽త్ర జుహోతి। అదిత్యై స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి। అథైతం విష్ణవే చరుం నిర్వపతి। యజ్ఞో వై విష్ణుః। యజ్ఞ ఏవాన్తతః ప్రతితిష్ఠతి। సో౽త్ర జుహోతి। విష్ణవే స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా। ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి।

అగ్నిః పంచదశః ప్రజాపతిః షోడశః సోమ ఏకాదశో రుద్రో దశ త్వష్టైకాదశ బృహస్పతిర్దశ దేవాసురా నవ పితర ఏకాదశార్యమా భగో దశ దశ సవితా చతుర్దశ త్వష్టా వాయురిన్ద్రాగ్నీ దశ దశాథైతత్పౌర్ణమాస్యా అష్టౌ పంచదశ। మిత్ర ఇంద్రః ప్రజాపతిర్దశ దశాప ఏకాదశ విశ్వే బ్రహ్మా దశ దశ విష్ణుస్త్రయోదశ వసవ ఇంద్రో౽జో హిర్బుధ్నియః పూషాశ్వి

సాయమషోడశద్ధశా ఖైతదమావాస్యాయా అష్టౌ పంచదశః చంద్రమాః
పంచదశాహోరాత్రే సప్తదశోఽహః ఏకాదశా ఖైతస్మైనక్షత్రాయాత్ర
షోడశ్య సూర్యోదశా ఖైత మదిత్యై పంచాధైతం విష్ణవైషట్కృత్వస్త॥
సవితా శూనాం వ్రీహీణామింద్రో మహావ్రీహీణామింద్రశ్శ్రేష్ఠా
నాం వ్రీహీణామహోరాత్రే ద్వయానాం వ్రీహీణామ్। పితరష్షట్కపా
లగ్ంసవితాద్వాదశకపాలమింద్రాగ్నీ ఏకాదశకపాలమింద్రో ఏకాదశ
కపాలంవిష్ణుస్త్రికపాలమింద్రో దశకపాల మహిర్బుధ్నియ మికపాలమశ్వినౌ
ద్వికపాలం చంద్రమాః పంచదశకపాలమగ్నిస్త్వష్టావసవోఽష్టాకపాలమ
స్యతశ్చరుమ్। రుద్రోఽర్యమాపూషా పశుమాంత్సర్వాగ్ం సోమోరు
ద్రోబృహస్పతిః పయసివాయుః పయస్సోమోవాయురింద్రాగ్నీమిత్రో
ఇంద్రోఆప్రో బ్రహ్మయః పోభిజిత్యై త్వష్టాప్రజాపతిః ప్రజాయైపౌర్ణమా
స్యాఅమావాస్యాయాఅగత్యై విశ్వేజిత్యాఅశ్వినౌ శ్రుత్యై బ్రహ్మతద్దే
తంవిష్ణుస్సప్తం వాయుస్సప్తదాపస్తాః పితరోవిశ్వేవసవో కామంపం
త్రమేత్తి తప్తంనిరవప్నా । ఆపోశాపయంత మేత్తితాప్తంనిరవపన్నా।
ఇంద్రాగ్నీ అశ్వినావకామయేత్తాం వేత్తితా వైతంనిరవపతామ్। అహో
రాత్రేవా అకామయేత్తామిత్తి తే ప్తంనిరవపతామ్' అన్యత్రాకామయ
తమిత్తిసప్తం నిరవపత్ । ఇంద్రాగ్నీ శైత్యమిన్ద్రో జైత్యమిన్ద్రో
ద్రృథః । ఆహినస్సూర్యోదిత్యై విష్ణవే ప్రతిష్ఠాయై । సోమాయ మస్స
మానానామ్ । అగ్నిర్నోరీరిషన్నస్యత్రరీరిమః ॥ అగ్నిర్ఋ ఋధ్యాస్మ
సవో నవాగ్నిమిత్రశ్చంద్రమాష్షట్ ॥ అగ్నిర్ఋ స్తనో వాయూర

హిర్బుధ్నియముఖుతొవా ఇయమగ్నే తత్పౌర్ణమాస్యా అజోవావఏకపా
త్పూర్వ్యస్త్రిప్రష్టిః హరిః ఓమ్. ఇతి నక్షత్రేష్టిస్సమాప్తః.

నవగ్రహజపము.

శ్రీమదనరత్నే- సంగ్రహేతు॥ శ్లో॥ అధిదేవా దక్షిణేతువామే ప్రత్యధిదేవతాః । స్థాపనీయాఃప్రయత్నేన వ్యాహృతిభిః పృథక్ పృథక్॥ ఉత్పలపరిమళే॥ శ్లో॥ గ్రహస్యదక్షిణేపార్శ్వే స్థాపయేదధిదేవతాః॥ గ్రహస్యోత్తరపార్శ్వేతు ప్రత్యధిదేవతాః॥ ఆచమ్య - ఆదౌ దీపారాధనం కుర్యాత్ । మంత్రః॥ ఓం ఉద్దీప్యస్వజాత ... దిశ॥ శ్లో॥ భోదీపబ్రహ్మరూపేణ సర్వేషాంహృదిసంస్థితః । అతస్త్వాంస్థాపయామ్యద్య మదజ్ఞానమపాంకురు॥ ఓం కేశవాయస్వాహా- ఓం నారాయణాయస్వాహా- ఓంమాధవాయస్వాహా-ఓం గోవిందాయనమః... ఓం శ్రీకృష్ణాయనమః॥ ఓం ఉత్తిష్ఠంతు ... శుభతిథౌ - శ్రీమాన్- గోత్రః- నామధేయః - ధర్మపత్నీసమేతః - శ్రీమతః - గోత్రోద్భవస్య- నామధేయస్య - ధర్మపత్నీసమేతస్య - సహకుటుంబస్య క్షేమస్థైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం ధర్మార్థకామమోక్షచతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం - అస్యాయజమానస్య ... యజమానస్య జన్మరాశివశాత్ - నామరాశివశాత్ - శరీరేవర్తమానవర్తిష్యమాణ- నవానాంగ్రహాణాం మధ్యే యేయేగ్రహాః- అరిష్టస్థానేషు స్థితాః । తేషాంగ్రహాణా మనుకూలత్వసిద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహాః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణామత్యంత శుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యు పరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం-ఆదిత్యాదినవగ్రహదేవతాముద్దిశ్య నవగ్రహదేవతా ప్రీత్యర్థం- ఆదిత్యాది నవగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థం- అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహితనవగ్రహమంత్రజపాఽనుష్ఠానంకరిష్యే॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కుర్యాత్ । (౧) శ్రీసూర్యమంత్రమ్॥ ఆకృష్ణేనసహిరణ్యస్తూ

సవితా। త్రిష్టుప్। ఓం ఆకృష్ణేనేత్యస్యమంత్రస్య। హిరణ్యస్తూపఋషిః।
సూర్యగ్రహో దేవతా। త్రిష్టుప్ఛందః। అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా
సహిత సూర్యగ్రహ మంత్రజపేవినియోగః।...ఓం ఆకృష్ణేన- అంగు
ష్ఠాభ్యాంనమః॥ ఓం రజసావర్తమానః - తర్జనీభ్యాంనమః- ఓంనివేశ
యన్- మధ్యమాభ్యాంనమః। ఓం అమృతం మర్త్యంచ - అనామి
కాభ్యాంనమః। ఓం హిరణ్యయేనసవితారథేన। కనిష్ఠికాభ్యాంనమః॥
ఓం ఆదేవోయాతి భువనానిపశ్యన్ - కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః॥
ఏవంహృదయాదిన్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః—— ధ్యాన
మ్॥ శ్లో॥ పద్మాసనః పద్మకరో ద్విబాహుః పద్మద్యుతి స్సప్తతురంగ
వాహః। దివాకరోలోకవపుః కిరీటీప్రసీదతాన్నో భగవాన్దినేశః॥
శ్లో॥ గ్రహాణామాదిరాదిత్యో లోకరక్షదివాకరః। విషమస్థానసం
భూతాం పీడాంహరతుమేరవిః। ఇమిత్యాది పంచపూజాంకుర్యాత్॥

మంత్రః॥ ఓంఆకృష్ణేనరజసా వర్తమానోనివేశయన్నమృతం
మర్త్యంచ। హిరణ్యయేనసవితారథేనా దేవోయాతి భువనానిపశ్యన్॥

౧. శ్రీసూర్యగ్రహాధిదేవతా అగ్నిధ్యానమ్। శ్లో॥ పింగభ్రూశ్మ
శ్రుకేశాక్షిత్రితయం సాత్మ్యసూత్రకమ్। ధ్యాయామ్యగ్నిం శక్తిధరం
ఛాగస్థంరక్తవిగ్రహమ్॥

ఓం అగ్నిందూతంవృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం। అస్యయజ్ఞ
స్యసుక్రతుం॥

౨. శ్రీసూర్యగ్రహ ప్రత్యధిదేవతా రుద్రధ్యానమ్॥ శ్లో॥ పినాక
ఖట్వాంగకపాలశూలధరం త్రినేత్రం సితదేహకాంతిం। వృషాధిరూ
ఢం వరదంప్రసన్నం ధ్యాయామిరుద్రం మృగలాంఛనాంకమ్॥

మం॥ ఓం కద్రుద్రాయప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే।
వోచేమశంతమగ్ం హృదే। అష్టోత్తరజపం కుర్యాత్॥

అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత శ్రీసూర్యగ్రహస్సుప్రీతోభవతు
ఏతత్ఫలం సూర్యగ్రహప్రసాదసిద్ధిరస్తు। చంద్రగ్రహజపమ్(౨)చంద్ర

గ్రహస్య। ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య । గౌతమఋషిః । సోమో దేవతా గాయత్రీఛందః । యజమానస్య ఉధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత చంద్రగ్రహప్రసాద సిద్ధ్యర్థే- అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత చంద్రగ్రహ మంత్రజపేవినియోగః - ఓం ఆప్యాయస్వ। అంగుష్ఠాభ్యాంనమః । సమేతుతే । తర్జనీభ్యాంనమః॥ విశ్వతః । మధ్యమాభ్యాంనమః॥ సోమవృష్ణియం । అనామికాభ్యాంనమః॥ భవావాజస్య । కనిష్టికాభ్యాంనమః । సంగథే । కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్వేతాంబరః శ్వేతవిభూషణాఢ్యో గదాధర శ్వేత రుచిర్ద్విబాహుః॥ చంద్రస్సుధాత్మావరదః కిరీటీ శ్రేయాంసిమహ్యం ప్రదదాతుదేవః॥ రోహిణీశ సుధామూర్తి సుగోత్రత్వః సుధాచనః। విషమస్థానసంభూతాం పీడాందహతుమేవిధుః॥ లమిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్॥

మం॥ ఓం ఆప్యాయస్వసమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్ణియం!భవావాజస్య సంగథే।

౧. చంద్రగ్రహాధిదేవతా ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ స్త్రీరూపధారిణేస్వేతా ఆపోమకరవాహనాః।సధానాఃపాశకలశౌ ముక్తాభూషాభజామ్యహమ్॥

మం॥ అప్సుమేసోమోఅబ్రవీదన్తర్విశ్వానిభేషజా।అగ్నించవిశ్వశంభువమాపశ్చ విశ్వభేషజీః॥

౨. చంద్రగ్రహప్రత్యధిదేవతా గౌరీధ్యానమ్॥ శ్లో॥ ధ్యాయామి గౌరీ మాదర్శ మక్షసూత్రంకమండలుం । బిభ్రాణాం పంకజంహస్తైర్హేమాంభా మమరార్చితామ్ ।

మంత్రమ్॥ ఓం గౌరీ మిమాయసలిలానిత క్షత్యేకపదీద్విపదీసా చతుష్పదీ। అష్టాపదీనవపదీబభూవుషీ సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్॥

అధిదేవతాప్రత్యధిదేవతా సహిత చంద్రగ్రహ స్సుప్రీణాతు-వేతత్ఫలం- చంద్రగ్రహార్పితమస్తు॥ (౩) అంగారకస్య॥ అగ్నిర్మూర్ధా విరూపాంగారకోగాయత్రీ॥ అగ్నిర్మూర్ధేత్యస్య మంత్రస్య । విరూప

ఋషిః । అంగారకగ్రహో దేవతా । గాయత్రీఛందః । యజమాన స్యాఽధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాసహిత అంగారక గ్రహప్రసాద సిద్ధ్యర్థే- అధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాసహిత అంగారక గ్రహమంత్ర జపేవినియోగః॥న్యాసమ్॥ఓం॥అగ్నిర్మూర్ధా॥ అం...నమః దివః కకుత్ప తిః పృథివ్యాః॥ మధ్య॥ అపాగ్ంరేతాగ్ంసి॥ కనిష్ఠి॥ జిన్వతి॥ కరత... ఏవం హృదయాదిన్యాసః॥ ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ రక్తాంబరో రక్తవపుః కిరీటో చతుర్భుజో మేషగమో గదా భృత్। ధరాసుతశ్శక్తిధర త్రిశూలీ సదామమస్యాద్వరదః ప్రశాంతః॥ భూమిపుత్రో మహాతేజా జగతాంభయకృత్సదా । వృష్టికృద్వృష్టి హర్తాచ పీడాందహతు మేకుజః॥ లమిత్యాదిపంచపూజాం కుర్యాత్ ॥

మం॥ ఓం అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్పతిః పృథివ్యాఅయం। అపాగ్ం రేతాగ్ంసిజన్వతి ॥

౧ అంగారకాఽధిదేవతా భూమిధ్యానమ్ శ్లో॥ అబ్జ కరై రోషధి పాత్రసస్య పాత్రేవహంతీం వరరత్నపాత్రం । ధ్యాయామి చంద్రాంశు నిభాంబరాఢ్యాం శుక్లాం మహీం దిగ్గజపృష్ఠసంస్థానమ్ ॥

మం॥ ఓం స్యోనాపృథివిభవానృక్షరానివేశని । యచ్ఛానశ్శర్మ సప్రథాః ॥

౨. అంగారకస్య ప్రత్యధిదేవతాస్కంద ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ పతాకి శక్తిఘంటాకుక్కుటాఢ్యం మయూరగం। రక్తాంబరధరంపింఛభూషం ధ్యాయామి షణ్ముఖమ్ ॥

మంత్రః॥ ఓం క్షేత్రస్యపతినావయగ్ం హితేనేవజయామసి । గామశ్వంపోషయిత్న్వాసనో మృడాతీదృశే ॥

అధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాసహిత అంగారకగ్రహస్సుప్రీణాతు ఏతత్ఫలం- అంగారకగ్రహ ప్రసాదసిద్ధిరస్తు॥ అంగారక గ్రహార్పిత మస్తు॥ (౪) బుధస్య॥ ఉద్బుధ్యమధుశ్ఛంద బుధత్రిష్టుప్॥ ఉద్బుధ్యే త్యస్య మంత్రస్య । మధుశ్ఛందఋషిః । బుధగ్రహో దేవతా । త్రిష్టు ప్ఛందః । యజమానస్యాధి దేవతాప్రత్యధి దేవతాసహిత బుధగ్రహ

ప్రీహదసిద్ధ్యర్థే- అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత బుధగ్రహ మంత్రజపే వినియోగః॥ న్యాసమ్॥ ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే॥ అం... నమః॥ ఓం ప్రతిజాగృహ్యేనః॥ తర్జనీ...నమః॥ ఓం త్విష్టాపూర్తేసగం సృజేథాం॥ ఓం మధ్యమాభ్యాం నమః॥ ఓం పునఃకృణ్వగ్గ్ స్త్వా పితరంయువానం॥ కనిష్ఠి...నమః॥ ఓం అన్వాతాగంసీ త్వయి తంతుమేతం॥ ఓం కరతలకర...నమః॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ పీతాంబరఃపీతవపుః కిరీటీచతుర్భుజ స్త్వద్ధమిలిగదాధాభృత్। చర్మాసిధృత్సోమ సుత స్సదామే సింహాధిరూఢో వరదోబుధస్యాత్॥ శ్లో॥ ఉత్పాతరూపో జగతాం చంద్రపుత్రో మహాద్యుతిః। సూర్యప్రియః కరోవిద్వాన్ పీడాంహరతుమే బుధః॥ లమిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్॥

మంత్రః॥ ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగం సృజేథామ్యయంచ। పునః కృణ్వగ్గ్స్త్వా పితరంయువానమన్వాతాగంసీత్వయితంతుమేతమ్॥

౧. బుధాధిదేవతా విష్ణుధ్యానమ్॥ శ్లో॥ ప్రదక్షిణం దక్షిణాధఃకరాదారభ్యబిభ్రతం। గదాబ్జశంఖచక్రాణిక్రమాద్విష్ణుంసితంభజే॥

మంత్రః॥ ఓం ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం సమూఢమస్యపాగంసురే॥

౨. బుధప్రత్యధిదేవతా నారాయణధ్యానమ్॥ శ్లో॥ శంఖచక్రగదాపద్మ రాజమానకరాంబుజః సువర్ణవర్ణం పురుషమూర్తిం హృదివిభావయే॥

మంత్రః॥ ఓం సహస్రశీర్షాపురుషః। సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్। సభూమింవిశ్వతోవృత్వా। అత్యతిష్ఠద్దశాంగులమ్॥

అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత బుధగ్రహన్నుప్రీణాతు - పీతఫలం బుధగ్రహప్రసాదసి...నమః॥ అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత బుధగ్రహార్పితమస్తు॥ (౫) బృహస్పతేః॥ బృహస్పతేగృత్స్న మదో బృహస్పతిర్జగతీ॥ బృహస్పతే అతియదర్యోత్యస్య మంత్రస్య।

గృత్సమదఋషిః। బృహస్పతి గ్రహోదేవతా। జగతీఛందః। యజమానస్యాధి దేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత బృహస్పతిగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే॥ అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత బృహస్పతి గ్రహ మంత్రజపే వినియోగః॥ న్యాసమ్॥ ఓం బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాత్। అంగు...నమః॥ ద్యుమద్విభాతి॥ తర్జనీ...నమః॥ క్రతుమజ్జనేషు॥ మధ్య॥ యద్దీదయచ్ఛవసః॥ అనామి॥ ఋతప్రజాతతదస్మాసు॥ కనిష్ఠికా......ద్రవిణం ధేహిచిత్రం॥ కరతలకర......నమః॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ పీతాంబరః పీతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దేవగురుప్రశాంతః। దధాతిదండంచ కమండలుం చ తథాక్షసూత్రం వరదోస్తుమహ్యమ్। దేవమంత్రీవిశాలాక్షః సదాలోకహితేరతః। అనేకశిష్య సంపూర్ణః పీడాం దహతు మే గురుః॥ లమిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్॥

మంత్రః॥ ఓం బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు। యద్దీదయచ్ఛవస ఋత ప్రజాతతదస్మాసు ద్రవిణంధేహిచిత్రమ్॥

౧. బృహస్పత్యధి దేవతా బ్రహ్మధ్యానమ్॥ శ్లో॥ కమండలుం పుస్తకమక్షమాలాం। స్రువం దధానం జటిలం చతుర్ముఖం పద్మాసనస్థం మృగచర్మవస్త్రం పార్శ్వస్థహంసం ప్రణమామి పాటలమ్॥

మంత్రః॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమంపురస్తా ద్విసీమతస్సురుచోవేనఆవః। సబుధ్నియా ఉపమా అస్యవిష్ఠాస్సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః॥

౨. బృహస్పతి ప్రత్యధిదేవ తేంద్ర ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ చతుర్దంతగజారూఢం వజ్రాంకుశలసత్కరం। ప్రాచీపతిం స్వర్ణవర్ణం ధ్యాయామీంద్రం సురాధిపమ్॥

మంత్రః॥ ఓం ఇంద్రంవో విశ్వతస్పరి హవామహే జనేభ్యః। అస్మాకమస్తు కేవలః॥

అధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతా సహిత బృహస్పతి గ్రహస్య ప్రీత్యర్థం - ఏతత్ఫలం - బృహస్పతిగ్రహ ప్రసాదసిద్ధిరస్తు - అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత బృహస్పతిగ్రహార్పితమస్తు॥ (౬) శుక్రస్య॥ శుక్రం తె భరద్వాజ శుక్రత్రిష్టుప్॥ శుక్రం తె అన్యదిత్యస్యమంత్రస్య-భరద్వాజఋషిః। శుక్రగ్రహో దేవతా। త్రిష్టుప్ఛందః। యజమానస్యాఽధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శుక్రగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శుక్రగ్రహమంత్ర జపేవినియోగః॥ న్యాసమ్॥ ఓం శుక్రం తే అన్యత్। అంగుష్ఠా...నమః॥ ఓం యజతం తే అన్యత్। తర్జనీ...నమః విషురూపెఅహని॥ మధ్యమా...ద్యౌరివాసి॥ అనామ......నమః॥ ఓం విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావః॥ కనిష్ఠికా......ఓం భద్రాతె పూషన్నిహరాతిరస్తు। కరతలకర......నమః॥ ఏవం హృదయాదిన్యాసః = భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ శ్వేతాంబరశ్వేతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చశుక్రః। తథాక్షసూత్రంచ కమండలుంచ జటాశ్చబిభ్రద్వరదోస్తుమహ్యమ్॥ దైత్యమంత్రీగురుస్తేషాం ప్రాణదశ్చమహాద్యుతిః॥ ప్రభుస్తారాగ్రహాణాంచ పీడాందహతుమేభృగుః।

మంత్రః॥ ఓం శుక్రం తేఅన్యద్యజతం తె అన్యద్విషురూపెఅహనీద్యౌరివాసి। విశ్వాహిమాయాఅవసి స్వధావోభద్రాతే పూషన్నిహరాతిరస్తు।

౧. శుక్రాఽధిదేవతేంద్రాణీధ్యానమ్॥ శ్లో॥ ఇంద్రాణీంబిభ్రతీంవామే హస్తేసంతానమంజరీః। అభయం దక్షిణేస్వర్ణవర్ణాం ధ్యాయామ్యహంశచీమ్।

మంత్రః॥ ఓం ఇంద్రాణీమాసునారిషు సుపత్నీమహమశ్రవం। నహ్యస్యా అపరం చనజరసామరతేపతిః।

౨. శుక్రప్రత్యధిదేవతేంద్రధ్యానమ్॥ శ్లో॥ శ్వేతహస్తిసమా

రూఢం వజ్రాంకుశసత్కరం । గహనానేకం స్వర్ణాభమండలం హృది విభావయే॥

మంత్రః॥ ఓం ఇంద్రమరుత్వ ఇహ పాహి సోమం యథా శార్యాతే అపిబస్సుతస్య। తవ ప్రణీతీ తవ శూర శర్మన్నా వివాసంతి కవయస్సుయజ్ఞాః॥

అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శుక్రగ్రహ స్సుప్రీణాతు- ఏతత్ఫలం- అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శుక్రగ్రహార్పితమస్తు॥
(౭) శనైశ్చరస్య॥ శమగ్నిరిళిమిళిశ్శనిరుష్ణిక్। శమగ్నిరగ్నిభిరిత్యస్య మంత్రస్య। ఇళిమిళిఋషిః। శనైశ్చరగ్రహో దేవతా। ఉష్ణిక్ఛందః॥ యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శనైశ్చర గ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే- అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శనైశ్చరగ్రహ మంత్రజపవినియోగః॥ న్యాసమ్॥ ఓం శమగ్ని॥ అంగుష్ఠా.....నమః॥ అగ్నిభిస్కరత్। తర్జనీ.....నమః॥ శంన స్తపతు సూర్యః॥ మధ్యమా.....శంవాతః॥ అనామికా...వాత్వరపాః॥ కనిష్ఠికా...।అపస్రిధః॥ కరతలకర ... ఏవం హృదయాదిన్యాసః । భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ సూర్యాత్మజశ్శ్యామవపుః కిరీటోపవేషు బాణాసనఖడ్గపాణిః । గృధ్రాసనః కూరతనుః కృపావాన్ ప్రసీదతాన్మే భగవాన్ స శౌరిః । సూర్యపుత్రో దీర్ఘదేహః । విశాలాక్షః శివప్రియః । మందచారః ప్రసన్నాత్మా పీడాం హరతు మే శనిః॥ లమిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్॥

మంత్రః॥ ఓం శమగ్నిరగ్నిభిస్కరచ్ఛన్న స్తపతు సూర్యః। శంవాతో వాత్వరపా అపస్రిధః॥

౧. శనైశ్చరాధిదేవతా యమధ్యానమ్॥ శ్లో॥ రక్తదృష్టిం పాశహస్తం యమం మహిష వాహనం । కాలం కరాళవదనం నీలాంగం భీషణం భజే॥

మంత్రః॥ ఓం యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతా హవిః । యమగ్ం హ యజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్ని దూతో అరంకృతః॥

౩. శనైశ్చరప్రత్యధిదేవతా ప్రజాపతిధ్యానమ్॥ శ్లో॥ హస్తైశ్చైన్ను
పుస్తకేచ విపులామక్షస్రజం కుండికాం। బిభ్రాణంసితయజ్ఞసూత్రవిల
సద్విస్తీర్ణవక్షస్థలం। నైకాస్యంవరహంస వాహమనిశం పద్మప్రభా
భాసురం। సావిత్రీసహితంప్రజాపతిమహం ధ్యాయామిలోకేశ్వరమ్॥

మంత్రః॥ ఓం ప్రజాపతేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతాని పరి
తాబభూవ। యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయగ్గ్‌స్యామపత
యో రయీణామ్॥

అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శనైశ్చరగ్రహ స్సుప్రీ
తాస్తు - ఏతత్ఫలం- అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శనైశ్చర
గ్రహార్పితమస్తు॥ (౮) రాహోః॥ కయానోవామదేవో రాహుగా
యత్రీ॥ కయానశ్చిత్రేత్యస్య మంత్రస్య॥ వామదేవఋషిః। రాహు
గ్రహోదేవతా। గాయత్రీఛందః। యజమానస్యాధి దేవతా ప్రత్యధి
దేవతా సహిత రాహుగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే అధిదేవ ... ప్రత్యధి
దేవ...సహిత రాహుగ్రహ మంత్రజపే వినియోగః। న్యాసమ్॥
ఓం కయాన॥ అంగుష్ఠా......చిత్ర ఆభువత్। తర్జనీ...... దూతీ
...మధ్యమా,......సదావృధః॥ అనామి ... ... సఖా ... కనిష్ఠి
......కయాశచిష్టయావృతా॥ కరతలకర...... ఏవం హృదయాది
న్యాసః॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ కృష్ణాంబరః
కృష్ణవపుః కిరీటీ కరాళవక్త్రః కరవాళశూలీ। చతుర్భుజశ్చర్మధర
శ్చనీల స్సింహాధిరూఢో వరదోస్తు రాహుః॥ మహాశిరోమహావక్త్రో
దీర్ఘదంష్ట్రోమహాబలః॥ అతనుశ్చోర్ధ్వకేశశ్చ పీడాందహతుమేతమః॥

మంత్రః॥ ఓం కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదావృధస్సఖా।
కయాశచిష్ఠయావృతా॥

౧. రాహ్వధిదేవతాధ్యానమ్॥ శ్లో॥ రక్తవర్ణాంశరాజ్ఞాభ్యా
మక్షమాలాం కమండలుం। బిభ్రాణంభావయే సర్పంత్రిభోగం సర్వ
భూషణమ్॥

మంత్రః॥ ఓం ఆయంగౌఃపృశ్నిరక్రమీదసనన్మాతరంపునః॥ పితరంచప్రయన్థ్సువః ।

౨. రాహువ్రత్యధిదేవతాధ్యానమ్॥ శ్లో॥ కాలంతకాళవదనం భజేనీలాంగభూషణం। పాశదండధరంమృత్యుం సర్వప్రాణిభయంకరమ్॥

మంత్రః॥ నమోఽస్తుసర్పేభ్యోయే కేచపృథివీమను । యేఅన్తరిక్షేయేదివితేభ్యస్సర్పేభ్యోనమః ॥

అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత రాహుగ్రహస్సుప్రీణాతు। ఏతత్ఫలం।అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత రాహుగ్రహార్పితమస్తు॥ (౯) కేతోః॥ కేతుంకృణ్వన్నమధుశ్ఛందాః కేతుర్గాయత్రీ ॥ కేతుం కృణ్వన్నిత్యస్యమంత్రస్య ॥ మధుశ్ఛందఋషిః । కేతుర్గణో దేవతా। గాయత్రీఛందః । యజమానస్యాధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత కేతుగణప్రసాదసిద్ధ్యర్థే । అధిదేవ ... ప్రత్యధిదేవ ... సహిత కేతుగ్రహ మంత్రజపే వినియోగః॥ న్యాసమ్॥ ఓం కేతుం కృణ్వా॥ అంగుష్ఠా...... కేతవే॥ తర్జనీ... ... పేశోమర్యా ॥ మధ్యమా... ...అపేశసే ॥ అనామి...సముషద్భిః ॥ కనిష్ఠి... ... అజాయథాః॥ కరతలకర... ...ఏవం హృదయాదిన్యాసః ॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ ధూమ్రోద్విబాహుర్వరదో గదాభృత్కపోతసంస్థో వికృతాననశ్చ కిరీటకేయూరవిభూషితాంగ స్సదా స్తుమే కేతు రయంప్రశాంతః॥ శ్లో॥ అనేకరూపవర్ణాశ్చ శతశోదసహస్రశః। ఉత్పాతరూపో జగతః పీడాందహతుమేధ్వజః ॥ లమిత్యాది పంచ పూజాం కుర్యాత్ ॥

మంత్రః॥ ఓం కేతుంకృణ్వన్న కేతవేపేశోమర్యా అపేశసే। సముషద్భిరజాయథాః॥

౧. కేత్వధిదేవతా చిత్రగుప్త ధ్యానమ్ ॥ శ్లో॥ పింగళః కపస్మ్రకేశాక్షిం స్వర్ణాభం చిత్రగుప్తకం ॥ వామేవకరేకరే దక్షే లేఖనం దధతంభజే॥

మంత్రః ॥ ఓం సచిత్ర చిత్రం చితయంతమస్మే । చిత్రక్షత్ర చిత్రతమం వయోధాం। చంద్రంరయిం పురువీరం బృహంతం చంద్ర చంద్రాభిర్గృణతే యువస్వ॥

౧. కేత్వధిదేవతాధ్యానమ్। శ్లో॥ విరించింవాకృతిం శ్వేత పద్మస్థంపద్మసన్నిభం । అక్షస్రక్కుండికాభీతి దానహస్తంవిభావయే।

మంత్రః॥ ఓం బ్రహ్మాదేవానాం పదవీః కవీనా మృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణాం । శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్రమత్యేతి రేభన్॥

అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత కేతుగ్రహ స్సుప్రీతోభవతు ఏతత్ఫలం-అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతాసహిత కేతుగ్రహార్పితమస్తు॥ మయాకృతేన ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతామంత్రజపేన ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ప్రసాద సిద్ధిరస్తు- ఏతత్ఫలం అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత ఆదిత్యాది నవగ్రహ స్సుప్రీతస్సుప్రసన్నో వరదో భవతు ॥ ఆదిత్యాది నవగ్రహ ప్రసాదసిద్ధిరస్తు॥ శ్లో॥ అర్కః పలాశఖదిర అపామార్గోథపిప్పలః । ఉదుంబరః శ్శమీదూర్వాం కుశాశ్చసమిధఃక్రమాత్ ॥ ఏకైకస్యత్వష్టశతమష్టా వింశతిరేవవా। హోతవ్యామధు సర్పిభ్యాం దధ్నాక్షీరేణ వాయుతాః॥ గుడౌదనం పాయసంచ హావిష్యం క్షీరషాష్టికం । దధ్యోదనం హవిశ్చూర్ణం మాంసం చిత్రాన్నమేవచ ॥ దద్యాద్గ్రహ క్రమాదేవ విప్రేభ్యో భోజనం బుధః । శక్తితోవాయథాలాభం సత్కృత్య విధిపూర్వకమ్॥ ధేనుశ్శంఖ స్తథానడ్వాన్ హేమవాసోహయః క్రమాత్ । కృష్ణాగా రాయసశ్ఛాగ ఏతావై దక్షిణాస్స్మృతాః ॥ యశ్చయస్యయదాదుష్ట స్సతంయత్నేన పూజయేత్ । బ్రహ్మణేషాం వరోదత్త పూజితాః పూజయిష్యథ॥

అంగన్యాసపూర్వక నవగ్రహ మంత్రజపం సమాప్తమ్.

శ్రీ మన్నారాయణ మంత్రజపం.

అథన్యాసః—ఓం అస్యశ్రీ అష్టాక్షర మహామంత్రస్య చతుర్ముఖ బ్రహ్మఋషిః గాయత్రీ ఛందః, సకల శరీరాంతర్వర్తీ నిర్వికార చైతన్య పరిపూర్ణ అచలస్వరూపో నారాయణాయ ఓం బీజం- నమః శక్తిః నారాయణాయేతి కీలకం- మమసర్వకార్యేషు- అచలమస్తి సవికారస్వరూపోహం కిమపినాస్తీతి ప్రేమాపరోక్ష అనుభవ సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః.

కరన్యాసః—ఓం అంగుష్ఠాభ్యాంనమః - నమః - తర్జనీభ్యాం నమః నారాయణాయ- మధ్యమాభ్యాంనమః - ఓం అనామికాభ్యాం నమః- కనిష్ఠికాభ్యాంనమః - నారాయణాయ - కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః.

అథ అంగన్యాసః— ఓం హృదయాయనమః- నమః - శిరసే స్వాహా- నారాయణాయ- శిఖాయైవషట్- ఓం కవచాయ హుం - నమః- నేత్రత్రయాయవషట్ - నారాయణాయ- అస్త్రాయఫట్- ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ఓం శ్రీమన్నారాయణ ప్రీత్యర్థే జపేవినియోగః లమిత్యాది పంచపూజా—లం- పృథివి తత్వాత్మనే శ్రీమన్నారాయణాభ్యాంనమః గంధం పరికల్పయామి, హం - ఆకాశతత్వాత్మనే శ్రీమన్నారాయణాభ్యాంనమః, పుష్పం సమర్పయామి, యం - వాయుతత్వాత్మనే శ్రీమన్నారాయణాభ్యాంనమః, ధూపం సమర్పయామి, రం - తేజస్తత్వాత్మనే శ్రీమన్నారాయణాభ్యాంనమః దీపం సమర్పయామి, వం- సలిలతత్వాత్మనే శ్రీ ... నమః, అమృతనైవేద్యం సమర్పయామి, సం- సర్వతత్వాత్మనే శ్రీ...నమః, షోడశోపచారపూజాం తదుపరి తాంబూలం మంత్రపుష్పం సమర్పయామి.

నారాయణగాయత్రీ— ఓం నారాయణాయవిద్మహే వాసుదేవాయధీమహి । తన్నోవిష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ త్వాం వినానహిమే గతిః ఏతత్ఫలం నారాయణార్పితమస్తు॥

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

అథ శ్రీమద్ద్వయోపనిషత్.

ఓం సహనావవతు । శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ఓమథాతశ్శ్రీమద్ద్వయోత్పత్తిః వాక్యద్వయీయః । షట్పదాన్యర్ధద్వాదశ । పఞ్చవింశత్యక్షరాణి । పఞ్చదశాక్షరం పూర్వం । దశాక్షరం పరమ్ నవాక్షరం ప్రథమపదే । ద్వితీయ తృతీయ చతుర్థేషు త్ర్యక్షరాణి । షడక్షరం పఞ్చమమ్ । ద్వ్యక్షరః షష్ఠః । ఏకాక్షరం ప్రథమపదే । ఏకాక్షరో ద్వితీయే । చతురక్షరస్తృతీయే । చతుర్థ పఞ్చమ షష్ఠ సప్తమ ఏకైకద్వ్యక్షరాణి । అష్టమపదస్తృతీయః । ద్వ్యక్షరో నవమే । దశమే ద్వ్యక్షరాణి । ఏతన్మన్త్రస్యోత్పత్తిః పూర్వోనారాయణ ప్రోక్తః । అనాదిసిద్ధో మన్త్రరత్నః । ఆచార్యమూలః । ఆచార్యో వేదసంపన్నో విష్ణుభక్తో విమత్సరః । మన్త్రజ్ఞో మన్త్రభక్తశ్చ సదా మన్త్రాశ్రయశ్శుచిః । గురుభక్తిసమాయుక్తః పురాణజ్ఞో విశేషతః । ఏవం లక్షణసంపన్నో గురురిత్యభిధీయతే ॥ గుశబ్దస్త్వన్ధకారస్స్యాద్రుశబ్దస్తన్నిరోధకః । అన్ధకార నిరోధిత్వాద్గురురిత్యభిధీయతే ॥ గురురేవ పరంబ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః । గురురేవపరావిద్యా గురురేవ పరంధనమ్ ॥ గురురేవ పరః కామో గురురేవ పరాయణమ్ । యస్మాత్తదుపదేష్టాఽసౌ తస్మాద్గురుతరో గురుః ॥ యస్సకృదుచ్చారితస్సంసారమోచనం భవతి । సప్తజన్మకృతంపాపం తత్క్షణాదేవ నశ్యతి । సర్వపురుషార్థసిద్ధిర్భవతి । య ఏవం వేద । ఇత్యుపనిషత్ । ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥

ఇతి శ్రీమద్ద్వయోపనిషత్సంపూర్ణా.

అథ ఆదిత్యాది నవగ్రహ మంత్రపాఠః.

సూరిః ఓం॥ ఆకృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయన్నమృతం మర్త్యంచ । హిరణ్యయేన సవితా రథేనా దేవో యాతి భువనాని

వశ్యా॥ అగ్నిందూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం। అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుమ్॥ కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే। వోచేమ శంతమగ్ం హృదే। ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతస్సోమ వృష్ణియం। భవా వాజస్య సంగథే॥ అప్సు మే సోమో అబ్రవీదంతర్విశ్వాని భేషజా। అగ్నించ విశ్వశంభువ మాపశ్చ విశ్వభేషజీః॥ గౌరీ మిమాయ సలిలాని తక్షత్యేకపదీ ద్విపదీ సా చతుష్పదీ। అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ। సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమన్॥ అగ్నిర్మూర్ధా దివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయమ్। అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి॥ (ఏవం అంగారకగ్రహ మంత్రము)

అధిదేవతకు—స్యోనా పృథివి భవా నృక్షరా నివేశనీ। యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః॥ ప్రత్యధిదేవతకు— క్షేత్రస్య పతినా వయగ్ం హితేనేవ జయామసి। గామశ్వం పోషయిత్న్వా స నో మృడాతీదృశే॥

బుధగ్రహమునకు—ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ం సృజేథామయంచ। పునః కృణ్వగ్గ్ం స్త్వా పితరం యువానమన్వాతాగ్ం సీత్త్వయి తంతుమేతం॥ అధిదేవతకు— ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదధే పదమ్। సమూఢమస్య పాగ్ం సురే॥ ప్రత్యధిదేవతకు సహస్రశీర్షా పురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్। సభూమిం విశ్వతో వృత్వాత్యతిష్ఠద్దశాంగులమ్॥ బృహస్పతికి—బృహస్పతే అతి యదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రతుమజ్జనేషు। యద్దీదయచ్ఛవస ఋతప్రజాత తదస్మాసు ద్రవిణం ధేహి చిత్రమ్॥ అధిదేవతకు—బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతస్సురుచో వేన ఆవః। సబుధ్నియా

ఉపమా అస్య విష్ఠాస్సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః ॥ ప్రత్యధి దేవతకు—
ఇన్ద్రం వో విశ్వతస్పరి హవామహే జనేభ్యః అస్మాకమస్తు కేవలః ॥
శుక్రునకు—శుక్రంతే అన్యద్యజతం తే అన్యద్విషురూపే అహనీద్యౌ
రివాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాతే పూషన్నిహ
రాతిరస్తు॥ అధి దేవతకు — ఇన్ద్రాణీమాసునారిషు సుపత్నీమహమ
శ్రవమ్ । నహ్యస్యా అపరంచన జరసామరతేపతిః॥ ప్రత్యధి దేవతకు—
ఇన్ద్రమరుత్వ ఇహపాహిసోమం యథాశార్యాతే అపిబస్సుతస్య । తవ
ప్రణీతీతవశూర శర్మన్నావివాసన్తి కవయస్సుయజ్ఞాః॥ శనైశ్చరు
నకు—శమగ్నిరగ్నిభిస్కరచ్ఛన్న స్తపతుసూర్యః । శంవాతో వాత్వ
రపా అపస్రిధః॥ అధి దేవతకు—యమాయసోమగ్‍ం సునుతయమాయ
జుహుతాహవిః । యమగ్‍ంహ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరం
కృతః॥ ప్రత్యధి దేవతకు—ప్రజాపతేనత్వదేతా న్యన్యోవిశ్వాజాతా
నిపరితాబభూవ । యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయగ్‍ం
స్యామ పతయోరయీణాం ॥ రాహువుకు — కయానశ్చిత్ర ఆభువ
దూతీ సదావృధస్సఖా ॥ కయాశచిష్ఠయావృతా ॥ అధి దేవతకు—
ఆయంగౌః పృశ్నిరక్రమీదసనన్మాతరంపునః । పితరంచప్రయన్
థ్సువః॥ ప్రత్యధి దేవతకు—నమో అస్తుసర్పేభ్యో యే కేచపృథివీమను ।
యే అన్తరిక్షే యేదివి తేభ్యస్సర్పేభ్యోనమః । కేతువునకు— కేతుం
కృణ్వన్న కేతవే పేశోమర్యా అపేశసే । సముషద్భిరజాయథాః॥ అధి
దేవతకు—సచిత్రచిత్రం చితయన్తమస్మే చిత్రక్షత్ర చిత్రతమంవ
యోధాం । చన్ద్రంరయిం పురువీరం బృహన్తం చన్ద్రచన్ద్రాభిర్గృ

ణి తేఘుమనస్వ। బ్రహ్మదేవతకు— బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనా
మృషిర్విప్రాణాం మహిషోమృగాణాం శ్యేనోగృధ్రాణాగ్ం స్వధి
తిర్వనానాగ్ంసోమః పవిత్రమత్యేతి రేభన్ ।

దుర్గకు... జాతవేదసేసునవామ సోమమరాతీ యతో నిదహా
తి వేదః । సనఃపర్షదతి దుర్గాణి విశ్వా నావేవసింధుం దురితాత్యగ్నిః ॥

గణపతికి— గణానాంత్వా గణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీ
నాముపమశ్రవస్తమమ్। జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణ స్పత ఆన
శ్శృణ్వన్నూతిభిస్సీదసాదనమ్ । క్షేత్రపాలకునకు— క్షేత్రస్య పతి
నావయగ్ం హితేనేవజయామసి । గామశ్వం పోషయిత్న్వా సనో
మృడాతీదృశే ॥ అభయంకరునికి— యత ఇన్ద్ర భయామహే తతో నో
అభయంకృధి । మఘవఞ్ఛగ్ధి తవతన్న ఊతయే విద్విషో విమృధో జహి।
స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహా విమృధో వశీ । వృషేన్ద్రః పుర ఏతున
స్స్వస్తిదా అభయంకరః॥(దిక్పాలకులకు) ఇంద్రునికి ఇన్ద్రం వో విశ్వత
స్పరిహవామహే జనేభ్యః । అస్మాకమస్తు కేవలః ॥ అగ్నికి— అగ్నిం
దూతంవృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసమ్ ॥ అస్యయజ్ఞస్య సుక్ర
తుమ్॥ యమునకు— యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహు
తాహవిః । యమగ్ం హ యజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్ని దూతో అరంకృతః॥ నిర
ఋతికి— మోషుణః పరాపరా నిరృతి ర్దుర్హణావధీత్ । పదీష్టతృ
ష్ణయాసహ॥ వరుణునకు - ఇమం మే వరుణశ్రుధీహవ మద్యాచమృడ
య। త్వామవస్యురాచకే। వాయుదేవునకు - తవవాయవృతస్పతేత్వ
ష్టుర్జామాతరద్భుత । అవాగ్ంస్యావృణీమహే। కుబేరునకు— సోమో

ధేనుగ్ం సోమో అర్వన్తమాశుం । సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతు । సాదన్యం విదథ్యగ్ం సభేయం పితృశ్రవణం యో దదాశదస్మై ॥ ఈశానునకు— తమీశానం జగతస్తస్థుషస్పతిం ధియంజిన్వమవసే హూమహే వయమ్ । పూషా నో యథా వేదసామసద్వృధే రక్షితా పాయురదబ్ధస్స్వస్తయే ॥ ఊర్ధ్వపురుషునికి— ఊర్ధ్వ ఊషుణ ఊతయే తిష్ఠా దేవో న సవితా । ఊర్ధ్వో వాజస్య సనితా యదంజిభిర్వాఘద్భిర్విహ్వయామహే ॥ పృథివికి— స్యోనా పృథివి భవా నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నశ్శర్మ సప్రథాః ॥ వాస్తుపురుషునికి— వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్థ్స్వావేశో అనమీవో భవా నః । యత్త్వేమహే ప్రతితన్నో జుషస్వ శం న ఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే ॥ బ్రహ్మకు— బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణాం । శ్యేనో గృధ్రాణాగ్ం స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్రమత్యేతి రేభన్ ॥ సరస్వతికి— ప్ర ణో దేవీ సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । ధీనామవిత్ర్యవతు ॥ విష్ణువునకు— ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదధే పదం । సమూఢమస్య పాగ్ంసురే ॥ మహాలక్ష్మికి— సక్తుమివ తితఉనా పునన్తో యత్ర ధీరా మనసా వాచమక్రత । అత్రా సఖాయస్సఖ్యాని జానతే భద్రైషాం లక్ష్మీర్నిహితాధివాచి ॥ రుద్రునికి— కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే । వోచేమ శంతమగ్ం హృదే ॥ గౌరికి— గౌరీమిమాయ సలిలాని తక్షత్యేకపదీ ద్విపదీ సా చతుష్పదీ । అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమన్ ॥ అశ్వనిదేవతలకు— ప్రాణాళి శుర్మహీనాం । హిన్వన్న ప్రతస్త్యతీధితం । విశ్వావరిప్రియాభువతథ

ద్వీళా । అదితిర్న్శ్రిత్సస్య రేతసో జ్యోతిష్మత్యా విదాస్తరం । ప్రరోయద్దిద్య తేద్దివా। ఏహో ఉషా పూర్వ్యా వ్యుచ్ఛతి ప్రియాద్దివః । స్యోనా శీవామశ్వినాబృహత్ ॥ గరుత్మంతునకు—సుపర్ణోసి గరుత్మాన్ త్రివృత్తే శిరో గాయత్రంచక్షుస్తోమ ఆత్మా సామ తే తనూర్వామదేవ్యం బృహద్రథంతరే పక్షౌ యజ్ఞాయజ్ఞియం పుచ్ఛంఛన్దాగ్ంస్యంగాని ధిష్ణియాశ్శఫా యజూగ్ంషి నామ । సుపర్ణోసి గరుత్మాన్దివం గచ్ఛసువః పత ॥ ధన్వంతరికి—ధన్వనా గా ధన్వనాజింజయేమ ధన్వనా తీవ్రాస్సమదో జయేమ । ధనుశ్శత్రోరపకామం కృణోతి ధన్వనా సర్వాః ప్రదిశో జయేమ ॥ ఇంద్రాగ్ని దేవతలకు — ముఞ్చామి త్వా హవిషా జీవనాయ కమజ్ఞాతయక్ష్మాదుత రాజయక్ష్మాత్ । గ్రాహిర్జగ్రాహ యద్యైతదేనం తస్యా ఇంద్రాగ్నీ ప్రముముక్తమేనమ్ ॥ నిర్ఋతికి—యదిక్షితాయుర్యది వా పరేతో యది మృత్యోరన్తికంనీత ఏవ । తమాహరామి నిర్ఋతేరుపస్థాదస్పార్షమేనం శతశారదాయ ॥ శత్రునిలాయనమునకు—సగ్ంసృష్టంధనముభయం సమాకృతమస్మభ్యం దత్తాం వరుణశ్చమన్యుః । భియందధానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాసో అపనిలయంతాం ॥ విశాఖానక్షత్రమునకు — దూరమస్మచ్ఛత్రవో యంతుభీతాః । తదింద్రాగ్నీ కృణుతాంతద్విశాఖే । తన్నో దేవా అనుమదంతుయజ్ఞం । పశ్చాత్పురస్తాదభయంనో అస్తు । నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠావింద్రాగ్నీ భువనస్యగోపౌ । విషూచశ్శత్రూనపబాధమానౌ । అపక్షుధంనుదతామరాతిం ॥ మృత్యుంజయత్ర్యంబకమునకు—త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధింపుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుక

మివబంధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ ॥ అపమృత్యుపునరు-
అపమృత్యుమపక్షుధమపేతశ్శపథం జహి । అధానో అగ్న ఆవహ రా
యస్పోషగ్ం సహస్రిణమ్ ॥ యే తే సహస్రమయుతం పాశా మృత్యో
మర్త్యాయ హంతవే । తాన్ యజ్ఞస్య మాయయా సర్వానవయజామ
హే । మృత్యవే స్వాహా । మృత్యవే స్వాహా ॥ మమ సర్వాపమృత్యుర్న
శ్యతు । ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ హరిః ఓం తత్సత్ ॥

ఆదిత్యాది నవగ్రహ మంత్రపాఠ స్సమాప్తః.

అథ అన్నసూక్తమ్.

ఓమ్ ॥ సహ వై దేవానాం చాసురాణాంచ యజ్ఞౌ ప్రతతా వాస్తాం
వయగ్గ్ స్వర్గం లోకమేష్యామో వయమేష్యామ ఇతి తేఽసురాస్సన్నహ్యా
సహైవ చరన్ బ్రహ్మచర్యేణ తపసైవ దేవా స్తేఽసురా అముహ్యన్ స్తే
న ప్రాజానన్ స్తే పరాభవన్ తే న స్వర్గం లోకమాయన్ ప్రసృతేన వై
యజ్ఞేన దేవాస్స్వర్గం లోకమాయన్ ప్రసృతేన సురాన్ పరాభావ
యన్ ప్రసృతో హ వై యజ్ఞోపవీతినో యజ్ఞోఽప్రసృతోఽనుపవీతినో
యత్కించ బ్రాహ్మణో యజ్ఞోపవీత్యధీతే యజత ఏవ తత్తస్మాద్యజ్ఞోప
వీత్యేవాధీయీత యాజయేద్యజేత వా యజ్ఞస్య ప్రసృత్యా అజినం
వాసో వా దక్షిణత ఉపవీయ దక్షిణం బాహుముద్ధరతే ఽవధత్తే

వ్యమితి యజ్ఞోపవీత మేతదేవ విపరీతం ప్రాచీనా వీతగ్ం సంవీతం
మానుషమ్ః ౧॥

రక్షాగ్ంసి హ వా పురో ఽ నువాకే తపోగ్ర మతిష్ఠంత తాన్ప్ర
జాపతిర్వ రేణో పామంత్రయత తాని వరమవృణీతా దిత్యో నో యో
ద్ధా ఇతి తాన్ప్రజాపతి రబ్రవీద్యోధయధ్వ మితి తస్మా దుత్తిష్ఠంత
గ్ం హ వా తాని రక్షాగ్ం స్యాదిత్యం యోధయంతి యావ దస్త మన్వ
గాత్తాని హ వా ఏతాని రక్షాగ్ంసి గాయత్రియా ఽ భిమంత్రితే
నాంభసా శామ్యంతి తదు హ వా ఏతే బ్రహ్మవా దినః పూర్వాభి
ముఖాస్సంధ్యాయాం గాయత్రియా ఽ భిమంత్రితా ఆప ఊర్ధ్వం విక్షి
పంతి తా ఏతా ఆపో వజ్రీభూత్వా తాని రక్షాగ్ంసి మన్దే హారుణే
ద్వీపే ప్రక్షిపంతి యత్ప్రదక్షిణం ప్రక్రమంతి తేన పాప్మాన మవధూ
న్వంత్యుద్యంత మస్తం యంత మాదిత్యమభిధ్యా యన్కుర్వ న్బ్రాహ్మ
ణో విద్వాన్ త్సకలం భద్ర మశ్నుతే ఽ సావాదిత్యో బ్రహ్మేతి బ్ర
హ్మైవ సన్బ్రహ్మాప్యేతి య ఏవం వేద ॥ ౨॥

అహ మస్మి ప్రథమజా ఋతస్య । పూర్వం దేవేభ్యో అమృత
స్య నాభిః । యో మా దదాతి స ఇ దేవ మావాః । అహ మన్న మన్న
మదన్త మద్మి । పూర్వ మగ్నే రపి దహ త్యన్నం । యత్తౌ హా సా తేఅహ
ము త్తమేషు । వ్యాత్త మస్య పశవ స్సుజంభమ్ । పశ్యంతి ధీరాః ప్రచరం
తి పాకాః । జహా మ్యన్య న్న జహా మ్యన్యం । అహ మన్నం వశ మిచ్ఛరా
మి । (3) ౧ సమానా మర్థంవ్యేమి భుంజత్ । కో మా మన్నం మనుష్యో

దయేత । పరాక్తే అన్నం నిహితంలోక ఏతత్ । విశ్వైర్దేవైః పితృభిర్గుప్తమన్నం । యదద్యతే లుప్యతే యత్పరోప్యతే ॥ శతతమీ సాతనూర్మే బభూవ । మహాంతౌ చరూ సకృద్దుగ్ధేన పప్రౌ । దివంచ పృశ్ని పృథివీంచ సాకం । తత్సంపిబంతో నమినంతి వేధసః। నైతద్భూయో భవతి నో కనీయః। (4) ౨. అన్నం ప్రాణమన్న మపానమాహుః। అన్నం మృత్యుంతముజీవాతుమాహుః । అన్నంబ్రహ్మాణో జరసంవదంతి । అన్నమాహుః ప్రజననం ప్రజానాం। మోఘమన్నం విన్దతే అప్రచేతాః । సత్యంబ్రవీమి వధఇత్సతస్య । నార్యమణం పుష్యతినో సఖాయం। కేవలాఘో భవతి కేవలాదీ అహంమేఘ స్తనయన్ వర్షన్నస్మి । మామదంత్యహ మద్మ్యన్యాన్ । (5) 3 అహగ్ం సదమృతో భవామి । మదాదిత్యా అధిసర్వేతపంతి।

కిగ్ం స్విదాసీత్పూర్వచిత్తిః కిగ్ం స్విదాసీద్బృహద్వయః। కిగ్ం స్విదాసీత్పిశంగిలా కిగ్ం స్విదాసీత్పిలిప్పిలా। ౧. ద్యౌరాసీ త్పూర్వ చిత్తిరశ్వ ఆసీ ద్బృహద్వయః। రాత్రిరాసీత్పిశంగిలా విరాసీత్పిలిప్పిలా। ౨. కస్విదే కాకీ చరతి కఉస్విజ్జాయతే పునః । కిగ్ం స్విద్ధిమస్య భేషజం కిగ్ం స్విదావపనం మహత్ । 3, సూర్య ఏకాకీచరతిచంద్రమాజాయతే పునః। (6) అగ్నిర్హిమస్య భేషజం భూమి రావపనం మహత్ । ౪. పృచ్ఛామి త్వా పరమంతం పృథివ్యాః పృచ్ఛామిత్వా భువనస్యనాభిం । పృచ్ఛామిత్వా వృష్ణోఅశ్వస్య రేతః పృచ్ఛామివాచః పరమం వ్యోమ। ౫. వేది మాహుః పరమంతం పృథివ్యా యజ్ఞ మాహుర్భువనస్యనాభిం । సోమమాహుర్వృష్ణో అశ్వస్య రేతో బ్రహ్మైవవాచః

వర్తమంవో౽స్తు॥ ౬॥

ఓమ్ తేజసా వా ఏష బ్రహ్మవర్చసేన వ్యృధ్యతే। యో౽శ్వమేధేన యజతే హోతా చ బ్రహ్మా చ బ్రహ్మోద్యం వదతః। తేజసా చైవైనం బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్ధయతః॥ (7) దక్షిణతో బ్రహ్మా భవతి। దక్షిణత ఆయతనో వై బ్రహ్మా। బార్హస్పత్యో వై బ్రహ్మా। బ్రహ్మవర్చసమేవాస్య దక్షిణతో దధాతి। తస్మాద్దక్షిణో౽ర్ధో బ్రహ్మవర్చసితరః। ఉత్తరతో హోతా భవతి, ౧ ఉత్తరత ఆయతనో వై హోతా। ఆగ్నేయో వై హోతా। తేజో వా అగ్నిః। తేజ ఏవాస్యోత్తరతో దధాతి। (8) తస్మాదుత్తరో౽ర్ధస్తేజస్వితరః। యూపమభితో వదత। యజమానదేవత్యో వై యూపః। యజమానమేవ తేజసా చ బ్రహ్మవర్చసేన చ సమర్ధయతః। కిగ్ంస్విదాసీత్పూర్వచిత్తిరిత్యాహ। ద్యౌర్వై వృష్టిః పూర్వచిత్తిః॥ ౨॥ దివమేవ వృష్టిమవరుంధే। కిగ్ంస్విదాసీద్బృహద్వయ ఇత్యాహ। అశ్వో వై బృహద్వయః। అశ్వమేవావరుంధే (9) కిగ్ంస్విదాసీత్పిశంగిలేత్యాహ। రాత్రిర్వై పిశంగిలా। రాత్రిమేవావరుంధే। కిగ్ంస్విదాసీత్పిలిప్పిలేత్యాహ। శ్రీర్వై పిలిప్పిలా। అన్నాద్యమేవావరుంధే॥ 3॥ కస్స్విదేకాకీ చరతీత్యాహ। అసౌ వా ఆదిత్య ఏకాకీ చరతి। తేజ ఏవావరుంధే। క ఉస్విజ్జాయతే పునరిత్యాహ (10) చంద్రమా వై జాయతే పునః। ఆయురేవావరుంధే। కిగ్ంస్విద్ధిమస్య భేషజమిత్యాహ। అగ్నిర్వై హిమస్య భేషజః। బ్రహ్మవర్చసమేవావరుంధే। కిగ్ంస్విదావపనం మహదిత్యాహ ౪. అయం వై లోక ఆవపనం మహత్। అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతితిష్ఠతి। పృచ్ఛామి త్వా పరమంతం పృథివ్యా ఇత్యాహ

వేదిరాహుః పరమన్తః పృథివ్యాః (11) వేదిమేవావరున్ధే।
పృచ్ఛామి త్వా భువనస్య నాభిమిత్యాహ। యజ్ఞో వై భువ
నస్య నాభిః। యజ్ఞమేవావరున్ధే। పృచ్ఛామి త్వా వృష్ణో అశ్వస్య
రేత ఇత్యాహ। సోమో వై వృష్ణో అశ్వస్య రేతః। సోమపీథమేవావరు
న్ధే। పృచ్ఛామి వాచః పరమం వ్యోమేత్యాహ। బ్రహ్మ వై వాచః పర
మం వ్యోమ। బ్రహ్మవర్చసమేవావరున్ధే (12) ॥

ఆ బ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామాస్మిన్రాష్ట్రే
రాజన్య ఇషవ్యః శూరో మహారథో జాయతాం దోగ్ధ్రీ ధేనుర్వోఢాఽ
నడ్వానాశుః సప్తిః పురంధిర్యోషా జిష్ణూ రథేష్ఠాః సభేయో యువా
స్య యజమానస్య వీరో జాయతాం నికామేనికామే నః పర్జన్యో వర్షతు
ఫలిన్యో న ఓషధయః పచ్యన్తాం యోగక్షేమో నః కల్పతామ్। (13)

ఆ బ్రహ్మన్బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామిత్యాహ।
బ్రాహ్మణ ఏవ బ్రహ్మవర్చసం దధాతి। తస్మాత్పురా బ్రాహ్మణో బ్రహ్మ
వర్చస్యజాయత. ౧. అస్మిన్రాష్ట్రే రాజన్య ఇషవ్యః శూరో మహారథో
జాయతామిత్యాహ। రాజన్య ఏవ శౌర్యం మహిమానం దధాతి।
తస్మాత్పురా రాజన్య ఇషవ్యః శూరో మహారథోఽజాయత॥ ౨ దో
గ్ధ్రీ ధేనురిత్యాహ। ధేన్వామేవ పయో దధాతి। తస్మాత్పురా దోగ్ధ్రీ
ధేనురజాయత। ౩. వోఢానడ్వానిత్యాహ (14) అనడుహ్యేవ వీర్యం ద
ధాతి। తస్మాత్పురా వోఢానడ్వానజాయత। ఆశుః సప్తిరిత్యాహ।
అశ్వ ఏవ జవం దధాతి। తస్మాత్పురాఽఽశురశ్వోఽజాయత। పురంధి
ర్యోషేత్యాహ। యోషిత్యేవ రూపం దధాతి। తస్మాత్స్త్రీ యువతిః ప్రియా

భావుకా । జిష్ణూరథేష్ఠా ఇత్యాహ । అహ్నా వై తత్ర జిష్ణూరథేష్ఠా జాయతే (15) యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే । సభేయో యువేత్యాహ । యో వై పూర్వవయసీ । స సభేయో యువా । తస్మాద్యువా పుమాన్ప్రియో భావుకః । అస్య యజమానస్య వీరో జాయతామిత్యాహ । ఆహ్నా వై తత్ర యజమానస్య వీరో జాయతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే । నికామేనికామే నః పర్జన్యో వర్షత్విత్యాహ । నికామే నికామే హ వై తత్ర పర్జన్యో వర్షతి । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే । ఫలిన్యో న ఓషధయః పచ్యంతామిత్యాహ । ఫలిన్యో హ వై తత్రౌషధయః పచ్యంతే । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే । యోగక్షేమో నః కల్పతామిత్యాహ । కల్పతే హ వై తత్ర ప్రజాభ్యో యోగక్షేమః । యత్రైతేన యజ్ఞేన యజంతే । (16)

అన్నాద్వై ప్రజాః ప్రజాయంతే । యాః కాశ్చ పృథివీగ్ శ్రితాః । అథో అన్నేనైవ జీవంతి । అథైనదపి యంత్యంతతః । అన్నగ్ం హి భూతానాం జ్యేష్ఠం । తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే । సర్వం వై తేఽన్నమాప్నువంతి । యేఽన్నం బ్రహ్మోపాసతే । అన్నగ్ం హి భూతానాం జ్యేష్ఠం । తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే । అన్నాద్భూతాని జాయంతే । జాతాన్యన్నేన వర్ధంతే । అద్యతేఽత్తి చ భూతాని । తస్మాదన్నం తదుచ్యత ఇతి । తస్మాద్వా ఏతస్మాదన్నరసమయాత్ । అన్యోఽంతర ఆత్మా ప్రాణమయః । తేనైష పూర్ణః । స వా ఏష పురుషవిధ ఏవ । తస్య పురుషవిధతాం । అన్వయం పురుషవిధః । తస్య ప్రాణ ఏవ శిరః । వ్యానో దక్షిణః పక్షః । అపాన ఉత్తరః పక్షః । ఆకాశ

ఆత్మా । పృథివీ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకోభవతి ॥

సహనా వవతు । సహనౌభునక్తు । సహవీర్యం కరవావహై ।
తేజస్వినావధీతమస్తు మావిద్విషావహై । ఓం శాంతిశ్శాంతిశ్శాంతిః॥

ఇత్యన్న సూక్తమ్ సమాప్తమ్, చ॥ ౮॥

మన్యు సూక్తమ్.

యస్తేమన్యోరిత్యస్య మంత్రస్య । తాపసపుత్రో వసిష్ఠఋషిః॥ మన్యుర్దేవతా । త్రిష్టుప్ఛందః॥ మన్యుదేవతా ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపె వినియోగః । సంసృష్టం ధనముభయం । అంగుష్ఠాభ్యాన్నమః॥ సమాకృతమస్మభ్యం ధత్తాం । తర్జనీభ్యాంనమః । వరుణశ్చ మన్యుః । మధ్యమాభ్యాంనమః । భియందధానా హృదయేషు । అనామికాభ్యాంనమః । శత్రవః పరాజితాసః । కనిష్ఠికాభ్యాంనమః । అవనిలయంతాం । కరతలకర పృష్ఠాభ్యాంనమః । ఏవం హృదయాదిన్యాసః భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥ ధ్యానమ్ ॥

యస్తేమన్యోఽ విధద్వ జ్రసాయక సహఓజః పుష్యతి విశ్వమానుషక్। సాహ్యామదాస మార్యన్త్వయాయుజా సహస్కృతేన సహసాసహస్వతా॥ ౧ ॥ మన్యురిన్ద్రోమన్యురే సదేవోమన్యుర్హోతా వరుణో జాతవేదాః । మన్యుం విశఈళతే మానుషీర్యాః పాహినో మన్యో తపసాసజోషాః॥ ౨॥ అభిహిమన్యో తవసస్తవీయా స్తవసాయుజా విజహిశత్రూన్ । అమిత్రహావృత్రహా దస్యుహాచ విశ్వావసూన్యాభరాత్వన్నః॥3॥ త్వంహిమన్యో అభిభూత్యోజాస్స్వయమ్భూర్భామో అభిమాతిషాహః । విశ్వచర్షణిస్సహురిస్సహా వానస్మాస్వోజః పృతనానుధేహి॥ ౪॥ అభాగస్సన్నపపరేతో అస్మితవక్రత్వా తవిషస్యప్రచేతః । తన్త్వామన్యో అక్రతుర్జిహీళాహం స్వాతనూర్బలదేయాయమే

హి॥ ౫॥ అజు న్తేఅస్మై వ్రపమేహ్యాగ్రాజ్ఞిప్రతీచీ వనస్పతు రేవిశ్వధాయః॥
మన్యోవజిన్న భిమాతి మాపవృత్త న్వహానాపదస్యాం కులబోధ్యాపే॥
౭॥ అభిపేహి దక్షిణతో భవామేఽధా వృత్రాణి జంఘనావభూరి।
జుహోమితే ధరుణమ్మధ్వో అగ్రముభాఉపాంశు ప్రథమాపిబావ॥౮॥
త్వయామన్యోసరథమారుజన్తో హర్షమాణా సోధృషితా మరుత్వః।
తిగ్మేషవ ఆయుధాసంశిశానా అభిప్రయన్తు నరో అగ్నిరూపాః॥ ౯॥
అగ్నిరివ మన్యోత్విషితస్సహస్వసేనానీర్నస్సహురే హూతఏధి।
హత్వాయశత్రూన్విభజస్వవేద ఓజోమిమానో విమృధోనుదస్వ॥ ౧౦॥
సహస్వమన్యో అభిమాతిమస్మేరుజన్ మృణన్ప్రమృణన్ప్రేహిశత్రూన్।
ఉగ్రన్తేపాజోనన్వారురుధ్రేవశీ వశన్న యసఏకజత్వమ్॥ ౧౦॥ ఏకో
బహూనామసిమన్యవీళితో విశంవిశంయుధయే సంశిశాధి। అకృత్త
రుక్త్వయాయుజావయంద్యుమన్తంఘోషం విజయాయకృణ్మహే॥ ౧౧॥
సిజేన్ద్రఇవానవబ్రవో 3 స్మాకంమన్యో అధిపాభవేహ।
ప్రియన్తే నామసహురే గృణీమసి విద్మాతముత్సంయుత ఆబభూథ॥ ౧౨॥
ఆభూత్యాసహజా వజ్రసాయక సహోబిభర్ష్యభిభూత ఉత్తరమ్। క్ర
త్వానోమన్యోసహ మేద్యేధి మహాధనస్య పురుహూత సంసృజి ॥౧౩॥
సంసృష్టం ధనముభయంసమాకృత మస్మభ్యన్దత్తాంవరుణశ్చమన్యుః॥
భియన్దధానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాసో అపనిలయన్తామ్॥౧౪॥
ఓమ్॥ ధన్వనాగాధన్వనాజింజయేమధన్వనాతీ వాస్సమదో జయేమ
ధనుశ్శత్రోరపకామంకృణోతి ధన్వనా సర్వాః ప్రదిశోజయేమ ॥

ఇతి మన్యుసూక్తం సమాప్తమ్.

త్రిసుపర్ణమ్.

ఓమ్॥ బ్రహ్మమేతుమామ్। మధుమేతుమామ్। బ్రహ్మమేవమధుమేతుమామ్। యాస్తే సోమప్రజావథ్సోఽభిసో అహమ్। దుష్ష్వప్నహం దురుష్వహ। యాస్తే సోమప్రాణాగ్ స్తాంజుహోమి। త్రిసుపర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్। బ్రహ్మహత్యాం వా ఏతే ఘ్నన్తి। యే బ్రాహ్మణాస్త్రిసుపర్ణంపఠన్తి। తే సోమంప్రాప్నువన్తి। ఆసహస్రాత్పఙ్క్తింపునన్తి। ఓమ్॥

బ్రహ్మమేధయా। మధుమేధయా। బ్రహ్మమేవ మధుమేధయా। అద్యానో దేవ సవితః ప్రజావథ్సావీః సౌభగమ్। పరాదుష్ష్వప్నియగ్ంసువ। విశ్వాని దేవ సవితర్దురితాని పరాసువ। యద్భద్రం తన్మ ఆసువ। మధువాతా ఋతాయతే మధుక్షరన్తి సిన్ధవః। మాధ్వీర్నస్సన్త్వోషధీః। మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ంరజః। మధుద్యౌరస్తు నః పితా। మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః। మాధ్వీర్గావో భవన్తు నః। య ఇమం త్రిసుపర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్। భ్రూణహత్యాం వా ఏతే ఘ్నన్తి। యే బ్రాహ్మణాస్త్రిసుపర్ణంపఠన్తి। తే సోమంప్రాప్నువన్తి। ఆసహస్రాత్పఙ్క్తింపునన్తి। ఓమ్॥

బ్రహ్మమేధవా। మధుమేధవా। బ్రహ్మమేవ మధుమేధవా। బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణామ్। శ్యేనో గృధ్రాణాగ్ం స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్ర మత్యేతి

శేభిర్ణ్ణ । హ్రగ్ంసశ్శుచిషద్వసురన్తరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్ । నృషద్వరసదృతసద్వ్యోమసదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతం బృహత్ । ఋచే త్వా రుచే త్వా సమిత్స్రవన్తి సరితో న ధేనాః । అన్తర్ హృదా మనసా పూయమానాః । ఘృతస్య ధారా అభిచాకశీమి । హిరణ్యయో వేతసో మధ్య ఆసామ్ । తస్మిన్థ్సుపర్ణో మధుకృత్కులాయీ భజన్నాస్తే మధు దేవతాభ్యః । తస్యాసతే హరయస్సప్త తీరే స్వధాం దుహానా అమృతస్య ధారామ్ । య ఇదం త్రిసుపర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ । వీరహత్యాం వా ఏతే ఘ్నన్తి । యే బ్రాహ్మణాస్త్రిసుపర్ణం పఠన్తి । తే సోమం ప్రాప్నువన్తి । ఆసహస్రాత్పఙ్క్తిం పునన్తి । ఓమ్ ॥

మేధా దేవీ జుషమాణా న ఆగాద్విశ్వాచీ భద్రా సుమనస్యమానా । త్వయా జుష్టా నుదమానా దురుక్తాన్బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః । త్వయా జుష్ట ఋషిర్భవతి దేవి త్వయా బ్రహ్మాగతశ్రీరుత త్వయా । త్వయా జుష్టశ్చిత్రం విన్దతే వసు సా నో జుషస్వ ద్రవిణో న మేధే ॥

మేధాం మ ఇన్ద్రో దదాతు మేధాం దేవీ సరస్వతీ । మేధాం మే అశ్వినావుభావాధత్తాం పుష్కరస్రజా । అప్సరాసు చ యా మేధా గన్ధర్వేషు చ యన్మనః । దైవీం మేధా సరస్వతీ సా మాం మేధా సురభిర్జుషతాగ్ం స్వాహా ॥

ఆ మాం మేధా సురభిర్విశ్వరూపా హిరణ్యవర్ణా జగతీ జగమ్యా । ఊర్జస్వతీ పయసా పిన్వమానా సా మాం మేధా సుప్రతీకా జుషన్తామ్ ॥

మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయి మేధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియందధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయిసూర్యో భ్రాజోదధాతు॥

ఇతి త్రిసుపర్ణం సమాప్తమ్.

ఆధిశ్రవణమ్.

యుంజతేమన ఉతయుంజతేధియో విప్రావిప్రస్య బృహతో విపశ్చితః । విహోత్రాదధే వయునావిదేక ఇన్మహీ దేవస్య సవితుః పరిష్టుతిః । సువాగ్దేవదుర్యాగ్ం అవద దేవశ్రుతౌ దేవేష్వాఘోషథా మానో వీరోజాయతాం కర్మణ్యోయగ్ం సర్వేఽనుజీవా మయో బహూనామసద్వశీ । ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధానిదధేపదం । సమూఢమస్య॥ ౧॥ పాగ్ంసురఇరావతీధేనుమతీహిభూతగ్ం సూయవసినీమనవేయశస్యే । వ్యస్కభ్నాద్రోదసీవిష్ణురేతేదాధార పృథివీమభితో మయూఖైః । ప్రాచీప్రేతమధ్వరం కల్పయంతీఊర్ధ్వంయజ్ఞంనయతం మాజీహ్వరతమత్ర రమేథాం వర్ష్మన్పృథివ్యాదివో వావిష్ణఉతవా పృథివ్యా మహోవావిష్ణవు తవాంతరిక్షాద్ధస్తౌ పృణస్వ బహుభిర్వసవ్యైరాప్రయచ్ఛ॥ ౨॥ దక్షిణాదోత సవ్యాత్ । విష్ణోర్నుకంవీర్యాణి ప్రవోచంయః పార్థివాని విమమేరజాగ్ం సియోఅస్కభాయ దుత్తరగ్ంసధస్థం విచక్రమాణస్త్రేధోరుగాయో విష్ణోర్రరాటమసివిష్ణోః పృష్ఠమసివిష్ణోశ్శ్న ప్త్రేస్థోవిష్ణోస్స్యూరసివిష్ణో ర్ధ్రువమసివైష్ణవమసివిష్ణవేత్వా॥ ౩॥ (అస్యైయుఞ్చే ఛక్రాన్ని చత్వారిగ్ంశచ్చ)

(రక్షోఘ్నాః)

కృణుష్వపాజః ప్రసితిం నపృథ్వీం యాహి రాజేవామవాగ్ం
ఇభేన । తృష్వీ మను ప్రసితిం ద్రూణానోఽస్తాసి విధ్యరక్షసస్తపిష్ఠైః ।
తవ భ్రమాస ఆశుయా పతన్త్యనుస్పృశ ధృషతా * శోశుచానః ।
తపూగ్ంష్యగ్నే జుహ్వా పతఙ్గానసన్దితో విసృజ విష్వ గుల్కాః ।
ప్రతిస్పశో విసృజ తూర్ణితమో భవా పాయు ర్విశో అస్యా అదబ్ధః ।
యో నో దూరే అఘశగ్ంసః । ౧ । యో అన్త్యగ్నే మాకిష్టే వ్యథి
రాదధర్షీత్ । ఉదగ్నే తిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వ న్యమిత్రాగ్ం ఓషతాత్తిగ్మ
హేతే । యో నో అరాతిగ్ం సమిధాన చక్రే నీచా తం ధక్ష్యతసన్న
శుష్కం ॥ ఊర్ధ్వో భవ ప్రతివిధ్యాధ్యస్మదావిష్కృణుష్వ దైవ్యాన్య
గ్నే । అవస్థిరా తనుహి యాతుజూనాం జామిమజామిం ప్రమృణీహి
శత్రూన్ । స తే । ౨ । జానాతి సుమతిం యవిష్ఠయ ఈవతే బ్రహ్మణే
గాతు మైరత్ । విశ్వాన్యస్మై సుదినాని రాయో ద్యుమ్నాన్యర్యో
విదురో అభిద్యౌత్ । సేదగ్నే అస్తుసుభగస్సుదాను ర్యస్త్వా నిత్యేన
హవిషా య ఉక్థైః । పిప్రీషతి స్వ ఆయుషి దురోణే విశ్వేదస్మై సుదినా
సాసదిష్టిః । అర్చామి తే సుమతిం ఘోష్య ర్వాక్సం తే వావాతా
జరతామ్ । ౩ । ఇయం గీః : స్వశ్వాస్త్వా సురథా మర్జయేమాస్మే క్ష
త్రాణి ధారయే రను ద్యూన్ । ఇహ త్వా భూర్యాచరే దుప త్మన్దోషా

---

* "దృషతా" ఇతి ప్రాచీనపుస్తకపాఠః అసాధుః, భాష్యే "ధృషతా-ధార్ష్ట్యేన" ఇతి స్థితత్వాత్.

వ స్వర్ద్ధిదివాగ్ం సమస్తద్యూన్ । క్రీడంతస్త్వా సుమనసస్సపేమాభి ద్యుమ్నా తస్థివాగ్ంసో జనానాం । యస్త్వా స్వశ్వస్సుహిరణ్యో అగ్న ఉపయాతి వసుమతా రథేన । తస్య త్రాతా భవసి తస్య సఖా యస్త ఆతిథ్యమానుషగ్జుజోషత్ । మహో రుజామి ॥ ౭॥ బంధుతా వచోభిస్తన్మా పితుర్గోతమాదన్వియాయ । త్వం నో అస్య వచసశ్చికిద్ధి హోతర్యవిష్ఠ సుక్రతో దమూనాః । అస్వప్నజస్తరణయస్సుశేవా అతంద్రాసోఽవృకా అశ్రమిష్ఠాః । తే పాయవస్సధ్రియంచో నిషద్యాగ్నే తవ నః పాంత్వమూర । యే పాయవో మామతేయం తే అగ్నే పశ్యంతో అంధం దురితాదరక్షన్ । రరక్ష తాంత్సుకృతో విశ్వవేదా దిప్సంత ఇద్రిపవో నాహ ॥ ౮॥ దేభుః । త్వయా వయగ్ం సధన్యస్త్వోతాస్తవ ప్రణీత్యశ్యామ వాజాన్ । ఉభా శగ్ంసా సూదయ సత్యతాతేఽనుష్ఠుయా కృణుహ్యహ్రయాణ । అయా తే అగ్నే సమిధా విధేమ ప్రతి స్తోమగ్ం శస్యమానం గృభాయ । దహాశసో రక్షసః పాహ్యస్మాన్ ద్రుహో నిదో మిత్రమహో అవద్యాత్ । రక్షోహణం వాజినమాజిఘర్మి మిత్రం ప్రథిష్ఠముపయామి శర్మ । శిశానో అగ్నిః క్రతుభిస్సమిద్ధస్స నో దివా ॥ ౯॥ స రిషః పాతు నక్తం । వి జ్యోతిషా బృహతా భాత్యగ్నిరావిర్విశ్వాని కృణుతే మహిత్వా । ప్రాదేవీర్మాయాస్సహతే దురేవాః శిశీతే శృంగే రక్షసే వినిక్షే । ఉత స్వానాసో దివిషంత్వగ్నేస్తిగ్మాయుధా రక్షసే హంతవా ఉ । మదే చిదస్య ప్రరుజంతి భామా న వరంతే పరిబాధో అదేవీః ॥ ౧౦॥

(అధుశగ్ంస్థః శతేజరతాగ్ంధజామి హృదిసైక చత్వారిగ్ంశచ్చ॥)

(రక్షోఘ్నమంత్రాః *)

రక్షోహణో వలగహనో వైష్ణవాన్ఖనామీద మహంతం వలగ ముద్వపామి యన్నస్సమానో యమసమానో నిచఖానేద మేనమధరం కరోమి యోనస్సమానో యోఽసమానోఽరాతీయతి గాయత్రేణ ఛందసావబాఢో వలగః కిమత్ర భద్రం తన్నౌ సహ విరాడసి సపత్నహా సమ్రాడసి భ్రాతృవ్యహా స్వరాడస్యభిమాతిహా విశ్వారాడసి విశ్వాసాం నాష్ట్రాణాగం హంతా ॥ ౧౧॥ రక్షోహణో వలగహనః ప్రోక్షామి వైష్ణవాన్రక్షోహణో వలగహనోఽవనయామి వైష్ణవాన్యవోఽసి యవయాస్మద్ద్వేషో యవయారాతీ రక్షోహణో వలగహనోవస్తృణామి వైష్ణవాన్రక్షోహణో వలగహనోఽభిజుహోమి వైష్ణవాన్రక్షోహణౌ వలగహనా వుపదధామి వైష్ణవీ రక్షోహణౌ వలగహనా పర్యూహామి వైష్ణవీ రక్షోహణౌ వలగహనా పరిస్తృణామి వైష్ణవీ రక్షోహణౌ వలగహనా వైష్ణవీ బృహన్నసి బృహద్గ్రావా బృహతీమింద్రాయ వాచంవద ॥ ౧౨॥ (హంతేంద్రాయ ద్వేచ॥)

(పైతృకాః, పితృయజ్ఞవిధిః. *)

సోమాయ పితృమతే పురోడాశగ్ం షట్కపాలం నిర్వపతి పితృభ్యో బర్హిషద్భ్యో ధానాః పితృభ్యోఽగ్నిష్వాత్తేభ్యోఽభివా

* ఏతస్యబ్రాహ్మణం తై। సం॥౬॥౨॥౧౧॥అనువాకః 'శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య' ఇతి; సచఅనువాకః అస్మిన్నధిశ్రవణే ఉత్తరత్రభవిష్యతి.

S. C. ఆరాధ్య.

న్యాయై దుగ్ధేష్టం ధన్వేత త్రైతత్ర యేచత్వా మన్వేత త్రైపితామహప్రపి తామహా యేచత్వా మన్వేతి పితరో యథాభాగం మందధ్వగ్ంసుసం దృశం త్వావయం మఘవ న్మందిషీమహి ♦ ప్రనూనం పూర్ణవంధుర స్తుతో యాసివశాగ్ం అను । యోజా న్వింద్రతేహరీ॥ ౧౩॥ అక్ష న్నమీమదంత హ్యవప్రియా అధూషత । అస్తోషత స్వభానవో విప్రా నవిష్ఠయామతీ । యోజాన్వింద్రతే హరీ । అక్షన్పితరోఽమీమదంత పితరోఽతీతృపంత పితరోఽమీమృజంతపితరః। పరేతపితరః సోమ్యా గంభీరైః పథిభిః పూర్వ్యైః । అథాపితౄ్ఁ త్సువిదత్రాగ్ం అపీత యమేనయే సధమాద్యం మదంతి । మనోన్వాహువా మహేనారాశగ్ం సేనస్తోమేనపితౄణాంచమన్మభిః। ఆ। ౧౪। నఏతుమనః పునః క్రత్వేదక్షా యజీవసే । జ్యోక్చసూర్యందృశే । పునర్నః పితరోమనో దదాతు దైవ్యోజనః । జీవం వ్రాతగ్ం సచేమహి । యదంతరిక్షం పృథివీముత ద్యాం యన్మాతరం పితరంవాజిహిగ్ంసిమ । అగ్నిర్మాతస్మాదేనసో గార్హపత్యః ప్రముంచతు దురితాయాని చకృమకరోతు మామ నేనసమ్॥ ౧౫॥

(పితృమంత్రాః.)

ఉశంతస్త్వా హవామహ ఉశంతః సమిధీమహి । ఉశన్నుశత ఆవహ పితౄ్ఁ హవిషే అత్తవే। త్వగ్ంసోమప్రచికితో మనీషాత్వగ్ం రజిష్ఠ మనునేషి పంథాం । తవ ప్రణీతీ పితరోన ఇందో దేవేషురత్న

♦ 'మంథిషీమహి' ఇతి ప్రాచీనపుస్తకేషుముద్రితపాఠఃఅసాధుః భాష్యే, "మందిషీమహి= వయంతర్పయామః" ఇతి స్థితత్వాత్,

సుంభజంత ధీరాః । త్వయా హి నః పితరః సోమ పూర్వే కర్మాణి చక్రుః
పవమాన ధీరాః । వన్వన్నవాతః పరిధీగ్ంరపోర్ణు వీరేభిరశ్వైర్మఘవా
భవా నః ॥ ౧౬ ॥ త్వగ్ం సోమ పితృభిస్సంవిదానోఽను ద్యావాపృ
థివీ ఆతతన్థ । తస్మై త ఇన్దో హవిషా విధేమ వయగ్గ్ స్యామ పతయో
రయీణామ్ । అగ్నిష్వాత్తాః పితర ఏహ గచ్ఛత సదస్సదస్సదత సుప్రణీత
యః । అత్తా హవీగ్ంషి ప్రయతాని బర్హిష్యథా రయిగ్ం సర్వవీరం
దధాతన । బర్హిషదః పితర ఊత్యర్వాగిమా వో హవ్యా చకృమా
జుషధ్వమ్ । త ఆగతావసా శంతమేనాథాస్మభ్యగ్ం శంయోరర
పో దధాత ॥ ౧౭ ॥ ఆఽహం పితౄన్థ్సువిదత్రాగ్ం అవిత్సి నపాతంచ విక్ర
మణంచ విష్ణోః । బర్హిషదో యే స్వధయా సుతస్య భజన్త పిత్వ
స్త ఇహాఽఽగమిష్ఠాః । ఉపహూతాః పితరః సోమ్యాసో బర్హిష్యేషు
నిధిషు ప్రియేషు । త ఆగమన్తు త ఇహ శ్రువన్త్వధిబ్రువన్తు తే ఽవ
న్త్వస్మాన్ । ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితరస్సోమ్యాసః
అసుం ॥ ౧౮ ॥ య ఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తే నోఽవన్తు పితరో హవే
షు । ఇదం పితృభ్యో నమో అస్త్వద్య యే పూర్వాసో య ఉపరాస ఈ
యుః । యే పార్థివే రజస్యా నిషత్తా యే వా నూనగ్ం సువృజనాసు వి
క్షు । అధా యథా నః పితరః పరాసః ప్రత్నాసో అగ్న ఋతమాశు
షాణాః । శుచీదయన్ దీధితిముక్థశాసః * క్షామా భిన్దన్తో అరుణీ

---

* “ముగ్ధశాస” ఇతి పూర్వపుస్తకేషు ముద్రితపాఠః అసాధుః
అస్య పదపాఠస్య “ఉక్థశాస ఇత్యుక్థ - శాసః” ఇతి స్థితత్వాత్.

రపవ్రిన్ యదగ్నే। ౧౯॥ కవ్యవాహనపిత్రూన్ యక్ష్యృతావృధః।
ప్రచ హవ్యాని వక్ష్యసి దేవేభ్యశ్చపితృభ్య ఆ। త్వమగ్న ఈడితో జాత
వేదో వాడ్ఢవ్యాని సురభీణికృత్వా। ప్రాదాః పితృభ్య స్స్వధయా తే
అక్షన్నద్ధిత్వం దేవ ప్రయతా హవీగ్ంషి। మాతలీ కవ్యైర్యమో
అంగిరోభిర్ బృహస్పతిర్ ఋక్వభిర్వా వృధానః। యాగ్శ్చదేవా వా
వృధుర్యేచ దేవాన్త్స్వాహాఽన్యే స్వధయాఽన్యేమదంతి॥ ౨౦॥ ఇమం
యమ ప్రస్తర మాహిసీదాంగిరోభిః పితృభిస్సం విదానః। ఆత్వామం
త్రాః కవిశస్తా * వహంత్వే నారాజన్ హవిషామాదయస్వ। అంగి
రోభి రాగహి యజ్ఞియేభిర్యమవైరూపై రిహమాద యస్వ। వివస్వం
తగ్ంహువే యఃపితా తేఽస్మిన్ యజ్ఞేబర్హిష్యా నిషద్య। అంగిరసో
నః పితరో నవగ్వా అథర్వాణో భృగవ స్సోమ్యాసః। తేషాంవయగ్ం
సుమతౌ యజ్ఞియానా మపిభద్రే సౌమనసే స్యామ॥ ౨౧॥

(భద్రానస్మభ్యమనుం యదగ్నేమదంతి సౌమనసపఠంచ॥

భక్షేహిమావిశదీర్ఘాయుత్వాయ శంతనుత్వాయ రాయస్పోషాయ
వర్చసే † సుప్రజాస్త్వాయేహి వసో పురోవసో ప్రియోమే హృదోఽ
స్యశ్వినోస్త్వాబాహుభ్యాగ్ం సఘ్యాసం నృచక్షసం త్వాదేవ సోమ

---

* "కవిశస్త్వావహంతు" ఇతి పూర్వముద్రితేషు ముద్రితపాఠః అసాధుః. అస్య పదపాఠస్య "కవిశస్తా ఇతి కవి-శస్తాః, వహంతు" ఇతి స్థితత్వాత్.

† "సుప్రజాస్త్వాఏహి" ఇతి ప్రాచీనపుస్తకపాఠః అసాధుః, అస్య పదపాఠస్య "సుప్రజాస్త్వాయేతి సుప్రజాః-త్వాయ, ఏతి, ఇహి" ఇతి స్థితత్వాత్.

నృచక్షా అవఖ్యేషం మన్ద్రాభిభూతిః కేతు ర్యజ్ఞానాం వాగ్జుషాణా సోమస్య తృప్యతు మన్ద్రా స్వర్వాచ్యదితి రనాహతశీర్ష్ణీ వాగ్జుషాణా సోమస్య తృప్యత్వేహి విశ్వచర్షణే॥ ౧౧॥ శంభూర్మయోభూ స్స్వస్తిమా హరివర్ణ ప్రచర క్రత్వే దక్షాయ రాయస్పోషాయ సువీరతాయై మామా రాజన్ విభీభిషో మామే హార్ది త్విషా వధీః । వృష్ణే శుష్మాయాయుషే వర్చసే । వసుమద్గణస్య సోమ దేవ తే మతివిదః ప్రాతస్సవనస్య గాయత్రఛన్దస ఇన్ద్రపీతస్య నరాశగ్ంస పీతస్య పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి రుద్రవద్గణస్య సోమ దేవ తే మతివిదో మాధ్యందినస్య సవనస్య త్రిష్టుప్ఛన్దస ఇన్ద్రపీతస్య నరాశగ్ంసపీతస్య॥ ౧౩॥ పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామ్యాదిత్యవద్గణస్య సోమ దేవ తే మతివిద స్తృతీయస్య సవనస్య జగతీఛన్దస ఇన్ద్రపీతస్య నరాశగ్ంసపీతస్య పితృపీతస్య మధుమత ఉపహూతస్యోపహూతో భక్షయామి । ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వతస్సోమ వృష్ణియం। భవా వాజస్య సంగథే। హిన్వ మే గాత్రా హరివో గణాన్మే మా వితీతృషః । శివో మే సప్తర్షీనుపతిష్ఠస్వ మా మేవాఙ్నాభిమతి॥ ౧౪॥ గాః॥ అపామ సోమమమృతా అభూమాదర్శ్మ జ్యోతిరవిదామ దేవాన్। కిమస్మాన్కృణవదరాతిః కిము ధూర్తిరమృత మర్త్యస్య । యన్మ ఆత్మనో మిన్దాభూదగ్ని స్తత్పునరాహార్జాతవేదా విచర్షణిః॥ పునరగ్నిశ్చక్షురదాత్పునరిన్ద్రో బృహస్పతిః పునర్మే అశ్వినా యువం చక్షురాధత్తమక్ష్యోః । ఇష్టయజుషస్తే దేవ సోమ స్తుతస్తోమస్య॥ ౧౫॥ శస్తోక్థస్య హరివత ఇన్ద్రపీతస్య మధుమత

ఉపహూతస్స్వపహూతో భక్షయామి । ఆపూర్యా స్థా మాపూరయత ప్రజయా చ ధనేన చ। ఏత త్తే తత యే చ త్వామన్వత్ర త్తే పితామహ ప్రపితామహ యే చ త్వామన్వత్ర పితరో యథాభాగం మందధ్వం నమో వః పితరో రసాయ నమో వః పితర శ్శుష్మాయ నమో వః పితరో జీవాయ నమో వః పితరః। ౨౬। స్వధాయై నమో వః పితరో మన్యవే నమో వః పితరో ఘోరాయ పితరో నమో వో య ఏతస్మిం ల్లోకే స్థ యుష్మాగ్ం స్తే ను యే ఽస్మిం ల్లోకే మాం తే ను య ఏతస్మిం ల్లోకే స్థ యూయం తేషాం వసిష్ఠా భూయాస్త యే ఽస్మిం ల్లోకే ఽహం తేషాం వసిష్ఠో భూయాసం ప్రజాపతే న త్వ దేతా న్యన్యో విశ్వా జాతాని పరితా బభూవ। ౨౭। యత్కామా స్తే జుహుమ స్తన్నో అస్తు వయగ్గ్ స్యామ పతయో రయీణాం। దేవకృత స్యైనసో ఽవయజనమసి మనుష్య కృత స్యైనసో ఽవయజనమసి పితృకృత స్యైనసో ఽవయజనమస్యప్సు ధౌతస్య సోమ దేవ తే నృభి స్సుతస్యేష్ట యజుష స్స్తుత స్తోమస్య శస్తోక్థస్య యో భక్షో అశ్వసని ర్యో గోసని స్తస్య తే పితృభి ర్భక్షితం కృతస్యోప . హూతస్యోపహూతో భక్షయామి। ౨౮। (విశ్వచర్షణే త్రిష్టుప్ఛందస ఇంద్ర పీతస్య నరాశగ్ం సపీతస్యాతి స్తుతస్తోమస్య జీవాయ నమో వః పితరో బభూవ చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ।) (ఇష్టకోపధానాదికమ్. *)

ధ్రువాఽసి ధరుణాఽ స్తృతా విశ్వకర్మణా సుకృతా। మా త్వా సముద్ర ఉద్వధీన్మా సుపర్ణో ఽ వ్యథమానా పృథివీం దృగ్ంహ। ప్రజాపతి స్త్వా సాదయతు పృథివ్యాః పృష్ఠే. వ్యచస్వతీం ప్రథస్వతీం ప్రథో ఽసి పృ

* అస్యచ బ్రాహ్మణం. తై। సం। ౫। ౨। ౭। ౮। అవలోకనీయం.

దివ్యసి భూరసి భూమిరసి దితిరసి విశ్వధాయా విశ్వస్య భువనస్య
ధర్త్రీం పృథివీం యచ్ఛ పృథివీం దృగ్ంహ పృథివీం మాహిగ్ంసీర్వి
శ్వస్మై ప్రాణాయాపానాయ వ్యానాయోదానాయ ప్రతిష్ఠాయై॥ ౩౦॥
చరిత్రాయాగ్నిస్త్వాభిపాతు మహ్యా స్వస్త్యా ఛర్దిషా శంతమేన తయా
దేవతయాఙ్గిరస్వద్ధ్రువాసీద కాండాత్కాండాత్ప్రరోహన్తీ పరుషః
పరుషః పరి। ఏవా నో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేన చ। యా శతేన ప్ర
తనోషి సహస్రేణ విరోహసి। తస్యాస్తే దేవిష్టకే విధేమ హవిషా
వయం। అషాఢాఽసి సహమానా సహస్వారాతీః సహస్వారాతీయ
తస్సహస్వ పృతనాః సహస్వ పృతన్యతః। సహస్రవీర్యా॥ ౩౧॥ అసి
సా మా జిన్వ। మధు వాతా ఋతాయతే మధుక్షరన్తి సిన్ధవః।
మాధ్వీర్నస్సన్త్వోషధీః। మధు నక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివ
గ్ంరజః। మధు ద్యౌరస్తు నః పితా। మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధు
మాగ్ం అస్తు సూర్యః। మాధ్వీర్గావో భవన్తు నః। మహీ ద్యౌః పృథి
వీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతాం। పిపృతాన్నో భరీమభిః। తద్విష్ణోః
పరమం॥ ౩౨॥ పదగ్ం సదా పశ్యన్తి సూరయః। దివీవ చక్షురాతతం।
ధ్రువాఽసి పృథివి సహస్వ పృతన్యతః। స్యూతా దేవేభిరమృతేనాగాః॥
యాస్తే అగ్నే సూర్యే రుచ ఉద్యతో దివమాతన్వన్తి రశ్మిభిః। తాభి
స్సర్వాభీ రుచే జనాయ నస్కృధి। యా వో దేవాః సూర్యే రుచో
గోష్వశ్వేషు యా రుచః। ఇన్ద్రాగ్నీ తాభిస్సర్వాభీ రుచం నో ధత్త
బృహస్పతే। విరాట్॥ ౩౩॥ జ్యోతిరధారయత్సమ్రాజ్జ్యోతి
రధారయత్స్వరాజ్జ్యోతిరధారయత్। అగ్నే యుక్ష్వాహి యే తవ

శ్వాసో దేవ ప్రథమః । అర్తం వహంత్వా శివః । యుష్వాహి దేవహూత
మాగ్ం అశ్వాగ్ం అగ్నే రథీరివ । నిహోతా పూర్వ్యస్సదః । ద్రప్స
శ్చస్కంద పృథివీ మనుద్యామిమంచ యోని మను యశ్చపూర్వః
తృతీయం యోనిమనుసంచరంతం ద్రప్సం జుహోమ్యనుసప్త ॥ ౩౭ ॥
హోత్రాః । అభూదిదం విశ్వస్య భువనస్య వాజినమగ్నేర్వైశ్వాన
రస్యచ । అగ్నిర్జ్యోతిషా జ్యోతిష్మాన్ రుక్మో వర్చసా వర్చస్వాన్ । ఋ
చేత్వా రుచేత్వా సమిత్ స్రవంతి సరితో న ధేనాః । అంతర్ హృదా మ
నసా పూయమానాః । ఘృతస్య ధారా అభిచాకశీమి । హిరణ్యయో
వేతసో మధ్య ఆసాం । తస్మిన్ సుపర్ణో మధుకృత్ కులాయీ భజన్నా
స్తే మధు దేవతాభ్యః । తస్యాసతే హరయస్సప్త తీరే స్వధాం దుహానా
అమృతస్య ధారాం ॥ ౩౭ ॥

ప్రతిష్ఠాయై సహస్రవీర్యావర్తయం విరాట్సప్తతీరే చత్వారి చ.)

(అప్రతి రథ సూక్తమ్. *)

ఆశుశ్శిశానో వృషభో న యుధ్మో ఘనాఘనః । క్షోభణశ్చర్
షణీనాం । సంక్రందనోఽనిమిష ఏకవీర శ్శతగ్ం సేనా అజయత్సాక
మింద్రః । సంక్రందనే నానిమిషేణ జిష్ణునా యుత్కారేణ దుశ్చ్యవనే
న ధృష్ణునా । తదింద్రేణ జయత తత్సహధ్వం యుధో నర ఇషుహస్తేన
వృష్ణా । స ఇషుహస్తైః స నిషంగిభిర్వశీ సగ్ంస్రష్టా స యుధ ఇంద్రో
గణేన । సగ్ంసృష్టజిత్సోమపా బాహుశర్ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహితాభిర
స్తా । బృహస్పతే పరిదీయా । ౩౮ । రథేన రక్షోహామిత్రాగ్ం అపబాధ

* ఏతస్యవినియోగః తై । సం । ౪ । ౬ । ౪ । అవలోకనీయమ్.

మానః । ప్రభంజన్ త్సేనాః ప్రమృణో యుధాజయన్నస్మాకమేధ్య
వితారథానాం। గోత్రభిదంగోవిదం వజ్రబాహుం జయంతమజ్మప్రమృ
ణంతమోజసా । ఇమగ్ంసజాతా అనువీరయధ్వమింద్రగ్ంసఖాయోను
సగ్ంరభధ్వం । బలవిజ్ఞాయస్థవిరః ప్రవీరః సహస్వాన్వాజీసహమాన
ఉగ్రః।అభివీరో అభిసత్వాసహోజాజైత్రమింద్రరథమాతిష్ఠగోవిత్।
అభిగోత్రాణి సహసాగాహమానోఽదాయః ॥ ౩౭॥ వీర శ్శతమ
న్యురింద్రః । దుశ్చ్యవనః పృతనాషాడయుధ్యోఽస్మాకగ్ంసేనా అవతు
ప్రయుత్సు। ఇంద్రఆసాంనేతా బృహస్పతిర్దక్షిణా యజ్ఞః పురఏతు
సోమః । దేవసేనానామభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతో యంతు
అగ్రే। ఇంద్రస్య వృష్ణోవరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం మరుతాగ్ంశర్ధ
ఉగ్రం। మహామనసాం భువనచ్యవానాం ఘోషో దేవానాం జయతాము
దస్థాత్। అస్మాకమింద్రస్సమృతేషుధ్వజేష్వస్మాకం యా ఇషవస్తాజ
యంతు॥ ౩౮॥ అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవంత్వస్మాను దేవా అవతా
హవేషు । ఉద్ధర్షయ మఘవన్నాయుధాన్యుత్సత్వనాం మామకానాం
మహాగ్ంసి । ఉద్వృత్రహన్ వాజినాం వాజినాన్యుద్రథానాం జయ
తామేతుఘోషః । ఉప ప్రేత జయతా నరస్స్థిరా వస్సంతు బాహవః ।
ఇంద్రో వశ్శర్మయచ్ఛత్వనాధృష్యా యథాసథ । అవసృష్టా పరాపత
శరవ్యే బ్రహ్మసగ్ంసితా। * గచ్ఛామిత్రాన్ప్ర॥ ౩౯॥ విశమైషాంకం
చనోచ్ఛిషః। మర్మాణి తే వర్మభిశ్ఛాదయామి సోమస్త్వా రాజామృ

* "బ్రహ్మసగ్ంశిత" ఇతి ప్రాచీనముద్రిత పుస్తకపాఠః అసాధుః బ్రహ్మణా సగ్ంశితా- తీక్ష్ణీకృతా ఇతిభాష్యే స్థితత్వాత్.

తేనాభి పస్తామ్ । త్రీనో ర్వ్యరేమ్ణా వరివ స్తే అస్త్వభయంత్రం త్వా మను మదంతు దేవాః । యత్రబాణా స్సంపతంతి కుమారా విశిఖా ఇవ । ఇంద్రో నస్తత్ర వృత్రహా విశ్వాహా శర్మ యచ్ఛతు॥ ౪౦॥

(ద్వీయాద్వా దామోఽయ న్యమిత్రాన్ప్ర చత్వారిగ్ంశచ్చ)

(అగ్నిప్రణయన బ్రాహ్మణమ్. *)

ఉదేనముత్తరాం నయేతి * సమిధ ఆదధాతి యథాజనం యతేఽవసం కరోతి తాదృగేవ తత్తిస్ర ఆదధాతి త్రివృద్వా అగ్ని ర్యావా నేవాగ్ని స్తస్మై భాగధేయం కరో త్యౌదుంబరీ ర్భవంత్యూ ర్గ్వా ఉదుంబర ఊర్జ మేవాస్మా అపిదధాత్యు దుత్వా విశ్వే దేవా ఇత్యాహ ప్రాణా వై విశ్వే దేవాః ప్రాణై ॥౪౧॥ రేవైన ముద్యచ్ఛతేఽగ్నే భరంతు చిత్తిభిరిత్యాహ యస్మా ఏవైనం చిత్తాయోద్యచ్ఛతే తేనైవైనగ్ం సమర్ధయతి పంచదిశో దైవీర్యజ్ఞ మవంతు దేవీ రిత్యాహ దిశో హ్యేషోఽను ప్రచ్యవతేఽపామతిం దుర్మతిం బాధమానా ఇత్యాహ రక్షసా మపహత్యై రాయస్పోషే యజ్ఞపతి మాభజంతీ రిత్యాహ పశవో వై రాయస్పోషః॥ ౪౨॥ పశూనేవావరుంధే షడ్భిర్ హరతి షడ్వా ఋతవ ఋతుభిరేవైనగ్ం హరతి ద్వే పరిగృహ్యావతీ భవతో రక్షసా మపహత్యై సూర్యరశ్మిర్ హరికేశః పురస్తా దిత్యాహ ప్రసూత్యై తతః పావకా ఆశిషో నో జుషంతా మిత్యాహాన్నం వై పావకోఽ

* ఏషఅనువాకః తై ।సం।౪।౬।౩। అనువాకస్య బ్రాహ్మణరూపః

* "న ఏతి" ఇతి ప్రాచీనముద్రిత పుస్తకపాఠః అసాధుః అన్యపద పాఠస్య "నయ" ఇతి స్థితత్వాత్.

న్నమె వావరుంధ దేవాసురా స్సంయత్తా ఆసంతే దేవా ఏతడ ప్రతి
రథ మపశ్యంతె నవై తే౽ప్రతి॥ ౪౩॥ అసురానజయుం తదప్రతి రథ
స్యాప్రతిరథత్వం యదప్రతిరథం ద్వితీయో హోతాన్వాహ ప్రత్యేవ
తేన యజమానో భ్రాతృవ్యా న్జయత్యథో అనభిజితమెు వాభి జయతి
దశర్చం భవతి దశాక్షరా విరాడ్విరాజేమాల్లోకా విధృతావనయో
ర్లోకయోర్విధృత్యా అథో దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజ్యైవా
న్నాద్యే ప్రతితిష్ఠత్య సదివవా అంతరిక్ష మంతరిక్ష మివాగ్నీధ్రమా
గ్నీధే॥ ౪౪॥ అశ్మానన్తం నిదధాతి స్తర్త్యాయద్వాభ్యాం ప్రతిష్ఠిత్యైవి
మాన ఏష ద్రివో మధ్య ఆ స్త ఇత్యాహా వ్యైషైలయామిమిమాతే మధ్యే
దివో నిహితః *పృశ్నిశ్చ్నరశ్మేత్యాహాన్నంవై పృశ్ఛ్నన్నమెవావరుంధె
చతస్సృభిరాపుచ్ఛా దెతిచత్వారి ఛందాగంసి ఛందోభిరె వెంద్రం
విశ్వా అవీవృధ న్నిత్యాహ వృద్ధిమె వోపావ ర్తతేవాజానాగ్ం సత్వ
తింపతిం॥ ౪౫॥ ఇత్యాహాన్నంవై వాజో౽న్న మెనావరుంధె సుమ్న
హూర్యజ్ఞో దేవాగ్ం ఆచవక్ష దిత్యాహ ప్రజావై పశవస్సుమ్నం ప్ర
జామెవ పశూ నాత్మన్ ధత్తేయక్ష ద్గ్నిర్దేవో దేవాగ్ం ఆచవక్ష
దిత్యాహస్వగాకృత్యైవాజస్య మాప్రసవేనోద్గ్రాభేణోదగ్రభీదిత్యా
హాసౌ వా ఆదిత్య ఉద్యన్నుద్గ్రాభ ఏష నిమ్రోచ న్నిగ్రాభో బ్రహ్మ
ణైవాత్మాన ముద్గృహ్ణాతి బ్రహ్మణా భ్రాతృవ్యం నిగృహ్ణాతి॥ ౪౬॥

---

*"పృశ్నిచ్ఛరశ్మే.....పృశ్చ్నన్నమేవావరుంధే" ఇతి ప్రాచీన పుస్తకపాఠః అసాధుః, అస్యపదపాఠస్య "పృశ్నిః" అశ్మా..... పృశ్ని, అన్నం ఇతి స్థితత్వాత్.

(ప్రాణాపోషోఽప్రత్యాగ్ని ర్ధ్రిపతి సంపదశ్చ.)

(చయన ప్రకరణమ్.

ఓం అగ్న ఉదధే యాత్తఇషు ర్యువా నామతయా నోమృడతస్యా
స్తేనమ స్తస్యా స్తఉపజీవంతో భూయాస్మాగ్నే దుఽధ్రగహ్యకిగ్ంశిలవ
న్యయాత్తఇషు ర్యువా నామతయానో మృడ తస్యా స్తే నమ స్తస్యా స్త
ఉపజీవన్తో భూయాస్మ పంచవా ఏతేఽగ్నయో యచ్చితయ ఉదధి ర్రేవ
నామ ప్రథమో దుధ్రః ౪౭॥ ద్వితీయో గహ్య స్తృతీయః కిగ్ంశిల
శ్చతుర్థో వన్యః పంచమ స్తేభ్యో యదాహుతీర్న జుహుయాదధ్వర్యుం
చయజమానంచ ప్రదహేయుర్యదేతా ఆహుతీర్జుహోతి భాగధేయ
నైవైనాఞ్ఛమయతి నార్తిమార్ఛత్యధ్వర్యుర్న యజమానోవాఙ్మ
ఆసన్నసోః ప్రాణోఽక్ష్యోశ్చక్షుః కర్ణయోశ్శ్రోత్రంబాహువో
ర్బల మూర్వో రోజోఽరిష్టా విశ్వాన్యంగాని తనూః ౪౮॥ తనువా
మేసహ నమస్తే అస్తుమామాహిగ్ంసీరపవా ఏతస్మాత్ప్రాణాః క్రా
మంతి యోఽగ్నించిన్వన్నధిక్రామతి వాఙ్మఆసన్నసోః ప్రాణఇత్యా
హ ప్రాణానేవాఽత్మన్ధత్తే యోరుద్రోఽగ్నౌ యో అప్సుయఓషధీషు
యోరుద్రో విశ్వాభువనాఽఽవివేశ తస్మై రుద్రాయనమో అస్త్వా
హుతిభాగా వా అన్యేరుద్రా హవిర్భాగాః ౪౯॥ అన్యే శతరుద్రీ
యగ్ం హుత్వా గావీధుకం చరు మేతేన యజుషాచరమాయామిష్ట
కాయాం నిదధ్యాద్భాగధేయేనైవైనగ్ం శమయతి తస్యత్వై శతరు
ద్రీయగ్ం హుత మిత్యాహు ర్యస్యైత దగ్నౌక్రియత ఇతి వసవస్త్వా
రుద్రైః పురస్తాత్పాంతుపితర స్త్వా యమరాజానః పితృభి ర్దక్షిణతః

పాంత్వా దిశ్యాస్త్వా విశ్వైర్దేవైః పశ్చాత్పాంతుద్యుత్తానస్త్వా మారు
తో మరుద్భి రుత్తరతః పాతు॥ ౧౦॥ దేవాస్త్వేంద్రజ్యేష్ఠా వరుణరా
జానోఽధస్తాచ్చోపరిష్టాచ్చ పాంతున వా ఏతేన పూతో న సమేధ్యో
నప్రోక్షితో య దేన మతః ప్రాచీనం ప్రోక్షతి యత్సంచిత మాజ్యేన
ప్రోక్షతి తేనపూత స్తేన మేధ్య స్తేన ప్రోక్షితః॥ ౧౧॥

(ప్రధ) స్తనూర్ధ్వా విర్భాగాః పాతు ద్వ్యాత్రిగంశచ్చ.)

శిరోవా ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధవిర్ధానం ప్రాణా ఉపరవా హవిర్ధా
న ఛాయం తేతస్మా చ్ఛీర్షన్ప్రాణా అధస్తాచ్ఛాయం తేతస్మాదధస్తా
చ్ఛీర్ష్ణః ప్రాణారక్షోహణో వలగహనో వైష్ణవాన్ఖనామీత్యాహ వై
ష్ణవాహి దేవత యోపరవా అసురా వై నిర్యంతో దేవానాం ప్రాణేషు
వలగాన్యఖనన్తా న్బాహుమాత్రేఽన్వవిందన్ తస్మాద్బాహుమాత్రాః
ఖాయంత ఇదమహంతం వలగముద్వపామి॥ ౧౨॥ యస్న స్సమానో
యమసమానో నిచఖానేత్యాహ ద్వావావపురుషౌ యశ్చైవసమానో
యశ్చాసమానో యమేవాస్మై తౌ వలగం నిఖనత స్తమేవోద్వపతి
సంతృణత్తి తస్మాత్సంతృణ్ణా అంతరతః ప్రాణానసంభినత్తి తస్మాద సం
భిన్నాః ప్రాణా అపోవనయతి తస్మాదార్ద్రా అంతరతః ప్రాణాయవ
మతీరవనయతి॥ ౧౩॥ ఊర్జోవై యవః ప్రాణాఉపరవాః ప్రాణేష్వేవో
ర్జం దధాతి బర్హి రవ స్తృణాతి తస్మాల్లోమశా అంతరతః ప్రాణాఆ
జ్యేన వ్యాఘారయతి తేజోవా ఆజ్యంప్రాణా ఉపరవాః ప్రాణేష్వేవ
తేజోదధాతి హనూ వా ఏతే యజ్ఞస్య యదధిషవణే న సంతృణత్త్య సం
తృణ్ణేహి హనూ అథో ఖలు దీర్ఘసోమే సంతృద్యే ధృత్యై శిరోవా ఏత

ద్యజ్ఞస్య యద్ధవిర్ధానం। ౨౮॥ ప్రాణా ఉపరవా హనూ అధిషవణే జిహ్వా
చర్మ గ్రావాణో దంతా ముఖమాహవనీయో నాసికోత్తరవేదిరుద
రగ్ం సదో యదా ఖలు వై జిహ్వయా దత్స్వధిఖాదత్యథ ముఖం గచ్ఛ
తి యదా ముఖం గచ్ఛత్యథోదరం గచ్ఛతి తస్మాద్ధవిర్ధానే చర్మన్నధి
గ్రావభి రభిషుత్యాహవనీయే హుత్వా ప్రత్యంచః పరేత్య సదసి
భక్షయంతి యో వై విరాజో యజ్ఞముఖే దోహం వేద దుహ ఏవైనామి
యం వై విరాట్తస్యై త్వక్చర్మోధోఽధిషవణే స్తనా ఉపరవా గ్రావా
ణో వత్సా ఋత్విజో దుహంతి సోమః పయో య ఏవం వేద దుహ
ఏవైనాం। ౨౯॥

(ప్రాణా యవమతీరవనయతి హవిర్ధానమేవ త్రయోవిగ్ంశతిశ్చ)

అసావాదిత్యోఽస్మిన్ లోక ఆసీత్తం దేవాః పృష్ఠైః పరిగృహ్య
సువర్గం లోకమగమయన్ పరైరవస్తాత్పర్యగృహ్ణన్ దివాకీర్త్యేన సువర్గే
లోకే ప్రత్యస్థాపయన్ పరైః పరస్తాత్పర్యగృహ్ణన్ పృష్ఠైరుపావరోహం
త్స వా అసావాదిత్యోఽముష్మిన్ లోకే పరైరుభయతః పరిగృహీ
తో యత్పృష్ఠాని భవంతి సువర్గమేవ తైర్లోకం యజమానా యంతి ప
రై రవస్తా త్పరిగృహ్ణంతి దివాకీర్త్యేన। ౩౦॥ సువర్గే లోకే ప్రతితిష్ఠంతి
పరైః పరస్తా త్పరిగృహ్ణంతి పృష్ఠైరుపావరోహంతి యత్పరే పరస్తా
న్న స్యుః పరాంచః సువర్గాల్లోకాన్నిష్పద్యేరన్ యదవస్తాన్న స్యుః
ప్రజా నిర్దహేయు రభితో దివాకీర్త్యం పరస్సామానో భవంతి సువర్గ ఏ
వైనాం లోక ఉభయతః పరిగృహ్ణంతి యజమానా వై దివాకీర్త్యగ్ం
సంవత్సరః పరస్సామానోఽభితో దివాకీర్త్యం పరస్సామానో భవంతి।

సంవత్సర ఏవాభ్యుత్తిః ॥ ౧౭ ॥ ప్రతితిష్ఠన్తి పృష్ఠం వై దివాకీర్త్యం పా
ర్శ్వే పరస్సామానావభితో దివాకీర్త్యం పరస్సామానో భవన్తి తస్మా
దభితః పృష్ఠం పార్శ్వే భూయిష్ఠా గ్రహా గృహ్యన్తే భూయిష్ఠగ్ంశ
స్యన్తే యజ్ఞస్యైవ తన్మధ్యతో గ్రన్థిం గ్రథ్నన్త్యవిస్రగ్ంసాయ సప్త
గృహ్యన్తే సప్త వై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః ప్రాణానేవ యజమానేషు దధ
తి యత్పరాచీనాని పృష్ఠాని భవన్త్యమిమేవ తైర్లోక మభ్యారోహన్తి యది
దిమం లోకం న ॥ ౧౮ ॥ ప్రత్యవరోహేయు రుద్వా మాద్యేయుర్య
జమానాః ప్ర మీయేరన్ యత్ప్రతీచీనాని పృష్ఠాని భవన్తీమమేవ
తైర్లోకం ప్రత్యవరోహన్త్యథో అస్మిన్నేవ లోకే ప్రతితిష్ఠన్త్యనున్మాదా
యేన్ద్రో వా అప్రతిష్ఠిత ఆసీత్స ప్రజాపతి ముపాధావత్తస్మా ఏత మేక
విగ్ంశతి రాత్రం ప్రాయచ్ఛత్తమాహరత్తేనాయజత తతో వై స ప్ర
త్యతిష్ఠద్యే బహుయాజినోఽప్రతిష్ఠితాః ॥ ౧౯ ॥ స్యుస్త ఏకవిగ్ంశతి
రాత్ర మాసీరన్ద్వాదశ మాసాః పఞ్చర్తవ స్త్రయ ఇమే లోకా అసా
వాదిత్య ఏకవిగ్ంశ ఏతావన్తో వై దేవలోకాస్తేష్వేవ యథాపూర్వం
ప్రతితిష్ఠన్త్యసావాదిత్యో న వ్యరోచత స ప్రజాపతి ముపాధావత్త
స్మా ఏత మేకవిగ్ంశతిరాత్రం ప్రాయచ్ఛ త్తమాఽహరత్తేనాయజత త
తో వై సోఽరోచత య ఏవం విద్వాగ్ంస ఏకవిగ్ంశతిరాత్రమాసతే
రోచన్త ఏవైకవిగ్ంశతిరాత్రో భవతి రుగ్వా ఏకవిగ్ంశో రుచమేవ
గచ్ఛన్త్యథో ప్రతిష్ఠామేవ ప్రతిష్ఠా హ్యేకవిగ్ంశోఽతిరాత్రావభితో
భవతో బ్రహ్మవర్చసస్య పరిగృహీత్యై ॥

అతిగ్రాహ్యవిధిః.

సంతతిర్వా ఏతే గ్రహాః । యత్పరస్సామానః । విషూవాం దివాకీర్త్యమ్ । యథా శాలాయై పక్షసీ । ఏవగ్ం సంవత్సరస్య పక్షసీ । యదేతే న గృహ్యేరన్న్ । విషూచీ సంవత్సరస్య పక్షసీ వ్యవస్రగ్ంసేయాతామ్ । ఆర్తిమార్చ్ఛేయుః । యదేతే గృహ్యంతే । యథా శాలాయై పక్షసీ మధ్యమం వగ్ంశమభిసమాయచ్ఛతి ॥ ౧ ॥ ఏవగ్ం సంవత్సరస్య పక్షసీ దివాకీర్త్యమభిసంతన్వంతి । నార్తిమార్చ్ఛంతి । ఏకవిగ్ంశమహర్భవతి । శుక్రాగ్రా గ్రహా గృహ్యంతే । ప్రత్యుత్తబ్ధ్యై సయత్వాయ । సౌర్య ఏతదహః పశురాలభ్యతే । సౌర్యోఽతిగ్రాహ్యో గృహ్యతే । అహరేవ రూపేణ సమర్ధయంతి । అథో అహ్న ఏవైష బలిర్హ్రియతే । సప్తైతదహరతిగ్రాహ్యా గృహ్యంతే ॥ ౨ ॥ సప్త వై శీర్షణ్యాః ప్రాణాః । అసావాదిత్యశ్శిరః ప్రజానామ్ । శీర్షన్నేవ ప్రజానాం ప్రాణాందధాతి । తస్మాత్సప్త శీర్షన్ప్రాణాః । ఇంద్రో వృత్రగ్ం హత్వా । అసురాన్పరాభావ్య । స ఇమాఀల్లోకానభ్యజయత్ । తస్యాసౌ లోకోఽనభిజిత ఆసీత్ । తం విశ్వకర్మా భూత్వాఽభ్యజయత్ । యద్వైశ్వకర్మణో గృహ్యతే ॥ 3 ॥ సువర్గస్య లోకస్యాభిజిత్యై । ప్రవా ఏతేఽస్మాల్లోకాచ్చ్యవంతే । యే వైశ్వకర్మణం గృహ్ణతే । అదిత్యశ్శ్వో గృహ్యతే । ఇయం వా అదితిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠంతి । అన్యోఽన్యో గృహ్యేతే । విశ్వాన్యేవాన్యేన కర్మాణి కుర్వాణా యంతి । అస్యామన్యేన ప్రతితిష్ఠంతి । తావా పరార్థాత్సంవత్సరస్యాన్యోఽన్యో గృహ్యేతే । తావుభౌ సహ మహావ్రతే గృహ్యేతే । యజ్ఞస్యైవాంతం

గత్వా । ఉభయోర్లోకయోః ప్రతితిష్ఠన్తి । అర్క్యముక్థం భవతి । అన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై ॥ ౪॥ సమాయుచ్ఛ త్యతిగ్రాహ్యా గృహ్యంతే గృహ్యంతే సంవత్సరస్యాన్యోఽన్యోగృహ్యంతేపంచచ॥

(దివాకీర్త్య సామవిధిః.)

ఏకవిగ్ంశ ఏష భవతి । ఏతేనవై దేవా ఏకవిగ్ంశేన । ఆదిత్య మిత ఉత్తమగ్ం సువర్గంలోక మారోహయన్ । సవా ఏష ఇత ఏకవిగ్ంశః । తస్య దశావస్తా దహాని । దశపరస్తాత్ । సవా ఏషవిరాజ్యభయతః ప్రతిష్ఠితః । విరాజిహివా ఏష ఉభయతః ప్రతిష్ఠితః । తస్మా దంత రేమాల్లోకా యన్ । సర్వేషు సువర్గేషు లోకేష్వభితపన్నేతి । దేవా వా ఆదిత్యస్య సువర్గస్యలోకస్య । పరాచోఽతిపాదాదబిభయుః । తంఛందోభి రదృగ్ంహా ధృత్యై । దేవా వా ఆదిత్యస్య సువర్గస్య లోకస్య । అవాచోఽవపాదా దబిభయుః । తంపంచభి రశ్మిభి రుదవయన్ । తస్మా దేకవిగ్ంశేఽహన్ పఞ్చ దివాకీర్త్యాని క్రియంతే । రశ్మయోవై దివాకీర్త్యాని । యేగాయతే । తేగాయత్రీ షూత్తరయోః పవమానయోః॥ ౨॥ మహాదివాకీర్త్యగ్ం హోతుః పృష్ఠం । వికర్ణం బ్రహ్మసామ (౦) భాసోఽగ్నిష్టోమః । అథైతాని పరాణి । పరైర్వై దేవా ఆదిత్యగ్ం సువర్గం లోక మపారయన్ । యదపారయన్ । తత్పరాణాం పరత్వం । పారయంత్యేనం పరాణి । యఏవం వేద । అథైతాని స్పరాణి । స్పరైర్వై దేవా ఆదిత్యగ్ం సువర్గంలోక మస్పారయన్ । యదస్పారయన్ । తత్స్పరాణాగ్ం స్పరత్వం । స్పారయంత్యేనగ్గ్ స్పరాణి । యఏవం వేద ॥

(ప్రతి పవమానయో స్స్వరాణి పంచచ)

(పశు విధిః.)

అప్రతిష్ఠాంవా ఏతేగచ్ఛంతి । యేషాగ్ం సంవత్సరేఽనాప్తేఽథ । ఏకాదశిన్యాస్యతే । వైష్ణవం వామన మాలభంతే । యజ్ఞోవై విష్ణుః యజ్ఞమేవాలభంతే ప్రతిష్ఠిత్యై । ఐంద్రాగ్న మాలభంతే ఇంద్రాగ్నీవై దేవానా మయాతయామానా । యేఏవ దేవతేఽయాతయామ్నీ । తేఏవాఽలభంతే । వైశ్వదేవ మాలభంతే । దేవతా ఏవావరుంధతే । ద్యావాపృథివ్యాం ధేనుమాలభంతే । ద్యావాపృథివ్యో రేవ ప్రతితిష్ఠన్తి । వాయవ్యంవత్సమాలభంతే । వాయుర్వైవేభ్యో యథాఽయతనాద్దేవతా అవరుంధ । ఆదిత్యామవింవశామాలభంతే । ఇయంవా అదితిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠన్తి । మైత్రావరుణీ మాలభంతే ॥౨॥ మిత్రేణైవ యజ్ఞస్య స్విష్టగ్ంశమయన్తి । వరుణేన దురిష్టం । ప్రాజాపత్యం తూపరం మహావ్రతఆలభన్తే । ప్రాజాపత్యోఽతిగ్రాహ్యో గృహ్యతే । అహారేవ రూపేణ సమర్ధయంతి । అథో అహ్న ఏవైష బలిర్హ్రియతే । ఆగ్నేయమాలభంతే ప్రతిప్రజ్ఞాత్యై । అజపేత్వాఽ వా ఏతేపూర్వైర్మాసై రవరుంధతే । యద్రతే గవ్యాః పశవ ఆలభ్యంతే । ఉభయేషాం పశూనామవరుద్ధ్యై । యదతిరిక్తామేకాదశినీ మాలభరన్ । అప్రియంభ్రాతృవ్యమభ్యతిరిచ్యేత । యద్ద్వౌద్వౌ పశూసమస్యేయుః కనీయ ఆయుః కుర్వీరన్ । యదేతే బ్రాహ్మణవన్తః పశవఆలభ్యంతే నాప్రియంభ్రాతృవ్యమభ్యతిరిచ్యతే । నకనీయ ఆయుః కుర్వతే ॥ 3॥

(తేఏవాలభంతే మైత్రావరుణీమాలభంతేఽవరుద్ధ్యై సప్తచ.)

(మహావ్రతవిధిః)

ప్రజాపతిః ప్రజాస్సృష్ట్వా వృత్తో ఽశయత్ । తం దేవా భూతానాగ్ం రసం తేజస్సంభృత్య । తేనైన మభిషజ్యన్ । మహానవవర్తీతి । తన్మహావ్రతస్య మహావ్రతత్వం । మహద్వ్రతమితి । తన్మహావ్రతస్య మహావ్రతత్వం । మహతో వ్రతమితి । తన్మహావ్రతస్య మహావ్రతత్వం । పంచవిగ్ంశ స్తోమో భవతి ॥ ౧॥ చతుర్విగ్ంశత్యర్ధమాసాస్సంవత్సరః । యద్వా ఏతస్మిన్ త్సంవత్సరేఽధి ప్రాజాయత । తదస్మిన్ పంచవిగ్ంశమభవత్ । మధ్యతః క్రియతే మధ్యతో హ్యన్నమశితం ధినోతి । అథో మధ్యత ఏవ ప్రజానామూర్గ్ధీయతే । అథ యదిదగ్ం తతః క్రియతే । తస్మాదుద్దృష్టం ప్రజాస్సమేధంతే । అంతతః క్రియతే ప్రజననాయైవ । త్రివృచ్ఛిరో భవతి ॥ ౨॥ త్రేధా విహితగ్ం హి శిరః । లోమచ్ఛవిరస్థి । పరాచా స్తువంతి తస్మాత్తత్సదృగేవ । నమేధ్యతో ఽనుమేధ్యతి । న కృశ్యతో ఽనుకృశ్యతి । పంచదశో ఽన్యః పక్షో భవతి సప్తదశో ఽన్యః । తస్మాద్వయాగ్ంస్యన్యతరమర్ధమభిపర్యావర్తంతే । అన్యతరతో హి తద్గరీయః క్రియతే ॥ ౩॥ పంచవిగ్ంశ ఆత్మా భవతి తస్మాన్మధ్యతః పశవో వరిష్ఠాః । ఏకవిగ్ంశం పుచ్ఛం । ద్విపదాస్స్తువంతి ప్రతిష్ఠిత్యై । సర్వేణ సహ స్తువంతి । సర్వేణ హ్యాత్మనాఽఽత్మన్వీ । సహోత్పతంతి । ఏకైకాముచ్ఛిగ్ంషన్తి । ఆత్మన్ హ్యంగాని బద్ధాని । న వా ఏతేన సర్వః పురుషః ॥ ౪॥ యదితర ఇతో లోమాని దతో నఖాః । పరిమాదః క్రియంతే । తాన్యేవ తేనాపరిత్యస్యన్తే । ఔదుంబరస్తల్పో భవతి । ఊర్గ్వా అన్నముదుంబరః । ఊర్జ ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । యస్య తల్పసద్యమనభిజితగ్గ్ స్యాత్ ।

స దేవానాగ్ంసామ్యాత్షే । తల్ప్యసద్య మభిజయానీతి తల్ప మారుహ్యోద్గాయేత్ । తల్ప్యసద్య మేవాభిజయతి ॥ ౫ ॥ యస్య తల్ప్యసద్య మభిజిత గ్గ్స్యాత్ । స దైవానాగ్ం సామ్యాత్షే । తల్ప్యసద్యం మా పరాజేషీతి తల్ప మారుహ్యోద్గాయేత్ । న తల్ప్యసద్యం పరాజయతే । ప్లేంఖే శగ్ంసతి । మహో వై ప్లేంఖః । మహాస ఏవాన్నాద్యస్యావరుద్ధ్యై । దేవాసురా స్సంయత్తా ఆసన్ । త ఆదిత్యే వ్యాయచ్ఛంత । తం దేవాస్సమజయన్ ॥ ౬ ॥ బ్రాహ్మణశ్చ శూద్రశ్చ చర్మకర్తే వ్యాయచ్ఛేతే । దైవ్యో వై వర్ణో బ్రాహ్మణః । అసుర్య శ్శూద్రః । ఇమేఽరాత్సురిదగ్ం సుభూత మక్రన్నిత్యన్యతరో బ్రూయాత్ । ఇమ ఉద్వాసీకారిణ ఇమే దుర్భూత మక్రన్నిత్యన్యతరః । యదేవైషాగ్ం సుకృతం యా రాద్ధిః । తదన్యతరోఽభిశ్రీణాతి । యదేవైషాం దుష్కృతం యా రాద్ధిః । తదన్యతరోఽపహంతి । బ్రాహ్మణ స్సంజయతి । అముమేవాఽదిత్యం భ్రాతృవ్యస్య సంవిందంతే ॥ ౭ ॥ భవతి భవతి క్రియతే పురుషో జయత్యజయం జయత్యేకంచ ॥

(పిండపితృయజ్ఞవిధిః)

ఇంద్రో వృత్రగ్ం హత్వా । అసురాన్ పరాభావ్య । సోఽమావాస్యాం ప్రత్యాగచ్ఛత్ । తే పితరః పూర్వేద్యురాగచ్ఛన్ । పితౄన్ యజ్ఞోఽగచ్ఛత్ । తం దేవాః పునరయాచంత । తమేభ్యో న పునరదదుః । తేఽబ్రువన్ వరం వృణామహై । అథ వః పునర్దాస్యామః । అస్మభ్యమేవ పూర్వేద్యుః క్రియాతా ఇతి ॥ ౧ ॥ తమేభ్యః పునరదదుః । తస్మాత్ పితృభ్యః పూర్వేద్యుః క్రియతే । యత్పితృభ్యః పూర్వేద్యుః కరోతి । పితృభ్య ఏవ తద్యజ్ఞం నిష్క్రీయ

యే యజమానః ప్రతనుతే । సోమాయ పితృపీతాయ స్వధా నమ ఇత్యా
హ । పితృభిరేవాధి సోమపీథ మవరుంధే । నహి పితా ప్రమీయమాణస్యా
హైష సోమపీథ ఇతి । ఇంద్రియం వై సోమపీథః । ఇంద్రియ మేవ
సోమపీథ మవరుంధే । తేనేంద్రియేణ ద్వితీయాం జాయా మభ్య
శ్నుతే ॥ ౨ ॥ ఏతద్వై బ్రాహ్మణం పురా వాజశ్రవసా విదామక్రిన్ । తస్మా
త్తే ద్వేద్వే జాయే అభ్యాక్షత । య ఏవం వేద । అభి ద్వితీయాం జాయామ
శ్నుతే । అగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధా నమ ఇత్యాహ । య ఏవ పిత్రూ
ణా మగ్నిః । తం ప్రీణాతి । త్రిరాహుతీర్జుహోతి । త్రిర్నిదధాతి । షట్సం
పద్యంతే ॥ ౩ ॥ షడ్వా ఋతవః । ఋతూనేవ ప్రీణాతి । తూష్ణీం మేక్షణ
మాదధాతి । అస్తి వా హి షష్ఠ ఋతుర్న వా । దేవాన్వై పితౄన్
ప్రీతాన్ । మనుష్యాః పితరో నుప్రపిపతే । త్రిరాహుతీర్జుహోతి । త్రిర్ని
దధాతి । షట్సంపద్యంతే । షడ్వా ఋతవః ॥ ౪ ॥ ఋతవః ఖలు వై దేవాః పితరః ।
ఋతూనేవ దేవాన్పితౄన్ప్రీణాతి । తాన్ప్రీతాన్ । మనుష్యాః పితరో
నుప్రపిపతే । సకృదాచ్ఛిన్నం బర్హిర్భవతి । సకృదివ హి పితరః । త్రిర్నిద
ధాతి । తృతీయే వా ఇతో లోకే పితరః । తానేవ ప్రీణాతి । పరాఙావర్తతే ॥ ౫ ॥
హ్రీకా హి పితరః । ఓష్మణో వ్యావృత ఉపాస్తే । ఊష్మభాగా హి పితరః ।
బ్రహ్మవాదినో వదంతి । ప్రాశ్యా౩ం న ప్రాశ్యా౩మితి । యత్ప్రాశ్నీయాత్
జన్య మన్న మద్యాత్ । ప్రమాయుకః స్యాత్ । యన్న ప్రాశ్నీయాత్ ।
అహవిః స్యాత్ ॥ ౬ ॥ పితృభ్య ఆవృశ్చ్యేత । అవఘ్రేయ మేవ । తన్నేవ
ప్రాశితం నేవాప్రాశితం । వీరం వా వై పితరః ప్రయంతో హరంతి । వీరం
వా దదతి । దశాం ఛినత్తి । హరణభాగా హి పితరః । పితౄనేవ నిరవద

యతే । ఉత్తర ఆయుషి లోప్సు ఛిందీత । పితృణాగ్ం హ్యేతర్హి నేదీయః॥ ౭॥ నమస్కరోతి । నమస్కారో హి పితృణాం । నమో వః పితరో రసాయ । నమో వః పితర శ్శుష్మాయ । నమో వః పితరో జీవాయ । నమో వః పితర స్స్వధాయై । నమో వః పితరో మన్యవే । నమో వః పితరో ఘోరాయ । పితరో నమో వః । య ఏతస్మిం ల్లోకేస్థ॥ ౮॥ యుష్మాగ్ స్తేఽను । యేఽస్మిం ల్లోకే । మాం తేఽను । య ఏతస్మిం ల్లోకేస్థ । యూయం తేషాం వసిష్ఠా భూయాస్త । యేఽస్మిం ల్లోకే । అహం తేషాం వసిష్ఠో భూయాస మిత్యాహ । వసిష్ఠ స్సమానానాం భవతి । య ఏవం విద్వాన్ పితృభ్యః కరోతి । ఏష వై మనుష్యాణాం యజ్ఞః॥ ౯॥ దేవానాం వా ఇతరే యజ్ఞాః । తేన వా ఏతత్పితృలోకే చరతి । యత్పితృభ్యః కరోతి స ఈశ్వరః ప్రమేతోః । ప్రాజాపత్యయర్చా పునరైతి । యజ్ఞో వై ప్రజాపతిః । యజ్ఞేనైవ సహ పునరైతి । న ప్రమాయుకో భవతి । పితృలోకే వా ఏతద్యజమానశ్చరతి । యత్పితృభ్యః కరోతి । స ఈశ్వర ఆర్తిమార్తోః । ప్రజాపతిస్త్వావైన్తత్తత ఉన్నేతుమర్హతీత్యాహుః । యత్ప్రాజాపత్యయర్చా పునరైతి । ప్రజాపతిరేవైనం తత ఉన్నయతి । నార్తిమార్చ్ఛతి యజమానః॥ ౧౦॥ ఇత్యశ్నుతే పద్యన్తే పద్యన్తై షడ్వా ఋతవో వర్తతే ఽహవిష్టస్యై న్న దీయస్థ యజ్ఞో యజమానశ్చరతి యత్పితృభ్యః కరోతి పంచ చ॥

పితృయజ్ఞః.

వైశ్వదేవేన వై ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత । తా వరుణప్రఘాసైర్వరుణపాశాదముంచత్ । సాకమేధైః ప్రత్యస్థాపయత్ । త్ర్యంబకైరు

ద్రం నిరవాదయత । పిత్రృయజ్ఞేన సువర్గం లోకమగమయత్ । యస్త్వా
శ్వద్దేవేన యజతే । ప్రజాఃప్రవఅద్యజమానస్సృజతే । తావరుణప్రఘా
సైర్వరుణ ప్రాశాన్మోచతి । సాకమేధైః ప్రతిష్ఠాపయతి । త్ర్యంబకై
ర్రుద్రన్నిరవదయతే ॥

పిత్రృయజ్ఞేన సువర్గంలోకం గమయతి । దక్షిణతః ప్రాచీనావీతీ
నిర్వపతి । దక్షిణావృద్ధి పిత్రూణాం । అనాదృత్యతత్ । ఉత్తరత ఏవో
పవీయ నిర్వపేత్ । ఉభయేహి దేవాశ్చపితరశ్చేజ్యన్తే । అథోయద్దేవ
దక్షిణార్థేఽభిశ్రియతి । తేనదక్షిణావృత్ । సోమాయ పిత్రృమతే
పురోడాశగ్ంషట్కపాలం నిర్వపతి । సంవత్సరోవైసోమః పిత్రృమాన్

సంవత్సరమేవప్రీణాతి పిత్రృభ్యోబర్హిషద్భ్యోధానాః । మాసా
వై పితరోబర్హిషదః । మాసానేవ ప్రీణాతి యస్మిన్వా ఋతౌ పురుషః ప్ర
మీయతే । సోస్యాముష్మింల్లోకేభవతి । బహురూపాధానాభవన్తి ।
అహోరాత్రాణామభిజిత్యై । పిత్రృభ్యోఽగ్నిష్వాత్తేభ్యో మన్థం ॥
అర్ధమాసావై పితరోఽగ్నిష్వాత్తాః । అర్ధమాసానేవప్రీణాతి । అభివాన్యా
యైదుగ్ధేభవతి । సాహిపితృదేవత్యందుహే । యత్పూర్వర్ణం । తన్మనుష్యా
ణాం । ఉపర్యర్ధో దేవానాం । అర్ధః పిత్రృణాం । అర్ధ ఉపమన్థతి । అర్ధో
హిపిత్రృణాం । ఏకయోపమన్థతి । ఏకాహిపిత్రృణాం । దక్షిణోపమ
న్థతి । దక్షిణావృద్ధి పిత్రృణాం । అనారభ్యోపమన్థతి । తద్ధిపిత్ర్యాన్గ
చ్ఛతి । ఇమాందిశం వేదిముద్ధంతి । ఉభయేహి దేవాశ్చపితరశ్చేజ్యన్తే ।
చతుస్స్రక్తిర్భవతి । సర్వాహ్యనుదిశః పితరః । అఖాతాభవతి ॥

ఖాతాహిదేవానాం । మధ్యతోఽగ్నిరాధీయతే । అన్తతోహి

దేవానామాధీయతే। వర్షీయానిధ్మాబర్హిర్భవతి వ్యావృత్త్యై। పరిశ్రి
యతి। అన్తర్హితో హి పితృలోకో మనుష్యలోకాత్ । యత్పరుషిది
నం । తద్దేవానాం । యదన్తరా । తన్మనుష్యాణామ్ ।

యత్సమూలం। తత్పితౄణాం । సమూలంబర్హిర్భవతి వ్యావృ
త్త్యై । దక్షిణా స్తృణాతి । దక్షిణావృద్ధి పితౄణాం । త్రిః పర్యేతి।
తృతీయేవా ఇతో లోకే పితరః । తానేవప్రీణాతి । త్రిః పునః పర్యేతి।
షట్సమ్పద్యన్తే ॥

షడ్వా ఋతవః । ఋతూనేవప్రీణాతి । యత్ప్రస్తరం యజుషా
గృహ్ణీయాత్ । ప్రమాయుకో యజమానస్స్యాత్ । యన్న గృహ్ణీయా
త్ । అనాయతనస్స్యాత్ । తూష్ణీమేవన్యస్యేత్ । నప్రమాయుకో
భవతి । నానాయతనః । యత్త్రీన్పరిధీన్పరిదధ్యాత్ । మృత్యునాయజ
మానం పరిగృహ్ణీయాత్ । యన్న పరిదధ్యాత్ । రక్షాగ్ంసియజ్ఞగ్ం
హన్యుః । ద్వౌపరిధీపరిదధాతి రక్షసామపహత్యై । అథో మృత్యో
రేవ యజమానముత్సృజతి । యత్త్రీణిత్రీణి హవీగ్ంష్యుదాహరేయుః।
త్రయస్త్రయ ఏషాగ్ంసాకం ప్రమీయేరన్ । ఏకైకమనూచీనాన్యు
దాహరన్తి । ఏకైక ఏవైషామన్వఞ్చః ప్రమీయతే ॥ కశిపు కశిప
వ్యాయ । ఉపబర్హణముపబర్హణ్యాయ । ఆఞ్జనమాఞ్జన్యాయ । అ
భ్యఞ్జనమభ్యఞ్జన్యాయ । యథాభాగమేవైనాన్ ప్రీణాతి॥

నిరవదయతే పితౄనగ్నిష్వాత్తా ఏకరూపమన్దత్యభాతా
భవతి మనుష్యాణాం పద్యన్తే పరిదధ్యాన్నియత్తై పంచచ ॥

పితృయజ్ఞశేషః.

అగ్నయే దేవేభ్యః పితృభ్యస్సమిధ్యమానాయానుబ్రూహీత్యాహ। ఉభయాన్హి దేవాశ్చ పితరశ్చేజ్యన్తే। ఏకామన్వాహ। ఏకా హి పితౄణాం। త్రిరన్వాహ త్రిర్హి దేవానాం। ఆఘారమాఘారయతి। యజ్ఞపరుషోఽనన్తరిత్యై। నార్షేయం వృణీతే। న హోతారం॥

యదార్షేయం వృణీత। యద్ధోతారం। ప్రమాయుకో యజమానస్స్యాత్। ప్రమాయుకో హోతా। తస్మాన్న వృణీతే। యజమానస్య హోతుర్గోపీథాయ। అపబర్హిషః ప్రయాజాన్ యజతి। ప్రజా వై బర్హిః। ప్రజా ఏవ మృత్యోరుత్సృజతి। ఆజ్యభాగౌ యజతి।

యజ్ఞస్యైవ చక్షుషీ నాన్తరేతి। ప్రాచీనావీతీ సోమం యజతి। పితృదేవత్యా హి। ఏషాఽఽహుతిః। పంచకృత్వోఽవద్యతి। పంచ హ్యేతా దేవతాః। ద్వే పురోఽనువాక్యే। యాజ్యా దేవతా వషట్కారః। తా ఏవ ప్రీణాతి। సన్తతమవద్యతి।

ఋతూనాగ్ం సన్తత్యై। ప్రైవైభ్యః పూర్వయా పురోఽనువాక్యయాఽఽహ। ప్రణయతి ద్వితీయయా। గమయతి యాజ్యయా। తృతీయే వా ఇతో లోకే పితరః। అహ్న ఏవైనాన్పూర్వయా పురోఽనువాక్యయా నయతి। రాత్రియై ద్వితీయయా। ఏవైనాన్ యాజ్యయా గమయతి। దక్షిణతోఽవదాయ। ఉదఙ్ఙతిక్రామతి వ్యావృత్త్యై॥

ఓస్వధేత్యాశ్రావయతి। అస్తు స్వధేతి ప్రత్యాశ్రావయతి స్వధా నమ ఇతి వషట్కరోతి। స్వధాకారో హి పితౄణామ్। సోమమగ్రే యజతి। సోమప్రయాజా హి పితరః। సోమం పితృమన్తం యజతి। స్వం

సంవత్సరో వై సోమః పితృమాన్ । సంవత్సరమేవ తద్యజతి। పితౄన్ బర్హిషదో యజతి॥

యే వై యజ్వానః। తే పితరో బర్హిషదః। తానేవ తద్యజతి। పితౄనగ్నిష్వాత్తాన్ యజతి । యే వా అయజ్వానో గృహమేధినః। తే పితరోఽగ్నిష్వాత్తాః । తానేవ తద్యజతి । అగ్నిం కవ్యవాహనం యజతి । య ఏవ పితృణామగ్నిః । తమేవ తద్యజతి ॥

అథో యథాగ్నిగ్ం స్విష్టకృతం యజతి । తాదృగేవ తత్ । ఏతత్తే తత యే చ త్వామన్వితి తిసృషు స్రక్తీషు నిదధాతి । తస్మాదా తృతీయాత్పురుషాన్నామ న గృహ్ణన్తి । ఏతావన్తో హీజ్యన్తే। అత్ర పితరో యథాభాగం మన్దధ్వమిత్యాహ। హ్రీకా హి పితరః । ఉదంచో నిష్క్రామన్తి । ఏషా వై మనుష్యాణాం దిక్ । స్వామేవ తద్దిశమనునిష్క్రామన్తి॥

ఆహవనీయముపతిష్ఠన్తే। న్యేవాస్మై తే హ్నువతే। యత్ర త్వాహవనీయే। అథాన్యత్ర చరన్తి । ఆతమితోరుపతిష్ఠన్తే । అగ్నిమేవోపద్రష్టారం కృత్వా । పితౄన్నిరవదయన్తే। అన్తం వా ఏతే ప్రాణానాం గచ్ఛన్తి। య ఆతమితోరుపతిష్ఠన్తే। సుసన్దృశం త్వా వయమిత్యాహ॥

ప్రాణో వై సుసందృక్ । ప్రాణమేవాత్మన్దధతే। యోజాన్విన్ద్ర తే హరీ ఇత్యాహ । ప్రాణమేవ పునరయుక్త। అక్షన్నమీమదన్తహీతి గార్హపత్యముపతిష్ఠన్తే। అక్షన్నమీమదన్తాథ త్వోపతిష్ఠామహ ఇతి వావైతదాహ । అమీమదన్త పితరస్సోమ్యా ఇత్యభిప్రపద్యన్తే । అమీమదన్త పితరోఽథ త్వాభిప్రపద్యామహ ఇతి వావైతదాహ । అపః పరిషించతి । మార్జయత్యేవైనాన్॥

అథోత్తరస్యాయత్త్యేవ । తృప్యతి ప్రజయా పశుభిః । య ఏవం వేద ।
అపబర్హిషావనూయాజౌ యజతి । ప్రజా వై బర్హిః । ప్రజా ఏవ మృత్యో-
రుత్సృజతి । చతురః ప్రయాజాన్ యజతి । ద్వావనూయాజౌ । ష-
ట్థ్సంపద్యన్తే । షడ్వా ఋతవః ॥

ఋతూనేవ ప్రీణాతి । న పత్న్యన్వాస్తే । న సంయాజయన్తి । య-
త్పత్న్యన్వాసీత । యత్సంయాజయేయుః । ప్రమాయుకా స్యాత్ । తస్మా-
న్నాన్వాస్తే । న సంయాజయన్తి । పత్నియై గోపీథాయ ॥

ఉశన్తస్త్వా హవామహ ఆ నో అగ్నే సుకేతునా । త్వꣳ సోమ
మహే భగం త్వꣳ సోమ ప్రచికితో మనీషా త్వయా హి నః పితరస్సో
మ పూర్వే త్వꣳ సోమ పితృభిస్సంవిదానః । బర్హిషదః పితర ఆ హం
పితౄన్ । ఉపహూతాః పితరో అగ్నిష్వాత్తాః పితరః । అగ్నిష్వాత్తానృతు
మతో హవామహే నరాశꣳసే సోమపీథం య ఆశుః । తే నో అర్వన్త
స్సుహవా భవన్తు । శన్నో భవన్తు ద్విపదే శం చతుష్పదే । యే అగ్ని
ష్వాత్తా యేనగ్నిష్వాత్తాః । అగ్నిꣳ హోమముచః పితరస్సోమ్యాసః । పరే
వరే మృతాసో భవన్త । అధిబ్రువన్తు తే అవన్త్వస్మాన్ । త్వాన్నా యైద్దు
గే జుషమాణాః కరమ్భమ్ । ఉదీరతామవర ఉత్పరాసః । అగ్నిష్వాత్తా ఋతు
భిస్సంవిదానాః । ఇన్ద్రవన్తో హవిరిదం జుషన్తామ్ । యదగ్నే కవ్యవా
హనత్వమగ్న ఈడితో జాతవేదః । మాతలీ కవ్యైః । యేతాత్తృపుర్దేవ
త్రా జేహమానాః । హోత్రావృధస్తోమతష్టాసో అర్కైః । ఆగ్నే యాహి
సువిదత్రేభిరర్వాఙ్ । సత్యైః కవ్యైః పితృభిర్ఘర్మసద్భిః । హవ్యవాహ
మజరం పురుప్రియమ్ । అగ్నిం ఘృతేన హవిషా సపర్యన్ । ఉపాసదం

కవ్యవాహానాం పితౄణామ్ । సనః ప్రజాం వీరవతీగ్ం సమృణ్వాతు॥

(అనగ్నిష్వాత్తా జేహూనా స్నప్తచ॥)

నాచికేతాగ్ని దేవతోపాసనమ్.

అయంవావయఃపవతే। సోగ్నిర్నాచికేతః । సయత్ప్రాఙ్పవతే।
తదస్యశిరః । అథయద్దక్షిణా । సదక్షిణః పక్షః । అథయత్ప్రత్యక్ ।
తత్పుచ్ఛమ్ । యదుదఙ్ । సఉత్తరః పక్షః॥ ౧॥ అథయత్సంవాతి।
తదస్యసమఞ్చనంచప్రసారణంచ । అథోసంపదేవాస్యసా। సగ్ంహవా
అస్మైసకామః పద్యతే। యత్కామోయజతే। యోగ్నింనాచికేతంచి
నుతే । యఉచైనమేవంవేద యోహవాఅగ్నేర్నాచికేతస్యాయతనం
ప్రతిష్ఠాంవేద । ఆయతనవాన్భవతి గచ్ఛతిప్రతిష్ఠామ్ । ౨॥ హిరణ్యం
వాఅగ్నిర్నాచికేతస్యాయతనం ప్రతిష్ఠా । యఏవ వేద । ఆయతనవా
న్భవతి । గచ్ఛతిప్రతిష్ఠామ్ । యోహవాఅగ్నేర్నాచికేతస్య శరీరం
వేద । సశరీరఏవస్వర్గం లోకమేతి । హిరణ్యంవాఅగ్నేర్నాచికేతస్య శరీ
రమ్ । యఏవంవేద । సశరీరఏవస్వర్గంలోకమేతి । అథోయథారుక్మఉ
త్తప్తోభాయాత్ ॥ 3॥ ఏవమేవస తేజసాయశసా। అస్మిగ్ంశ్చ లోకే
ముష్మిగ్ంశ్చభాతి । ఉరవోహవై నామైతే లోకాః। యేవరేణాదిత్య
మ్। అథహైతే వరీయాగ్ంసోలోకాః । యేపరేణాదిత్యమ్ । అంతవంత
గ్ంహవాఏషక్షయ్యంలోకంజయతి। యోవరేణాదిత్యమ్ । అథహైషో
నంతమపారమక్షయ్యం లోకం జయతి । యఃపరేణాదిత్యమ్॥ ౪॥
అనంతగ్ంహవాఅపారమక్షయ్యం లోకం జయతి । యోగ్నిం నాచికే
తంచినుతే। యఉచైనమేవంవేద । అథోయథారథేతిష్ఠన్పక్షసీ పర్యావ

ర్తమానే ప్రత్యపేక్షతే । ఏవ మహోరాత్రే ప్రత్యపేక్షతే । నాస్యా హోరాత్రేలోకమాప్నుతః । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । యఉచైన మేవం వేద ॥ ౫ ॥

(ఉత్తరః ప్రశ్నో గచ్ఛతి ప్రతిష్ఠాం భాయ్యాద్యః పరేణాదిత్య మష్టౌచ ॥)

నాచికేతచయన ఉపాఖ్యా.

ఉశన్ హ వై వాజశ్రవస స్సర్వవేదసం దదౌ । తస్య హ నచికేతా నామ పుత్ర ఆస । తగ్ం హ కుమారగ్ం సన్తమ్ । దక్షిణాసు నీయమానాసు శ్రద్ధావివేశ । సహోవాచ తతక స్మై మాం దాస్యసీతి । ద్వితీయం తృతీయమ్ । తగ్ం హ పరీత ఉవాచ । మృత్యవే త్వా దదామీతి ॥ తగ్ం హ స్మోత్థితం వాగభివదతి ॥ ౧ ॥

గౌతమ కుమారమితి । సహోవాచ । పరేహి మృత్యోర్గృహాన్ । మృత్యవే వై త్వాదామితి । త వై ప్రవసన్తమ్ గచ్ఛతాసీతి హోవాచ । తస్య స్మ తిస్రో రాత్రీ రనాశ్వాన్ గృహే వసతాత్ । సయది త్వా పృచ్ఛేత్ । కుమార కతి రాత్రీరవాత్సీరితి । తిస్ర ఇతి ప్రతిబ్రూతాత్ । కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి ॥ ౨ ॥

ప్రజాంత ఇతి । కిం ద్వితీయామితి । పశూగ్ంస్త ఇతి । కింతృతీయామితి । సాధుకృత్యాన్త ఇతి । తం వై ప్రవసన్తం జగామ । తస్య హ తిస్రో రాత్రీరనాశ్వాన్ గృహ ఉవాస । తమాగత్య పప్రచ్ఛ । కుమార కతి రాత్రీరవాత్సీరితి । తిస్ర ఇతి ప్రత్యువాచ ॥ ౩ ॥

కిం ప్రథమాగ్ం రాత్రిమాశ్నా ఇతి । ప్రజాంత ఇతి । కింద్వితీయామితి । పశూగ్ంస్త ఇతి । కింతృతీయామితి । సాధుకృత్యాంత

ఇతి । నమస్తే అస్తు భగవ ఇతి హోవాచ । వరం వృణీష్వేతి । పితరమేవ జీవన్నయానీతి । ద్వితీయం వృణీష్వేతి ॥ ౪ ॥

ఇష్టాపూర్తయోర్మేఽక్షితిం బ్రూహీతి హోవాచ । తస్మై హైతమగ్నిం నాచికేతమువాచ । తతో వై తస్యేష్టాపూర్తే నాక్షీయేతే । నాస్యేష్టాపూర్తే క్షీయేతే । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । తృతీయం వృణీష్వేతి । పునర్మృత్యోర్మేఽపజితిం బ్రూహీతి హోవాచ । తస్మై హైతమగ్నిం నాచికేతమువాచ । తతో వై సోఽప పునర్మృత్యుమజయత్ ॥ ౫ ॥

అప పునర్మృత్యుం జయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । య ఉ చైనమేవం వేద । ప్రజాపతిర్వై ప్రజాకామస్తపోఽతప్యత । స హిరణ్యముదాస్యత్ । తదగ్నౌ ప్రాస్యత్ । తదస్మై నాచ్ఛదయత్ । తద్ద్వితీయం ప్రాస్యత్ । తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్ । తత్తృతీయం ప్రాస్యత్ ॥ ౬ ॥

తదస్మై నైవాచ్ఛదయత్ । తదాత్మన్నేవ హృదయ్యేఽగ్నౌ వైశ్వానరే ప్రాస్యత్ । తదస్మా అచ్ఛదయత్ । తస్మాద్ధిరణ్యం కనిష్ఠం ధనానామ్ । భుఞ్జత్ప్రియతమమ్ । హృదయజఁ హి । స వై తమేవ నావిన్దత్ । యస్మై తాం దక్షిణామనేష్యత్ । తాఁ స్వాయైవ హస్తాయ దక్షిణాయానయత్ । తాం ప్రత్యగృహ్ణాత్ ॥ ౭ ॥

దక్షం త్వా దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణామీతి । సోఽదక్షత దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । దక్షతే హ వై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । య ఏవం వేద । ఏతద్ధ స్మ వై తద్విద్వాఁసో వాజశ్రవసా గోతమాః । అప్యనూదేశ్యాం దక్షిణాం ప్రతిగృహ్ణన్తి । ఉభయేన వయం దక్షిష్యా మహాప్లవ దక్షిణాం

ప్రతిగృహ్యాతి । తే దత్త స్తదక్షిణాం ప్రతిగృహ్యా । దత్త తే హ్యావై దక్షిణాం ప్రతిగృహ్య । య ఏవం వేద । ప్రహాన్యంప్లీనాతి ॥౮॥

(ప్రద్రత్యా శ్రా ఇత్యువాచ ద్వితీయం వృణీష్వేత్యజయ త్తృతీయం ప్రాస్యదగృహ్ణాద్య ఏవం వేద్రైకంచ॥)

చ య న ప్ర యో గః.

తగ్ంహైతమేకే పశుబన్ధ ఏవో త్తరవేద్యాం చిన్వతే । ఉత్తరవేది సమ్మిత ఏషో౽గ్నిరితివద న్తః తన్నతథాకుర్యాత్ । ఏతమగ్నింకామే న వర్ధయేత్ । సఏనంకామేనవ్యృద్ధః । కామేనవ్యర్ధయేత్ । సౌమ్యేవా వై సమధ్వరే చిన్వీత । యత్రవాభూయిష్ఠా ఆహుతయోహూయేరన్ । ఏతమగ్నిం కామేన సమర్ధయతి । సఏనంకామేన సమృద్ధః ॥౧॥

కామేనసమర్ధయతి । అథ హైనం పురర్‌షయః । ఉత్తరవేద్యామేవ సత్రియమచిన్వత । తతోవై తేవిందంతప్రజామ్ అభిస్వర్గంలోకమజయన్ । విందత ఏనప్రజామ్ । అభిస్వర్గంలోకంజయతి । యోగ్నింనాచికేతంచినుతే । యఉచైనమేవం వేద । అథ హైనంవాయుర్ ఋద్ధికామః ॥ ౨॥

యథాన్య పమేవోపదధే । తతోవై సఏతా మృద్ధిమార్ధ్నోత్ । యామిదంవాయుర్ ఋద్ధః । ఏతామృద్ధిమృధ్నోతి । యామిదం వాయుర్ ఋద్ధః । యోగ్నింనాచికేతంచినుతే । యఉచైనమేవం వేద । అథ హైనంగోబలో వార్ష్ణః పశుకామః । పాఙ్క్తమేవచిక్యే । పంచపురస్తాత్ ॥ ౩ ॥

పంచదక్షిణతః । పంచపశ్చాత్ । పంచోత్తరతః । ఏకామ

ధ్యే। తతో వై సహస్రం ప్రభూన్ప్రాప్నోత్। ప్రసహస్రం ప్రభూనాప్నోతి। యో౽గ్నిం నాచికేతం చినుతే। య ఉ చైనమేవం వేద। అథ హైనం ప్రజాపతిర్జ్యైష్ఠ్యకామో యశస్కామః ప్రజననకామః। త్రివృతమైనచిక్యే ॥౪॥

స ప్రపురస్తాత్। త్రిస్రో దక్షిణతః। స ప్తపశ్చాత్। తిస్ర ఉత్తరతః। ఏకాంమధ్యే। తతో వై స ప్రయశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోత్। ఏతాం ప్రజాతిం ప్రాజాయత। యామిదం ప్రజాః ప్రజాయన్తే। త్రివృద్వై జ్యైష్ఠ్యమ్। మాతా పితా పుత్రః ॥౫॥

త్రివృత్ప్రజననమ్। ఉపస్థో యోనిర్మధ్యమా। ప్రయశో జ్యైష్ఠ్యమాప్నోతి। ఏతాం ప్రజాతిం ప్రజాయతే। యామిదం ప్రజాః ప్రజాయన్తే। యో౽గ్నిం నాచికేతం చినుతే। య ఉ చైనమేవం వేద। అథ హైనమిన్ద్రో జ్యైష్ఠ్యకామః। ఊర్ధ్వా ఏవోపదధే। తతో వై స జ్యైష్ఠ్యమగచ్ఛత్ ॥౬॥

జ్యైష్ఠ్యం గచ్ఛతి। యో౽గ్నిం నాచికేతం చినుతే। య ఉ చైనమేవం వేద। అథ హైనమసావాదిత్యస్స్వర్గకామః। ప్రాచీరేవోపదధే। తతో వై సో౽భి స్వర్గం లోకమజయత్। అభిస్వర్గం లోకం జయతి। యో౽గ్నిం నాచికేతం చినుతే। య ఉ చైనమేవం వేద। స యదీచ్ఛేత్ ॥౭॥

తేజస్వీ యశస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ స్యామితి। ప్రాఙావో౽తుర్ధిష్ణ్యాదుదఙ్ప్రేత్। ఏషా వై ప్రాగాద్యాశస్త్వేతి। నామ్నా ప్రోణ్ణాత్। తేజస్వాయశసా బ్రహ్మవర్చసేనేతి। తేజస్వ్యేవ యశస్వీ బ్రహ్మవర్చ

సీథవతి అథ యద్దీచ్ఛేత్ । భూయిష్ఠ మ్మే శ్రద్దధీరన్ । భూయిష్ఠా
దక్షిణానయేయురితి । దక్షిణాసన్నింసమానాత్ప్రాచ్యే హిరణ్యం
హిత్వా ప్రతీచీ ష్ఠా వేత్యాజ్యస్యాస్వాహేతి స్రువేణోపహత్యా హుత
సీయే జుహుయాత్ ॥ ౮ ॥

భూయిష్ఠమ్మేవాస్మై శ్రద్ధధతే । భూయిష్ఠా దక్షిణానయంతి ।
పురీషముపధాయ । చిత్తిక్లృప్తిభిరభిమృశ్య । అగ్నింప్రణీయోప సమా
ధాయ । చతస్రః స్త్రీతా ఆహుతీర్జుహోతి । త్వమగ్నే రుద్ర ఇతి శతరు
ద్రీయస్య రూపమ్ । అగ్నావిష్ణూ ఇతి వసోర్ధారాయాః । అన్నపత
ఇత్యన్న హోమః స ప్తతే అగ్నే సమిధస్స ప్తజిహ్వా ఇతి విశ్వప్రీః ॥ ౯ ।

సమృద్ధబుద్ధికామః పురస్తాచ్ఛిక్యే పుత్రో గచ్ఛ దిచ్ఛేజ్జుహు
యాద్విశ్వప్రీః ॥ పురుష ఏవ నారాయణో బలస్య హస్రం ప్రజాపతిస్త్రి
వృదింద్రో సావాదిత్యస్స యదీచ్ఛేత్ ॥

నాచికేతచయన ప్రయోగ ప్రశంసా.

యాం ప్రథమామిష్టకా ముపదధాతి । ఇమంతయా లోకమభి
జయతి । అథో యా అస్మింల్లోకే దేవతాః । తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం
సలోకతా మాప్నోతి । యాంద్వితీయా ముపదధాతి । అంతరిక్షలో
కంతయాభి జయతి । అథో యా అంతరిక్షలోకే దేవతాః । తాసాగ్ం
సాయుజ్యగ్ంసలోకతామాప్నోతి । యాంతృతీయా ముపదధాతి ।
అముంతయాలోకమభిజయతి ॥ ౧ ॥ అథో యా అముష్మింల్లోకే దేవ
తాః । తాసాగ్ం సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోతి । అథో యా
అమూరితరాః అష్టాదశ । యప్రస్వామీ ఉరవశ్చవరీయాగ్ం సశ్చల్లో

తాః । తానేవతాభిరభిజయతి । కామచారోఽస్యాస్యోరుషుత్ర వరీయస్సుచల్లోకేషు భవతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । యఉచైనమేవం వేద । సంవత్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః । తస్యవసన్తశ్శిరః ॥ ౨॥ గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షా ఉత్తరః । శరత్పుచ్ఛమ్ । మాసాః కర్మకారాః । అహోరాత్రే శతరుద్రియమ్ । పర్జన్యో వసోర్ధారా । యథా వై పర్జన్య స్సువృష్టం వృష్ట్వా । ప్రజాభ్యస్సర్వాన్కామాన్సంపూరయతి । ఏవమేవ స తస్య సర్వాన్కామాన్సంపూరయతి । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే ॥ 3 ॥ యఉచైనమేవం వేద । సంవత్సరో వా అగ్నిర్నాచికేతః । తస్యవసన్తశ్శిరః । గ్రీష్మో దక్షిణః పక్షః । వర్షాః పుచ్ఛమ్ । శరదుత్తరః పక్షః । హేమన్తో మధ్యమ్ । పూర్వపక్షాశ్చితయః । అపరపక్షాః పురీషమ్ । అహోరాత్రాణీష్టకాః । ఏష వావ సోఽగ్నిరగ్నిమయః పునర్ణవః । అగ్నిమయో హ వై పునర్ణవో భూత్వా । స్వర్గం లోకమేతి । ఆదిత్యస్య సాయుజ్యమ్ । యోఽగ్నిం నాచికేతం చినుతే । యఉచైనమేవం వేద ॥ ౪॥

బ్రాహ్మణావరనీయ మన్త్రాః.

ఋచాం ప్రాచీ మహతీ దిగుచ్యతే । దక్షిణామాహుర్యజుషామపారామ్ । అథర్వణామఙ్గిరసాం ప్రతీచీ । సామ్నాముదీచీ మహతీ దిగుచ్యతే । ఋగ్భిః పూర్వాహ్ణే దివి దేవ ఈయతే । యజుర్వేదే తిష్ఠతి మధ్యే అహ్నః । సామవేదేనాస్తమయే మహీయతే । వేదైరశూన్యస్త్రిభిరేతి సూర్యః । ఋగ్భ్యో జాతాగం సర్వశో మూర్తిమాహుః । సర్వా గతిర్యాజుషీ హైవ శశ్వత్ ॥ ౧ ॥ సర్వం తేజస్సామరూప్యగ్ం

హాశత్వాత్ । సర్వగ్ం హేదంబ్రహ్మణా హైవసృష్టమ్ । ఋగ్భ్యోజాతం
వైశ్యం వర్ణమాహుః । యజుర్వేదం క్షత్రియస్యాహుర్యోనిమ్ ।
సామవేదో బ్రాహ్మణానాం ప్రసూతిః । పూర్వేపూర్వేభ్యోవచఏత
దూచుః । ఆదర్శమగ్నిం చిన్వానాః । పూర్వేవిశ్వసృజోఽమృతాః ।
శతంవర్ష సహస్రాణి । దీక్షితాస్సత్రమాసత ॥ ౨॥ తపఆసీద్గృహ
పతిః । బ్రహ్మబ్రహ్మాభవత్స్వయమ్ । సత్యగ్ంహహోతైషామాసీ
త్ । యద్విశ్వసృజఆసత । అమృతమేభ్య ఉదగాయత్ । సహస్రం
పరివత్సరాన్ । భూతగ్ంహ ప్రస్తోతైషామాసీత్ । భవిష్యత్ప్రతిచా
హరత్ । ప్రాణోఅధ్వర్యురభవత్ । ఇదగ్ం సర్వగ్ం సిషాసతామ్ ।
3॥ అపానోవిద్వానావృతః । ప్రతిప్రాతిష్ఠదధ్వరే । ఆర్తవా ఉప
గాతారః । సదస్యాఋతవోఽభవన్ । అర్ధమాసాశ్చమాసాశ్చ ।
చమసాధ్వర్యవోఽభవన్ । అశగ్ంసద్బ్రహ్మణస్తేజః । అచ్ఛావాకోఽభ
వద్యశః । ఋతమేషాంప్రశాస్తాసీత్ । యద్విశ్వసృజఆసత ॥ ౪ ॥ ఊ
ర్గ్రాజానముదవహత్ । ధ్రువగోపస్సహోఽభవత్ । ఓజోఽభ్యష్టౌద్గ్రా
వ్ణః । యద్విశ్వసృజఆసత । అపచితిఃపోత్రీయామయజత్ । నేష్ట్రీ
యామయజత్త్విషిః । ఆగ్నీధ్రాద్విదుషీసత్యమ్ । శ్రద్ధాహైవాయజ
త్స్వయమ్ । ఇరాపత్నీ విశ్వసృజామ్ । ఆకూతిరపినద్ధవిః ॥ ౫॥ ఇధ్మ
గ్ంహక్షుచ్చైభ్యఉగ్రే । తృష్ణాచావహతాముభే । వాగేషాగ్ం సు
బ్రహ్మణ్యాసీత్ । ఛన్దోయోగాన్విజానతీ । కల్పతన్త్రాణి తన్వా
నాహః । సగ్ంస్థాశ్చసర్వశః । అహోరాత్రేపశుపాల్యౌ । ముహూ
ర్తాః ప్రేష్యా అభవన్ । మృత్యుస్తద భవద్ధాతా । శమితోగ్రో

విశాంపతిః । ౬। విశ్వసృజః ప్రథమాస్సత్రమాసత । సహస్రసమం
ప్రసుతేనయంతః। తతో హజజ్ఞే భువనస్య గోపాః। హిరణ్మయశ్శకునిర్బ్ర
హ్మనామ। యేనసూర్యస్తపతితేజసేద్ధః । పితాపుత్రేణపితృమాన్
యోనియోనౌ । నావేదవిన్మనుతేతం బృహంతమ్ । సర్వానుభుమా
త్మానగ్ంసంపరాయే। ఏషనిత్యోమహిమాబ్రాహ్మణస్య। నకర్మణావ
ర్ధతేనోకనీయాన్। ౭। తస్యైవాత్మా పదవిత్తంవిదిత్వా । నకర్మణాలి
ప్యతేపాపకేన । పంచపంచాశతస్త్రివృతస్సంవత్సరాః । పంచపంచా
శతః పంచదశాః । పంచపంచాశతస్సప్తదశాః । పంచపంచాశతఏకవిగ్ం
శాః । విశ్వసృజాగ్ం సహస్రసంవత్సరమ్। ఏతేనవై విశ్వసృజ ఇదం
విశ్వమసృజంత । యద్విశ్వమసృజంత। తస్మాద్విశ్వసృజః। విశ్వమేనా
ననుప్రజాయతే । బ్రహ్మణస్సాయుజ్యగ్ంసలోకతాంయంతి । ఏతాసా
మేవదేవతానాగ్ం సాయుజ్యమ్ । సార్ష్టితాగ్ం సమానలోకతాం
యంతి । యఏతదుపయంతి । యేచైనత్ప్రాహుః యేభ్యశ్చైనత్ప్రా
హుః ॥ ఓమ్॥ ౮ ॥

నాచికేతాంతమువఱకును, అధిశ్రవణము
సమాప్తము. చే॥ ల॥

ఇంద్రాక్షీ స్తోత్ర ప్రారంభః.

ఓం॥ అస్య శ్రీ ఇంద్రాక్షీస్తోత్రస్య । శచీపురందరఋషిః। అనుష్టు
ప్ఛందః । ఇంద్రాక్షీదుర్గాదేవతా మహాలక్ష్మీర్బీజం భువనేశ్వరీతి
శక్తిః । భవానీతికీలకం । మమఇంద్రాక్షీప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవిని
యోగః। ఇంద్రాక్షీం అంగుష్ఠాభ్యాంనమః । మహాలక్ష్మీం తర్జనీభ్యాం
నమః । మహేశ్వరీం మధ్యమాభ్యాంనమః । అంబుజాక్షీం అనామి
కాభ్యాంనమః । కాత్యాయనీంకనిష్ఠికాభ్యాంనమః । కౌమారీం కరతల

కరపృష్ఠాభ్యాంనమః । ఇన్ద్రాక్షీంహృదయాయనమః । మహాలక్ష్మీస్త్రం
శిరసేస్వాహా । మహేశ్వరీ శిఖాయైవషట్ । అంబుజాక్షీం కవచాయహు
హుం । కాత్యాయినీం నేత్రత్రయాయవౌషట్ । కౌమారీం అస్త్రాయ
ఫట్ । భూర్భువస్సువరోమితిదిగ్బంధః । ధ్యానమ్ । నేత్రాణాండశభి
శ్శతైః పరివృతా మత్స్యా । గచర్మాంబరాం హేమాభాం మహతీం
విలంబిత శిఖామాముక్త కేశాన్వితామ్ । ఘంటామండిత పాదపద్మ
యుగళాం నాగేంద్రకుంభ స్తనీ మింద్రాక్షీం పరిచింతయామి మనసా
కల్పోక్తసిద్ధిప్రదామ్ ॥శ్లో॥ ఇంద్రాక్షీం ద్విభుజాం దేవీం పీతవస్త్ర ద్వ
యాన్వితామ్ । వామహస్తే వజ్రధరాం దక్షిణేన వరప్రదామ్ । ఇం
ద్రాక్షీం సహస్రయువతీం నానాలంకార భూషితాం । ప్రసన్నవద
నాంభోజా మప్సరోగణసేవితామ్ । ఇంద్రఉవాచ॥ ఇంద్రాక్షీనామ
సా దేవీ దైవతైస్సముదాహృతా । గౌరీశాకంభరీ దేవీ దుర్గానా
మ్నీతివిశ్రుతా । నిత్యానందీ నిరాహారీ నిష్కళాయై నమోస్తుతే ।
కాత్యాయినీ మహాదేవీ చంద్రఘంటా మహాతపాః । సావిత్రీసాచగాయ
త్రీ బ్రహ్మాణీ బ్రహ్మవాదినీ । నారాయణీ భద్రకాళీ రుద్రాణీ కృష్ణ
పింగలా । అగ్నిజ్వాలా రౌద్రముఖీ కాళరాత్రీ తపస్వినీ । మేఘస్వనా
సహస్రాక్షీ వికటాంగీ జడోదరీ । మహోదరీముక్తకేశీ ఘోరరూ
పా మహాబలా । అజితా భద్రదాఽనంతా రోగహన్త్రీ శివప్రియా ।
శివదూతీకరాళీచ ప్రత్యక్షపరమేశ్వరీ ఇంద్రాణీ చేంద్రరూపాచ ఇం
ద్రశక్తిపరాయినీ । సదాసంమోహినీ దేవీ సుందరీభువనేశ్వరీ । ఏకా
క్షరీ పరబ్రహ్మస్థూలసూక్ష్మప్రవర్ధనీ । మహిషాసురహంత్రీచ చా
ముండా సప్తమాతృకా । వారాహీనారసింహీచ భీమాభైరవవాదినీ ।
శ్రుతి స్మృతిర్ధృతిర్మేధా విద్యాలక్ష్మీ సరస్వతీ । అనంతావిజయాఽ
పర్ణా మానసోక్తాపరాజితా । భవానీపార్వతీ దుర్గా హైమవత్యంబి
కాశివా । శివాభవానీరుద్రాణీ శంకరార్ధశరీరిణీ । ఐరావతగజారూ
ఢా వజ్రహస్తావరప్రదా । త్రిపాద్భస్మప్రహరణా త్రిశిరారక్తలోచనా ॥
(మం) భస్మాయుధాయవిద్మహే రక్తనేత్రాయధీమహి । తన్నో
జ్వరహరః ప్రచోదయాత్ ॥ ఏతైర్నామపదైర్దివ్యైస్స్తుతా శక్రేణధీ
మతా । జ్వరంమృత్యుం భయంఘోరం జ్వరంతీ జ్వరనాశినీ । క్షయా

ఉపస్మారకుష్ఠాది తాపజ్వరనివారణమ్। చోరవ్యాఘ్రభయంతత్ర శీత జ్వరనివారణమ్। శతమావర్తయేద్యస్తుముచ్యతే వ్యాధిబంధనాత్। ఆవర్తయత్సహస్రంతు లభతేవాంఛితంఫలమ్। ఏతత్ స్తోత్రమిదం పుణ్యం జపేదాయుష్యవర్ధనం। వినాశాయచరోగాణా మపమృత్యు హరాయచ, సర్వమంగళమాంగళ్యే శివేసర్వార్థసాధికే। శరణ్యే త్ర్యంబకేదేవి నారాయణి నమోఽస్తుతే॥

ఇతి ఇందాక్షీస్తోత్రం సమాప్తమ్. నా॥ కు॥

శ్రీరుద్రకవచ ప్రారంభః.

ఓం॥ అస్యశ్రీరుద్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్యదుర్వాసఋషిః అనుష్టుప్ఛందః త్ర్యంబకరుద్రోదేవతా హ్రాం బీజం, హ్రీం శక్తిః శ్రీం కీలకం మమమానసాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ హ్రామిత్యా దిషడ్దీర్ఘైష్షడంగన్యాసః॥ ధ్యానమ్॥ శాంతంపద్మా...నమామి॥ దూ ర్వాసఉవాచ॥ ప్రణమ్యశిరసాదేవం స్వయంభువఃపరమేశ్వరం। ఏకం సర్వగతందేవం సర్వదేవమయంవిభుమ్॥ ౧॥ రుద్రవర్మప్రవక్ష్యామి అంగప్రాణస్యరక్షయే। అహోరాత్రమయందేవం రక్షార్థం నిర్మితం పురా॥ ౨॥ రుద్రోమేచాగ్రతఃపాతు పాతుపార్శ్వౌ హరస్తథా। శిరోమ ఈశ్వరః పాతు లలాటం నీలలోహితః॥ ౩॥ నేత్రేత్ర్యంబకః పాతు ముఖంపాతు మహేశ్వరః। కర్ణౌరక్షతుమేశంభు ర్నాసికాం సదాశివః॥ ౪॥ వాగీశః పాతుమేజిహ్వా మోష్ఠౌపాత్వంబికాపతిః। శ్రీకంఠఃపాతుమేగ్రీవం బాహూచైవపినాకధృత్॥ ౫॥ హృదయంమే మహాదేవ ఈశ్వరోఽవ్యాత్స్తనాంతరమ్। నాభింకుక్షించ వక్షశ్చ పాతుసర్వ ఉమాపతిః॥ ౬॥ బాహుమధ్యాంతరంచైవ సూక్ష్మరూప స్సదాశివః। శర్వోరక్షతుసస్సర్వ గాత్రాణిచ యథాక్రమమ్॥ ౭॥ వజ్రశక్తిధరంచైవ పాశాంకుశధరస్తథా। గండశూలధరోనిత్యం రక్షతుత్రిదశేశ్వరః॥౮॥ ప్రస్థానేషుపదేచైవ వృక్షమూలేనదీతటే। సంధ్యాయాం రాజభవనేవిరూపాక్షస్తుపాతుమామ్॥ ౯॥ శీతోష్ణాఽ థకాలేషు తుహినద్రుమకంటకే। నిర్మనుష్యేఽసమేమార్గేత్రాహి మాం వృషభధ్వజ॥౧౦॥ ఇత్యేతద్రుద్రకవచం పవిత్రం పాపనాశనం। మహాదేవప్రసాదేన దూర్వాసమునికల్పితమ్॥ ౧౧॥ మమాఖ్యాతం

సమాసేన నభయం తేనవిందతి । ప్రాప్నోతి పరమారోగ్యం పుణ్యమాయుష్యవర్ధనమ్॥ ౧౨॥ విద్యార్థీలభతేవిద్యాం ధనార్థీలభతేధనమ్। కన్యార్థీలభతేకన్యాం నభయం విందతేక్వచిత్॥ ౧౩॥ అపుత్రోలభతేపుత్రం మోక్షార్థీమోక్షమాప్నుయాత్ । త్రాహిత్రాహి మహాదేవ త్రాహిత్రాహిత్రయీమయ॥ ౧౪॥ త్రాహిమాం పార్వతీనాథ త్రాహిమాంత్రిపురాంతక। పాశంఖట్వాంగదివ్యాస్త్రంత్రిశూలం రుద్రమేవచ॥ ౧౫॥ నమస్కరోమి దేవేశ త్రాహిమాం జగదీశ్వర । శత్రుమధ్యే సభామధ్యే గ్రామమధ్యే గృహాంతరే॥ ౧౬॥ గమనేఽగమనేచైవ త్రాహిమాంభక్తవత్సల । త్వంచిత్త్వమాదివశ్చైవ త్వంబుద్ధిస్త్వం పరాయణమ్॥ ౧౭॥ కర్మణామనసాచైవత్వంబుద్ధిశ్చయథాసదా॥ జ్వరంఛింది । సర్వజ్వరభయ ఛింది - సర్వగ్రహభయంఛింది - సర్వశత్రూన్నివర్త్యాపి- సర్వవ్యాధినివారణమ్- రుద్రలోకం సగచ్ఛతి - రుద్రలోకం సగచ్ఛత్యోన్నమ ఇతి॥

శ్రీరుద్రకవచ స్సమాప్తః.

అథ రుద్రసూక్తమ్.

ఇమారుద్రాయ తవసేకపర్దినేక్షయ ద్వీరాయ ప్రభరామహేమతిమ్। యథాన శ్శమ సద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వంపుష్టంగ్రామే అస్మిన్ననాతురమ్॥ ౧॥

మృళానో రుద్రోతనో మయస్కృధిక్షయ ద్వీరాయ నమసా విధేమతే । యచ్ఛంచయోశ్చ మనురాయజే పితాత దశ్యామ తవ రుద్ర ప్రణీతిషు॥ ౨॥

అశ్యామ తేసుమతిం దేవ యజ్యయాక్షయ ద్వీరస్యతవ రుద్రమీఢ్వః । సుమ్నాయ న్నిద్విశో అస్మాక మాచరారిష్ట వీరాజుహవామతే హవిః॥ ౩॥

త్వేషం వయం రుద్రం యజ్ఞసాధంవంకుం కవిమవసే విహ్వయామహే । ఆరే అస్మద్దైవ్యం హేళో అస్యతు సుమతిమిద్వయ మస్యా వృణీమహే॥ ౪॥

దివో వరాహ మరుషం కపర్దినం త్వేషం రూపం నమసా విహ్వయామహే । హస్తే బిభ్రద్భేషజా వార్యాణి శర్మవర్మచ్ఛర్దిరస్మభ్యం యంసత్ ॥ ౫॥

ఇదం పిత్రే మరుతా ముచ్యతేవచః స్వాద్వాస్వాదీయో రుద్రాయవర్ధనమ్ । రాస్వాచనో అమృత మర్తభోజనన్తస్మనేత్తో కాయతనయాయమృళ॥ ౬॥

మానో మహాన్త ముతమానో అర్భకం మాన ఉక్షన్త ముతమాన ఉక్షితమ్ । మానో వధీః పితరం మోతమాతరంమానః ప్రియాస్తన్వో రుద్రరీరిషః॥ ౭॥

మానస్తోకేతనయే మాన ఆయౌ మానో గోషు మానో అశ్వేషురీరిషః । వీరాన్మానో రుద్ర భామితో వధీర్హవిష్మన్తస్సదమిత్వా హవామహే॥ ౮॥

ఉపతేస్తోమాన్పశుపా ఇవాకరం రాస్వాపితర్మరుతాం సుమ్నమస్మే। భద్రాహి తే సుమతిర్మృళయత్తమాథావ ఇత్తేవృణీమహే॥౯॥

ఆరేతే గోఘ్నముత పూరుషఘ్నం క్షయద్వీర సుమ్నమస్మేతే అస్తు । మృళాచనో అధిచ బ్రూహి దేవా ధా చనశ్శర్మయచ్ఛ ద్విబర్హాః॥ ౧౦॥

అవోచామ నమో అస్మా అవస్యవః శృణోతునో హవంరుద్రో

ద్రో మరుత్వాన్ । తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదితిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః ॥ ౧౧ ॥

రెండవ భాగము.

ఆ తే పితర్మరుతాం సుమ్నమేతు మా నః సూర్యస్య సన్దృశో యుయోథాః । అభి నో వీరో అర్వతి క్షమేత ప్రజాయేమహి రుద్ర ప్రజాభిః ॥ ౧ ॥

త్వాదత్తేభీ రుద్ర శన్తమేభిః శతం హిమా అశీయ భేషజేభిః । వ్యస్మద్ద్వేషో వితరం వ్యంహో వ్యమీవాశ్చాతయస్వా విషూచీః ॥ ౨ ॥

శ్రేష్ఠో జాతస్య రుద్ర శ్రియాసి తవస్తమస్తవసాం వజ్రబాహో । పర్షి ణః పారమంహసః స్వస్తి విశ్వా అభీతీ రపసో యుయోధి ॥ ౩ ॥

మా త్వా రుద్ర చుక్రుధామా నమోభిర్మా దుష్టుతీ వృషభ మా సహూతీ । ఉన్నో వీరాఁ అర్పయ భేషజేభిర్భిషక్తమం త్వా భిషజాం శృణోమి ॥ ౪ ॥

హవీమభిర్హవతే యో హవిర్భిరవ స్తోమేభీ రుద్రం దిషీయ । ఋదూదరః సుహవో మా నో అస్యై బభ్రుస్సుశిప్రో రీరధన్మనాయై ॥ ౫ ॥

ఉన్మా మమన్ద వృషభో మరుత్వాన్త్వక్షీయసా వయసా నాధమానమ్ । ఘృణీవచ్ఛాయామరపా అశీయా వివాసేయం రుద్రస్య సుమ్నమ్ ॥ ౬ ॥

క్వ స్య తే రుద్ర మృళయాకుర్హస్తో యో అస్తి భేషజో జలాషః । అపభర్తా రపసో దైవ్యస్యాభీ ను మా వృషభ చక్షమీథాః ॥ ౭ ॥

పరిబృంహ్యేవే వృషభాయశ్వితీచే మహోమహీం సుష్టుతిమీరయామి నమస్యాకల్మలీకినం నమోభిర్గృణీమసి త్వేషం రుద్రస్య నామ ॥ ౯ ॥ స్థిరేభిరఙ్గైః పురురూప ఉగ్రో బభ్రుః శుక్రేభిః పిపిశే హిరణ్యైః। ఈశానాదస్య భువనస్య భూరేర్న వా ఉ యోషద్రుద్రాదసుర్యమ్॥ ౧౦ ॥

అర్హన్బిభర్షి సాయకాని ధన్వార్హన్నిష్కం యజతం విశ్వరూపమ్ । అర్హన్నిదం దయసే విశ్వమభ్వం న వా ఓజీయో రుద్ర త్వదస్తి॥ ౧౦॥

స్తుహి శ్రుతం గర్తసదం యువానం మృగం న భీమముపహత్నుముగ్రమ్। మృళా జరిత్రే రుద్ర స్తవానో౽న్యం తే అస్మన్నివపన్తు సేనాః॥ ౧౧॥

కుమారశ్చిత్పితరం వన్దమానం ప్రతినానామ రుద్రోపయన్తమ్। భూరేర్దాతారం సత్పతిం గృణీషే స్తుతస్త్వం భేషజా రాస్యస్మే॥ ౧౨॥

యా వో భేషజా మరుతః శుచీని యా శంతమా వృషణో యా మయోభు। యాని మనురవృణీతా పితా నస్తా శం చ యోశ్చ రుద్రస్య వశ్మి॥ ౧౩॥

పరి ణో హేతీ రుద్రస్య వృజ్యాః పరి త్వేషస్య దుర్మతిర్మహీ గాత్। అవ స్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృళ॥ ౧౪॥

ఏవా బభ్రో వృషభ చేకితాన యథా దేవ న హృణీషే న హంసి। హవనశ్రున్నో రుద్రేహ బోధి బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః॥ ౧౫॥

ఇతి రుద్రసూక్తమ్ సమాప్తమ్. ౨౦॥ ౭॥ ౯॥

సర్పసూక్తమ్. (పూర్వవర్గము)

అమీవహా వాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యావిశన్ । సఖాసుశేవ ఏధినః॥ ౧॥

యదర్జున సారమేయ దతః పిశఙ్గయచ్ఛసే । వీవభ్రాజన్త ఋష్టయఉపస్రక్వేషు బప్సతో నిషుస్వప॥ ౨॥

స్తేనంరాయ సారమేయ తస్కరంవా పునస్సర । స్తోతౄనిన్ద్రస్యరాయసికి మస్మాన్దుచ్ఛునాయసే నిషుస్వప॥ ౩॥

త్వం సూకరస్య దర్దృహితవ దుర్దరుసూకరః । స్తోతౄనిన్ద్రస్యరాయసికి మస్మాన్దుచ్ఛునాయసి నిషుస్వప॥ ౪॥

సస్తుమాతాసస్తు పితాసస్తు శ్వాసస్తు విశ్పతిః । ససన్తు సర్వే జ్ఞాతయస్సస్త్వయమభితోజనః॥ ౫॥

య ఆస్తేయశ్చ చరతి యశ్చపశ్యతినో జనః । తేషాంసం హన్మో అక్షాణియథేదం హర్మ్యం తథా॥ ౬॥

సహస్రశృఙ్గో వృషభోయస్సముద్రాదుదాచరత్ । తేనా సహస్యేనావయం నిజనాన్స్వాపయామసి॥ ౭॥

ప్రోష్ఠేశయావహ్యేశయానారీర్యాస్తల్పశీవరీః । స్త్రియోయాః పుణ్యగన్ధాస్తాస్సర్వాస్స్వాపయామసి॥ ౮॥

ఇతి సర్పసూక్తం సమాప్తమ్.

సర్పసూక్తమ్. (పరిశిష్టమ్)

స్వప్నస్స్వప్నాధికరణే సర్వంనిష్వాపయాజనః ఆసూర్యమన్యాన్త్స్వాపయవ్యుష్యం జాగ్రియామహమ్॥ ౧।

అజగరో నామ సర్పస్సర్పిర విషో మహాన్। తస్మిన్నహి సర్ప ఏసుధి త్ర సైనత్వా స్థాపయామసి॥ ౨॥

సర్ప ఏస్సర్పో అజగర స్సర్పిర విషో మహాన్। తస్య సర్పాత్సింధ వ స్తస్యగ్గామశీమహి॥ 3॥

కాళికో నామ సర్పో నవనాగ సహస్రబలః। యమునహ్రదే హాసోజాతో 3 యోనారాయణవాహనః॥ ౪॥

యది కాళిక దూతస్య యది కాః కాళికాద్భయాత్। జన్మభూమి మతిక్రాన్తో నిర్విషో యాతి కాళికః॥ ౫॥

ఆయాహీన్ద్ర పథిభిరీళి తేభిర్యజ్ఞ మిమం నో భాగధేయం జుష స్వ। తృప్తా జహురాతులస్యే వ యోషా భాగస్తే పైతృష్వసేయీ వపామివ॥ ౬॥

యశస్కరం బలవన్తం ప్రభుత్వం తమేవ రాజాధిపతి ర్బభూవ। సంకీర్ణ నాగాశ్వపతిర్న రాణాం సుమంగల్యం సతతం దీర్ఘమాయుః॥ ౭॥

కర్కోటకో నామ సర్పో యోదృష్టీవిషఉచ్యతే। తస్య సర్ప స్య సర్పత్వం తస్మై సర్పనమోస్తుతే॥ ౮॥

✓నమో అస్తు సర్పేభ్యో యే కేచ పృథివీమను। యే అన్తరిక్షే యే దివి తేభ్య స్సర్పేభ్యో నమః॥ కేచిత్పారః.

యా ఇషవో యాతుధానానాం యే వా వనస్పతీం అను। యువావటే షు శేవతే తేభ్యస్స ర్పేభ్యోనమః। యేదో రోచనే దివో యే వా సూర్య స్యరశ్మిషు। యేషామప్సుసదః కృతం తేభ్యస్స ర్పేభ్యోనమః॥ నర్మదా యైనమః ప్రాతః॥ పాత్రి నర్మదాయైనమో నిశి॥ నమోస్తు నర్మదే తుభ్యం త్రాహి

హిమాం విషసర్పద । సర్పాపసర్ప భద్రంతే దూర గచ్ఛ మహా యశాః । జనమేజయస్య యజ్ఞాన్తే ఆస్తీకవచనం శృణు । ఆస్తీక వచనంశ్రుత్వా యస్సర్పో ననివర్తతే । శతధాభిద్యతే మూర్ధ్నా గిరి శృఙ్గహతో యథా॥ అగస్త్యంమాధవంచైవ ముచికుందం మహా మునిం । కపిలమాస్తికంచైవ పంచైతాన్సస్మరేన్నిశి । జరత్కారోర్జల త్కార్యాం ఆస్తికః పన్నమేవచ । అస్తికస్సత్య సంధూనామాం పన్నగే భ్యోహిరక్షతు । పన్నగేభ్యోహి రక్షత్వేం నమఇతి.

ఇతి సర్పసూక్తమ్ సమాప్తమ్.

దేవీ సూక్తమ్.

అహంరుద్రేభిర్వసుభిశ్చరామ్యహ మాదిత్యైరుతవిశ్వదేవైః । అహంమిత్రావరుణోభాబిభర్మ్యహమింద్రాగ్నీఅహమశ్వినోభా॥ ౧॥ అహం సోమమాహనస బి భర్మ్యహం త్వష్టారముత పూషణం భగమ్ । అహందధామిద్రవిణం హవిష్మతేసుప్రావ్యే3 యజమానాయ సున్వతే॥ ౨॥ అహంరాష్ట్రీసంగమనీవసునాం చికితుషీ ప్రథమాయజ్ఞి యానామ్ । తమ్మాదేవావ్యదధుః పురుత్రా భూరిస్థాత్రాం భూ ర్యావేశ యంతీమ్॥ ౩॥ మయాసో అన్నమత్తి యోవిపశ్యతియఃః ప్రాణితియ ఈంశృణోత్యుక్తమ్ । అమంతవోమాంత ఉపక్షియంతి శ్రుధిశ్రుతశ్రద్ధివం తేవదామి ॥ ౪॥ అహమేవస్వయమిదం వదామి జుష్టందేవేభిరుతమానుషేభిః । యంకామయేతంతమురగ్రంకృణోమి తం బ్రహ్మాణంతమృషింతం సుమేధామ్॥ ౫॥ అహంరుద్రాయ ధను రాతనోమిబ్రహ్మద్విషేశరవే హంతవాఉ । అహం జనాయసమదజ కృణోమ్యహంద్యావాపృథివీఆవివేశ॥ ౬॥ అహంసువేపితరమస్య మూ ర్ధన్మమయోనిరప్స్వమ్ తస్సముద్రే । తతోవితిష్ఠే భువనాను వి

శ్రో॒త్రా॒మూ॒ం॒దా్యం॒వద్ర॒ష్మ॒ణో॒ప॒స్య॒శా॒మి ॥ ౭॥ అ॒హ॒మే॒వ॒వా॒త॒ ఇ॒వ ప్ర॒వా॒మ్యా॒రభ॑మా॒ణా॒ భువ॑నా॒ని॒ విశ్వా॑ । ప॒రో ది॒వా ప॒ర ఏ॒నా పృ॑థి॒వ్యై॒ తా॒వ॒తీ॒మ॒హి॒నా॒సం బ॑భూవ ॥౮॥

ఋక్సంహితాయాం దేవీసూక్తం సమాప్తమ్.

రా త్రి సూ క్త మ్.

రాత్రీ॒వ్య॑ఖ్య॒దా॒య॒తీ పు॑రు॒త్రా దే॒వ్య॑క్షభిః । విశ్వా॒ అధి॒ శ్రియో॑ఽధిత ॥౧॥ ఓర్వ॑ప్రా॒ అమ॑ర్త్యా॒ ని॒వతో॑ దే॒వ్యు॑ద్వతః । జ్యోతి॑షా బాధతే॒ తమః॑ ॥ ౨॥ నిరు॒స్వసా॑రమస్కృతో॒ష॒సం దే॒వ్యా॑య॒తీ । అపేదు॑ హాసతే॒ తమః॑ ॥ ౩ ॥ సా నో॑ అ॒ద్య యస్యా॑ వ॒యం నిత్తే॒ యామ॒న్నవి॑క్ష్మహి । వృ॒క్షే న వ॑స॒తిం వయః॑ ॥౪॥ ని గ్రామా॑సో అవిక్షత॒ ని ప॒ద్వన్తో॒ ని ప॒క్షిణః॑ । ని శ్యే॒నాస॑శ్చిద॒ర్థినః॑ ॥౫॥ యా॒వయా॑ వృ॒క్య౧॑ం వృకం॑ య॒వయ॑ స్తే॒నమూ᳚ర్మ్యే । అథా॑ నః సు॒తరా॑ భవ ॥౬॥ ఉప॑ మా॒ పేపి॑శ॒త్తమః॑ కృ॒ష్ణం వ్య॑క్తమస్థిత । ఉష॑ ఋ॒ణేవ॑ యాతయ ॥౭॥ ఉప॑ తే॒ గా ఇ॒వాక॑రం వృణీ॒ష్వ దు॑హితర్దివః । రాత్రి॒ స్తోమం॒ న జి॒గ్యుషే॑ ॥ ౮ ॥

(వాజసనేయసంహిత) (౩౪-౩౨) అథర్వణవేదము.

(౧౯-౪౭=౧-పుట ౩౮౦)

ఆ రా॑త్రి॒ పార్థి॑వ॒ం రజః॑ పి॒తర॑ప్రా॒యి॒ ధామ॑భిః । ది॒వః సదాం॑సి బృహ॒తీ వి తి॑ష్ఠస॒ ఆ త్వే॒షం వ॑ర్తతే॒ తమః॑ ॥ ౯ ॥ యే తే॑ రాత్రి నృ॒చక్ష॑సో యు॒క్తాసో॑ నవ॒తిర్నవ॑ । అ॒శీ॒తిః స॒న్త్వష్టా॑ ఉ॒తో తే॑ స॒ప్త స॑ప్తతిః ॥౧౦॥

శ్లో॥ రాత్రిం ప్రపద్యే జననీం సర్వభూతనివేశనీం । భద్రాం భగవతీం కృష్ణాం విశ్వస్య జగతో నిశామ్॥ సంవేశనీం సంయమనీం గ్రహనక్షత్రమాలినీమ్ । ప్రపన్నోఽహం శివాం రాత్రీం భద్రే పారమశీమహి॥

థ దేవి పారమశీమహేత్యాన్యస్య మః। స్తోష్యామి ప్రయతో దేవీం శరణ్యాం బహ్వృచప్రియామ్। సహస్రసమ్మితాం దుర్గాం జాతవేదసే సునవామ సోమమ్॥ శాన్త్యర్థం తద్ద్విజాతీనా మృషిభిస్సోమపాశ్రితాః। ఋగ్వేదే త్వం సముత్పన్నా రాత్రీయతో నిదహాతి వేదః॥ యేత్వాం దేవి ప్రపద్యన్తి బ్రాహ్మణాహవ్యవాహనీమ్। అవిద్యాన్బహువిద్యాన్వా సానః పర్షదతిదుర్గాణి విశ్వా॥ యేఅగ్నివర్ణాం శుభాంసౌమ్యాం కీర్తయిష్యంతి యేద్విజాః। తాన్తారయతిదుర్గాణి నావేవ సింధుం దురితాత్యగ్నిః॥ దుర్గేషువిషమేఘోరే సంగ్రామె రిపుసంకటే। అగ్నిచోర నిపాతేషు సర్వగ్రహనివారిణి॥ సర్వగ్రహనివారిణ్యోస్యన్న మః॥ దుర్గేషు విషమేషుత్వం సంగ్రామేషువనేషుచ। మోహయిత్వా ప్రపద్యంతే తేషాంమే అభయంకృరు॥ తేషాంమే అభయంకృరు॥ కేశినీంసర్వభూతానాం పంచమీతిచనామచ। సామాంసమానిశా దేవీ సర్వతః పరిరక్షతు॥ సర్వతః పరిరక్షత్వోస్యన్న మః॥

తామగ్నివర్ణాం తపసాజ్వలంతీం వైరోచనీం కర్మఫలేషుజుష్టాం। దుర్గాం దేవీం శరణమహం ప్రపద్యేసు తరసి తరసేనమః॥

శ్లో॥ దుర్గాదుర్గేషుస్థానేషు శన్నో దేవీరభిష్టయే। యఇమం దుర్గాస్తవంపుణ్యం రాత్రిసూక్తం జపేత్సదా॥ రాత్రీకుశికః సౌభరో రాత్రిర్వా భారద్వాజో రాత్రిస్తవం గాయత్రమ్। రాత్రీసూక్తం జపేన్నిత్యం తత్కాలఉపపద్యతే॥ అయ్యా! ఆరాత్రి ప్రారంభించి, ఉపపద్యతే అను అరు ఖిలగ మహర్షులచే ప్రకటింపఁబడిన ఋగ్వేదము అష్టకము ఇరువైనాలుగవ పుటయందు వ్రాయఁబడినది అయితే ఈ దేశమందు పఠింపుచున్న ఖిల ఐదవ మన్త్రము మొదలు భిన్నముగ నుండుటవలన దానిని యిచ్చుట వ్రాయుచున్నాడను ఓం। తామగ్నివర్ణాం తపసాజ్వలంతీం వైరోచనీం కర్మఫలేషు జుష్టామ్ దుర్గాం దేవీం శరణమహంప్రపద్యే సుతరసి తరసేనమః సుతరసితలసేనమ ఓస్నస ఇతి। దుర్గేషు విషమేఘోరే సంగ్రామే రిపుసంకటే। అగ్నిచోర నిపాతేషు సర్వగ్రహనివారిణి - సర్వగ్రహనివారిణ్యోస్నమ ఇతి॥ దుర్గేషు విషమేషుత్వం సంగ్రామేషు వనేషుచ।

మోహయిత్వా వశీనయ్యతే తేషామ్। అభయంకురు - తేషామ్మే అభయం కురోన్నమ ఇతి। దుర్గాదుర్గేషు స్థానేషుశన్నో దేవీరభిష్టయే। ఇమం దుర్గాస్తవం పుణ్యం రాత్రౌ రాత్రౌ సదాపఠేత్ - రాత్రౌ రాత్రౌ సదాపఠేదోన్నమ ఇతి। రాత్రిఃకుశికస్సౌభరో రాత్రిర్వా భారద్వాజీ రాత్రిస్తవం గాయత్రమ్। రాత్రిసూక్తం జపేన్నిత్యం తత్కాల ఉపపద్యతే ॥

ఉలూకయాతుం శుశులూకయాతుఞ్జహిశ్వయాతుముత కోకయాతుమ్। సుపర్ణయాతుముతగృధ్రయాతుం దృషదేవ ప్రమృణ రక్ష ఇన్ద్ర॥

రక్షోహణో అగ్నే తవరసహోణేభి రారక్షోణమ్మసుఖ వీణాన। ప్రతి ష్ఫురవిరుజవీడ్వం హోజహీరక్షో మహిచిద్వావృధానమ్ ॥

పిశఙ్గభృష్టిమంభృణం పిశాచిమిన్ద్ర సమ్మృణ। సర్వంరక్షో నిబర్హయ ॥

యత ఇన్ద్ర భయామహే తతో నో అభయంకృధి। మఘవఞ్ఛగ్ధి తవతన్న ఊతిభిర్విద్విషో విమృధో జహి॥ స్వస్తిదా విశస్పతిర్వృత్రహా విమృధో వశీ। వృషేన్ద్రః పుర ఏతున సోమపా అభయఙ్కరః ॥

✓ బృహత్సామ క్షత్రభృద్వృద్ధవృష్ణ్యం త్రిష్టుభౌజశ్శుభితముగ్రవీరమ్। ఇన్ద్రస్తోమేన పఞ్చదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణరక్ష ॥ ✓

అహరహర్వా ఏతే యజమానస్యాఽశ్రద్ధయోద్వాసనాత్ప్లావనాద్బిభ్యతి। తానుపతిష్ఠేతైవాఽభయం వో భయమే స్త్విత్యభయం హైవాస్మై భవత్యభయం హైవాస్మై భవతి ॥

శ్లో॥ క్షీరేణ స్నాపితే దేవి చందనేన విలేపితే। బిల్వపత్రకృతాం మాలాం నమో దుర్గే నమోహితః ॥ ఇతి రాత్రిసూక్తమ్ సమాప్తమ్.

హిరణ్యగర్భసూక్తమ్.

హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే భూతస్య జాతః పతిరేక ఆసీత్ ।
సదాధార పృథివీం ద్యాముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౧॥
యః ప్రాణతో నిమిషతో మహిత్వైక ఇద్రాజా జగతో బభూవ । య
ఈశే అస్య ద్విపదశ్చతుష్పదః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౨॥ య
ఆత్మదా బలదా యస్య విశ్వ ఉపాసతే ప్రశిషం యస్య దేవాః । య
స్య ఛాయామృతం యస్య మృత్యుః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౩॥
యస్యేమే హిమవన్తో మహిత్వా యస్య సముద్రగ్ం రసయా సహాహుః ।
యస్యేమాః ప్రదిశో యస్య బాహూ కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥
౪॥ యం క్రన్దసీ అవసా తస్తభానే అభ్యైక్షేతాం మనసా రేజమానే ।
యత్రాధి సూర ఉదితౌ వ్యేతి కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౫॥ యే
న ద్యౌరుగ్రా పృథివీ చ దృఢే యేన సువస్తభితం యేన నాకః । యో అన్త
రిక్షే రజసో విమానః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౬॥ ఆపో హ య
న్మహతీర్విశ్వమాయన్ దక్షం దధానా జనయన్తీరగ్నిమ్ । తతో దేవానా
న్నిరవర్తతాసురేకః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౭॥ యశ్చిదా
పో మహినా పర్యపశ్యద్దక్షం దధానా జనయన్తీరగ్నిమ్ । యో దేవేష్వ
ధి దేవ ఏక ఆసీత్కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ ౮॥

ఇతి హిరణ్యగర్భసూక్తం సమాప్తమ్.

అథ నీళాసూక్తమ్.

౧. ఖిలమన్త్రః ॥ నీళాం దేవీగ్ం శరణమహం ప్రపద్యే ॥

౨. మంత్రః॥ స్తోమత్రయస్త్రిగ్ంశే భువనస్యపత్ని వివస్వద్వాతే అ
భినోగృణాహి। ౩. మం॥ ఘృతవతీ సవితరాధిపత్యైః। పయస్వతీర
న్తిరాశానో అస్తు। ధ్రువాదిశాంవిష్ణు పత్న్యఘోరా స్యేశానాస
హసోయా మనోతా। బృహస్పతి ర్మాతరిశ్వోతవాయుః సన్ధువానావా
తా అభినోగృణన్తు॥ ౪. మం॥ విష్టమ్భోదివోధరుణః పృథివ్యా అ
స్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ విశ్వవ్యచా ఇషయన్తీ సుభూతి శ్శివా
నోఅస్త్వదితిరుపస్థే॥ ౫. మం॥ విష్ణుపత్న్యైచ విద్మహే శ్రీభూస్సఖ్యై
చధీమహి। తన్నోనీళా ప్రచోదయాత్॥ ౬. మం॥ అర్యమణం బృహ
స్పతిమిన్ద్రం దానాయచోదయ। వాచంవిష్ణుగ్ంసరస్వతీగ్ంసవితారఞ్చ
వాజినమ్। సోమగ్ం రాజానం వరుణమగ్నిమన్వారభామహే। ఆదిత్యా
న్విష్ణుగ్ం సూర్యం బ్రహ్మాణఞ్చ బృహస్పతిమ్॥ ౭. మం॥
దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినో ర్బాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తా
భ్యాగ్ం సరస్వత్యైవా చోయన్తుర్యన్త్రేణాగ్నేస్త్వా సామ్రాజ్యేనా
భిషించామీంద్రస్య బృహస్పతే స్త్వాసామ్రాజ్యే నాభిషించామి॥
౮. మం॥ నిషసాదధృతవ్రతో వరుణః పస్త్యాస్వా। సామ్రా
జ్యాయసుక్రతుః। దేవస్యత్వాసవితుఃప్రసవే। అశ్వినోర్బాహుభ్యాం
పూష్ణో హస్తాభ్యాం। అశ్వినోర్భైషజ్యేన। తేజసే బ్రహ్మవర్చ
సాయాభిషిఞ్చామి॥ ౯. మం॥ దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే। అశ్వినో
ర్బాహుభ్యామ్। పూష్ణోహస్తాభ్యామ్। సరస్వత్యై భైషజ్యేన।
వీర్యాయాన్నాద్యా యాభిషిఞ్చామి॥ ౧౦. మం॥ దేవస్యత్వా సవితుః

ప్రసవె అశ్వినోర్బాహుభ్యామ్. పూష్ణో హస్తాభ్యాం । ఇన్ద్రస్యేంద్రియేణ । శ్రియైయశసే బలాయాభిషించామి అమృతాభిషేకోఽస్తు
సీతాసూక్తం సమాప్తమ్.

శ్రీమహాసరస్వతీ సూక్తమ్.

అస్య శ్రీ మహాసరస్వతీ మహాలక్ష్మీ మహాకాళీసూక్త మహామంత్రస్య॥ రుద్రవిష్ణు బ్రహ్మాణో ఋషయః । అనుష్టుబుష్ణిగ్గాయత్ర్యశ్ఛందాంసి॥ శ్రీమహాసరస్వతీ మహాలక్ష్మీ మహాకాళ్యో దేవతాః॥ ఐం బీజం । హ్రీం శక్తిః। క్లీం కీలకం। శ్రీదేవతాత్రయప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః। మూలమంత్రేణ కరాంగన్యాసః ॥ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్ ॥ సంవిత్స్వరూప బిసకం దళకందరూపే। సంసార సంశయ సబంధ విఘాతస ధ్యే। త్రియస్య కుండలి నికుంరుమ తామ్రదేహే । మాతస్త్రికోణ మణిమంటప దీపలేఖే । లమిత్యాది పంచపూజాం కుర్యాత్ । అథసూక్తానిపఠేత్ ॥ ఓం గణేశాయనమః॥ అస్యశ్రీ మహాసూక్త మహామంత్రస్య బ్రహ్మఋషిః । గాయత్రి ఛందః ॥ శ్రీమహాసరస్వతీ దేవతాః హ్లాం బీజం । క్లీం శక్తిః । హ్లాం కీలకం । శ్రీమహాసరస్వతీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥క్లామిత్యాది కరషడంగన్యాసః । లోకత్రయేణ దిగ్బంధః॥ ధ్యానమ్॥ దోర్భిర్యుక్తాచతుర్భి స్ఫటికమణిమయీ మక్షమాలాం దధానా । హస్తేనైకేన పద్మం సితమపిచ శుకం పుస్తకంచాపరేణ । భాసాకున్దేందు శంఖ స్ఫటికమణినిభా భాసమానా సమానా। సామేవాగ్దేవతేయం నివసతు వదనే సర్వదానుప్రసన్నా॥ పంచోపచారాన్కుర్యాత్ । శ్రీమహాసరస్వతీ సూక్త ప్రారంభః॥ రాజోవాచ॥ ఓం మునేకథయం సర్వజ్ఞ భూయః కిఞ్చిదనుత్తమమ్ । తత్త్వమేతస్య సర్వస్య యేన సిద్ధిరవాప్యతే॥ ఋషిరువాచ॥ శ్లో॥ భూయశ్శృణు మహాభాగ దేవీమాహాత్మ్యముత్తమమ్ । వినాయేనస్త పశ్చాయం నిర్జీవో స్పవనన్దవ । దృష్ట్వాశుమ్భం నినిహతం దారుణం దేవకంటకమ్ । ఆజగ్ముంపరమానన్దం బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః ॥ దేవీస్తుతిం సమాధాయ దేవాస్తల్లక్ష్యం సంయుతాః । ఆజ్ఞామాదాయదేవేశ్యాః కర్తుందర్శన మాదరాత్ ।

శ్లో॥ బద్ధాంజలిపుటాస్సర్వే తుష్టువుః ప్రణతాశ్శివామ్। లోకానాంచ హితార్థాయ దేవీసూక్తాని పార్థివ॥ బ్రహ్మా సరస్వతీసూక్తం లక్ష్మీసూక్తం జనార్దనః। సూక్తంతథా మహాకాళ్యా శ్శంకరస్స్వయమబ్రవీత్ ॥ బ్రహ్మోవాచ॥ అజాంపురాణీ మమరాం సనాతనీం। చతుర్భుజాం పుస్తకమక్షధారిణీమ్ । వరాభయాభ్యా మనుశోభిహస్తాం నమామితాంజాడ్యజరావినాశినీమ్॥ సరస్వతీంతామను నౌమివాంచం। వచఃప్రదాం హంసవరాధిరూఢాం। ముక్తామణిద్యోతిత కణ్ఠహారాం। భాగ్యైకలభ్యాం పరమాం పవిత్రామ్॥ శ్రీకంఠశక్తి త్రియశోభమానాం। దశా సూర్యేణ కృతానురూపాం। పఞ్చారనాసో భృతభూగృహారాం। సరస్వతీం తాంప్రణమామి దేవీమ్ ॥ కళాఢ్యయన్త్రాం మణికోటిహారాం। విహారయన్త్రాం విమలైకశోభామ్। స్వచ్ఛాంచిదాభాం స్ఫటికానురూపాం సరస్వతీంత్వాం ప్రణమాముమాః॥ వాక్కామకామైః వరమైః పవిత్రైః। స్మరామితాంహ్రీం వరదానదక్షైః। బీజైరమీభిః కపిబీజయుక్తైః। క్లీం యుగ్మమిశ్రైరితిమన్త్రిరాజః॥ ఏకేనచైకేనచయుగ్మకేన ద్వాభ్యామథైకేన తథైవశేషైః॥ కరాంగక్లృప్తిః పరమోత్తమేయం। విహన్తిపాపానిచ సాధనాకామ్॥ దృఢేనవైశృంఖల యాచసృణ్యా। విధాతృపత్న్యైచ తథైవవాచా। శ్రీంక్లీంచ వహ్న్యైకిల శోభయాచ న్యాసైరమీభిః పరితోపిశమ్భుః॥ ద్రవ్యేన హోమాత్స కలార్థసిద్ధి స్సకింశుకైర్వాగపిసిద్ధిస్సృచ్ఛేత్। తత్సాహచర్యైరమాసివాస స్సపాయసేనాపిచ వేదసిద్ధిః॥ నత్వాంచతే మహిమానంవిదామ। స్సరస్వతీంతాం ప్రథితాంహిలోకే। జానన్తికిం బుద్ధ్యర్థభూమితోయే జడావయంబ్రహ్మహరీశముఖ్యాః॥ తథైవవాచాచవయం వదామో। జిహ్వాగ్రిమశక్త్యాచ తథైవజీవాః। పశ్యామహేరూప మిదంమహేశి స్పృశామ సాక్షాత్త్వయిసంయుతాయామ్॥ స్వాదం విదామస్తవశక్తియోగా న్గృహ్ణీమహేతత్వద్దోమహేశి। గచ్ఛామహేతవశక్తి ప్రభావా। దానన్దయుక్తాస్తవసన్నివేశాత్ ॥ ఆత్మామన స్త్వం త్వమిహాసి దేహా। స్త్వమేవపఞ్చేన్ద్రియ పఞ్చతత్వం। త్వమేనవై విషయాశ్శబ్దముఖ్యాః। పరాపరేశీపరమాత్మమేవ॥ రవిశ్చతే॥ చన్ద్రమాశ్చతే॥ తారకాశ్చతే। భూశ్చతే॥

జలంచ తే। తేజశ్చ తే॥ వాయుశ్చ తే। వ్యోమచ తే। శబ్దశ్చ తే। స్పర్శశ్చ తే। రూపంచ తే॥ రసశ్చ తే। గంధశ్చ తే। శ్రోత్రంచ తే॥ త్వక్చ తే। చక్షుశ్చ తే॥ రసనాచ తే। ఘ్రాణం చ తే। ప్రాణశ్చ తే॥ అపానశ్చ తే॥ వ్యానశ్చ తే। ఉదానశ్చ తే॥ సమానశ్చ తే॥ నాగశ్చ తే। కూర్మశ్చ తే॥ కృకరశ్చ తే। దేవదత్తశ్చ తే। ధనంజయశ్చ తే। భూతాత్మాచ తే। పరమాత్మాచ తే। జ్ఞానాత్మాచ తే। సర్వాద్మాచ తే॥ మమచిత్తం త్వయ్యేవవినివేశ్యతామ్। యదానచాహం భువనానిజీవా నాహంనవిష్ణుర్నచ పార్వతీశః। నచేశ్వరోనాపి సదాశివశ్చ। త్వమేవచాశీర్వ్యాసివా భవిష్యసి। కాలస్త్వమేవాసి జగత్రియాణాం శ్వభావతుర్యాది కళాత్వమేవ। త్వమేవవిశ్వంచపరాత్మశక్తిర్నమామి తే పాదయుగంచ దేవీ॥ త్వమేవవాణీ నిఖిలాశ్చ వేదా। త్వంశబ్దశక్తిశ్చ తథార్థశక్తిః। త్వంబ్రహ్మవిద్యాసి పరాపరేశి। త్వాంబ్రహ్మశక్తి శరణంప్రపద్యే॥ సూక్తంత వేదం సుభగే సరస్వతి। ప్రాతశ్చమధ్యాహ్న ఇహైతిసాయం। పఠంతి యేశ్రద్ధయాపూతచిత్తా। స్తేభోగమోక్షౌ సహసా లభంతే॥ నతేకుయోనిం నదరిద్రతాంచ। త్వద్ధ్యాత్మతాపంచనరా లభంతే। తఏవధన్యాశ్చత ఏవపూజ్యః। స్సర్వత్రసమ్మాన యుతా భవంతి। ఇదంపురాణం విరజంసుధామయం। యత్తత్స్వభూతం జగతాంత్రయాణామ్। తేప్రాప్నువంతి ప్రకటప్రభావం త్వాం సర్వయోనిం శరణం ప్రపద్యే॥ ఋషిరువాచ॥ స్తుత్వానయా వేదవాణ్యా సర్వసార స్వరూపయా। ప్రసన్నా దేవదేవేశీ మహాపూర్వా సరస్వతీ॥ ఆవిర్భూతా మహాదేవీ బ్రహ్మలోకైకకారిణీం। ఉవాచ వచనం దివ్యం బ్రహ్మానంద ప్రదాయకమ్॥ శ్రీదేవ్యువాచ। స్తుత్యానయాచ తే బ్రహ్మన్ భృశంతోషసమన్వితా। ప్రీతాస్మిప్రియతాం చేక వరస్సంతోషకారకః। బ్రహ్మోవాచ। తద్యథామేమనో దేవీ దృఢంభవతు సర్వదా। ఏవమేవ వరస్సాతు దుత్తమో ప్రియతేమయా। స్వసూక్తేచాపి దేవేశీ దివ్యంతేజోవిధీయతామ్। యేనకార్యాణి సిద్ధ్యంతి సాధకానాంమహాత్మనామ్। శ్రీదేవ్యువాచ। సర్వదా తే మనో దేవ కులధర్మానుపూజితే। దృఢంభవతు సూక్తంచ ప్రసాదాన్మపరంతప। స్వర్వసిద్ధి ప్రదంచాస్తు పరమానందదాయకం। వినాసూక్తంపఠేద్యస్తు

స్తోత్రింసప్తశతీతిచ॥ మాతృగామీసనిక్షేపా నరకేవాసతత్పరః। మమావజ్ఞాపరాధేన బ్రహ్మఘ్నాంగతిం వ్రజేత్ ॥ ఋషిరువాచ ॥ ఏవముక్త్వావచోదేవీ తూష్ణీమాసిన్నృపోత్తమ । ఇతి శ్రీరుద్రయామళే ఘటతతే। దేవీమహాత్మ్యే మహాసరస్వతీ సూక్తమ్ నామసప్తదశః పటలః । ఇతి శ్రీమహాసరస్వతీ సూక్తమ్ సమాప్తమ్ ॥

శ్రీ మహాలక్ష్మీ సూక్తమ్.

అస్యశ్రీ మహాలక్ష్మీ సూక్త మహామంత్రస్య- విష్ణు ఋషిః- ఉష్ణిక్ ఛందః - శ్రీమహాలక్ష్మీర్దేవతా - హ్రాం బీజం - హ్రీం శక్తిః - హ్రూం కీలకం - శ్రీమహాలక్ష్మీ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః - హ్రాం లమిత్యాది కరాంగన్యాసః- భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥ ధ్యానమ్॥ వందేలక్ష్మీం పరశివమయీం శుద్ధజాంబూనదాభాం । తేజోరూపాం కనకవసనాం సర్వభూషోజ్జ్వలాంగీం । బీజాపూరం కనకకలశం హేమపద్మం దధానామాద్యాంశక్తి సకలజననీం విష్ణువామాంక సంస్థామ్ ॥ లమిత్యాది పంచోపచారాన్ కుర్యాత్ ॥ ఋషిరువాచ॥ భూయశ్శృణు మహాభాగ దేవీమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ అథాంజలిం సమాధాయ హరిః ప్రోవాచ విశ్వకృత్ ॥ హరిరువాచ। పరాత్పరేశాం జగదాదిభూతాం । వరాం వరేణ్యాం వరదాం వరిష్ఠామ్। నరేశ్వరీం తాంవిబుధైః ప్రగీతాం॥ తాంవిశ్వయోనిం శరణంప్రపద్యే ॥ శ్రియ సమస్తైర్నిధివాసభూతాం । మహానులక్ష్మీం ధరణీధరాణామ్ । అనాదిమాదిం పరమార్థరూపాం । త్వాం విశ్వయోనిం శరణంప్రపద్యే ॥ ఏకామనేకాం వివిధాంసుకార్యాం । సుకారణాం వచనద్రూపిణీంచ । కల్యాణరూపాంచ శివాంశివప్రదాం। త్వాంవిశ్వయోనిం శరణంప్రపద్యే॥ సర్వాశ్రయాం సర్వజగన్నివాసాం । శ్రీమన్మహాలక్ష్మీ సురాదిదేవీం । శక్తిస్వరూపాంచ శివస్వరూపాం । త్వాంవిశ్వయోనిం శరణంప్రపద్యే॥ కామాభిధాం త్వామధివాసభూతాం । హ్రీంరూపిణీం మన్మథబీజయుక్తాం । కళాఢ్యబీజాం పరమార్థసంజ్ఞాం । పరమావిశాలాం కమలాధివాసామ్ ॥ వైశ్వానరస్త్రీ సహితేనదేవీ, శ్రీమంత్రరాజేన విరాజమానామ్ । సర్వార్థదాత్రీం పరమాంపవిత్రాం । త్వాంవిశ్వయోనిం శరణం

ప్రపద్యే ॥ త్రికోణపంచారయుగ ప్రభావాం । షట్కోణ మిశ్రాం ద్వాదశారసంయుతాం । అష్టారచక్రాధి నివాసభూతాం । త్వాం విశ్వయోనిం శరణం ప్రపద్యే ॥ పునర్దశారద్వితయేన సంయుతాం। పంచారకోణాం కిలభూగృహాంచ । యంత్రాధివాసామపి యంత్రరూపాం । త్వాంవిశ్వయోనిం శరణం ప్రపద్యే॥ సంభావితాం సర్వసురైరగమ్యాం సర్వస్వరూపా మపిసర్వసేవ్యాం । సర్వాక్షరన్యా సపశాం పరిస్థాం । త్వాంవిశ్వయోనిం శరణంప్రపద్యే ॥ సృష్టిస్థితి ప్రళయాఖ్యైశ్చబీజైర్వ్యాఖ్యసంవిధాయ ప్రజపంతియేత్వాం । తఏవరాజేంద్ర నిష్కృష్ట పాదవిద్యాధరా ఏవయశోలభంతే॥ ప్రపూజ్యయంత్రం విధినామహేశి పుణ్యాంసుపూజ్యాం పరమాసుభాగ్యాం । జపంతియే త్వాం వివిధార్థదాత్రీం తఏవధన్యాః కులమార్గనిష్ఠాః ॥ జానంతి కింవశవ స్తేసపాపా బ్రహ్మాదిగీతం మహితం మహేశి। కేచన్మహాంతో నిజధర్మభాజో జానంతి తేదేవివరంసుధామ ॥ పునస్తువంతి ప్రియతాశ్చ దేవీం । స్తోత్రైరుదారైః కులయోగయుక్తాః తఏవధన్యాః పరమార్థభాజో । భోగశ్చమోక్షశ్చకరస్థఏవ॥ ఋషిరువాచ ॥ ఇతి స్తుత్వాయదా దేవో మహాలక్ష్మీం దదర్శనః । చతుర్భుజాం త్రిణయనాం మహిషాసుర ఘాతినీమ్ ॥ అథ సా శ్రీమహాలక్ష్మీః ప్రసన్నాస్తుతిగౌరవాత్ । ఉవాచస్మితశోభాఢ్యా నారాయణమజం విభుమ్ ॥ వరంవరయ దేవేశ నారాయణ సనాతన । దాస్యామ్యదాతవ్యమపి తవ స్తుతి వశీకృతా। హరిరువాచ॥ మాతః పరమకల్యాణి మహాలక్ష్మి వరప్రదే । కులాచారే మనో మేస్తు పర స్త్రీష్వప్రయాశివే ॥ తవసూక్తంతు సఫలం భవతుప్రీతికారకమ్॥ శ్రీదేవ్యువాచ। ఏవమను మహాభాగ నారాయణసనాతన। శ్రీసూక్తమేతద్వినాయస్తు పఠేత్సప్తశతీంనరః । సంప్రాప్నోతి మహాఘోరం రౌరవం నరకంకిల॥ లభతేపరమాంవ్యాధిం మహాకోపవిఘూర్ణితః ॥ లక్ష్మీసూక్తం పఠేద్యస్తు పూర్ణస్తోత్రంభ వేదిదమ్। ఋషిరువాచ। ఏవముక్త్వావచో దేవీ తూష్ణీంభావంగతాన్నప। ఇతి శ్రీరుద్రయామళే ఘటతంత్రే దేవీమహాత్మ్యే మహాలక్ష్మీసూక్తం నామాష్టాదశః పటలః ॥

ఇతి మహాలక్ష్మీసూక్తమ్ సమాప్తమ్॥

శ్రీ మహాకాళీసూక్తమ్.

అస్య శ్రీ మహాకాళీసూక్త మహామంత్రస్య, రుద్రఋషిః -
అనుష్టుప్ ఛందః - శ్రీమహాకాళీ దేవతా - ఆం బీజం - ఈం శక్తిః -
ఊం కీలకం మమ శ్రీమహాకాళీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః -
లమిత్యాదికరాంగన్యాసః భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః। ధ్యానమ్।
కాళికపాలినిశూలిని భైరవి మాతంగి పంచమిత్రిపురే। వాగ్దేవివింధ్య
వాసిని బాలే భువనేశి పాలయచిరంమాం। లమిత్యాది పంచపూజాం
కుర్యాత్। ఋషిరువాచ॥ భూయశ్శృణు మహాభాగ దేవీమాహాత్మ్య
ముత్తమమ్। తతోంజలింసమాధాయ శివస్తోత్ర ముదాహరత్।
తుష్టావవాగ్భిర్దివ్యాభి ర్మహాకాళీ మహేశ్వరః। వేదవాగ్భి స్సుత
త్వాభి ర్లోకానాం హితకామ్యయా॥ శివఉవాచ॥ శివమనన్యాం
వివిధప్రభావాం। కాళీ కళామాలిని విశ్వవంద్యాం। కపాలఖట్వాంగ
ధరాం న్నృముండ। మాలాదిభూషా మృగచర్మభూషామ్॥ సుకుమ్క-
మాంసంచశవాసనస్థాం। విభీషణైర్భీషయంతీ మురారీ రక్తప్రియాం
మాం నముదారఘోరాం। కాళీ శరణ్యాం శరణంప్రజామి॥
సుఘోరబీజంచకనీశ్వరంచ। చింతామణింకుబ్జికకామరాజమ్। విద్యాం
చ విద్యాంచ సుకామరాజం। కామః కళామాలిని కామరాజమ్॥
వహ్నిర్వధూన్మత్రి విరాజతేశే। విశ్వం పునాతీశ్వరి విశ్వవంద్యే।
మంత్రేణవాచేనచ సిద్ధయశ్చ సుసిద్ధయస్సర్వజగన్నివాసే। ప చార
యుగ్మంచ త్రికోణయుగ్మం పునశ్చపంచారయుగేనసిద్ధం। కళాష్ట
కోణాంకితభూగృహంచ। యంత్రేశ్వరిత్వత్పదపంకజస్థం। సంపూజ్య
య త్రింతవవిశ్వనాయికే। నిష్పాపినస్తేసహసాభవంతి। యేసాధ
కాన్వై కులమార్గసారిణః। కులానువృత్త్యా పరమాః పవిత్రాః। తేసిద్ధించ
యుక్తేనుగమ్యాః। నృపాన్వశీకృత్యభవంతిభూపాః। సను స్వమంత్రేణ
విధయుచాంగ। న్యాసాదిశంభక్తి సుభావయుక్తాః। తేకింకరీకృత్య
గృహ్ణంతి దేవానిత్యేజగత్యేకవిభూతియుక్తేః వదామినాన్యంనశృణోమి
చాన్యం। గచ్ఛామినాన్యంనవిచింతయామి॥ స్మరామినాన్యంనభజామి
చాన్యం। ధ్యాయామినాన్యంనవితర్కయామి। గాయామినాన్యంతన
పాదమంత్రరా। త్వాంవిశ్వరూపాం శరణంప్రపద్యే। యేషాంనదైవం

త్వమిహాసిదేవీ । నారాధయంతీ హాకుబుద్ధయస్త్వాం । అంధంతమో హాయే ప్రవిశంతి మూఢా । స్త్వద్దర్శనంమాస్తు దురాత్మనాంతు॥ ఋషిరువాచ॥ ఇతివాక్యం సమాకర్ణ్య పరమామృతసమ్మితం । ప్రసన్నాభూన్మదేవీ ప్రీయతామీప్సితో వరః॥ ఇత్యువాచ విశాలాక్షీ శంభోరానందదాయినీ । ప్రసన్నావరమాహ్లాద సంయుతా శివభావనాత్ ॥ శ్రీదేవ్యువాచ॥ ప్రీయుతా మనసోభీష్టో వరోజగతిదుర్లభః॥ దాస్యామ్యహంతవ్యయుపితవ స్తుతి వశీకృతా॥ శివఉవాచ॥ సకులా చారతో దేవి మతిర్మే స్తుకదాచన । శిథిలా దేన దేవేశి సూక్తంచ నఫలంతవ॥ ఋషిరువాచ॥ ఏవమస్త్వితి చోక్త్వాహి త్రిస్రో దేవ్యస్సనాతనాః । అంతర్ధామాపుః పరమా మంబికా స్తిమితాభవేత్॥ అథతాః సువర్తాః దేవాన్ప్రోవాచ వచనంముదా । సంతోషయంతీచ ముహుర్భక్తానుగ్రహతత్పరా ॥ శ్రీదేవ్యువాచ ॥ శ్రుణుతత్రీపి సంయుక్తా బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః । దేవీసూక్తం పరం దేయం భవిష్యతివరార్థకమ్॥ దేవీసూక్తంవినా దేవా యేచస ప్రకతింసరాః । శోప్యాంతిచవరిష్యంతి తేషాంశాపఃపదేపదే ॥ దేవీనూక్తం వినాపాఠో వ్యాకర్ణ్యోదనం తథా । స్తోత్రత్రయేణచానేన పూర్ణస్తోత్రం భవేదిదమ్॥ మాతస్స పఠతీస్తోత్రం ఫలిశ్రుతిరిహోచ్యతామ్। యాః సమాకర్ణ్య జీవానాం విశ్వాసోజాయతేభృశమ్ ॥ ఋషిరువాచ॥ ఇతివాక్యం సమాకర్ణ్య బ్రహ్మవిష్ణుశివోదితః। ఫలశ్రుతిమథోవాచ స్తోత్రస్యాస్య మహామతే॥

ఇతి శ్రీరుద్రయామళే ఘటతంత్రే దేవీమాహాత్మ్యే
మహాకాళీసూక్తం నామఏకోనవింశః పటలః
ఇతి మహాకాళీసూక్తం సమాప్తమ్.

అథ నారాయణసూక్తమ్.

శాన్తిమన్త్రః । హరిః ఓమ్। సహనావవతు । సహనౌ భునక్తు॥ సహవీర్యంకరవావహై । తేజస్వినావధీతమస్తు మావిద్విషావహై ॥ ఓం శాన్తిః శ్శాన్తిః శ్శాన్తిః ॥

ఓమ్॥ సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశంభువమ్। విశ్వం నారాయణం దేవమక్షర పరమంపదమ్ । విశ్వతః పరమాన్నిత్యం విశ్వం నారాయణగ్ం హరిమ్ విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముపజీవతి । పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతమ్ నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణమ్ । నారాయణ పరో జ్యోతి రాత్మా నారాయణః పరః । నారాయణ పరం బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః । నారాయణ పరో ధ్యాతా ధ్యానం నారాయణః పరః। యచ్చకించిజ్జగథ్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతేఽపి వా । అన్తర్బహిశ్చ తథ్సర్వంవ్యాప్య నారాయణస్స్థితః॥ ౧॥ అనన్తమవ్యయం కవిగ్ం సముద్రేఽన్తం విశ్వ శంభువమ్ । పద్మకోశప్రతీకాశగ్ం హృదయం చాప్యధోముఖమ్ । అధోనిష్ట్యా వితస్త్యాన్తే నాభ్యాముపరితిష్ఠతి । జ్వాలమాలాకులం భాతీవిశ్వస్యాయతనం మహత్ । సన్తతగ్ం శిలాభిస్తు లమ్బత్యాకోశసన్నిభమ్। తస్యాన్తే సుషిరగ్ం సూక్ష్మం తస్మిన్థ్సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । తస్యమధ్యే మహానగ్నిర్విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః । సోఽగ్రభుగ్విభజన్తిష్ఠన్నాహారమజరః కవిః । తిర్యగూర్ధ్వమధశ్శాయీ రశ్మయస్తస్య సన్తతా। సన్తాపయతిస్వం దేహమాపాదతలమస్తకః । తస్యమధ్యే వహ్నిశిఖా అణీయోర్ధ్వా వ్యవస్థితః॥ ౨॥ నీలతోయదమధ్యస్థాద్విద్యుల్లేఖేవ భాస్వరా । నీవారశూకవత్తన్వీ పీతా భాస్వత్యణూపమా । తస్యాశ్శిఖాయామధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః। సబ్రహ్మ సశివస్స హరిస్సేన్ద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్॥

ఋతగ్ం సత్యం పరం బ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపిఙ్గలమ్ । ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపాయ వై నమో నమః ॥

ఓం॥ నారాయణాయ విద్మహే వాసుదేవాయ ధీమహి । తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥ విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం యః పార్థివాని విమమే రజాగ్ంసి యో అస్కభాయదుత్తరగ్ం సధస్థం విచక్రమాణస్త్రేధోరుగాయో విష్ణోరరాటమసి విష్ణోః పృష్ఠమసి విష్ణోశ్శ్నప్త్రేస్థో విష్ణోస్స్యూరసి విష్ణోర్ధ్రువమసి వైష్ణవమసి విష్ణవే త్వా ॥ తదస్య ప్రియమభిపాథో అశ్యామ్ । నరో యత్ర దేవయవో మదన్తి । ఉరుక్రమస్య సహిబన్ధురిత్థా । విష్ణోః పదే పరమే మధ్వ ఉత్సః ॥ ప్రతద్విష్ణుస్స్తవతే వీర్యాయ మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః । యస్యోరుషు త్రిషు విక్రమణేషు । అధిక్షియన్తి భువనాని విశ్వా । పరో మాత్రయా తనువా వృధాన । న తే మహిత్వమన్వశ్నువన్తి । ఉభే తే విద్మ రజసీ పృథివ్యా । విష్ణో దేవత్వం పరమస్య విత్సే । విచక్రమే పృథివీమేష ఏతామ్ । క్షేత్రాయ విష్ణుర్మనుషే దశస్యన్ । ధ్రువాసో అస్య కీరయో జనాసః । ఉరుక్షితిగ్ం సుజనిమా చకార । త్రిర్దేవః పృథివీమేష ఏతామ్ । విచక్రమే శతర్చసం మహిత్వా । ప్రవిష్ణురస్తు తవసస్తవీయాన్ । త్వేషగ్ం (ం) హ్యస్య స్థవిరస్య నామ ॥ అతో దేవా అవన్తు నో యతో విష్ణుర్విచక్రమే । పృథివ్యాస్సప్తధామభిః ॥ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదధే పదమ్ । సమూఢమస్య పాగ్ంసురే ॥ త్రీణి పదా విచక్రమే విష్ణుర్గోపా అదాభ్యః ।

తత్రో ధర్మాణి ధారయన్న్ । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యత యతో వ్రతాని పస్పశే । ఇన్ద్రస్య యుజ్యస్సఖా ॥ తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యన్తి సూరయః । దివీవ చక్షురాతతమ్ ॥ తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాంస్సస్సమిన్ధతే । విష్ణోర్యత్పరమం పదమ్॥ సహనా...తి॥

ఇతి నారాయణ మంత్రపుష్పం సమాప్తమ్.

అథ నారాయణోపనిషత్.

హరిః ఓమ్॥ అథ పురుషో హవై నారాయణోఽకామయత ప్రజాస్సృజేయేతి। నారాయణాత్ప్రాణో జాయతే. మనస్సర్వేన్ద్రియాణి చ। ఖం వాయుర్జ్యోతిరాపః పృథివీ విశ్వస్యధారిణీ । నారాయణాద్బ్రహ్మా జాయతే! నారాయణాద్రుద్రో జాయతే। నారాయణాదిన్ద్రో జాయతే॥ నారాయణాత్ప్రజాపతయః ప్రజాయన్తే। నారాయణాద్ద్వాదశాదిత్యాః రుద్రా వసవస్సర్వాణి చ ఛన్దాగ్ంసి। నారాయణాదేవ సముత్పద్యన్తే నారాయణాత్ప్రవర్తన్తే । నారాయణే ప్రలీయన్తే॥

ఓమ్॥ అథ నిత్యో నారాయణః । బ్రహ్మా నారాయణః । శివశ్చ నారాయణః। శక్రశ్చ నారాయణః। ద్యావాపృథివ్యౌ చ నారాయణః। కాలశ్చ నారాయణః । దిశశ్చ నారాయణః । ఊర్ధ్వశ్చ నారాయణః । అధశ్చ నారాయణః । అన్తర్బహిశ్చ నారాయణః। నారాయణ ఏవేదగ్ం సర్వమ్ । యద్భూతం యచ్చ భవ్యమ్। నిష్కళంకో నిరఞ్జనో నిర్వికల్పో నిరాఖ్యాతశ్శుద్ధో దేవ ఏకో నారాయణః । నద్వితీయోఽస్తి కశ్చిత్ । య ఏవం వేద। స విష్ణురేవ భవతి స విష్ణురేవ భవతి॥

ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్ నమఇతి పశ్చాత్ । నారాయణా యేత్యు పరిష్టాత్ । ఓమిత్యే కాక్షరమ్ । నమఇతి ద్వే అక్షరే। నారా యణాయేతి పఞ్చాక్షరాణి । ఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పదం । యోహవై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పదమధ్యేతి । అనపబ్రువ స్సర్వ మాయురేతి । విన్దతే ప్రాజాపత్యగ్ం రాయస్పోషంగౌపత్యమ్। తతో ఽమృతత్వమశ్నుతే తతో ఽమృతత్వమశ్నుతఇతి। యఏవం వేద॥

ప్రత్యగానందం బ్రహ్మపురుషం ప్రణవస్వరూపమ్। అకారఉకార మకారఇతి । తానేకధాసమభర త్తదేతదోమితి । యముక్త్వాముచ్యతే యోగీజన్మ సంసార బన్ధనాత్ । ఓం నమోనారాయణాయేతి మన్త్రో పాసకః । వైకుణ్ఠభువనలోకం గమిష్యతి। తదిదం పరంపుణ్డరీకం విజ్ఞాన ఘనమ్ । తస్మా త్తదిదావన్మాత్రమ్ । బ్రహ్మణ్యోదేవకీపుత్రో బ్రహ్మ ణ్యో మధుసూదనోమ్ । సర్వభూతస్థమేకం నారాయణమ్। కారణరూ పమకారపరంబ్రహ్మోమ్। ఏతదథర్వశిరో యోఽధీతే ప్రాతరధీయా నో రాత్రికృతం పాపం నాశయతి । సాయమధీయానో దివసకృతం పాపం నాశయతి । మాధ్యన్దిన మాదిత్యాభి ముఖోఽధీయానః పఞ్చ పాతకోపపాతకాత్ప్రముచ్యతే । సర్వ వేద పారాయణపుణ్యం లభతే. నారాయణ సాయుజ్య మవాప్నోతి నారాయణ సాయుజ్యమవాప్నోతి యఏవం వేద ॥ ఇత్యుపనిషత్ ॥

ఇతి నారాయణోపనిషత్సమాప్తా.

తైత్తిరీయోపనిషత్. (శీక్షావల్లీ)

హరిః ఓమ్॥ శంనో మిత్రశ్శం వరుణః। శంనో భవత్వర్యమా। శంన ఇన్ద్రో బృహస్పతిః। శంనో విష్ణురురుక్రమః। నమో బ్రహ్మణే। నమస్తే వాయో। త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి। త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మ వదిష్యామి। ఋతం వదిష్యామి। సత్యం వదిష్యామి। తన్మామవతు। తద్వక్తారమవతు। అవతు మామ్। అవతు వక్తారమ్॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ ౧॥ శీక్షాం వ్యాఖ్యాస్యామః। వర్ణస్స్వరః। మాత్రా బలమ్॥ సామ సన్తానః॥ ఇత్యుక్తశ్శీక్షాధ్యాయః॥ ౨॥ శీక్షాంపఞ్చ॥

సహ నౌ యశః। సహ నౌ బ్రహ్మవర్చసమ్। అథాతస్సగ్ంహితాయా ఉపనిషదం వ్యాఖ్యాస్యామః। పఞ్చస్వధికరణేషు। అధిలోకమధిజ్యౌతిషమధివిద్యమధిప్రజమధ్యాత్మమ్। తా మహాసగ్ంహితా ఇత్యాచక్షతే। అథాధిలోకమ్। పృథివీ పూర్వరూపమ్। ద్యౌరుత్తరరూపమ్। ఆకాశస్సన్ధిః॥ 3॥ వాయుస్సన్ధానమ్। ఇత్యధిలోకమ్। అథాధిజ్యౌతిషమ్। అగ్నిః పూర్వరూపమ్। ఆదిత్య ఉత్తరరూపమ్। ఆపస్సన్ధిః। వైద్యుతస్సన్ధానమ్॥ ఇత్యధిజ్యౌతిషమ్। అథాధివిద్యమ్। ఆచార్యః పూర్వరూపమ్. ౪॥ అన్తేవాస్యుత్తరరూపమ్। విద్యా సన్ధిః। ప్రవచనగ్ం సన్ధానమ్। ఇత్యధివిద్యమ్। అథాధిప్రజమ్। మాతా పూర్వరూపమ్। పితోత్తరరూపమ్। ప్రజా సన్ధిః। ప్రజననగ్ం సన్ధానమ్। ఇత్యధిప్రజమ్॥ ౫॥ అథాధ్యాత్మమ్। అధరా హనుః పూర్వరూపమ్। ఉత్తరా హనురుత్తర రూపమ్। వాక్సన్ధిః। జిహ్వా సన్ధానమ్॥ ఇత్యధ్యాత్మమ్। ఇతీమా మహాసగ్ంహితాః। య ఏవమేతా మహాసగ్ంహితా

వ్యాఖ్యాతా వేద। సన్ధీయతే ప్రజయా పశుభిః। బ్రహ్మవర్చసేనాన్నా
ద్యేన సువర్గేణ లోకేన॥౬॥

సన్ధిరాచార్యః పూర్వరూపమిత్యధిప్రజం లోకేన ॥౩॥

యశ్ఛన్దసామృషభో విశ్వరూపః। ఛన్దోభ్యోఽధ్యమృతాత్సం
బభూవ। స మేన్ద్రో మేధయా స్పృణోతు। అమృతస్య దేవధారణో భూ
యాసమ్। శరీరం మే విచర్షణమ్। జిహ్వా మే మధుమత్తమా। కర్ణా
భ్యాం భూరివిశ్రువమ్। బ్రహ్మణః కోశోఽసి మేధయాపిహితః। శ్రుతం మే
గోపాయ। ఆవహన్తీ వితన్వానా॥౭॥ కుర్వాణాచీరమాత్మనః। వా
సాంసి మమ గావశ్చ। అన్నపానే చ సర్వదా। తతో మే శ్రియమావహ।
లోమశాం పశుభిస్సహ స్వాహా। ఆమాయన్తు బ్రహ్మచారిణస్స్వాహా।
*విమాయన్తు బ్రహ్మచారిణస్స్వాహా। ప్రమాయన్తు బ్రహ్మచారిణ
స్స్వాహా। దమాయన్తు బ్రహ్మచారిణస్స్వాహా। శమాయన్తు బ్రహ్మచారి
ణస్స్వాహా॥౮॥ యశో జనేఽసాని స్వాహా। శ్రేయాన్ వస్యసోఽసాని స్వా
హా। తం త్వా భగ ప్రవిశాని స్వాహా। స మా భగ ప్రవిశ స్వాహా। తస్మిన్త్సహ
స్రశాఖే। నిభగాఽహం త్వయి మృజే స్వాహా। యథాఽఽపః ప్రవతా
యన్తి। యథా మాసా అహర్జరమ్। ఏవం మా బ్రహ్మచారిణః। ధాత
రాయన్తు సర్వతస్స్వాహా। ప్రతివేశోఽసి ప్రమా భాహి ప్రమా పద్యస్వ॥౯॥

*వితన్వానా శమాయన్తు బ్రహ్మచారిణస్స్వాహా ధాతరా
యన్తు సర్వతస్స్వాహైకం చ॥ ౪॥

---

*విమాయన్త్విత్యాది వాక్యచతుష్టయం ద్రావిడైర్న పఠ్యతే,

*వితన్వానా విశస్వాహా సప్త చ ఇతి ద్రావిడానాం పాఠః.

భూర్భువస్సువరితి వా ఏతాస్తిస్రో వ్యాహృతయః । తాసాము హ స్మైతాం చతుర్థీమ్ । మాహాచమస్యః ప్రవేదయతే । మహ ఇతి । తద్బ్రహ్మ । స ఆత్మా । అఙ్గాన్యన్యా దేవతాః । భూరితి వా అయం లోకః । భువ ఇత్యన్తరిక్షమ్ । సువరిత్యసౌ లోకః ॥ ౧౦ ॥ మహ ఇత్యాదిత్యః । ఆదిత్యేన వావ సర్వే లోకా మహీయన్తే । భూరితి వా అగ్నిః । భువ ఇతి వాయుః । సువరిత్యాదిత్యః । మహ ఇతి చన్ద్రమాః । చన్ద్రమసా వావ సర్వాణి జ్యోతీంషి మహీయన్తే । భూరితి వా ఋచః । భువ ఇతి సామాని । సువరితి యజూంషి ॥ ౧౧ ॥ మహ ఇతి బ్రహ్మ । బ్రహ్మణా వావ సర్వే వేదా మహీయన్తే । భూరితి వై ప్రాణః । భువ ఇత్యపానః । సువరితి వ్యానః । మహ ఇత్యన్నమ్ । అన్నేన వావ సర్వే ప్రాణా మహీయన్తే । తా వా ఏతాశ్చతస్రశ్చతుర్ధా । చతస్రశ్చతస్రో వ్యాహృతయః । తా యో వేద । స వేద బ్రహ్మ । సర్వేఽస్మై దేవా బలిమావహన్తి ॥ ౧౨ ॥

అసౌ లోకో యజూంషి వేద ద్వే చ ॥ ౫ ॥

స య ఏషోఽన్తర్హృదయ ఆకాశః । తస్మిన్నయం పురుషో మనోమయః । అమృతో హిరణ్మయః । అన్తరేణ తాలుకే । య ఏష స్తన ఇవావలమ్బతే । సేన్ద్రయోనిః । యత్రాసౌ కేశాన్తో వివర్తతే । వ్యపోహ్య శీర్షకపాలే । భూరిత్యగ్నౌ ప్రతితిష్ఠతి । భువ ఇతి వాయౌ ॥ ౧౩ ॥ సువరిత్యాదిత్యే । మహ ఇతి బ్రహ్మణి । ఆప్నోతి స్వారాజ్యమ్ । ఆప్నోతి మనసస్పతిమ్ । వాక్పతిశ్చక్షుష్పతిః । శ్రోత్రపతిర్విజ్ఞానపతిః । ఏతత్తతో భవతి । ఆకాశశరీరం బ్రహ్మ । సత్యాత్మ ప్రాణారామం మన ఆనన్దమ్ । శాన్తిసమృద్ధమమృతమ్ । ఇతి ప్రాచీనయోగ్యోపాస్స్వ ॥ ౧౪

హ్వాయావమృతమేకంచ ॥ ౬ ॥

పృథివ్యన్తరిక్షం ద్యౌర్దిశోఽవాన్తరదిశాః । అగ్నిర్వాయురాదిత్యశ్చన్ద్రమా నక్షత్రాణి । ఆప ఓషధయో వనస్పతయ ఆకాశ ఆత్మా । ఇత్యధిభూతమ్ । అథాధ్యాత్మమ్ । ప్రాణో వ్యానోఽపాన ఉదాన స్సమానః । *చక్షుశ్శ్రోత్రం మనో వాక్ త్వక్ । చర్మమాగ్ం సగ్గ్ంస్నావాఽస్థిమజ్జా । ఏతదధి విధాయఋషిరవోచత్ । పాఙ్క్తం వా ఇదగ్ం సర్వమ్ । పాఙ్క్తేనైవ పాఙ్క్తగ్గ్ స్పృణోతీతి॥ ౧౭॥

సర్వమేకంచ ॥ ౭ ॥

ఓమితిబ్రహ్మ । ఓమితీదగ్ం సర్వమ్ । ఓమిత్యేతదనుకృతిహ స్మవా అప్యోశ్రావయేత్యాశ్రావయన్తి । ఓమితిసామాని గాయన్తి । ఓగ్ంశోమితి శస్త్రాణి శగ్ంసన్తి । ఓమిత్యధ్వర్యుః ప్రతిగరం ప్రతిగృణాతి । ఓమితి బ్రహ్మాప్రసౌతి । ఓమిత్యగ్నిహోత్రమనుజానాతి । ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్నాహ బ్రహ్మోపాప్నవానీతి । బ్రహ్మైవోపాప్నోతి॥ ౧౮॥ ఓందశ ॥ ౮ ॥

ఋతంచ స్వాధ్యాయప్రవచనేచ । సత్యంచ స్వాధ్యాయప్రవచనేచ । తపశ్చస్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । దమశ్చస్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । శమశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । అగ్నయశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । అగ్నిహోత్రంచ స్వాధ్యాయప్రవచనేచ।అతిథయశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ । మానుషంచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ । ప్రజాచ

---

*చక్షుశ్శ్రోత్రంమనో వాక్ । త్వక్ చర్మమాగ్ంసగ్గ్ంస్నావాఽస్థిమజ్జా । ఇతి ద్రావిడాః పఠన్తి ।

స్వాధ్యాయప్రవచనేచ। ప్రజనశ్చస్వాధ్యాయప్రవచనేచ। ప్రజాతిశ్చ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ। సత్యమితి సత్యవచా రాథీతరః। తపఇతితపో నిత్యః పౌరుశిష్టిః। స్వాధ్యాయ ప్రవచనే ఏవేతినాకో మౌద్గల్యః। తద్ధి తపస్తద్ధితపః ౧౭॥

ప్రజాచ స్వాధ్యాయ ప్రవచనేచ షట్చ ॥౯॥

అహం వృక్షస్య రేరివా। కీర్తిః పృష్ఠంగిరేరివ। ఊర్ధ్వపవిత్రో వాజినీవస్వమృతమస్మి। ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్। సుమేధా అమృతోక్షితః। ఇతి త్రిశఙ్కోర్వేదానువచనమ్ ॥౧౮॥

అహగ్ంషట్ ॥౧౦॥

వేదమనూచ్యాచార్యోఽన్తేవాసినమనుశాస్తి। సత్యంవద। ధర్మంచర। స్వాధ్యాయాన్మాప్రమదః। ఆచార్యాయప్రియంధనమాహృత్యప్రజాతన్తుంమావ్యవచ్ఛేత్సీః। సత్యాన్నప్రమదితవ్యమ్। ధర్మాన్న ప్రమదితవ్యమ్। కుశలాన్న ప్రమదితవ్యమ్। భూత్యైన ప్రమదితవ్యమ్। స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాంన ప్రమదితవ్యమ్॥౧౯॥ దేవపితృకార్యాభ్యాంనప్రమదితవ్యమ్। మాతృదేవో భవ। పితృదేవో భవ। ఆచార్యదేవో భవ। అతిథిదేవో భవ। యాన్యన వద్యాని కర్మాణి। తానిసేవితవ్యాని। నో ఇతరాణి। యాన్యస్మాకగ్ంసుచరితాని। తానిత్వయోపాస్యాని। ౨౦। నో ఇతరాణి। యే కేచాస్మచ్ఛ్రేయాగ్ంసో బ్రాహ్మణాః। తేషాంత్వయాఽఽసనేన ప్రశ్వసితవ్యమ్। శ్రద్ధయాదేయమ్। అశ్రద్ధయాఽదేయమ్। శ్రియాదేయం। హ్రియాదేయం। భియాదేయం। సంవిదా దేయం। అథ యది తేకర్మ విచికిత్సావా వృత్తవిచి

కిథ్స్యాన్వాస్యాత్ ॥ ౨౧ ॥ యేతత్ర బ్రాహ్మణాస్సంమర్శినః । యుక్తా ఆయుక్తాః । అలూక్షా ధర్మకామాస్స్యుః । యథా తే తత్ర వర్తేరన్ । తథా తత్ర వర్తేథాః । అథాభ్యాఖ్యాతేషు । యే తత్ర బ్రాహ్మణాస్సం మర్శినః । యుక్తా ఆయుక్తాః । అలూక్షా ధర్మకామాస్స్యుః । యథా తే తేషు వర్తేరన్ । తథా తేషు వర్తేథాః । ఏష ఆదేశః । ఏష ఉపదేశః । ఏషా వేదోపనిషత్ । ఏతదనుశాసనమ్ । ఏవముపాసితవ్యమ్ । ఏవము చైతదుపాస్యమ్ । ౨౨ ॥

స్వాధ్యాయ ప్రవచనాభ్యాం న ప్రమదితవ్యం శనిత్య హోపాస్యాని స్యుస్తేషు వర్తేరన్నస్తుచ ॥ ౧౧ ॥

శంనో మిత్రశ్శం వరుణః । శంనో భవత్వర్యమా । శంన ఇన్ద్రో బృహస్పతిః । శన్నో విష్ణురురుక్రమః । నమో బ్రహ్మణే । నమస్తే వాయో । త్వమేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మాసి । త్వామేవ ప్రత్యక్షం బ్రహ్మావాదిషమ్ । ఋతమవాదిషమ్ । సత్యమవాదిషమ్ । తన్మామావీత్ । తద్వక్తారమావీత్ । ఆవీన్మామ్ । ఆవీద్వక్తారమ్ । ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ॥ ౨౩ ।

సత్యమవాదిషం పఞ్చచ ॥ ౧౨ ॥

* శంనశ్శీక్షాం గంస్తపానా యశ్ఛన్దసాం భూస్సః పృథివ్యై మిత్యృతంచాహం వేదమనూచ్య శంన్నాద్వాదశ ॥౧౩॥ శంన్నో మహా ఇత్యాద్యిలోన్యనో ఇతరాణితి హోవిగంశతిః ।౨౩॥ శంనో మిత్రశ్శం వరుణ...... అవతువక్తారమ్॥ ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః హరిః ఓమ్॥

తైత్తిరీయోపనిషది ప్రథమః ప్రశ్నస్సమాప్తః.

---

* ద్రావిడాస్తు ఆనన్ద బ్రహ్మభృగ్వాఖ్యవల్లీ త్రయ విశిష్టపఠక

ఏపపరిపాతక ఇత్యాహుః అతః "సత్యమేవా దిష్టంపశ్చచ" ఇత్యస్మా

న న్తరం సహనావవత్వి త్యే తత్పఠ న్తి.

ఆ న న్ద వ ల్లీ.

హరిఃఓమ్॥ సహనావవతు। సహనౌభునక్తు। సహవీర్యంకరవా

వహై॥ తేజస్వినావధీతమస్తుమావిద్విషావహై ఓంశా న్తిశ్శా న్తిశ్శా న్తిః

ఓమ్। బ్రహ్మవిదాప్నోతి పరమ్। తదేషాఽభ్యుక్తా। స త్యం

జ్ఞానమన న్తంబ్రహ్మ। యోవేదనిహితంగుహాయాం పరమేవ్యోమన్।

సోఽశ్నుతే సర్వాన్కామాన్సహ। బ్రహ్మణావిపశ్చితేతి। తస్మాద్వా

ఏతస్మాదాత్మనఆకాశస్సంభూతః। ఆకాశాద్వాయుః। వాయోరగ్నిః।

అగ్నేరాపః। అద్భ్యః పృథివీ। పృథివ్యా ఓషధయః। ఓషధీభ్యోఽ

న్నమ్। అన్నాత్పురుషః। సవా ఏషపురుషోఽన్నరసమయః। తస్యేద

మేవశిరః। అయందక్షిణః పక్షః। అయముత్తరఃపక్షః। అయమాత్మా।

ఇదంపుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా। తదప్యేషశ్లోకోభవతి॥ ౧।

అన్నాద్వైప్రజాఃప్రజాయ న్తే। యాఃకాశ్చపృథివీగ్ం శ్రితాః।

అథోఅన్నేనైవజీవ న్తి। అథైనదపియ న్త్య న్తతః॥ అన్నగ్ంహి భూతా

నాం జ్యేష్ఠమ్। తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే।సర్వంవై తేఽన్నమాప్ను

వ న్తి। యేఽన్నం బ్రహ్మోపాసతే। అన్నగ్ంహి భూతానాం

జ్యేష్ఠమ్। తస్మాత్సర్వౌషధముచ్యతే। అన్నాద్భూతానిజాయ న్తే।

జాతాన్యన్నేనవర్ధ న్తే। అద్యతేఽత్తిచభూతాని। తస్మాదన్నంతదుచ్యత

ఇతి। తస్మాద్వాఏతస్మాదన్నరసమయాత్। అన్యోఽ న్తరఆత్మాప్రాణ

మయః । తేనైష పూర్ణః । సవా ఏష పురుషవిధఏవ । తస్య పురుషవిధ తామ్ । అన్వయం పురుషవిధః । తస్య ప్రాణఏవశిరః । వ్యానో దక్షిణః పక్షః । అపాన ఉత్తరః పక్షః । ఆకాశఆత్మా । పృథివీ పుచ్ఛంప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౨ ॥

ప్రాణందేవా అనుప్రాణన్తి । మనుష్యాః పశవశ్చయే । ప్రాణో హిభూతానామాయుః । తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యతే । సర్వమేవత ఆయుర్యన్తి । యే ప్రాణం బ్రహ్మోపాసతే । ప్రాణో హి భూతానామాయుః । తస్మాత్సర్వాయుషముచ్యత ఇతి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాత్ప్రాణమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా మనోమయః । తేనైష పూర్ణః । సవా ఏష పురుషవిధఏవ । తస్య పురుషవిధతామ్ । అన్వయంపురుషవిధః । తస్య యజురేవశిరః । ఋగ్దక్షిణః పక్షః । సామోత్తరః పక్షః । ఆదేశ ఆత్మా । అథర్వాఙ్గిరసః పుచ్ఛంప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ 3 ॥

యతో వాచో నివర్తన్తే । అప్రాప్య మనసాసహ । ఆనన్దంబ్రహ్మణో విద్వాన్ । నబిభేతికదాచనేతి । తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా । యః పూర్వస్య । తస్మాద్వా ఏతస్మాన్మనోమయాత్ । అన్యోఽన్తర ఆత్మా విజ్ఞానమయః । తేనైష పూర్ణః । సవా ఏష పురుష విధఏవ । తస్య పురుషవిధతామ్ । అన్వయంపురుషవిధః । తస్య శ్రద్ధైవశిరః । ఋతం దక్షిణః పక్షః । సత్యముత్తరః పక్షః । యోగ ఆత్మా । మహః పుచ్ఛంప్రతిష్ఠా । తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౪ ॥

విజ్ఞానం యజ్ఞంతనుతే । కర్మాణితనుతేఽపిచ । విజ్ఞానందేవా

స్వే॥ బ్రహ్మజ్యేష్ఠముపాసతే। విజ్ఞానం బ్రహ్మ చేద్వేద। తస్మాచ్చేన్న
ప్రమాద్యతి। శరీరే పాప్మనో హిత్వా। సర్వాన్కామాన్సమశ్నుత ఇతి।
తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా। యః పూర్వస్య। తస్మాద్వా ఏతస్మాద్విజ్ఞా
నమయాత్। అన్యోఽన్తర ఆత్మాఽఽనన్దమయః। తేనైష పూర్ణః। స
వా ఏష పురుషవిధ ఏవ। తస్య పురుషవిధతామ్। అన్వయం పురుషవిధః।
తస్య ప్రియమేవ శిరః। మోదో దక్షిణః పక్షః। ప్రమోద ఉత్తరః పక్షః।
ఆనన్ద ఆత్మా। బ్రహ్మ పుచ్ఛం ప్రతిష్ఠా। తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౫ ॥

అసన్నేవ స భవతి। అసద్బ్రహ్మేతి వేద చేత్। అస్తి బ్రహ్మేతి
చేద్వేద। సన్తమేనం తతో విదురితి। తస్యైష ఏవ శారీర ఆత్మా। యః
పూర్వస్య। అథాతోఽనుప్రశ్నాః। ఉతావిద్వానముం లోకం ప్రేత్య।
కశ్చన గచ్ఛతీ ॥3॥ ఆహో విద్వానముం లోకం ప్రేత్య। కశ్చిత్సము
శ్నుతా 3 ఉ। సోఽకామయత। బహు స్యాం ప్రజాయేయేతి। స తపో
ఽతప్యత। స తపస్తప్త్వా। ఇదగ్ం సర్వమసృజత। యదిదం కించ। తత్సృ
ష్ట్వా। తదేవానుప్రావిశత్। తదనుప్రవిశ్య। సచ్చ త్యచ్చాభవత్।
నిరుక్తం చానిరుక్తం చ। నిలయనం చానిలయనం చ। విజ్ఞానం చావిజ్ఞా
నం చ। సత్యం చానృతం చ సత్యమభవత్। యదిదం కించ। తత్సత్య
మిత్యాచక్షతే। తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౬ ॥

అసద్వా ఇదమగ్ర ఆసీత్। తతో వై సదజాయత। తదాత్మాన
గ్ంస్వయమకురుత। తస్మాత్తత్సుకృతముచ్యత ఇతి। యద్వై తత్సుకృ
తమ్। రసో వై సః। రసగ్ంహ్యేవాయం లబ్ధ్వాఽఽనన్దీ భవతి। కో
హ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్। యదేష ఆకాశ ఆనన్దో న స్యాత్।

ఏష హ్యేవానన్దయాతి । యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నదృశ్యేఽనాత్మ్యేఽ నిరుక్తేఽనిలయనేఽభయం ప్రతిష్ఠాం విన్దతే । అథ సోఽభయంగతో భవతి । యదా హ్యేవైష ఏతస్మిన్నుదరమన్తరం కురుతే । అథ తస్య భయంభవతి । తత్త్వేవ భయం విదుషోఽమన్వానస్య । తదప్యేష శ్లోకో భవతి ॥ ౭ ॥

* భీషాఽస్మాద్వాతః పవతే । భీషోదేతి సూర్యః । భీషాఽస్మాదగ్నిశ్చేన్ద్రశ్చ । మృత్యుర్ధావతి పఞ్చమ ఇతి । సైషాఽఽనన్దస్య మీమాగ్ంసా భవతి ॥ యువా స్యాత్సాధు యువాఽధ్యాయకః । ఆశిష్ఠో దృఢిష్ఠో బలిష్ఠః । తస్యేయం పృథివీ సర్వా విత్తస్య పూర్ణా స్యాత్ । స ఏకో మానుష ఆనన్దః । తే యే శతం మానుషా ఆనన్దాః । స ఏకో మనుష్యగన్ధర్వాణామానన్దః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । తే యే శతం మనుష్యగన్ధర్వాణామానన్దాః । స ఏకో దేవగన్ధర్వాణామానన్దః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । తే యే శతం దేవగన్ధర్వాణామానన్దాః । స ఏకః పితృణాం చిరలోకలోకానామానన్దః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । తే యే శతం పితృణాం చిరలోకలోకానామానన్దాః । స ఏక ఆజానజానాం దేవానామానన్దః । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । తే యే శతమాజానజానాం దేవానామానన్దాః । స ఏకః కర్మదేవానాం దేవానామానన్దః । యే కర్మణా దేవానపియన్తి । శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । తే యే శతం కర్మదేవానాం దేవానామానన్దాః ।

---

* అత్ర మనుష్యపర్యాయేఽపి — శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య । ఇతి వాక్యం ద్రావిడాః పఠన్తి.

సవేకో దేవానామానన్దః। శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య। తే యే శతం
దేవానామానన్దాః। స ఏక ఇన్ద్రస్యానన్దః। శ్రోత్రియస్య చాకామహ
తస్య। తే యే శతమిన్ద్రస్యానన్దాః। స ఏకో బృహస్పతేరానన్దః। శ్రోత్రి
యస్య చాకామహతస్య। తే యే శతం బృహస్పతేరానన్దాః। స ఏకః
ప్రజాపతేరానన్దః। శ్రోత్రియస్య చాకామహతస్య। తే యే శతం ప్రజా
పతేరానన్దాః। స ఏకో బ్రహ్మణ ఆనన్దః। శ్రోత్రియస్య చాకామహ
తస్య। స యశ్చాయం పురుషే। యశ్చాసావాదిత్యే। స ఏకః। స య
ఏవంవిత్। అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య। ఏతమన్నమయమాత్మానముపసం
క్రామతి। ఏతం ప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రామతి। ఏతం మనో
మయమాత్మానముపసంక్రామతి। ఏతం విజ్ఞానమయమాత్మానముప
సంక్రామతి। ఏతమానన్దమయమాత్మానముపసంక్రామతి। తదప్యేష
శ్లోకో భవతి॥ ౮॥

* యతో వాచో నివర్తన్తే। అప్రాప్య మనసా సహ। ఆనన్దం బ్రహ్మ
ణో విద్వాన్। న బిభేతి కుతశ్చనేతి। ఏతగ్ం హ వావ న తపతి। కిమహ
గ్ం సాధు నాకరవమ్। కిమహం పాపమకరవమితి। స య ఏవం విద్వా
నేతే ఆత్మానగ్ం స్పృణుతే। ఉభే హ్యేవైష ఏతే ఆత్మానగ్ం స్పృ
ణుతే। య ఏవం వేద। ఇత్యుపనిషత్॥ ౯॥

సహ నావవతు। సహ నౌ భునక్తు। సహ వీర్యం కరవావహై।
తేజస్వి నావధీతమస్తు మా విద్విషావహై। ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః॥

---

* అత్రానువాకాది బోధకం వాక్యజాతం ద్రావిడైర్న పఠ్యతే
ప్రపాఠకస్య సమాప్తత్వాత్॥

బ్రహ్మవిద్విదమ్మయ ఖిదమేకవిగ్ంశతిః న్నాదన్నరసమయాత్ప్రా
ణో వ్యానో ఽపాన ఆకాశః పృథివీపుచ్ఛగ్ం షడ్విగ్ంశతిః ప్రాణం యజు
ర్ఋక్సామాదేశో ఽథర్వాఙ్గిరసః పుచ్ఛం ద్వావిగ్ంశతిర్యశ్శ్రద్ధా ఋత
గ్ం సత్యం యోగో మహో ఽష్టాదశ విజ్ఞానం ప్రియం మోదః ప్రమోద
ఆనన్దో బ్రహ్మపుచ్ఛం ద్వావిగ్ంశతిరసన్నేవాథాష్టావిగ్ంశతిరష్టా
దశ భీషాఽస్మాన్మానుషో మనుష్యగన్ధర్వాణాం దేవగన్ధర్వాణాం పితౄ
ణాం చిరలోకలోకానా మాజానజానాం కర్మదేవానాం యే కర్మణా
దేవానా మిన్ద్రస్య బృహస్పతేః ప్రజాపతేర్బ్రహ్మణస్స యశ్చసంక్రా
మత్యేకపఞ్చాశదన్తతః కుతశ్చనైకమేకాదశ నవ॥౯॥ బ్రహ్మవిన్నవ॥౯॥
హరిః ఓమ్॥ ఇతి తైత్తిరీయోపనిషది ద్వితీయః ప్రశ్నస్సమాప్తః.

భృగువల్లీ.

హరిః ఓమ్॥ భృగుర్వై వారుణిః । వరుణం పితరముపససార ।
అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తస్మా ఏతత్ప్రోవాచ । అన్నం ప్రాణం చక్షు
శ్శ్రోత్రం మనో వాచమితి । తగ్ం హోవాచ । యతో వా ఇమాని
భూతాని జాయన్తే । యేన జాతాని జీవన్తి । యత్ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తి ।
తద్విజిజ్ఞాసస్వ । తద్బ్రహ్మేతి । స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా॥ ౧॥

అన్నం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । అన్నాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతా
ని జాయన్తే । అన్నేన జాతాని జీవన్తి । అన్నం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తీతి ।
తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార । అధీహి భగవో బ్ర
హ్మేతి । తగ్ం హోవాచ । తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి ।
స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా॥ ౨॥

ప్రాణో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । ప్రాణాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయన్తే । ప్రాణేన జాతాని జీవన్తి । ప్రాణం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార । అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తగ్ం హోవాచ । తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి । స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా ॥ ౩ ॥

మనో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । మనసో హ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయన్తే । మనసా జాతాని జీవన్తి । మనః ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార । అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి । తగ్ం హోవాచ । తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి । స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా ॥ ౪ ॥

విజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । విజ్ఞానాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయన్తే । విజ్ఞానేన జాతాని జీవన్తి । విజ్ఞానం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తీతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవ వరుణం పితరముపససార । అధీహి భగవో బ్రహ్మేతి తగ్ం హోవాచ । తపసా బ్రహ్మ విజిజ్ఞాసస్వ । తపో బ్రహ్మేతి । స తపోఽతప్యత । స తపస్తప్త్వా ॥ ౫ ॥

ఆనన్దో బ్రహ్మేతి వ్యజానాత్ । ఆనన్దాద్ధ్యేవ ఖల్విమాని భూతాని జాయన్తే । ఆనన్దేన జాతాని జీవన్తి । ఆనన్దం ప్రయన్త్యభిసంవిశన్తీతి । సైషా భార్గవీ వారుణీ విద్యా । పరమే వ్యోమన్ప్రతిష్ఠితా । య ఏవం వేద ప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదో భవతి । మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్కీర్త్యా ॥ ౬ ॥

అన్నం నవిన్ద్యాత్ । తద్వ్రతమ్ । ప్రాణో వా అన్నమ్ । శరీర మన్నాదమ్ । ప్రాణే శరీరం ప్రతిష్ఠితమ్। శరీరే ప్రాణః ప్రతిష్ఠితః। తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ । సయఏతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేదప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదో భవతి । మహాన్భవతి । ప్రజయాపశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన। మహాన్కీర్త్యా ॥ ౭ ॥

అన్నం నపరిచక్షీత। తద్వ్రతమ్ । ఆపో వా అన్నమ్ । జ్యోతిర న్నాదమ్। అప్సుజ్యోతిః ప్రతిష్ఠితమ్ జ్యోతిష్యాపః ప్రతిష్ఠితాః । తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్। సయఏత దన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేదప్రతితిష్ఠతి। అన్నవానన్నాదో భవతి । మహాన్భవతి ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్కీర్త్యా ॥౮॥

అన్నం బహుకుర్వీత । తద్వ్రతమ్ । పృథివీవా అన్నమ్ । ఆకాశోఽన్నాదః। పృథివ్యామాకాశః ప్రతిష్ఠితః । ఆకాశే పృథివీప్రతిష్ఠితా । తదేతదన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితమ్ । సయఏత దన్నమన్నే ప్రతిష్ఠితం వేదప్రతితిష్ఠతి । అన్నవానన్నాదో భవతి । మహాన్భవతి ప్రజయాపశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేన । మహాన్కీర్త్యా ॥౯॥

నకంచన వసతౌ ప్రత్యాచక్షీత । తద్వ్రతమ్ । తస్మాద్యయా కయాచవిధయాబహ్వన్నంప్రాప్నుయాత్ ।అరాధ్యస్మా అన్నమిత్యా చక్షతే। ఏతద్వై ముఖతోఽన్నగ్ంరాద్ధమ్ । ముఖతో స్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే। ఏతద్వై మధ్యతోఽన్నగ్ంరాద్ధమ్। మధ్యతోస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే । ఏతద్వా అన్తతోఽన్నగ్ంరాద్ధమ్ । అన్తతోస్మా అన్నగ్ం రాధ్యతే । య ఏవం వేద । క్షేమ ఇతివాచి । యోగక్షేమ ఇతిప్రాణా

హానయోః । కర్మేతి హస్తయోః । గతిరితి పాదయోః । విముక్తిరితి పాయౌ । ఇతిమానుషీస్సమాజ్ఞాః । అథ దైవీః । తృప్తిరితి వృష్టౌ । బల మితివిద్యుతి । యశఇతిపశుషు । జ్యోతిరితి నక్షత్రేషు । ప్రజాతిరమృత మానంద ఇత్యుపస్థే । సర్వమిత్యాకాశే । తత్ప్రతిష్ఠేత్యుపాసీత । ప్ర తిష్ఠావాన్భవతి । తన్మహ ఇత్యుపాసీత । మహాన్భవతి । తన్మన ఇత్యు పాసీత । మానవాన్భవతి । తన్నమ ఇత్యుపాసీత । నమ్యన్తేఽస్మైకా మాః । తద్బ్రహ్మేత్యుపాసీత । బ్రహ్మవాన్భవతి । తద్బ్రహ్మణఃపరిమర ఇత్యుపాసీత । పర్యేణమ్రియన్తే ద్విషన్తస్సపత్నాః । పరి యేఽప్రియా భ్రాతృవ్యాః । సయశ్చాయం పురుషే । యశ్చాసావాదిత్యే । సఏకః । సయఏవంవిత్ । అస్మాల్లోకాత్ప్రేత్య । ఏతమన్నమయమాత్మానముపసం క్రమ్య । ఏతంప్రాణమయమాత్మానముపసంక్రమ్య । ఏతంమనోమయ మాత్మానముపసంక్రమ్య । ఏతంవిజ్ఞానమయమాత్మానముపసంక్రమ్య । ఏతమానందమయమాత్మానముపసంక్రమ్య । ఇమాన్లోకాన్కామాన్నీ కామరూప్యను సంచరన్ । ఏతథ్సామగాయన్నాస్తే । హా 3 వుహా 3 వుహా 3 వు । అహమన్న మహమన్న మహమన్నమ్ । అహమన్నా దో౽౽౩ హమన్నాదో౽౽౩ హమన్నాదః । అహగ్గ్ శ్లోకకృదహగ్గ్ శ్లోకకృదహగ్గ్ శ్లోకకృత్ । అహమస్మి ప్రథమజా ఋతా 3 స్య । పూర్వం దేవేభ్యోఅమృతస్యనా 3 భాఇ । యోమాదదాతి సఇదే వమా 3 వాః । అహమన్నమన్న మదన్తమా 3 ద్మి । అహంవి శ్వం భువనమభ్యభవామ్ । సువర్నజ్యోతీః । యఏవంవేద । ఇత్యుప నిషత్ ॥ ౧౦॥ సహనావవతు । సహనౌభునక్తు । సహవీర్యం కరవా

వహై। తేజస్వినావధీతమస్తుమావిద్విషావహై। ఓం శాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః॥

భృగుస్త్రయో దశాన్నం ప్రాణో మనో విజ్ఞానమితి విజ్ఞానం ద్వాదశ ద్వాదశాన్నద్దో దశాన్నం సనిద్వ్యా దన్నం నవరిచత్ర్తి తాన్నం బ్రహూకుర్వీత పృథివ్యాకాశ ఏకాదశై కాదశ సకంచ నైక షష్టిర్దశ॥ ౧౦॥

భృగువల్లీ సమాప్తము.

అథ చిత్తిపన్నమ్.

హరిః ఓమ్॥ తచ్ఛంయోరావృణీమహే। గాతుం యజ్ఞాయ। గాతుంయజ్ఞపతయే। దైవీస్వస్తిరస్తునః। స్వస్తిర్మానుషేభ్యః। ఊర్ధ్వం జిగాతుభేషజమ్। శం నో అస్తుద్విపదే। శం చతుష్పదే। ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ చిత్తిస్స్రుక్। చిత్తమాజ్యమ్। వాగ్వేదిః। ఆధీతంబర్హిః। కేతో అగ్నిః। విజ్ఞాతమగ్నిః। వాక్పతిర్హోతా। మనఉపవక్తా। ప్రాణో హవిః। సామాధ్వర్యుః। వాచస్పతే విధే నామన్। విధేమతే నామ। విధే స్త్వమస్మాకం నామ। వాచస్పతిస్సోమంపిబతు। ఆఽస్మాసున్నృమ్ణంధాథ్స్వాహా॥ ౧॥ అధ్వర్యుః పఞ్చ॥౧॥ పృథివీహోతా। ద్యౌరధ్వర్యుః। రుద్రోఽగ్నీత్। బృహస్పతిరుపవక్తా। వాచస్పతే వాచోవీర్యేణ। సంభృతతమేనాయక్ష్యసే। యజమానాయవార్యమ్। ఆసువస్కరస్మై। వాచస్పతిస్సోమంపిబతి। జజనదిన్ద్రమిన్ద్రియాయ స్వాహా। ౨॥ పృథివీ హోతా దశ॥ ౨॥ అగ్నిర్ హోతా। అశ్వినాఽధ్వర్యూ। త్వష్టాఽగ్నీత్। మిత్ర ఉపవక్తా। సోమస్సోమస్యపురోగాః। శుక్రశ్శుక్రస్యపురోగాః। శ్రాతాస్తఇన్ద్రసోమాః। వాతాపేర్హవనశ్రుతస్స్వాహా। ౩॥ అగ్నిర్హో

త్వా౽ష్టా॥ 3॥ సూర్యం తే చక్షుః । వాతం ప్రాణః । ద్యాం పృష్ఠమ్ । అన్తరిక్షమాత్మా । అఙ్గైర్యజ్ఞమ్ । పృథివీగ్ం శరీరైః । వాచస్పతేఽచ్ఛిద్రయా వాచా । అచ్ఛిద్రయా జుహ్వా । దివి దేవావృధగ్ం హోత్రామేరయస్వ స్వాహా॥ ౪॥ సూర్యం తే నవ॥ ౪॥ మహాహవిర్హోతా । సత్యహవిరధ్వర్యుః । అచ్యుతపాజా అగ్నీత్ । అచ్యుతమనా ఉపవక్తా । అనాధృష్యశ్చాప్రతిధృష్యశ్చ యజ్ఞస్యాభిగరౌ । అయాస్య ఉద్గాతా । వాచస్పతే హృద్విధే నామన్ । విధేమ తే నామ । విధేస్త్వమస్మాకం నామ । వాచస్పతిస్సోమమపాత్ । మా దైవ్యస్తన్తుశ్ఛేది మా మనుష్యః । నమో దివే । నమః పృథివ్యై స్వాహా॥ ౫॥ అపాత్రీణి చ॥ ౫॥ వాగ్ఘోతా । దీక్షా పత్నీ । వాతో౽ధ్వర్యుః । ఆపో౽భిగరః । మనో హవిః । తపసి జుహోమి । భూర్భువస్సువః । బ్రహ్మ స్వయమ్భు । బ్రహ్మణే స్వయమ్భువే స్వాహా॥ ౬॥ వాగ్ఘోతా నవ॥ ౬॥

బ్రాహ్మణ ఏకహోతా । స యజ్ఞః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । యజ్ఞశ్చ మే భూయాత్ । అగ్నిర్ద్విహోతా । స భర్తా । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । భర్తా చ మే భూయాత్ । పృథివీ త్రిహోతా । స ప్రతిష్ఠా । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । ప్రతిష్ఠా చ మే భూయాత్ । అన్తరిక్షం చతుర్హోతా । స విష్ఠాః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । విష్ఠాశ్చ మే భూయాత్ । వాయుః పఞ్చహోతా । స ప్రాణః । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । ప్రాణశ్చ మే భూయాత్ ॥ ౭॥ చన్ద్రమాష్షడ్ఢోతా । స ఋతూన్కల్పయాతి । స మే దదాతు ప్రజాం పశూన్పుష్టిం యశః । ఋతవశ్చ మే

కల్పన్తామ్। అన్నగ్ంసప్తహోతా। సప్రాణస్యప్రాణః। సమేదదాతు
ప్రజాంపశూన్పుష్టింయశః। ప్రాణస్యచమేప్రాణో భూయాత్। ద్యౌర
ష్టహోతా। సో౽నాధృష్యః॥౯॥ సమేదదాతు ప్రజాంపశూన్పుష్టిం
యశః। అనాధృష్యశ్చభూయాసమ్। ఆదిత్యోనవహోతా। సతే
జస్వీ। సమేదదాతుప్రజాం పశూన్పుష్టింయశః। తేజస్వీచభూయాస
మ్। ప్రజాపతిర్దశహోతా। సఇదగ్ం సర్వమ్। సమేదదాతుప్రజాం
పశూన్పుష్టింయశః। సర్వంచమేభూయాత్॥ ౧౦॥
ప్రతిష్ఠాప్రాణశ్చమే భూయాదనాధృష్యస్సర్వంచమే భూయాత్॥ ౭॥

(బ్రాహ్మణో యజ్ఞో౽గ్నిర్భర్తా పృథివీ ప్రతిష్ఠాన్తరిక్షం
విష్ఠావాయుః ప్రాణశ్చన్ద్రమా ఋతూనన్నగ్ంసప్రాణస్యప్రాణోద్యౌ
రనాధృష్య ఆదిత్యస్స తేజస్వీప్రజాపతిస్స ఇదగ్ం సర్వగ్ం సర్వం
చమేభూయాత్॥అగ్నిర్యజుర్భిః సవితాస్తోమైః।ఇన్ద్రఉక్థామదైః మిత్రా
వరుణావాశిషా। అఙ్గిరసో ధిష్ణియైరగ్నిభిః। మరుతస్సదోహవిర్ధానా
భ్యామ్। ఆపః ప్రోక్షణీభిః। ఓషధయోబర్హిషా। అదితిర్వేద్యా।
సోమోదీక్షయా॥ ౧౧॥ త్వష్టేధ్మేన। విష్ణుర్యజ్ఞేన। వసవ ఆజ్యేన।
ఆదిత్యా దక్షిణాభిః। విశ్వేదేవా ఊర్జా। పూషాస్వగాకారేణ। బృహ
స్పతిః పురోధయా॥ ప్రజా పతిరుద్గీథేన। అన్తరిక్షంపవిత్రేణ వాయుః
పాత్రైః అహఙ్గ్ంశ్రద్ధయా॥ ౧౨॥ (దీక్షయాపాత్రైరేకంచ॥ ౮॥)

సేనేన్ద్రస్య। ధేనాబృహస్పతేః। పథ్యాపూష్ణః।వాగ్వాయోః।
దీక్షాసోమస్య। పృథివ్యగ్నేః। వసూనాం గాయత్రీ। రుద్రాణాం త్రి
ష్టుక్। ఆదిత్యానాంజగతీ। విష్ణోరనుష్టుక్॥ ౧౩॥ వరుణస్య విరాట్।

యజ్ఞస్యపత్నిః। ప్రజాపతేరనుమతిః। మిత్రస్యశ్రద్ధా। సవితుః ప్రసూ
తిః। సూర్యస్యమరీచిః। చన్ద్రమసో రోహిణీ॥ ఋషీణామరున్ధతీ।
పర్జన్యస్యవిద్యుత్। చతస్రో దిశః। చతస్రోఽవాన్తరదిశాః। అహశ్చ
రాత్రిశ్చ। కృషిశ్చవృష్టిశ్చ। త్విషిశ్చాపచితిశ్చ। ఆపశ్చౌషధయ
శ్చ। ఊర్క్చసూనృతాచ దేవానాంపత్నయః ౧౪॥ అనుష్టుగ్గిశ్షట్ప్రట్ప్ర।౯॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే। అశ్వినోర్బాహుభ్యామ్। పూష్ణో
హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి। రాజా త్వావరుణో నయతు దేవి దక్షిణేఽగ్న
యే హిరణ్యమ్। తేనామృతత్వమశ్యామ్। వయో దాత్రే। మయో మహ
మస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే। క ఇదం కస్మా అదాత్। కామః కామాయ।
కామో దాతా। ౧౫॥ కామః ప్రతిగ్రహీతా॥ కామꣳ సముద్రమా
విశ। కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి। కామైతత్తే। ఏషా తే కామదక్షిణా।
ఉత్తానస్త్వాఽఽఙ్గీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు సోమాయ వాసః। రుద్రాయ గా
మ్। వరుణాయాశ్వమ్। ప్రజాపతయే పురుషమ్ ౧౬॥ మనవే తల్పమ్।
త్వష్ట్రేఽజామ్। పూష్ణేఽవిమ్। నిరృత్యా అశ్వతరగర్దభౌ। హిమ
వతో హస్తినమ్। గన్ధర్వాప్సరాభ్యః స్రగలఙ్కరణే। విశ్వేభ్యో
దేవేభ్యో ధాన్యమ్। వాచేఽన్నమ్। బ్రహ్మణ ఓదనమ్। సముద్రాయా
నః॥ ౧౭. ఉత్తానాయాఙ్గీరసాయానః। వైశ్వానరాయ రథమ్। వైశ్వా
నరః ప్రత్నథా నాకమారుహత్। దివః పృష్ఠం భన్దమానస్సుమన్మభిః।
స పూర్వవజ్జనయజ్జన్తవే ధనమ్। సమానమజ్మ పరియాతి జాగృవిః। రాజా
త్వా వరుణో నయతు దేవి దక్షిణే వైశ్వానరాయ రథమ్। తేనామృతత్వ
మశ్యామ్। వయో దాత్రే। మయో మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే ౧౮॥

కఇదంకస్మా అదాత్ । కామః కామాయ । కామో దాతా । కామః ప్రతి
గ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ । కామేన త్వా ప్రతిగృహ్ణామి ।
కామైతత్తే । ఏషా తే కామదక్షిణా । ఉత్తానస్త్వాఽఽఙ్గీరసః ప్రతి
గృహ్ణాతు ॥ ౧౯ ॥ ద్రాతాపురుషమాపః ప్రతిగ్రహీతేనవచ ॥౧౦॥

సువర్ణం ఘర్మం పరివేద వేనమ్ । ఇన్ద్రస్యాత్మానం దశధా చ
రన్తమ్ । అన్తస్సముద్రే మనసా చరన్తమ్ । బ్రహ్మాన్వవిన్ద ద్దశహో
తారమర్ణే । అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానామ్ । ఏకస్సన్బహుధా విచా
రః । శతగ్ం శుక్రాణి యత్రైకం భవన్తి । సర్వే వేదా యత్రైకం భ
వన్తి । సర్వే హోతారో యత్రైకం భవన్తి । సమానసీన ఆత్మా జ
నానామ్ ॥ ౨౦ ॥ అన్తః ప్రవిష్టశ్శాస్తా జనానాగ్ం సర్వాత్మా । సర్వాః
ప్రజా యత్రైకం భవన్తి । చతుర్హోతారో యత్ర సమ్పదం గచ్ఛ
న్తి దేవైః ॥ సమానసీన ఆత్మా జనానామ్ । బ్రహ్మేన్ద్రమగ్నిం జగతః ప్రతి
ష్ఠామ్ । దివ ఆత్మానగ్ం సవితారం బృహస్పతిమ్ । చతుర్హోతా
రం ప్రదిశోఽనుక్లృప్తమ్ । వాచో వీర్యం తపసాఽన్వవిన్దత్ । అన్తః ప్ర
విష్టం కర్తారమేతమ్ । త్వష్టారగ్ం రూపాణి వికుర్వన్తం విపశ్చిమ్ ॥
౨౧ ॥ అమృతస్య ప్రాణం యజ్ఞమేతమ్ । చతుర్హోతృణా మా
త్మానం కవయో నిచిక్యుః । అన్తః ప్రవిష్టం కర్తారమేతమ్ । దేవానాం
బన్ధు నిహితం గుహాసు । అమృతేన క్లృప్తం యజ్ఞమేతమ్ । చతుర్హో
తృణా మాత్మానం కవయో నిచిక్యుః । శతం నియుతః పరివేద విశ్వా
విశ్వవారః । విశ్వమిదం వృణాతి । ఇన్ద్రస్యాత్మా నిహితః పఞ్చ హోతా ।
అమృతం దేవానామాయుః ప్రజానామ్ ॥ ౨౨ ॥ ఇన్ద్రగ్ం రాజానగ్ం

సవితారవితతమ్। వాయోరాత్మానం కవయో నిచిక్యుః। రశ్మిగ్ం రశ్మీనాం మధ్యే తపన్తమ్। ఋతస్య పదే కవయో నిపాన్తి। యదాణ్డకోశే భువనం బిభర్తి। అనిర్భిన్నస్సన్నథ లోకాన్ విచష్టే। యస్యాణ్డకోశగ్ం శుష్మమాహుః ప్రాణముల్బమ్। తేన క్లృప్తోఽమృతేనాహమస్మి। సువర్ణం కోశగ్ం రజసా పరీవృతమ్। దేవానాం వసుధానీం విరాజమ్॥ ౨౩॥

అమృతస్య పూర్ణాం తాము కలాం విచక్షతే। పాదగ్ం షడ్ఢోతుర్న కిలావివిత్సే। యేనర్తవః పఞ్చధోత క్లృప్తాః। ఉత వా షడ్ఢా మనసోత క్లృప్తాః। తగ్ం షడ్ఢోతారమృతుభిః కల్పమానమ్। ఋతస్య పదే కవయో నిపాన్తి। అన్తః ప్రవిష్టం కర్తారమేతమ్। అన్తశ్చన్ద్రమసి మనసా చరన్తమ్। సహైవ సన్తం న విజానన్తి దేవాః। ఇన్ద్రస్యాత్మానగ్ం శతధా చరన్తమ్॥ ౨౪॥ ఇన్ద్రో రాజా జగతో య ఈశే। సప్తహోతా సప్తధా విక్లృప్తః। పరేణ తన్తుం పరిషిచ్యమానమ్। అన్తరాదిత్యే మనసా చరన్తమ్। దేవానాగ్ం హృదయం బ్రహ్మాన్వవిన్దత్। బ్రహ్మైతద్బ్రహ్మణ ఉజ్జభార। అర్కగ్ం శ్చోతన్తగ్ం సరిరస్య మధ్యే। ఆ యస్మిన్ సప్త పేరవః। మేహన్తి బహులాగ్ం శ్రియమ్। బహ్వశ్వామిన్ద్ర గోమతీమ్॥ ౨౫॥ అచ్యుతాం బహులాగ్ం శ్రియమ్। స హరిర్వసువిత్తమః। పేరురిన్ద్రాయ పిన్వతే। బహ్వశ్వామిన్ద్ర గోమతీమ్। అచ్యుతాం బహులాగ్ం శ్రియమ్। మహ్యమిన్ద్రో నియచ్ఛతు। శతగ్ం శతా అస్య యుక్తా హరీణామ్। అర్వాఙాయాతు వసుభీ రశ్మిరిన్ద్రః। ప్రమగ్ంహమాణో బహులాగ్ం శ్రియమ్। రశ్మిరిన్ద్రస్సవితా మే నియచ్ఛతు॥ ౨౬॥ ఘృతం తేజో మధుమదిన్ద్రియం। మయ్యయమగ్నిర్దధాతు। హరిః పతఙ్గః పటరీ సుపర్ణః। దివిక్షయో

నభస్థాయ ఏతి । స న ఇన్ద్రః కామవరం దదాతు । పఞ్చారం చక్రం
పరివర్తతే పృథు । హిరణ్యజ్యోతిస్సరిరస్య మధ్యే । అజస్రం జ్యోతిర్నభ
స్యా సర్పదేతి । స న ఇన్ద్రః కామవరం దదాతు । సప్త యుఞ్జన్తి రథమేక
చక్రమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఏకో అశ్వో వహతి సప్తనామా । త్రిణాభి చక్రమజర
మనర్వమ్ । యేనేమా విశ్వా భువనాని తస్థుః । భద్రం పశ్యన్త ఉపసేదు
రగ్రే । తపో దీక్షామృషయస్సువర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చ జా
తమ్ । తదస్మై దేవా అభిసన్నమన్తు । శ్వేతగ్ం రశ్మిం బోభుజ్యమాన
మ్ । అపాం నేతారం భువనస్య గోపామ్ । ఇన్ద్రం నిచిక్యుః పరమే వ్యో
మన్ ॥ ౨౮ ॥ రోహిణీః పిఙ్గలా ఏకరూపాః । క్షరన్తీః పిఙ్గలా ఏకరూ
పాః । శతగ్ం సహస్రాణి ప్రయుతాని నావ్యానామ్ । అయం యశ్శ్వే
తో రశ్మిః । పరి సర్వమిదం జగత్ । ప్రజాం పశూన్ధనాని । అస్మాకం దదా
తు । శ్వేతో రశ్మిః పరి సర్వం బభూవ । సువన్మహ్యం పశూన్విశ్వ
రూపాన్ । పతఙ్గమక్తమసురస్య మాయయా ॥ ౨౯ ॥ హృదా పశ్యన్తి మ
నసా మనీషిణః । సముద్రే అన్తః కవయో వి చక్షతే । మరీచీనాం పద
మిచ్ఛన్తి వేధసః । పతఙ్గో వాచం మనసా బిభర్తి । తాం గన్ధర్వోఽవ
దద్గర్భే అన్తః । తాం ద్యోతమానాగ్ం స్వర్యం మనీషామ్ । ఋతస్య పదే
కవయో ని పాన్తి । యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూపాస్సన్తో
బహుధైకరూపాః । అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్తు దేవః ॥ ౩౦ ॥ ప్రజా
పతిః ప్రజయా సంవిదానః । వీశగ్ం స్తుకేస్తుకే యువమస్మాసు నియచ్ఛ
తమ్ । ప్రప్రయజ్ఞపతిం తిర । యే గ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూ
పాస్సన్తో బహుధైకరూపాః । తేషాగ్ం సప్తానామిహ రన్తిరస్తు । రాయ

స్పోషాయ సుప్రజాస్త్వాయ సువీర్యాయ । యఆరణ్యాః పశవో విశ్వ
రూపాః । విరూపాస్సన్తో బహుధైకరూపాః॥ ౩౧॥ వాయుస్తాగ్ంఅగ్రే
ప్రముమోక్తుదేవః । ప్రజాపతిః ప్రజయాసంవిదానః । ఇడాయైసృప్తం
ఘృతవచ్చరాచరమ్ । దేవాఅన్వవిన్దన్గుహాహితమ్ । యఆరణ్యాః పశ
వోవిశ్వరూపాః । విరూపాస్సన్తోబహుధైకరూపాః । తేషాగ్ంసప్తానా
మిహరన్తిరన్తు । రాయస్పోషాయసుప్రజాస్త్వాయసువీర్యాయ ।౩౨॥

ఆత్మాజనానాంవిశ్వత్తంవిప్రశ్చిం ప్రజానాం వసుధాని విరా
జం చరన్తంగోమతీంమేనియచ్ఛత్యేకచక్రం వ్యోమన్నామయమా దేవ
ఏకరూపా అష్టౌచ॥ ౧౧ ॥

సహస్రశీర్షాపురుషః। సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్। సభూమిం
విశ్వతోవృత్వా । అత్యతిష్ఠద్దశాఙ్గులమ్ । పురుషఏవేదగ్ం సర్వమ్।
యద్భూతంయచ్చభవ్యమ్ । ఉతామృతత్వస్యేశానః। యదన్నేనాతిరో
హతి । ఏతావానస్యమహిమా । అతోజ్యాయాగ్ంశ్చపూరుషః ॥౩౨॥
పాదోఽస్యవిశ్వాభూతాని । త్రిపాదస్యామృతందివి । త్రిపాదూర్ధ్వ
ఉదైత్పురుషః । పాదోఽస్యేహాభవాత్పునః । తతోవిష్వఙ్వ్య
క్రామత్ । సాశనానశనేఅభి । తస్మాద్విరాడజాయత । విరాజోఅధి
పూరుషః । సజాతో అత్యరిచ్యత । పశ్చాద్భూమిమథోపురః ॥౩౩॥
యత్పురుషేణహవిషా। దేవాయజ్ఞమతన్వత వసన్తోఅస్యాసీదాజ్యమ్॥
గ్రీష్మఇధ్మశ్శరద్ధవిః సప్తాస్యాసన్పరిధయః త్రిస్సప్తసమిధఃకృతాః॥
దేవాయద్యజ్ఞం తన్వానాః అబధ్నన్పురుషంపశుమ్ । తంయజ్ఞంబర్
హిషిప్రౌక్షన్ । పురుషంజాతమగ్రతః ॥ ౩౪ ॥ తేన దేవాఅయ

జన్త । సాధ్యా ఋషయశ్చ యే । తస్మాద్యజ్ఞాథ్సర్వహుతః । సంభృ
తం పృషదాజ్యమ్ । పశూగ్ంస్తాగ్ంశ్చక్రే వాయవ్యాన్ । ఆరణ్యాన్గ్రా
మ్యాశ్చ యే । తస్మాద్యజ్ఞాథ్సర్వహుతః । ఋచస్సామాని జజ్ఞిరే ॥ ఛ
న్దాగ్ంసి జజ్ఞిరే తస్మాత్ । యజుస్తస్మాదజాయత ॥ ౩౬ ॥ తస్మాదశ్వా
అజాయన్త । యే కే చోభయాదతః । గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్ । తస్మా
జ్జాతా అజావయః ॥ యత్పురుషం వ్యదధుః । కతిధా వ్యకల్పయన్ ।
ముఖం కిమస్య కౌ బాహూ । కావూరూ పాదావుచ్యేతే । బ్రాహ్మణో ఽ
స్య ముఖమాసీత్ । బాహూ రాజన్యః కృతః ॥ ౩౭. ॥ ఊరూ తద
స్య యద్వైశ్యః । పద్భ్యాగ్ం శూద్రో అజాయత । చన్ద్రమా మనసో
జాతః । చక్షోస్సూర్యో అజాయత । ముఖాదిన్ద్రశ్చాగ్నిశ్చ ప్రాణాద్వా
యురజాయత । నాభ్యా ఆసీదన్తరిక్షం । శీర్ష్ణో ద్యౌస్సమవర్తత । పద్భ్యా
భూమిర్దిశః శ్రోత్రాత్ । తథా లోకాగ్ం అకల్పయన్ ॥ ౩౮ ॥
వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తు పారే ।
సర్వాణి రూపాణి విచిత్య ధీరః । నామాని కృత్వాఽభివదన్ యదాస్తే ।
ధాతా పురస్తాద్యముదాజహార । శక్రః ప్రవిద్వాన్ప్రదిశశ్చతస్రః । తమే
వం విద్వానమృత ఇహ భవతి । నాన్యః పన్థా అయనాయ విద్యతే । యజ్ఞేన
యజ్ఞమయజన్త దేవాః । తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తే హ నా
కం మహిమానస్సచన్తే । యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సన్తి దేవాః ॥ ౩౯ ॥

పూరుషః పురోఽగ్రతో జాయత క్రతో కల్పయన్నాసద్వేచ ॥
౪౦ ॥ జ్యాయానధిపూరుషః । అన్యత్ర పురుషః ॥

అద్భ్యస్సమ్భూతః పృథివ్యై రసాచ్చ । విశ్వకర్మణస్సమవర్తతా

తాధి । తస్యత్వష్టా విదధద్రూపమేతి । తత్పురుషస్య విశ్వమాజానమగ్రే । వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమ్ । ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్ । తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి । నాన్యః పన్థా విద్యతేఽయనాయ । ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అన్తః । అజాయమానో బహుధా విజాయతే ॥ ౩౯ ॥ తస్య ధీరాః పరిజానన్తి యోనిమ్ । మరీచీనాం పదమిచ్ఛన్తి వేధసః । యో దేవేభ్య ఆతపతి । యో దేవానాం పురోహితః । పూర్వో యో దేవేభ్యో జాతః । నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే । రుచం బ్రాహ్మం జనయన్తః । దేవా అగ్రే తదబ్రువన్ । యస్త్వైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్ । తస్య దేవా అసన్వశే । హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ । అహోరాత్రే పార్శ్వే । నక్షత్రాణి రూపమ్ । అశ్వినౌ వ్యాత్తమ్ । ఇష్టం మనిషాణ । అముం మనిషాణ । సర్వం మనిషాణ ॥ ౪౦ ॥

జాయతే వశేస్తచ ॥ ౧౩ ॥

భర్తాసన్భ్రియమాణో బిభర్తి । ఏకో దేవో బహుధా నివిష్టః । యదా భారం తన్ద్రయతే స భర్తుమ్ । నిధాయ భారం పునరస్తమేతి । తమేవ మృత్యుమమృతం తమాహుః । తం భర్తారం తము గోప్తారమాహుః । స భృతో భ్రియమాణో బిభర్తి । య ఏనం వేద సత్యేన భర్తుమ్ । సద్యో జాతముత జహాత్యేషః । ఉతో జరన్తం న జహాత్యేకమ్ ॥ ౪౧ ॥ ఉతో బహూనేకమహర్జహార । అతన్ద్రో దేవః సదమేవ ప్రార్థః । యస్తద్వేద యత ఆబభూవ । స్వధాం చ యామగ్ంసదధే బ్రహ్మణైషః । రమతేఽస్మిన్నుత జీర్ణే శయానే । నైనం జహాత్యహస్సు పూర్వ్యేషు । త్వామాహో అన్నసధ్యాశ్చరన్తి జానతీః । వత్సం పయసా పున్వానాః । త్వమస్మిన్నగ్ంహవ్యా

వాహగ్ం సమిన్ధే । త్వం భర్తా మాతరిశ్వా ప్రజానామ్ ॥ ౪౨ ॥
త్వం యజ్ఞస్త్వము వేవాసి సోమః । తవ దేవాః హవమాయన్తి సర్వే । త్వమే
కోసి బహూనను ప్రవిష్టః । నమస్తే అస్తు సుహవో మ ఏధి నమో వామ
స్తు శృణుతగ్ం హవం మే । ప్రాణాపానావజిరగ్ం సంచరన్తౌ । హ్వయా
మి వాం బ్రహ్మణా తూర్తమేతమ్ । యో మాం ద్వేష్టి తం జహితం యువా
నా । ప్రాణాపానౌ సంవిదానౌ జహితమ్ । అముష్యాసునా మా సంగసా
థామ్ ॥ ౪౩ ॥ తం మే దేవా బ్రహ్మణా సంవిదానౌ । వధాయ దత్తం ।
తమహగ్ం హనామి । అసజ్జజాన సత ఆబభూవ । యం యం జజాన స ఉ
గోపో అస్య । యదా భారం తన్ద్రయతే స భర్తుమ్ । పరాస్య భారం
పునరస్తమేతి । తద్వై త్వం ప్రాణో అభవః । మహాన్భోగః ప్రజాపతేః ।
భుజః కరిష్యమాణః । యద్దేవాన్ప్రాణయో నవ ॥ ౪౪ ॥

ఏకం ప్రజానాం గనాధ్యాం నవ ॥ ౧౪ ॥

హరిగ్ం హరన్తమనుయన్తి దేవాః । విశ్వస్యేశానం వృషభం మ
తీనామ్ । బ్రహ్మ సరూపమను మేదమాగాత్ । అయనం మా వివధీర్వి
క్రమస్వ । మా ఛిదో మృత్యోరమావధీః । మా మే బలం వివృహో మా
ప్రమోషీః । ప్రజాం మా మే రీరిష ఆయురుగ్ర । నృచక్షసం త్వా హవిషా
విధేమ । సద్యశ్చకమానాయ । ప్రవేపానాయ మృత్యవే ॥ ౪౫ ॥
ప్రాస్మా ఆశా అశృణ్వన్ । కామేన జనయన్పునః । కామేన మే కామ
ఆగాత్ । హృదయాద్ధృదయం మృత్యోః । యదమీషామదః ప్రియమ్ ।
తదైతూపమామభి । పరం మృత్యో అనుపరేహి పన్థామ్ । యస్తే స్వ ఇతరో
దేవయానాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి । మా నః ప్రజాగ్ం

రీడిష్టోమో హతపీరాట్ । పరిప్లూర్వ్యాంమనసా వన్దమానః । నాథమానో వృషభంచర్షణీనామ్ । యః ప్రజానామేకరాణ్మానుషీణామ్ । మృత్యుం యజే ప్రథమజామృతస్య । ౮౬॥౮౭॥ మృత్యవేవీరాగ్ శ్చత్వారిచ ।౧౫॥

తరణిర్విశ్వదర్శతః । జ్యోతిష్కృదసిసూర్య । విశ్వమాభాసి రోచనమ్ ఉపయామగృహీతోఽసి సూర్యాయత్వా భ్రాజస్వత ఏషతే యోనిస్సూర్యాయత్వా భ్రాజస్వతే ॥౮౭॥ ౮౮। ౧౬॥

అప్యాయస్వ మదిన్తమ సోమవిశ్వాభిరూతిభిః భవానస్సప్రథస్తమః । ౮౮॥ ౮౮॥ ౧౭। ఈయుష్టేయే పూర్వతరామపశ్యన్వ్యుచ్ఛన్తీముషసం మర్త్యాసః అస్మాభిరూనుప్రతిచక్ష్యాఽభూదోతేయన్తి యేఅపరీషుపశ్యాన్ । ౮౯। ౯౦॥ ౧౮॥ జ్యోతిష్మతీం త్వాసాదయామి జ్యోతిష్కృతం త్వాసాదయామి జ్యోతిర్విదం త్వాసాదయామి భాస్వతీం త్వాసాదయామి జ్వలన్తీం త్వాసాదయామి మల్మలాభవన్తీం త్వాసాదయామి దీప్యమానాం త్వాసాదయామి రోచమానాం త్వాసాదయామ్యజస్రాం త్వాసాదయామి బృహజ్జ్యోతిషం త్వాసాదయామి బోధయన్తీం త్వాసాదయామి జాగ్రతీం త్వాసాదయామి॥ ౯౧ ౧౯॥

ప్రయాసాయస్వాహా యాసాయస్వాహా వియాసాయస్వాహా సంయాసాయస్వాహోద్యాసాయస్వాహాఽవయాసాయస్వాహా శుచే స్వాహా శోకాయస్వాహా తప్యత్వైస్వాహా తపతేస్వాహా బ్రహ్మహత్యాయైస్వాహా సర్వస్మైస్వాహా । ౯౨॥ ౨౦।

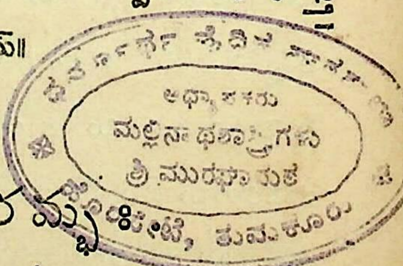
చిత్తగ్ం సంతానేన భవంయక్నారుద్రంతనిమ్నా పశుపతిగ్ం స్థూలహృదయేనాగ్నింగ్ం హృదయేనరుద్రం లోహితేన శర్వంమత

ప్నాభ్యాం మహాక్షీణస్తః పార్శ్వేనాషిష్టహాసగం శిఖరాత్కోశ్యా
ష్యాపః॥ ౫౨॥ ౫౩। ౨౧॥

చిత్తిఃపృథివ్యగ్ని స్సూర్యం త్రే చతుర్ముఖాహాహన్విర్త్వహోత్రావా
గ్ఘోతా (బ్రాహ్మణవీక్షాయాత్త్వాఽగ్నిర్యజుర్భిస్సేనేన్ద్రస్య దేవస్యాష్ట
వర్ణ్యషుర్మగం సహస్రశీర్షాఽదోర్భ్యాభకాఽ హరిత్తరణిరాహ్నాయ
స్వేయష్టేమే జోతిష్మతీం వరియాహాయచ్చిత్తమేకవింగంశతిః॥ ౨౨॥

చిత్తిఃగ్నిర్యజుర్భిర్నస్తః వరివిష్టః ప్రజాపతిస్స్భర్త్తావ్యరి ప్రియసా
యద్విపఞ్చాశత్ ॥ ౫౨॥ హరిః ఓమ్,

తచ్ఛంయోరా వృణీమహే। ...శం చతుష్పదే। ఓం శాన్తి
శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ ॥ చిత్తిపన్నం సమాప్తమ్॥

నారాయణప్రశ్నః

హరిః ఓమ్॥ సహనావవతు। సహనౌభునక్తు। సహవీర్యం
కరవావహై। తేజస్వినావధీతమస్తు మావిద్విషావహై। ఓం శాన్తి
శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ హరిః ఓమ్॥

అమ్భస్యపారే భువనస్యమధ్యే నాకస్య పృష్ఠే మహతోమహీ
యాన్। శుక్రేణ జ్యోతీగంషి సమనుప్రవిష్టః ప్రజాపతిశ్చరతిగర్భే
అన్తః। యస్మిన్నిదగ్ం సంచవిచైతి సర్వం యస్మిన్దేవా అధివిశ్వేని
షేదుః। తదేవభూతం తదుభవ్యమా ఇద తదక్షరే పరమేవ్యోమన్।
యేనావృతం ఖంచదివం మహీంచ యేనాదిత్యస్తపతితేజసా భ్రా

జసాచ । యమన్తస్సముద్రే కవయో వయన్తి యదక్షరే పరమే ప్రజాః।
యతః ప్రసూతా జగతః ప్రసూతీ తోయేన జీవాన్వ్యచసర్జ భూమ్యామ్।
యదోషధీభిః పురుషాన్పశూగ్ంశ్చ వివేశ భూతాని చరాచరాణి। అతః
పరం నాన్యదణీయసగ్ం హి పరాత్పరం యన్మహతో మహాన్తమ్ ।
యదేకమవ్యక్తమనన్తరూపం విశ్వం పురాణం తమసః పరస్తాత్।
౧॥ తదేవర్తం తదు సత్యమాహు స్తదేవ బ్రహ్మ పరమం కవీనామ్।
ఇష్టాపూర్తం బహుధా జాతం జాయమానం విశ్వం బిభర్తి భువ
నస్య నాభిః । తదేవాగ్ని స్తద్వాయు స్తత్సూర్య స్తదు చన్ద్రమాః॥
తదేవ శుక్రమమృతం తద్బ్రహ్మ తదాపస్స ప్రజాపతిః । సర్వే నిమే
షా జజ్ఞిరే విద్యుతః పురుషాదధి । కలాముహూర్తాః కాష్ఠాశ్చాఽ
హోరాత్రాశ్చ సర్వశః । అర్ధమాసా మాసా ఋతవ స్సంవత్సరశ్చ
కల్పన్తామ్। స ఆపః ప్రదుఘే ఉభే ఇమే అన్తరిక్షమథో సువః । నైనమూ
ర్ధ్వం న తిర్యఞ్చం న మధ్యే పరిజగ్రభత్ । న తస్యేశే కశ్చన తస్య నామ
మహద్యశః ॥ ౨ ॥ న సందృశే తిష్ఠతి రూపమస్య న చక్షుషా పశ్యతి
కశ్చనైనమ్ । హృదా మనీషా మనసాఽభిక్లృప్తో య ఏనం విదురమృతా
స్తే భవన్తి । అద్భ్యస్సమ్భూతో హిరణ్యగర్భ ఇత్యష్టౌ । ఏష హి దేవః
ప్రదిశోఽను సర్వాః పూర్వో హి జాతస్స ఉ గర్భే అన్తః। స విజాయమా
నస్స జనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ముఖా స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః । విశ్వతశ్చ
క్షురుత విశ్వతో ముఖో విశ్వతో హ స్త ఉత విశ్వతస్పాత్ । సంబా
హుభ్యాం నమతి సంపతత్రై ర్ద్యావాపృథివీ జనయన్దేవ ఏకః । వేన
స్తత్పశ్యన్ విశ్వా భువనాని విద్వాన్ యత్ర విశ్వం భవత్యేకనీడమ్।

యస్మిన్నిదగ్ం సంచవిచైకగ్ంస ఓతః ప్రోతశ్చవిభుప్రజాసు । ప్రత
ద్వోచే అమృతంను విద్వాన్గన్ధర్వోనామ నిహితంగుహాసు॥ ౩ ॥ త్రీ
ణిపదా నిహితాగుహాసుయస్తద్వేద సవితుః పితాఽసత్ । సనోబ
న్ధుర్జనితాస విధాతా ధామాని వేద భువనాని విశ్వా । యత్రదేవా
అమృత మానశానా స్తృతీయే ధామాన్యభ్యైరయన్త । పరిద్యావా
పృథివీయన్తిసద్యః పరిలోకాన్పరిదిశః పరిసువః ఋతస్యతన్తుం విత
తంవిచృత్యతదపశ్య త్తదభవత్ప్రజాసు । పరీత్యలోకాన్పరీత్యభూతాని
పరీత్యసర్వాః ప్రదిశోదిశశ్చ। ప్రజాపతిఃప్రథమజాఋతస్యాత్మనాఽ
త్మానమభిసంబభూవ। సదసస్పతిమద్భుత ప్రియమిన్ద్రస్యకామ్యమ్। స
నింమేధామయాసిషమ్। ఉద్దీప్యస్వజాత వేదోఽపఘ్నన్నిరృతింమమ॥
౪॥ పశూగ్శ్చ మహ్యమావహజీవనంచదిశోదిశ। మానోహిగ్ంసీజ్జాత
వేదో గామశ్వం పురుషంజగత్ । అబిభ్రదగ్న ఆగహిశ్రియామా
పరిజాతయః పురుషస్య విద్మ సహస్రాక్షస్య మహాదేవస్య ధీమహి ।
తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్। తత్పురుషాయవిద్మహే మహాదేవాయ
ధీమహి। తన్నోరుద్రః ప్రచోదయాత్ । తత్పురుషాయ విద్మహే వక్ర
తుణ్డాయ ధీమహి । తన్నోదన్తిః ప్రచోదయాత్ । తత్పురుషాయ
విద్మహే చక్రతుణ్డాయ ధీమహి॥ ౫॥ తన్నోనన్దిః ప్రచోదయాత్ ।
తత్పురుషాయవిద్మహే మహాసేనాయ ధీమహి । తన్నషణ్ముఖః ప్ర
చోదయాత్ । తత్పురుషాయ విద్మహే సువర్ణపక్షాయ ధీమహి । త
న్నోగరుడః ప్రచోదయాత్। వేదాత్మనాయవిద్మహే హిరణ్యగర్భా
యధీమహి । తన్నోబ్రహ్మ ప్రచోదయాత్ । నారాయణాయ విద్మ

హే వాసుదేవాయ ధీమహి । తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ । వజ్రన
ఖాయ విద్మహే తీక్ష్ణదగ్ంష్ట్రాయ ధీమహి ।౬॥ తన్నో నారసిగ్ంహః ప్ర
చోదయాత్ । భాస్కరాయ విద్మహే మహద్ద్యుతికరాయ ధీమహి ।
తన్నో ఆదిత్యః ప్రచోదయాత్ । వైశ్వానరాయ విద్మహే లాలీలా
య ధీమహి ॥ తన్నో అగ్నిః ప్రచోదయాత్ । కాత్యాయనాయ వి
ద్మహే కన్యకుమారి ధీమహి । తన్నో దుర్గిః ప్రచోదయాత్ । సహ
స్రపరమా దేవీ శతమూలా శతాఙ్కురా । సర్వగ్ంహరతు మే పాపం దూ
ర్వా దుస్స్వప్ననాశనీ। కాణ్డాత్కాణ్డాత్ప్రరోహన్తీ పరుషః పరుషః పరి।౭॥
ఏవానో దూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేన చ। యా శతేన ప్రతనోషి సహ
స్రేణ విరోహసి । తస్యాస్తే దేవీష్టకే విధేమ హవిషా వయమ్ । అశ్వ
క్రాన్తే రథక్రాన్తే విష్ణుక్రాన్తే వసున్ధరా । శిరసా ధారయిష్యామి
రక్షస్వ మాం పదే పదే । భూమిర్ధేనుర్ధరణీ లోకధారిణీ । ఉద్ధృతాఽ
సి వరాహేణ కృష్ణేన శతబాహునా । మృత్తికే హన మే పాపం యన్మ
యా దుష్కృతం కృతమ్ । మృత్తికే బ్రహ్మదత్తాఽసి కాశ్యపేనాభి
మన్త్రితా । మృత్తికే దేహి మే పుష్టిం త్వయి సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ।౮॥
మృత్తికే ప్రతిష్ఠితే సర్వం తన్మే నిర్ణుద మృత్తికే । తయా హతేన పా
పేన గచ్ఛామి పరమాం గతిమ్ । యత ఇన్ద్ర భయామహే తతో నో
అభయం కృధి। మఘవఞ్ఛగ్ధి తవ తన్న ఊతయే విద్విషో విమృధో జహి ।
స్వస్తిదా విశస్పతిర్వృత్రహా విమృధో వశీ । వృషేన్ద్రః పుర ఏతు నస్స్వ
స్తిదా అభయంకరః। స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తినః పూషా
విశ్వవేదాః। స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు।

ఆపాన్తమన్యుస్తృపలప్రభర్మా ధునిశ్శిమీవాఞ్ఛరుమాగ్ం ఋ
జీషీ । సోమో విశ్వాన్యతసావనాని నార్వాగిన్ద్రం ప్రతిమానాని దేభుః॥
౯॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమతస్సురుచో వేన ఆవః।
సబుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠాస్సతశ్చ యోనిమసతశ్చ వివః।
స్యోనా పృథివి భవానృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛానశ్శర్మసప్ర
థాః । గన్ధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్।
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్।
శ్రీర్మేభజతు। అలక్ష్మీర్మేనశ్యతు । విష్ణుముఖావై దేవాశ్ఛన్దోభిరి
మాన్లోకానన పజయ్యమభ్యజయన్ । మహాగ్ం ఇన్ద్రో వజ్రబాహు
షోడశీ శర్మయచ్ఛతు॥ ౧౦॥ స్వస్తినో మఘవాకరోతు హన్తు పాప్మా
నం యోఽస్మాన్ద్వేష్టి । సోమానగ్ం స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణస్ప
తే । కక్షీవన్తం య ఔశిజమ్ । శరీరంయజ్ఞశమలం కుసీదంతస్మిన్సీద
తు యోఽస్మాన్ద్వేష్టి । చరణంపవిత్రంవితతం పురాణం యేనపూతస్త
రతి దుష్కృతాని । తేనపవిత్రేణ శుద్ధేనపూతా అతిపాప్మానమరా
తింతరేమ । సజోషా ఇన్ద్రసగణో మరుద్భిస్సోమం పిబవృత్రహాఞ్ఛూ
రవిద్వాన్ । జహిశత్రూగ్ంరపమృధోనుదస్వాఽథాభయంకృణుహి
విశ్వతోనః। సుమిత్రాన ఆప ఓషధయస్సన్తుదుర్మిత్రాస్తస్మై భూ
యాసుర్యోఽస్మాన్ద్వేష్టియం చవయంద్విష్మః । ఆపోహిష్ఠా మయో
భువస్తానఊర్జే దధాతన॥ ౧౧॥ మహేరణాయచక్షసే । యోవశ్శి
వతమో రసస్తస్యభాజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మాఅరంగ
మామవోయస్య క్షయాయజిన్వథ । ఆపోజనయథాచనః । హిరణ్య

శృఙ్గా వరుణాం ప్రపద్యే తీర్థం మే దేహి యాచితః । యన్మయా భుక్తమ
సాధూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః । యన్మే మనసా వాచా కర్మణా
వా దుష్కృతం కృతమ్ । తన్న ఇన్ద్రో వరుణో బృహస్పతి స్సవితా చ
పునన్తు పునః పునః; నమోఽగ్నయేఽప్సుమతే నమ ఇన్ద్రాయ నమో
వరుణాయ నమో వారుణ్యై నమోఽద్భ్యః ॥ ౧౨॥ (యదపాం క్రూరం
యదమేధ్యం యదశాన్తం తదపగచ్ఛతాత్ । అత్యాశనాదతీపానాద్య
చ్చ ఉగ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్ । తన్నో వరుణో రాజా పాణినా హ్యవమర్
శతు । సోఽహమపాపో విరజో నిర్ముక్తో ముక్తకిల్బిషః । నాకస్య పృ
ష్ఠమారుహ్య గచ్ఛేద్బ్రహ్మసలోకతామ్ । యశ్చాప్సు వరుణస్స పునా
త్వఘమర్షణః) ఇమం మే గఙ్గే యమునే సరస్వతి శుతుద్రి స్తోమగ్ం స
చతా పరుష్ణియా । అసిక్నియా మరుద్వృధే వితస్తయాఽఽర్జీకీయే
శృణుహ్యా సుషోమయా) ఋతంచ సత్యంచాభీద్ధాత్తపసోఽధ్యజాయ
త । తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రో అర్ణవః । ౧౩॥ సముద్రా
దర్ణవాదధి సంవత్సరో అజాయత । అహోరాత్రాణి విదధద్విశ్వ
స్య మిషతో వశీ । సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వ మకల్ప
యత్ । దివంచ పృథివీంచాన్తరిక్షమథో సువః । యత్పృథివ్యాగ్ం రజ
స్స్వమాన్తరిక్షే విరోదసీ । ఇమాగ్ం స్తదాపో వరుణః పునాత్వఘమర్
షణః । పునన్తు వసవః పునాతు వరుణః పునాత్వఘమర్షణః । ఏష
భూతస్య మధ్యే భువనస్య గోప్తా । ఏష పుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యో
ర్హిరణ్మయమ్ । ద్యావాపృథివ్యోర్హిరణ్మయగ్ం సగ్ం శ్రితగ్ం
సువః ॥ ౧౪॥ సనస్సువస్సగ్ం శిశాధి । ఆర్ద్రం జ్వలతి జ్యోతిరహ

మస్మి । జ్యోతిర్జ్వలతి బ్రహ్మాహమస్మి । యో౽హమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మాహమస్మి । అహమేవాహం మాం జుహోమి స్వాహా । అకార్యకార్యవకీర్ణీ స్తేనో భ్రూణహా గురుతల్పగః । వరుణో౽పామఘమర్షణ స్తస్మాత్పాపాత్ప్రముచ్యతే రజోభూమి స్త్వమాగ్ంరోదయస్వ ప్రవదన్తి ధీరాః । ఆక్రాన్త్సముద్రః ప్రథమే విధర్మం జనయన్ప్రజా భువనస్య రాజా । వృషా పవిత్రే అధిసానో అవ్యే బృహత్సోమో వావృధే సువాన ఇన్దుః ॥ ౧౫ ॥

పరస్తాద్యశో గుహాసు మమ చక్రి తుణ్డాయ ధీమహి తీక్ష్ణదగ్ంష్ట్రాయ ధీమహి పరి ప్రతిష్ఠితం దేభిర్యచ్ఛతు దధాతనాదో భ్యర్ణాననుస్వో రాజైకంచ ॥ ౧ ॥

రుద్రో రుద్రశ్చ దన్తిశ్చ నన్దిః షణ్ముఖ ఏవ చ । గరుడో బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ నారసిగ్ంహ స్తథైవ చ । ఆదిత్యో౽గ్నిశ్చ దుర్గిశ్చ క్రమేణ ద్వాదశామ్బసి । మమ వచమను వైనావభాగ్వై కాత్యాయనాయ ॥ ౧ ॥

జాతవేదసే సునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతి వేదః । స నః పర్షదతి దుర్గాణి విశ్వా నావేవ సిన్ధుం దురితా౽త్యగ్నిః । తామగ్నివర్ణాం తపసా జ్వలన్తీం వైరోచనీం కర్మఫలేషు జుష్టామ్ । దుర్గాం దేవీగ్ం శరణమహం ప్రపద్యే సుతరసి తరసే నమః । అగ్నే త్వం పారయా నవ్యో అస్మాన్థ్స్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా । పూశ్చ పృథ్వీ బహులా న ఉర్వీ భవా తోకాయ తనయాయ శంయోః । విశ్వాని నో దుర్గహా జాతవేదస్సిన్ధుం న నావా దురితా౽తిపర్షి । అగ్నే అత్రివన్మనసా గృణానో౽స్మాకం బోధ్యవితా తనూనామ్ । పృతనాజితగ్ం సహ

మూసమ్ముగ్రిమ్మస్మిగ్ం పాఽ వేమపర్తమాథ్యథస్థాత్ । సనః పర్షదతి దుర్గాణి విశ్వాజాతవేదో అతిదుర్గితాఽత్యగ్నిః । వ్రితాస్నిమిక్షమా డోస్య అధ్వరేషు స్తనాచ్చ హెూత్రానవ్యశ్చసత్సి । స్వాంచాగ్నే త్తనువంప్రియస్వాస్మభ్యంచ్చ సౌభగ్గమాయజస్వ । గాభిర్జుష్టమ్ము యుజో నిషి క్తం తవేన్ద్రవిష్ణోరనుసంచరేమ । నాకస్యపృష్ఠమ్ముభిస్తంవ సానో వైష్ణవీం లోక ఇహమాదయన్తామ్॥ ౧౬॥ ౨॥

భూరన్నమగ్నయే పృథివ్యైస్వాహా భువోఽన్నం వాయవేఽ న్తరిక్షాయస్వాహా సువరన్న మాదిత్యాయదివేస్వాహా భూర్భువస్సువ రన్నం చన్ద్రమసే దిగ్భ్యస్స్వాహా నమో దేవేభ్యస్స్వధా పితృభ్యో భూర్భువస్సువరన్నమోమ్॥ ౧౭॥ ౩॥

భూరగ్నయే పృథివ్యైస్వాహా భువో వాయవేఽన్తరిక్షాయ స్వాహా సువరాదిత్యాయ దివేస్వాహా భూర్భువస్సు వశ్చన్ద్రమసే దిగ్భ్యస్స్వాహా నమో దేవేభ్యస్స్వధా పితృభ్యోభూర్భువస్సువరగ్న ఓమ్॥ ౧౮॥ ౪॥

భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచ మహతేచ స్వాహా భువో వాయ వేచాన్తరిక్షాయచమహతేచస్వాహా సువరాదిత్యాయచ దివేచమహ తేచస్వాహాభూర్భువస్సువశ్చన్ద్రమసేచ నక్షత్రేభ్యశ్చ దిగ్భ్యశ్చమ హతేచస్వాహా నమో దేవేభ్యస్స్వధాపితృభ్యో భూర్భువస్సువర్మహ హరోమ్॥ ౧౯॥ ౫॥

పాహినో అగ్నఏనసేస్వాహా । పాహినోవిశ్వవేదసేస్వాహా । యజ్ఞంపాహివిభావసోస్వాహా । సర్వంపాహిశతక్రతోస్వాహా॥ ౨౦॥ ౬॥

పాహి నో అగ్న ఏకయా। పాహ్యుత ద్వితీయయా। పాహ్యూర్జం తృతీయయా। పాహి గీర్భిశ్చతసృభిర్వసో స్వాహా॥ ౨౧॥ ౭॥

యశ్ఛన్దసామృషభో విశ్వరూపశ్ఛన్దోభ్యశ్ఛన్దాగ్ంస్యావివేశ। సచాగ్ం శిక్యః పురోవాచోపనిషదిన్ద్రో జ్యేష్ఠ ఇన్ద్రియాయ ఋషిభ్యో నమో దేవేభ్యస్స్వధా పితృభ్యో భూర్భువస్సువశ్ఛన్ద ఓమ్॥ ౨౨॥ ౮॥

నమో బ్రహ్మణే ధారణం మే అస్త్వనిరాకరణం ధారయితా భూయాసం కర్ణయోశ్శ్రుతం మాచ్యోఢ్వం మమాముష్య ఓమ్॥ ౨౩॥ ౯॥

ఋతం తపస్సత్యం తపశ్శ్రుతం తపశ్శాన్తం తపోదమస్తపశ్శమస్తపో దానం తపో యజ్ఞం తపో భూర్భువస్సువర్బ్రహ్మైతదుపాస్యైతత్తపః॥ ౨౪॥ ౧౦॥

యథా వృక్షస్య సంపుష్పితస్య దూరాద్గన్ధో వాత్యేవం పుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గన్ధో వాతి యథాఽసిధారాం కర్తేఽవహితామవక్రామే యద్యువేయువే హవా విహ్వయిష్యామి కర్తం పతిష్యామీత్యేవమమృతాదాత్మానం జుగుప్సేత్॥ ౨౫॥ ౧౧॥

అణోరణీయాన్మహతో మహీయానాత్మా గుహాయాం నిహితోఽస్య జన్తోః। తమక్రతుం పశ్యతి వీతశోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశమ్। సప్త ప్రాణాః ప్రభవన్తి తస్మాత్సప్తార్చిషస్సమిధస్సప్త జిహ్వాః। సప్త ఇమే లోకా యేషు చరన్తి ప్రాణా గుహాశయాన్నిహితాస్సప్త సప్త। అతస్సముద్రా గిరయశ్చ సర్వేఽస్మాత్స్యన్దన్తే సిన్ధవస్సర్వరూపాః। అతశ్చ విశ్వా ఓషధయో రసాచ్చ యేనైష భూతస్తిష్ఠత్యన్తరాత్మా। బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషో

మృగాణామ్। శ్యేనో గృధ్రాణాగ్ం స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్ర
మత్యేతి రేభన్। అజామేకాం లోహితశుక్లకృష్ణాం బహ్వీం ప్రజాం
జనయన్తీగ్ం సరూపామ్। అజో హ్యేకో జుషమాణోఽనుశేతే జహా
త్యేనాం భుక్తభోగామజోఽన్యః॥ ౨౬॥ హగ్ంస శ్శుచిషద్వసురన్త
రిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్। నృషద్వరసదృతసద్వ్యోమ
సదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతం బృహత్॥ ఘృతం మిమిక్షిరే ఘృ
తమస్య యోనిర్ఘృతే శ్రితో ఘృతము వస్య ధామ। అనుష్వధమావ
హ మాదయస్వ స్వాహాకృతం వృషభ వక్షి హవ్యమ్। సముద్రాదూర్మి
ర్మధుమాగ్ం ఉదారదుపాగ్ంశునా సమమృతత్వమానట్। ఘృతస్య
నామ గుహ్యం యదస్తి జిహ్వా దేవానామమృతస్య నాభిః। వయం నామ
ప్రబ్రవామా ఘృతేనాస్మిన్ యజ్ఞే ధారయామా నమోభిః। ఉప బ్రహ్మా
శృణవచ్ఛస్యమానం చతుశ్శృఙ్గోఽవమీద్గౌర ఏతత్। చత్వారి శృఙ్గా
త్రయో అస్య పాదా ద్వే శీర్షే సప్త హస్తాసో అస్య। త్రిధా బద్ధో వృష
భో రోరవీతి మహో దేవో మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ॥ ౨౭॥ త్రిధా హితం పణి
భిర్గుహ్యమానం గవి దేవాసో ఘృతమన్వవిన్దన్। ఇన్ద్ర ఏకగ్ం సూర్య
ఏకం జజాన వేనాదేకగ్ం స్వధయా నిష్టతక్షుః। యో దేవానాం ప్రథమం
పురస్తాద్విశ్వాధియో రుద్రో మహర్షిః। హిరణ్యగర్భం పశ్యత జాయ
మానగ్ం స నో దేవశ్శుభయా స్మృత్యా సంయునక్తు। యస్మాత్పరం నా
పరమస్తి కించిద్యస్మాన్నాణీయో న జ్యాయోఽస్తి కశ్చిత్। వృక్ష ఇవ స్త
బ్ధో దివి తిష్ఠత్యేకస్తేనేదం పూర్ణం పురుషేణ సర్వమ్। న కర్మణా
న ప్రజయా ధనేన త్యాగేనైకే అమృతత్వమానశుః। పరేణ నాకం నిహి

త్సుగుహాయాం విభ్రాజదేతద్యతయో విశన్తి। వేదాన్తవిజ్ఞానసునిశ్చితార్థాస్సన్న్యాసయోగాద్యతయః శుద్ధసత్త్వాః। తే బ్రహ్మలోకే తు పరాన్తకాలే పరామృతాత్పరిముచ్యన్తి సర్వే। దహ్రం విపాపం పరవేశ్మభూతం యత్పుణ్డరీకం పురమధ్యసగ్ంస్థమ్। తత్రాపి దహ్రం గగనం విశోకస్తస్మిన్ యదన్తస్తదుపాసితవ్యమ్। యో వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తో వేదాన్తే చ ప్రతిష్ఠితః। తస్య ప్రకృతిలీనస్య యః పరస్స మహేశ్వరః॥ ౧౮॥

అజోఽన్య ఆవివేశ సర్వేచ త్వారిచ ౧౦॥

సహస్రశీర్షం దేవం విశ్వాక్షం విశ్వశంభువమ్। విశ్వం నారాయణం దేవమక్షరం పరమం పదమ్। విశ్వతః పరమాన్నిత్యం విశ్వం నారాయణగ్ం హరిమ్। విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముపజీవతి। పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతమ్। నారాయణం మహాజ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణమ్। నారాయణపరో జ్యోతిరాత్మా నారాయణః పరః। నారాయణపరం బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణః పరః। నారాయణపరో ధ్యాతా ధ్యానం నారాయణః పరః। యచ్చ కిఞ్చిజ్జగత్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతేఽపి వా॥ ౧౯॥ అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్స్థితః। అనన్తమవ్యయం కవిగ్ం సముద్రేఽన్తం విశ్వశంభువమ్। పద్మకోశప్రతీకాశగ్ం హృదయం చాప్యధోముఖమ్। అధో నిష్ట్యా వితస్త్యాన్తే నాభ్యాముపరి తిష్ఠతి। జ్వాలమాలాకులం భాతీ విశ్వస్యాయతనం మహత్। సన్తతగ్ం శిలాభిస్తు లమ్బత్యాకోశసన్నిభమ్। తస్యాన్తే సుషిరగ్ం సూక్ష్మం తస్మిన్త్సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్। తస్య మధ్యే మహానగ్నిర్విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః। సోఽగ్రభుగ్విభజన్తి

ష్ణన్నాహారమజరఃకవిః । తిర్యగూర్ధ్వమధశ్శాయీరశ్మయ స్తస్య సన్త
తా । సన్తాపయతి స్వం దేహమాపాదతలమస్తకః । తస్యమధ్యేవహ్నిశి
ఖాఅణీయోర్ధ్వావ్యవస్థితః । నీలతోయదమధ్యస్థా *ద్విద్యుల్లేఖేవ భా
స్వరా । నీవారశూకవ త్తన్వీ పీతాభాస్వత్యణూపమా । తస్యాశ్శిఖా
యామధ్యేపరమాత్మావ్యవస్థితః । సబ్రహ్మ సశివ స్సహరి స్సేన్ద్రస్సో
ఽక్షరఃపరమస్స్వరాట్ ॥ ౩౦॥ అపిత్వా స న్తతామష్టౌ ॥ ౧౩॥

ఆదిత్యోవాఏషఏతన్మణ్డలం తపతి తత్రతా ఋచస్తదృచా మణ్డ
లగ్ంసఋచాం లోకోఽథయఏషఏతస్మిన్మణ్డలేఽర్చిర్దీప్యతే తాని
సామానిససామ్నాం లోకోఽథయఏషఏతస్మిన్మణ్డలేఽర్చిషిపురు
షస్తానియజూగ్ంషి సయజుషామణ్డలగ్ం సయజుషాం లోకస్సైషాత్ర
య్యేవవిద్యాతపతియఏషోఽన్తరాదిత్యేహిరణ్మయఃపురుషః ॥ ౩౧॥ ౧౪॥

ఆదిత్యోవై తేజ ఓజోబలం యశశ్చక్షుశ్శ్రోత్రమాత్మా మనో
మన్యుర్మనుర్మృత్యుస్సత్యోమిత్రో వాయురాకాశః ప్రాణోలోక
పాలః కః కిం కం తత్సత్యమన్నమమృతో జీవోవిశ్వః కతమస్స్వయమ్భు
బ్రహ్మైతదమృత ఏషపురుషఏష భూతానామధిపతి బ్రహ్మణస్సా
యుజ్యగ్ంసలోకతామాప్నోత్యేతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయు
జ్యగ్ం సార్ష్టితాగ్ం సమానలోకతామాప్నోతి యఏవం వేదేత్యు
పనిషత్ ॥ ౩౨॥ ౧౫॥ నిధనపతయేనమః । నిధనపతాన్తికాయనమః ।
ఊర్ధ్వాయనమః ఊర్ధ్వలిఙ్గాయనమః । హిరణ్యాయనమః । హిరణ్య
లిఙ్గాయనమః। సువర్ణాయనమః। సువర్ణలిఙ్గాయనమః। దివ్యాయనమః।
దివ్యలిఙ్గాయనమః । భవాయనమః॥ ౩౩॥ భవలింగాయ నమః।
శర్వాయనమః । శర్వలింగాయనమః। శివాయనమః। శివలింగాయనమః॥

త్రు గుహాయాం విభ్రాజదేతద్యతయోవిశన్తి। వేదాన్తవిజ్ఞానసునిశ్చి
తార్థాస్సంన్యాసయోగాద్యతయశ్శుద్ధసత్త్వాః। తేబ్రహ్మలోకేతు ప
రాన్తకాలే పరామృతాత్పరిముచ్యన్తిసర్వే। దహ్రంవిపాపంపరవేశ్మ
భూతం యత్పుణ్డరీకంపురమధ్యసగ్ంస్థమ్। తత్రాపిదహ్రంగగనంవిశోక
స్తస్మిన్ యదన్తస్తదుపాసితవ్యమ్। యోవేదాదౌస్వరః ప్రోక్తోవేదా
న్తేచప్రతిష్ఠితః। తస్యప్రకృతిలీనస్య యఃపరస్సమహేశ్వరః॥ ౨౮॥

అజోఽన్య ఆవివేశసర్వేచత్వారిచ। ౧౨॥

సహస్రశీర్షం దేవంవిశ్వాక్షంవిశ్వశమ్భువమ్। విశ్వంనారా
యణం దేవమక్షరం పరమంపదమ్। విశ్వతఃపరమాన్నిత్యం విశ్వం నా
రాయణగ్ంహరిమ్। విశ్వమేవేదం పురుషస్తద్విశ్వముపజీవతి। పతిం
విశ్వస్యాత్మేశ్వరగ్ం శాశ్వతగ్ం శివమచ్యుతమ్। నారాయణంమహా
జ్ఞేయం విశ్వాత్మానం పరాయణమ్। నారాయణపరోజ్యోతి రాత్మా
నారాయణఃపరః। నారాయణపరంబ్రహ్మతత్త్వం నారాయణఃపరః।
నారాయణపరోధ్యాతా ధ్యానంనారాయణఃపరః। యచ్చకిఞ్చిజ్జగ
త్సర్వం దృశ్యతేశ్రూయతేఽపివా। ౨౯॥ అన్తర్బహిశ్చతత్సర్వం
వ్యాప్యనారాయణస్స్థితః। అనన్తమవ్యయంకవిగ్ం సముద్రేఽన్తం
విశ్వశమ్భువమ్। పద్మకోశప్రతీకాశగ్ం హృదయంచాప్యధోముఖమ్।
అధోనిష్ట్యావితస్త్యాన్తేనాభ్యాముపరితిష్ఠతి। జ్వాలమాలాకులంభాతీ
విశ్వస్యాయతనం మహత్। సన్తతగ్ంశిలాభిస్తులమ్బత్యాకోశసన్ని
భమ్। తస్యాన్తేసుషిరగ్ం సూక్ష్మంతస్మిన్థ్సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్। తస్య
మధ్యే మహానగ్నిర్విశ్వార్చిర్విశ్వతోముఖః। సోఽగ్రభుగ్విభజన్తి

ష్ఠన్నాహారమజరఃకవిః । తిర్యగూర్ధ్వమధశ్శాయీరశ్మయస్తస్య సన్త
తా । సన్తాపయతి స్వం దేహమాపాదతలమస్తకః । తస్యమధ్యే వహ్నిశి
ఖా అణీయోర్ధ్వా వ్యవస్థితః । నీలతోయదమధ్యస్థా *ద్విద్యుల్లేఖేవ భా
స్వరా । నీవారశూకవత్తన్వీ పీతా భాస్వత్యణూపమా । తస్యాశ్శిఖా
యామధ్యే పరమాత్మా వ్యవస్థితః । సబ్రహ్మ సశివ స్సహరి స్సేన్ద్ర స్సో
ఽక్షరః పరమస్స్వరాట్ ॥ ౩౦॥ అపివా సన్తతామట్చ॥ ౧౩॥

ఆదిత్యో వా ఏష ఏతన్మణ్డలం తపతి తత్ర తా ఋచ స్తదృచా మణ్డ
లగ్ంస ఋచాం లోకోఽథయ ఏష ఏతస్మిన్మణ్డలేఽర్చిర్దీప్యతే తాని
సామాని స సామ్నాం లోకోఽథయ ఏష ఏతస్మిన్మణ్డలేఽర్చిషి పురు
షస్తాని యజూగ్ంషి స యజుషా మణ్డలగ్ం స యజుషాం లోకస్సైషా త్రి
య్యేవ విద్యా తపతి య ఏషోఽన్తరాదిత్యే హిరణ్మయః పురుషః॥ ౩౧॥ ౧౪॥

ఆదిత్యో వై తేజ ఓజో బలం యశశ్చక్షుశ్శ్రోత్రమాత్మా మనో
మన్యుర్మనుర్మృత్యుస్సత్యో మిత్రో వాయురాకాశః ప్రాణో లోక
పాలః కః కిం కం తత్సత్యమన్నమమృతో జీవో విశ్వః కతమస్స్వయమ్భు
బ్రహ్మైతదమృత ఏష పురుష ఏష భూతానామధిపతి బ్రహ్మణస్సా
యుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్యేతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయు
జ్యగ్ం సార్ష్టితాగ్ం సమానలోకతామాప్నోతి య ఏవం వేదేత్యు
పనిషత్॥ ౩౨॥ ౧౫॥ నిధనపతయేనమః । నిధనపతాన్తికాయనమః ।
ఊర్ధ్వాయనమః ఊర్ధ్వలిఙ్గాయనమః । హిరణ్యాయనమః । హిరణ్య
లిఙ్గాయనమః।సువర్ణాయనమః।సువర్ణలిఙ్గాయనమః। దివ్యాయనమః।
దివ్యలిఙ్గాయనమః । భవాయనమః॥ ౩౩॥ భవలింగాయ నమః।
శర్వాయనమః । శర్వలి.గాయనమః।శివాయనమః; శివలింగాయనమః॥

జ్వాలాయనమః । జ్వలలింగాయనమః । ఆత్మాయనమః। ఆత్మలింగాయ
నమః । పరమాయనమః । పరమలింగాయనమః । ఏతథ్సోమస్య సూ
ర్యస్య సర్వలిఙ్గగ్ంస్థాపయతి పాణిమన్త్రం పవిత్రమ్॥ ౩౪॥ ౧౬॥

సద్యోజాతం ప్రపద్యామి సద్యోజాతాయ వై నమోనమః ।
భవేభవేనాతిభవే భవస్వమామ్। భవోద్భవాయనమః॥ ౩౫॥ ౧౭॥

వామదేవాయ నమోజ్యేష్ఠాయ నమశ్శ్రేష్ఠాయ నమోరు
ద్రాయనమః కాలాయనమః కలవికరణాయ నమో బలవికరణాయ
నమోబలాయ నమోబలప్రమథనాయ నమస్సర్వభూత దమనాయ
నమోమనోన్మనాయనమః॥ ౩౬॥ ౧౮।

అఘోరేభ్యోఽథఘోరేభ్యో ఘోరఘోరతరేభ్యః । సర్వేభ్య
సర్వశర్వేభ్యోనమస్తే అస్తురుద్రరూపేభ్యః॥ ౩౭॥ ౧౯॥

తత్పురుషాయ విద్మహే మహాదేవాయధీమహి । తన్నోరుద్రః
ప్రచోదయాత్॥ ౩౮॥ ౨౦॥ ఈశానస్సర్వవిద్యానా మీశ్వరస్సర్వ
భూతానాం బ్రహ్మాఽధిపతి ర్బ్రహ్మణో ఽధిపతిర్బ్రహ్మాశివో మే
అస్తుసదాశివోమ్॥౩౯॥ ౨౧। నమో హిరణ్యబాహవే హిరణ్యవర్ణాయ
హిరణ్యరూపాయ హిరణ్యపతయేఽమ్బికాపతయ ఉమాపతయే పశు
పతయే నమోనమః॥ ౪౦॥ ౨౨॥

ఋతగ్ంసత్యం పరంబ్రహ్మ పురుషం కృష్ణపిఙ్గలమ్ । ఊర్ధ్వరే
తంవిరూపాక్షం విశ్వరూపాయవై నమోనమః॥ ౪౧॥ ౨౩॥

సర్వోవై రుద్రస్తస్మై రుద్రాయనమోఅస్తు। పురుషోవై రుద్ర
స్సన్మహోనమోనమః । విశ్వం భూతం భువనం చిత్రం బహుధాజా

తంజాయమానంచయత్ । సర్వో హ్యేష రుద్రస్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు॥ ౪౨॥ ౨౪॥

కద్రుద్రాయప్రచేతసే మీఢుష్టమాయతవ్యసే । వోచేమశన్తమగ్ంహృదే। సర్వో హ్యేషరుద్రస్తస్మై రుద్రాయ నమోఅస్తు॥ ౪౩॥ ౨౫॥ యస్యవైకఙ్కత్యగ్నిహోత్రహవణీ భవతిప్రత్యేవాస్యాహుతయస్తిష్ఠన్త్యథో ప్రతిష్ఠిత్యై॥ ౪౪॥ కృణుష్వపాజ ఇతిపఞ్చ॥ ౪౫॥

అదితిర్దేవాగన్ధర్వామనుష్యాః పితరోఽసురాస్తేషాగ్ం సర్వభూతానాం మాతామేదినీమహతా మహీసావిత్రీ గాయత్రీ జగత్యుర్వీపృథ్వీబహులా విశ్వాభూతాక తమాకాయాసా సత్యేత్యమృతేతి వసిష్ఠః॥ ౪౬॥ ౨౭॥

ఆపోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వా భూతాన్యాపః ప్రాణావా ఆపః పశవ ఆపోఽన్నమాపో ఽమృతమాపస్సమ్రాడాపోవిరాడాపస్స్వరాడా పశ్ఛన్దాగ్ంస్యాపో జ్యోతీగ్ంష్యాపో యజూగ్ంష్యాప స్సత్యమాపస్సర్వా దేవతా ఆపో భూర్భువస్సువరాప ఓమ్॥ ౪౭॥ ౨౮॥

ఆపః పునన్తు పృథివీం పృథివీ పూతాపునాతుమామ్। పునన్తు బ్రహ్మణస్పతి ర్బ్రహ్మపూతా పునాతుమామ్। యదుచ్ఛిష్టమభోజ్యం యద్వాదుశ్చరితం మమ । సర్వంపునన్తుమామాపో ఽసతాంచప్రతిగ్రహగ్ం స్వాహా॥ ౪౮॥ ౩౦॥ అగ్నిశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యు కృతేభ్యః । పాపేభ్యో రక్షన్తామ్ । యదహ్నాపాప మకార్షమ్ । మనసావాచా హస్తాభ్యామ్ । పద్భ్యాముదరేణ శిశ్నా। అహస్తదవలుమ్పతు । యత్కిఞ్చ దురితంమయి। ఇదమహం మా

మమృతత్వమోనా । సత్యేజ్యోతిషి జుహోమిస్వాహా॥ ౪౯॥ ౩౧॥

సూర్యశ్చ మామన్యుశ్చ మన్యుపతయశ్చ మన్యుకృతేభ్యః । పాపేభ్యో రక్షన్తామ్ । యద్రాత్రియా పాపమకార్షమ్ । మనసా వాచా హస్తాభ్యామ్ । పద్భ్యాముదరేణశిశ్నా । రాత్రిస్తదవలుమ్పతు । యత్కిఞ్చ దురితంమయి । ఇదమహం మామమృతయోనౌ । సూర్యేజ్యోతిషి జుహోమిస్వాహా ॥౫౦॥ ౩౨॥

ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ । అగ్నిర్దేవతాబ్రహ్మ ఇత్యార్షమ్ । గాయత్రంఛన్దం పరమాత్మం సరూపమ్ । సాయుజ్యం వినియోగమ్ । ॥౫౧॥ ౩౩॥ ఆయాతువరదా దేవీ అక్షరం బ్రహ్మసంమితమ్ । గాయత్రీం ఛన్దసాంమాతేదం బ్రహ్మజుషస్వమే । యదహ్నాత్కురుతే పాపంతదహ్నాత్ప్రతి ముచ్యతే । యద్రాత్రియా త్కురుతేపాపం తద్రాత్రియాత్ప్రతిముచ్యతే । సర్వవర్ణే మహాదేవి సంధ్యావిద్యే సరస్వతి॥ ౫౨॥ ౩౪॥ ఓజోఽసి సహోఽసి బలమసి భ్రాజోఽసి దేవానాం ధామనామాఽసి విశ్వమసి విశ్వాయు స్సర్వమసి సర్వాయు రభిభూరోం గాయత్రీమావాహయామి సావిత్రీ మావాహయామి సరస్వతీ మావాహయామి ఛన్దఋషీ నావాహయామి శ్రియమావాహయామి గాయత్రియా గాయత్రీచ్ఛన్దో విశ్వామిత్ర ఋషిస్సవితా దేవతాఽగ్ని ర్ముఖం బ్రహ్మశిరోవిష్ణుర్ హృదయగ్ం రుద్రశ్శిఖా పృథివీ యోనిః ప్రాణాపాన వ్యానోదానసమానా సప్రాణా శ్వేతవర్ణా సాఙ్ఖ్యాయన సగోత్రా గాయత్రీ చతుర్విగ్ంశత్యక్షరా త్రిపదా షట్కుక్షిః పఞ్చ శీర్షోపనయనే వినియోగఓంభూః . ఓంభువః । ఓగ్ం సువః । ఓం

మహః। ఓంజనః । ఓంతపః । ఓగ్ం సత్యమ్ । ఓంతథ్స వితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్యధీమహి । ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ । ఓమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్॥ ౫౩॥ ౩౫॥

ఉత్తమే శిఖరేజాతేభూమ్యాం పర్వతమూర్ధని । బ్రాహ్మణేభ్యో ఽభ్యనుజ్ఞాతాగచ్ఛ దేవి యథాసుఖమ్ । స్తుతోమయా వరదా వేద మాతా ప్రచోదయన్తీ పవనేద్విజాతా । ఆయుః పృథివ్యాం ద్రవిణం బ్రహ్మవర్చసం మహ్యందత్వా ప్రజాతుం బ్రహ్మలోకమ్॥ ౫౪॥ ౩౬॥

ఘృణిస్సూర్య ఆదిత్యోనప్రభావాత్యక్షరమ్ । మధుక్షరన్తి తద్రసమ్ । సత్యంవై తద్రసమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥ ౫౫॥ ౩౭॥

బ్రహ్మమేతుమామ్। మధుమేతుమామ్। బ్రహ్మమేవమధుమేతు మామ్ । యాస్తేసోమప్రజావత్సోఽభిసోఅహమ్। దుస్స్వప్నహం దురుష్వహ। యాస్తేసోమప్రాణాగ్ం జుహోమి । త్రిసుపర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయదద్యాత్ । బ్రహ్మహత్యాంవాఏతేఘ్నన్తి। యే బ్రాహ్మణాస్త్రిసుపర్ణంపఠన్తి । తేసోమంప్రాప్నువన్తి। ఆసహస్రాత్పఙ్క్తింపునన్తి । ఓమ్॥ ౫౬॥ ౩౮॥

బ్రహ్మమేధయా । మధుమేధయా । బ్రహ్మమేవ మధుమేధయా। అద్యానో దేవసవితః ప్రజావథ్సావీస్సౌభగమ్। పరాదుష్వప్నియగ్ం సువ । విశ్వాని దేవసవితర్దురితాని పరాసువ । యద్భద్రం తన్మఆసువ । మధు వాతా ఋతాయతే మధుక్షరన్తిసిన్ధవః। మాధ్వీర్నస్సన్త్వోషధీః । మధునక్తముతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ంరజః। మధు

ద్యౌరస్తు నః పితా। మధుమాన్నో వనస్పతిర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః। మాధ్వీర్గావో భవన్తు నః। య ఇమం త్రిసుపర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్। భ్రూణహత్యాం వా ఏతే ఘ్నన్తి। యే బ్రాహ్మణాస్త్రిసుపర్ణం పఠన్తి। తే సోమం ప్రాప్నువన్తి। ఆసహస్రాత్పఙ్క్తిం పునన్తి। ఓమ్॥ ౫౭॥ ౩౯॥

బ్రహ్మమేధవా। మధుమేధవా। బ్రహ్మమేవ మధుమేధవా। బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనామృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణామ్। శ్యేనో గృధ్రాణాగ్ం స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్రమత్యేతి రేభన్। హగ్ంసశ్శుచిషద్వసురన్తరిక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్। నృషద్వరసదృతసద్వ్యోమసదబ్జా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతం బృహత్। ఋచే త్వా రుచే త్వా సమిత్స్రవన్తి సరితో న ధేనాః। అన్తర్హృదా మనసా పూయమానాః। ఘృతస్య ధారా అభిచాకశీమి। హిరణ్యయో వేతసో మధ్య ఆసామ్। తస్మిన్సుపర్ణో మధుకృత్కులాయీ భజన్నాస్తే మధు దేవతాభ్యః। తస్యాసతే హరయస్సప్త తీరే స్వధాం దుహానా అమృతస్య ధారామ్। య ఇదం త్రిసుపర్ణమయాచితం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్। వీరహత్యాం వా ఏతే ఘ్నన్తి। యే బ్రాహ్మణాస్త్రిసుపర్ణం పఠన్తి। తే సోమం ప్రాప్నువన్తి। ఆసహస్రాత్పఙ్క్తిం పునన్తి। ఓమ్॥ ౫౮॥ ౪౦॥

మేధా దేవీ జుషమాణా న ఆగాద్విశ్వాచీ భద్రా సుమనస్యమానా। త్వయా జుష్టా నుదమానా దురుక్తాన్బృహద్వదేమ విదథే సువీరాః। త్వయా జుష్ట ఋషిర్భవతి దేవి త్వయా బ్రహ్మాగతశ్రీరుత త్వయా। త్వ

ర్యూర్జా మృత్ప్రిత౯ విస్త తే వసుసానో జుషస్వదేవినో న మేధే॥౫౯॥ ౪౧॥

మేధాంమ ఇన్ద్రో దదాతు మేధాం దేవీ సరస్వతీ । మేధాం మేఅశ్వినావుభావాధత్తాం పుష్కరస్రజా । అప్సరాసుచయా మేధా గన్ధర్వేషుచయన్మనః। దైవీంమేధా సరస్వతీ సామాం మేధాసురభిర్జుషతాగ్ంస్వాహా॥ ౬౦॥ ౪౨॥

ఆమాం మేధా సురభిర్విశ్వరూపా హిరణ్యవర్ణా జగతీజగమ్యా । ఊర్జస్వతీపయసాపిన్వ మానాసామాం మేధాసు ప్రతీకా జుషన్తామ్॥ ౬౧॥ ౪౩॥

మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో దధాతు మయి మేధాం మయి ప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు మయిమేధాం మయి ప్రజాం మయిసూర్యో భ్రాజోదధాతు॥ ౬౨॥ ౪౪॥

అపైతుమృత్యు రమృతంన ఆగన్ వైవస్వతోనో అభయం కృణోతు । పర్ణం వనస్పతేరివాభినశ్శీయతాగ్ం రయిస్సచతాన్నశ్శచీపతిః॥ ౬౩॥ ౪౫॥

పరంమృత్యో అనుపరేహి పన్థాంయస్తేస్వ ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమిమానః ప్రజాగ్ంరీరిషో మోత వీరాన్॥ ౬౪॥ ౪౬॥

వాతం ప్రాణం మనసాఽన్వారభామహే ప్రజాపతిం యోభువనస్యగోపాః। సనోమృత్యోస్త్రాయతాంపాత్వగ్ం హసోజ్యోగ్జీవాజరామశీమహి॥ ౬౫॥ ౪౭॥

అముత్రభూయాదధయద్యమస్య బృహస్పతే అభిశస్తేరము

ఇచ్ఛ । ప్రత్యౌహతామశ్వినా మృత్యుమస్మా ద్దేవానా మగ్నే భిషజా శచీభిః॥ ౬౬॥ ౭౮॥

హరిగ్ం హారన్తమనుయన్తి దేవా విశ్వస్యేశానం వృషభం మతీనామ్। బ్రహ్మసరూప మనుమేద మాగాదయనం మా వివధీర్విక్రమస్వ॥ ౬౭॥ ౭౯॥

శల్కైరగ్నిమిన్ధాన ఉభౌ లోకౌ సనేమహమ్ । ఉభయోర్లోకయోర్ ఋధ్వాఽతి మృత్యుం తరామ్యహమ్॥ ౬౮॥ ౮౦॥

మాఛిదో మృత్యో మావధీర్మా మే బలం వివృహో మా ప్రమోషీః । ప్రజాం మా మే రీరిష ఆయురుగ్ర నృచక్షసం త్వా హవిషా విధేమ॥ ౬౯॥ ౮౧॥

మా నో మహాన్త ముత మా నో అర్భకం మా న ఉక్షన్త ముత మా న ఉక్షితమ్ । మా నో వధీః పితరం మోత మాతరం ప్రియా మా న స్తనువో రుద్ర రీరిషః॥ ౭౦॥ ౮౨॥

మా న స్తోకే తనయే మా న ఆయుషి మా నో గోషు మా నో అశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మా నో రుద్ర భామితో వధీర్ హవిష్మన్తో నమసా విధేమ తే॥ ౭౧॥ ౮౩॥

ప్రజాపతే న త్వదేతా న్యన్యో విశ్వా జాతాని పరి తా బభూవ। యత్కామాస్తే జుహుమ స్తన్నో అస్తు వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణామ్॥ ౭౨॥ ౮౪॥

స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహా విమృధో వశీ । వృషేన్ద్రః పుర ఏతు నస్స్వస్తిదా అభయంకరః॥ ౭౩॥ ౮౫॥

త్ర్యమ్బకం యజామహే సుగన్ధిం పుష్టివర్ధనమ్। ఉర్వారుక మివబన్ధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్॥ ౭౪॥ ౫౬॥

యే తే సహస్రమయుతం పాశామృత్యో మర్త్యాయహన్తవే। తాన్ యజ్ఞస్యమాయయా సర్వానవయజామహే॥ ౭౫॥ ౫౭॥

మృత్యవేస్వాహా మృత్యవేస్వాహా॥ ౭౬॥ ౫౮॥

దేవకృతస్యైనసో ఽవయజనమసిస్వాహా। మనుష్యకృతస్యైన సో ఽవయజనమసిస్వాహా। పితృకృతస్యైనసో ఽవయజనమసిస్వాహా। ఆత్మకృతస్యైనసో ఽవయజనమసిస్వాహా। అన్యకృతస్యైనసోవయజన మసిస్వాహా। అస్మత్కృతస్యైనసో ఽవయజనమసిస్వాహా। యద్దివా చ నక్తం చైనశ్చకృమతస్యావ యజనమసిస్వాహా। యత్స్వపన్తశ్చజా గ్రతశ్చైనశ్చకృమతస్యా వయజనమసిస్వాహా। యత్సుషుప్తశ్చజా గ్రతశ్చైనశ్చకృమతస్యావ యజనమసిస్వాహా। యద్విద్వాగ్ంసశ్చా విద్వాగ్ంసశ్చైనశ్చకృమతస్యావ యజనమసిస్వాహా। ఏనస ఏన సో ఽవయజనమసిస్వాహా॥ ౭౭॥ ౫౯॥

యద్వో దేవాశ్చకృమజిహ్వయా గురుమనసోవా ప్రయుతీ దేవ* హేడనమ్। అరావాయోనో అభిదుచ్ఛునాయతే తస్మిన్తదేనో వసవోనిధేతనస్వాహా॥ ౭౮॥ ౬౦॥

కామోకార్షీన్నమోనమః। కామోకార్షీత్కామః కరోతి నాహంకరోమి కామఃకర్తానాహం కర్తాకామః కారయితా నాహం కారయితాఏషతే కామకామాయస్వాహా॥ ౭౯॥ ౬౧॥

మన్యురకార్షీన్నమోనమః। మన్యురకార్షీన్మన్యుః కరోతి

నాహం కరోమి మన్యుః కర్తా నాహం కర్తా మన్యుః కారయితా నాహం కారయితా ఏష తే మన్యో మన్యవే స్వాహా॥ ౮౦॥ ౬౨॥

తిలాఞ్జుహోమి సరసాగ్ం సపిష్టాన్గన్ధార మమ చిత్తే రమన్తు స్వాహా। గావో హిరణ్యం ధనమన్నపానగ్ం సర్వేషాగ్ం శ్రియై స్వాహా॥ శ్రియం చ లక్ష్మీం చ పుష్టిం చ కీర్తిం చానృణ్యతామ్ । బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ । శ్రద్ధామేధే ప్రజాస్సందదాతు స్వాహా॥ ౮౧।౬౩॥

తిలాః కృష్ణాస్తిలాశ్శ్వేతాస్తిలాస్సౌమ్యా వశానుగాః। తిలాః పునన్తు మే పాపం యత్కిఞ్చిద్దురితం మయి స్వాహా। చోరస్యాన్నం నవశ్రాద్ధం బ్రహ్మహా గురుతల్పగః గోస్తేయగ్ం సురాపానం భ్రూణహత్యా తిలాశాన్తిగ్ం శమయన్తు స్వాహా। శ్రీశ్చ లక్ష్మీశ్చ పుష్టీశ్చ కీర్తిం చానృణ్యతామ్। బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్। శ్రద్ధామేధే ప్రజ్ఞాతు జాతవేదస్సందదాతు స్వాహా॥ ౮౨॥ ౬౪॥

✓ ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్ం స్వాహా। వాఙ్మనశ్చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వాఘ్రాణరేతో బుద్ధ్యాకూతిస్సంకల్పా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్ం స్వాహా। త్వక్చర్మమాగ్ంస రుధిర మేదో మజ్జా స్నాయవోఽస్థీని మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్ం స్వాహా। శిరః పాణి పాద పార్శ్వ పృష్ఠోరూదర జఙ్ఘ శిశ్నోపస్థ పాయవో మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిరహం విరజా విపాప్మా భూయాసగ్ం స్వాహా। ఉత్తిష్ఠ పురుష హరితపిఙ్గల లోహితాక్షి దేహి దేహి దదా

పయితామె శుధ్యన్తాం జ్యోతిర్‌హం విరజాని పాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా॥ ౮౩॥ ౬౫॥

పృథివ్యాప స్తేజో వాయు రాకాశామె శుధ్యన్తాం జ్యోతిర్‌హం విరజావిపాప్మా భూయాసగ్గ్ం స్వాహా। శబ్దస్పర్శరూపరస గన్ధామే శుధ్యన్తాం జ్యోతిర్‌హం విరజావిపాప్మా భూయాసగ్గ్ంస్వాహా । మనోవాక్కాయకర్మాణి మేశుధ్యన్తాంజ్యోతిర్‌హం విరజావిపాప్మా భూయాసగ్గ్ంస్వాహా । అవ్యక్తభావై రహఙ్కారై ర్జ్యోతిర్‌హం విరజావిపాప్మభూయాసగ్గ్ంస్వాహా । ఆత్మా మేశుధ్యన్తాంజ్యోతిర్‌హం విరజావిపాప్మాభూయాసగ్గ్ంస్వాహా। అన్తరాత్మా మే శుధ్యన్తాంజ్యోతిర్‌హంవిరజావిపాప్మాభూయాసగ్గ్ంస్వాహా పరమాత్మా మేశుధ్యన్తాంజ్యోతిర్‌హం విరజావిపాప్మాభూయాసగ్గ్ంస్వాహా । క్షుధేస్వాహా । క్షుత్పిపాసాయ స్వాహా । వివిట్యైస్వాహా । ఋగ్విధానాయస్వాహా కషోత్కాయస్వాహా । క్షుత్పిపాసామలం జ్యేష్ఠామలక్ష్మీర్నాశయామ్యహమ్। అభూతిమసమృద్ధిఞ్చ సర్వాన్నిర్ణుద మేపాప్మానగ్గ్ంస్వాహా అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞానమయ మానన్దమయమాత్మా మే శుధ్యన్తాం జ్యోతిర్‌హం విరజావి పాప్మాభూయాసగ్గ్ంస్వాహా॥ ౮౪॥ ౬౬॥

అగ్నయేస్వాహా । విశ్వేభ్యోదేవేభ్యస్వాహా । ధ్రువాయ భూమాయస్వాహా । ధ్రువక్షితయే స్వాహా । అచ్యుతక్షితయె స్వాహా । అగ్నయే స్విష్టకృతేస్వాహా । ధర్మాయ స్వాహా । అధర్మాయస్వాహా। అద్భ్యస్స్వాహా। ఓషధివనస్పతిభ్యస్స్వాహా॥ ౮౫॥ ౬౭॥

రక్షో దేవజనేభ్యస్స్వాహా । గృహ్యాభ్యస్స్వాహా । అవసానేభ్యస్స్వాహా । అవసానపతిభ్యస్స్వాహా । సర్వభూతేభ్యస్స్వాహా । కామాయస్వాహా । అన్తరిక్షాయస్వాహా । యదేజతి జగతి యచ్చ చేష్టతి నామ్నో భాగోయన్నామ్నే స్వాహా । పృథివ్యైస్వాహా । అన్తరిక్షాయస్వాహా ॥ ౮౬॥ ౬౮॥ దివే స్వాహా । సూర్యాయస్వాహా । చన్ద్రమసే స్వాహా । నక్షత్రేభ్యస్స్వాహా । ఇన్ద్రాయ స్వాహా । బృహస్పతయేస్వాహా । ప్రజాపతయేస్వాహా । బ్రహ్మణేస్వాహా । స్వధా పితృభ్యస్స్వాహా । నమో రుద్రాయ పశుపతయే స్వాహా ॥ ౮౭ ॥ దేవేభ్యస్స్వాహా । పితృభ్యస్స్వధాఽస్తు । భూతేభ్యోనమః । మనుష్యేభ్యో హన్తా । ప్రజాపతయేస్వాహా । పరమేష్ఠినేస్వాహా । యథాకూపశ్శతధారస్సహస్రధారో అక్షితః । ఏవా మేఅస్తుధాన్యగ్ం సహస్రధారమక్షితమ్ । ధనధాన్యైస్వాహా । యేభూతాః ప్రచరన్తి దివానక్తంబలిమిచ్ఛన్తో వితుదస్య ప్రేష్యాః । తేభ్యోబలిం పుష్టికామోహరామి మయి పుష్టిం పుష్టిపతిర్దధాతుస్వాహా ॥ ౮౮॥ ౭౦॥

ఓషధివనస్పతిభ్య స్స్వాహాఽన్తరిక్షాయస్వాహా నమో రుద్రాయ పశుపతయేస్వాహా వితుదస్య ప్రేష్యాఏకంచ ॥ ౮౯॥ ౭౧॥

ఓం తద్బ్రహ్మ । ఓం తద్వాయుః । ఓం తదాత్మా । ఓం తథ్సత్యమ్ । ఓం తథ్సర్వమ్ । ఓం తత్పురోర్నమః । అన్తశ్చరతి భూతేషు గుహాయాం విశ్వమూర్తిషు । త్వంయజ్ఞస్త్వం వషట్కారస్త్వమిన్ద్రస్త్వగ్ం రుద్రస్త్వం విష్ణుస్త్వం బ్రహ్మత్వం ప్రజాపతిః । త్వం తదాప ఆపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మభూర్భువస్సువరోమ్ ॥ ౯౦॥ ౭౨॥

శ్రద్ధాయాం ప్రాణే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి । శ్రద్ధాయా
మపానే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి ॥ శ్రద్ధాయాం వ్యానే నివిష్టోఽ
మృతం జుహోమి । శ్రద్ధాయాముదానే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి ।
శ్రద్ధాయాగ్ంసమానే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి । బ్రహ్మణి మ ఆత్మా
మృతత్వాయ । అమృతోపస్తరణమసి । శ్రద్ధాయాం ప్రాణే నివిష్టోఽ
మృతం జుహోమి । శివో మా విశాప్రదాహాయ । ప్రాణాయ స్వాహా ॥
౯౦॥ శ్రద్ధాయామపానే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి । శివో మా
విశాప్రదాహాయ । అపానాయ స్వాహా । శ్రద్ధాయాం వ్యానే నివిష్టోఽ
మృతం జుహోమి । శివో మా విశాప్రదాహాయ । వ్యానాయ స్వాహా ।
శ్రద్ధాయాముదానే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి । శివో మా విశాప్ర
దాహాయ । ఉదానాయ స్వాహా ॥ శ్రద్ధాయాగ్ం సమానే నివిష్టోఽ
మృతం జుహోమి । శివో మా విశా ప్రదాహాయ । సమానాయ
స్వాహా । బ్రహ్మణి మ ఆత్మాఽమృతత్వాయ అమృతాపిధానమసి ।౯౧॥
ప్రాణాయ స్వాహా సమానే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి చత్వారి చ ॥

శ్రద్ధాయాం ప్రాణే నివిశ్యామృతగ్ం హుతమ్ । ప్రాణమన్నే
నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయామపానే నివిశ్య మృతగ్ం హుతమ్ ।
అపానమన్నే నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాం వ్యానే నివిశ్యా మృతగ్ం
హుతమ్ । వ్యానమన్నేనాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాముదానే నివిశ్యా
మృతగ్ం హుతమ్ । ఉదానమన్నే నాప్యాయస్వ । శ్రద్ధాయాగ్ం
సమానే నివిశ్యామృతగ్ం హుతమ్ । సమాన మన్నేనాప్యాయస్వ ॥
౯౨॥ ౭౦॥ అఙ్గుష్ఠమాత్రః పురుషోఽఙ్గుష్ఠం చ । సమాశ్రితః ఈశః

స్సర్వస్య జగతః ప్రభుః ప్రీణాతు విశ్వభుక్॥ ౯౩॥ ౭౧॥

వాఙ్మ ఆసన్ । నసోః ప్రాణః । అక్ష్యోశ్చక్షుః । కర్ణయోః శ్రోత్రమ్। బాహువోర్బలమ్। ఊరువోరోజః। అరిష్టా విశ్వాన్యఙ్గాని తనూః । తనువా మే సహ నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః॥ ౯౪॥ ౭౨॥

వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః। అపధ్వాన్తమూర్ణుహి పూర్ధి చక్షుర్ముగ్ధ్యస్మాన్నిధయేఽవబద్ధాన్॥ ౯౫॥ ౭౩॥

ప్రాణానాం గ్రన్థిరసి రుద్రో మా విశాన్తకః । తేనాన్నేనాప్యాయస్వ॥ ౯౬॥ ౭౪॥

నమో రుద్రాయ విష్ణవే మృత్యుర్మే పాహి॥ ౯౭॥ ౭౫॥

త్వమగ్నే ద్యుభిస్త్వమాశుశుక్షణిస్త్వమద్భ్యస్త్వమశ్మనస్పరి । త్వం వనేభ్యస్త్వమోషధీభ్యస్త్వం నృణాం నృపతే జాయసే శుచిః॥ ౯౮॥ ౭౬॥ శివేన మే సన్తిష్ఠస్వ స్యోనేన మే సన్తిష్ఠస్వ సుభూతేన మే సన్తిష్ఠస్వ బ్రహ్మవర్చసేన మే సన్తిష్ఠస్వ యజ్ఞస్యర్ద్ధిమను సన్తిష్ఠస్వోప తే యజ్ఞ నమ ఉప తే నమ ఉప తే నమః॥ ౯౯॥ ౭౭॥

సత్యం పరం పరగ్ం సత్యగ్ం సత్యేన న సువర్గాల్లోకాచ్చ్యవన్తే కదాచన సతాగ్ం హి సత్యం తస్మాత్సత్యే రమన్తే తప ఇతి తపో నానశనాత్పరం యద్ధి పరం తపస్తద్దుర్ధర్షం తద్దురాధర్షం తస్మాత్తపసి రమన్తే దమ ఇతి నియతం బ్రహ్మచారిణస్తస్మాద్దమే రమన్తే శమ ఇత్యరణ్యే మునయస్తస్మాచ్ఛమే రమన్తే దానమితి సర్వాణి భూతాని ప్రశగ్ంసన్తి దానాన్నాతిదుశ్చరం తస్మాద్దానే రమన్తే ధర్మ ఇతి ధర్మేణ సర్వమిదం పరి

గృహీతం ధర్మాన్నాతి దుష్కరం తస్మాద్ధర్మే రమన్తే ప్రజనన ఇతి భూ
యాగంసస్తస్మాద్భూయిష్ఠాః ప్రజాయన్తే తస్మాద్భూయిష్ఠాః ప్రజననే
రమన్తేఽగ్నయ ఇత్యాహుస్తస్మాదగ్నయ ఆధాతవ్యా అగ్నిహోత్రమిత్యా
హుస్తస్మాదగ్నిహోత్రే రమన్తే యజ్ఞ ఇతి యజ్ఞో హి దేవాస్తస్మాద్యజ్ఞే ర
మన్తే మానసమితి విద్వాగంసస్తస్మాద్విద్వాగంస ఏవ మానసే రమన్తే
న్యాస ఇతి బ్రహ్మా బ్రహ్మా హి పరః పరో హి బ్రహ్మా తాని వా ఏతాన్య
వరాణి పరాగంసి న్యాస ఏవాత్యరేచయద్య ఏవం వేదేత్యుపనిషత్ ॥
౧౦౦। ౭౮॥ ప్రాజాపత్యో హారుణిః సుపర్ణేయః ప్రజాపతిం పితరముపస
సార కిం భగవన్తః పరమం వదన్తీతి తస్మై ప్రోవాచ సత్యేన వాయు
రావాతి సత్యేనాదిత్యో రోచతే దివి సత్యం వాచః ప్రతిష్ఠా సత్యే
సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాత్సత్యం పరమం వదన్తి తపసా దేవా దేవ
తామగ్ర ఆయన్తపసర్షయః సువరన్వవిన్దన్తపసా సపత్నాన్ప్రణు
దామారాతీస్తపసి సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాత్తపః పరమం వదన్తిద
మేన దాన్తాః కిల్బిషమవధూన్వన్తి దమేన బ్రహ్మచారిణః సువరగచ్ఛ
న్దమో భూతానాం దురాధర్షం దమే సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాద్దమః
పరమం వదన్తి శమేన శాన్తాః శివమాచరన్తి శమేన నాకం మునయో
ఽన్వవిన్దఞ్ఛమో భూతానాం దురాధర్షం శమే సర్వం ప్రతిష్ఠితం
తస్మాచ్ఛమః పరమం వదన్తి దానం యజ్ఞానాం వరూథం దక్షిణా లోకే
దాతారగం సర్వభూతాన్యుపజీవన్తి దానేనారాతీరపానుదన్త దానే
నేన ద్విషన్తో మిత్రా భవన్తి దానే సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాద్దానం పరమం

వదన్తి ధర్మో విశ్వస్య జగతః ప్రతిష్ఠా లోకే ధర్మిష్ఠం ప్రజా ఉపస
ర్పన్తి ధర్మేణ పాపమపనుదతి ధర్మే సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాద్ధర్మం
పరమం వదన్తి ప్రజననం వై ప్రతిష్ఠా లోకే సాధు ప్రజాయాస్తన్తుం త
న్వానః పితౄణామనృణో భవతి తదేవ తస్యా అనృణం తస్మాత్ప్రజననం
పరమం వదన్త్యగ్నయో వై త్రయీ విద్యా దేవయానః పన్థా గార్హ
పత్య ఋక్పృథివీ రథన్తరమన్వాహార్యపచనం యజురన్తరిక్షం వామదే
వ్యమాహవనీయస్సామ సువర్గో లోకో బృహత్తస్మాదగ్నీన్పరమం
వదన్త్యగ్నిహోత్రం సాయంప్రాతర్గృహాణాం నిష్కృతిస్స్విష్ట
గ్‍ం సుహుతం యజ్ఞక్రతూనాం ప్రాయణగ్‍ం సువర్గస్య లోకస్య
జ్యోతిస్తస్మాదగ్నిహోత్రం పరమం వదన్తి యజ్ఞ ఇతి యజ్ఞేన హి దేవా
దివం గతా యజ్ఞేనాసురానపానుదన్త యజ్ఞేన ద్విషన్తో మిత్రా భవన్తి
యజ్ఞే సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాద్యజ్ఞం పరమం వదన్తి మానసం వై ప్రా
జాపత్యం పవిత్రం మానసేన మనసా సాధు పశ్యతి మానసా ఋష
యః ప్రజా అసృజన్త మానసే సర్వం ప్రతిష్ఠితం తస్మాన్మానసం పర
మం వదన్తి న్యాస ఇత్యాహుర్మనీషిణో బ్రహ్మాణం బ్రహ్మా విశ్వః
కతమస్స్వయమ్భుః ప్రజాపతిస్సంవత్సర ఇతి సంవత్సరోఽసావాదిత్యో
య ఏష ఆదిత్యే పురుషస్స పరమేష్ఠీ బ్రహ్మాత్మా యాభిరాదిత్య
స్తపతి రశ్మిభిస్తాభిః పర్జన్యో వర్షతి పర్జన్యేనౌషధి వనస్పతయః
ప్రజాయన్త ఓషధివనస్పతిభిరన్నం భవత్యన్నేన ప్రాణాః ప్రాణైర్బలం
బలేన తపస్తపసా శ్రద్ధా శ్రద్ధయా మేధా మేధయా మనీషా మనీష
యా మనో మనసా శాన్తిశ్శాన్త్యా చిత్తం చిత్తేన స్మృతిగ్‍ం స్మృత్యా

స్మరగ్ం స్మరేణ విజ్ఞానం విజ్ఞానేనాత్మానం వేదయతి తస్మాదన్నం
దదన్త్సర్వాణ్యేతాని దదాత్యన్నాత్ప్రాణా భవన్తి భూతానాం ప్రా
ణైర్మనో మనసశ్చ విజ్ఞానం విజ్ఞానాదానన్దో బ్రహ్మయోనిస్సవా
ఏష పురుషః పఞ్చధా పఞ్చాత్మా యేన సర్వమిదం ప్రోతం పృ
థివీ చాన్తరిక్షంచ ద్యౌశ్చ దిశశ్చావాన్తరదిశాశ్చ స వై సర్వమి
దం జగత్స సభూతగ్ం స భవ్యం జిజ్ఞాసక్లృప్త ఋతజా రయిష్ఠాశ్శ్రద్ధా స
త్యో మహస్వాన్తపసో పరిష్ఠాజ్ఞాత్వా తమేవం మనసా హృదా చ
భూయో న మృత్యుముపయాహి విద్వాన్తస్మాన్న్యాసమేషాం తప
సామతిరిక్తమాహుర్వసురణ్వో విభూరసి ప్రాణే త్వమసి సన్ధాతా
బ్రహ్మన్త్వమసి విశ్వధృత్తేజోదాస్త్వమస్యగ్నిరసి వర్చోదాస్త్వ
మసి సూర్యస్యద్యుమ్నోదాస్త్వమసి చన్ద్రమస ఉపయామ గృహీ
తోఽసి బ్రహ్మణే త్వా మహస ఓమిత్యాత్మానం యుఞ్జీతైతద్వై మ
హోపనిషదం దేవానాం గుహ్యం య ఏవం వేద బ్రహ్మణో మ
హిమానమాప్నోతి తస్మాద్బ్రహ్మణో మహిమానమిత్యుపనిషత్ ॥
౧౧॥౭౮॥ తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా యజమానశ్శ్రద్ధాపత్నీ
శరీరమిధ్మమురో వేదిర్లోమాని బర్హిర్వేదశ్శిఖా హృదయం యూ
పః కామ ఆజ్యం మన్యుః పశుస్తపోఽగ్నిర్దమశ్శమయితా దక్షిణావా
గ్ఘోతా ప్రాణ ఉద్గాతా చక్షురధ్వర్యుర్మనో బ్రహ్మా శ్రోత్రమగ్నీద్యా
వద్ధ్రియతే సా దీక్షా యదశ్నాతి తద్ధవిర్యత్పిబతి తదస్య సోమపానం
యద్రమతే తదుపసదో యత్సఞ్చరత్యుపవిశత్యుత్తిష్ఠతే చ స ప్రవ
ర్గ్యో యన్ముఖం తదాహవనీయో యా వ్యాహృతి రాహుతిర్యదస్య

విజ్ఞానం తజ్జుహోమీతి యథాయం ప్రాతర తితథ న మిథం యత్ప్రాతర్మ
ధ్యన్దినగ్ం సాయంచతాని సవనానియే అహోరాత్రే తే దర్శ
పూర్ణమాసౌ యేఽర్ధమాసాశ్చ మాసాశ్చతే చాతుర్మాస్యాని
య ఋతవస్తే పశుబన్ధా యే సంవత్సరాశ్చ పరివత్సరాశ్చ తేఽహర్గ
ణాస్సర్వవేదసం వా ఏతత్సత్రం యన్మరణం తదవభృథ ఏతద్వై జరామ
ర్యమగ్నిహోత్రగ్ం సత్రం య ఏవం విద్వానుదగయనే ప్రమీ
యతే దేవానామేవ మహిమానం గత్వాఽఽదిత్యస్య సాయుజ్యం
గచ్ఛత్యథ యో దక్షిణే ప్రమీయతే పితౄణామేవ మహిమానం
గత్వా చన్ద్రమసస్సాయుజ్యగ్ం సలోకతామాప్నోత్యేతౌ వై సూర్యా
చన్ద్రమసోర్మహిమానౌ బ్రాహ్మణో విద్వానభిజయతి తస్మాద్బ్ర
హ్మణో మహిమానమాప్నోతి తస్మాద్బ్రాహ్మణో మహిమానమ్।
౧౦-౭॥౮౦॥ అంభస్యైకపంచాశచ్ఛతం జాతవేదసైచతుర్దశ భూరన్నం
భూరగ్నయే భూరగ్నయే చైకమేకం పాహి పాహి చత్వారి చత్వారి యశ్ఛ
న్దసాం ద్వే నమో బ్రహ్మణ ఋతం తపో యథా వృక్షస్యైకమేకమణోరణీ
యాగ్ం శ్చతుస్త్రిగ్ం శత్సహస్రశీర్షగ్ం షడ్వింగ్ం శతి రాది
త్యో వా ఏష ఆదిత్యో వై తేజ ఏకమేకం నిధనపతయే త్రయో
విగ్ంశతి స్సద్యోజాతం త్రీణి వామదేవాయైకమఘోరేభ్యస్తత్పురు
షాయ ద్వే ద్వే ఈశానో నమో హిరణ్యబాహవ ఏకమేక మృతగ్ం స
త్యం ద్వే సర్వో వై రుద్రశ్చత్వారి కద్రుద్రాయ త్రీణి యస్య వైక
ఙ్కతీ కృణుష్వపాజో ఽదితిరాపో వా ఇదగ్ం సర్వమేక మేకమూ
ష్షః పునన్తు చత్వార్యగ్నిశ్చ సూర్యశ్చ నవ నవోనవ చత్వార్యా

యాతుఇష్వాజో౽సి దశో త్తమే చత్వారి ఘృణిస్త్రీణి బ్రహ్మమేతు
మాం యాస్తే బ్రహ్మహత్యాం ద్వాదశ బ్రహ్మమేధయా౽ ద్యాన
ఇమం భ్రూణహత్యాం బ్రహ్మమేదవా బ్రహ్మదేవానామిదం వీర
హత్యాం మేకాన్న విగ్ంశతి రేకాన్నవిగ్ంశతిర్మేధా దేవీ మేధాం
మ ఇన్ద్రశ్చత్వారి చత్వారింశ్యాణాం మే ధా ద్వే మ యి మేధా
మేకమపైతు పన్దం వాతం ప్రాణము మృత్రి భూయా ధ్ధరిగ్ం
శశ్కరగ్నిం మా ఛిదో మృత్యోమానో మహా న్తం మానస్తోకే
ప్రజాపతే స్వ స్తిదా త్ర్యమ్బకం యేతే సహస్రమయుతం ద్వేద్వే
మృత్యవే స్వాహైకం దేవకృతస్యైకాదశ యద్వోదేవాః కామో౽
కార్షీ న్మన్యురకార్షీ ద్వేద్వే తిలాఞ్జుహోమి గావశ్శ్రియం ప్ర
జాః పఞ్చతిలాః కృష్ణాశ్చోరస్య శ్రీః ప్రజ్ఞాతు జాతవేదస్సప్తప్రాణ
వాక్త్వక్చర ఉత్తిష్ఠ పురుష పఞ్చ పృథివీశబ్ద మనోవాగవ్యక్తాత్మా
౽న్తరాత్మా పరమాత్మా మేక్షుధే౽న్నమయ పఞ్చదశాగ్నయే
స్వాహైక చత్వారిగ్ంశన్దో౽దబ్రహ్మనవశ్రద్ధాయాం ప్రాణేనివిష్టో
౽మృతంజుహోమి చతుర్విగ్ంశతి శ్రద్ధాయాం దశాంగుష్ఠమాత్రః
పురుషో ద్వేవాజ్య ఆసన్నష్టౌ వయస్సుపర్ణాః ప్రాణానాం గ్రన్థి
రసి ద్వేద్వే నమోరుద్రాయైకం త్వమగ్నే ద్యుభిర్ద్వే శివేనమే సం
తిష్ఠస్వ సత్యం ప్రాజాపత్యస్యైవ మేక మేకమశీతిః ॥ ౮౦॥

అమ్భస్యపారేస్వస్తినః ప్రాహినో౽గ్న ఏకయా౽౽ద్విత్వోవా
ద్వేమఖులగ్ం సత్యమోమిత్యామాం మేధామానస్తోకే తిలాం జుహోమి
శ్రద్ధాయామప్రాణేనివిష్టః ప్రాజాపత్యోద్వ్యా ఉత్తరశతమ్॥ ౧౦౨॥

సహనావవతు। ... వహై॥ ఓం శాన్తి శ్శాన్తి శ్శాన్తిః॥ హరిః ఓమ్॥ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు. ఇతి నారాయణమ్ సమాప్తమ్.

అథ వరాహోపనిషత్ప్రారంభః.

అథ శ్రీవరాహ రూపిణం భగవన్తం ప్రణమ్య సనత్కుమారః పప్రచ్ఛ। అధీహి భగవన్నూర్ధ్వపుండ్రవిధిం। కిం ద్రవ్యం। కిం స్థానం। కా రేఖాః। కే మన్త్రాః। కః కర్తా। కిం ఫల మితిచ॥ తం హోవాచ। క్షీరాబ్ధితః శ్వేతద్వీపే క్షీరఖండా నానీయ। సతాభి ద్విదళినా చ్ఛ్వేతమృత్తికాఖ్యా ముక్తి సాధకా భవతి। విష్ణుపత్నీ మితి శ్వేతమృత్తికాం నమస్కృత్య। ఓమితి హస్తేనో ద్ధృత్య। అశ్వక్రాంతే ఇత్యాదిభిః ప్రా - ర్థయేత్। ఇమమ్మే గంగేతి జలమాదాయ। గంధద్వా - రామితిజలం నిక్షిప్య। విష్ణో ర్నుకమితి మర్దయేత్। అతో దేవా అవంతున ఇత్యేతాభి ర్విష్ణు గాయత్ర్యా త్రివారమభిమంత్ర్య। నారాయణాయ విద్మహే ఇత్యే కవారం జపిత్వా। "శ్వేతమృద్దేవిపాపఘ్ని విష్ణుదేహ సముద్భవే। చక్రాంకితే నమస్తేస్తు ధారణాన్ముక్తిదాభవ॥" "శ్రీచూర్ణం శ్రీకరం దివ్యం శ్రియశ్చాంగ సముద్భవం। పుండ్రద్వయస్య మధ్యే తు ధార్యం మోక్షార్థిభిస్మృతిం"॥ తిస్రస్తిస్రో రేఖాః ప్రకుర్వీత వ్ర - తమితిద్వ్యష్టవం। య స్త్వేవంవిజానీయా న్నారాయణ సాయు జ్య మవాప్నోతి నారాయణ సాయుజ్య మవాప్నోతి। యఏవం వేద॥

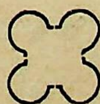
పునరపి తగం హోవాచ కుత్ర కుత్ర ధార్యమితి। తగం వహో వాచ। "మత్పాదా కృతియశ్చోర్ధ్వ పుండ్రానానాదయు స్మృతాః॥ రేఖా ద్వాదశకే నిత్యంధార్యం మోక్షార్థిభి ర్నరైః"॥ "నాసాదికేశా న్తం ధారయేత్" ప్రథమంతు లలాటే। ద్వితీయ్యంనాభౌ। తృతీయ్యం

వక్షసి । చతుర్థం కణ్ఠే । పంచమం నాభిదక్షిణే । షష్ఠం దక్షిణ బాహౌ । సప్తమం తదూర్ధ్వే స్కన్ధే । అష్టమం నాభ్యుత్తరే । నవమం వామ బాహౌ । దశమం తదూర్ధ్వే స్కన్ధే । ఏకాదశం పృష్ఠోర్ధ్వగః । ద్వాదశం కణ్ఠపృష్ఠే । మోక్షం దేహాతిశేషం శిరసి ధారయేత్ । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రం మృద్భ్యకరోతి । యో వేదవిద్బ్రహ్మ చారీ గృహస్థో వాన ప్రస్థో యతిశ్చ। సహ సర్వేభ్యః పాపేభ్యో ముక్తో భవతి సర్వేషు తీర్థేషు స్నాతో భవతి । సర్వైర్దేవై రభిధ్యాతో భవతి । అశ్రోత్రియశ్చ శ్రోత్రియో భవతి । అనుపనీతశ్చోప నీతో భవతి । ఆచక్షుషః పంక్తిం పునాతి । నారాయణే మయ్య - చలా భక్తిస్తు వర్ధతే । సంవిజ్ఞానం లబ్ధ్వా తదీక్షణః పరమం పద మవా ప్నోతి । నచ పునరావర్తతే నచ పునరావర్తత ఇత్యాహ భగవా న్వరాహరూపీ! య ఏవం వేదేత్యుపనిషత్ । శ్లో॥ తథాచ భరద్వాజ సంహితాయాం । ఊర్ధ్వపుండ్రం లలాటేతు కుర్వీత చతురంగళం। అదరె హృదికంఠేచ దశాష్ట చతురంగుళాః॥

హరిః ఓమ్ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇతి వరాహోపనిషత్ సమాప్తమ్.

o

మంత్రప్రశ్నః.

ప్రథమ మన్త్రప్రశ్న ప్రారమ్భః

హరిః ఓమ్॥ (ప్ర) సుగ్మన్తా ధియసానస్య సక్షణి వరేభిర్వరాగ్ం అభిషు ప్రసీదత। అస్మాకమిన్ద్ర ఉభయం జుజోషతి *యత్సౌమ్యస్యాన్ధసో బుబోధతి (1) అనృక్షరా ఋజవస్సన్తు పన్థా యేభిస్సఖాయో యన్తి నో వరేయమ్। సమర్యమా సం భగో నో నినీయాత్ సం జాస్పత్యగ్ం సుయమమస్తు దేవాః (2) (అఘోరచక్షురపతిఘ్నీ...) అఘోరచక్షురపతిఘ్న్యేధి శివా పతిభ్యస్సుమనాస్సువర్చాః। జీవసూర్దేవకామా స్యోనా శన్నో భవ ద్విపదే శం చతుష్పదే (3) ఇదమహం యా త్వయి పతిఘ్న్యలక్ష్మీస్తాం నిర్దిశామి। జీవాగ్ం రుదన్తి విమయన్తే అధ్వరే దీర్ఘామను ప్రసితిం దీధియుర్నరః। వామం పితృభ్యో య ఇదగ్ం సమేరిరే మయః పతిభ్యో జనయః పరిష్వజే। వ్యుక్షత్క్రూరముదచన్త్వాప ఆస్యై బ్రాహ్మణాస్తస్నపనగ్ం హరన్తు। అవీరఘ్నీరుదచన్త్వాపః। అర్యమ్ణో అగ్నిం పరియన్తు క్షిప్రం ప్రతీక్షన్తాగ్ం శ్వశ్ర్వో దేవరాశ్చ। ఖేఽనసః ఖే రథః ఖే యుగస్య శచీపతే। అపాలామిన్ద్ర త్రిష్పూత్వ్యకరత్సూర్యవర్చసం। శం తే హిరణ్యగ్ం శము సన్త్వాపశ్శం మేథీ భవతు శం యుగస్య తృద్మ। శన్త ఆపశ్శతపవిత్రా భవన్త్వథా పత్యా తన్వగ్ం సగ్ంసృజస్వ॥ ౧॥

---

* యత్సౌమ్యస్య పాఠాన్తరమ్.

దీధియున్నర్థో౽ష్టౌచ॥ ౧॥

హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హిత్వా౽వ
ద్యమాపః। శతంపవిత్రా వితతా హ్యాసుతాభిష్ట్వా దేవ స్సవితా పునాతు।
హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకాయాసుజాతః కశ్యపోయా స్వగ్నిః॥
యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్గ్ స్యోనా భవన్తు।
యాసాగ్ం రాజావరుణో యాతిమధ్యే సత్యానృతే అవపశ్యఞ్జనానా
మ్। యా అగ్నింగర్భం దధిరేసువర్ణాస్తాస్త ఆపశ్శగ్గ్ స్యోనా భవన్తు।
యాసాం దేవాద్దివికృణ్వన్తిభక్షం యా అన్తరిక్షేబహుధానివిష్టాః। యా
అగ్నింగర్భం దధిరేసువర్ణాస్తాస్తఆపశ్శగ్గ్ స్యోనాభవన్తు। శివేనత్వా
చక్షుషాపశ్యన్త్వాప శ్శివయాతన్వోపస్పృశన్తుత్వచం తే। ఘృతశ్చుత
శ్శుచయోయాఃపావకాస్తాస్తఆపశ్శగ్గ్ స్యోనాభవన్తు॥ పరిత్వాగిర్వణో
గిరఇమాభవన్తువిశ్వతః। వృద్ధాయుమనువృద్ధయోజుష్టాభవన్తు జుష్ట
యః ఆశాసానేత్స్యేషా।పూషాత్వేతోనయతు హస్తగృహ్యాశ్వినాత్వా
ప్రవహతాగ్ంరథేన। గృహాన్గచ్ఛగృహపత్నీ యథా౽సోవశినీత్వం
విదథమావదాసి॥ ౨॥ భవన్తుపఞ్చచ॥ ౨॥

సోమః ప్రథమో వివిదేగన్ధర్వో వివిద ఉత్తరః। తృతీయో
అగ్నిష్టేపతిస్తురీయస్తే మనుష్యజాః। సోమో౽దదద్గన్ధర్వాయ గన్ధ
ర్వో౽దదదగ్నయే। రయించ పుత్రాగ్ శ్చాదాదగ్ని ర్మహ్యమ
థో ఇమామ్। గృహ్ణామి తేసుప్రజా స్త్వాయహస్తం మయాపత్యా
జరదష్టిర్యథా౽సః। భగో అర్యమా సవితా పురన్ధిర్మహ్యంత్వా౽
దుర్గార్హపత్యాయదేవాః। తేహపూర్వే జనాసోయత్రపూర్వ

వహితా హితాః । మూర్ధన్వాన్ యత్ర సౌభ్రవః పూర్వో దేవేభ్య ఆతపత్ । సరస్వతి ప్రేదమవ సుభగే వాజినీవతి । తాం త్వా విశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రతః । య ఏతి ప్రదిశస్సర్వా దిశోఽను పవమానః । హిరణ్యహస్త ఐరమ్మస్స త్వా మన్మనసం కృణోతు । ఏక మిషే విష్ణుస్త్వాఽన్వేతు ద్వే ఊర్జే త్రీణి వ్రతాయ చత్వారి మాయోభవాయ పఞ్చ పశుభ్యష్షడృతుభ్యస్సప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్వాఽన్వేతు । సఖాయస్సప్తపదా అభూమ సఖాయౌ సప్తపదా బభూవ సఖ్యం తే గమేయగ్ం సఖ్యాత్తే మా యోషగ్ం సఖ్యాన్మే మా యోష్ఠాస్సమయావ సంకల్పావహై సంప్రియౌ రోచిష్ణూ సుమనస్యమానౌ । ఇషమూర్జమభి సంవసానౌ సం నౌ మనాగ్ంసి సం వ్రతా సము చిత్తాన్యాకరమ్ । సా త్వమస్యమూహమమూహమస్మి సా త్వం ద్యౌరహం పృథివీ త్వగ్ం రేతోఽహగ్ం రేతోభృత్త్వం మనోఽహమస్మి వాక్త్వగ్ం సామాహమస్మ్యృక్త్వగ్ం సా మామనువ్రతా భవ పుగ్ంసే పుత్రాయ వేత్తవై శ్రియై పుత్రాయ వేత్తవ ఏహి సూనృతే॥ 3॥ అగ్రతష్షట్చ॥ 3॥

సోమాయ జనివిదే స్వాహా గన్ధర్వాయ జనివిదే స్వాహాఽగ్నయే జనివిదే స్వాహా । కన్యలా పితృభ్యో యతీ పతిలోకమవదీక్షామదాస్థ స్వాహా । ప్రేతో ముఞ్చాతి నాముతస్సుబద్ధామముతస్కరత్ । యథేయమిన్ద్ర మీఢ్వస్సుపుత్రా సుభగాఽసతి । ఇమాం త్వమిన్ద్ర మీఢ్వస్సుపుత్రాగ్ం సుభగాం కృణు । దశాస్యాం పుత్రానాధేహి పతిమేకాదశం కృధి । అగ్నిరైతు ప్రథమో దేవతానాగ్ం సోఽ

స్యై ప్రజాం ముఞ్చతు మృత్యుపాశాత్ । తదయగ్ం రాజా వరుణోఽ
నుమన్యతాం యథేయగ్ం స్త్రీ పౌత్రమఘం న రోదాత్ । ఇమామగ్ని
స్త్రాయతాం గార్హపత్యః ప్రజామస్యై నయతు దీర్ఘమాయుః । అశూ
న్యోపస్థా జీవతామస్తు మాతా పౌత్రమానన్దమభిప్రబుధ్యతామిదమ్ ।
మా తే గృహే నిశి ఘోష ఉత్థాదన్యత్ర త్వద్రుదత్యస్సంవిశన్తు । మా
త్వం వికేశ్యుర ఆవధిష్ఠా జీవపత్నీ పతిలోకే విరాజ పశ్యన్తీ ప్రజాగ్ం
సుమనస్యమానామ్ । ద్యౌస్తే పృష్ఠగ్ం రక్షతు వాయురూరూ అశ్వి
నౌ చ స్తనం ధయన్తగ్ం సవితాఽభి రక్షతు । ఆవాససః పరిధానా
ద్బృహస్పతిర్విశ్వే దేవా అభిరక్షన్తు పశ్చాత్ । అప్రజస్తాం పౌత్రమృ
త్యుం పాప్మానముత వాఽఘమ్ । శీర్ష్ణస్స్రజమివోన్ముచ్య ద్విషద్భ్యః
ప్రతి ముఞ్చామి పాశమ్ । ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో
అగ్నే స త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽస్యయా సన్మనసా హితః ।
అయాసన్ హవ్యమూహిషేఽయా నో ధేహి భేషజమ్ ॥ ౮॥

ఇయమష్టౌచ ॥ ౮॥

ఆతిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవ త్వగ్ం స్థిరా భవ । అభితిష్ఠ పృతన్య
తస్సహస్వ పృతనాయతః । ఇయం నార్యుపబ్రూతే కుల్పాన్యావ
పన్తికా । దీర్ఘాయురస్తు మే పతిర్జీవాతు శరదశ్శతమ్ । తుభ్యమ
గ్రే పర్యవహన్త్సూర్యాం వహతునా సహ । పునః పతిభ్యో జాయాం
దా అగ్నే ప్రజయా సహ । పునః పత్నీమగ్నిరదాదాయుషా సహ వర్చ
సా । దీర్ఘాయురస్యా యః పతిస్స ఏతు శరదశ్శతమ్ । విశ్వా ఉత త్వ

యావయం ధారా ఉద్గన్యా ఇవ । అతిగాహేమహి ద్విషః । ఆతిష్ఠే-
మమశ్మానమ్ । అర్యమణం ను దేవం కన్యా అగ్నిమయక్షత । సఇమాం
దేవో అధ్వరః ప్రేతో ముఞ్చాతి నాముతస్సుబద్ధామముతస్కరత్ ।
తుభ్యమగ్రే పర్యవహన్పునః పత్నీమగ్నిరదాద్విశ్వా ఉతత్వయా వయ
మాతిష్ఠేమమశ్మానమ్ । త్వమర్యమా భవసి యత్కనీనాం నామస్స్వ
ధావత్స్వర్యం బిభర్షి । అఞ్జన్తి వృక్షగ్ం సుధితం న గోభిర్యద్దమ్పతీ
సమనసా కృణోషి । తుభ్యమగ్రే పర్యవహన్పునః పత్నీమగ్నిరదాద్వి
శ్వా ఉతత్వయా వయమ్ । ప్రత్వాముఞ్చామి వరుణస్య పాశాద్యేన
త్వాఽబధ్నాత్సవితా సుకేతః । ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోకే
స్యోనం తే సహ పత్యా కరోమి । ఇమం విష్యామి వరుణస్య పాశం
యమబధ్నీత సవితా సుశేవః । ధాతుశ్చ యోనౌ సుకృతస్య లోకేఽ
రిష్టాం త్వా సహ పత్యా కృణోమి । అయాశ్చాగ్నేఽస్యనభిశస్తీశ్చ
సత్యమిత్త్వమయా అసి । అయసా మనసా ధృతోఽయసా హవ్య
మూహిషేఽయానో ధేహి భేషజమ్ ॥౫॥ ద్వివస్సుశేవ త్రీణిచ ॥ ౫ ॥

సత్యేనోత్తభితా భూమిస్సూర్యేణోత్తభితా ద్యౌః । ఋతేనా
దిత్యాస్తిష్ఠన్తి దివి సోమో అధిశ్రితః । యుఞ్జన్తి బ్రధ్నం యోగే
యోగే । సుకిగ్ంశుకగ్ం శల్మలిం విశ్వరూపగ్ం హిరణ్యవర్ణగ్ం
సువృతగ్ం సుచక్రమ్ । ఆరోహవధ్వమృతస్య లోకగ్గ్ స్యోనం పత్యే
వహతుం కృణుష్వ । ఉదుత్తరమారోహన్తీ వ్యస్యన్తీ పృతన్యతః ।
మూర్ధానం పత్యురారోహ ప్రజయా చ విరాడ్భవ । సమ్రాజ్ఞీ శ్వశు

రేభవ సమ్రాజ్ఞీ శ్వశ్ర్వాం భవ । ననాన్దరి సమ్రాజ్ఞీ భవస మ్రాజ్ఞీ అధి దేవృషు । స్నుషాణాగ్ం శ్వశురాణాం ప్రజాయాశ్చ ధనస్యచ । పతీనాంచ దేవృణాంచ సజాతానాం విరాడ్భవ । నీలలోహితే భవతః కృత్యాసక్తిర్వ్యజ్యతే । ఏధన్తేఽస్యా జ్ఞాతయః పతిర్బన్ధేషు బధ్యతే । యేవధ్వశ్చన్ద్రం వహతుం యక్ష్మాయన్తి జనాగ్ం అను । పునస్తాన్ యజ్ఞియాదేవా నయన్తు యతఆగతాః । మావిదన్పరిపన్థినో య ఆసీదన్తిదమ్పతీ । సుగేభిర్దుర్గమతీతామపద్రాన్త్వరాతయః । సుగంపన్థానమారుక్షమరిష్టగ్ం స్వస్తివాహనమ్ । యస్మిన్వీరో నరిష్యత్యన్యేషాం విన్దతేవసు ॥ ధనస్యచ నవచ ॥౮॥

తాంమన్దసానా మనుషో దురోణ ఆధత్తగ్ం రయిం దశవీరం వచస్యవే । కృతంతీర్థగ్ం సుప్రపాణగ్ం శుభస్పతీస్థాణుం పథేష్ఠామపదుర్మతిగ్ం హతమ్ । అయంనో మహ్యాః పారగ్ం స్వస్తినేషద్వనస్పతిః । సీరానస్సుతరాభవ దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే । అస్యపారేనిరృతస్యజీవా జ్యోతిరశీమహి । మహ్యా ఇన్ద్రస్స్వస్తయే । యదృతే చిదభిశ్రిషః పురాజర్తృభ్య ఆతృదః । సన్ధాతా సన్ధిం మఘవా పురోవసుర్నిష్కర్తా విహ్రుతం పునః । ఇడామగ్న ఇమంమే వరుణ తత్త్వాయామి త్వంనో అగ్నే సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽసి । యేగన్ధర్వా అప్సరసశ్చ దేవీరేషు వృక్షేషు వనస్పత్యాసతే । శివాస్తే అస్యై వధ్వై భవన్తు మాహిగ్ం సిషుర్వహతుముహ్యమానామ్ । యా ఓషధయో యానద్యో యాని ధన్వాని యేవనా । తేత్వావధు ప్రజావతీం ప్రత్వేముఞ్చన్త్వగ్ం హసః ।

సంకాశయామి వహతుం బ్రహ్మణాగృహైరఘోరేణ చక్షుషా మైత్రేణ
పర్యాణద్ధం విశ్వరూపం యదస్యాగ్ స్యోనం పతిభ్యస్సవితా కృణోతు
తత్ । ఆ వామగన్థ్సుమతిర్వాజినీ వసూన్యశ్వినా హృత్సు కామాగం
అయగంసత । అభూతం గోపా మిథునా శుభస్పతీ ప్రియా అర్యమ్ణో దు
ర్యాగం అశీమహి । అయం నో దేవస్సవితా బృహస్పతి రిన్ద్రాగ్నీ
మిత్రావరుణా స్వస్తయే । త్వష్టా విష్ణుః ప్రజయా సగం రరాణః కామ
ఆయాతం కామాయ త్వా విముఞ్చతు । ౭ । ఆసన్తే నవ చ ॥ ౭ ॥

శర్మ వర్మేద మాహరాస్యై నార్యా ఉపస్తిరే । సినీవాలి
ప్రజాయతామియం భగస్య సుమతావసత్ । గృహాన్భద్రాన్థ్సుమన
సః ప్రపద్యేఽవీరఘ్నీ వీరవతస్సువీరాన్ । ఇరాం వహతో ఘృతముక్ష
మాణా స్తేష్వహగం సుమనాస్సంవిశామి । ఆగన్గోష్ఠం మహిషీగోభి
రశ్వైరాయుష్మత్పత్నీ ప్రజయా స్వర్విత్ । బహ్వీం ప్రజాం జనయన్తీగం
సురత్నేమమగ్నిగం శతహిమాస్సపర్యాత్ । అయమగ్ని గృహపతి
స్సుసగంసత్పుష్టివర్ధనః । యథా భగస్యాభ్యాం *దదద్రయిం పుష్టిమథో
ప్రజామ్ । ప్రజాయా అభ్యాం ప్రజాపత ఇన్ద్రాగ్నీ శర్మయచ్ఛతమ్ ।
యథైనయోర్న ప్రమీయాతా ఉభయోర్జీవతోః ప్రజాః । తేన భూ
తేన హవిషాఽయ మాప్యాయతాం పునః । జాయాం యామస్మా ఆవా
క్షుస్తాగం రసేనాభి వర్ధతామ్ । అభివర్ధతాం పయసాఽభి రాష్ట్రేణ
వర్ధతామ్ । రయ్యా సహస్రపోషసేమౌ స్తామనపేక్షితౌ । ఇహైవ
స్తం మా వి యౌష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతమ్ । మహ్యా ఇన్ద్ర స్స్వ

* దదద్రయిం ॥ ఇతి ప్రాచీనపాఠః.

స్తేషు। ధ్రువైధిపోష్యాసుమయిమహ్యం త్వాఽదాద్బృహస్పతిః। మయా
పత్యా ప్రజావతి సంజీవశరదశ్శతమ్। త్వష్టా జాయామజనయత్త్వ
ష్టాఽస్యై త్వాం పతిమ్। త్వష్టా సహస్రమాయూꣳషి దీర్ఘమా
యుః కృణోతు వామ్। ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో అగ్నే
స త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽసి। ౮।

జీవతాం ప్రజావ్యామేకంచ ౮।

ఇహ గావః ప్రజాయధ్వమిహాశ్వా ఇహపూరుషాః। ఇహో
సహస్రదక్షిణో రాయస్పోషో నిషీదతు। సోమేనాదిత్యా బలినస్సోమేన
పృథివీ దృఢా। అథో నక్షత్రాణామేషాముపస్థే సోమ ఆహితః। ప్రస్వ
స్థః ప్రేయం ప్రజయా భువనే శోచేష్ట। ఇహ ప్రియం ప్రజయా తే
సమృధ్యతామస్మిన్గృహే గార్హపత్యాయ జాగృహి। ఏనా పత్యా తన్వ
ꣳ సꣳసృజస్వాథా జీవ్రీ విదథమావదాసి। సుమఙ్గలీరియం వధూరి
మాꣳ సమేత పశ్యత। సౌభాగ్యమస్యై దత్త్వా యథాఽస్తం విపరేతన।
ధ్రువక్షితి ధ్రువయోనిర్ధ్రువమసి ధ్రువతస్స్థితమ్। త్వం నక్షత్రా
ణాం మేథ్యసి స మా పాహి పృతన్యతః। సప్తర్షయః ప్రథమాం కృత్తి
కానామరున్ధతీం యద్ధ్రువతాꣳ హ నిన్యుః। షట్కృత్తికా ముఖ్య
యోగం వహన్తీయమస్మాకమేధత్వష్టమీ। సదసస్పతిమద్భుతం ప్రియ
మిన్ద్రస్య కామ్యమ్। సనిం మేధామయాసిషమ్। ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదో
పఘ్నన్నిరృతిం మమ। పశూꣳశ్చ మహ్యమావహ జీవనం చ
* దిశో దిశ। మా నో హిꣳసీ జ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం జగత్।

---

*దిశోదిశ। మానోహిꣳసీర్జాతవేదః। ఇతి ద్రావిడపాఠః.

అభిభ్రిదగ్గ్న ఆగహిస్శ్రియావ్నూ పరిపాతయ॥ ౯॥

భ్రివతస్థీనతం నవచ ॥౯॥

ఉద్దీష్వాతో విశ్వావస్తో నమసేడామహే త్వా। అన్యామిచ్ఛ ప్రఫర్వ్యగ్ం సంజాయాం పత్యాసృజ। ఉద్దీష్వాతః పతివతీ హ్యేషా విశ్వావసుం నమసాగీర్భిరీట్టే। అన్యామిచ్ఛ పితృషదం వ్యక్తాగ్ంస తే భాగో జనుషా తస్యవిద్ధి। అగ్నే ప్రాయశ్చిత్తే త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథకామః ప్రపద్యే యాఽస్యాం పతిఘ్నీ తనూః ప్రజాఘ్నీ పశుఘ్నీ లక్ష్మిఘ్నీ జారఘ్నీమస్యై తాం కృణోమి స్వాహా॥ వాయో ప్రాయశ్చిత్త ఆదిత్య ప్రాయశ్చిత్తే ప్రజాపతే ప్రాయశ్చిత్తే త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథకామః ప్రపద్యే యాఽస్యాం పతిఘ్నీ తనూః ప్రజాఘ్నీ పశుఘ్నీ లక్ష్మిఘ్నీ జారఘ్నీ మస్యై తాం కృణోమి స్వాహా। ప్రసవశ్చోపయామశ్చ కాటశ్చార్ణవశ్చ ధర్ణసిశ్చ ద్రవిణంచ భగశ్చాన్తరిక్షంచ సిన్ధుశ్చ సముద్రశ్చ సరస్వాగంశ్చ విశ్వవ్యచాశ్చ తేయంద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మస్స్వాహా। మధుశ్చ మాధవశ్చ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ నభశ్చ నభస్యశ్చేషశ్చోర్జశ్చ సహశ్చ సహస్యశ్చ తపశ్చ తపస్యశ్చ తేయంద్విష్మోయశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మస్స్వాహా। చిత్తంచ చిత్తిశ్చాకూతం చాకూతిశ్చాధీతం చాధీతిశ్చ విజ్ఞాతంచ విజ్ఞానంచ నామ చక్రతుశ్చ దర్శశ్చ పూర్ణమాసశ్చ తేయం ద్విష్మోయశ్చనో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మస్స్వాహా। భూస్స్వాహా భువస్స్వాహా సువస్స్వాహోగ్ స్వాహా॥ ౧౦॥ ఉద్దీష్వాతో దశ॥ ౧౦॥

అపశ్యంత్వా మనసా చేకితానం తపసో జాతం తపసో విభూతమ్।
ఇహప్రజామిహరయిగ్ం రరాణః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామ।
అపశ్యంత్వా మనసా దీధ్యానాగ్ం స్వాయాం *తనూగ్ంఋత్వియే నాథమానామ్। ఉపమాముచ్చా యువతిర్బభూయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్రకామే। సమఞ్జన్తు విశ్వే దేవాస్సమాపో హృదయాని నౌ। సం మాతరిశ్వా సంధాతా సము దేష్ట్రీ దిదేష్టు నౌ। ప్రజాపతే తన్వం మే జుషస్వ త్వష్టర్దేవేభి స్సహసామ ఇన్ద్ర। విశ్వైర్దేవై రాతిభిస్సగ్ం రరాణః పుగ్ంసాం బహూనాం మాతరస్స్యామ। ఆనః ప్రజాం జనయతు ప్రజాపతిరాజరసాయ సమనక్త్వర్యమా। అదుర్మఙ్గలీః పతిలోకమావిశ శంనో భవద్విపదే శం చతుష్పదే। తాం పూషఞ్ఛివతమామేరయస్వ యస్యాం బీజం మనుష్యావపన్తి। యాన ఊరూ ఉశతీ *విసరయాతే యస్యాముశన్తః ప్రహరేమ శేఫమ్॥ ౧౧॥

శం చతుష్పదే ద్వే చ॥ ౧౧॥

ఆరోహోరుముపబర్హస్వ బాహుం పరిష్వజస్వ జాయాగ్ం సుమనస్యమానః। తస్యాం పుష్యతం మిథునౌ సయోనీ బహ్వీం ప్రజాం జనయన్తౌ స రేతసా। ఆర్ద్రయారణ్యా యత్రామన్థత్పురుషం పురుషేణ శక్రః। తదేతౌ మిథునౌ సయోనీ ప్రజయాఽమృతే నేహ గచ్ఛతమ్। అహం గర్భమదధామోషధీష్వహం విశ్వేషు భువనేష్వన్తః।

---

* తనూ ఇతి, తనూగ్ం ఇతిచ పాఠో దృశ్యతే.

* విసరయాతై యస్యాముశన్తః ప్రహరామ శేఫమ్.

అహంప్రజా అజనయన్పృథివ్యామహం జనిభ్యో *ఽపరీషు పుత్రాన్।
పుత్రికేమా కుమారిణా విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతమ్। ఉభా హిరణ్యపే
శసా వీతిహోత్రా కృతద్వసూ। దశస్యన్తామృతాయ కగ్ం
శమూధో రోమశగ్ం హథో దేవేషు కృణుతో దువః॥ ౧౨॥

అరోహణవ॥ ౧౨॥

విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణి పిగ్ంశతు। ఆసి
ఞ్చతు ప్రజాపతిర్ధాతా గర్భం దధాతు తే। గర్భం ధేహి
సినీవాలి గర్భం ధేహి సరస్వతి। గర్భం తే * అశ్వినా దేవావా
ధత్తాం పుష్కరస్రజా। హిరణ్యయీ అరణీ యం నిర్మన్థతో అశ్వినా।
తంతే గర్భగ్ం హవామహే దశమే మాసి సూతవే। యథేయం
పృథివీ మహీ తిష్ఠన్తీ గర్భమాదధే। ఏవంత్వం గర్భమాధత్స్వ దశమే
మాసి సూతవే। యథా పృథివ్యగ్నిగర్భా ద్యౌర్యథేన్ద్రేణ గర్భిణీ।
వాయుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి తే। విష్ణో శ్రేష్ఠేన
రూపేణాస్యాం నార్యాం గవీన్యామ్। పుమాగ్ంసంగర్భమాధేహి
దశమే మాసి సూతవే। నేజమేష పరాపత సపుత్రః పునరాపత। అ
స్యై మే పుత్రకామాయై గర్భమాధేహి యః పుమాన్। వ్యస్య యో
నిం ప్రతిరేతో గృహాణ పుమాన్పుత్రో ధీయతాం గర్భో అన్తః। తం
మాతా దశమాసో బిభర్తు స జాయతాం వీరతమస్స్వానామ్। ఆ తే
గర్భో యోనిమేతు పుమాన్బాణ ఇవేషుధిమ్। ఆవీరో జాయతాం

---

* అపరీషు, కేచిత్పఠః.

* అశ్వినా వుభావాధత్తామితి.

పుత్రి స్తే దశమాస్యః॥ ౧౩॥ గర్భంపదాని తేఽష్టౌ చ॥ ౧౩॥

కరోమి తే ప్రాజాపత్యమాగర్భో యోనిమేతు తే। అనూనః
పూర్ణో జాయతామశ్లోణోఽపిశాచధీతః। పుమాగ్ంస్తే పుత్రో నారి తం
పుమానను జాయతామ్। తాని భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయన్తు నౌ।
యాని భద్రాణి బీజాన్యృషభా జనయన్తి నః। తైస్త్వం పుత్రాన్ విన్ద
స్వ సా ప్రసూర్ధేనుకా భవ। కామస్సమృధ్యతాం మహ్యమపరాజి
తమేవ మే। యం కామం కామయే దేవ తం మే వాయో సమర్ధయ।
అనుహవం పరిహవం పరీవాదం పరిక్షవమ్। దుస్స్వప్నం దురుదితం తద్ద్వి
షద్భ్యో దిశామ్యహమ్। అనుహూతం పరిహూతగ్ం శకునైర్యదశాకు
నమ్। మృగస్య శృతమక్ష్ణయా తద్ద్విషద్భ్యో దిశామ్యహమ్। ఆరా
త్తే అగ్నిరస్త్వారాత్పరశురస్తు తే। నివాతే త్వాఽభివర్షతు స్వస్తి
తేఽస్తు వనస్పతే స్వస్తి మేఽస్తు వనస్పతే నమశ్శకృత్స్రథ్నవే రుద్రాయ
నమో రుద్రాయ శకృత్స్రథ్నవే। గోష్ఠమసి నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ం
సీస్సిగసి నసి వజ్రో నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః। ఉద్గాతేవ శకు
నే సామ గాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ సవనేషు శగ్ంససి। స్వస్తి నశ్శ
కునే అస్తు ప్రతి నస్సుమనా భవ॥ ౧౪॥ అహమష్టౌ చ॥ ౧౪॥

ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిన్ద్రగ్ం హవామహే ప్రాతర్మిత్రా వరుణా
ప్రాతరశ్వినా। ప్రాతర్భగం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాతస్సోమము
త రుద్రగ్ం హువేమ॥ ప్రాతర్జితం భగముగ్రగ్ం హువేమ వయం పుత్ర
మదితేర్యో విధర్తా। ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తురశ్చిద్రాజా చిద్యం
భగం భక్షీత్యాహ। భగ ప్రణేతర్భగ సత్యరాధో భగేమాం ధియ

ముదవా దదన్నః భగ ప్రణో జనయ గోభిరశ్వైర్భగ ప్రనృభిర్నృవన్తస్స్యామ। ఉతేదానీం భగవన్తస్స్యామోత ప్రపిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నామ్। ఉతోదితా మఘవన్త్సూర్యస్య వయం దేవానాగ్ం సుమతౌ స్యామ। భగ ఏవ భగవాగ్ం అస్తు దేవాస్తేన వయం భగవన్తస్స్యామ। తం త్వా భగ సర్వ ఇజ్జోహవీమి స నో భగ పురఏతా భవేహ। సమధ్వరాయోషసో నమన్త దధిక్రావేవ శుచయే పదాయ। అర్వాచీనం వసువిదం భగం నో రథమివాశ్వా వాజిన ఆవహన్తు। అశ్వావతీర్గోమతీర్న ఉషాసో వీరవతీస్సదముచ్ఛన్తు భద్రాః। ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రపీనా యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా నః॥ ౧౫॥

భవేహ చత్వారి చ॥ ౧౫॥ ౧౫॥

ఇమాం ఖనామ్యోషధీం వీరుధం బలవత్తమామ్। యయా సపత్నీం బాధతే యయా సంవిన్దతే పతిమ్। ఉత్తానపర్ణే సుభగే సహమానే సహస్వతీ। సపత్నీం మే పరాధమ పతిం మే కేవలం కృధి। ఉత్తరాఽహముత్తర ఉత్తరేదుత్తరాభ్యః। అథాస్సపత్నీ యా మమాధరాసాఽధరాభ్యః। నహ్యస్యై నామ గృభ్ణామినో అస్మిన్ రమతే జనే। పరామేవ పరావతగ్ం సపత్నీం నాశయామసి। అహమస్మి సహమానాథ త్వమసి సాసహిః। ఉభే సహస్వతీ భూత్వా సపత్నీం మే సహావహై। ఉపతేఽధాగ్ం సహమానామభిత్వాఽధాగ్ం సహీయసా। మామను ప్రతే మనో వత్సం గౌరివ ధావతు పథా వారివ ధావతు॥ ౧౬॥

సహావహై ద్వే చ॥ ౧౬॥

ఉదసౌ సూర్యో అగాదుదయం మామకో భగః। అహం తద్వి

ద్యులాపతి మభ్యసాక్షి విషాసహిః। అహం కేతురహం మూర్ధాఽహ
ముగ్రా వివాచనీ। మమేదనుక్రతుం పతిస్సేహానాయా ఉపాచరేత్।
మమపుత్రా శ్శత్రుహణోఽథో మే దుహితా విరాట్। ఉతాహమస్మి
సంజయా పత్యౌ మే శ్లోక ఉత్తమః। యేనేన్ద్రో హవిషా కృత్వ్యభవద్ది
వ్యుత్తమః। అహం తదక్రి దేవా అసపత్నాకిలాభవమ్। అసపత్నా సప
త్నిఘ్నీ జయన్త్యభిభూవరీ। ఆవృక్షి సర్వాసాగ్ం రాధో వర్చో
అస్థేయసామివ। సమజైషమిమా అహగ్ం సపత్నీ రభిభూవరీ। య
థాఽహమస్య వీరస్య విరాజామి ధనస్య చ॥ ౧౭॥

అస్థేయసామివద్వే చ॥ ౧౭॥

అక్షీభ్యాం తే నాసికాభ్యాం కర్ణాభ్యాం చుబుకాదధి। యక్ష్మ
గ్ం శీర్షణ్యం మస్తిష్కాజ్జిహ్వాయా వివృహామి తే। గ్రీవాభ్యస్త
ఉష్ణిహాభ్యః కీకసాభ్యోఽనూక్యాత్। యక్ష్మం దోషణ్యమగ్ంసాభ్యాం
బాహుభ్యాం వివృహామి తే। ఆన్త్రేభ్యస్తే గుదాభ్యో వనిష్ఠోర్ హృద
యాదధి। యక్ష్మం మతస్నాభ్యాం యక్నః ప్లాశిభ్యో వివృహామి తే। ఊ
రుభ్యాం తేఽష్ఠీవద్భ్యాం జఙ్ఘాభ్యాం ప్రపదాభ్యామ్। యక్ష్మగ్ం శ్రోణి
భ్యాం భాసదాద్ధ్వగ్ం సస్తో వివృహామి తే। మేహనాద్వలఙ్కరణాల్లో
మభ్యస్తే నఖేభ్యః। యక్ష్మగ్ం సర్వస్మాదాత్మనస్తమిదం వివృహామి తే।
అఙ్గాదఙ్గాల్లోమ్నో లోమ్నో జాతం పర్వణి పర్వణి। యక్ష్మగ్ం సర్వ
స్మాదాత్మనస్తమిదం వివృహామి తే। పరా దేహి శాబల్యం బ్రహ్మభ్యో
విభజా వసు। కృత్యైషా పద్వతీ భూత్వా జాయాఽఽవిశతే పతిమ్।
అశ్లీలా తనూర్భవతి రుశతీ పాపయాఽముయా। పతిర్యద్వధ్వో వాససా

స్వమఙ్గమభిధిత్సతి । క్షూరమేతత్కటుకమేతదపాష్ఠ వద్విషవన్నైత దత్తవే। సూర్యాంయః ప్రత్యక్షం విద్యాత్స ఏతత్ప్రతి గృహ్ణీయాత్। ఆశసనం విశసనమథో అధివిచర్తనమ్ । సూర్యాయాః పశ్యరూపాణి తాని బ్రహ్మోత శగ్ంసతిః౧౮॥ ఇమంవిష్యహామి తేశగ్ంసతిః౧౮॥

అక్షీభ్యాం గ్రీవాభ్య ఆన్త్రేభ్య ఊరుభ్యాంమేహ న్నాదజ్గాద జ్గాత్పరా దేహిన్సప్త॥

ప్రిస్తుగ్మన్నాఽష్టాదశ హిరణ్యవర్ణాః పఞ్చదశ సోమః ప్రథమ ష్షోడశ సోమాయ జనివిదేఽష్టాదశాతిష్ఠేమంత్రేణోవిగ్ంశతి స్సత్యే నతామన్దసానై కాన్న విగ్ంశత్రి రేకాన్న విగ్ంశతిశ్శర్మవర్మైకవిగ్ం శతి రిహ గావఏకాన్న విగ్ంశతిరుదీర్ష్వాతస్త్రయోదశాపశ్యంత్వా ద్వాదశారోహోరుం నవవిష్ణుర్యోనింకరోమి తే ఽష్టాదశా ఽష్టాదశ ప్రాతరగ్నించతుర్దశే మాంఖనామ్యుదసౌసూర్యో ద్వాదశద్వాదశాక్షీభ్యాం తేవిగ్ం శతిరష్టాదశ॥

అక్షిభ్యాంతే నాసికాభ్యామ్। ఉదసౌసూర్యోఅగాత్। ఇమాం ఖనామ్యోషధీమ్ । ప్రాతరగ్నిమ్ । కరోమి తే ప్రాజాపత్యమ్ । విష్ణుర్యోనిం కల్పయతు । ఆరోహోరుమ్ । అపశ్యంత్వా మనసా చేకితానమ్ । ఉదీర్ష్వాతో విశ్వావసో । ఇహ గావః ప్రజాయధ్వమ్। శర్మ వర్మేదమాహర । తామన్దసానా మనుషోదురోణే । సత్యేనోత్తభితా భూమిః । అతిష్ఠే మమశ్మనమ్ । సోమాయజనివిదేస్వాహా । సోమః ప్రథమో వివిధేగన్ధర్వః । హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయః పావకాః। ప్రిస్తు

గ్మన్త్రాధియస్తావస్య క్రతుణే ॥ ప్రముగ్మన్తా౽పశ్యం త్వా౽ష్టాదశ॥

ప్రస్రుగ్మన్తా తాని బ్రహ్మోత్తశగ్ంసతి॥ హరిః ఓమ్॥

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే ఏకాగ్నికాణ్డే ప్రథమప్రపాఠకస్సమాప్తః.

మంత్రప్రశ్నః.

ద్వితీయ మన్త్రప్రశ్న ప్రారమ్భః.

హరిః ఓమ్॥ ఉష్ణేన వాయ ఉదకేనేధ్యదితిః కేశాన్వపతు। ఆప ఉన్దన్తు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే। జ్యోక్చ సూర్యం దృశే। యేనావపత్సవితా క్షురేణ సోమస్య రాజ్ఞో వరుణస్య విద్వాన్। తేన బ్రహ్మాణో వపతేదమస్యాయుష్మాఞ్జరదష్టిర్యథా౽సదయమసౌ। యేన పూషా బృహస్పతే రగ్నేరిన్ద్రస్య చాయుషే౽వపత్। తేనాస్యాయుషే వప సౌశ్లోక్యాయస్వస్తయే। యేన భూయశ్చ రాత్ర్యాం జ్యోక్చ పశ్యాతి సూర్యమ్। తేనాస్యాయుషే వప సౌశ్లోక్యాయస్వస్తయే। యేన పూషా బృహస్పతే రగ్నేరిన్ద్రస్య చాయుషే౽వపత్। తేన తే వపామ్యసావా యుషా వర్చసా యథా జ్యోక్సుమనా అసాః। యత్క్షురేణ మర్చయతా సుపేశసా వప్త్రా వపసి కేశాన్। శున్ధి శిరో మా౽స్యాయుః ప్రమోషీః। ఉప్త్వాయ కేశాన్ వరుణస్య రాజ్ఞో బృహస్పతి స్సవితా సోమో అగ్నిః॥ తేభ్యో నిధానం బహుధా౽న్వవిన్దన్నన్తరా ద్యావా పృథివీ అపస్సువః॥ ౧॥

ఆయుషే౽వపత్త్వంచచ॥ ౧॥

ఆయుర్దా దేవ జరసంగృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృతపృష్ఠో
అగ్నే । ఘృతం పిబన్నమృతం చారుగవ్యం పితేవపుత్రం జరసేనయే
మమ్ । ఆతిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవత్వగ్ స్థిరోభవ । అభితిష్ఠ పృతన్య
తస్సహస్వపృతనాయతః । రేవతీస్త్వావ్యక్ష్ణన్కృత్తికాశ్చాకృన్తగ్ంస్త్వా
ధియోఽవయన్నవగ్నా అపృఞ్జన్థ్సహస్రమన్తాగ్ం అభితో అయ
చ్ఛన్ । దేవీర్దేవాయ పరిధీ సవిత్రే మహత్తదాసామభవన్మహిత్వ
నమ్ । యా అకృన్తన్నవయన్ యా అతన్వత యాశ్చ దేవీరన్తానభి
తోఽదదన్త । తాస్త్వా దేవీర్జరసే సంవ్యయన్త్వాయుష్మానిదం పరిధత్స్వ
వాసః । పరిధత్త ధత్తవాససైనగ్ం శతాయుషం కృణుత దీర్ఘమాయుః ।
బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస ఏతత్సోమాయ రాజ్ఞే పరిధాతవా ఉ । జ
రాంగచ్ఛాసి పరిధత్స్వవాసో భవాకృష్టీనామభిశస్తిపావా । శతంచజీవ
శరదస్సువర్చా రాయశ్చపోషముప సంవ్యయస్వ । పరీదంవాసో అధి
ధాస్స్వస్తయేఽభూరాపీనామభిశస్తిపావా । శతంచ జీవశరదః పురూ
చీర్వసూనిచార్యో విభజాసి జీవన్ । ఇయందురుక్తాత్పరి బాధమా
నాశర్మ వరూథం పునతీన ఆగాత్ । ప్రాణాపానాభ్యాం బలమా
భరన్తీ ప్రియా దేవానాగ్ం సుభగామేఖలేయమ్ । ఋతస్యగోప్త్రీత
పసః పరస్వీఘ్నతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సానస్సమన్తమను
పరీహిభద్రయా భర్తారస్తే మేఖలేమారిషామ । మిత్రస్య చక్షుర్ధ
రుణంబలీయస్తేజో యశస్వి స్థవిరగ్ం సమిద్ధమ్ । అనాహనస్యం వసనంజరి
ష్ణుపరీదం వాజ్యజినం దధేఽహమ్ ॥ ౨ ॥

దీర్ఘమాయుస్సమిద్ధమేకంచ ॥ ౨ ॥

ఆగన్త్రా సమగన్మహి ప్రసుమృత్యం యుయోతన । అరి
ష్టాస్సంచరేమహి స్వస్తిచరితాదిహ స్వస్త్యాగృహేభ్యః । సముద్రాదూ
ర్మిర్మధుమాగ్ం ఉదారదుపాగ్ంశునా సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమే
ను తే రశ్మయస్సూర్యస్య యేభిస్సపిత్వం పితరో న ఆయన్ । అగ్నిష్టే హ
స్తమగ్రభీథ్సోమస్తే హస్తమగ్రభీథ్సవితా తే హస్తమగ్రభీథ్సరస్వతీ తే
హస్తమగ్రభీత్పూషా తే హస్తమగ్రభీద్బృహస్పతిస్తే హస్తమగ్రభీదర్య
మా తే హస్తమగ్రభీదగ్ంశుస్తే హస్తమగ్రభీద్భగస్తే హస్తమగ్రభీన్మి
త్రస్తే హస్తమగ్రభీన్మిత్రస్త్వమసి ధర్మణాఽగ్నిరాచార్యస్తవ । అగ్నయే
త్వా పరిదదామ్యసౌ సోమాయ త్వా పరిదదామ్యసౌ సవిత్రే త్వా పరిదదా
మ్యసౌ సరస్వత్యై త్వా పరిదదామ్యసౌ మృత్యవే త్వా పరిదదామ్యసౌ
యమాయ త్వా పరిదదామ్యసౌ గదాయ త్వా పరి దదామ్యసావన్తకా
య త్వా పరిదదామ్యసావద్భ్యస్త్వా పరిదదామ్యసావోషధీభ్యస్త్వా పరిదదా
మ్యసౌ పృథివ్యై త్వా సవైశ్వానరాయై పరిదదామ్యసౌ । దేవస్య
త్వా సవితుః ప్రసవ ఉపనయేఽసౌ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయాస్సు
వీరో వీరైస్సువర్చా వర్చసా సుపోషః పోషైః । బ్రహ్మచర్యమాగా
ముప మా నయస్వ దేవేన సవిత్రా ప్రసూతః । కో నామాస్యసౌనా
మాస్మి కస్య బ్రహ్మచార్యస్యసౌ ప్రాణస్య బ్రహ్మచార్యస్మ్యసౌ । ఏష
తే దేవ సూర్య బ్రహ్మచారీ తం గోపాయ స మా మృతైష తే సూర్య
*పుత్రస్స దీర్ఘాయుస్స మా మృత । యాగంస్మ స్వస్తి మగ్నిర్వాయు
స్సూర్యశ్చన్ద్రమా ఆపోఽనుసంచరన్తి తాగంస్స్వస్తి మాననుసంచరా

* పుత్రస్సు । వ్యాఖ్యానుసారీ పాఠః.

స్వావధ్వనామధ్వపతే. శ్రేష్ఠస్యాధ్వనః పారమశీయ॥ ౩ ॥

ఆగన్మాత్రి దశ ॥ ౩ ॥

యోగేయోగే తవస్తరమిమమగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధీతి ధ్యే । శతమిన్నుశరదో అన్తి దేవా యత్రా నశ్చక్రా జరసం తనూనామ్ । పుత్రాసో యత్ర పితరో భవన్తి మా నో మధ్యా రీరిషతాయుర్గన్తోః । అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టే పుష్టిం ప్రతరాం కృణోతు । ఇన్ద్రో మరుద్భిరృతుధా కృణోత్వాదిత్యైస్తే వసుభిరాదధాతు । మేధాం మహ్యమఙ్గిరసో మేధాగ్ం సప్తర్షయో దదుః । మేధాం మహ్యం ప్రజాపతిర్మేధామగ్నిర్దదాతు మే । అప్సరాసు చ యా మేధా గన్ధర్వేషు చ యన్మనః । దైవీ యా మానుషీ మేధా సా మామా విశతాదిహ । ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో అగ్నే స త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽసి । రాష్ట్రభృదస్యాచార్యాసన్దీ మా త్వద్యోషమ్ । తథస్పితుర్వశేణ్యామిత్యేషా । అవృధమసాసా పత్యపాణిస్త్వం మే గోపాయ । బ్రాహ్మణ ఆణీస్థః ॥ ౪ ॥

త్వమగ్నే అయాఽసి చత్వారి చ ॥ ౪ ॥

సుశ్రవస్సుశ్రవసం మా కురు యథా త్వగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా అస్యేవమహగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా భూయాసం యథా త్వగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవో దేవానాం నిధిగోపోఽస్యేవమహం బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణో నిధిగోపో భూయాసమ్ । స్మృతం చ మేఽస్మృతం చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం నిన్దా చ మేఽనిన్దా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతగ్ం శ్రద్ధా చ మేఽశ్రద్ధా చ మే తన్మ ఉభయం వ్రతం విద్యా

చమే౽విద్యాచమే తస్మాదుభయం ప్రియగ్ం శ్రుతంచమే ౽శ్రుతం చమే తస్మాదుభయం ప్రియగ్ం సత్యంచమే౽నృతంచమే తస్మాదుభయం ప్రియం తపశ్చమే౽తపశ్చమే తస్మాదుభయం ప్రియం వ్రతంచమే౽వ్రతం చమే తస్మాదుభయం ప్రియం యద్బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణి ప్రియం యదగ్నేస్సేన్ద్రస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమనుష్యస్య సమనుష్య రాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగన్ధర్వాప్సరస్కస్య యస్మా ఆత్మన ఆత్మని ప్రియం తేనాహగ్ం సర్వప్రియో భూయాసమ్। ఉదాయుషా స్వాయుషోదోషధీనాగ్ం రసేనోత్పర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థామమృతాగ్ం అను। తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ ।పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్దామ శరదశ్శతం మోదామ శరద శ్శతం భవామ శరదశ్శతగ్ం శృణవామ శరదశ్శతం ప్రబ్రవామ శరదశ్శతమజీతాస్స్యామ శరదశ్శతం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే। యస్మిన్భూతంచ భవ్యంచ సర్వే లోకాస్సమాహితాః। తేన గృహ్ణామి త్వామహం మహ్యం గృహ్ణామి త్వామహం ప్రజాపతినా త్వా మహ్యం గృహ్ణామ్యసౌ ॥ ౪౬ ॥ సుశ్రవస్సుశ్రవసమృష్టా ॥ ౪౭ ॥

పరిత్వా౽గ్నే పురంవయం విప్రగ్ం సహస్యధీమహి ...

పరిత్వా౽గ్నే హవిష్మజ్జామ్యాయుషాచ ధనేనచ । సుప్రజాః ప్రజయాభూయాసంగ్ం సువీరో వీరైస్సువర్చా వర్చసా సుపోషః పోషైస్సుగృహో గృహైస్సుపతిః పత్యాసుమేధా మేధయా సుబ్రహ్మా బ్రహ్మచారిభిః । అగ్నయే సమిధమాహార్షం బృహతే జాతవేదసే యథాత్వమగ్నే సమిధా సమిధ్యస ఏవం మామాయుషా వర్చసా సన్యా మేధయా ప్రజయా పశుభిర్బ్రహ్మవర్చసేనాన్నాద్యేన సమే

ధయస్వాహా । ఏధో౽స్యేధిషీమహిస్వాహా । సమిదసి సమేధిషీమహి
స్వాహా । తేజో౽సి తేజో మయి ధేహిస్వాహా । అపో అద్యాన్వచా
రిషగ్ం రసేన సమసృక్ష్మహి । పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమం తం మా
సగ్ంసృజ వర్చసాస్వాహా । సం మా౽గ్నే వర్చసా సృజ ప్రజయా చ
ధనేన చ స్వాహా । విద్యున్మే అస్య దేవా ఇన్ద్రో విద్యాత్సహ ఋషిభిః
స్వాహా । అగ్నయే బృహతే నాకాయ స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం
స్వాహా । ఏషా తే అగ్నే సమిత్తయా వర్ధస్వ చాప్యాయస్వ చ తయా౽హం
వర్ధమానో భూయాసమాప్యాయమానశ్చ స్వాహా । యో మా౽గ్నే
భాగినగ్ం సన్తమథాభాగం చికీర్షత్యభాగమగ్నే తం కురు మామగ్నే
భాగినం కురు స్వాహా *సమిధమాధాయాగ్నే సర్వవ్రతో భూయాసగ్ం
స్వాహా । బ్రహ్మచార్యస్యపోశాన కర్మ కురు మా సుషుప్థాః । భిక్షా
చర్యం చరాచార్యాధీనో భవ । యస్య తే ప్రథమవాస్యగ్ం హరా
మస్తం త్వా విశ్వే అవన్తు దేవాః । తం త్వా భ్రాతరస్సువృధో వర్ధమాన
మను జాయన్తాం బహవస్సుజాతమ్ ॥ ౬ ॥

సహ ఋషిభిస్స్వాహా నవ చ ॥ ౭ ॥

ఇమగ్గ్ంస్తోమమర్హతే జాతవేదసే రథమివ సం మహేమా మ
నీషయా । భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సగ్ంసద్యగ్నే సఖ్యే మా రిషా
మా వయం తవ । త్ర్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషమ్ ।
యద్దేవానాం త్ర్యాయుషం తన్మే అస్తు త్ర్యాయుషమ్ । శివో నామాసి

---

*సమిధమాదాయ ఇతి కేచిత్పాఠః.

స్వధితి స్తేపితా నమ స్తే అస్తు మామాహిగ్ంసీః। ఉష్ణేన వాయ వుద
కేనేత్యేషః। ఇదమహమముష్యా ముష్యాయణస్య పాప్మానముపగూ
హామ్యుత్తరోఽసౌద్విషద్భ్యః। ఆపోహిష్ఠామయోభువ ఇతితిస్రోహిర
ణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాఇతితిస్రః। అన్నాద్యాయ వ్యూహధ్వం
దీర్ఘాయుత్వాయాహమన్నాదో భూయాసమ్। సోమోరాజాయమాగమథ్స
మేముఖం ప్రవేక్ష్యతిభగేన సహవర్చసా। యోమస్య తనూరసితనువం
మేపాహి స్వామాతనూరావిశ। నమోగ్రహాయ చాఽభిగ్రహాయ
చనమశ్శాకజఞ్జభాభ్యాం నమస్తాభ్యో దేవతాభ్యోయా అభిగ్రాహి
ణీః। అప్సరస్సుయోగన్ధోగన్ధర్వేషుచయద్యశః। దైవ్యోయోమానుషో
గన్ధస్సమాగన్ధస్సురభిర్జుషతామ్। ఇయ * మోషధి త్రాయమాణా
సహమానా సరస్వతీ। సామా హిరణ్యవర్చసం బ్రహ్మవర్చసినంమా
కరోతు। అపాశ్తోఽస్మ్యరో మమాసగ్ం శరీరిణ్యవోమోపతిష్ఠ స్వ
దీర్ఘాయుత్వాయ శతశారదాయ। శతగ్ం శరద్భ్యఆయుషే వర్చసే
జీవాత్వైపుణ్యాయ। రేవతీస్త్వా వ్యక్ష్ణన్ని * త్యేతాః॥ ౭॥

సహవర్చసానవచ॥ ౭॥

ఆయుష్యంవర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్పోషమౌద్భిద్యమ్।
ఇదగ్ం హిరణ్యం జైత్ర్యాయావిశతాంమామ్। ఉచ్చైర్వాది పృత
నాజిసత్రాసాహం ధనఞ్జయమ్। సర్వాస్సమృద్ధిర్ ఋద్ధయో హిరణ్యే

---

* మోషధే.

* త్యేషా పాఠాంతరమ్.

స్మిన్థ్సమాహితాః। శుసమహగ్ం. హిరణ్యస్య పితురివనామాగ్రభైష
మ్। తంమాహిరణ్యవర్చసం పూరుషుప్రియంకురు । ప్రియం మాదేవే
షు కురుప్రియంమా బ్రహ్మణేకురు । ప్రియం విశ్వేషు శూద్రేషు
ప్రియగ్ం రాజసుమాకురు । యాతిరశ్చీ నిపద్యసేహంవి ధరణీ ఇతి।
తాం త్వా ఘృతస్యధారయా యజే సగ్ంరాధనీమహమ్ । సగ్ంరా
ధన్యైదేవ్యైస్వాహా । ప్రసాధన్యై దేవ్యైస్వాహా। సమ్రాజంచ విరా
జం చాభి శ్రీర్యాచనోగృహే లక్ష్మీరాష్ట్రస్య యాముఖే తయా
మా సగ్ం సృజామసి । శుభికేశిర ఆరోహ శోభయన్తీ ముఖం మమ।
ముఖగ్ం హిమమ శోభయ భూయాగ్ం సంచభగంకురు । యామా
హరజ్జమదగ్నిశ్శ్రద్ధాయై కామాయాన్యై । ఇమాం తామపినహ్యేఽ
హం భగేన సహవర్చసా యదాఞ్జనం త్రైకకుదం జాతగ్ం హిమవత
ఉపరి । తేనవామాంఞ్జే తేజసేవర్చసే బలాయచ॥ ౮॥

సగ్ంరాధనీమహం నవచ॥ ౮॥

మయి పర్వతపూరుషం మయి పర్వతవర్చసం మయి పర్వ
తభేషజం మయి పర్వతాయుషమ్ । యన్మేవర్చః పరాగతమాత్మా
నముప * తిష్ఠతు । ఇదంతత్పునరాదధే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే।
ప్రత్తిష్ఠేష్ఠో దేవతానాం మామా సంతాపమ్ । ప్రజాపతే శ్శ
రణమసి బ్రహ్మణశ్ఛదిర్విశ్వజనస్యఛాయాఽసి సర్వతో మాపాహి।
దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తా
భ్యామా దధే ద్విషతో వధాయేన్ద్రస్య వజ్రోఽసి వార్త్రఘ్న శ్శర్మణ

* తిష్ఠతి.

మేధప్త యత్త్వా పంతన్ని * వారయ। దేవీష్షడుర్వీ్వరిత్యేషా। రాష్ట్రభృదస్యాచార్యాస్సన్దీ మా త్వద్యోషగం రాష్ట్రభృదసి సమాడా సన్దీమా త్వద్యోషగం రాష్ట్రభృదస్యధిపత్న్యా సన్దీ మాత్వద్యోషమ్। అపః పాదావసేజనీద్విషా స్తంనాశయ న్తుమే। అస్మిన్కులే బ్రహ్మ వర్చస్యసాని। మయి మహో మయి యశో మయీ న్ద్రియమ్ వీర్యమ్। ఆమాగన్ యశసా వర్చసా సగం సృజ పయసా తేజసాచ। తంమా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్। విరాజో దోహోఽసి విరాజో దోహమశీయ మమ పద్యాయ విరాజ। సముద్రం వః ప్రహిణోమి స్వాం యోనిమపి గచ్ఛత। అచ్ఛిద్రః ప్రజయా భూయాసం మా పరాసేచి మత్పయః॥ ౯॥

అస్నానిమట్బః ౯॥

త్రివృద్విద్యా విద్యామయశోఽసి యశసో యశోఽసి బ్రహ్మణో దీప్తిరసి। తంమా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్। ఆమాగన్నిత్యేషా। అమృతోప స్తరణమస్య మృతాపిధానమసి। యన్మధునో మధవ్యం పరమమన్నాద్యం వీర్యమ్। తేనాహం మధునో మధవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన వీర్యేణ పరమోఽన్నాదో మధవ్యోఽసాని। గార్త స్యాపహత పాప్మాఽప పాప్మానంజహి మమచాముష్యచ। అగ్నిఃప్రాశ్నాతు ప్రథమస్సహి వేద యథాహవిః అనష్టమస్మాకం కృణ్వన్బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః। యజ్ఞోవర్ధతాం యజ్ఞస్య వృద్ధిమనువర్ధ పచిత్తిరస్యపచితం మాకుర్వపచితోఽహం మనుష్యేషు భూయాసమ్।

* వారయి ఇతివాపాఠః,

గాఁర్థేను భవ్యామాతా రుద్రాణాం దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాఽ
దిత్యానామమృతస్యనాభిః । ప్రణువోచం చికితుషే జనాయమా
గామనాగామదితిం వధిష్ట । పిబతూదకం తృణాన్యత్తు। ఓముత్సృజత!
భూతమ్ । సావిరాట్ । తన్మాతేమాక్షాయి తస్యతే ఽశీయ తస్మై ఊర్జం
ధాః । ఓం కల్పయత॥ ౧౦॥ భూయాస్మపుష్ట్యైచ॥ ౧౦॥

ధాతా దదాతు నో రయిమితి చతస్రో ధాత్ర్యాహుత్యాదా కిరిణేతి
చతస్రః । భూర్భువస్సువ రాకామహం యాస్తేరాకే। యాగన్ధరిరేవ
న్తో రాజేతి సావిత్రవాదిషుః । విష్ణు స్తచక్రాణి ఆసీనా స్త్రీరేణ యుయున్తే
తవ । సోమ ఏవనో రాజేత్యాహుర్బ్రాహ్మణీః ప్రజాః। విష్ణు స్తచక్రాణి
ఆసీనా స్త్రీరేణాసాతవ । పుగ్ం*సువనమసి । ఆభిష్ట్వాఽహం దశభిరభి
మృశామి దశమాస్యాయ సూతవే। యథైవ సోమః పవతే యథా
సముద్ర ఏజతి । ఏవం తే గర్భ ఏజతు సహజరాయుణా నిష్క్రమ్య
ప్రతితిష్ఠత్వాయుషి బ్రహ్మవర్చసియశసిష్ఠీర్యేఽన్నాద్యే। దశమాస్యాం
చళయానో ధాతా హి తథాకృతమ్ । ఐతు గర్భో అక్షితో జీవో
జీవన్త్యాః। ఆయుష్మతీర్యమయత్ర గర్భమాపో దేవీస్సరస్వతీః। ఐతుగర్భో
అక్షితో జీవో జీవన్త్యాః। తిలదేఽవ పద్యస్వేన మాగ్ం సమస్తినో
బలమ్ । స్థవిత్ర్యవపద్యస్వ నమాగ్ం సేమున స్నావస్త నబద్ధమసిఙ్మజ్జను।
నిరైతు పృశ్ని కేవలగ్ం శునే జరాయ్వత్తవే । దివస్పరిత్వోషాఽను
వాకః । అస్మిన్నహగ్ం సహస్రం పుష్యామ్యేధ మానాస్స్వేవశే।
అఙ్గాదఙ్గాత్సంభవసి హృదయాదధిజాయసే । ఆత్మావై పుత్రనామా

* స్తవన

సిసజీవశ్శరద శ్శతమ్। ౧౧॥ అన్నాద్యే జాయస్త ఏకంచ॥ ౧౧॥

అశ్మాభవ పరశుర్భవహిరణ్య మస్తృతంభవ। పశూనాంత్వా హింకారేణాభిజిఘ్రామ్యసౌ। మేధాంతే దేవస్సవితా మేధాందేవీసర స్వతీ। మేధాంతే అశ్వినా దేవావాధత్తాం పుష్కరస్రజా। త్వయి మేధాంత్వయి ప్రజాంత్వయ్యగ్ని స్తేజోదధాతు త్వయిమేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు త్వయిమేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయి సూర్యో భ్రాజో దధాతు। క్షేత్రియైత్వానిరృత్యైత్వా ద్రుహోముఞ్చామివరుణస్యపాశాత్। అనాగసం బ్రహ్మణేత్వాకరో మిశివేతే ద్యావాపృథివీ ఉభేఇమే। శంతే అగ్నిస్సహా ద్భిరస్తు శం ద్యావాపృథివీసహౌషధీభిః। శమన్తరిక్షగ్ంసహవాతేన తేశంతేచతస్రః ప్రదిశోభవన్తు। యాదైవీశ్చతస్రః ప్రదిశో వాతపత్నీ రభిసూర్యోవిచ ష్టే। తాసాంత్వాజరస ఆదధామిప్రయక్ష్మఏతునిరృ తింపరా చైః। అమోచి యక్ష్మాద్దురితాదవర్త్యైద్రుహః పాశాన్నిరృత్యై చోదమోచి। అహా అవర్తి మవిదత్స్యోనమప్య భూద్భద్రేసుకృతస్య లోకే। సూర్యమృతం తమసోగ్రాహ్యాయద్దేవా అముఞ్చన్న సృజన్వ్యే నసః। ఏవమహమిమం క్షేత్రియాజ్జామి శగ్ంసాద్ద్రుహోముఞ్చామి వరుణస్య పాశాత్। భూస్స్వాహా భువస్స్వాహా సువస్స్వాహోగం స్వాహా॥ ౧౨॥ విచష్టేషట్చ॥ ౧౨॥

మాతేకుమారగ్ం రక్షోవధీన్మాధేను రత్యాసారిణీ। ప్రియా ధనస్య భూయాఏధ మానాస్వేగృహే। అయంకుమారో జరాంధయ

త ఉదీర్ష్వాయుః । *యస్మై త్వగ్ం స్తనప్రప్యాయాయుర్వర్చో యశో
బలమ్। యద్భూమేర్హృదయం దివి చన్ద్రమసి శ్రితమ్। తదుర్వ్యాః పశ్యన్
మాఽహం పౌత్రమఘగ్ం రుదమ్ । యత్తే ♦ సుశీమే హృదయం
వేదాహం తత్ప్రజాపతౌ । వేదామ తస్య తే వయం మాఽహం పౌత్ర
మఘగ్ం రుదమ్ । నామయతి నరుదతి యత్ర వయం వదామసి యత్ర
చాభిమృశామసి। ఆపస్సుప్తేషు జాగ్రత రక్షాగ్ంసి నిరితోఽనుదధ్వమ్।
అయం కలిం పతయన్తగ్ం శ్వానమివోద్వృద్ధమ్। అజాం వాశితామివ
మరుతః పర్యాధ్వగ్ం స్వాహా। శణ్డేరథశ్శణ్డికేర ఉలూఖలః। చ్యవనో
నశ్యతాదితస్స్వాహా। అయశ్శణ్డో మర్క ఉపవీర ఉలూఖలః। చ్యవ
నో నశ్యతాదితస్స్వాహా। కేశినీశ్శ్వలోమినీః ఖజాపోఽజోపకాశినీః।
అపేత నశ్యతాదితస్స్వాహా। మిశ్రీవాససః కౌబేరకా రక్షోరాజేన ప్రేషి
తాః। గ్రామగ్ం సజానయో గచ్ఛన్తీచ్ఛన్తోఽపరిదాకృతాన్స్వాహా।
ఏతాన్ఘ్నతైతాన్గృహ్ణీతేత్యయం బ్రహ్మణస్పుత్రః। తానగ్నిః పర్యసర
త్తానిన్ద్రస్తాన్బృహస్పతిః। తానహం వేద బ్రాహ్మణః ప్రమృశతః
కూటదన్తాన్వికేశాన్లమ్బనస్తనాన్స్వాహా॥ ౧౩॥

నిరితో నుదధ్వగ్ం స్వాహా త్రీణి చ॥ ౧౩॥

నక్తంచారిణ ఉరస్పేశాఞ్ఛూలపాణీన్కపాలపాన్। పూర్వ
ఏషాం పితేత్యుచ్చైశ్శ్రావ్యకర్ణకః। మాతా జఘన్యా సర్పతి గ్రామే
విధురమిచ్ఛన్తీ స్వాహా। నిశీథచారిణీ స్వసా సన్ధినా ప్రేక్షతే కులమ్।
యా స్వపన్తం బోధయతి యస్యై విజాతాయాం మనః। తాసాం త్వం

* స్తనప్ర. ♦ సుశీమె.

కృష్ణవర్త్మనే సోకో మాన్సగ్ం హృదయం యకృత్ । అగ్నే అక్షీణినిర్ద
హో స్వాహా । అఙ్గాదఙ్గాత్సంభవసి హృదయాదధిజాయసే । వేదో వై
పుత్రనామాసి సజీవశ్శరదశ్శతమ్ । అశ్మాభవేత్యేషా । అగ్నిరాయు
ష్మాన్నిత్తిపఞ్చ । సర్వస్మాదాత్మనస్సంభూతోఽసి సా జీవశ్శరదశ్శతమ్ ।
భూర్రసాం త్వౌషధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆప ఓషధయస్స
న్త్వనమీవాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వసౌ । భువోఽసాగ్ం స్వర్రసాం
భూర్భువస్స్వర్రసాం త్వౌషధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆప
ఓషధయస్సన్త్వనమీవాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వసౌ । ఉష్ణేన వాయవు
దకేనేత్యేషః ॥ ౧౪ ॥ ఏషా చత్వారిచ ॥ ౧౪ ॥

యద్వాభసః క్రూరంతదితో హరామి పరాచీం నిర్ ఋతిం
నిర్వాహయామి । ఇదగ్ం శ్రీరూఽవసానమాగన్మ దేనాగో మృడత్వా
పద్దిదమస్తు ప్రభూమ । స్యోనా పృథివి భవా నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా
నశ్శర్మ సప్రథాః । ఇహైవ తిష్ఠనిమితా తిల్వలా స్యాదిరావతీ । మధ్యే
తాల్ప్యస్య తిష్ఠాన్మాత్వా ప్రాపన్నఘాయవః । ఆత్వా కుమారస్తరుణ
ఆవత్సో జగతా సహ । ఆత్వా పరిస్రుతః కుమ్భ ఆదధ్నః కలశైర
యన్ । ఋతేన స్థూణావధిరోహవగ్ంశోగ్రో విరాజన్నపసేధ శత్రూన్ ।
బ్రహ్మచ తే క్షత్రంచ పూర్వే స్థూణే అభిరక్షతు । యజ్ఞశ్చ దక్షి
ణాశ్చ దక్షిణే । ఇషశ్చోర్జశ్చాపరే మిత్రశ్చ వరుణశ్చోత్తరే । ధర్మస్తే
స్థూణారాజశ్శ్రీస్స్తూపః । ఉద్ధ్రియమాణ ఉద్ధర పాప్మనో మాయద
విద్వాన్ యచ్చవిద్వాగ్ంశ్చకార । అహ్నాయదేనః కృతమస్తిపాప
గ్ంరాత్రియా దేనః కృతమస్తిపాపగ్ం సర్వస్మాన్మోద్ధృతో ముఞ్చ

తస్మాత్। ఇన్ద్రస్యగృహా వసుమన్తో వరూథిన స్తానహగ్ం సుమనసః ప్రపద్యే। అమృతాహుతిమమృతాయాం జుహోమ్యగ్నిం పృథివ్యా మమృతస్యజిత్యైతయాఽనన్తం కామమహం జయాని ప్రజాపతిర్యం ప్రథమో జిగాయాగ్ని మగ్నౌస్వాహా। అన్నపత ఇత్యేషా। అరిష్టా అస్మాకం వీరాస్సన్తుమా పరాసేచి మేధనమ్। భూమిర్భూమి మగాన్మాతా మాతర మప్యగాత్। భూయాస్మపుత్రైః పశుభిర్యోనో ద్వేష్టి సభిద్యతామ్। వాస్తోష్పత ఇతి ద్వే। వాస్తోష్పతే ప్రతరణోన ఏధి గోభిరశ్వేభిరిన్దో। అజరాస స్తేసఖ్యే స్యామపితేవ పుత్రాన్ప్రతి నోజుషస్వ। అమీవహా వాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యావిశన్। సఖాసుశేవ ఏధినః। శివగ్ం శివమ్॥ ౧౫॥ అభిరక్షతు భిద్యతాగ్ంషట్చ॥ ౧౫॥

కూర్కురస్సుకూర్కురః కూర్కురో బాలబన్ధనః। ఉపరిష్టాద్యదేజాయ తృతీయస్యా ఇతో దివః। జౌలబఇత్త ముపాహ్వాయథాజీక్షాభ్యశ్శబలః। అధోరామఉలుమ్బలస్సారమే యోహాధావతిసముద్రమవ చాకశత్। బిభ్రన్నిష్కంచ రుక్మంచశునామగ్రగ్ంసుబీరిణః। సుబీరిణాసృజ సృజ శునక సృజైక వ్రాత్యం సృజచ్ఛత్। తథ నత్యం యత్వేన్ద్రోఽబ్రవీద్గాస్సశమస్వేతి తాస్త్వగ్గస్సశయిత్వాఽగచ్ఛస్తం త్వాఽబ్రవీదవిదహ 3 ఇత్యవిదగ్ం హేతి వరంవృణీష్వేతి కుమారమేవాహం వరం వృణ ఇత్య బ్రవీర్విగృహ్య బాహూప్లపస్త్రేద్యామవచాకశత్। బిభ్రన్నిష్కం చరుక్మంచశు నామగ్రగ్ం సుబీరిణః। సుబీరిణా సృజ సృజ శునక సృజైక వ్రాత్యా సృజచ్ఛత్। తథ్స

త్వాంయస్తే సర్వమాయుస్తాంతాలోహితః స్థితా। అమీవాపకే సరస్వత్కా అప్రభా
వతి తృతీయస్యా ఇతోద్దివః । తేకశ్చ సమర మద్రణశ్చతూలశ్చవితూ
లశ్చార్జునశ్చ లోహితశ్చ। దులాస్థానామమో మాతా మన్థాకకోహ
మాప్తితా। స్వంతయా హాని చక్రిన్నో నసీ సరీదత। ఛద పేహి సీస
రమసారమేయ నమస్తే అస్తుసీసర। సముత్వా వృషణః స్థదోనసీసరీ
దత। ఛదపేహి సీసరమ సారమేయ నమస్తే అస్తుసీసర। శ్వానమి
చ్ఛాభ్యాఽద్రన్నపురుషం ఛత్। ప్రతేతేపరిదృశ్యతే సమానవసనే
ఉభే। తేలమాగం స్వారమేణ ముసలై నావహా స్మ్రేల్యలూఖలే। హత
శ్శక్ఖో హతశ్శక్ఖ పితా హతశ్శక్ఖ కుమర్యకః। అపేశాగ్ంస్థపతిర్హతః।
ఋషిర్భేభః పరిబోధస్స్వపన్ మాతరిశ్వా। తేతేప్రాణాన్నర్తివ్య
న్తిమా భైషీర్న మరిష్యసి। జగ్ధో మశకో జగ్ధా వితృష్టి జగ్ధో వ్య
ధ్వరస్స్వాహా జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకో జగ్ధా వితృష్టి స్స్వాహా
జగ్ధా వితృష్టిర్జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకస్స్వాహా॥ ౧౬ ।

పితాఽవహాస్మ్రే లూఖలై పఞ్చచ ॥ ౧౬ ॥

ఇన్ద్రజహి దన్దశూకం పక్షిణాం యస్సరీసృపః। దంష్ట్రిణం చ
దశస్తంచ సర్వాగ్ంస్తానిన్ద్ర జహ్యయస్వాహా। అప్సుజాత సరేవృద్ధ
దేవానామపి హన్త్య। త్వమగ్న ఇన్ద్ర ప్రేషితస్సన్నో మాహిగ్ంసీ
స్స్వాహా। త్రాణమసిపరి త్రాణమసి పరిధిరసి। అన్నేనమనుష్యాగ్ం
స్త్రాయసై తృణైః పశూన్గర్తేనసర్పాన్ యజ్ఞేన దేవాన్స్వధయా
పితౄన్స్వాహా తధ్నత్వం యత్తేఽమావాస్యాయాంచ పౌర్ణమా
స్యాంచ పిపీలికం హారన్తిసర్వ ఉదరసర్పిణః। తాన్తేపరి తేత్వాధ్యా

సంవిశన్తి త్వయి నస్సన్తు త్వయి సదోభ్యవర్ షాభ్యోన్నః పరిదేహి ।
నమో అస్తు సర్పేభ్య ఇతి త్రిస్రః । నమో అస్తు సర్పేభ్యో యే పార్థివా
యే అన్తరిక్ష్యా యే దివ్యా యే దిశ్యాః । తేభ్య ఇమం బలిగ్ం హరి
ష్యామి తేభ్య ఇమంబలిముపాహరామి । తక్షక వైశాలేయ ధృతరాష్ట్ర
ఐరావత తే జీవా స్త్వయి నస్సన్తు త్వయిసదోభ్యవర్ షాభ్యోన్నః పరిదేహి ।
ధృతరాష్ట్రైరావత తక్షక వైశాలేయ తే జీవా స్త్వయి నస్సన్తు త్వయి
సదోభ్యవర్ షాభ్యోన్నః పరిదేహి । అహిగ్ంసాతిబల తే జీవా స్త్వయి
నస్సన్తు త్వయి సదోభ్యవర్ షాభ్యోన్నః పరిదేహి । అతిబలాహిగ్ంస తే
జీవా స్త్వయి నస్సన్తు త్వయి సదోభ్య వర్ షాభ్యోన్నః పరిదేహి । యే
దన్దశూకాః పార్థివాస్తాగ్ం స్త్వమితః పరాగవ్యూత్యా నివేశయ । సన్తి వై
నశ్శ్వఫినస్సన్తి దణ్డినస్తేవో మేధినస్తాన్మధ్యాయమస్మాక హింసత । సు
మీచీ నామాసి ప్రాచీ దిగ్ఘతథా నామస్థితి ద్వాదశ పర్యాయాః ।
అపశ్వేత పదాజహి పూర్వేణ చాపరేణచ । సప్తచ మానుషీరి
మా స్తిస్రశ్చ రాజబన్ధవీః । నవై శ్వేతస్యాభ్యాచారే ఽహిర్జఘాన కఞ్
చన । శ్వేతాయ వైదర్వ్యాయ నమోనమశ్శ్వేతాయ వైదర్వ్యాయ ॥ ౧౭ ॥

దిశ్యా రాజ బన్ధవీర్ద్వేచ ॥ ౧౭ ॥

పరమేష్ఠ్యసి పరమాంమాగ్ం శ్రియం గమయ ప్రత్యవరూఢో
నో హేమన్తః । ప్రతి క్షత్రే ప్రతి తిష్ఠామి రాష్ట్రే ప్రత్యశ్వేషు ప్రతి
తిష్ఠామి గోషు । ప్రతి ప్రజాయాం ప్రతి తిష్ఠామి భవ్యే । ఇహధృతి
రిహ విధృతిరిహ రన్తిరిహ రమతిః । స్యోనా పృథివి బడిత్థా పర్వతా
నామిత్రిద్వే । ఆత్వా వహన్తు హరయస్సచేతస శ్వైత్రైరశ్వైస్సహ

క్షేత్రపద్భిః । వాతాజిరై రాయాహిమస్ఫుహావ్యాయచ్ఛమోఽవస్పృశతు
మీఢ్వాన్మీఢుషే స్వాహా వస్పృశతు మీఢుషీ మీఢుష్యై స్వాహా
జయన్తోపస్పృశ జయన్తాయ స్వాహా భవాయ దేవాయ స్వాహా శర్వా
య దేవాయ స్వాహేశానాయ దేవాయ స్వాహా పశుపతయే దేవాయ
స్వాహా రుద్రాయ దేవాయ స్వాహోగ్రాయ దేవాయ స్వాహా భీమా
య దేవాయ స్వాహా మహతే దేవాయ స్వాహా భవస్య దేవస్య
పత్న్యై స్వాహా శర్వస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహేశానస్య దేవస్య
పత్న్యై స్వాహా పశుపతేర్దేవస్య పత్న్యై స్వాహా రుద్రస్య దేవస్య
పత్న్యై స్వాహోగ్రస్య దేవస్య పత్న్యై స్వాహా భీమస్య దేవస్య
పత్న్యై స్వాహా మహతో దేవస్య పత్న్యై స్వాహా జయన్తాయ
స్వాహాఽగ్నయే స్విష్టకృతే సుహుతహుదాహుతీనాం కామానాగ్ం
సమర్ధయితే స్వాహా । స్వస్తినః పూర్ణముఖః పరిక్రామతు గృహపా
పోపస్పృశ గృహపాయ స్వాహా గృహప్యుపస్పృశ గృహప్యై స్వాహా
ఘోషిణ ఉపస్పృశత ఘోషిభ్యః స్వాహా శ్వాసిన ఉపస్పృశత శ్వాసిభ్యః
స్వాహా విచిన్వన్త ఉపస్పృశత విచిన్వద్భ్యః స్వాహా ప్రపున్వన్త ఉప
స్పృశత ప్రపున్వద్భ్యః స్వాహా సమశ్నన్త ఉపస్పృశత సమశ్నద్భ్యః
స్వాహా దేవసేనా ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్యః స్వాహాయా ఆఖ్యాతా
యాశ్చానాఖ్యాతా దేవసేనా ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్యః స్వాహా *ద్వార
పోపస్పృశ * ద్వారపాయ స్వాహా * ద్వారప్యుపస్పృశ * ద్వారప్యై
స్వాహాఽన్వాసారిణ ఉపస్పృశతాన్వాసారిభ్యః స్వాహా నిషఙ్గిన్నుప

* ద్వారా.

స్పృత్రశ నిషఙ్గిణే స్వాహా నమో నిషఙ్గిణ ఇషుధిమతే క్షేత్రస్యపతినా వయమితి ద్వే॥ ౧౮ ॥ పరమేష్ఠ్యసి పరమాంశ్రష్టా ॥౧౯॥

యన్మేమాతా ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా। తన్మే రేతఃపితా *వృఙ్క్తామాభురన్యోఽవపద్యతామముష్మైస్వాహా। యాస్తిష్ఠన్తియా ధావన్తియా ఆర్ద్రోఘ్నీః పరితస్థుషీః। అద్భిర్విశ్వస్య భర్త్రీభిరన్తరన్యంపితుర్దధేఽముష్మైస్వాహా। యన్మేపితామహీ ప్రలులోభచరత్యననువ్రతా। తన్మే రేతః పితామహో ♦ వృఙ్క్తామాభురన్యోఽవపద్యతామముష్మైస్వాహా। అన్తర్దధేపర్వతైరన్తర్మహ్యాపృథివ్యా। ఆభిర్దిగ్భిరనన్తాభిరన్తరన్యం పితామహాద్దధేఽముష్మైస్వాహా। యన్మేప్రపితామహీ ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా। తన్మే రేతఃప్రపితామహో * వృఙ్క్తామాభురన్యోఽవ పద్యతామముష్మైస్వాహా। అన్తర్దధ ఋతుభిరహోరాత్రైస్సన్ధిభిః। అర్ధమాసైశ్చమాసైశ్చాన్తరన్యం ప్రపితామహాద్దధేఽముష్మైస్వాహా। యేచేహ పితరో యేచనేహ యాంశ్చ విద్మయాగం ఉచన ప్రవిద్మ। అగ్నే తాన్ వేత్థయదితే జాతవేదస్తయాప్రత్యక్తం స్వధయామదన్తుస్వాహా। స్వాహాపిత్రే। పిత్రేస్వాహా। స్వాహాపిత్రే। పిత్రేస్వాహా। స్వధాస్వాహా। అగ్న

♦ వృఙ్క్తామాఽ ఽభురన్యోఽవపద్యతామితిపాఠః. వ్యాఖ్యానతోఽవగమ్యతే,

* వృఙ్క్తామాఽ ఽభురన్యోఽవపద్యతామితిపాఠః, వ్యాఖ్యానతోఽవగమ్యతే,

యేకవ్య వాహనాయస్వధా స్వాహా । ఏష తే తతమధు మాగ్ం
ఊర్మిణా స్సరస్వాన్ యావానగ్నిశ్చ పృథివీచ తావత్యస్య మాత్రా తా
వతీంత ఏతాం మాత్రాం దదామి యథాఽగ్నిరక్షితో ఽనుపదస్త
ఏవం మహ్యం పిత్రే ఽక్షితో ఽనుపదస్తస్స్వధా భవతాం త్వగ్ం స్వ
ధాం తైస్సహోపజీవర్చస్తే మహిమైష తే పితామహ మధుమాగ్ం
ఊర్మిణా స్సరస్వాన్ యావాన్ వాయుశ్చాన్తరిక్షంచ తావత్యస్య
మాత్రా తావతీం తఏతాం మాత్రాం దదామియథా వాయురక్షి
తో ఽనుపదస్త ఏవం మహ్యం పితామహాయాక్షితో ఽనుపదస్తస్స్వధా
భవతాం త్వగ్ం స్వధాం తైస్సహోపజీవ సామాని తే మహిమైష
తే ప్రపితామహ మధుమాగ్ం ఊర్మిణాస్సరస్వాన్ యావానాదిత్యశ్చ
ద్యౌశ్చ తావత్యస్యమాత్రా తావతీం తఏతాం మాత్రాం దదామి
యథాఽఽదిత్యో ఽక్షితో అనుపదస్త ఏవం మహ్యం ప్రపితామహా
యాక్షితో ఽనుపదస్తస్స్వధా భవతాం త్వగ్ం స్వధాం తైస్సహోప
జీవయజూగ్ంషి తే మహిమా॥ ౧౯॥

అముష్మై స్వాహా స్వధా స్వాహైకంచ॥ ౧౯॥

పృథివీ తే పాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రాహ్మణస్య త్వా ముఖే
జుహోమి బ్రాహ్మణానాం త్వా ప్రాణాపానయో ర్జుహోమ్య
క్షితమసి మైషాం క్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్ లోకే। మార్జయ
న్తాంమమ పితరో మార్జయన్తాం మమ పితామహా మార్జయ
న్తాం మమ ప్రపితామహా మార్జయన్తాం మమ మాతరో మార్జ
యన్తాం మమ పితామహ్యో మార్జయన్తాం మమ ప్రపితామహ్యః॥

* ఏతత్తే తతాసౌ యే చ త్వామన్వేతత్తే పితామహాసౌ యే చ త్వామన్వేతత్తే ప్రపితామహాసౌ యే చ త్వామన్వేతత్తే మాతరసౌ యాశ్చ త్వామన్వేతత్తే పితామహ్యసౌ యాశ్చ త్వామన్వేతత్తే ప్రపితామహ్యసౌ యాశ్చ త్వామను॥ మా జహాయుస్త్వాం మమపితర ఇత్యేతే* । యేచవోఽత్రయే చాస్మా స్వాంశగం సన్తే యాశ్చవోఽత్రయాశ్చాస్మిన్స్వాంశగం సన్తేతేచ వహన్తాం తాశ్చ వహన్తాం తృప్యన్తు భవన్తస్తృప్యన్తు భవత్యస్తృప్యత తృప్యత తృప్యత । పుత్రాన్పౌత్రానభితర్పయన్తీ రాపో మధుమతీరిమాః । స్వధాం పితృభ్యో అమృతం దుహానా ఆపో దేవీరుభయాగ్ం స్తర్పయన్తు। తృప్యత తృప్యత తృప్యత। ప్రాణే నివిష్టోఽమృతం జుహోమి బ్రహ్మణి మ ఆత్మాఽమృతత్వాయ యాం జనాః ప్రతినన్దన్తి రాత్రిం ధేనుమివాయతీమ్। సంవత్సరస్య యా పత్నీ సా నో అస్తు సుమఙ్గలీ స్వాహా । వహ వపాం జాతవేదః పితృభ్యో యత్రైనాన్వేత్థ నిహితాన్పరాకే । మేదసః కుల్యా ఉపతాన్త్స్రవన్తు సత్యా ఏతా ఆశిషస్సన్తు కామైస్స్వాహా । యాం జనాః ప్రతినన్దన్తీత్యేషా ఇయమేవ సా యా ప్రథమా వ్యౌచ్ఛదితి తిస్రః । ఏకాష్టకాం పశ్యన్తో దోహమానా మన్నం మాగ్ంసం సవద్ఘృతవత్స్వధావత్। తద్బ్రాహ్మణైరతిపూతమనన్తమక్షయ్యమముష్మిన్లోకేస్ఫీతిం గచ్ఛతు మే పితృభ్యస్స్వాహా।ఔలూఖలా గ్రావాణో ఘోషమక్రత హవిః కృణ్వన్తః పరివత్సరీణమ్ । ఏకాష్టకే సుప్రజా వీరవన్తో వయగ్ం స్యామ పతయో రయీణామ్। ఏకాష్టకా తపసా తప్యమానా సంవత్సరస్య పత్నీ

*అస్మిన్వాక్యే ప్రతిపదం కేచిన్నాధీయతే.

దుదుహ్రే ప్రపీనా తం దోహముపజీవాథ ప్రతంసహస్ర ధారమ్మయము

ష్మిన్లోకే స్వాహా ॥ ౨౦॥. ఆయతం ప్రస్రైనకంచ ॥ ౨౦॥

ఉక్థ్యశ్చాస్యతి రాత్రశ్చసాద్యస్క్రీశ్ఛన్దసాస్సహ। అపూపఘృ

తాహుతేనమస్తే అస్తు మాగం సప్రిన్వతే స్వాహా । భూః పృథివ్యగ్ని

ర్ఋచాఽముంమయి కామంనియునజ్మిస్వాహా । భువో వాయునాఽన్తరి

క్షేణసామ్నాఽముం మయికామం నియునజ్మిస్వాహా। స్వర్దివాఽఽ

దిత్యేన యజుషాఽముం మయి కామం నియునజ్మిస్వాహా । జనదద్భి

రథర్వాఙ్గిరోభిరముం మయికామంనియునజ్మిస్వాహా । రోచనాయాజి

రాయాగ్నయే దేవజాతవేస్వాహా । కేతవేమనవేబ్రహ్మణే దేవజాతవే

స్వాహా । స్వధాస్వాహాఽగ్నయే కవ్యవాహనాయ స్వధాస్వాహా ।

అన్నమివ తేదృశే భూయాసం వస్త్రమివ తేదృశే భూయాసంపిత్తమి

వ తే దృశే భూయాసమ్మాశేన తేదృశే భూయాసగ్గ్ం శ్రద్ధేవతే

దృశేభూయాసగ్గ్ం సగ్గ్ం స్రవన్తు దశోపహిస్సమాధావసుస్సూనృతాః ।

సర్వే కామా అభియన్తు మాప్రియా. అభిరక్షన్తు మాప్రియాః ।

యశోఽసియశోఽహంత్వయి భూయాసమసా । అజ్యాన్యాజ్యా వభి

తణిత్యైషా । అధ్వానామధ్వపతే స్వస్తిమాసంపారయ।అయంవాస్తు

శ్వినారథోమాదుఃఖే మాసుఖే రిషత్ అరిష్టస్వస్తిగచ్ఛతు వివి

ఘ్నన్పృతనాయత. । అశ్వోఽసిహయోఽస్యత్యోఽసినరోఽస్యర్వాఽసిసప్తి

రసివాజ్యసి వృషాఽసినృమణా అసియయునామాస్యాదిత్యానాం

పత్వాఽన్విహి । హస్తియశసమసి హస్తియశభూయాసం నహాకాల్ల

సహస్రాక్షమం మాభిపహా । ఇన్ద్రస్యత్వా వజ్రేణాభి నిదధామ్యసా ।

అప జిహ్వాక నిజిహ్వాకాయుత్వా హవిషాయజే । తథ్సత్యంయదహం బ్రవీమ్యధరో మదసా వదాథ్స్వాహా । అతైవాచమాస్యాం దదఅప సస్యాగ్ం హృదయాదధి । యత్రయత్ర తే వాఙ్నిహితా తాంత ఆదదే తథ్సత్యం యదహం బ్రవీమ్యధరో మత్పద్యస్వాసౌ ॥ ౨౧॥

సూనృతా హవిషా యజే చత్వారి చ ॥ ౨౧॥

యాత ఏషా రరాట్యా తనూర్మన్యోర్మృధస్య నాశినీ । తాం దేవా బ్రహ్మచారిణో వినయన్తు సుమేధసః । యత్త ఏతస్మిన్ఘోషమతగ్ం రరాటముదివ విధ్యతి । వి తే క్రోధం నయామసి గర్భమశ్వతర్యా ఇవ । అవజ్యామివ ధన్వనో హృదో మన్యుం తనోమి తే । ఇన్ద్రాసాస్వ పలిగమన్యేభ్యః పురుషేభ్యోఽన్యత్రమత్ । యదహం ధనేన ప్రపణగ్ంశ్చరామిధనేన దేవా ధనమిచ్ఛమానః । తస్మిన్త్సోమో రుచమాదధాత్వగ్నిరిన్ద్రో బృహస్పతిశ్చస్వాహా । పరిత్వాగిరేరమిహం పరిభ్రాతుః పరిష్వసుః । పరి సర్వేభ్యో జ్ఞాతిభ్యః పరిషీతః క్వేష్యసి । శశ్వత్పరికుపితేన సంక్రామేణాచ్ఛిదా । ఉలేన పరిషీతోసి పరిషితోస్యులేన ఆవర్తన వర్తయ త్వైషా । ఆవర్తనేన నివర్తన ఆవర్తనని వర్తనాయస్వాహా । అనుపోఽహ్వాదనుహ్వాయో నివర్తో ఞో న్యేవీవృతత్ । ఐన్ద్రః పరిక్రోశో వః పరిక్రోశతు సర్వతః । యది మామతిమన్యాధ్వా అదేవా దేవవత్తరం । ఇన్ద్రః పాశేన సిక్త్వా వో మహ్యమిద్వశమానయాథ్స్వాహా । యది వృక్షాద్యద్యన్తరిక్షాత్ఫలమభ్యపప్తత్తదు వాయురేవ । యత్రాస్పృష్ట తనువ యత్ర వాస ఆపో బాధన్తాం నిరృతిం పరాచైః । యే పక్షిణః పతయన్తి బిభ్యతో నిరృతైస్సహ । శివాశ్శివేన శగ్మేన తేజసా

స్ద్రస్తువర్చసా । దివోనుమాంబృహతో అన్తరిక్షాదపాగ్ం స్తోకోఅభ్య
పతచ్ఛివేన । సమహమిన్ద్రియేణ మనసాఽహమాగాంబ్రహ్మణాస ఋ
చ్ఛానస్సుకృతాక్సృతేన । ఇమంమేవరుణ తత్త్వాయామి త్వంనో అగ్నే
సత్వంనో అగ్నేత్వ మగ్నే అయాఽసి ప్రజాపతే । సమ్రాజం చ
వ్యాహృతీ విహృతాః । ఇమంజీవేభ్యః పరిధిందధామి మైషాం ను
గాదపరో అర్థమేతమ్ । శతం జీవన్తుశరదః పురూచీస్తిరోమృత్యుం
దధతాం పర్వతేన ॥ ౨౨ ॥

క్ష్వేష్వసి పర్రా చైంష్టోచ ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేనవర్ప దశాయుదా ఏకవిగ్ంశతి రాగ్నా్రిదశహోగే
హోగేత్రిహోడశస్తుశ త్రివస్సుశ త్రివసమ్మష్టాపరిత్వాఽగ్న ఇదుగ్గంస్తోమ
మాయువ్మ మేకాన్నవిగ్ంశతి రేకాన్నవిగ్ం శతిర్మయి పర్వతపూర్ద
మగ్ం షోడశత్రివృ్యైవిద్యాయా అష్టాదశధాతా దదాతు నోర్దయి
మేకవిగ్ంశతి రశ్మ్మభవ షోడశమాతే కుమారఃత్రిహోవిగ్ంశతిర్న
క్త్రంచారిణాశ్చతుర్దశ యదుభ్యమేష్వడ్విగ్ం శతిః కూర్చ్కరః పఞ్చవిగ్ం
శతిరిన్ద్రజహి ద్వావిగ్ంశతిః పరమేష్ష్యసి వరమాముష్టాయస్మాతా
పృథివీతే పాత్రమేకపిగ్ంశతి రేకవిగ్ం శతిరుక్థశ్చత్రిహో విగ్ంశతి
ర్యాత ఏషా అష్టావిగ్ంశతిర్ద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేనధాతోక్థశ్చద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥ ఉష్ణేష పర్వతేన.

ఇతి మంత్రప్రశ్నే ద్వితీయః ఏకాగ్నికాండశ్చ

సమాప్తః.

పితృమేధప్రశ్నమ్.

ఓమ్ సంత్వాసిఞ్చామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః॥

హరిః ఓమ్॥ పరేయివాగ్ంసం ప్రవతో మహీరను బహుభ్యః పన్థామనుపస్పశానమ్ । వైవస్వతగ్ం సంగమనం జనానాం యమగ్ం రాజానగ్ం హవిషా సపర్యత । ఇదం త్వా వస్త్రం ప్రథమన్వాగన్నపైతదూహ యదిహాబిభః పురా। ఇష్టాపూర్తమనుసంపశ్య దక్షిణాం యథా తే దత్తం బహుధా విబన్ధుషు । ఇమౌ యునజ్మి తే వహ్నీ అసునీథాయ వోఢవే । యాభ్యాం యమస్య సాదనగ్ం సుకృతాం చాపి గచ్ఛతాత్ । పూషా త్వేతశ్చ్యావయతు ప్రవిద్వాననష్టపశుర్భువనస్య గోపాః । స త్వైతేభ్యః పరిదదాత్పితృభ్యో ఽగ్నిర్దేవేభ్యః సువిదత్రియేభ్యః । పూషేమా ఆశా అను వేద సర్వాస్సో అస్మాగ్ం అభయతమేన నేషత్ । స్వస్తిదా ఆఘృణిస్సర్వవీరో ఽప్రయుచ్ఛన్పుర ఏతు ప్రవిద్వాన్॥ ౧॥ ఆయుర్విశ్వాయుః పరిపాసతి త్వా పూషా త్వా పాతు ప్రపథే పురస్తాత్ । యత్రాసతే సుకృతో యత్ర తే యయుస్తత్ర త్వా దేవస్సవితా దధాతు । భువనస్య పత ఇదగ్ం హవిః । అగ్నయే రయిమతే స్వాహా । పురుషస్య సయావర్యపేదఘాని మృజ్మహే। యథా నో అత్ర నాపరః పురా జరస ఆయతి। పురుషస్య సయావరి వి తే ప్రాణమసిస్రమ్ । శరీరేణ మహీమిహి స్వధయేహి పితౄనుప ప్రజయాఽస్మానిహావహ । మైవం మాగ్ంస్తాప్రియో ఽహం దేవీ సతీ పితృలోకం యదైషి।

విశ్వవారా నభసా సంవ్యయన్త్యుభౌ నో లోకౌ పయసాఽభ్యావ
వృత్స్వ॥ ౨॥ ఇయం నారీ పతిలోకం వృణానా నిపద్యత ఉప త్వా మ
ర్త్య ప్రేతమ్। విశ్వం పురాణమనుపాలయన్తీ తస్యై ప్రజాం ద్రవిణం
చేహ ధేహి। ఉదీర్ష్వ నార్యభి జీవలోకమితాసుమేతముప శేష ఏహి।
హస్తగ్రాభస్య దిధిషోస్త్వమేతత్పత్యుర్జనిత్వమభి సంబభూవ। సువ
ర్ణగ్ం హస్తాదాదదానా మృతస్య శ్రియై బ్రహ్మణే తేజసే బలాయ।
అత్రైవ త్వమిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వాః స్పృధో అభిమాతీర్జయేమ।
ధనుర్హస్తాదాదదానా మృతస్య శ్రియై క్షత్రాయౌజసే బలాయ।
అత్రైవ త్వమిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వాః స్పృధో అభిమాతీర్జయేమ।
మణిగ్ం హస్తాదాదదానా మృతస్య శ్రియై విశే పుష్ట్యై బలాయ।
అత్రైవ త్వమిహ వయగ్ం సుశేవా విశ్వాః స్పృధో అభిమాతీర్జయేమ।
3॥ ఇమమగ్నే చమసం మా విజీహ్వరః ప్రియో దేవానాముత సోమ్యా
నామ్। ఏష యశ్చమసో దేవపానస్తస్మిన్దేవా అమృతా మాదయన్తామ్।
అగ్నేర్వర్మ పరి గోభిర్వ్యయస్వ సం ప్రోర్ణుష్వ మేదసా పీవసా చ। నేత్త్వా
ధృష్ణుర్హరసా జర్హృషాణో దధృగ్విధక్ష్యన్పర్యఙ్ఖయాతై।
మైనమగ్నే విదహో మాఽభిశోచో మాఽస్య త్వచం చిక్షిపో
మా శరీరమ్। యదా శృతం కరవో జాతవేదోఽథేమేనం ప్రహిణుతా
త్పితృభ్యః। శృతం యదా కరసి జాతవేదోఽథేమేనం పరిదత్తాత్పి
తృభ్యః। యదా గచ్ఛాత్యసునీతిమేతామథా దేవానాం వశనీర్భవాతి॥
సూర్యం తే చక్షుర్గచ్ఛతు వాతమాత్మా ద్యాం చ గచ్ఛ పృథివీం చ
ధర్మణా। అపో వా గచ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితిష్ఠా

శరీరైః । అజోభాగస్తపసా తంతపస్వతం తే శోచిస్తపతు తం తే అర్చిః । యాస్తే శివాస్తనువో జాతవేదస్తాభిర్వహేమగ్ం సుకృతాం యత్ర లోకాః । అయంవై త్వమస్మాదధి త్వమేతదయం వై తదస్య యోనిరసి । వైశ్వానరః పుత్రః పిత్రే లోకకృజ్జాతవేదో వహేమగ్ం సుకృతాం యత్ర లోకాః ॥ ౪ ॥

విద్వాన్సభ్యావసథ్యాభిమాతృజఘనేషుశరీరైశ్చత్వారిచ ॥ ౧ ॥

యఏతస్య పథో గోప్తారస్తేభ్యస్స్వాహా యఏతస్య పథో రక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహా యఏతస్య పథోఽభిరక్షితారస్తేభ్యస్స్వాహాఽఽఖ్యాత్రే స్వాహాఽపాఖ్యాత్రే స్వాహాఽభిలాలపతే స్వాహాఽపలాలపతే స్వాహాఽగ్నయే కర్మకృతే స్వాహా యమత్ర నాధీమస్తస్మై స్వాహా । యస్త ఇధ్మం జభరత్సిష్విదానో మూర్ధానం వా తతపతే త్వాయా । దివో విశ్వస్మాత్సీమఘాయత ఉరుష్యః । అస్మాత్త్వమధి జాతోఽసి త్వదయం జాయతాం పునః । అగ్నయే వైశ్వానరాయ సువర్గాయ లోకాయ స్వాహా ॥ ౫ ॥ యఏతస్య త్వాపశ్చ ౨

ప్రకేతునా బృహతా భాత్యగ్నిరారోదసీ వృషభో రోరవీతి । దివశ్చిదన్తాదుపమాముదానడపాముపస్థే మహిషో వవర్ధ । ఇదం త ఏకం పర ఊత ఏకం తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ । సంవేశనస్తనువై చారురేధి ప్రియో దేవానాం పరమే సధస్థే । నాకే సుపర్ణముపయత్పతన్తగ్ం హృదా వేనన్తో అభ్యచక్షత త్వా । హిరణ్యపక్షం వరుణస్య దూతం యమస్య యోనౌ శకునం భురణ్యుమ్ । అతిద్రవ సారమేయౌ శ్వానౌ చతురక్షౌ శబలౌ సాధునా పథా । అథా పితౄన్సువిద

త్రాగ్ం అపీహి యమేన యే సధమాదం మదన్తి । యౌ తే శ్వానౌ
యమ రక్షితారౌ చతురక్షౌ పథిరక్షీ నృచక్షసా । తాభ్యాగ్ంరాజన్పరి
ధేహ్యేనగ్ం స్వస్తి చాస్మా అనమీవం చ ధేహి ॥ ౬ ॥ ఉరూణసావసు
తృపావులుమ్బలౌ యమస్య దూతౌ చరతో జనాగ్ం అను । తావస్మభ్యం
దృశయే సూర్యాయ పునర్దత్తామసుమద్యేహ భద్రమ్ । సోమ ఏకేభ్యః
పవతే ఘృతమేక ఉపాసతే । యేభ్యో మధు ప్రధావతి తాగ్ంశ్చిదేవా
పిగచ్ఛతాత్ । యే యుధ్యన్తే ప్రధనేషు శూరాసో యే తనుత్యజః ।
యే వా సహస్రదక్షిణాస్తాగ్ంశ్చిదేవాపిగచ్ఛతాత్ । తపసా యే అనా
ధృష్యాస్తపసా యే సువర్గతాః । తపో యే చక్రిరే మహస్తాగ్ంశ్చి
దేవాపిగచ్ఛతాత్ । అశ్మన్వతీ రేవతీస్సగ్ంరభధ్వముత్తిష్ఠత ప్రతరతా
సఖాయః । అత్రా జహామ యే అసన్నశివాః శివాన్వయమభి వాజాను
త్తరేమ ॥ ౭ ॥ యద్వై దేవస్య సవితుః పవిత్రగ్ం సహస్రధారం వితత
మన్తరిక్షే । యేనాపునాదిన్ద్రమనార్తమార్త్యై తేనాహం మాగ్ం సర్వ
తనుం పునామి । యా రాష్ట్రాత్పన్నాదపయన్తి శాఖా అభిమృతా నృ
పతిమిచ్ఛమానాః । ధాతుస్తాస్సర్వాః పవనేన పూతాః ప్రజయాఽస్మా
న్రయ్యా వర్చసా సగ్ంసృజాథ । ఉద్వయం తమసస్పరి పశ్యన్తో జ్యోతి
రుత్తరమ్ । దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్మ జ్యోతిరుత్తమమ్ । ధాతా పు
నాతు సవితా పునాతు । అగ్నేస్తేజసా సూర్యస్య వర్చసా ॥ ౮ ॥

ధేన్వుత్తరేష్టాచ ॥ 3 ॥

యం తే అగ్నిమమన్థామ వృషభాయేవ పక్తవే । ఇమం తగ్ం
శమయామసి క్షీరేణ చోదకేన చ । యం త్వమగ్నే సమదహస్త్వము

నిర్వాపయథా పునః। క్యామ్బూరత్ర జాయతాం పాకదూర్వ్యావల్కశా।
శీతికే శీతికావతి హ్లాదికే హ్లాదికావతి। మణ్డూక్యాసు సఙ్గమయేమగ్ం
స్వగ్నిగ్ం శమయ। శం తే ధన్వన్యా ఆపశ్శము తే సన్త్వనూక్యాః। శం తే
సముద్రియా ఆపశ్శము తే సన్తు వర్ష్యాః। శం తే స్రవన్తీస్తనువే శము తే
సన్తు కూప్యాః। శం తే నీహారో వర్షతు శము పృష్వావశీయతామ్॥౯॥
అవసృజ పునరగ్నే పితృభ్యో యస్త ఆహుతశ్చరతి స్వధాభిః। ఆయుర్వ
సాన ఉపయాతు శేషగ్ం సంగచ్ఛతాం తనువా జాతవేదః। సంగచ్ఛ
స్వ పితృభిస్సగ్గ్ం స్వధాభిస్సమిష్టాపూర్తేన పరమే వ్యోమన్న్। యత్ర
భూమ్యై వృణసే తత్ర గచ్ఛ తత్ర త్వా దేవస్సవితా దధాతు। యత్తే కృ
ష్ణశ్శకున ఆతుతోద పిపీలస్సర్ప ఉత వా శ్వాపదః। అగ్నిష్టద్విశ్వాదన్రు
ణం కృణోతు సోమశ్చ యో బ్రాహ్మణా ఆవివేశ। ఉత్తిష్ఠాత స్తనువ
గ్ం సమ్భరస్వ మేహ గాత్రమవహామా శరీరమ్। యత్ర భూమ్యై వృణ
సే తత్ర గచ్ఛ తత్ర త్వా దేవస్సవితా దధాతు। ఇదం త ఏకం పర ఊ త ఏకం
తృతీయేన జ్యోతిషా సంవిశస్వ। సంవేశన స్తనువై చారురేధి ప్రియో దే
వానాం పరమే సధస్థే। ఉత్తిష్ఠ ప్రేహి ప్ర ద్రవౌకః కృణుష్వ పరమే వ్యో
మన్। యమేన త్వం యమ్యా సంవిదానోత్తమం నాకమధిరోహేమమ్।
అశ్మన్వతీ రేవతీర్యద్ద్యై దేవస్య సవితుః పవిత్రం యా రాష్ట్రే ప్ర
న్నారుద్ధ్యాయం తనుస్సమ్పరిధాతా పునాతు। అస్మాత్త్వమధిజాతోఽ
స్త్వదయం త్వ దధిజాయతామ్। అగ్నయే వైశ్వానరాయ సువర్గాయ
లోకాయ స్వాహా॥ ౧౦॥ అవశీయతాగ్ం సధస్థే పశ్చ॥ ౪॥
ఆయాతు దేవస్సుమనాభిరూతిభిర్యమో హ వై హ ప్రయతాభి

ఋక్వా। ఆసీదతాగ్ం సుప్రయసే హవిర్బర్హిషద్యా ర్యాయజాత్యైస్మిన్మదత్సు్ర
హాత్యై । యమేఇవయతమానే యదైతం ప్రవాంభరన్మానుషాదేవ
యన్తః । ఆసీదతగ్గ్ంస్వము లోకం విదానే స్వాసస్థే భవతమిన్దవేనః॥
యమాయసోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతాహవిః । యమగ్ం
హయజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః। యమాయఘృతవద్ధవిర్జు
హోత ప్రచతిష్ఠత । సనోదేవేష్వాయమద్దీర్ఘమాయుః ప్రజీవసే॥
యమాయ మధుమత్తమగ్ం రాజ్ఞేహవ్యం జుహోతన । ఇదంనమ
ఋషిభ్యః పూర్వజేభ్యః పూర్వేభ్యః పథికృద్భ్యః॥ ౧౧॥ యోఽస్య
కౌష్ఠ్యజగతః పార్థివస్యైక ఇద్వశీ । యమంభఙ్గ్యశ్రవోగాయయో రా
జాఽనపరోధ్యః । యమంగాయ భఙ్గ్యశ్రవోయోరాజా ఽనపరోధ్యః॥
యేనాపోనద్యోధన్వానియేనద్యౌః పృథివీదృఢా। హిరణ్యకక్ష్యాన్త్సు
ధురాన్ హిరణ్యాక్షానయశ్శఫాన్ । అశ్వాననశ్యతోదానం యమో
రాజాఽభితిష్ఠతి । యమోదాధార పృథివీం యమో విశ్వమిదం
జగత్ । యమాయసర్వమిత్తస్థే యత్ప్రాణద్వాయురక్షితమ్।యథా
పఞ్చయథాషడ్యథా పఞ్చదశర్షయః । యమంయో విద్యాత్సబ్రూ
యాద్యథైకఋషిర్విజానతే॥ ౧౨॥ త్రికద్రుకేభిః పతతిషడుర్వీరేకమి
ద్బృహత్! గాయత్రీత్రిష్టుప్ఛన్దాగ్ంసి సర్వాతాయమఆహితా।అహ
రహర్నయమానో గామశ్వం పురుషంజగత్ । వైవస్వతోనతృప్యతి
పఞ్చభిర్మానవైర్యమః॥ వైవస్వతే వివిచ్యన్తే యమేరాజని తేజనాః॥
యేచేహసత్యేనేచ్ఛన్తేయ ఉచానృతవాదినః । తేరాజన్నిహ వివిచ్య
థాయన్తి త్వాముప। దేవాగ్ంశ్చయే నమస్యన్తి బ్రాహ్మణాగ్ం
శ్చ

శ్చాప చిత్యతి । యస్మిన్వృక్షే సుపలాశే దేవైస్సం పిబతే యమః।
అత్రానో విశ్పతిః పితా పురాణాఅనువేనతి॥ ౧౩॥

పథికృద్భ్యో విజానతేఽనువేనతి॥ ౫॥

వైశ్వానరే హవిరిదం జుహోమి సాహస్రముత్సగ్ంశతధార మేతమ్ । తస్మిన్నేష పితరం పితామహం ప్రపితామహం బిభర్తిపిన్వ మానే। ద్రప్సశ్చస్కన్ద పృథివీమనుద్యామిమంచయోనిమనుయశ్చ పూర్వః । తృతీయం యోనిమను స్ంచరన్తం ద్రప్సంజుహోమ్యను సప్తహోత్రాః। ఇమగ్ం సముద్రగ్ం శతధారముత్సం వ్యచ్యమానం భువనస్య మధ్యే ఘృతం దుహానా మదితిం జనాయాగ్నే మాహి గ్ంసీః పరమేవ్యోమన్ । అపేతవీత విచసర్పతాతోయేఽత్రస్థపు రాణాయేచ నూతనాః । అహోభిరద్భిరక్తుభిర్వ్యక్తం యమోదదా త్వవసానమస్మై । సవితైతాని శరీరాణి పృథివ్యైమాతురుపస్థఆదధే తేభిర్యుజ్యన్తా మఘ్నియాః॥౧౪॥ శునంవాహాశ్శునం। నారాశ్శునంకృష తులాఙ్గలమ్ । శునంవరత్రాబధ్యన్తాగ్ం శునమష్ట్రాముదిఙ్గయశునాసీ రాశునమస్మాను ధత్తమ్ । శునాసీరావిమాం వాచంయద్దివిచక్రథుః పయః । తేనేమాముపసించతమ్ ॥ సీతేవన్దామహేత్వాఽర్వాచీ సుభ గేభవ । యథానస్సుభగా ససి యథానస్సు ఫలాససి। సవితైతానిశరీ రాణి పృథివ్యై మాతురుపస్థ ఆదధే । తేభిరదితేశంభవ । విముచ్య ధ్వమఘ్నియా దేవయానా అతారిష్మతమసస్పారమస్య।జ్యోతిరాపామ సువరగన్మ । ప్రవాతావా సపతయ నివిద్యుత ఉదోషధీర్జిహాతేపిన్వ తేసువః । ఇరావిశ్వస్మై భువనాయ జాయతే యత్పర్జన్యఃపృథివీగ్ం

రేత్తసాఽవతి । యథాయమాయుః పూర్వ్యమవపన్నచ్ఛ మానవాః।
ఏవం వసామి పూర్వ్యం యథాఽసాను జీవల్లోకే భూరయః । చితస్స్థ
పరిచితః ఊర్ధ్వచితశ్శ్రయధ్వం పితరో దేవతాః। ప్రజాపతిర్వస్సాదయతు
తయా దేవతయా । ఆప్యాయస్వ సం తే। ౧౬॥

అఘ్నియా అగస్మస్త్రీంచ॥ ౬॥

ఉత్తేతభ్నోమి పృథివీంత్వత్పరీమం లోకం నిదధన్మో అహగ్ం
రిషమ్ । ఏతాగ్ం స్థూణాంపితరో ధారయన్తు తేఽత్రాయమస్సాదనా
త్తేమినోతు ఉపసర్పమాతరం భూమిమేతా మురువ్యచసంపృథివీగ్ం
సుశేవామ్. ఊర్ణమ్రదా యువతీ ర్దక్షిణావత్యేషా త్వాపాతునిర్ ఋ
త్యాఉపస్థే ఉచ్ఛ్వఞ్చస్వ పృథివిమావిబాధథాస్సూపాయనాఽస్మై
భవసూపవఞ్చనా। మాతాపుత్రంయథాసిచాఽభ్యేనంభూమివృణు।
ఉచ్ఛ్వఞ్చమానా పృథివీహితిష్ఠసి సహస్రంమిత ఉపహిశ్రయన్తామ్।
తేగృహాసో మధుశ్చుతో విశ్వాహాఽస్మైశరణాస్సన్త్వత్ర। ఏణీర్ధానా
హరిణీరర్జునీస్సన్తుధేనవః । తిలవథ్సాఊర్జమస్మై దుహానావిశ్వాహాస
న్త్వనపస్ఫురన్తీః॥ ౧౭॥ ఏషా తే యమసాదనే స్వధానిధీయతే గృహే।
అక్షితిర్నామ తే అసౌ । ఇదం పితృభ్యః ప్రభరేమ బర్హిర్దేవేభ్యో
జీవన్తఉత్తరంభరేమ । తత్త్వమారోహాసో మేధ్యోభవంయమేనత్వం
యమ్యాసంవిదానః । మాత్వావృక్షౌసంబాధిష్టాం మామాతాపృథివి
త్వమ్। పితౄన్హ్యత్రగచ్ఛాస్యేధాసంయమరాజ్యే। మాత్వావృక్షౌ
సంబాధేథాంమామాతాపృథివీమహీ। వైవస్వతగ్ంహి గచ్ఛాసియమ
రాజ్యే విరాజసి । నహి ప్రావమారోహం నైతేనపథాఽన్విహి। సత్త్వం

శతప్లవో భూత్వా సంతర పితరో తర ॥౧౮॥ సవితైతాని శరీరాణి
పృథివ్యై మాతురుపస్థ ఆదధే । తేభ్యః పృథివి శంభవ । షడ్ఢోతా
సూర్యం తే చక్షుర్గచ్ఛతు వాతమాత్మా ద్యాం చ గచ్ఛ పృథివీం చ
ధర్మణా । అపో వా గచ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితిష్ఠా
శరీరైః । పరం మృత్యో అనుపరేహి పన్థాం యస్తే స్వ ఇతరో దేవయా
నాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి మా నః ప్రజాగ్ం రీరిషో మోత
వీరాన్ । శం వాతశ్శగ్ం హి తే ఘృణిశ్శము తే సన్త్వోషధీః । కల్పన్తాం మే ది
శశ్శగ్మాః పృథివ్యాస్త్వా లోకే సాదయామ్యముష్య శర్మాసి పితరో
దేవతా । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు తయా దేవతయా । అన్తరిక్షస్య త్వా
దివస్త్వా దిశాం త్వా నాకస్య త్వా పృష్ఠే బ్రధ్నస్య త్వా విష్టపే సాదయా
మ్యముష్య శర్మాసి పితరో దేవతా । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు తయా
దేవతయా ॥ ౧౯ ॥

అనపస్ఫుర స్తిరుత్తర దేవతయాద్వేద ॥ ౭ ॥

అపూపవాన్ ఘృతవాగ్ంశ్చరు రేహ సీదతూత్తభ్నువన్ పృథివీం
ద్యాముతోపరి । యోనికృతః పథికృతస్సపర్యత యే దేవానాం ఘృత
భాగా ఇహ స్థ । ఏషా తే యమసాదనే స్వధా నిధీయతే గృహేఽసా । దశా
క్షరా తాగ్ం రక్షస్వ తాం గోపాయస్వ తాం తే పరిదదామి తస్యాం త్వా
మా దభన్నితరో దేవతా । ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు తయా దేవతయా ।
అపూపవాన్ ఘృతవాన్ క్షీరవాన్ దధివాన్ మధుమాగ్ంశ్చరు రేహ సీదతూత్త
భ్నువన్ పృథివీం ద్యాముతోపరి । యోనికృతః పథికృతస్సపర్యత యే దే
వానాగ్ం ఘృతభాగాః క్షీరభాగా దధిభాగా మధుభాగా ఇహ స్థ ।

ప్రైషా తే యమసాదనే స్వధా నిధీయదే గృహేఽసౌ ; శతాత్పరాసహ
సాస్రిష్టన్తాఽయుతాత్పరా ఽచ్యుతాత్పరాణాగ్ం రక్షస్వ తాంగోపా
యస్వ తాం తే పరి దదామి తస్యాం త్వా మా దభన్పితరో దైవతా ।
ప్రజాపతిస్త్వా సాదయతు తయా దేవతయా ॥ ౧౦॥

అపూపవానష్టాదశ॥ ౮॥

ఏతాస్తే స్వధా అమృతాః కరోమి యాస్తే ధానాః పరికిరామ్యత్ర ।
తాస్తే యమః పితృభిస్సంవిదానోఽత్ర ధేనూః కామదుఘాః కరోతు ।
త్వామర్జునౌషధీనాం పయో బ్రహ్మాణ ఇద్దుదుః । తాసాం త్వా మధ్యా
దాదదే చరుభ్యో అపి ధాతవే । దూర్వాణాగ్ం స్తమ్బమాహరైతాం ప్రి
యతమాం మమ । ఇమాం దిశం మనుష్యాణాం భూయిష్ఠాఽనువిరో
హతు । కాశానాగ్ం స్తమ్బమాహర రక్షసామపహత్యై । య ఏతస్యై
దిశః పరాభవన్న ఘాయుర్యథా తే నాభవాన్పునః ॥ దర్భాణాగ్ం
స్తమ్బమాహర పితౄణామోషధీం ప్రియామ్ । అనన్తస్యై మూలం జీవా
దను కాణ్డమథో ఫలమ్ ॥ ౧౧ ॥ లోకం పృణతా అశ్వ్యసూదదోహసః ।
శం వాతశ్శగ్ం హి తే ఘృణిశ్శం ముతే సన్త్వోషధీః । కల్పన్తాం తే దిశస్స
ర్వాః । ఇదమేవ మేతోఽపరా మార్తిమారామతు కాంచన । తథా తదశ్వి
భ్యాం కృతం మిత్రేణ వరుణేన చ । వరుణో వారయాదిదం దేవో వన
స్పతిః । ఆర్త్యై నిర్ఋత్యై ద్వేషాచ్చ వనస్పతిః । విధృతిరసి విధారయ
యాస్మద్ఘా ద్వేషాగ్ంసి నిమితమయాస్మద్ఘా ద్వేషాగ్ం సిద్యవయ
వయాస్మద్ఘా ద్వేషాగ్ంసి । పృథివీం గచ్ఛాన్తరిక్షం గచ్ఛ దివం గచ్ఛ ది
శో గచ్ఛ సువర్గచ్ఛ సువర్గచ్ఛాదిశో గచ్ఛ దివం గచ్ఛాన్తరిక్షం గచ్ఛ

పృథివీంగచ్ఛాఽపో వాగచ్ఛ యది తత్ర తే హితమోషధీషు ప్రతితిష్ఠా శరీరైః। అశ్మన్వతీ రేవతీర్యద్దివ్యే దేవస్య సవితుః పవిత్రే యా రాష్ట్ర్యా స్ప్రన్నాదుద్వయం పశుస్సరిత్రా తా పునాతు॥ ౧౨ ॥

అథో ఫలం ధాతా పునాతు ।౯।

ఆరోహతాయుర్జరసంగృణానా అనుపూర్వం యతమానా యతిష్ఠ। ఇహ త్వష్టా సుజనిమా సజోషా దీర్ఘమాయుః కరతు జీవసే వః। యథాఽహాన్యనుపూర్వం భవన్తి యథర్తవ ఋతుభిర్యన్తి క్లృప్తాః। యథా న పూర్వమపరో జహాత్యేవా ధాతరాయూంషి కల్పయైషామ్। న హి తే అగ్నే తనువై క్రూరంచకార మర్త్యః। కపిర్బభస్తి తేజనం పునర్జరాయుగౌరివ। అప నశ్శోశుచదఘమగ్నే శుశుద్ధ్యా రయిమ్। అప నశ్శోశుచదఘం మృత్యవే స్వాహా। అనడ్వాహమన్వారభామహే స్వస్తయే। స న ఇన్ద్ర ఇవ దేవేభ్యో వహ్నిస్సంపారణో భవ॥ ౧౩॥

ఇమే జీవా విమృతైరావవర్తిన్నభూద్భద్రా దేవహూతిర్నో అద్య। ప్రాఞ్చోఽగామ నృతయే హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః। మృత్యోః పదం యోపయన్తో యదైమ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరాం దధానాః। ఆప్యాయమానాః ప్రజయా ధనేన శుద్ధాః పూతా భవథ యజ్ఞియాసః। ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాదపరో అర్థమేతమ్। శతం జీవన్తు శరదః పురూచీస్తిరో మృత్యుం దధ్మహే పర్వతేన। ఇమా నారీరవిధవాస్సుపత్నీరాఞ్జనేన సర్పిషా సంమృశన్తామ్। అనశ్రవో అనమీవాస్సుశేవా ఆరోహన్తు జనయో యోనిమగ్రే। యదాఞ్జనం త్రైకకుదం జాతం హిమవతస్పరి। తేనామృతస్య మూలే

న్నాకాత్రీజ్జమ్భయామసి । యథాత్వముద్భినదోస్యవధే పృథివ్యా అధి। ఏవమిమమఉద్భిన్దన్తు కీర్త్యాయశసాబ్రహ్మవర్చసేన। ఉత్తోఽస్యజాస్మద్దఘూర్ద్వేషాగ్ం సియవోఽసియవయాస్మద్దఘూర్ద్వేషాగ్ంసి ॥౨౭॥

భవజమ్భయామసి త్రీణిచ॥ ౧౦ ॥

అపనశ్శోశుచదఘమగ్నే శుశుద్ధ్యారయిమ్ । అపనశ్శోశుచదఘమ్ ॥ సుక్షేత్రియా సుగాతుయా వసూయాచ యజామహే । అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ప్రయద్భన్దిష్ఠఏషాం ప్రాస్మాకాసశ్చసూరయః। అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ప్రయదగ్నేస్సహస్వతో విశ్వతో యన్తిసూరయః। అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ప్రయత్తేఅగ్నేసూరయోజాయెమహి ప్రతేవయమ్। అపనశ్శోశుచదఘమ్॥ ౨౮ ॥ త్వగ్ంహివిశ్వతో ముఖ విశ్వతః పరిభూరసి । అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ద్విషోనో విశ్వతోముఖాతి నావేవపారయ । అపనశ్శోశుచదఘమ్ । సనస్సిన్ధు మివనావయాఽతి ॥ పర్‌షాస్వస్తయే । అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ఆపః ప్రవణాదివయతీరపాస్మథ్స్యన్దతామఘమ్ । అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ఉద్వనాదుదకానీవాపాస్మథ్స్యన్దతామఘమ్। అపనశ్శోశుచదఘమ్ । ఆనందాయప్రమోదాయపునరాగాగ్ం స్వాన్గృహాన్ । అపనశ్శోశుచదఘమ్। నవై తత్రప్రమీయతే గౌరశ్వః పురుషః। పశుః । యత్రేదంబ్రహ్మక్రియతే పరిధిర్జీవనాయక మపనశ్శోశుచదఘమ్ ॥ ౨౯॥

అఘమఘం చత్వారిచ ॥౧౧॥ ॥ పరుషా, స్వ స్తం.

అపశ్యామయువతిమాచరన్తీం మృతాయ జీవాం పరిణీయమానామ్ । అన్ధేనయాతమసాప్రావృతాఽసి ప్రాచీమవాచీ మవయన్నరి

ప్రైత్యై । ఇమైమేతాంమార్గంస్తాం భ్రియమాణా దేవీసతీ పితృల్లోకం యదైషి । విశ్వవారానభసాసంవ్యయన్త్యుభౌనో లోకౌపయసాఽఽవృణీహి । రయిష్ఠామగ్నిం మధుమన్తమూర్మిణమూర్జ స్సన్తంత్వాపయసోపసగ్ంసదేమ । సగ్ంరయ్యాసమువర్చసాసచస్వానస్స్వస్తయే । యేజీవాయేచ మృతాయేజాతాయేచజన్త్వాః । తేభ్యోఘృతస్యధారయితుంమధుధారావ్యున్దతీ । మాతా రుద్రాణాం దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానామమృతస్యనాభిః । ప్రనువోచంచికితుషే జనాయ మాగామనాగామదితింవధిష్ట । పిబతూదకం తృణాన్యత్తు । ఓముత్సృజత ॥ ౨౮ ॥ వధిష్టద్వేచ ॥ ౧౨ ॥

ప్రేతయువాగ్ంసం ప్రవిద్వానృవ నస్యాభ్యా వవృధాన్వాజో భాగోయంవై చతుశ్చత్వారిగ్ంశద్య ఏతస్యత్వత్పఙ్క్తి ప్రక్లేతు నేదం తేసాకేసుపర్ణాం యాతేయే యుధ్యన్తేతపసాఽశ్మన్వతీ రేవతీస్సగ్ం రభధ్వమష్టావిగ్ంశతిర్యంతే యత్త ఉత్తిష్ఠేదంత ఉత్తిష్ఠ ప్రేహ్యశ్మా యద్వాఉద్వయమయం పఞ్చవిగ్ంశతిరాయాతుత్రిగ్ంశద్వైశ్వానరేతస్మిన్ ద్రప్సఇమమ ప్రేతావహా ఽభిర్యుజ్యన్తామఘ్నియా అదితేపారంప ఆప్యాయస్వసప్తవిగ్ంశతిరుత్తే స్తోమ్నస్య క్షితిస్తేభ్యః పృథివిమధ్యోత్తావరం మేశగ్మాః పృథివ్యా అన్తరిక్షస్య ద్యావత్రిగ్ంశదపూపవానష్టా దశశతదశైతాస్తే తేదిశస్సవాన్ ఇదమశ్మన్విగ్ంశతిరారోహత తనువై క్రూరం చకారపునమ్మృత్యావై మానోనుగాద్దక్ష్మా ఇమా నారీః పరితాయోగం శతిరవ నస్సుక్షేత్రియా ప్రియధ్ధ్మాఃప్రియద్ధగ్నేః ప్రయుతే అగ్నేత్వగ్ంహిద్విషస్సనసస్సిన్ధుమావః ప్రవణా

డుద్వ్యసాదానన్నాయ నవై తత్రియత్రేదం చతుర్వ్యాగ్ం శత్రిరవశ్యామా
పృణీహి ద్వ్యాశళ ద్వ్యాడశ ॥౧౨॥

పరేయువాగ్ం సప్రయాత్వ్యే తా స్తేన స్తవిగ్ంశతి॥ ౨౭॥

సంత్వాసిఞ్చామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ॥

ఓం శాం న్తి శ్శా న్తి శ్శా న్తిః ॥ హరిః ఓమ్॥

సుమఙ్గలీరియం వధూరిమాగ్ం సమేత పశ్యత। సౌభాగ్య
మస్యైదత్వా యాథా స్తం విపరేతన ॥ హరిః ఓమ్ ॥

ఇతి పితృమేధపన్నం సమా ప్తమ్.

శాంతిః.

శ్రీగురుభ్యోనమః హరిః ఓం॥ పశుమకుర్వత ద్రార్శ్యం యజ్ఞమా
గ్నేయం పశుమకుర్వత వైశ్వదేవం ప్రాతస్సవనమకుర్వత వరుణప్రఘా
సాన్మాధ్యందినగ్ం సవనగ్ం సాకమేధాన్పితృయజ్ఞం త్ర్యంబకాగ్ం
స్తృతీయసవనమకుర్వత తమేషా మసురాయజ్ఞ మన్వవాజిగాగ్ంసన్త
న్నాన్వాయ స్తే బ్రువన్నధ్వర్తవ్యావా ఇమేదేవా అభూవన్నితి తదధ్వ
రస్యాధ్వరత్వం తతో దేవా అభవన్పరాసురాయ ఏవం విద్వాన్త్సోమేన
యజతే భవత్యాత్మనా పరాస్య భ్రాతృవ్యో భవతి॥

అథ పదమాహ.

పశుం॥ అకుర్వత॥ ద్రార్శ్యం । యజ్ఞం । ఆగ్నేయం । పశుం।
అకుర్వత। వైశ్వదేవమితి వైశ్వ—దేవం। ప్రాతస్సవనమితి ప్రాతః—
—సవనం । అకుర్వత । వరుణప్రఘాసానితి వరుణ - ప్రఘాసాన్ ।
మాధ్యందినం । సవనం । సాకమేధానితి సాక-మేధాన్ । పితృయజ్ఞ
మితి పితృ- యజ్ఞం । త్ర్యంబకానితి త్రి- అంబకాన్ । తృతీయసవనమితి
తృతీయ - సవనం । అకుర్వత । తం । ఏషాం । అసురాః ।
యజ్ఞమ్ । అన్వవాజిగాగ్ంసన్నిత్యను- అవాజిగాగ్ంసన్ । తం। న।
అన్వాయన్నిత్యను- అవాయన్ । తే। అబ్రువన్ । అధ్వర్తవ్యాః ।
వై । ఇమే । దేవాః॥ అభూవన్ । ఇతి । తత్ । అధ్వరస్య।అధ్వరత్వ
మిత్యధ్వర-త్వం । తతః । దేవాః । అభవన్ । పరేతి । అసురాః।
యః । ఏవం । విద్వాన్ సోమేన ॥ యజతే । భవతి । ఆత్మనా ।
పరేతి । అస్య । భ్రాతృవ్యః । భవతి॥ పదం సమాప్తం.

ఆర్యానంద ప్రెస్, బందరు. కా. 26 1000 (28-5-47)